

ព្រះ

ក្រែតបិដកច្បាប់

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ

ខុទ្ទកច្បាប់, ធម្មបទគាថា, ខ្យងន

បឋមភាគ

៥២

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុកន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

KHUDDAKAPĀṬHA, DHAMMAPADAGĀTHĀ

UDĀNA

PAṬHAMABHĀGA

52

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជានិបតិ បួរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្និកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាយ ក្រោយអំពីការរលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលយជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាកាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធី. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

 បួរ-ត្រី

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយត្នូទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជាតន្ត្រីណេណា (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្និក្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ

ខុទ្ទកថាប ធម្មបទកថា ឧទាន

បឋមភាគ

៥២

ព.ស. ២៥០០

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាហោ

បឋមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ខុទ្ទកបាហេ សរណគមនំ^(១)

[១] ពុទ្ធិំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មំ សរណំ កច្ឆាមិ
 សង្ឃំ សរណំ កច្ឆាមិ ។ ទុតិយម្បិ ពុទ្ធិំ សរណំ
 កច្ឆាមិ ទុតិយម្បិ ធម្មំ សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បិ
 សង្ឃំ សរណំ កច្ឆាមិ ។ តតិយម្បិ ពុទ្ធិំ សរណំ
 កច្ឆាមិ តតិយម្បិ ធម្មំ សរណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បិ
 សង្ឃំ សរណំ កច្ឆាមិ ។

សរណគមនំ^(២) និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាហេ ទសសិក្ខាបទំ

[២] ចាណាតិចាតា វេមណីសិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។
 អទិដ្ឋាទាតា វេមណីសិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។

១ ឱ. ម. សរណគ្គយំ ។ ២ ឱ. ម. សរណគ្គយំ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

ភាគទី ១

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

ខុទ្ទកបាឋ សរណគមន៍

[១] ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ ជាទីរត់ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីរត់ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីរត់ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ ជាទីរត់ ជាគម្រប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីរត់ ជាគម្រប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីរត់ ជាគម្រប់ពីរដងផង ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ ជាទីរត់ ជាគម្រប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីរត់ ជាគម្រប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីរត់ ជាគម្រប់បីដងផង ។

ចប់ សរណគមន៍ ។

ខុទ្ទកបាឋ សិក្ខាបទ ១០

[១] ខ្ញុំព្រះករុណាសូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុ វៀរចាកការសម្លាប់សត្វ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទ គឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការកាន់យក នូវវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបារោ

អព្រហ្មចរិយា វេមណីសិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។
 មុសាវាទា វេមណីសិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ សុរា-
 មេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេមណីសិក្ខាបទំ សមា-
 ទិយាមិ ។ វិកាលកោជនា វេមណីសិក្ខាបទំ
 សមាទិយាមិ ។ នច្ចកីតវាទិតវិស្វកទស្សនា វេ-
 មណីសិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ មាលាភន្ធវិលេបន-
 ធារណាមណ្ឌានវិភូសនដ្ឋានា វេមណីសិក្ខាបទំ សមា-
 ទិយាមិ ។ ឧច្ចាសយនមហាសយនា វេមណី-
 សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ ជាតរូបរជតប្បដិក្កហាលា
 វេមណីសិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។

ទសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបារោ ទ្វត្តិសាការោ

[៣] អត្ថិ ឥមស្មី កាយេ កេសា លោមា នខា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការ
 ប្រព្រឹត្តនូវធម៌មិនប្រសើរ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺ
 ចេតនាជាហេតុវៀរចាកការពោលនូវពាក្យកុហក ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូម
 សមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរានិងមេរ័យ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូម
 សមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការបរិភោគនូវភោជនា-
 ហារក្នុងកាលខុស ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនា
 ជាហេតុវៀរចាកការ រាំ ច្រៀង ប្រគំនិងការមើលល្បែងផ្សេង ៗ ដែលជា
 សត្រូវដល់កុសលធម៌ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទ
 គឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការទ្រទ្រង់ការប្រដាប់ និងការតាក់តែងស្អិត
 ស្អាងរាងកាយ ដោយផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ។
 ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាក
 សេនាសនៈដ៏ខ្ពស់ (ហួសប្រមាណ) និងសេនាសនៈដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំព្រះ
 ករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការកាន់
 យក នូវមាសនិងប្រាក់ ។

ចប់ សិក្ខាបទ ១០ ។

ខុទ្ទកបាឋ អាការៈ ៣២

[៣] ក្នុងកាយនេះ មានសក់ រោម ក្រិចក

ខុទ្ទកបាលី សាមណេរប្បញ្ញា

ទន្ធា តថោ មំសំ ញារ្យ^(១) អដ្ឋិ^(២) អដ្ឋិមិញ្ចំ វក្កំ
 ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហាកំ បច្ឆាសំ អន្តំ
 អន្តកុណំ ឧទរិយំ កវីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោ-
 ហិតំ សេនោ មេនោ អស្សុ វសា ខេទ្យោ សិដ្ឋ្យា-
 និកា លសិកា មុត្តំ^(៣) មត្តកេ មត្តលុដ្ឋន្តិ^(៤) ។

ទ្ធក្តិសាការោ និដ្ឋិតោ ។

ខុទ្ទកបាលី សាមណេរប្បញ្ញា

[៤] ឯកជ្ជាម កី សព្វេ សត្តា អាហាររដ្ឋិតិកា ។ ទ្វេ
 ធាម កី^(៥) ធាមញ្ច រូបញ្ច ។ តីណិ ធាម កី^(៦) តិស្សោ
 វេទនា ។ ចត្តារិ ធាម កី ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ។
 បញ្ច ធាម កី បញ្ចចាទានក្ខត្តា ។ ឆ ធាម កី ឆ
 អដ្ឋត្តិកានិ អាយតនានិ ។ សត្ត ធាម កី សត្ត
 ពោជ្ឈង្គា ។ អដ្ឋ ធាម កី អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ។
 ជវ ធាម កី ជវ សត្តាវសា ។ ទស ធាម កី
 ទសហដ្ឋេហិ សមជ្ជាកតោ អរហាតិ វុច្ចតីតិ ។

សាមណេរប្បញ្ញា និដ្ឋិតា ។

១ ឱ. ម. ញារុ ។ ២. ម. អដ្ឋិ ។ ៣ ម. មត្តន្តិ ។ មត្តកេ មត្តលុដ្ឋន្តិ បាហា ហោន្តិ ។ ៤ ឱ. ម.
 មត្តលុដ្ឋំ ។ ៥ ឱ. ឯត្តន្តវេ ទ្វេតិ បាហោ ទិស្សតិ ។ ៦ ឱ. ឯត្តន្តវេ តីណីតិ បាហោ ទិស្សតិ ។

ខុទ្ទកបាឋ សាមណេរបញ្ញា

ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខ្លួនក្នុងឆ្អឹង ទាច បេះដូង ថ្លើម
វាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារ
ចាស់ ប្រមាត់ ស្មៅស្មី ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក
ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បោរ ទឹកមូត្រ ខ្លួនក្នុងក្បាល ។

ចប់ អាការៈ ៣២ ។

ខុទ្ទកបាឋ សាមណេរបញ្ញា

[២] ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ១ គឺអ្វី គឺសត្វទាំងអស់ តាំងនៅដោយ
សារអាហារ ។ ធម្មជាតិឈ្មោះតែពីរគឺអ្វី គឺនាមនិងរូប ។ ធម្មជាតិឈ្មោះ
តែ ៣ គឺអ្វី គឺវេទនា ៣ ។ ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ៤ គឺអ្វី គឺអរិយសច្ច ៤ ។
ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ៥ គឺអ្វី គឺឧបាទានក្ខន្ធ ៥ ។ ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ៦ គឺអ្វី
គឺអាយតនៈខាងក្នុង ៦ ។ ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ៧ គឺអ្វី គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ។
ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ៨ គឺអ្វី គឺអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ។ ធម្មជាតិឈ្មោះ
តែ ៩ គឺអ្វី គឺសត្តាវាសៈ ៩ ។ ធម្មជាតិឈ្មោះតែ ១០ គឺអ្វី គឺបុគ្គល
ដែលហៅថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអង្គ ១០ ។

ចប់ សាមណេរបញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបារោ

[៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវាមេ ។ អថខោ អញ្ញត្តវា ទេវតា អភិក្ក្ត-
 ញាយ វត្ថិយា អភិក្ក្តន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេត-
 វនំ ឌីកាសេត្វា យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បិតា ខោ សា ទេវតា ភក្កវន្តំ
 កាថាយ អជ្ឈកាសិ ។

[៦] ពហូ ទេវា មនុស្សា ច	មជ្ឈុលានិ អចិន្តយុំ
អាភជ្ជមាណ សោត្តានំ	ព្រហ្មិ មជ្ឈុលមុត្តមំ ។
អសេវនា ច ពាលានំ	បណ្ឌិតានញ វេវនា
បូជា ច បូជនីយានំ ^(១)	ឯតម្មជ្ឈុលមុត្តមំ ។
បតិរូបទេសវាសោ ^(២) ច	បុព្វេ ច កតបុញ្ញតា
អត្តសម្មាបណ្ឌិទិ ច	ឯតម្មជ្ឈុលមុត្តមំ ។
ពាហុសច្ចញ សិប្បញ្ច	វិនយោ ច សុសិក្ខិតោ
សុកាសិតា ច យា វាចា	ឯតម្មជ្ឈុលមុត្តមំ ។

១ ឱ. ម. បូជនេយ្យានំ ។ ២ ឱ. ម. បតិរូបទេសវាសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

[៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ទេវតា ១ អង្គ កាលរាត្រីបឋមយាម កន្លង
 ទៅហើយ មានរស្មីដ៏ល្អ ញ៉ាំងវត្តជេតពនទាំងមូលឲ្យភ្លឺស្វាង ហើយចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគហើយ បិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទេវតានោះ បិតនៅ ក្នុងទី
 សមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថា ។

[៦] ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយជាច្រើន ប្រាថ្នារកស្នូស្តី បាន
 គិតរកមង្គលទាំងឡាយ សូមព្រះអង្គសម្តែងប្រាប់នូវមង្គលដ៏ឧត្តម ។
 (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ការមិនសេពគប់ពាលជនទាំង-
 ឡាយ ១ ការសេពគប់បណ្ឌិតជនទាំងឡាយ ១ ការបូជាចំពោះ
 បុគ្គលដែលគួរបូជាទាំងឡាយ ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។
 ការនៅក្នុងប្រទេស ដ៏សមគួរ ១ ការវះនៃបុគ្គលបានធ្វើបុណ្យទុក
 ហើយក្នុងកាលមុន ១ ការតម្កល់ខ្លួនប្រពៃ ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។
 ការវះនៃបុគ្គលបានស្តាប់ បានរៀនច្រើន ១ សិល្បៈគឺសេចក្តីធ្វើរ
 ឆ្ងាសក្នុងហត្ថកម្ម របស់អ្នកបួសនិងគ្រហស្ថ ១ វិន័យដែលបុគ្គល
 សិក្សាប្រពៃ ១ វាចាដែលបុគ្គលពោលល្អ ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

ខុទ្ទកបារមី មង្គលសុត្តិ

មាតាបិតុឧបដ្ឋានំ	បុត្តនារស្ស	សង្ក័យោ
អនាកុលា ច កម្មត្តា	ឯតម្ពង្គ័លមុត្តមំ	។
នានញ្ច ធម្មចរិយា ច	ញ្ញាតកានញ្ច	សង្ក័យោ
អនវជ្ជានិ កម្មានិ	ឯតម្ពង្គ័លមុត្តមំ	។
អារតី វិរតី ^(១) ចាចា	មជ្ជចានា ច	សញ្ញមោ
អប្បមាទោ ច ធម្មេសុ	ឯតម្ពង្គ័លមុត្តមំ	។
ការវោ ច និវាតោ ច	សន្តដ្ឋី ច កតញ្ញតា	
កាលេន ធម្មស្សវនំ	ឯតម្ពង្គ័លមុត្តមំ	។
ខន្តិ ច សោវចស្សតា	សមណានញ្ច	ទស្សនំ
កាលេន ធម្មសាកត្តា	ឯតម្ពង្គ័លមុត្តមំ	។
តថោ ច ព្រហ្មចរិយញ្ច	អរិយសច្ចានទស្សនំ	
និព្វានសច្ចិកិរិយា ច	ឯតម្ពង្គ័លមុត្តមំ	។

១ ឱ. អារតី វិរតី ។

ខុទ្ទកបាឋ មង្គលសូត្រ

ការបម្រើមាតាបិតា ១ សេចក្តីសង្រ្គោះដល់បុត្រនិងភរិយា ១ ការងារ
ទាំងឡាយ ដែលមិនច្របូកច្របល់ ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។
ការបរិច្ចាគទាន ១ ការប្រព្រឹត្តធម៌ ១ សេចក្តីសង្រ្គោះញាតិទាំង-
ឡាយ ១ ការងារទាំងឡាយ ដែលមិនមានទោស ១ នេះជាមង្គល
ដ៏ឧត្តម ។

ការមិនត្រេអរក្នុងបាបនិងការរៀរចាកបាប ១ សេចក្តីសង្រួមចាក
ការផឹកនូវទឹកស្រវឹង ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ១
នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

សេចក្តីគោរព ១ សេចក្តីឱនលំទោន ១ សេចក្តីត្រេកអរតាមមាន
តាមបាន ១ ភាពជាអ្នកដឹងនូវឧបការៈ ដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយ ១
ការស្តាប់នូវធម៌តាមកាល ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

សេចក្តីអត់ធន់ ១ ភាវៈនៃបុគ្គលដែលគេប្រដៅបានដោយងាយ ១
ការជួបប្រទះនូវសមណៈទាំងឡាយ ១ ការសន្ទនាទៅវិញទៅមក
នូវធម៌តាមកាល ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

សេចក្តីព្យាយាមដុតនូវបាបធម៌ ១ ការប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ១
ការឃើញនូវអរិយសច្ចទាំងឡាយ ១ ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះ
និព្វាន ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

៦

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបារោ

ធុដ្ឋស្ស លោកេធម្មហិ ចិត្តំ យស្ស ន កម្មតិ
 អសោកំ វិរជំ ខេមំ ឯតម្មជ្ឈ័លមុត្តមំ ។
 ឯតាទិសានិ កត្វាន សព្វត្តមបរាជិតា
 សព្វត្ត សោត្តិ កច្ឆន្តិ តន្តេសំ មជ្ឈ័លមុត្តមន្តិ^(១) ។

មង្គលសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបារោ រតនសុត្តំ

[៧] យានីធិ ភូតានិ សមាគតានិ
 ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ
 សព្វេវ ភូតា សុមនា ភវន្តុ
 អថាបិ សក្កច្ចុ សុណានុ កាសិតំ
 តស្មា ហិ ភូតា និសាមេថ សព្វេ
 មេត្តំ កកោថ មាណុសិយា បដាយ
 ទិវា ច រត្តោ ច ហរន្តិ យេ ពលី
 តស្មា ហិ នេ រក្ខេថ អប្បមត្តា ។

១ ឱ. ម. មង្គលមុត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

ចិត្តនៃបុគ្គលណា ដែលលោកធម៌ទាំងឡាយ ពាល់ត្រូវហើយ មិន
 រំភើបញ្ជាប់ញ័រ ១ ការមិនមានសេចក្តីសោក ១ ធ្វើនូវមង្គលភាពទៅ
 ប្រាសហើយ ១ ចិត្តក្សេមក្សាន្ត ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។
 ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ធ្វើនូវមង្គលទាំងឡាយ ប្រាកដដូច្នោះ
 ហើយ ជាអ្នកមិនចាលចាញ់ ក្នុងទីទាំងពួង តែងដល់នូវសិរីសួស្តី
 ក្នុងទីទាំងពួង នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម របស់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
 នោះ ។

ចប់ មង្គលសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាឋ រតនសូត្រ

[៧] ពួកកូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកកូតណា បិតនៅព្វដំ
 អាកាសក្តី ដែលមកជួបជុំ ក្នុងទីនេះ ពួកកូតទាំងអស់នោះ ចូរ
 មានចិត្តល្អ មួយទៀត ចូរស្តាប់នូវភាសិតដោយគោរព ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកទាំងឡាយ ជាកូតទាំងអស់ ចូរស្តាប់ (នូវព្រះបរិត្ត) ចូរ
 ធ្វើនូវមេត្តាចិត្ត ដល់ពពួកសត្វជាមនុស្សជាតិ មនុស្សទាំងឡាយណា
 តែងនាំមកនូវពលី ក្នុងពេលថ្ងៃ និងពេលយប់ ព្រោះហេតុនោះ
 សូមអ្នកទាំងឡាយ កុំប្រហែសធ្វេស រក្សានូវមនុស្សទាំងនោះ ។

ឧទ្ធកបាលេ រតនសុត្តំ

យំ កិញ្ចិ វិត្តំ ឥធិ វា ហរំ វា
 សក្កេសុ វា យំ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ន លោ សមំ អត្ថិ តថាកតេន
 ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 ខយំ វិរាគំ អមតំ បណ្ឌិតំ
 យទជ្ឈកា សក្យមុដិ សមាហិតោ
 ន តេន ធម្មេន សមត្ថិ កិញ្ចិ
 ឥទម្បិ ធម្មេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 យម្ពុទ្ធសេដ្ឋោ បរិវណ្ណយី សុចិ
 សមាធិមានន្តរិកញ្ញមាហុ
 សមាធិនា តេន សមោ ន វិជ្ជតិ
 ឥទម្បិ ធម្មេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 យេ បុគ្គលា អដ្ឋ សតំ បសដ្ឋា

ឧទ្ធកបាប រតនសូត្រ

ទ្រព្យណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោកខាងមុខក្តី រតនវត្ថុដ៏
ឧត្តមណា ក្នុងឋានសួគ៌ក្តី ទ្រព្យនិងរតនវត្ថុទាំងនោះឯង ស្មើដោយ
ព្រះតថាគត មិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម
ដោយសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

ព្រះសក្យមុនី ទ្រង់មានព្រះទ័យតម្កល់មាំ បានត្រាស់ដឹងហើយនូវ
ព្រះធម៌ណា ជាទីក្ស័យទៅនៃកិលេស ជាទីប្រាសចាករាគៈ ជាធម៌
មិនស្លាប់ ជាធម៌ឧត្តម រតនៈនីមួយៗស្មើដោយព្រះធម៌នោះមិនមាន
រតនៈគឺព្រះធម៌នេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូម
មានសិរីសួស្តី ។

ព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ ទ្រង់សរសើរនូវសមាធិណា ថាជាធម៌
ដ៏ស្អាត បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលហើយនូវសមាធិណា ថាជា
ធម៌ឲ្យផល ដោយលំដាប់ សមាធិឯទៀតស្មើដោយសមាធិនោះ
មិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះធម៌នេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយ
ពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

បុគ្គលទាំងឡាយណា ៨ ពួក ដែលពួកសប្បុរស សរសើរហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបារោ

ចត្តារិ ឯតានិ យុតានិ ហោន្តិ
 តេ ទត្តិណោយ្យា សុតតស្ស សាវកា
 ឯតេសុ ទិដ្ឋានិ មហាប្បលានិ
 ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 យេ សុប្បយុត្តា មនសា ទទ្បេន
 និក្កាមិនោ កោតមសាសនម្ហិ
 តេ បត្តិបត្តា អមតំ វិតយ្ហ
 លទ្ធា មុទា និព្វតី ភុញ្ញមាទា
 ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 យចិន្ទឌីលោ បបរី សិតោ សិយា
 ចតុត្តិ វាតេភិ^(១) អសម្បកម្មិយោ
 តច្ចុបមំ សប្បុរិសំ រទាមិ
 យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតិ

១ ឱ. ម. វាតេហិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

រាប់ជាគូមាន ៤ គូ បុគ្គលទាំងឡាយនោះ ជាសារីករបស់ព្រះ
សុគត លោកគួរដល់ទក្ខិណាទាន ទានទាំងឡាយ ដែលបុគ្គល
ឲ្យហើយ ចំពោះទក្ខិណោយ្យបុគ្គលទាំងឡាយនោះ ជាទានមាន
ផលច្រើន រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយ
ពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណា ក្នុងសាសនា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះ
នាមគោតម ប្រកបត្រូវល្អហើយ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ឥតមាន
សេចក្តីប្រាថ្នាឡើយ អរិយបុគ្គលទាំងឡាយនោះ ដល់ហើយនូវ
អរហត្តផល សម្រេចហើយនូវព្រះនិព្វានបាននូវការរលត់កិលេស
ដោយទទេ (ឥតមានទិញដូរឡើយ) ហើយទទួលនូវផល
រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ
សូមមានសិរីសួស្តី ។

សសរគោល ដែលគេបោះភ្ជាប់នឹងផែនដី ជារបស់មិនកម្រើក
ញាប់ញ័រដោយខ្យល់ព្យុះ ដែលបក់មកអំពីទិសទាំង ៤ យ៉ាង
ណាមិញ អ្នកណាពិចារណាយើង នូវអរិយសច្ចៈទាំងឡាយ

ខុទ្ទកបាលី រតនសុត្តិ

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 យេ អរិយសច្ចានិ វិការយន្តិ
 កម្ពីរបញ្ញេន សុទេសិតានិ
 កិញ្ចាបិ តេ ហោន្តិ ភុសប្បមត្តា^(១)
 ន តេ កវំ អដ្ឋមមាទិយន្តិ^(២)
 ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 សហារស្ស ទស្សនសម្បទាយ
 តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវន្តិ
 សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចិតព្វា
 សីលព្វតំ វាបិ យទត្ថិ កិញ្ចា
 ចត្វហាចាយហិ ច វិប្បមុត្តោ

១ ម. ភុសប្បមត្តា ។ ២ ឱ. ម. អដ្ឋមំ អាទិយន្តិ ។

ខុទ្ទកបាឋ រតនសូត្រ

តថាគតហោអ្នកនោះ ថាជាសប្បុរស (មិនញាប់ញ័រដោយលោក-
 ធម៌ទាំងឡាយ) ដូចសសរគោលដូច្នោះឯង រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះ
 ឯង ជាវតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។
 អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណា ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរិយសច្ចៈទាំង-
 ឡាយ ដែលព្រះតថាគត ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 សម្តែងប្រពៃហើយ អរិយបុគ្គលទាំងនោះ ទុកជាប្រមាទដ៏លើស
 លប់ក៏ដោយ អរិយបុគ្គលទាំងនោះ គង់មិនកាន់យកភពជាគម្រប់ ៨
 គឺមិនកើតទៀតហួសពី ៧ ជាតិឡើយ រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង
 ជាវតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។
 (សំយោជនក្តិលេស ៣ យ៉ាងគឺ) សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចានិងសីលពូត-
 បរាមាសៈណាមួយ ធម៌ទាំងឡាយ ៣ នោះ សោតាបន្នបុគ្គលនោះ
 បានលះបង់ហើយ ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទា គឺសោតាបត្តិមគ្គ
 មួយទៀត សោតាបន្នបុគ្គល រួចស្រឡះចាកអបាយទាំង ៤ ផង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបារោ

ឆ ចាកិហោនិ អភព្វោ កាកុំ^(១)
 ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 កិញ្ញាបិ សោ កម្មំ ករោតិ^(២) ចាបកំ
 កាយេន វាចាយុទ^(៣) ចេតសា វា
 អភព្វោ សោ តស្ស បដិច្ចទាយ^(៤)
 អភព្វតា ទិដ្ឋបទស្ស វុត្តា
 ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 រទប្បកុម្ភេ យថា ដុស្សិតក្កេ
 កិម្ហានមាសេ បឋមស្មី កិម្ភេ
 តច្ចុបមំ ធម្មវំ អទេសយិ
 និព្វានកាមី បរមំ ហិតាយ
 ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។

១ ម. អភព្វកាកុំ ។ ២ ម. កម្មករោតិ ។ ៣ ឱ. ម. វាចាឧទ ។ ឱ. បដិច្ចទាយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

មិនអាចធ្វើនូវអភិដ្ឋាន^១ ទាំងឡាយ ៦ ផង រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះ
 ឯង ជា រតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

ប្រសិនបើ សោតាបន្នបុគ្គលនោះ ធ្វើនូវបាបកម្មដោយកាយវាចា
 ឬដោយចិត្តក៏ដោយ (ព្រោះសេចក្តីភ្នាំងភ្នាត់) សោតាបន្នបុគ្គលនោះ
 មិនដែលបិទបាំងនូវបាបកម្មនោះឡើយ ភាវៈនៃបុគ្គលមានផ្លូវនៃ
 ព្រះនិព្វានឃើញហើយ ជាបុគ្គលមិនដែលបិទបាំងបាបកម្ម ព្រះ
 ពុទ្ធទាំងឡាយ បានត្រាស់សម្តែងហើយ រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង
 ជា រតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

គុម្មឈើក្នុងព្រៃ មានត្រួយលូតលាស់ ក្នុងខាងដើមគិម្ពរដូរគឺខែ
 ក្តៅ យ៉ាងណាមិញ ព្រះពុទ្ធ បានត្រាស់សម្តែងហើយនូវធម៌
 ដ៏ប្រសើរ ជាធម៌អាចញ៉ាំងសត្វទាំងឡាយ ឲ្យដល់នូវព្រះនិព្វាន
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដូចជាគុម្មឈើ មានក្នុងព្រៃ ដូច្នោះឯង
 រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជា រតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ
 សូមមានសិរីសួស្តី ។

១. សំដៅយកអនន្តរិយកម្ម ៥ និងការបែរចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃ ។

ខុទ្ទកបាលី រតនសុត្តិ

រោ រញ្ជ រដោ រាហារោ
 អនុត្តរោ ធម្មវំ អទេសយិ
 ឥទម្បិ ពុទ្ធោ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 ខីលំ បុរាណំ នវំ ^(១) នត្ថិ សម្ពវំ
 វិត្តចិត្តាយតិកេ ^(២) កវស្មិ
 តេ ខីណាពីជា អវិទ្ធិន្ទ្រា
 និព្វន្តិ ធិរា យថាយម្បដិទោ
 ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណ្ឌិតំ
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
 យានិធិ ក្ខតានិ សមាគតានិ
 កុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ
 តថាកតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ
 ពុទ្ធិ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ ។

១ ម. នវនត្ថិ ។ ២ ឧ. វិត្តចិត្តា អាយតិកេ ។

ឧទ្ធកបាប រតនសូត្រ

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ ទ្រង់ជ្រាបនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ទ្រង់ប្រទាននូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់នាំមកនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ព្រះ
 អង្គប្រសើរ ឥតមានអ្នកណាមួយស្មើ ទ្រង់ត្រាស់សម្តែងហើយ
 នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជាវតនៈដ៏ឧត្តម ដោយ
 ពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

កម្មចាស់ (របស់អរិយបុគ្គលណា) អស់ហើយ កម្មថ្មី រមែង
 មិនកើតប្រាកដ អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណាមានចិត្តនឿយណាយ
 ហើយក្នុងភពតទៅ អរិយបុគ្គលទាំងឡាយនោះ មានពូជអស់
 ហើយ មានឆន្ទៈគឺសេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចិត្ត មិនដុះចម្រើនឡើយ ជា
 អ្នកមានប្រាជ្ញា តែងរលត់ទៅ ដូចប្រទីប ដែលរលត់ទៅនេះ
 រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជាវតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ
 សូមមានសិរីសួស្តី ។

ពួកភូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកភូតណា បិតនៅព្វដ៏
 អាកាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំងឡាយសូម
 នមស្តារនូវព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់បានត្រាស់មកហើយដូចគ្នាដែល
 ទេវតានិងមនុស្សតែងបូជា សូមមានសិរីសួស្តី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាហោ

យានីធិ ភូតានិ សមាគតានិ
 ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិកេត្វ
 តថាកតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ
 ធម្មំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ ។

យានីធិ ភូតានិ សមាគតានិ
 ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិកេត្វ
 តថាកតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ
 សង្ឃំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ ។

រតនសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាហេ តិរោកុខ្ខកណ្ណំ

[៨] មត្តាសុខបរិច្ចាតា បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខំ
 ចទេ មត្តាសុខំ ដីរោ សម្មស្សំ វិបុលំ សុខំ ។
 តិរោកុខ្ខេសុ តិដ្ឋន្តិ សន្និសិដ្ឋ្យាដកេសុ ច
 ទ្វារពាហាសុ តិដ្ឋន្តិ អាគន្ធាន សកំ ឃរំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

ពួកភូតណា បិតនៅលើដែនដីក្តី ពួកភូតណា បិតនៅព្វដ៏
អាកាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំងឡាយសូម
នមស្ការនូវព្រះធម៌ ដែលមានមកហើយដូចគ្នា ដែលមនុស្សនិង
ទេវតាតែងបូជា សូមមានសិរីសួស្តី ។

ពួកភូតណា បិតនៅលើដែនដីក្តី ពួកភូតណា បិតនៅ ព្វដ៏
អាកាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំងឡាយ សូម
នមស្ការ នូវព្រះសង្ឃ ដែលមានមកហើយដូចគ្នា ដែលទេវតា
និងមនុស្សតែងបូជា សូមមានសិរីសួស្តី ។

ចប់ រតនសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាឋ តិរោកុឌ្ឍកណ្ណ

[៨] បើបុគ្គលឃើញសុខទំលាយ ព្រោះលះសុខមានប្រមាណ
តិចចេញ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលឃើញច្បាស់សុខទំលាយ គប្បី
លះសុខមានប្រមាណតិចចេញ ។

ប្រេតទាំងឡាយ មកកាន់ផ្ទះនៃញាតិ ដោយគិតថា ផ្ទះរបស់ខ្លួន
ហើយឈរនៅជិតខាងក្រៅជញ្ជាំងទាំងឡាយខ្លះ នាផ្លូវបែកជា ៤ និង
ផ្លូវបែកជា ៣ ទាំងឡាយខ្លះ ជិតទ្វារក្រុងនិងទ្វារផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ ។

ខុទ្ទកបាលី តិរោកុដ្ឋកណ្ណំ

បហុតេ ^(១) អន្ទចានម្ហិ	ខន្ទកោដ្ឋេ ឧបដ្ឋិតេ
ន តេសំ កោចិ សរតិ	សត្តានំ កម្មបច្ចយា ។
ឯវំ ទទន្តិ ញាតីនំ	យេ ហោន្តិ អនុកម្មកា
សុចី បណ្ឌិតំ កាលេន	កប្បិយំ ចានភោជនំ
ឥនំ វោ ញាតីនំ ហោតុ	សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។
តេ ច តត្ថ សមាភត្តា	ញាតិបេតា សមាភតា
បហុតេ អន្ទចានម្ហិ	សក្កចំ អនុមោទេ
ចិវំ ដីវន្តុ នោ ញាតិ	យេសំ ហោតុ លភាមសេ
អម្ពាកញា កតា បូជា	នាយកា ច អនិប្បលា
ន ហិ តត្ថ កសី អត្ថិ	កោរក្ខេត្ត ន វិជ្ជតិ
វណិជ្ជា តាទិសី នត្ថិ	ហិរញ្ញេន កយាកយំ ^(២)

១ ឱ. បហុតេ ។ ២ ឱ. កយក្កយំ ។ ម. កយោកយំ ។

ឧទ្ធកបាប តិរោកុដ្ឋកណ្ណ

កាលបើបាយទឹក បង្កើតនិងចម្អាបមានគ្រប់គ្រាន់ ដែលពួកញាតិ
 តាក់តែងទុកហើយ មិនមានញាតិណាមួយ នឹកដល់ប្រេតទាំង-
 ឡាយនោះ ព្រោះកម្មរបស់សត្វទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ ។ ញាតិ
 ទាំងឡាយណា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ញាតិទាំងឡាយនោះ រមែង
 ឧទ្ធិសឲ្យនូវទឹកនិងភោជនដ៏មត់ចត់ ដ៏ប្រសើរ ជារបស់គួរតាមកាល
 ដល់ញាតិទាំងឡាយ យ៉ាងនេះថា ទាននេះ ចូរមានដល់ញាតិ
 ទាំងឡាយ សូមញាតិទាំងឡាយ បានដល់នូវសេចក្តីសុខ ។
 ចំណែក ប្រេតជាញាតិ ជាអ្នកមកប្រជុំគ្នាទាំងនោះ មកជួបជុំគ្នា
 ហើយ ក្នុងមន្ទីរឲ្យទាននោះ កាលបើបាយនិងទឹក មានល្មមគ្រាន់
 ក៏អនុមោទនា ដោយគោរពថា យើងទាំងឡាយ បានសម្បត្តិនេះ
 ព្រោះហេតុនៃញាតិទាំងឡាយណា សូមពួកញាតិរបស់យើងទាំង-
 ឡាយនោះ រស់នៅយឺនយូរ ការបូជាដែលញាតិទាំងឡាយធ្វើហើយ
 ដល់យើងទាំងឡាយក្តី ញាតិទាំងឡាយ ជាអ្នកឲ្យទានក្តី មិនមែនជា
 ឥតផលឡើយ កសិកម្មក៏មិនមានក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ គោរក្ខកម្ម
 ក៏មិនមានក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ ពាណិជ្ជកម្មដែលជាហេតុបានសម្បត្តិ
 បែបដូច្នោះក៏មិនមាន ការលក់ទិញផ្លាស់ប្តូរ ដោយប្រាក់ក៏មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាលី

ឥតោ ទិណ្ណេន យាមេន្តិ យេតា កាលកតា តហី ។

ឧន្ទតេ^(១) ឧទកំ វុដ្ឋិ^(២) យថា និដ្ឋំ បវត្តតិ

ឯវមេវ ឥតោ ទិដ្ឋំ យេតានំ ឧបកប្បតិ ។

យថា វារិហា បូរា បរិបូរេន្តិ សាគរំ

ឯវមេវ ឥតោ ទិដ្ឋំ យេតានំ ឧបកប្បតិ ។

អនាសិ មេ អកាសិ មេ ញាតិមិត្តា សខា ច មេ

យេតានំ ទត្តិណំ ទដ្ឋា បុព្វេ កតមនុស្សំ ។

ន ហិ វុណ្ណំ វា សោកោ វា យាវញ្ញា^(៣) បរិទេវនា

ន តំ យេតានមត្តាយ ឯវំ តិដ្ឋន្តិ ញាតយោ ។

១ ឱ. ម. ឧន្ទមេ ។ ២ ឱ. វុដ្ឋំ ។ ៣ ឱ. ម. យាចញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាថ

បុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើកាលកិរិយា លះលោកនេះទៅហើយ រមែង
 ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រេតវិស័យនោះ ដោយផលទាន
 ដែលញាតិទាំងឡាយឧទ្ទិសឲ្យហើយអំពីលោកនេះ ។ ទឹកធ្លាក់ចុះលើ
 ទីទួល រមែងហូរទៅកាន់ទីទាបដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
 អំពីលោកនេះ រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។
 ផ្លូវទឹកមានទន្លេនិងស្ទឹងជាដើម ដ៏ពេញ រមែងញ៉ាំងសាគរឲ្យពេញ
 ប្រៀបដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយអំពីលោកនេះ រមែង
 សម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គលកាល
 រព្វកឃើញនូវឧបការគុណ ដែលលោកធ្វើទុកដល់ខ្លួន ក្នុងកាលមុនថា
 អ្នកនេះបានឲ្យរបស់នេះដល់អញ អ្នកនេះបានធ្វើគុណនេះ ដល់អញ
 ជនទាំងឡាយនោះ ជាញាតិមិត្ត ជាសម្លាញ់របស់អញដូច្នោះហើយ
 គួរឲ្យទក្ខិណាទាន ចំពោះប្រេតទាំងឡាយ ។ ការយំសោកសៅ
 និងការខ្សឹកខ្សួលដទៃណា មិនមានប្រយោជន៍ឡើយ ការយំជា
 ដើមនោះ មិនសម្រេចប្រយោជន៍ ដល់ប្រេតទាំងឡាយទេ ញាតិ
 ទាំងឡាយ រមែងបិតនៅយ៉ាងនោះដដែល ឥតបានដឹងបានឮឡើយ ។

ខុទ្ទកបាលី និទិតកណ្តំ

អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា ទិដ្ឋា សង្ឃម្ហិ សុបតិដ្ឋិតា
 ទីយរត្តំ ហិតាយស្ស ហានសោ ឧបកប្បតិ ។
 សោ ញាតិធម្មោ ច អយំ និទស្សិតោ
 បេតានបូជា^(១) ច កតា ឧទ្យាវា
 ពលញ្ច ភិក្ខុនមនុប្បទិដ្ឋំ
 តុម្ហេហិ បុញ្ញំ បសុតំ អនប្បកន្តិ^(២) ។

តិរោកុខ្កកណ្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាលី និទិតកណ្តំ

[៧] និទី និទេតិ បុរិសោ កម្ពីរេ ឧទកន្តិកេ^(៣)
 អត្ថេ កិច្ចេ សមុប្បន្នេ អត្តាយ មេ ភរិស្សតិ
 វាជតោ វា ទុរុត្តស្ស ចោរតោ បីឡិតស្ស វា
 ឥណាស្ស វា បមោក្ខាយ ទុត្តិកេ អាបទាសុ វា

១ ឱ. បេតានំ បូជា ។ ២ ឱ. អនប្បកំ ។ ៣ ឱ. ឱទកន្តិកេ ។ អដ្ឋកថាយំ
 ល្បទិសោយេវ ហោតិ ។

ខុទ្ទកបាឋ និទិកណ្ណ

លុះតែទក្ខិណាទាននេះ ដែលបុគ្គលបានឲ្យហើយ តម្កល់ទុកប្រពៃ
 ហើយ ក្នុងសង្ឃ ទើបសម្រេចផលដោយរូសរាន់ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់ប្រេតនោះ អស់កាលជាអង្វែង ។ ញាតិធម៌នោះឈ្មោះថា
 មហាបពិត្រ បានសម្តែងជាបែបយ៉ាងហើយ ការបូជាដ៏ថ្លៃថ្លា
 ចំពោះប្រេតទាំងឡាយ ឈ្មោះថា បានធ្វើហើយផង កម្លាំងកាយ
 នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ឈ្មោះថា បានបំពេញឲ្យហើយផង បុណ្យឈ្មោះ
 ថា បានសន្សំទុក មិនមែនតិចឡើយផង ។

ចប់ តិរោកុខ្ខកណ្ណ ។

ខុទ្ទកបាឋ និទិកណ្ណ

[៧] បុរសកប់កំណាប់ទ្រព្យទុកក្នុងទីជ្រៅ ជាទីបំផុតនៃទឹក ដោយគិត
 ថា កាលបើកិច្ច ដែលត្រូវការកើតឡើងហើយ ទ្រព្យនេះនឹងបានជាប្រ-
 យោជន៍ ដល់អាត្មាអញ ដែលត្រូវពួកបច្ចាមិត្តពោលបង្គាប់ នឹងបានដោះ
 ខ្លួនចេញពីស្តេច ឬ ត្រូវចោរហៀតហៀន នឹងបានដោះខ្លួនចេញពីចោរ នឹង
 បានដោះបំណុល ឬ ក្នុងពេលទុរភិក្ស ឬ ក៏ក្នុងកាលអន្តរាយទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាលី

ឯតទត្តាយ លោកស្មី	និទិ ឆាម និទិយ្យតិ ។
តាវស្ស និហិតោ សន្តោ	កម្ពីរេ ឧទកន្តិកេ
ន សព្វោ សព្វទាយេ ^(១)	តស្ស តំ ឧបកប្បតិ
និទិ វា ហោណ ចរតិ	សញ្ញា វាស្ស វិមុយ្ហតិ
នាតា វា អបនាមេន្តិ	យត្តា វាបិ ហារន្តិ នំ
អប្បិយា វាបិ នាយាទា	ឧទ្ធរន្តិ អបស្សតោ
យទា បុញ្ញត្តយោ ហោតិ	សព្វមេតំ វិនស្សតិ ។
យស្ស នានេន សីលេន	សញ្ញមេន ^(២) នមេន ច
និទិ សុនិហិតោ ហោតិ	ឥត្តិយា បុរិសស្ស វា
ចេតិយម្ហិ ច ^(៣) សង្ឃេ វា	បុគ្គលេ អតិថីសុ វា
មាតរិ បិតរិ វាបិ ^(៤)	អថោ ជេដ្ឋម្ហិ កាតរិ
ឯសោ និទិ សុនិហិតោ	អដេយ្យោ អនុកាមិកោ
បហាយ កមនីយេសុ	ឯតំ អាទាយ កច្ចតិ

១ ឱ.ម. ឯវ ។ ២ ឱ.ម. សំយមេន ។ ៣ ឱ. វ ។ ៤ ម. ចាបិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាវ

ធម្មតាកំណប់ដែលគេកប់ទុកក្នុងលោក ដើម្បីប្រយោជន៍នេះឯង ។
 កំណប់ដែលបុគ្គលកប់ ក្នុងទីជ្រៅ មានទីបំផុតទល់នឹងទឹក ដល់
 ម៉្លោះ កំណប់ទ្រព្យទាំងអស់នោះ ក៏មិនសម្រេចដល់បុគ្គលនោះសព្វ
 កាលទេ ដ្បិតថា កំណប់ទ្រព្យ រមែងឃ្នាតទៅចាកទីខ្លះ សេចក្តី
 ចំណាំរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរង្វេងទៅខ្លះ នាគទាំងឡាយ រមែង
 នាំជញ្ជូនទៅខ្លះ ពុំនោះសោត ពួកយក្សនាំយកទ្រព្យនោះទៅខ្លះ
 អ្នកទទួលមត់កដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ រមែងគាស់យកនូវកំណប់
 ទ្រព្យនោះ កាលខ្លួនមិនបានឃើញខ្លះ ខ្លួនអស់បុណ្យទៅវេលា
 ណា កំណប់ទ្រព្យទាំងអស់នោះ រមែងវិនាសបាត់បង់ទៅក្នុងវេលា
 នោះ ។ កំណប់ទ្រព្យដែលស្រ្តី ឬ បុរសណា បានកប់ទុកល្អហើយ
 ដោយទាន សីល ដោយការសង្រួម និងដោយការទូន្មានខ្លួន ក្នុង
 ចេតិយ ឬក្នុងសង្ឃ ឬក្នុងបុគ្គល ឬក្នុងភ្ញៀវ ឬមួយក្នុងមាតា ក្នុង
 បិតា ឬថា ក្នុងបងប្រុស-ស្រីដែលជាច្បង កំណប់ទ្រព្យនុ៎ះ ចាត់ជា
 កំណប់ទ្រព្យដែលកប់ទុកប្រពៃហើយនរណា ។ មិនគប្បីផ្លាញ់បាន ជា
 កំណប់ទ្រព្យ ដែលជាប់តាមខ្លួនទៅ កាលភោគៈទាំងឡាយដែលខ្លួន
 ត្រូវលះបង់ហើយទៅ ខ្លួនរមែងកាន់យកកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះទៅ

ខុទ្ទកបារមេ និទិតកណ្តំ

អសាធារណាមញ្ញេសំ	អចោរហារណោ ^(១) និទិ ។
កយិរាថ ដីរោ បុញ្ញានិ	យោ និទិ អនុតាមិកោ
ឯស ទេវមនុស្សានំ	សព្វកាមទទោ និទិ
យំ យំ ទេវាភិបត្តេនិ	សព្វមេតេន លព្ពតិ ។
សុវណ្ណតា សុសរតា	សុសណ្ណានំ សុបតា
អាទិបច្ចំ ^(១) បរិវារោ	សព្វមេតេន លព្ពតិ ។
បទេសរដ្ឋំ ឥស្សរិយំ	ចក្កវត្តិសុទំ បិយំ
ទេវជ្ជម្បិ ទិព្វេសុ	សព្វមេតេន លព្ពតិ ។
មាណុស្សិកា ច សម្បត្តិ	ទេវលោកេ ច យា រតិ
យា ច និព្វានសម្បត្តិ	សព្វមេតេន លព្ពតិ ។
មិត្តសម្បទមាភម្ម	យោនិសោ ចេ បយុញ្ញតោ
វិជ្ជាវិមុត្តិវសីកាវោ	សព្វមេតេន លព្ពតិ ។

១ ឱ. ម. អចោរហារណោ ។ ២ ឱ. ម. អទិបច្ចំ ។

ឧទ្ធកបាបំ និទិតណ្ហា

កំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ មិនទូទៅ ដល់ពួកជនដទៃ ជារបស់
 ដែលចោរលួចទៅមិនបាន ។ កំណាប់ទ្រព្យ គឺបុណ្យណា
 ជាប់តាមខ្លួនទៅបាន អ្នកប្រាជ្ញ គួរធ្វើនូវកំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ
 នោះ កំណាប់ទ្រព្យ គឺបុណ្យនុ៎ះ ឲ្យនូវសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង
 ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ពួកទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
 ប្រាថ្នាណាស់នូវផលណា ។ ផលទាំងពួងនោះ ។ រមែងបានដោយ
 កំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ ភាពជាអ្នកមានសម្បត្តិផ្លូវផង មាន
 សំឡេងពីរោះ ទ្រង់ទ្រាយល្អ រូបល្អ ជាអធិបតី មានយសបរិវារ ផល
 ទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ ភាពជា
 ស្តេចប្រទេសរាជ ឥស្សរិយយស សេចក្តីសុខរបស់ស្តេចចក្រពត្តិ
 ជាទីស្រឡាញ់ ភាពជាស្តេចនៃទេវតា ក្នុងទេពនិកាយទាំងឡាយ
 ផលទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ សម្បត្តិ
 ជារបស់មនុស្សណាផង សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងទេវលោកណាផង
 សម្បត្តិគឺព្រះនិព្វានណាផង សម្បត្តិទាំងអស់ រមែងបានដោយ
 កំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ ភាពនៃបុគ្គលកាលអាស្រ័យមិត្តសម្បទា
 បើប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដោយឧបាយដែលត្រូវ ជាអ្នកស្នាត់ក្នុងវិជ្ជា
 និងវិមុត្តិ ឥដ្ឋផលទាំងអស់ បានដោយកំណាប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាលី

បដិសម្ពិទា វិមោក្ខា^(១) ច យា ច សាវកចារមី
 បច្ចេកពោធិ ពុទ្ធកូមិ សព្វមេតេន លព្ពតិ ។
 ឯវំ មហត្ថិកា^(២) ឯសា យទិទំ បុញ្ញសម្បទា
 តស្មា ដីរា បសំសន្តិ បណ្ឌិតា កតបុញ្ញតន្តិ ។

និធិកណ្ណំ^(៣) និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាលី ករណីយមេត្តសុត្តំ

[១០] ករណីយមត្តកុសលេន យន្តំ សន្តំ បទំ អភិសមេច្ច
 សក្កោ ឧជ្ជ ច សុហុជ្ជ ច សុវេទា ចស្ស មុទុ អនតិមាជី
 សន្តស្សកោ ច សុភរោ ច អប្បកិច្ចោ ច សល្លហុកវត្តិ
 សន្តិទ្រិយោ ច និបកោ ច អប្បកញ្ចោ កុលេសុ អននុតិទ្ធោ
 ន ច ខុទ្ធិ សមាចរេ^(៤) កិញ្ចិ យេន វិញ្ញូ បរេ ឧបវេយ្យំ

១ ម. វិមោក្ខោ ។ ២ ម. មហិទ្ធិកា ។ ៣ ឱ. ម. និធិកណ្ណសុត្តំ ។ ៤ ឱ. ម. ន ច ខុទ្ធមាចរេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាប

បដិសម្មិទា វិមោក្ខ សាវកបារមីញ្ញាណា បច្ចេកពោធិញ្ញាណានិងពុទ្ធកូមិណា ។ ឥដ្ឋផលទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ បុញ្ញសម្បទានោះ ឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ធំ ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាធីរជន ទើបសរសើរ នូវភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកមានបុណ្យធ្វើទុកហើយ ។

ចប់ និទិកណ្ឌសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាប ករណីយមេត្តសូត្រ

[១០] កិច្ចណា (ដែលព្រះអរិយៈ) បានត្រាស់ដឹងនូវបទដ៏ស្ងប់រម្ងាប់គឺព្រះនិព្វាន (បានធ្វើហើយ) កិច្ចនោះ កុលបុត្រអ្នកឈ្លាសក្នុងប្រយោជន៍គួរធ្វើ (កុលបុត្រនោះ) ជាអ្នកអាចហ៊ានផង ត្រង់ដោយកាយនិងវាចាផង ត្រង់ល្អដោយចិត្តផង គេប្រដៅងាយផង មានសុភាពទន់ភ្លន់ផង មិនមានមានៈដ៏ក្រៃលែងផង សន្តោសផង គេចិញ្ចឹមងាយផង មានកិច្ចធុរៈតិចផង ប្រព្រឹត្តស្រាលព្រម (មានបរិក្ខារតិច) ផង មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំផង មានប្រាជ្ញាចាស់ផង មិនឃ្នើសឃ្នងផង មិនជាប់ជំពាក់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយផង វិញ្ញាជនទាំងឡាយ គួរតិះដៀលជនទាំងឡាយដទៃ ដោយកម្មណា មិនគួរប្រព្រឹត្តធ្វើ នូវកម្មនោះ ដែលជាកម្មលាមក សូម្បីតិចតួច

ខុទ្ទកបាយោ មេត្តសុត្តិ

សុខិដោ វា ខេមិដោ ហោន្តុ សព្វេ សត្តា កវន្តុ សុខិតត្តា
 យេ កេចិ ចាណក្ខតត្តិ តសា វា ថាវា វា^(១) អនវសេសា
 ទីយា វា យេ មហាត្តា វា^(២) មជ្ឈិមា វស្សកា អណុកកម្មលា
 ទិដ្ឋា វា យេ ច អទិដ្ឋា យេ ច ទូរេ វសន្តិ អវិទូរេ
 ក្ខតា វា សម្មវេសី វា សព្វេ សត្តា កវន្តុ សុខិតត្តា ។
 ន បរោ បរំ និកុព្វេថ នាតិមញ្ញេថ កត្តចិ^(៣) ទំ កិញ្ចិ^(៤)
 ព្យាហេសនា បដិយសញ្ញា នាញ្ញមញ្ញស្ស ទុក្ខមិច្ឆេយ្យ ។
 មាតា យថា និយំ បុត្តំ អាយុសា ឯកបុត្តមនុរក្ខេ
 ឯវម្បិ សព្វក្ខតេសុ មាណសម្ភារយេ អបរិមាណំ ។

១ ម. វ ។ ២ វាសទ្ធោ នត្តិ ។ ៣ កត្តច ន ។ ៤ ឱ. កញ្ចិ ។

ខុទ្ទកបាឋ មេត្តសូត្រ

(ហើយគួរផ្សាយមេត្តាចិត្ត ចំពោះពពួកសត្វថា) សត្វទាំងឡាយ
 ទាំងពួង សូមឲ្យមានសេចក្តីសុខ ឲ្យមានសេចក្តីក្សេម ឲ្យមានខ្លួន
 ដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ សត្វមានជីវិតទាំងឡាយណាមួយ ឥតមានសេស
 សល់ ទោះសត្វមានសេចក្តីតក់ស្លុត គឺនៅមានតណ្ហាក្តី មាំមួនគឺឥត
 មានតណ្ហាក្តី សត្វទាំងឡាយណា មានកាយវែងក្តី ធំក្តី មានកាយ
 យ៉ាងកណ្តាលក្តី ខ្លីក្តី មានកាយស្តម ឬធាត់ក្តី សត្វទាំងឡាយ
 ណា ដែលយើងឃើញហើយក្តី មិនឃើញហើយក្តី សត្វទាំង-
 ឡាយណា នៅក្នុងទីព្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី ដែលកើតរួចមកហើយក្តី
 ដែលកំពុងស្វែងរកទីកើតក្តី សត្វទាំងអស់ (នោះ) ចូរមានខ្លួនជាសុខ
 ចុះ ។ សត្វដទៃមិនគួរកំហែងបៀតបៀននូវសត្វដទៃឡើយ មិនគួរ
 មើលងាយគេតិចតួចក្នុងទីណាមួយឡើយ មិនគួរប្រាថ្នានូវសេចក្តីទុក្ខ
 ដល់គ្នានិងគ្នា ព្រោះសេចក្តីក្រែវក្រាធនិងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ក្នុង
 ចិត្តឡើយ ។ មាតាប្តីមរក្សាបុត្រដែលកើតអំពីខ្លួន ជាកូនតែមួយដោយ
 អាយុ (ស្មើដោយជីវិត) យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលគួរចម្រើនមេត្តាចិត្ត
 មិនមានប្រមាណ ចំពោះសត្វទាំងឡាយទាំងពួង យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាលី

មេត្តញ្ច សព្វលោកស្មី មានសម្ភារយេ អបរិមាណំ
 ខុទ្ទំ អនោ ច តិរិយញ្ច អសម្ពាទំ អវេរំ អសបត្តំ^(១) ។
 តិដ្ឋញ្ចំ និសិទ្ធោ វា សយានោ វា យាវ តស្ស វិភតមិទ្ធោ
 ឯតំ សតី អធិដ្ឋេយ្យ ព្រហ្មមេតំ វិហារំ ឥធមាហុ^(២) ។
 ទិដ្ឋិញ្ច អនុបកម្ម សីលវា ទស្សនេន សម្បទ្ធោ
 កាមេសុ វិនេយ្យ^(៣) កេធំ ន ហិ ជាតុ កត្តសេយ្យំ បុនវេតីតិ ។

មេត្តសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាលី សមត្តោ^(៤) ។

១ ម. អវេរមសបត្តំ ។ ២ ម. វិហារមិធមាហា ។ ៣ ម. វិនេយ ។ ៤ ឱ. ម.

ខុទ្ទកបាលីប្បករណំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

បុគ្គលគួរចម្រើនមេត្តាចិត្ត មិនមានប្រមាណ ជាធម៌មិនចង្អៀត មិន
 មានពៀរ មិនមានសត្រូវ ទៅក្នុងលោកទាំងអស់ គឺក្នុងទីខាង
 លើផង ខាងក្រោមផង ខាងទទឹងគឺត្រង់កណ្តាលផង ។ (បុគ្គល
 អ្នកចម្រើនមេត្តាចិត្តនោះ) ទោះឈរក្តី ដើរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី
 ជាអ្នកមានសេចក្តីងោក ងក់ ទៅប្រាសហើយ គឺជាអ្នកមិនដេក
 លក់ អស់កាលត្រឹមណា គួរតម្កល់នូវសតិនោះ អស់កាលត្រឹម
 នោះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលនូវកិរិយានុ៎ះថាជាព្រហ្មវិហារ ក្នុង
 សាសនានេះ ។ (បុគ្គលដែលមានមេត្តាព្រហ្មវិហារ) មិនងប់នឹង
 ទិដ្ឋិ ជាអ្នកមានសីល ប្រកបដោយទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ
 (តទៅទៀត) បន្ទាបង់នូវសេចក្តីជាប់ចំពាក់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ
 ហើយ រមែងមិនមកកាន់គព្ពសេយ្យាទៀតឡើយ ។

ចប់ មេត្តសូត្រ ។
 ចប់ ខុទ្ទកបាឋ ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

[១១] មនោបុព្វដ្ឋមា ធម្មា មនោសេដ្ឋា មនោមយា

មនសា ចេ បទុដ្ឋេន ភាសតិ វា កកោតិ វា

តតោ នំ ទុក្ខមន្វេតិ ចក្កំវ វហតោ បទំ ។

មនោបុព្វដ្ឋមា ធម្មា មនោសេដ្ឋា មនោមយា

មនសា ចេ បសន្នេន ភាសតិ វា កកោតិ វា

តតោ នំ សុខមន្វេតិ ឆាយាវ អនុចាយិនី ។

អក្កោច្ឆិ មំ អវេទិ មំ អជិនិ មំ អហាសិ មេ

យេ ច^(២) តំ ឧបនយ្ហន្តិ វេរំ តេសំ ន សម្មតិ ។

អក្កោច្ឆិ មំ អវេទិ មំ អជិនិ មំ អហាសិ មេ

១ ម. អជិនិ ។ ២ ឱ. ចសទ្វា នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

[១១] ធម៌ទាំងឡាយ មានចិត្តជាប្រធាន មានចិត្តប្រសើររំបំផុត (មានចិត្តជាធំ) សម្រេចអំពីចិត្ត បើបុគ្គលមានចិត្តត្រូវទោស^{១)} ប្រទូស្តហើយ ពោលក្តី ធ្វើក្តី (នូវទុច្ចរិត) ព្រោះទុច្ចរិតទាំងនោះ ទុក្ខ រមែងជាប់តាមបុគ្គលនោះទៅ ដូចកង្វរទេះវិលតាមដានជើងគោដែលកំពុងអូសទៅ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានចិត្តជាប្រធាន មានចិត្តប្រសើររំបំផុត សម្រេចអំពីចិត្ត បើបុគ្គលមានចិត្តជ្រះថ្លា^{២)}ហើយ ពោលក្តី ធ្វើក្តី (នូវសុចរិត) ព្រោះសុចរិតទាំងនោះ សុខរមែងជាប់តាមបុគ្គលនោះទៅ ដូចស្រមោលអន្ទោលតាមប្រាណ ។

អ្នកឯណោះ បានជេរអញ អ្នកឯណោះ បានវាយអញ អ្នកឯណោះ បានផ្លាញអញ អ្នកឯណោះ បានលួចយកទ្រព្យរបស់អញទៅហើយ បើអ្នកណា ចង់សេចក្តីក្រោធបែបនោះទុក (ដូច្នោះ) ពៀររបស់អ្នកនោះ មិនរម្ងាប់ឡើយ ។

អ្នកឯណោះ បានជេរអញ អ្នកឯណោះបានវាយអញ អ្នកឯណោះ បានផ្លាញអញ អ្នកឯណោះ បានលួចយកទ្រព្យរបស់អញទៅហើយ

១ ធម៌ជាទោសឬជាឧបក្កិលេសនៃចិត្តមានអភិជ្ឈាជាដើម ដែលចូលមកធ្វើចិត្តឲ្យរីករ ។
២ ជ្រះថ្លាដោយគុណមានអនិច្ចាជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យេ ច តំ នុបនយ្ហន្តិ ^(១)	វេរំ តេសូបសម្មតិ ។
ន ហិ វេរេន វោនិ	សម្មន្តីជ កុណាចនំ
អវេរេន ច សម្មន្តិ	ឯស ធម្មោ សនន្តនោ ។
បវេ ច ន ^(២) វិជានន្តិ	មយមេត្ត យមាម្ហសេ ^(៣)
យេ ច តត្ថ វិជានន្តិ	តតោ សម្មន្តិ មេធកា ។
សុកានុបស្សី វិហារនំ	ឥន្ទ្រិយេសុ អសំរុតំ
កោជនម្ហិ អមត្តញ្ញុ	កុសីតំ ហីនវិយំ
តំ វេ បសហតី មារោ	វាតោ រុក្ខំវ ទុព្វលំ ។
អសុកានុបស្សី វិហារនំ	ឥន្ទ្រិយេសុ សុសំរុតំ
កោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញុ	សទ្ធិំ អារទ្ធិវិយំ
តំ វេ នប្បសហតី ^(៤) មារោ	វាតោ សេលំវ បព្វតំ ។

១ ឱ. ម. នុបនយ្ហន្តិ ។ ២ ម. ន ច ។ ៣ ឱ. ម. យមាមសេ ។ ៤ ម. ន បសហតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បើអ្នកណា មិនចង់សេចក្តីក្រោធបែបនោះទុក (ដូច្នោះ) ពៀររបស់អ្នក
 នោះទើបរម្ងាប់បាន ។ ពិតមែន តាំងពីកាលណាមក ក្នុងលោកនេះ
 ពៀរទាំងឡាយ មិនរម្ងាប់ ដោយពៀរឡើយ ពៀរទាំងឡាយតែង
 រម្ងាប់ ដោយមិនមានពៀរ នេះជាបដណីធម៌ ។ ជនទាំងឡាយ
 ដទៃ (ក្រៅអំពីបណ្ឌិត) តែងមិនដឹងខ្លួនថា យើងទាំងឡាយនឹង
 វិនាសក្នុងកណ្តាលនៃពួកនេះ ដូច្នោះឡើយ ចំណែកជនទាំងឡាយ
 ណា ក្នុងពួកនេះ ដឹងខ្លួនថា យើងទាំងឡាយ នឹងវិនាសក្នុង
 កណ្តាលនៃពួកនេះ ដូច្នោះ ការឈ្លោះប្រកែកទាំងឡាយ រមែងរម្ងាប់
 អំពីជនទាំងឡាយនោះ ។

បុគ្គលដែលយល់ឃើញនូវអារម្មណ៍ថាល្អ មិនសង្រួមក្នុងឥន្ទ្រិយទាំង-
 ឡាយ មិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ខ្ជិលច្រអូស មានព្យាយាមធ្ងរ
 ថយ កិលេសមារ រមែងគ្របសង្កត់បុគ្គលនោះឯង ដូចខ្យល់ដែល
 គ្របសង្កត់ដើមឈើទុព្វលដូច្នោះ ។ ឯបុគ្គល ដែលយល់ឃើញ
 នូវអារម្មណ៍ថាមិនល្អ សង្រួមប្រពៃក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដឹងប្រមាណ
 ក្នុងភោជន មានសទ្ធា ប្រារព្ធព្យាយាម កិលេសមារតែងគ្របសង្កត់
 បុគ្គលនោះមិនបាន ដូចខ្យល់គ្របសង្កត់ភ្នំភ្នំតាន់មិនបានដូច្នោះ ។

ធម្មបទគាថាយ បឋមោ យមកវគ្គោ

អនិក្កសាវោ	កាសារំ	យោ	វត្ថំ	បរិទហោស្សតិ
អបេតោ	ទមសច្ចេន	ន	សោ	កាសាវមហតិ ។
យោ	ច	វន្តកសាវស្ស	សីលេសុ	សុសមាហិតោ
ឧបេតោ	ទមសច្ចេន	ស	វេ	កាសាវមហតិ ។
អសាវេ	សាវមតិដោ	សាវេ	ចាសាវទស្សិដោ	
តេ	សារំ	នាទិកច្ចន្តិ	មិច្ឆាសង្កប្បកោចរា	។
សាវញ្ច	សាវតោ	ញត្វា	អសាវញ្ច	អសាវតោ
តេ	សារំ	អនិកច្ចន្តិ	សម្មាសង្កប្បកោចរា	។
យថា	អការំ	ទុច្ចន្តំ	វដ្ឋិ ^(១)	សមតិវិជ្ឈតិ
ឯវំ	អការិតំ	ចិត្តំ	រាគោ	សមតិវិជ្ឈតិ ។

១ ឱ. វុដ្ឋិ ។

ធម្មបទគាថា យមកវគ្គ ទី ១

អ្នកណា នៅមានទឹកចត់គឺភាគាទិក្កិលេស (ក្នុងសន្តាន) ជាអ្នកបោះ
 បង់ការទូន្មាន នូវតន្ត្រីយនិងសច្ចៈ ហើយស្ងៀកដណ្តាប់សំពត់
 កាសាវៈ អ្នកនោះ មិនគួរនឹងស្ងៀកដណ្តាប់សំពត់កាសាវៈឡើយ ។
 លុះតែអ្នកណា មានទឹកចត់គឺភាគាទិក្កិលេស ខ្លាក់ចោលអស់ហើយ
 ជាអ្នកមានចិត្តតម្កល់មាំ ក្នុងចតុប្បារិសុទ្ធិសីល ប្រកបដោយការ
 ទូន្មាននូវតន្ត្រីយនិងសច្ចៈ អ្នកនោះឯង ទើបគួរនឹងស្ងៀកដណ្តាប់
 សំពត់កាសាវៈបាន ។

ជនទាំងឡាយ ដែលយល់ឃើញ ក្នុងធម៌មានខ្លឹម ថាជាធម៌មិនមាន
 ខ្លឹមផង ជាអ្នកមានតម្រិះខុសជាអារម្មណ៍ រមែងមិនបាននូវធម៌ដែល
 មានខ្លឹមឡើយ ។ ជនទាំងឡាយ ដែលយល់ឃើញ នូវធម៌
 មានខ្លឹម ថាជាធម៌មានខ្លឹមផង យល់ឃើញ នូវធម៌គ្មានខ្លឹម ថាជាធម៌
 គ្មានខ្លឹមផង ជាអ្នកមានតម្រិះត្រូវ ជាអារម្មណ៍ រមែងបាននូវធម៌
 ដែលមានខ្លឹម ។

ផ្ទះដែលប្រក់ខ្លីខ្លាហើយ តំណក់ទឹកភ្លៀង រមែងលេចរហូតយ៉ាង
 ណាមិញ ចិត្តដែលបុគ្គលមិនបានអប់រំទុកហើយ រាគៈរមែងចាក់
 ដោតយ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យថា អការំ សុឆន្នំ	វុដ្ឋី ន សមតិវិជ្ឈតិ
ឯវំ សុភារិតំ ចិត្តំ	រាគោ ន សមតិវិជ្ឈតិ ។
ឥធិ សោចតិ បេច្ច សោចតិ	ចាបការី ឧភយត្ថ សោចតិ
សោ សោចតិ សោ វិហញ្ញតិ	ទិស្វា កម្មកិលិដ្ឋមត្តនោ ។
ឥធិ មោទតិ បេច្ច បមោទតិ	កតបុញ្ញោ ឧភយត្ថ មោទតិ
សោ មោទតិ សោ បមោទតិ	ទិស្វា កម្មវិសុទ្ធិមត្តនោ ។
ឥធិ តប្បតិ បេច្ច តប្បតិ	ចាបការី ឧភយត្ថ តប្បតិ
ចាបំ មេ កតត្ថិ តប្បតិ	ភិយ្យោ តប្បតិ ទុក្ខតី កតោ ។
ឥធិ នន្ទតិ បេច្ច នន្ទតិ	កតបុញ្ញោ ឧភយត្ថ នន្ទតិ
បុញ្ញំ មេ កតត្ថិ នន្ទតិ	ភិយ្យោ នន្ទតិ សុកតី កតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ផ្ទះដែលប្រក់ល្អហើយ តំណក់ទឹកភ្លៀង រមែងមិនលេចរហូត យ៉ាង
 ណាមិញ ចិត្តដែលបុគ្គលបានអប់រំទុកល្អហើយ រាគៈរមែងមិនចាក់
 ដោតបាន យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើបាប តែងសោកស្តាយ
 ក្នុងលោកទាំងពីរ គឺសោកស្តាយ ក្នុងលោកនេះ ១ ក្នុងលោក
 ខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះ រមែងសោកស្តាយ ក្តៅក្រហាយ ព្រោះ
 ឃើញអំពើសៅហ្មងរបស់ខ្លួន ។

បុគ្គលអ្នកធ្វើបុណ្យទុក រមែងរីករាយ ក្នុងលោកទាំងពីរ គឺរីករាយ
 ក្នុងលោកនេះ ១ រីករាយក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះ រមែងរីក
 រាយស្រស់ស្រាយ ព្រោះឃើញអំពើបរិសុទ្ធរបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 អំពើបាប តែងក្តៅក្រហាយ ក្នុងលោកទាំងពីរ គឺក្តៅក្រហាយក្នុង
 លោកនេះ ១ ក្តៅក្រហាយក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះ រមែង
 ក្តៅក្រហាយដោយគិតឃើញថា បាបអញបានធ្វើហើយ លុះធ្វើ
 មរណកាលទៅកាន់ទុគ្គតិ ក៏រឹងរឹតតែក្តៅក្រហាយដ៏ក្រៃលែង ។

បុគ្គលអ្នកធ្វើបុណ្យទុក រមែងត្រេកអរ ក្នុងលោកទាំងពីរ គឺត្រេកអរ
 ក្នុងលោកនេះ ១ ត្រេកអរក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះរមែងត្រេក
 អរដោយគិតឃើញថា បុណ្យអញបានធ្វើហើយ លុះធ្វើមរណកាល
 ទៅកាន់សុគតិ ក៏រឹងរឹតតែត្រេកអរដ៏ក្រៃលែង ។

ធម្មបទគាថាយ បឋមោ យមកវគ្គោ

ពហុម្បិ ចេ សហិតំ កាសមាណោ
 ន តក្កុរោ ហោតិ នរោ បមត្តោ
 តោចោវ កាវោ កណាយំ បវេសំ
 ន ភាកវា សាមញ្ញស្ស ហោតិ ។
 អប្បម្បិ ចេ សហិតំ កាសមាណោ
 ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារី
 រាគញ ទោសញ បហាយ មោហំ
 សម្មប្បជានោ សុរិមត្តចិត្តោ
 អនុចាទិយានោ ឥធិ វា ហុរំ វា
 ស ភាកវា សាមញ្ញស្ស ហោតិ ។

យមកវគ្គោ បឋមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ទុតិយោ អប្បមាទវគ្គោ

[១២] អប្បមាណោ អមតំ បទំ បមាណោ មច្ចុណោ បទំ
 អប្បមត្តា ន មីយន្តិ យេ បមត្តា យថា មតា
 ឯតំ^(១) វិសេសតោ ញត្វា អប្បមាទម្ហិ បណ្ឌិតា

១ ម. ឯវំ ។

ធម្មបទគាថា យមកវគ្គ ទី ១

បើនរជនពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍សូម្បីច្រើន តែជាអ្នកប្រមាទ
 មិនធ្វើតាមពាក្យនោះ រមែងជាអ្នកមិនមានចំណែកសាមញ្ញផលឡើយ ដូច
 អ្នករក្សាគោ កាលរាប់គោប្រគល់ឲ្យអ្នកដទៃហើយ (ជាអ្នកមិនបានបរិភោគ
 នូវបញ្ចុកោរស) ដូច្នោះឯង ។ បើនរជនពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍
 សូម្បីបន្តិចបន្តួច តែជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ បានលះបង់រាគៈ
 ទោសៈនិងមោហៈ ជាអ្នកដឹងនូវធម៌ ដែលគួរកំណត់តាមហេតុ មានចិត្ត
 ដកផុតអំពីសេចក្តីសៅហ្មង មិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ក្នុងលោកនេះនិង
 លោកខាងមុខ នរជននោះ រមែងជាអ្នកបានចំណែកសាមញ្ញផល ។

ចប់ យមកវគ្គ ទី ១ ។

ធម្មបទគាថា អប្បមាទវគ្គទី ២

[១២] សេចក្តីមិនប្រមាទ^(១) ជាផ្លូវនៃសេចក្តីមិនស្លាប់^(២) សេចក្តីប្រមាទ
 ជាផ្លូវនៃសេចក្តីស្លាប់ ជនទាំងឡាយ ដែលមិនប្រមាទហើយ
 ឈ្មោះថាមិនស្លាប់ ជនទាំងឡាយ ដែលប្រមាទហើយ ទុកដូច
 ជាមនុស្សស្លាប់ទៅហើយ ។ ពួកបណ្ឌិត បានជ្រាបនូវដំណើរ
 នេះ ដោយប្លែកគ្នា (ទើបបរិភោគនៅ) ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ

១ បានដល់ការប្រុងប្រយ័ត្ន ពាក្យនេះជាឈ្មោះស្មារតី ដែលបានតាំងប្រុងជានិច្ច ។
 ២ ពាក្យថា មិនស្លាប់នេះ ជាឈ្មោះព្រះនិព្វាន ព្រោះព្រះនិព្វានមិនមានចាស់ មិនមានស្លាប់ ។
 ៣ បានដល់ការមិនប្រុងប្រយ័ត្ន ពាក្យនេះជាឈ្មោះនៃការលះបង់ស្មារតី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អប្បមាទេ	បមោទន្តិ	អរិយានំ	កោចេវ	រតា
តេ	ឈាយិណោ	សាតតិកា	និច្ចំ	ទទ្ធិបរក្កមា
ដុសន្តិ	ដីរា	និព្វានំ	យោកក្លេមំ	អនុត្តរំ ។
ឧដ្ឋានវតោ	សតិមតោ	សុចិកម្មស្ស	និសម្មការិណោ	
សញ្ញាតស្ស	ច	ធម្មជីវិណោ ^(១)	អប្បមត្តស្ស	យសោភិវឌ្ឍតិ ។
ឧដ្ឋានេនប្បមាទេន		សញ្ញាមេន ^(២)	ទមេន	ច ^(៣)
ទីបំ	កយិរាថ	មេធាវី	យំ	ឱយោ ពាកិកីរតិ ។
បមាទមនុយុញ្ជន្តិ		ពាលា	ទុម្មេធិណោ	ជនា
អប្បមាទញ្ច	មេធាវី	ធនំ	សេដ្ឋំវ	រក្ខតិ ។
មា	បមាទមនុយុញ្ជេថ	មា	កាមរតិសន្តរំ	
អប្បមត្តោ	ហិ	ឈាយន្តោ	បប្បាតិ	វិបុលំ សុខំ ។

១ ម. ចសទ្ធា នត្តិ ។ ២ ម. សំយមេន ។ ៣ ឱ. វា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

រីករាយ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ បណ្ឌិតទាំងនោះ ជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងធម៌
 ជាគោចរ^(១) នៃអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ មានការពិនិត្យ ជាប្រក្រតី មាន
 ព្យាយាមជាប់តគ្នា មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួនជានិច្ច ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា
 តែងប៉ះពាល់នូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមក្សាន្តូចាកយោគៈ ជាគុណជាតដ៏ប្រ-
 សើរបំផុត ។ យស^(២) តែងចម្រើនកុះករ ដល់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីប្រឹង
 ប្រែង មានស្មារតី មានការងារស្អាត (ឥតទោស) ជាអ្នកពិចារណា រួច
 ហើយទើបធ្វើ ជាអ្នកសង្រួម រស់នៅដោយធម៌ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ ។
 អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីសាងកោះ គឺអរហត្តផល ជាកោះដែលជំនន់គឺកិលេស
 ជន់ពន្លិចមិនបាន ដោយសេចក្តីប្រឹងផង ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ
 ផង ដោយការសង្រួមក្នុងចតុប្បារិសុទ្ធិសីលផង ដោយការទូន្មានឥន្ទ្រិយ
 ផង ។ ពួកជនពាលអប្បឥតប្រាជ្ញា តែងប្រកបរឿយ ។ នូវសេចក្តីប្រមាទ
 ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញ រមែងរក្សាទុកនូវសេចក្តីមិនប្រមាទ ដូចទ្រព្យយ៉ាង
 ប្រសើរ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីប្រមាទ ចូរកុំ
 ប្រកបរឿយ ។ នូវសេចក្តីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងកាមឡើយ ដ្បិត
 បុគ្គលអ្នកមិនប្រមាទ ខំសង្កេតពិនិត្យ រមែងបានសេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ។

១ ពោធិបក្ខិយធម៌៣៧ និងលោកុត្តរធម៌៩ ហៅថា គោចរនៃអរិយៈ ។ ២ ភាពជាធំ,
 ភោគសម្បត្តិ, សេចក្តីរាប់អាន, កិត្តិសព្វដ៏ពិរោះ គុណទាំងនេះរួមហៅថា យស ។

ធម្មបទគាថាយ ទុតិយោ អប្បមាទវគ្គោ

បមាទំ អប្បមាទេន	យទា ^(១) នុទតិ បណ្ឌិតោ
បញ្ញាចាសាទមារុយ្ហ	អសោកោ សោកិដី បដំ
បព្វតជ្ជោវ ភុម្មជ្ជេ	ដីរោ ពាលេ អវេក្ខតិ ។
អប្បមត្តោ បមត្តេសុ	សុត្តេសុ ពហុជាភរោ
អពលស្សំវ សីយស្សោ	ហិត្វា យាតិ សុមេធសោ ។
អប្បមាទេន មយវា	ទេវានំ សេដ្ឋតំ កតោ
អប្បមាទំ បសំសន្តិ	បមាទោ ករហិតោ សទា ។
អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ	បមាទេ ភយទស្សិ វា
សញ្ញាជនំ អណុំ ចូលំ	ឧហំ អក្កិវ កច្ឆតិ ។

១ ម. នូទតិ ។

ធម្មបទគាថា អប្បមាទវគ្គ ទី ២

កាលណា បណ្ឌិត បន្ទោបង់នូវសេចក្តីប្រមាទ ដោយសេចក្តីមិន
ប្រមាទ កាលណោះ លោកនឹងឡើងកាន់ប្រាសាទគឺបញ្ញា ជាបុគ្គល
មិនសោក រមែងឃើញពួកសត្វដែលមានសោក ជីវជនតែងឃើញ
ពួកជនពាល ដូចបុគ្គលដែលឈរលើកំពូលភ្នំ ហើយក្រឡេក
មើលពួកជនដែលបិតនៅលើផែនដី ដូច្នោះឯង ។

បណ្ឌិតមានប្រាជ្ញាមុះមុត កាលពួកបុគ្គលកំពុងប្រមាទ លោកមិន
ប្រមាទ កាលពួកបុគ្គលកំពុងដេកលក់ លោកភ្ញាក់រឭកច្រើន លោក
រមែងលះបង់ចោលនូវបុគ្គលបែបនោះ ដូចសេះល្បឿន ដែលទៅ
ចោលនូវសេះ មានកម្លាំងទន់ទាប ដូច្នោះឯង ។

មឃមណាព ដល់នូវភាពជាបុគ្គលប្រសើរបំផុត ជាងទេវតាទាំងឡាយ
ព្រោះតែសេចក្តីមិនប្រមាទ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវ
សេចក្តីមិនប្រមាទ គួរតិះដៀលនូវសេចក្តីប្រមាទ សព្វៗកាល ។

ភិក្ខុអ្នកត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ឬឃើញភ័យ ក្នុងសេចក្តី
ប្រមាទ តែងដុតចោលសំយោជនៈ ទាំងតូច ទាំងធំ ដូចភ្លើងឆេះ
(រាលនូវកម្ទេចទាំងតូចទាំងធំ) ដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ បមាទេ ភយទស្សិ វា
អភព្វោ បរិហារោយ ជិញ្ញានស្សេវ សន្តិកេ ។

អប្បមាទវគ្គោ ទុតិយោ ។

ធម្មបទគាថាយ តតិយោ ចិត្តវគ្គោ

[១៣] ធន្ធនំ ចបលំ ចិត្តំ ទុរក្ខំ ទុដ្ឋិវាយំ
ខុដ្ឋំ ករោតិ មេធាវី ខុសុការោវ^(១) តេជនំ ។
វារិជោវ ថលេ ទិត្តោ ឱកមោកតខុព្ពតោ
បរិធន្ធាតិទំ ចិត្តំ មារធម្យំ បហាតវេ ។
ទុដ្ឋិក្កហស្ស លហុនោ យត្ថ កាមនិចាតិនោ
ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហំ ។

១ ឱ. ខុសុការោវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ភិក្ខុអ្នកត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ឬឃើញភ័យ ក្នុងសេចក្តី
ប្រមាទ ជាអ្នកមិនគួរនឹងសាបសូន្យចាកគុណធម៌ ឈ្មោះថា បិត
នៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

ចប់ អប្សមាទវគ្គ ទី ២ ។

ធម្មបទគាថា ចិត្តវគ្គ ទី៣

[១៣] អ្នកប្រាជ្ញ តែងធ្វើចិត្តដែលញាប់ញ័រ ឃ្នេងឃ្នោង រក្សាបាន
ដោយកម្រ ហាមឃាត់បានដោយលំបាក ឲ្យជាចិត្តត្រង់បាន ដូចអ្នក
ធ្វើព្រួញ ពត់ព្រួញឲ្យត្រង់ ។ ចិត្តនេះដែលបុគ្គលលើកឡើងចាក
អាល័យគឺកាមគុណ ៥ បោះទៅក្នុងវិបស្សនាកម្មដ្ឋាន ដើម្បីលះបង់
នូវវដ្តៈជាទីនៅនៃមារ រមែងញាប់ញ័រ ដូចត្រីដែលគេលើកឡើង
ចាកទីនៅគឺទឹក បោះទៅលើគោក ដូច្នោះឯង ។

ការទូន្មានចិត្ត ដែលសង្កត់សង្កិន បានដោយលំបាក ជាធម្មជាតិ
រហ័ស មានប្រក្រតីធ្លាក់ចុះទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងអារម្មណ៍ណា
មួយ រមែងជាគុណញាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច (ព្រោះថា) ចិត្ត
ដែលហ្នឹកហ្ន័នបានហើយ រមែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

ធម្មបទគាថាយ តតិយោ ចិត្តវគ្គោ

សុទុទ្ធសំ សុនិបុណំ	យត្ថ កាមនិចាតិនំ
ចិត្តំ រក្ខេថ មេធាវី	ចិត្តំ កុត្តំ សុខាវហំ ។
ទ្វរដ្ឋមំ ឯកចរំ ^(១)	អសរីរំ កុហាសយំ
យេ ចិត្តំ សញ្ញាមេស្សន្តិ	មោក្ខន្តិ មារពន្ធជា ។
អនរដ្ឋិតចិត្តស្ស	សទ្ធម្មំ អវិជានតោ
បរិប្បវប្បសាទស្ស	បញ្ញា ន បរិប្បវតិ ។
អនរស្សតចិត្តស្ស	អនន្ទាហតចេតសោ
បុញ្ញាចាបប្បហីនស្ស	នត្ថិ ជាគរតោ ភយំ ។

កុម្ភបមំ កាយមិមំ វិទិត្វា
 នក្សបមំ ចិត្តមិទំ ថកេត្វា
 យោធម មារំ បញ្ញារុធន
 ធិតព្វា រក្ខេ អនិវេសនោ សិយា ។

១ ម ឯកចារំ ។

ធម្មបទគាថា ចិត្តវគ្គ ទី ៣

អ្នកមានប្រាជ្ញា គួររក្សាចិត្តដែលឃើញដោយកម្រក្រៃពេក ដែល
ល្អិតពេកណាស់ មានប្រក្រតីធ្លាក់ចុះទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុង
អារម្មណ៍ណាមួយ (ព្រោះថា) ចិត្តដែលគេបានរក្សាហើយ រមែងនាំ
មកនូវសេចក្តីសុខ ។

អ្នកទាំងឡាយណា នឹងសង្រួមចិត្តដែលទៅឆ្ងាយ ជាចិត្តត្រាប់ទៅ
តែឯង មិនមានសរីរៈ មានគូហាគឺមហាកូតរូប ៤ ជាទីអាស្រ័យ
នៅ អ្នកទាំងនោះឯង រមែងរួចចាកចំណងនៃមារ ។

ប្រាជ្ញា រមែងមិនបរិបូណ៌ដល់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន មិន
ដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម មានសេចក្តីជ្រះថ្លាអណ្តែតទៅ ។ ភ័យរមែង
មិនមាន ដល់បុគ្គលអ្នកមានចិត្តមិនទទឹកដោយរាគៈ មានចិត្តដែល
ទោសខ្លាំងខ្ជាប់មិនបាន មានបុណ្យនិងបាបលះចោលហើយ ភ្ញាក់រពូក
ជានិច្ច ។ បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់នូវកាយនេះថា ដូចជាផ្ទាំង គប្បីបិទ
នូវចិត្តនេះឲ្យដូចជាបិទទ្វារនគរ គប្បីច្បាំងនូវមារដោយអាវុធ គឺបញ្ញា
គប្បីរក្សាទុកនូវធម៌ ដែលខ្លួនឈ្នះហើយ មិនគប្បីជាអ្នកដំអក់នៅ
(ក្នុងធម៌នោះ) ឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អចិរំ វតយំ កាយោ បឋវី អធិសេស្សតិ
 ធុទ្ធា អបេតវិញ្ញាលោ ជិវត្តំ កលិដ្ឋំ ។
 ទិសោ ទិសំ យន្តំ កយិរា វេរី វា បន វេរិជំ
 មិច្ឆាបណិហិតំ ចិត្តំ ចាបិយោ នំ តតោ កវេ ។
 ន តំ មាតា បិតា កយិរា អញ្ញោ វាបិច ញាតកា
 សម្មាបណិហិតំ ចិត្តំ សេយ្យសោ នំ តតោ កវេ ។

ចិត្តវគ្គោ តតិយោ ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុត្តោ បុប្ផវគ្គោ

[១៤] កោ ឥមំ បឋវី វិជេស្សតិ យមលោកញូ ឥមំ សនេវកំ

កោ ធម្មបទំ សុទេសិតំ កុសលោ បុប្ផមិវ បចេស្សតិ^(១) ។

១ ម. បុប្ផមិវប្បចេស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ឱហ្មំ មិនយូរប៉ុន្មានទេតើ កាយនេះ មានវិញ្ញាណទៅប្រាស គេយក
ទៅចោលផុតហើយ មុខជានឹងដេកស្លូតស្លឹងលើផែនដី ដូចជាអង្កត់
ខុស រកប្រយោជន៍គ្មាន ។

ចោរក្រឡេកឃើញចោរផងគ្នា ឬក៏ បុគ្គលមានពៀរ ក្រឡេកឃើញ
បុគ្គលមានពៀរផងគ្នា គប្បីធ្វើនូវសេចក្តីវិនាសណាមួយ ដល់គ្នា
ចិត្តដែលបុគ្គលតាំងទុកខុសហើយ រមែងធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យអាក្រក់
ក្រៃលែងជាងសេចក្តីវិនាសនោះទៅទៀត ។

មាតាបិតា មិនគប្បីធ្វើហេតុនោះបាន ចំណែកខាងចិត្ត ដែលបុគ្គលតាំងទុក
ត្រូវហើយ រមែងធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យប្រសើរជាងហេតុនោះបាន ។

ចប់ ចិត្តវគ្គទី ៣ ។

ធម្មបទគាថា បុប្ផវគ្គទី ៤

[១២] អ្នកណានឹងដឹងច្បាស់នូវផែនដី គឺអត្តភាពនេះ និងយមលោកគឺ
អបាយភូមិ ២ និងមនុស្សលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោកបាន អ្នកណា
នឹងជ្រើសរើសនូវចំណែកនៃធម៌ ដែលព្រះតថាគត សម្តែងប្រពៃ
ហើយ ដូចមាលាការដែលឈ្លាសវៃ ជ្រើសរើសនូវផ្កាដូច្នោះឯង ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុត្ថោ បុប្ផវគ្គោ

សេក្ខោ បឋវី វិជេស្សតិ យមលោកញូ ឥមំ សទេវកំ

សេក្ខោ ធម្មបទំ សុទេសិតំ កុសលោ បុប្ផមិវ បចេស្សតិ ។

ដេល្លាបមំ កាយមិមំ វិទិត្វា

មរិចិធម្មំ អភិសម្ពុទ្ធានោ

នេត្វាន មារស្ស បបុប្ផកានិ^(១)

អទស្សនំ មច្ចុរាជស្ស កច្ឆេ ។

បុច្ឆានិ ហោវ បចិនន្តំ^(២) ព្យាសត្តមនសំ^(៣) នវំ

សុត្តំ កាមំ មហោយោវ មច្ចុ អាទាយ កច្ឆតិ ។

បុច្ឆានិ ហោវ បចិនន្តំ ព្យាសត្តមនសំ នវំ

អតិត្តំយេវ កាមេសុ អន្តកោ ក្យុតេ វសំ ។

យថាបិ ភមរោ បុប្ផំ វណ្ណកន្ធ�ំ អហោបយំ^(៤)

បលេតិ វសមាទាយ វរំ កាមេ មុនី ចរេ ។

១ ម. សបុប្ផកានិ ។ ២ ម. បចិននំ ។ ៣ ម. ព្យាសត្តមានសំ ។

៤ ម. វណ្ណគន្ធមបោដ្ឋកំ ។

ធម្មបទគាថា បុប្ផវគ្គទី ៤

ព្រះសេក្ខបុគ្គល នឹងដឹងច្បាស់នូវផែនដីគឺអត្តភាពនេះ នឹងយម-
លោកគឺអបាយភូមិ ៤ និងមនុស្សលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោកបាន
ព្រះសេក្ខបុគ្គល នឹងជ្រើសរើសនូវចំណែកនៃធម៌ ដែលព្រះតថាគត
សម្តែងប្រពៃហើយ ដូចមាលាការ ដែលឈ្លាសវៃ ជ្រើសរើស
នូវផ្កាដូច្នោះ ។

ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់នូវកាយនេះថា ដូចជាដុំពុះទឹក ដឹងច្បាស់នូវ
កាយនេះថា មានសភាពដូចព្រេងព្រៃ គប្បីកាត់នូវផ្កាជាប្រធាននៃ
មារគឺវដ្តៈ ៣ ទៅកាន់ស្ថានជាទីមិនឃើញនៃមច្ចុរាជ ។

មារគឺសេចក្តីស្លាប់ តែងកៀរយកទៅនូវនរជន អ្នកមានចិត្តជាប់ដំពាក់
ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ។ កំពុងជ្រើសរើសនូវផ្កា គឺកាមគុណ ៥ នុ៎ះឯង
ដូចទឹកជំនន់ធំ ដែលក្លួចយកអ្នកស្រុកកំពុងដេកលក់ទៅ ដូច្នោះឯង ។

អ្នកធ្វើទីបំផុតគឺមរណៈ តែងក្រុងសត្វ ដែលមានចិត្តជាប់ដំពាក់
ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ។ កំពុងជ្រើសរើសនូវផ្កា គឺកាមគុណ ៥ មិនឆ្កែត
ឆ្កន់ក្នុងកាមទាំងឡាយនុ៎ះឯង ឲ្យនៅក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន ។

ភមរជាតិ មិនធ្វើផ្កាឈើដែលមានពណ៌និងក្លិនឲ្យវិនាសទេ ក្រេប
យកតែរស ហើរទៅ យ៉ាងណាមិញ អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីត្រាច់ទៅ
ក្នុងស្រុក ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ន បរេសំ វិលោមាជិ ន បរេសំ កតាកតំ
 អត្តោ វ អវេក្ខេយ្យ កតាជិ អកតាជិ ច ។
 យថាមិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ អកន្ធកំ
 ឯវំ សុភាសិតា វាចា អដលា ហោតិ អកុព្វតោ ។
 យថាមិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ សកន្ធកំ^(១)
 ឯវំ សុភាសិតា វាចា សដលា ហោតិ សុកុព្វតោ ។
 យថាមិ បុប្ផរាសិម្ហា កយិរា មាលាតុន្ទេ ពហូ
 ឯវំ ជាតេន មច្ចេន កត្តព្វំ កុសលំ ពហំ ។

ន បុប្ផកន្ធ�ោ បដិវាតមេតិ

ន ចន្ទនំ តតរមល្លិកា^(២) វា

១ ម. សុគន្ធកំ ។ ២ ឱ. តតរំ មល្លិកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ពាក្យចាក់ដោតទាំងឡាយរបស់ជនដទៃ បុគ្គលមិនគួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ទេ កិច្ចដែលធ្វើហើយនិងមិនទាន់ធ្វើហើយរបស់ជនដទៃ (ដែលមិន
មែនជាមុខការរបស់ខ្លួន) បុគ្គលមិនគួរពិនិត្យមើលទេ បុគ្គលគួរ
ពិនិត្យពិចារណា តែកិច្ចការទាំងឡាយ ដែលធ្វើហើយ និងមិនទាន់
ធ្វើហើយ របស់ខ្លួនតែម្យ៉ាង ។

ផ្កាឈើមានទ្រង់ទ្រាយល្អ មានពណ៌ (ល្អ) តែគ្មានភ្លិន (ក្រអូប)
(រមែងមិនក្រអូបដល់អ្នកដែលទ្រទ្រង់) ដូចម្តេចមិញ វាជា
សុភាសិត រមែងគ្មានផលដល់អ្នកដែលមិនធ្វើតាមដូច្នោះ ផ្កាឈើ
ដែលមានទ្រង់ទ្រាយល្អ មានពណ៌ មានភ្លិន (រមែងក្រអូបដល់អ្នក
ដែលទ្រទ្រង់) ដូចម្តេចមិញ វាជាសុភាសិត រមែងមានផលដល់
អ្នកដែលធ្វើតាមដោយគោរព ដូច្នោះឯង ។

មាលាការ ចេះធ្វើសំណុំនៃកម្រងផ្កា អំពីគំនរនៃផ្កា (ផ្សេងៗគ្នា)
ឲ្យច្រើនបាន យ៉ាងណាមិញ កុសលដែលសត្វកើតមកហើយ គួរ
ធ្វើឲ្យច្រើន យ៉ាងនោះ ។

ភ្លិនផ្កាឈើ ផ្សាយទៅប្រាសខ្យល់ មិនបាន ភ្លិនខ្លឹមច័ន្ទន៍ក្តី ភ្លិន
ខ្លឹមក្រស្នាក្តី ភ្លិនផ្កាម្លិះរួតក្តី ក៏ផ្សាយទៅប្រាសខ្យល់ មិនបាន

ធម្មបទគាថាយ ចតុត្ថោ បុប្ផវគ្គោ

សតញ្ច កន្លោ បដិវាតមេតិ

សញ្ច ទិសា សប្បុរិសោ បវាយតិ^(១) ។

ចន្ទនំ តករំ វាបិ ឧប្បលំ អថ វស្សិកី

ឯតេសំ កន្ធាតានំ សីលកន្លោ អនុត្តរោ ។

អប្បមត្តោ អយំ កន្លោ យាយំ តករចន្ទនី^(២)

យោ ច សីលវតំ កន្លោ វាតិ ទេវេសុ ឧត្តមោ ។

តេសំ សម្បន្នសីលានំ អប្បមាទវិហារិនំ

សម្មទញ្ញា វិមុត្តានំ មារោ មក្កំ ន វិទ្ធាតិ ។

យថា សង្ការធានស្មី ឧជ្ឈិតស្មី មហាបថេ

បទុមំ តត្ថ ជាយេថ សុចិត្តំ មនោរមំ

ឯវំ សង្ការភូតេសុ អន្ធិភូតេ^(៤) បុថុជ្ជនេ

អតិរោចតិ បញ្ញាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសារកោ ។

បុប្ផវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

១ ឱ. បវាតិ ។ ២ ម. តករចន្ទនំ ។ ៣ ម. សង្ការដ្ឋានស្មិនីបិ បាហោ ។

៤ ម. អន្ធិភូតេ ។

ធម្មបទគាថា បុប្ផវគ្គទី ៤

ចំណែកក្លិនរបស់សប្បុរសទាំងឡាយ រមែងផ្សាយទៅប្រាសខ្យល់
បាន ព្រោះសប្បុរស រមែងផ្សាយទៅបានគ្រប់ទិស ។ ក្លិននៃសីល
ជាគុណជាតប្រសើរវិបុលជាងគន្ធជាតទាំងនេះគឺ ខ្លឹមចន្ទន៍ ខ្លឹមក្រស្នា
ផ្កាឧប្បល ផ្កាមិះលា ។

ក្លិនក្រស្នា និងក្លិនចន្ទន៍ណា ក្លិននេះ ក្រអូបមានប្រមាណតិចទេ
ចំណែកក្លិននៃបុគ្គលមានសីលទាំងឡាយណា ក្លិននោះ ទើបក្រអូប
លើសលុប ផ្សាយទៅក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោកបាន ។

មារាធិរាជ (ទុកជាខំស្វែងរក) ក៏មិនច្នៃបង្កើតផ្លូវរបស់លោក អ្នកមាន
សីលបរិបូណ៌ អ្នកនៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ អ្នករួចស្រឡះ (ចាក
ធម៌ជាគ្រឿងសៅហ្មង) ព្រោះដឹងច្បាស់តាមហេតុ ។

ផ្កាយូក ទុកជាភើតក្នុងគំនរសំរាម ដែលគេចាក់ចោលក្បែរផ្លូវធំ
នោះ ក៏គង់មានក្លិនក្រអូប ជាទីរីករាយនៃចិត្តបាន ដូចម្តេចមិញ
បណ្តាជន ដែលដូចជាគំនរសំរាម សាវ័ករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
រមែងរុងរឿងកន្លងផុតបុប្ផជនទាំងឡាយ ដែលល្ងិតល្ងង់ ដោយ
ប្រាជ្ញា (របស់ខ្លួន) ដូច្នោះឯង ។

ចប់ បុប្ផវគ្គទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចមោ ពាលវគ្គោ

[១៥] ដីឃា ជាគរតោ រត្តិ ដីឃំ សន្តស្ស យោជនំ

ដីឃោ ពាលាន សំសារោ សទ្ធម្មំ អរិជានតំ ។

ចរញោ នាទិកច្ឆេយ្យ សេយ្យំ សទិសមត្តនោ

ឯកចរិយំ ទទ្យំ កយិរា នត្តិ ពាលេ សហាយតា ។

បុត្តា ហិ អត្តនោ នត្តិ កុតោ បុត្តា^(៣) កុតោ ជនំ ។

យោ ពាលេ មញ្ញតិ^(៤) ពាល្យំ បណ្ឌិតោ វាបិ តេន សោ

ពាលោ ច បណ្ឌិតមាជី ស វេ ពាលោតិ វុច្ចតិ ។

១ ម. បុត្ត ។ ២ ឱ. ធនមត្តិ ។ ៣ ម. បុត្តោ ។ ៤ ឱ. ម. មញ្ញតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ធម្មបទគាថា ពាលវគ្គទី ៥

[១៥] រាត្រីវែង ចំពោះតែអ្នកភ្ញាក់រពូក (អ្នកដេកមិនលក់) យោជន៍
វែង ចំពោះតែអ្នកនឿយហត់ សង្សារវដ្តវែង ចំពោះតែបុគ្គលពាល
មិនដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម ។

បុគ្គលកាលស្វះស្វែងរកកល្យាណមិត្ត បើមិនបានមិត្តដ៏ប្រសើរជាង
ខ្លួន ឬមិត្តដែលស្មើនឹងខ្លួនទេ គប្បីប្រព្រឹត្តនៅតែម្នាក់ឯង ឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន
វិញ ព្រោះថាសហាយតាគុណ^(១) មិនមានក្នុងបុគ្គលពាលឡើយ ។
ជនពាលតែងព្រួយលំបាក ដោយសេចក្តីសម្គាល់ថា កូនទាំងឡាយ
របស់អញមាន ទ្រព្យរបស់អញមាន តាមដែលពិត សូម្បីខ្លួនរបស់
ខ្លួនក៏មិនមាន^(២) ចំណង់បើកូនទាំងឡាយ នឹងរាប់ថាមានអំពីណា
បាន ទ្រព្យនឹងរាប់ថា មានអំពីណាបាន ។

អ្នកណា ជាមនុស្សពាល ហើយដឹងនូវភាពនៃខ្លួនថាជាពាល អ្នក
នោះនឹងទៅជាបណ្ឌិតបានខ្លះ ដោយហេតុដែលដឹងខ្លួន ថាជាពាល
នោះ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណា ជាមនុស្សពាល មានសេចក្តីប្រកាន់ថា
ខ្លួនជាបណ្ឌិត អ្នកនោះ ឈ្មោះថាជាមនុស្សពាល ដោយពិត ។

១ ចូឡសីល, មជ្ឈិមសីល, មហាសីល, កថាវត្ថុ ១០, ធុតង្គគុណ ១៣, វិបស្សនា-
គុណ, មគ្គ ៤, ផល ៤, វិជ្ជា ៣, អភិញ្ញា ៦, ហៅថា សហាយតាគុណ ។ ២ ព្រោះមិន
អាចនឹងការពារទុក្ខបាន ។ អដ្ឋកថា ។

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចមោ ពាលវគ្គោ

យាវដីវម្បិ ចេ ពាលោ បណ្ឌិតំ បយិរុចាសតិ
 ន សោ ធម្មំ វិជានតិ ទព្វំ សូបរសំ យថា ។
 មុហុត្តមបិ ចេ វិញ្ញូ បណ្ឌិតំ បយិរុចាសតិ
 ទិប្បំ ធម្មំ វិជានតិ ជិវ្ហា សូបរសំ យថា ។
 ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេនា អមិត្តេនេវ អត្តនា
 ករោន្តា^(១) ចាបកំ កម្មំ យំ ហោតិ កដុកប្បលំ^(២) ។
 ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា អនុតប្បតិ
 យស្ស អស្សមុខោ រោទំ វិចាកំ បដិសេវតិ ។
 តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា នានុតប្បតិ
 យស្ស បតីតោ សុមនោ វិចាកំ បដិសេវតិ ។
 មដុវា មញ្ញតី ពាលោ យាវ ចាបំ ន បច្ចតិ
 យនា ច បច្ចតិ ចាបំ អថ^(៣) [ពាលោ] ទុក្ខំ និកច្ចតិ ។

១ ម. ករោន្តិ ។ ២ ម. កដុកំ ផលំ ។ ៣ ម. អថសទ្ធា នត្តិ ។

ធម្មបទគាថា ពាលវគ្គទី ៥

មនុស្សពាល បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីអស់មួយជីវិត
ក៏ឥតមានដឹងរសធម៌អ្វី ឲ្យច្បាស់លាស់ឡើយ ដូចដែក ដែលមិនដឹង
រសសម្ម ។

វិញ្ញាជន បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីតែមួយរំពេច រមែង
យល់រសធម៌ ដោយចាប់រហ័ស ដូចអណ្តាត ដឹងនូវរសសម្ម ។
ពួកជនពាលមិនមានប្រាជ្ញា មានខ្លួនដូចជាសត្រូវ តែងធ្វើកម្មលាមក
ដែលជាអំពើមានផលក្តៅក្រហាយ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ រមែងក្តៅក្រហាយ ឬមានមុខប្រឡាក់
ដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ ទទួលផលនៃកម្មណា កម្មដែលគេធ្វើ
ហើយនោះ ឈ្មោះថាជាកម្មមិនល្អឡើយ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ រមែងមិនក្តៅក្រហាយ ឬដល់នូវសេចក្តីពេញ
ចិត្ត មានចិត្តល្អ ទទួលផលនៃកម្មណា កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះឯង
ឈ្មោះថាជាកម្មល្អ ។

បាបមិនទាន់ឲ្យផលត្រឹមណា ជនពាល តែងសម្គាល់នូវបាបនោះថា
ដូចទឹកឃ្មុំ លុះតែកាលណាបាបឲ្យផល ជនពាលទើបប្រទះនូវសេចក្តីទុក្ខ
ក្នុងកាលណោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

មាសេ មាសេ កុសក្កេន ពាលោ ភុញ្ញេថ កោជនំ
 ន សោ សង្កាតធម្មានំ កលំ អក្សតិ សោឡសី ។
 ន ហិ ចាបំ កតំ កម្មំ សង្ការំ មុច្ចតិ
 ឧហន្តំ ពាលមន្តេតិ ភស្មាច្ឆន្តោរ^(១) ចារកោ ។
 យារទេវ អនត្តាយ ញត្តំ ពាលស្ស ជាយតិ
 ហន្តិ ពាលស្ស សុក្កិសំ មុទ្ធិ អស្ស^(២) វិចាតយំ ។
 អសន្តំ ការមិច្ឆេយ្យ បុរេក្ខារញ្ច ភិក្ខុសុ
 អាវាសេសុ ច ឥស្សរិយំ បូជា បរកុលេសុ ច ។

១ ឱ. ភស្មច្ឆន្តោ ។ ២ ម. ពុទ្ធិមស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ជនពាលទុកជាបរិភោគភោជនដោយចុង^(១) ស្បូវរាល់ៗខែ ជនពាល
 នោះក៏មិនដល់មួយចំណិតនៃចំណែកទី ១៦ ។ លើក របស់បុគ្គលទាំង-
 ឡាយ ដែលមានធម៌បានដឹង ឬបានពិចារណាលើយឡើយ ។
 កម្មលាមក ដែលជនពាលធ្វើហើយ មិនទាន់ឲ្យផលនោះក៏មាន ដូច
 ទឹកដោះស្រស់ ដែលមិនទាន់ប្រែក្លាយ (ក្នុង ១ រំពេច) ដូច្នោះ
 បាបកម្មនោះ តាមដុតបុគ្គលពាល ដូចរងើកភ្លើងដែលបិទបាំងទុក
 ដោយផេះដូច្នោះ ។

ការចេះដឹង កើតឡើងដល់បុគ្គលពាល គ្រាន់តែដើម្បីសេចក្តីវិនាស
 ប៉ុណ្ណោះ រមែងញ៉ាំងបញ្ញាឲ្យធ្លាក់ចុះ បំផ្លិចបំផ្លាញចំណែកធម៌ស
 គីកុសលរបស់បុគ្គលពាលនោះ ។ ភិក្ខុពាល រមែងប្រាថ្នានូវ
 សេចក្តីសរសើរ ដែលមិនមាន(ក្នុងខ្លួន)ផង នូវការធ្វើក្នុងខាងមុខ
 គឺជាប្រមុខ ក្នុងពួកភិក្ខុផង នូវភាពជាតស្សរៈ ក្នុងអាវាសទាំងឡាយ
 ផង នូវការបូជាទាំងឡាយ ក្នុងត្រកូលនៃជនទាំងឡាយ ដទៃផង

១ បានសេចក្តីថា យកចុងស្បូវទៅចាក់ភោជន ហើយយកមកគេះនឹងចុងអណ្តាត
 ចំពោះគាថានេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រង់សម្តែងប្រារព្ធនឹងជម្លកាដីវក ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តបរិភោគ
 បែបនោះជាវត្ត ក្នុងពេលដែលមហាជននាំភោជនមកបូជា ។

ធម្មបទគាថាយ ឆដ្ឋោ បណ្ឌិតវគ្គោ

មមេវ កតំ មញ្ញនុ កិហិប្បព្វជិតា ឧកោ
 មមេវ អតិវសា^(១) អស្សុ កិច្ចាកិច្ចេសុ កិស្មិចិ^(២)
 ឥតិ ពាលស្ស សង្កប្បោ ឥស្សា មាណោ ច វឌ្ឍតិ ។
 អញ្ញា ហិ លាភូបនិសា អញ្ញា និព្វានតាមិដិ
 ឯវមេតំ អភិញ្ញាយ ភិក្ខុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ
 សក្ការំ ធាភិនទ្ទេយ្យ វិវេកមនុព្រហយេ ។

ពាលវគ្គោ បញ្ចមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆដ្ឋោ បណ្ឌិតវគ្គោ

[១៦] និដិទំ បវត្តារំ យំ បស្សេ វដ្ឋេនស្សិទំ
 និក្កយ្យវាទី មេធារី តាទិសំ បណ្ឌិតំ ភជេ
 តាទិសំ ភជមានស្ស សេយ្យោ ហោតិ ន ចាបិយោ ។

១ ឱ. ម. មមេវាតិវសា ។ ២ ប. កិស្មិញិ ។ ៣ ឱ. ម. ឥច្ឆា ។

ធម្មបទគាថា បណ្ឌិតវគ្គទី ៦

ភិក្ខុពាល តែងមានសេចក្តីត្រិះរិះថា គ្រហស្ថនិងបព្វជិត ទាំង
 ២ ពួក ចូរសម្គាល់នូវកិច្ចដែលមនុស្សដទៃធ្វើហើយ ថាជាកិច្ចរបស់
 អញវិញ អំណាចដ៏ក្រៃលែងរបស់អញ ចូរមានក្នុងកិច្ច តូច ធំ
 ណា ។ មួយ (កាលបើយ៉ាងនេះ) ឫស្សា និងមានៈ រមែងចម្រើន ។
 បដិបទា អាស្រ័យនូវលោកផ្សេង បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះ
 និព្វានផ្សេង ភិក្ខុជាសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនុ៎ះយ៉ាង
 នេះហើយ មិនគួរត្រេកអរចំពោះសក្ការៈឡើយ គប្បីញ៉ាំងវិវេកឲ្យ
 ចម្រើនដោយលំដាប់ ។

ចប់ ពាលវគ្គទី ៥ ។

ធម្មបទគាថា បណ្ឌិតវគ្គទី ៦

[១៦] បុគ្គលគួរឃើញ នូវអ្នកប្រាជ្ញណា ដែលជាអ្នកពោលសង្កត់
 សង្កិន ចង្អុលប្រាប់ទោស ថាដូចជាបុគ្គលអ្នកប្រាប់កំណប់ទ្រព្យឲ្យ
 ដូច្នោះ គួរគប់អ្នកប្រាជ្ញបែបនោះ (ព្រោះថា) កាលបុគ្គល
 គប់អ្នកប្រាជ្ញបែបនោះហើយ រមែងមានសេចក្តីគាប់ប្រសើរ ឥត
 មានទោសដ៏លាមកឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ឱវទេយ្យានុសាសេយ្យ	អសញ្ញា ច និវារយេ
សតិ ហិ សោ បិយោ ហោតិ	អសតំ ហោតិ អប្បិយោ ។
ន ភជេ ចាបកេ មិត្ត	ន ភជេ បុរិសាធមេ
ភជេថ មិត្ត កល្យាណោ	ភជេថ បុរិសុត្តមេ ។
ធម្មប្បីតិ សុខំ សេតិ	វិប្បសន្នេន ចេតសា
អរិយប្បវេទិតេ ធម្ម	សទា រមតិ បណ្ឌិតោ ។

ឧទកញ្ចំ នយន្តិ នេត្តិកា
 ឧសុការា នមយន្តិ^(១) តេជនំ
 ទារុំ នមយន្តិ^(១) តច្ចកា
 អត្តានំ នមយន្តិ បណ្ឌិតោ ។

សេលោ យថា ឯកយនោ	វាតេន ន សមីរតិ
ឯវំ និជ្ជាបសំសាសុ	ន សមិញ្ញន្តិ បណ្ឌិតោ ។
យថាបិ រហនោ កម្ពីរោ	វិប្បសន្នោ អនារិលោ
ឯវំ ធម្មានិ សុត្វាន	វិប្បសីនន្តិ បណ្ឌិតោ ។

១ ម. ទមយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បណ្ឌិតគួរទូន្មានប្រៀនប្រដៅ គួរហាមឃាត់នូវជនទាំងឡាយចាក
អំពើអសប្បុរស បណ្ឌិតនោះ រមែងជាទីស្រឡាញ់របស់សប្បុរស
តែម្យ៉ាង មិនជាទីស្រឡាញ់នៃអសប្បុរសឡើយ ។

បុគ្គល មិនគួរគប់មិត្តអាក្រក់ មិនគួរគប់បុរសថោកទាប គួរគប់
តែមិត្តដែលល្អ គួរគប់តែបុរសជាន់ខ្ពស់ ។

បណ្ឌិត ដែលមានសេចក្តីឆ្កែតក្នុងធម៌ មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ រមែង
ដេកជាសុខ រមែងត្រេកអរ ក្នុងធម៌ដែលព្រះអរិយៈ ប្រកាស
ទុកហើយ គ្រប់ពេល ។

ធម្មតាអ្នកបង្ហូរទឹក តែងបង្ហូរទឹកទៅ អ្នកធ្វើព្រួញ តែងពត់ព្រួញ
(ឱ្យត្រង់) អ្នកចាំងឈើ តែងចាំងឈើ ឯបណ្ឌិតទាំងឡាយ តែង
ទូន្មានខ្លួន(ដូច្នោះដែរ) ។

ភ្នំថ្មតាន់ មិនរំភើប ព្រោះខ្យល់ ដូចម្តេចមិញ បណ្ឌិតទាំងឡាយ
ក៏មិនរំភើប ព្រោះពាក្យតិះដៀល និងពាក្យសរសើរ (ជាដើម)
ដូច្នោះឯង ។

អន្ទង់ទឹកដែលជ្រៅ រមែងថ្លាមិនល្អក់យ៉ាងណា បណ្ឌិតទាំងឡាយ
បើបានស្តាប់ធម៌ទេសនាហើយ រមែងជ្រះថ្លាស៊ប់ស្អួន យ៉ាងនោះ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆដ្ឋោ បណ្ឌិតវគ្គោ

សព្វត្ថ វេ សប្បុរិសា វជន្តិ^(១)
 ន កាមកាមា លបយន្តិ សន្តោ
 សុខេន ធុដ្ឋា អថ វា ទុខេន
 ន ឧច្ចាវចំ បណ្ឌិតា ទស្សយន្តិ ។
 ន អត្តហេតុ ន បរស្ស ហេតុ
 ន បុត្តមិច្ឆេ ន ជនំ ន វជ្ជំ
 ន ឥច្ឆេយ្យ អធម្មេន សមិទ្ធិមត្តនោ
 ស សីលវា បញ្ញាវា ធម្មិកោ សិយា ។

អប្បកា តេ មនុស្សេសុ យេ ជនា ចារកាមិនោ

អថាយំ ឥតវា បជា តីរមេវានុដាវតិ ។

យេ ច ខោ សម្មទក្ខាតេ ធម្មេ ធម្មានុវត្តិនោ

តេ ជនា ចារមេស្សន្តិ មច្ចុដេយ្យំ សុទុត្តរំ ។

កណ្ណំ ធម្មំ វិប្បហាយ សុត្តំ កាវេថ បណ្ឌិតោ

១ ឱ. ចជន្តិ ។ ម. វជ្ជន្តិ ។

ធម្មបទគាថា បណ្ឌិតវគ្គទី ៦

ពួកសប្បុរស តែងលះ (ឆន្ទរាគ) ក្នុងធម៌ទាំងពួង ពួកលោកអ្នកស្ងប់
 រមែងមិនរអែរអូរ ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម ពួកបណ្ឌិតបើសេចក្តី
 សុខឬទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ រមែងមិនសម្តែងអាការឡើងចុះឡើយ ។
 បណ្ឌិតមិនគួរធ្វើអាក្រក់ ព្រោះហេតុនៃខ្លួន មិនគួរធ្វើអាក្រក់ ព្រោះ
 ហេតុនៃអ្នកដទៃ មិនគួរប្រាថ្នាកូន មិនគួរប្រាថ្នាទ្រព្យ មិនគួរ
 ប្រាថ្នារដ្ឋ មិនគួរប្រាថ្នាសិទ្ធិ ដើម្បីខ្លួន ដោយហេតុមិនមែនជា
 ធម៌ឡើយ លោកគួរជាអ្នកមានសីល មានប្រាជ្ញាប្រកបដោយធម៌ ។
 បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ ពួកជនណា ដែលធ្ងន់ដល់ត្រើយគឺព្រះ
 និព្វាន ពួកជននោះ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វក្រៅនេះ
 រមែងស្ទុះទៅកាន់ត្រើយ (គឺសក្កាយទិដ្ឋិ) ។

ជនទាំងឡាយណា ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ក្នុងធម៌ ដែលព្រះតថាគតទ្រង់
 សម្តែងទុកហើយដោយប្រពៃ ជនទាំងនោះនឹងធ្ងន់នូវលំនៅនៃមច្ចុ
 ដែលមិនងាយធ្ងន់បាន ហើយដល់នូវព្រះនិព្វាន ។

បណ្ឌិតគួរលះបង់ធម៌ខ្មៅ^(១) ចេញ ញ៉ាំងធម៌ស^(២) ឲ្យចម្រើនឡើង

១ អកុសលធម៌ មានកាយទុច្ចរិតជាដើម ។ ២ កុសលធម៌មានកាយសុចរិត
 ជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ឌីកា អនោកមាតម្ហ វិវេកេ យត្ត ទូរមំ
តត្រាភិរតិមិច្ឆេយ្យ ហិត្វា កាមេ អភិព្វនោ
បរិយោទមេយ្យ អត្តានំ ចិត្តក្ខេសេហិ បណ្ឌិតោ ។
យេសំ សម្ពោធិយដ្ឋេសុ សម្មា ចិត្តំ សុការិតំ
អាទានប្បដិទិស្សក្កេ អនុចាទាយ យេ រតា
ទីណាសវា ជុតិមន្តោ តេ លោកេ បរិទិត្តតា ។

បណ្ឌិតវគ្គោ ឆដោ ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តមោ អរហន្តវគ្គោ

[១៧] កតទ្ធិនោ វិសោកស្ស វិប្បមុត្តស្ស សព្វធិ
សព្វកន្ថប្បហីនស្ស បរិណ្ហាហោ ន វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

(ដោយវិធី)ចេញចាកអាល័យគឺកាមគុណ ហើយឈមទៅរកព្រះនិព្វាន
 ជាធម្មជាតិមិនមានអាល័យ គប្បីលះបង់កាមទាំងឡាយចេញ ជាអ្នកមិន
 មានកង្វល់ ប្រាថ្នានូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងវិវេកដែលពួកសត្វត្រេកអរបាន
 ដោយក្រនោះ បណ្ឌិតគួរញ៉ាំងខ្លួនឲ្យផ្លូវផងចាកគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត ។
 ចិត្តដែលបណ្ឌិតទាំងឡាយណា បានអប់រំល្អហើយ ក្នុងអង្គនៃធម៌ ជា
 គ្រឿងត្រាស់ដឹងទាំងឡាយ ឬ បណ្ឌិតទាំងឡាយណា មិនប្រកាន់មាំ
 ត្រេកអរតែក្នុងការលះនូវសេចក្តីប្រកាន់មាំ បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ ។
 រមែងជាអ្នកអស់អាសវៈ មានសេចក្តីរុងរឿង បរិនិព្វាន ក្នុងលោក ។

ចប់ បណ្ឌិតវគ្គទី ៦ ។

ធម្មបទគាថា អរហន្តវគ្គទី ៧

[១៧] សេចក្តីក្តៅក្រហាយ^(១) រមែងមិនមានដល់លោកអ្នក មានផ្លូវឆ្ងាយ
 ដើរដល់^(២)ហើយ មិនមានសេចក្តីសោក រួចស្រឡះចាកធម៌ទាំងពួង
 (មានខន្ធជាដើម) មានកិលេសជាគ្រឿងចាក់ស្រេះទាំងពួងលះបង់ហើយ ។

១ សេចក្តីក្តៅក្រហាយមាន ២ យ៉ាង គឺក្តៅក្រហាយកាយ ១ ក្តៅក្រហាយចិត្ត ១ ព្រះខីណាស្រព
 នៅមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយកាយ ព្រោះអំណាចកម្តៅថ្ងៃឬត្រជាក់ជាដើម តែក្តៅក្រហាយក្នុងចិត្ត
 មិនមាន ក្នុងទីនេះសំដៅសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងចិត្ត ។ ២ ផ្លូវឆ្ងាយក្នុងទីនេះសំដៅយកវដ្តដែល
 ហៅថាវដ្តទ្វា ។ ពួកសត្វដែលជាប់ក្នុងវដ្ត នៅក្នុងវដ្ត ដរាបណា ឈ្មោះថាជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយ
 ដរាបនោះ ព្រះសោតាបន្តបុគ្គលជាដើម ក៏ហៅថាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយដែរ ព្រោះមិនទាន់អស់វដ្ត
 តែព្រះខីណាស្រពលោកធ្វើវដ្តឲ្យអស់ហើយ ឲ្យឈ្មោះថាជាអ្នកដ៏មានផ្លូវឆ្ងាយដើរដល់ហើយ ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តមោ អរហន្តវគ្គោ

ឧយ្យុញ្ញន្តិ សតីមន្តោ ន និកេតេ រមន្តិ តេ
 ហំសារ បល្លសំ ហិត្វា ឱកមោកំ ជហន្តិ តេ ។
 យេសំ សន្និច្ចយោ នត្តិ យេ បរិញ្ញាតកោជនា
 សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច រិមោក្ខោ យេសំ កោចរោ
 អាគាសេវ សកុណានំ^(១) ភតិ តេសំ ទុរន្ទយា ។
 យស្សាសវា បរិក្ខិណា អាហារេ ច អនិស្សិតោ
 សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច រិមោក្ខោ យស្ស កោចរោ
 អាគាសេវ សកុណានំ^(១) បទន្តស្ស ទុរន្ទយំ ។

យស្សិទ្ធិយានិ^(១) សមចង្កតានិ
 អស្សា យថា សារទិណា សុទន្តា
 បហីនមាទស្ស អនាសវស្ស
 ទេវាបិ តស្ស បិហាយន្តិ តានិណោ ។

១ ម. សកុណានំ ។

ធម្មបទគាថា អរហន្តវគ្គទី ៧

ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ មានស្មារតី រមែងខ្វល់ខ្វាយ^១
រមែងត្រេកអរ ក្នុងទីនៅអាស្រ័យ លោកលះបង់ចោលស្រឡះ
នូវអាស័យទាំងអស់ ដូចហង្សលះបង់កក់ហើរទៅ ដូច្នោះ ។

ពួកជនណា មិនមានសេចក្តីសន្សំ ពួកជនណា កំណត់ដឹងគោជន
ហើយ ជនណា មានសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខនិងអប្បណិហិត-
វិមោក្ខ ជាគោចរ គតិគឺដំណើរ របស់ពួកជននោះ។ គេកម្រដឹង
បាន ដូចដំណើរនៃពួកសត្វស្លាបព្វដ៏អាកាស ដូច្នោះ ។

ជនណា អស់អាសវៈហើយ ទាំងមិនអាស្រ័យ (តណ្ហានិងទិដ្ឋិ) ក្នុង
អាហារ ជនណា មានសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ និងអប្ប-
ណិហិតវិមោក្ខ ជាគោចរ ដំណើររបស់ជននោះ គេកម្រដឹងបាន
ដូចដំណើរនៃពួកសត្វស្លាបព្វដ៏អាកាស ដូច្នោះ ។

តន្ត្រីយទាំងឡាយ របស់អ្នកណា ដល់នូវការស្ងប់រម្ងាប់ ដូចសេះ
ដែលនាយសារថី ហ្វឹកហ្វឺនរាបហើយ សូម្បីទេវតានិងមនុស្ស
ទាំងឡាយ ក៏ស្រឡាញ់អ្នកនោះឯង ដែលមានមានៈលះបង់
ហើយ មិនមានអាសវៈ ជាបុគ្គលមានចិត្តនឹងដឹងមិនញាប់ញ័រ ។

១ ខ្វល់ខ្វាយក្នុងគុណដែលខ្លួនបានហើយ ឬក្នុងឈាននិងវិបស្សនា ដោយកិច្ចគឺ
រំពឹងចូល ចេញ អធិដ្ឋាន ឬពិចារណាមិនមានសម្រាក ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

បបរិសមោ នោ វិរុដ្ឋតិ
 ឥន្ទឌីលូបមោ តាទិ សុព្វតោ
 រហានោវ អបេតកន្ទមោ
 សំសារា ន កវន្តិ តាទិនោ ។
 សន្តំ តស្ស មនំ ហោតិ
 សន្តា វាចា ច កម្មំ ច
 សម្មទញ្ញា វិមត្តស្ស
 ឧបសន្តស្ស តាទិនោ ។
 អស្សន្ទោ អកតញ្ញ ច
 សន្តិច្ឆេនោ ច យោ នរោ
 ហតាវកាសោ វន្តាសោ
 ស វេ ឧត្តមចោរិសោ ។
 តាមេ វា យទិ វារញ្ញ
 និទ្ទេ វា យទិ វា ថលេ
 យត្ត អរហន្តោ វិហារន្តិ
 តំ ភូមិរាមណោយ្យកំ^(១) ។

១ ឱ. ភូមី រាមណោយ្យកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ភិក្ខុមានចិត្តដូចផែនដី មិនក្រោធ មានវត្តល្អ មានចិត្តនឹងជឹងដូច
សសរគោល មានចិត្តថ្លា ដូចអន្ទង់ប្រាសចាកភក់ សង្សារ
ទាំងឡាយរបស់ភិក្ខុបែបនោះ រមែងមិនមាន ។

ចិត្តស្ងប់ វាចាស្ងប់ និងកាយកម្មស្ងប់ រមែងមាន ដល់លោក
ដែលដឹងដោយប្រពៃ ផុតស្រឡះ (ចាករាគាទិក្ខិលេស) ជាអុនក
ស្ងប់រម្ងាប់ ដូច្នោះ ។

នរជនណា មិនជឿអ្នកដទៃផង ស្គាល់ព្រះនិព្វានផង កាត់នូវ
គ្រឿងតគីវដ្ឋៈផង មានឱកាសកម្ចាត់បង់ហើយផង មានសេចក្តី
ប្រាថ្នាខ្ចាក់ចោលហើយផង នរជននោះ ជាឧត្តមបុរស ។

ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នៅក្នុងទីណា ទោះជាស្រុកក្តី ព្រៃក្តី
ទីទាបក្តី ទីទួលក្តី ទីនោះឯង ជាភូមិ គួរត្រេកអរ ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋមោ សហស្សវគ្គោ

រមណីយានិ អរញ្ញានិ

យត្ថ ន រមតី ជនោ

វិតរាកា រមេស្សន្តិ

ន តេ កាមកវេសិនោ ។

អរហន្តវគ្គោ សត្តមោ ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋមោ សហស្សវគ្គោ

[១៨] សហស្សមបិ ចេ វាចា អនត្ថបទសញ្ញិតា

ឯកំ អត្ថបទំ សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

សហស្សមបិ ចេ កាថា អនត្ថបទសញ្ញិតា

ឯកំ កាថាបទំ សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

យោ ច កាថា សត កាសេ អនត្ថបទសញ្ញិតា^(១)

ឯកំ ធម្មបទំ^(២) សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

១ ម. អនត្ថបទសញ្ញិតំ ។ ២ ឱ. កាថាបទំ ។

ធម្មបទគាថា សហស្សវគ្គទី ៨

ជន (អ្នកស្វែងរកកាម) រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងព្រៃដែលគួររីក
រាយទេ ព្រះខ្ញុំណាស្រពដែលមានរាគៈទៅប្រាសហើយ ទើប
ត្រេកអរក្នុងព្រៃនោះ ព្រោះលោកជាអ្នក មិនស្វែងរកកាម ។
ចប់ អរហន្តវគ្គទី ៧ ។

ធម្មបទគាថា សហស្សវគ្គ ទី ៨

[១៨] បើវាចា សូម្បី ១ ពាន់ម៉ាត់ ជាវាចាប្រកបដោយបទឥតប្រយោជន៍
វាចានោះ ពុំប្រសើរឡើយ អ្នកណា ស្តាប់បទមានប្រយោជន៍ណា
ហើយ រមែងស្ងប់រម្ងាប់បាន បទមានប្រយោជន៍នោះ សូម្បីតែ ១ បទ
ក៏ឈ្មោះថា ប្រសើរជាង ។

បើគាថា សូម្បី ១ ពាន់ ជាគាថា ប្រកបដោយបទឥតប្រយោជន៍
គាថានោះ ពុំប្រសើរឡើយ អ្នកណាស្តាប់បទនៃគាថាណាហើយ
រមែងស្ងប់រម្ងាប់បាន បទនៃគាថានោះ សូម្បីតែ ១ បទ ក៏ឈ្មោះថា
ប្រសើរជាង ។

អ្នកណា គប្បីពោលគាថាមួយរយ ជាគាថា ប្រកបដោយបទឥត
ប្រយោជន៍ គាថាដែលអ្នកនោះពោលហើយនោះ ពុំប្រសើរឡើយ
អ្នកណាស្តាប់បទនៃធម៌ហើយ រមែងស្ងប់រម្ងាប់បាន បទនៃធម៌នោះ
សូម្បីតែមួយបទ ក៏ឈ្មោះថា ប្រសើរជាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យោ សហស្សំ សហស្សេន សង្កាមេ មាណុសេ ជិនេ
 ឯកញ្ច ជេយ្យមត្តានំ ស វេ សង្កាមជុត្តមោ ។
 អត្តា ហវេ ជិតំ សេយ្យោ យា ចាយំ ឥតរា បជា
 អត្តទន្ធស្ស ចោសស្ស និច្ចំ សញ្ញាតចារិនោ^(១)
 នេវ នេវា ន កន្ធិញ្ចេ ន មារោ សហ ព្រហ្មណ
 ជិនំ អបជិតំ កយិរា តថារូបស្ស ជន្តនោ ។
 មាសេ មាសេ សហស្សេន យោ យជេថ សតំ សមំ
 ឯកញ្ច ការិតត្តានំ មុហុត្តមមិ បូជយេ
 សាយេវ បូជនា សេយ្យោ យញ្ចេ^(២) វស្សសតំ ហុតំ ។
 យោ ច វស្សសតំ ជន្ត អក្កិ បរិចវេ វនេ
 ឯកញ្ច ការិតត្តានំ មុហុត្តមមិ បូជយេ
 សាយេវ បូជនា សេយ្យោ យញ្ចេ^(៣) វស្សសតំ ហុតំ ។

១ ឱ. សំយតចារិនោ ។ ម. សញ្ញាតចារិនោ ។ ២ .៣ ឱ. យញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

អ្នកណា គប្បីឈ្នះពួកមនុស្សក្នុងសង្គ្រាមអស់មួយពាន់ ។ ដង គឺមួយ
 លាន ចំណែកអ្នកណា ឈ្នះខ្លួនឯងម្នាក់ឯងបាន អ្នកនោះឈ្មោះ
 ថាជាមនុស្សខ្ពង់ខ្ពស់ ជាអ្នកដែលឈ្នះ ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ។
 ខ្លួនឯងដែលឈ្នះហើយ ប្រសើរជាង ចំណែកពួកសត្វក្រៅពីនេះ
 ដែលគេឈ្នះហើយ មិនប្រសើរឡើយ កាលបើបុរសមានខ្លួនទូន្មាន
 ហើយ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តសង្គ្រាមជានិច្ច ទេវតា គន្ធា មារ ព្រម
 ទាំងព្រហ្ម មិនគប្បីធ្វើនូវជម្នះ របស់សត្វមានសភាពដូច្នោះ ឲ្យ
 ត្រឡប់ចាញ់វិញបានឡើយ ។

អ្នកណា បូជា(លោកិយមហាជន) ដោយទ្រព្យមួយពាន់រាល់ខែ ។
 អស់ ១ រយឆ្នាំគត់ ចំណែកអ្នកណា គប្បីបូជាចំពោះបុគ្គលដែលមាន
 ខ្លួនអប់រំហើយ តែ ១ នាក់ សូម្បីតែមួយរំពេច ការបូជានោះឯង
 ប្រសើរជាងការបូជារបស់អ្នកដែលបូជាអស់ ១ រយឆ្នាំនោះ ការបូជា
 អស់ ១០០ ឆ្នាំ មិនប្រសើរឡើយ ។

ជនណា បម្រើភ្លើងក្នុងព្រៃអស់ ១០០ ឆ្នាំ ចំណែកអ្នកណាបូជាលោក
 ដែលមានខ្លួនអប់រំហើយ តែ ១ នាក់ សូម្បីមួយរំពេច ការបូជានោះ
 ឯង ប្រសើរជាងការបូជារបស់ជននោះ ការបូជាអស់ ១០០ ឆ្នាំ មិន
 ប្រសើរឡើយ ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋមោ សហស្សវគ្គោ

យដ្ឋិត្តិ យិដ្ឋិ វ ហុតំ^(១) វ លោកេ

សំវច្ឆំ យជេថ បុញ្ញបេក្ខា^(២)

សព្វំបិ តំ ន ចតុកាតមេតិ

អភិវាទនា ឧដុតតេសុ សេយ្យោ ។

អភិវាទនសីលិស្ស

និច្ចំ វុឌ្ឍាបចាយិនោ

ចត្តារោ

ធម្មា

វុឌ្ឍនិ

អាយុ

វណ្ណោ

សុខំ

ពលំ ។

យោ ច

វស្សសតំ

ដីវេ

ទុស្សីលោ

អសមាហិតោ

ឯកាហំ

ដីវិតំ

សេយ្យោ

សីលវន្តស្ស

ឈាយិនោ ។

យោ ច

វស្សសតំ

ដីវេ

ទុប្បញ្ញោ

អសមាហិតោ

ឯកាហំ

ដីវិតំ

សេយ្យោ

បញ្ញវន្តស្ស

ឈាយិនោ ។

យោ ច

វស្សសតំ

ដីវេ

កុសីតោ

ហីនវិយោ

ឯកាហំ

ដីវិតំ

សេយ្យោ

វិយំ

អារកតោ

ទទ្ធិ ។

១ ម. យិដ្ឋិត្តិ ហុតញ្ច ។ ២ ម. បុញ្ញបេក្ខា ។

ធម្មបទគាថា សហស្សវគ្គទី ៨

បុគ្គលអ្នកប្រាជ្ញាបុណ្យ គប្បីបូជាគ្រឿងសក្ការបូជា ជំតូចណាមួយ
ក្នុងលោកអស់មួយឆ្នាំ ការបូជាទាំងអស់នោះឯង រមែងមិនដល់
នូវចំណែកទី ៤ នៃការអភិវាទ ចំពោះលោកទាំងឡាយ ដែល
ប្រព្រឹត្តត្រង់ហើយ ប្រសើរជាង ។

ធម៌ ៤ ប្រការគឺ អាយុ ១ វណ្ណៈ ១ សុខៈ ១ ពលៈ ១ រមែងចម្រើនដល់
អ្នកដែលមានសេចក្តីឱនកាយថ្វាយបង្គំជាប្រក្រតី មានសេចក្តីកោតក្រែង
ដល់បុគ្គលដែលចម្រើនជាងខ្លួន អស់កាលជានិច្ច ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ជាមនុស្សទ្រុស្តសីល មានចិត្ត
មិនបានតម្កល់ខ្ជាប់ ការរស់នៅតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលមាន
សីលមានការពិនិត្យពិចារណា ជាប្រក្រតី ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ជាមនុស្សមិនមានប្រាជ្ញា មានចិត្ត
មិនបានតម្កល់ខ្ជាប់ ការរស់នៅតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលមាន
ប្រាជ្ញា មានការពិនិត្យពិចារណា ជាប្រក្រតី ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ជាមនុស្សមានចិត្តផ្តុំលង់បំ ក្នុង
អកុសលវិតក្កៈ មានព្យាយាមថោកថយ ការរស់នៅសូម្បីតែមួយថ្ងៃ
របស់លោកដែលប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមមាំមួន ប្រសើរជាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យោ ច វស្សសតំ ដីវេ អបស្សំ ឧទយព្វយំ^(១)
 ឯកាហំ ដីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ ឧទយព្វយំ ។

យោ ច វស្សសតំ ដីវេ អបស្សំ អមតំ បទំ
 ឯកាហំ ដីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ អមតំ បទំ ។

យោ ច វស្សសតំ ដីវេ អបស្សំ ធម្មមុត្តមំ
 ឯកាហំ ដីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ ធម្មមុត្តមំ ។

សហស្សវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

ធម្មបទគាថាយ នវមោ បាបវគ្គោ

[១៧] អភិវុទ្ធវេ កល្យាណោ ចាចា ចិត្តំ និវារយេ
 ទន្ធិ ហិ ករតោ^(២) បុញ្ញំ ចាបស្មី រមតី មនោ ។

ចាបញ្ចោ បុរិសោ កយិរា ន នំ កយិរា បុនប្បនំ
 ន តម្ហិ ឆន្ធិ កយិរាថ ទុក្ខោ ចាបស្ស ឧច្ចយោ ។

១ ឧទយព្វយំ ។ ២ ឱ. ម. ករតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ មិនឃើញការកើតឡើងនិងការវិនាសទៅ
ការរស់នៅ សូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលឃើញការកើតឡើង
និងការវិនាសទៅ ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ មិនឃើញផ្លូវព្រះនិព្វាន ការរស់នៅ
សូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកអ្នកឃើញផ្លូវព្រះនិព្វាន ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ មិនឃើញធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ការរស់នៅ
សូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកអ្នកឃើញធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរជាង ។

ចប់ សហស្សវគ្គទី ៨ ។

ធម្មបទគាថា បាបវគ្គទី ៩

[១៧] បុគ្គលគួរប្រញាប់ប្រញាល់ធ្វើអំពើល្អ គួរឃាត់ចិត្តចាកបាប
ព្រោះថា កាលបើបុគ្គលធ្វើបុណ្យយឺតយូរ ចិត្តរមែងត្រេកអរក្នុងបាប ។
បើបុរសធ្វើបាប កុំធ្វើបាបនោះរឿយ ។ ឡើយ កុំគប្បីធ្វើសេចក្តី
ពេញចិត្ត ក្នុងបាបនោះ (ព្រោះថា) ការសន្សំបាប តែងនាំ
សេចក្តីទុក្ខមកឲ្យ ។

ធម្មបទគាថា នវមោ បាបវគ្គោ

បុញ្ញញ្ចោ	បុរិសោ	កយិរា	កយិរាថេនំ	បុនប្បុនំ
តម្ហិ	ឆន្ទំ	កយិរាថ	សុខោ	បុញ្ញស្ស ឧច្ចយោ ។
ចាចោមិ	បស្សតី	កទ្រិ	យាវ	ចាបំ ន បច្ចតិ
យទា	ច បច្ចតី	ចាបំ	អថ [ចាចា]	ចាចានិ បស្សតិ ។
កទ្រោមិ	បស្សតី	ចាបំ	យាវ	កទ្រិ ន បច្ចតិ
យទា	ច បច្ចតី	កទ្រិ	អថ [កទ្រោ]	កទ្រានិ បស្សតិ ។
មាវមញ្ញេថ ^(១)	ចាបស្ស	ន	មត្តំ ^(២)	អាកមិស្សតិ
ឧទពិទ្ធីនិចាតេន		ឧទកុម្ពោមិ	បូរតិ	
អាបូរតិ	ពាលោ	ចាបស្ស ^(៣)	ថោកំ	ថោកំមិ អាចិនំ ។
មាវមញ្ញេថ	បុញ្ញស្ស	ន	មត្តំ	អាកមិស្សតិ
ឧទពិទ្ធីនិចាតេន		ឧទកុម្ពោមិ	បូរតិ	
អាបូរតិ	ដីរោ	បុញ្ញស្ស	ថោកំ	ថោកំមិ អាចិនំ ។

១ ឱ. មាប្បមញ្ញេថ ។ ២ ឱ. មត្តំ ។ ម. មន្ទំ ។ ៣ ឱ. ពាលោ បូរតិ បាបស្ស ។ កត្តចិ បោត្តកេ បូរតិ ពាលោ បាបស្សាតិ បាហោ ទិស្សតិ ។

ធម្មបទគាថា បាបវគ្គទី ៩

បើបុរសធ្វើបុណ្យ គួរធ្វើបុណ្យនោះឲ្យរឿយៗ គួរធ្វើសេចក្តីពេញ
ចិត្ត ក្នុងបុណ្យនោះ (ព្រោះថា) ការសន្សំបុណ្យ តែងនាំ
សេចក្តីសុខមកឲ្យ ។

បាប មិនទាន់ឲ្យផលត្រឹមណា មនុស្សបាប ក៏នៅឃើញតែសេចក្តី
ចម្រើនត្រឹមណោះ លុះកាលណា បាបឲ្យផល មនុស្សបាប ទើប
ឃើញបាប ក្នុងកាលនោះ ។

អំពើល្អ មិនទាន់ឲ្យផលត្រឹមណា មនុស្សល្អ នៅឃើញតែបាប
ត្រឹមណោះ លុះកាលណា អំពើល្អឲ្យផល មនុស្សល្អ ទើបឃើញ
ល្អក្នុងកាលនោះ ។

បុគ្គល មិនគួរមើលងាយបាបថា មានប្រមាណតិច នឹងមិនឲ្យផល
ដូច្នោះឡើយ ប្រៀបដូចក្អមទឹក រមែងពេញបានដោយតំណក់ទឹក
ដែលធ្លាក់ចុះ យ៉ាងណា បុគ្គលពាល កាលសន្សំបាប សូម្បី
បន្តិចម្តង ៗ គង់ពេញបានដោយបាប យ៉ាងនោះដែរ ។

បុគ្គល មិនគួរមើលងាយបុណ្យថា មានប្រមាណតិច នឹងមិនឲ្យ
ផលដូច្នោះឡើយ ប្រៀបដូចក្អមទឹក រមែងពេញបានដោយតំណក់ទឹក
ដែលធ្លាក់ចុះ យ៉ាងណា អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលសន្សំបុណ្យបន្តិច
ម្តង ៗ គង់ពេញបានដោយបុណ្យ យ៉ាងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

វាណិជោវ ភយំ មក្កំ អប្បសត្តោ មហាទ្ធកោ
 វិសំ ជីវិតុកាមោវ ចាចានិ បរិវេជ្ជយេ ។
 ចាណិម្ហិ ចេ វណោ ធាស្ស ហារយ្យ ចាណិធា វិសំ
 ធាព្វលំ^(១) វិសមន្ទេតិ នត្ថិ ចាបំ អកុព្វតោ ។
 យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ
 សុទ្ធស្ស ចោសស្ស អនដ្ឋណស្ស
 តមេវ ពាលំ បច្ចេតិ ចាបំ
 សុខុមោ រដោ បដិវាតំ ទិត្តោ ។
 កព្ពមេកេ ឧប្បជ្ជន្តិ និរយំ ចាបកម្មិណោ
 សក្កំ សុកតិណោ យន្តិ បរិនិព្វន្តិ អនាសវា ។
 ន អន្តលិកេ ន សមុទ្ធមជ្ឈេ
 ន បព្វតានំ វិវំ បរិសំ^(២)
 ន វិជ្ជតិ^(៣) សោ ជកតិប្បទេសោ
 យត្រដ្ឋិតោ^(៤) មុច្ចេយ្យ^(៥) ចាបកម្មា ។

១ ម. នាវណ ។ ២ ឱ. ម. បរិស្ស ។ ៣ ម. វិជ្ជតិ ។ វិជ្ជតេតិបិ
 បាហោ ។ ៤ ម. យត្តដ្ឋិតោ ។ មុច្ចេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុគ្គលគួរចៀសវាងបាបទាំងឡាយ ឲ្យដូចពាណិជ ដែលមានទ្រព្យ
ច្រើន តែមានគ្នាតិច ចៀសវាងផ្លូវគួរខ្លាច ឬដូចជាបុរសប្រាថ្នារស់នៅ
ចៀសវាងថ្នាំពិសដូច្នោះដែរ ។

បើដំបៅមិនមានក្នុងបាតដៃទេ បុគ្គលគប្បីនាំយកថ្នាំពិសដោយបាត
ដៃ ថ្នាំពិស តែងមិនជ្រាបចូលទៅកាន់បាតដៃដែលគ្មានដំបៅ យ៉ាង
ណា បាប រមែងមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមិនធ្វើ យ៉ាងនោះដែរ ។

បុគ្គលណា ប្រទូស្តចំពោះអ្នកមិនប្រទូស្តតប ជាសត្វស្អាត មិន
មានកិលេសដូចជាទីទួល បាប រមែងត្រឡប់មករកបុគ្គលពាលនោះ
វិញដូចជូលីល្អិត ដែលបុគ្គលបាចសាចទៅកាន់ទីប្រាសខ្យល់ ។

ជនពួកខ្លះ កើតក្នុងគភ៌មនុស្ស ពួកអ្នកមានអំពើអាក្រក់ ទៅកាន់
នរក ពួកអ្នកមានគតិល្អ ទៅកាន់ឋានសួគ៌ ពួកអ្នកមិនមានអាសវៈ
បរិនិព្វាន ។

បុគ្គលអ្នកធ្វើបាបកម្មហើយ ទោះបីចូលទៅព្រះអាកាស ក្នុងកណ្តាល
សមុទ្រ កាន់ចន្លោះភ្នំទាំងឡាយ ក៏មិនគប្បីរួចចាកបាបកម្ម ព្រោះ
ប្រទេសលើផែនដី ដែលបុគ្គលបិតនៅហើយ គប្បីរួចចាកបាបកម្ម
បាន នោះមិនដែលមានឡើយ ។

ធម្មបទគាថាយ ទសមោ ទណ្ណវគ្គោ

ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមដ្ឋេ
 ន បព្វតានំ វិវំ បរិស្ស
 ន វិជ្ជតី សោ ជកតិប្បទេសោ
 យត្រដ្ឋិតំ នប្បសហោយ្យ^(១) មច្ចុ ។

បាបវគ្គោ នវមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ទសមោ ទណ្ណវគ្គោ

[២០] សព្វេ តសន្តិ ទណ្ណាស្ស	សព្វេ កាយន្តិ មច្ចុនោ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា	ន ហានេយ្យ ន ឃាតយេ ។
សព្វេ តសន្តិ ទណ្ណាស្ស	សព្វេសំ ដីវិតំ បិយំ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា	ន ហានេយ្យ ន ឃាតយេ ។
សុខកាមានិ ក្ខតានិ	យោ ទណ្ណាន វិហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ	បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ ។

១ ឱ. នប្បសហោថ ។

ធម្មបទគាថា ទណ្ឌវគ្គទី ១០

បុគ្គលទៅ ព្វដ៏អាកាស ក្នុងកណ្តាលសមុទ្រ កាន់ចន្លោះនៃភ្នំ
ទាំងឡាយ ក៏មិនរួចចាកសេចក្តីស្លាប់បាន ព្រោះប្រទេសលើផែនដី
ដែលបុគ្គលបិតនៅហើយ សេចក្តីស្លាប់គ្របសង្កត់មិនបាននោះ មិន
ដែលមានឡើយ ។

ចប់ បាវវគ្គទី ៩ ។

ធម្មបទគាថា ទណ្ឌវគ្គទី ១០

[២០] សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹងអាជ្ញា សត្វទាំង-
ឡាយ តែងខ្លាចចំពោះសេចក្តីស្លាប់គ្រប់ៗរូប បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឲ្យ
ជាឧបមា ហើយមិនគួរប្រហារ ដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យ
ប្រហារឡើយ ។

សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹងអាជ្ញា(ព្រោះថា)ជីវិត
ជាទីស្រឡាញ់របស់សត្វទាំងពួង បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឲ្យជាឧបមា ហើយ
មិនគួរប្រហារ ដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឲ្យប្រហារឡើយ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន តែបៀតបៀនសត្រូវ
ទាំងឡាយ ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោក
នេះទៅហើយ នឹងមិនបានសេចក្តីសុខឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

សុខកាមាណិ ភូតានិ យោ ទណ្ណាន ន ហីសតិ
 អត្តនោ សុខមេសានោ មេច្ច សោ លភតេ សុខំ ។
 មារោច ធុរុសំ កក្កិ^(១) វុត្តា បដិវទេយ្យ^(២) តំ
 ទុក្ខា ហិ សារម្កកថា បដិទណ្ណា ផុសេយ្យ^(៣) តំ ។
 សចេ នេវេសិ អត្តានំ កំសោ ឧបហតោ យថា
 ឯស បត្តោសិ និព្វានំ សារម្កា^(៤) តេ ន វិជ្ជតិ ។
 យថា ទណ្ណាន កោចាលោ កាវោ ចាជេតិ^(៥) កោចរំ
 ឯវំ ជរា ច មច្ច ច អាយុំ ចាជេន្តិ ចាលីនំ ។
 អថ ចាចានិ កម្មានិ ករំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ
 សេហិ កម្មេហិ ទុម្មេនោ អក្កិទឡោវ តប្បតិ ។

១ ម. កិញ្ចិ ។ ២ ម. បដិវទេយ្យំ ។ ៣ ម. ផុសេយ្យំ ។ ៤ ម. សារម្កា ។

៥ ឱ. បាចេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន តែមិនបៀតបៀនសត្វទាំង-
ឡាយ អ្នកដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោក
នេះទៅហើយ រមែងបានសេចក្តីសុខ ។

អ្នកកុំនិយាយពាក្យអាក្រក់នឹងអ្នកណាមួយឡើយ ជនទាំងឡាយដែល
អ្នកស្តីថាឲ្យហើយ គេគប្បីស្តីថាតបមកអ្នកវិញ ព្រោះថា ការពោល
ពាក្យប្រណាំងប្រជែង ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ការតស៊ូទាំងឡាយ
គប្បីប៉ះពាល់នូវអ្នក ។ បើអ្នកធ្វើខ្លួនមិនឲ្យញាប់ញ័រ ដូចរតាំងដែល
ចៀរមាត់ចេញហើយ (រមែងមិនលាន់ឮសូរ) ដូច្នោះ អ្នកនុំជាបុគ្គល
ដល់នូវព្រះនិព្វាន ការប្រណាំងប្រជែង មិនមានដល់អ្នក ។
គង្វាលគោ រមែងកៀងគោទៅកាន់ទីគោចរដោយអាជ្ញា ដូចម្តេចមិញ
ជរានិងមច្ចុ តែងកៀងអាយុរបស់សត្វទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង ។
បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញា កាលធ្វើអំពើអាក្រក់ រមែងមិនភ្ញាក់ខ្លួន លុះ
កាលជាខាងក្រោយ ទើបក្តៅក្រហាយ ដោយសារកម្មរបស់ខ្លួន
ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ ។

ធម្មបទគាថាយ ទសមោ ទណ្ណវគ្គោ

យោ ទណ្ណោន អទណ្ណោសុ អប្បទុដ្ឋេសុ ទុស្សតិ
 ទសន្តមញ្ញតវំ ហានំ ទិប្បមេវ និកច្ចតិ
 វេទនំ ជរុសំ ជានី សរីរស្ស វ ភេទនំ
 ករុកំ វាបិ អាពាធំ ចិត្តក្ខេបំ^(១) វ ចាបុណោ
 វាជតោ វា ឧបសក្កំ អព្ពក្ខានំ វ ទារុណំ
 បរិក្ខយំ^(២) វ ញាតីនំ ភោតានំ^(៣) វ បកដ្តុណំ^(៤)
 អថវស្ស អតារាជិ អក្កិ ឧហតិ^(៥) ចារកោ
 កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ និរយំ សោ ឧបបជ្ជតិ^(៦) ។
 ន នក្កចរិយា ន ជជា ន បដ្ឋា
 ធានាសកា តណ្ហាលសាយិកា វា
 វោជលំ ឧក្កុដិកប្បជានំ
 សោទេន្តិ មច្ចំ អវិតិណ្ណាកដ្ឋិ ។
 អលដ្ឋតោ ចេបិ សមំ ចរេយ្យ
 សន្តោ ទន្តោ និយតោ ព្រហ្មចារី
 សព្វេសុ ភូតេសុ និទាយ ទណ្ហា
 សោ ព្រហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខុ ។

១ ម. ចិត្តក្ខេបញ្ច ។ ២ ម. បរិក្ខយញ្ច ។ ៣ ម. ភោតានញ្ច ។ ៤ ឱ. បកដ្តុវំ ។ ៥ ម. ឧយ្ហតិ ។ ៦ ឱ. ម. បបជ្ជតិ ។

ធម្មបទគាថា ទណ្ណវគ្គទី ១០

បុគ្គលណា ប្រទូស្តដោយអាជ្ញា ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិន
 មានអាជ្ញា មិនប្រទូស្ត បុគ្គលនោះ រមែងដល់នូវហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខ
 ណាមួយ ក្នុងហេតុ ១០ យ៉ាង ដោយទាន់ហាន់ គឺគប្បីដល់នូវវេទនាដ៏
 អាក្រក់ ១ សេចក្តីវិនាសទ្រព្យ ១ បែកធ្លាយសរីរៈ ១ អាពាធជាទម្ងន់ ១
 ក្រឡកចិត្ត (ឆ្គួត) ១ រឹបជាន់អំពីស្តេច ១ ពោលពាក្យបង្គាប់ដ៏
 អាក្រក់ ១ អស់ពួកញាតិរលីង ១ ពុកផុយភោគសម្បត្តិទាំងឡាយ ១
 ទាំងភ្លើងនឹងឆេះបំផ្លាញនូវផ្ទះ របស់បុគ្គលនោះ ១ បុគ្គលមិនមាន
 ប្រាជ្ញានោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ រមែងទៅកើត ក្នុងនរក ។
 ការប្រព្រឹត្តិអាក្រាតកាយ ទុកសក់ ដេកលើភក់ មិនបរិភោគបាយ
 ដេកលើផែនដី ប្រឡាក់ខ្លួនដោយធ្នូលី ព្យាយាមអង្គុយច្រហោង
 មិនជម្រះសត្វដែលមិនទាន់ធ្ងន់ផុតសេចក្តីសង្ស័យបានទេ ។

បើបុគ្គលណាមានខ្លួនប្រដាប់ស្អិតស្អាងហើយ (ដោយគ្រឿងអម្ពរ)
 តែគប្បីប្រព្រឹត្តស្មើ អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ទូន្មាន (តន្ត្រីយ) ជាបុគ្គលទៀង
 (ចំពោះមគ្គផល) អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ទម្លាក់ចោលនូវអាជ្ញាក្នុង
 សត្វទាំងពួងចេញហើយ បុគ្គលនោះ ហៅថា ព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ថា
 សមណៈក៏បាន ថាភិក្ខុក៏បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ហិរិនិសេនោ^(១) បុរិសោ កោចិ លោកស្មី^(២) វិជ្ជតិ

យោ និទ្ធិំ អបពោធជតិ^(៣) អស្សោ ភន្ត្រោ កសាមិវ ។

អស្សោ យថា ភន្ត្រោ កសានិវដ្ឋោ

អាតាមិណោ សំវេតិណោ ភវាថ^(៤)

សទ្ធាយ សីលេន ច វិរិយេន ច

សមាធិនា ធម្មវិនិច្ឆយេន ច

សម្មន្និវិជ្ជាចរណា បតិស្សតា

បហាស្សថ^(៥) ទុក្ខមិទំ អនប្បកំ ។

ឧទកំ ហិ^(៦) នយន្តិ នេត្តិកា ឧសុការា នមយន្តិ^(៧) តេជនំ

នារុំ នមយន្តិ^(៨) តច្ឆកា អត្តានំ នមយន្តិ សុព្វតា ។

ទណ្ណវគ្គោ ទសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកាទសមោ ជ្រាវគ្គោ

[២០] កោ នុ ហាសោ កិមាណន្នោ និច្ចំ បដ្ឋសិតេ សតិ

អន្ធការេន ឱនទ្ធា បដិបំ ន កវេសថ^(៩) ។

១ ឱ. ម. ហិរិនិសេនោ ។ ២ ម. លោកស្មី ។ ៣ ម. ឱ. សោ និទ្ធិំ អប្ប-
ពោធជតិ ។ ម. យោ និទ្ធិំ អប្បពោធជសិ ។ ៤ ម. ភវត្ត ។ ៥ ម. ជហិស្សថ ។
៦ ម. ឧទកញ្ជិ ។ ៧-៨ ម. ទមយន្តិ ។ ៩ ឱ. កវេស្សថ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុរសអ្នកកម្ចាត់បង់នូវអកុសលវិតក្កៈ ដោយសេចក្តីខ្មាសបាប មាន
តិចក្នុងលោក បុគ្គលណាបន្ទោបង់នូវការដេកលក់ ដូចសេះល្អខ្លាច
ព្រោះរំពាត់ បុរសនោះ រកបានដោយក្រ ក្នុងលោក ។

សេះល្អ ដែលនាយសារថីទូន្មាន ដោយរំពាត់ តក់ស្លុតយ៉ាងណា
អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គលមានព្យាយាម មានសេចក្តីតក់ស្លុត
យ៉ាងនោះឯង បើអ្នកទាំងឡាយ ប្រកបព្រមដោយសទ្ធាផង សីល
ផង ព្យាយាមផង សមាធិផង ធម្មវិនិច្ឆ័យផង ជាអ្នកមានវិជ្ជា
និងចរណៈដ៏បរិបូណ៌ មានស្មារតីតម្កល់មាំ រមែងលះបង់ទុក្ខ មាន
ប្រមាណច្រើននេះ មិនខាន ។

ធម្មតាអ្នកបង្ហូរ តែងបង្ហូរទឹក អ្នកធ្វើព្រួញ តែងពត់ព្រួញ (ឲ្យ
ត្រង់) អ្នកចាំង តែងចាំងឈើ អ្នកមានវត្តល្អ តែងទូន្មានខ្លួន ។

ចប់ ទណ្ឌវគ្គទី ១០ ។

ធម្មបទគាថា ជរាវគ្គទី ១១

[២១] កាលបើលោកសន្និវាស ត្រូវភ្លើងមានរាគជាដើម ឆេះទ្រ
លោមជានិច្ច ម្តេចក៏សើច ម្តេចក៏ត្រេកត្រអាល អ្នកទាំងឡាយត្រូវងងឹត
គឺអវិជ្ជារូបវិតហើយ (ម្តេចឡើយ) ក៏មិនស្វែងរកប្រទីបគឺប្រាជ្ញា ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកាទសមោ ជរាវគ្គោ

បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ អរុកាយំ សមុស្សិតំ
 អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ យស្ស នត្តិ ធុរំ បិតិ^(១) ។
 បរិជិណ្ណាមិទំ រូបំ រោគនិទ្ធី បកដ្កុលំ
 ភិដ្ឋតិ បូតិ សន្នេហោ មរណាន្តំ ហិ ដីរិតំ ។
 យានិមានិ អបត្តានិ អលាពូនេវ សារទេ
 កាចោតកានិ អដ្ឋិនិ តានិ ទិស្វាន កា រតិ ។
 អដ្ឋិនំ នករំ កតំ មំសលោហិតលេបនំ
 យត្ត ជរា ច មច្ចុ ច មាណោ មក្ខោ ច ឱហិតោ ។

ដីរន្តិ វេ រាជវថា សុចិត្តា
 អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ
 សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ
 សន្តោ ហវេ សត្តិ វេទយន្តិ ។

ធម្មបទគាថា ជរាវគ្គទី ១១

អត្តភាពណា មិនទៀងទាត់ បិតថេរ អ្នកចូរមើលអត្តភាព (នោះ)
ដែលកុសលាកុសលកម្ម ធ្វើវិចិត្រហើយ ជាកាយពាសពេញ ដោយ
ដំបៅ ដែលឆ្អឹងបីរយកំណាត់ ផ្គុំគ្នាហើយ ជាអត្តភាពក្តៅក្រហាយ
ជានិច្ច ជាទីរំពឹងត្រិះរិះរបស់ជនច្រើនគ្នា ។

រូបនេះគ្រាំគ្រាអស់ហើយ ជាទីសម្នាក់នៃរោគ ជារបស់ពុកផុយ
រាងកាយជារបស់ស្អុយ (នេះ) តែងបែកធ្លាយទៅវិញ ព្រោះថា
ដីវិតមានសេចក្តីស្លាប់ជាទីបំផុត ។

ឆ្អឹងទាំងឡាយណា មានសម្បុរដូចសត្វព្រាប ដែលគេចោលហើយ
ដូចផ្លែឃ្នោកក្នុងសរទកាល សេចក្តីត្រេកអរអ្វីហ្ន៎ (របស់អ្នកទាំងឡាយ)
ព្រោះតែឃើញឆ្អឹងទាំងឡាយនោះ ។

សេចក្តីគ្រាំគ្រា សេចក្តីស្លាប់ សេចក្តីប្រកាន់ខ្លួននិងសេចក្តីលុបគុណ
ប្រជុំចុះក្នុងសរីរៈណា (សរីរៈនោះ) ដែលកុសលាកុសលកម្មធ្វើហើយឲ្យ
ជានគររបស់ឆ្អឹងទាំងឡាយ ជាគ្រឿងប្រឡាក់ដោយសាច់និងឈាម ។

រាជរថទាំងឡាយ ដ៏វិចិត្រល្អ រមែងគ្រាំគ្រា សូម្បីសរីរៈក៏ដល់នូវ
សេចក្តីគ្រាំគ្រាដូចគ្នា ទើបឯធម៌ របស់សប្បុរសទាំងឡាយ មិនដល់
នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រា (ដូច្នោះ) ទេ សប្បុរសទាំងឡាយ តែងនិយាយ
ឲ្យពួកសប្បុរសផងគ្នាដឹងបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អប្បស្សតាយំ	បុរិសោ	ពលិតទ្វេវ	ដីរតិ
មំសានិ	តស្ស	វឌ្ឍនិ	បញ្ញា តស្ស ន វឌ្ឍតិ ។
អនេកជាតិសំសារំ		សន្ធាវិស្សំ	អនិព្វិសំ
គហការំ ^(១)	កវេសន្តោ	ទុក្ខា	ជាតិ បុនប្បុនំ ។
គហការក	ទិដ្ឋោសិ	បុន	កេហំ ន កាហសិ
សព្វា	តេ ជាសុកា	ភក្កា	គហក្ខំ វិសដ្ឋតំ
វិសដ្ឋារកតំ	ចិត្តំ	តណ្ហានំ	ខយមជ្ឈកា ។
អចរិត្វា	ព្រហ្មចរិយំ	អលទ្ធា	យោពូនេ ធនំ
ដិណ្ណកោញារ	ឈាយន្តិ	ទីណាមច្ឆេវ	បលូលេ ។
អចរិត្វា	ព្រហ្មចរិយំ	អលទ្ធា	យោពូនេ ធនំ
សេន្តិ	ចាចាតិទីណារ	បុរាណានិ	អនុត្តំ ។

ជរាវគ្គោ ឯកាទសមោ ។

១ ម. គហការ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុរសអ្នកមិនមានការចេះដឹងនេះ តែងចាស់ (ឥតអំពើ) ដូចគោបម្រើ
សាច់របស់វា តែងចម្រើនឡើង តែប្រាជ្ញារបស់វាមិនចម្រើនឡើយ ។
កាលតថាគតមិនទាន់បានជួបប្រទះ (ពោធិញ្ញាណរវល់តែ) ស្វះស្វែង
រកជាងផ្ទះគឺតណ្ហា អ្នកធ្វើផ្ទះគឺអត្តភាព ក៏អន្ទោលទៅកាន់សង្សារវដ្ត
មានជាតិដ៏ច្រើន សេចក្តីកើត ជាទុក្ខរឿយ ។ ។

នៃជាងផ្ទះ អ្នកឯងធ្វើផ្ទះគឺអត្តភាព តថាគតឃើញហើយ អ្នកនឹង
ធ្វើផ្ទះ (របស់តថាគត) ទៀត មិនបានឡើយ ផ្ទៀងជំនិរគឺកិលេសរបស់
អ្នកទាំងអស់តថាគតកាច់បំបាក់អស់ហើយ ដំបូលផ្ទះគឺអវិជ្ជា តថាគត
កម្ចាត់ចោលហើយ ចិត្តរបស់តថាគត ដល់ព្រះនិព្វានដែលមាន
សង្ខារប្រាសហើយ តថាគត បានដល់ធម៌ជាគ្រឿងក្ស័យតណ្ហា
ទាំងឡាយហើយ ។

ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ ក្នុង
កាលខ្លួននៅកំលោះក្រមុំ រមែងសញ្ចប់សញ្ជឹង ដូចសត្វក្រៀលចាស់
សំកុកនៅ ក្នុងភក់ដែលអស់ត្រីហើយ ។

ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ
ក្នុងកាលខ្លួននៅកំលោះក្រមុំ រមែងដេកថ្ងៃ សោកស្តាយទ្រព្យចាស់
ទាំងឡាយ ដូចព្រួញដែលផុតចាកខ្សែបន្ទោះដូច្នោះ ។

ចប់ ជរាវគ្គ ទី ១១ ។

ធម្មបទគាថាយ ទ្វាទសមោ អត្តវគ្គោ

ធម្មបទគាថាយ ទ្វាទសមោ អត្តវគ្គោ

[២២] អត្តានញោ បិយំ ជញ្ញា រក្ខេយ្យ ំ សុរក្ខិតំ
 តិណ្ណំ អញ្ញតំ យាមំ បដិជក្កេយ្យ បណ្ឌិតោ ។
 អត្តានមេវ បឋមំ បដិរូបេ និវេសយេ
 អថញ្ញមនុសាសេយ្យ ន កិលិស្សេយ្យ បណ្ឌិតោ ។
 អត្តានញោ តថា កាយិក យថញ្ញមនុសាសតិ
 សុទន្តោ វត ទមេថ អត្តា ហិ កិវ ទុទ្ធិមោ ។
 អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ កោ ហិ នាថោ បរោ សិយា
 អត្តនា ហិ សុទន្តេន នាថំ លភតិ ទុល្លភំ ។
 អត្តនា វ កតំ ចាបំ អត្តជំ^(១) អត្តសម្ពុរំ
 អភិមត្តតិ ទុម្មេជំ វជិវម្ពយំ^(២) មណី ។

១ អត្រជន្តិបិ បាហោ ។ ២ ឱ. វជិវស្មមយំ ។ ម. វម្ពមយំ ។

ធម្មបទគាថា អត្ថវគ្គទី ១២

ធម្មបទគាថា អត្ថវគ្គទី ១២

[២២] បើបណ្ឌិតដឹងថា ខ្លួនជាទីស្រឡាញ់ គួររក្សាខ្លួននោះឲ្យល្អ
គួរស្នូនគ្រងខ្លួនទុកក្នុងវ័យទាំង ៣ វ័យណាមួយ ។

បណ្ឌិត គួរតម្កល់ខ្លួនទុក ក្នុងគុណដ៏សមគួរជាមុនសិន ហើយ
សឹមប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃ ជាខាងក្រោយ (ធ្វើយ៉ាងនេះ) នឹងមិន
លំបាកឡើយ ។

បុគ្គលប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃ យ៉ាងណា ត្រូវធ្វើខ្លួនឲ្យបាន យ៉ាង
នោះដែរ អ្នកដែលទូន្មានខ្លួនល្អហើយ ទើបគួរទូន្មានអ្នកដទៃបាន
ព្រោះថា ខ្លួនកម្រទូន្មានបានពេកណាស់ ។

ខ្លួនជាទីពឹងរបស់ខ្លួន អ្នកដទៃជាទីពឹងដូចម្តេចបាន ព្រោះបុគ្គល
អ្នកមានខ្លួនហ្វឹកហ្វឺនល្អហើយ រមែងបាននូវទីពឹង ដែលគេបាន
ដោយកម្រ ។

បាប កើតអំពីខ្លួន មានខ្លួនជាដែនកើត ដែលខ្លួនធ្វើហើយ តែង
ញាំញីមនុស្សតតប្រាជ្ញា ដូចពេជ្រសម្រាប់កាត់កែវមណី ដែលកើត
អំពីថ្ម ដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យស្ស អច្ចន្តទុស្សីល្យំ មាលុវា សាលមិវោត្តតំ
 កកោតិ សោ តថត្តានំ^(១) យថា នំ ឥច្ឆតី ទិសោ ។

សុករាទិ អសាទ្ធី អត្តនោ អហិតានិ ច
 យំ វេ^(២) ហិតញ្ច សាទុញ្ច តំ វេ បរមទុក្ករំ ។

យោ សាសនំ អរហតំ អរិយានំ ធម្មដីវិនំ
 បដិក្កោសតិ ទុម្មេនោ ទិដ្ឋី និស្សាយ ចាបិកំ
 ផលានិ កណ្តាកស្សេរំ^(៣) អត្តយញ្ញាយ^(៤) ផលូតិ ។

អត្តនា វ កតំ ចាបំ អត្តនា សង្កិលិស្សតិ
 អត្តនា អកតំ ចាបំ អត្តនា វ វិសុដ្ឋតិ
 សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចតំ ណញ្ញោ អញ្ញំ វិសោធយេ ។

១ ឱ. តថាត្តានំ ។ ២ ម. ចេ ។ ៣ ឱ. ម. កដ្ឋកស្សេរំ ។
 ៤ ម. អត្តយាតាយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីលហួសហេតុ^(១) គ្របសង្កត់ (នូវអត្តភាព)
របស់បុគ្គលណា ដូចវល្លិដែលរូបវិតដើមឈើ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា
ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យវិនាស ដូចជាចោរអ្នកប្រាថ្នាធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យវិនាស
ដូច្នោះ ។

កម្មទាំងឡាយណា មិនល្អផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនផង កម្ម
ទាំងនោះដែលជនពាលធ្វើបានដោយងាយ កម្មណាជាប្រយោជន៍ផង
ល្អផង កម្មនោះឯង ដែលជនពាលធ្វើបាន ដោយលំបាក ។

បុគ្គលណាអប្បប្រាជ្ញា អាស្រ័យទិដ្ឋិដ៏លាមក ហាមឃាត់សាសនា
របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយដ៏ប្រសើរ រស់នៅដោយធម៌ ការហាម
ឃាត់របស់បុគ្គលនោះ រមែងចេញផល ដើម្បីសម្លាប់ខ្លួន ដូចផ្លែ
ឫស្សីដូច្នោះ ។

អ្នកធ្វើបាបខ្លួនឯង នឹងសៅហ្មងខ្លួនឯង អ្នកមិនធ្វើបាបខ្លួនឯង តែង
បរិសុទ្ធស្អាតខ្លួនឯង សេចក្តីបរិសុទ្ធនិងមិនបរិសុទ្ធ មានចំពោះខ្លួន
អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្នកដទៃ ឲ្យបរិសុទ្ធត្រូវបានទេ ។

១ បើគ្រហស្ថចាប់តាំងអំពីកើតមកធ្វើតែអកុសលកម្មបច្ចេកទេស ១០ បើបញ្ចូលគិត
អំពីថ្ងៃដែលបានឧបសម្បន្នមក ត្រូវគរុកាបត្តិ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ភាពជាអ្នកទ្រុស្ត
សីលហួសហេតុ ។

ធម្មបទគាថាយ តេវសមោ លោកវគ្គោ

អត្តទត្ថំ បរត្តេន ពហុធាបិ ន ហាបយេ

អត្តទត្ថមភិញ្ញាយ សទត្តបសុតោ សិយា ។

អត្តវគ្គោ ទ្វាទសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ តេវសមោ លោកវគ្គោ

[២៣] ហីនំ ធម្មំ ន សេវេយ្យ បមាទេន ន សំវសេ

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ន សេវេយ្យ ន សិយា លោកវឌ្ឍនោ ។

ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យ ធម្មំ សុចរិតំ ចរេ

ធម្មចារី សុខំ សេតិ អស្មី លោកេ បរម្ហិ ច ។

ធម្មំ ចរេ សុចរិតំ ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ

ធម្មចារី សុខំ សេតិ អស្មី លោកេ បរម្ហិ ច ។

ធម្មបទគាថា លោកវគ្គ ទី ១៣

បុគ្គល កុំគប្បីធ្វើប្រយោជន៍ខ្លួនឲ្យវិនាស ព្រោះប្រយោជន៍របស់
អ្នកដទៃ សូម្បីច្រើន បើដឹងច្បាស់នូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនហើយ គប្បី
ខ្វល់ខ្វាយក្នុងប្រយោជន៍របស់ខ្លួន (នោះ) ។

ចប់ អត្ថវគ្គ ទី ១២ ។

ធម្មបទគាថា លោកវគ្គទី ១៣

[២៣] បុគ្គល មិនគួរសេពធម៌ថោកទាប^(១) មិនគួរនៅដោយសេចក្តី
ប្រមាទ មិនគួរសេពមិច្ឆាទិដ្ឋិ មិនគួរជាមនុស្សចង្អៀតលោក ។
បុគ្គលមិនគួរប្រមាទ ក្នុងដុំបាយ ដែលខ្លួនគប្បីក្រោកឡើងទទួល
គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌^(២)ឲ្យសុចរិត បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ជាប្រក្រតី រមែង
ដេកជាសុខ ក្នុងលោកនេះផង ក្នុងលោកខាងមុខផង ។
បុគ្គលប្រព្រឹត្តធម៌ជាប្រក្រតី រមែងដេកជាសុខ ក្នុងលោកនេះផង
ក្នុងលោកខាងមុខផង ។

១ កាមគុណ ៥ ឈ្មោះថា ធម៌ថោកទាប ព្រោះជាធម៌សម្រាប់ជនថោកទាប រាប់
តាំងអំពីឱដ្ឋនិងគោជាដើម គប្បីសេព ទាំងជាធម៌នាំ សត្វទៅកើតក្នុងទីទាបមាននរក
ជាដើម ។ ២ សំដៅយកភិក្ខាចរិយធម៌ ការលះបង់អនេសនៈដើរទៅបិណ្ឌបាត
តាមលំដាប់ច្រកល្អក ឈ្មោះថា ភិក្ខាចរិយធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យថា បុព្វឡកំ បស្សេ	យថា បស្សេ មរិចិកំ
ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ	មច្ចុរាជា ន បស្សតិ ។
ឯថ បស្សេចិមំ លោកំ	ចិត្តំ រាជវច្ចុបមំ
យត្ថ ពាលា វិសីទន្តិ	នត្ថិ សង្កោ វិជានតំ ។
យោ ច បុព្វេ បមជ្ជិត្វា	បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជតិ
សោមំ លោកំ បកាសេតិ	អញ្ញា មុត្តោវ ចជ្ជិមា ។
យស្ស ចាបំ កតំ កម្មំ	កុសលេន បិថីយតិ
សោមំ លោកំ បកាសេតិ	អញ្ញា មុត្តោវ ចជ្ជិមា ។
អន្ធកូតោ អយំ លោកោ	តនុកេត្ត វិបស្សតិ
សកុដ្ឋោ ^(១) ជាលមុត្តោវ	អប្បោ សក្កាយ កច្ឆតិ ។

១ ម. សកុណោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុគ្គលឃើញពពុះទឹកយ៉ាងណា ឃើញព្រេងថ្ងៃយ៉ាងណា ស្តេច
 ម្នាក់ មិនឃើញអ្នកពិចារណាខន្ធលោកជាដើម យ៉ាងនោះទេ ។
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកមើលលោកនេះ ដ៏ត្រកាល ដូចរាជរថ
 ជនពាលទាំងឡាយ រមែងលិចលង់ ក្នុងលោកណា សេចក្តី
 ជាប់ជំពាក់ ក្នុងលោកនោះ រមែងមិនមាន ដល់ជនជាបណ្ឌិត
 ទាំងឡាយដែលដឹងច្បាស់ទេ ។

បុគ្គលណាមួយ កាលពីមុនប្រមាទហើយ លុះកាលជាខាងក្រោយ
 គេមិនប្រមាទវិញ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ញ៉ាំងខន្ធទិលោកនេះឲ្យ
 ភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រះផុតចាកពពក ។

បុគ្គលណា ធ្វើអំពើបាបហើយ បិទខ្ទប់អំពើបាបនោះ ដោយកុសល
 គឺអរហត្តមគ្គបាន បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ញ៉ាំងខន្ធទិលោកនេះ ឲ្យ
 ភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រះផុតចាកពពក ។

លោកិយមហាជននេះ ជាមនុស្សងងឹត បណ្តាជនទាំងនេះ ជន
 តិចគ្នាដែលឃើញច្បាស់ (នូវខន្ធទិលោកនេះដោយអំណាចអនិច្ច-
 លក្ខណៈជាដើម) ជនតិចគ្នា ដែលទៅកាន់ឋានសួគ៌ ដូចសត្វស្លាប
 (ដែលជាប់សំណាញ់របស់ព្រានហើយ) តិចណាស់ ដែលរួចអំពី
 សំណាញ់ ដូច្នោះ ។

ធម្មបទគាថាយ បុទ្ទសមោ ពុទ្ធវគ្គោ

ហំសាទិច្ចបថេ យន្តិ អាណាសេ យន្តិ ឥន្ទិយា
 ដីយន្តិ ដីរា លោកម្ហា ដេត្វា មារំ សវាហានំ ។
 ឯកំ ធម្មំ អតីតស្ស មុសាវាទិស្ស ជន្តុនោ
 វិតិណ្ណបរលោកស្ស នត្តិ ចាបំ អការិយំ ។

ន វេ កទរិយា ទេវលោកំ វជន្តិ
 ពាលា ហវេ នប្បសំសន្តិ ទានំ
 ដីរោ ច ទានំ អនុមោទមាទោ

តេនេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថ ។

បបរ្យា ឯករដ្ឋេន សក្កស្ស ភមនេន វា
 សព្វលោកាទិបច្ចេន សោតាបត្តិផលំ វំ ។

លោកវគ្គោ តេវសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ បុទ្ទសមោ ពុទ្ធវគ្គោ

[២៤] យស្ស ទិតំ ធារដីយតិ
 ទិតមស្ស ទោ យាតិ កោចិ លោកេ
 តំ ពុទ្ធិ អនន្តកោចរំ
 អបទំ កេន បទេន នេស្សថ ។

ធម្មបទគាថា ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤

ពួកហង្ស តែងហើរទៅក្នុងគន្លងផ្លូវព្រះអាទិត្យ អ្នកមានប្ញទ្ធិ តែងហោះ
ទៅក្នុងអាកាស ដោយប្ញទ្ធិ អ្នកប្រាជ្ញ ផ្ទាញ់កិលេសមារ ព្រម
ទាំងវាហនៈគឺតណ្ហាបានហើយ រមែងរលាស់ខ្លួនចេញ ចាកលោកបាន ។
បុគ្គលប្រព្រឹត្តកន្លង (ពាក្យសច្ចៈ) ដែលជាធម៌ឯក និយាយតែពាក្យ
កុហក មានបរលោក លះចោលហើយ ឈ្មោះថា មិនធ្វើអំពើបាប
មិនមែនឡើយ ។

បុគ្គល កំណាញ់ស្វិតស្វាញ មិនបានទៅកាន់ទេវលោកទេ ជនពាលទាំង-
ឡាយ មិនសរសើរទានឡើយ ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញ តែងអនុមោទនា
ទាន ព្រោះហេតុនោះ លោកតែងបានសេចក្តីសុខ ក្នុងលោកខាងមុខ ។
សោតាបត្តិផល ជាគុណជាតដ៏ប្រសើរ ជាងភាពនៃឯករាជ្យលើផែនដីផង
ជាងដំណើរទៅកាន់ឋានសួគ៌ផង ជាងភាពជាធំ ក្នុងលោកទាំងមូលផង ។

ចប់ លោកវគ្គ ទី ១៣ ។

ធម្មបទគាថា ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤

[២២] ជ័យជម្នះរបស់ព្រះពុទ្ធអង្គណា មិនត្រឡប់ចាញ់វិញ កិលេសណា
មួយក្នុងលោក រមែងមិនជាប់តាមជ័យជម្នះ របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ នាង
ទាំងឡាយនឹងប្រលោមព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ដែលមានគោចរ រកទីបំផុតគ្មាន
មិនមានកិលេសដូចស្នាមជើង ដោយកិលេសដូចស្នាមជើង ម្តេចកើត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យស្ស ជាសិដី វិសត្តិកា

តណ្ហា នត្តិ កុហិត្វា នេតវេ

តំ ពុទ្ធិ អនន្តកោចរំ

អបទំ កេន បទេន នេស្សថ ។

យេ ឈានប្បសុតា ដីរា នេក្ខម្មបសមេ រតា

ទេវាបិ តេសំ បិហាយន្តិ សម្ពុទ្ធានំ សតីមតំ ។

កិច្ចោ មនុស្សបដិលាកោ កិច្ចំ មច្ឆាន ដីរិតំ

កិច្ចំ សទ្ធម្មស្សរំ កិច្ចោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ ។

សព្វចាបស្ស អករណំ កុសលស្ស្របសម្បទា

សចិត្តបរិយោទបនំ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

តណ្ហាដែលមានបណ្តាញផ្សាយទៅ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ៗ មិនមាន
 ដល់ព្រះពុទ្ធអង្គណា ដើម្បីនឹងនាំទៅ ក្នុងភពណាមួយ នាង
 ទាំងឡាយ នឹងប្រលោមព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ដែលមានគោចរ រកទី
 បំផុតគ្មាន មិនមានកិលេសដូចស្នាមជើង ដោយកិលេសដូចស្នាម
 ជើង ម្តេចកើត ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយណា ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងឈាន ត្រេកអរក្នុង
 នេក្ខម្មៈ ជាឋានស្ងប់រម្ងាប់កិលេស សូម្បីទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
 តែងរាប់រក ចំពោះអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់
 ដឹងខ្លួនឯង ទាំងមានស្មារតី ។

ការត្រឡប់បានអត្តភាពជាមនុស្ស បានដោយកម្រ ការរស់របស់
 សត្វទាំងឡាយ បានដោយកម្រ ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស បាន
 ដោយកម្រ ការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ បានដោយកម្រ ។
 ការមិនធ្វើបាបទាំងពួង ការញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការធ្វើចិត្ត
 របស់ខ្លួនឲ្យផ្លូវផង នេះជាពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។

ធម្មបទគាថាយ ចុទ្ធសមោ ពុទ្ធវគ្គោ

ខន្តិ បរមំ តថោ តីតិក្ខា

និព្វានំ បរមំ វេទន្តិ ពុទ្ធា

ន ហិ បព្វជិតោ បរុបយាតី

សមណោ ហោតិ បរំ វិហោបយន្តោ ។

អនូបវាទោ អនូបយាតោ ចាតិមោក្ខេ ច សំវរោ

មត្តញ្ញតា ច ភត្តស្មី បន្តញ្ច សយនាសនំ

អធិចិត្តេ ច អាយោកោ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ ។

ន កហាបណាវស្សេន តិត្តិ កាមេសុ វិជ្ជតិ

អប្បស្សាទា ទុក្ខា កាមា ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ

អបិ ទិព្វេសុ កាមេសុ រតី សោ នាទិកច្ចតិ

តណ្ហាក្ខយរតោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធសារកោ ។

ពហំ វេ សរណំ យន្តិ បព្វតានិ វេនានិ ច

អារាមរុក្ខចេត្យានិ មនុស្សា ភយតន្តិកា

នេតំ ខោ សរណំ ខេមំ នេតំ សរណាមុត្តមំ

នេតំ សរណាមាភម្ម សព្វទុក្ខា បមុច្ចតិ ។

ធម្មបទគាថា ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤

ខន្តិ គឺសេចក្តីអត់ធន់ ជាតបធម៌^១ដ៏ឧត្តម ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ
តែងពោលថា ព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតដ៏ឧត្តម បុគ្គលដែលសម្លាប់
សត្វដទៃ មិនឈ្មោះថា បព្វជិតទេ បុគ្គលដែលបៀតបៀនសត្វ
ដទៃ ក៏មិនឈ្មោះថា សមណៈឡើយ ។

ការមិនតិះដៀល ១ ការមិនបៀតបៀន ១ ការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ១
ភាពជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងកត្ត ១ ការដេកនិងអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ១ ការ
ព្យាយាមក្នុងអធិចិត្ត ១ នុ៎ះជាពាក្យប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។
ការស្តាប់ស្តល់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ រមែងមិនមាន ព្រោះកហាបណៈ
(ដែលធ្លាក់ចុះ) ដូចទឹកភ្លៀងទេ កាមទាំងឡាយ មានសុខតិច
មានទុក្ខច្រើន អ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះហើយ លោកមិនបាន
ត្រេកអរ ក្នុងកាមទាំងឡាយ សូម្បីជាទិព្វឡើយ សាវ័ករបស់ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ រមែងជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងអស់តណ្ហា ។
មនុស្សទាំងឡាយ ច្រើននាក់ ត្រូវភ័យគម្រាមហើយ តែងយកភ្នំ
អារាមនិងរុក្ខចេតិយ ជាទីពឹង ទីពឹងបែបនេះ មិនមែនជាទីពឹងដ៏ក្សេម
ទេ ទីពឹងបែបនេះ មិនមែនជាទីពឹងដ៏ឧត្តមទេ បុគ្គលអាស្រ័យនូវទីពឹង
នេះហើយ រមែងមិនរួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងពួងឡើយ ។

១ ធម្មជាតដុតកិលេសឲ្យក្តៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យោ ច ពុទ្ធា ធម្មតា	សង្ឃតា សរណំ ភតោ
ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ	សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ
ទុក្ខំ ទុក្ខសមុប្បាទំ	ទុក្ខស្ស ច អតិក្កមំ
អរិយញ្ចដ្ឋង្គិកំ មត្តំ	ទុក្ខបសមតាមិទំ
ឯតំ ខោ សរណំ ខេមំ	ឯតំ សរណាមុត្តមំ
ឯតំ សរណាមាតម្ម	សព្វទុក្ខា បមុច្ចតិ ។
ទុល្លភោ បុរិសាជញ្ញោ	ន សោ សព្វត្ថ ជាយតិ
យត្ថ សោ ជាយតិ ដីរោ	តំ កុលំ សុខមេធាតិ ។
សុខោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ	សុខា សទ្ធម្មទេសនា
សុខា សង្ឃស្ស សាមគ្គី	សមគ្គានំ តទោ សុខោ ។
បូជារហោ បូជយតោ	ពុទ្ធោ យទិ ច សារកេ
បបញ្ចសមតិក្កន្តោ	តិណ្ណសោកបរិទ្ធកេ
តេ តាទិសេ បូជយតោ	និព្វតេ អកុតោភយេ
ន សក្កា បុញ្ញំ សង្ខារំ	ឥមេត្តមបិ កេនចិ ។

ពុទ្ធវគ្គោ បុទ្ធសមោ ។
 បឋមភាណវារំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

លុះតែបុគ្គលណា យកព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ឃើញច្បាស់នូវ
អរិយសច្ចទាំង ៤ គឺ ទុក្ខសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយសច្ច ១ និរោធសច្ច កន្លង់ទុក្ខ ១
អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានដែលជាទីរម្ងាប់ទុក្ខ ១
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ នេះឯងជាទីពឹងដ៏ក្សេម នេះឯង ជាទីពឹងដ៏ឧត្តម បុគ្គល
អាស្រ័យទីពឹងនេះ រមែង រួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងពួងបាន ។

បុរសអាជានេយ្យ រកបានដោយកម្រ លោកមិនកើតក្នុងសព្វឋានឡើយ លោក
ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាកើតក្នុងត្រកូលណា ត្រកូលនោះ តែងដល់នូវសេចក្តីសុខ ។
ការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ជាសុខ ការសម្តែងព្រះសទ្ធម្ម ជាសុខ សេចក្តី
ព្រមព្រៀងគ្នានៃពួក ជាសុខ តបធម៌ របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា
ទាំងឡាយ ជាសុខ ។

កាលបុគ្គលបូជា ដល់បូជារហបុគ្គលគឺ ព្រះពុទ្ធ ឬសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ ដែល
កន្លងផុតបបញ្ចធម៌ ដែលកន្លងផុតសេចក្តីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ឬ កាលបូជា
ដល់បូជារហបុគ្គលទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយតាទិគុណ លោកមិនមាន
ភ័យអំពីទីណា សូម្បីនិព្វានទៅហើយ បុគ្គលណាមួយ មិនអាចរាប់បុណ្យថា
បុណ្យនេះមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ បានឡើយ ។

ចប់ ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤ ។

ចប់ បឋមភាណាវរៈ ។

ធម្មបទគាថាយ បណ្ណសមោ សុខវគ្គោ

ធម្មបទគាថាយ បណ្ណសមោ សុខវគ្គោ

[២៥] សុសុខំ រត ដីវាម វេរិនេសុ អវេរិនោ
 វេរិនេសុ មនុស្សេសុ វិហារាម អវេរិនោ ។
 សុសុខំ រត ដីវាម អាតុវេសុ អនាតុរា
 អាតុវេសុ មនុស្សេសុ វិហារាម អនាតុរា ។
 សុសុខំ រត ដីវាម ឧស្សុកេសុ អនុស្សុកា
 ឧស្សុកេសុ មនុស្សេសុ វិហារាម អនុស្សុកា ។
 សុសុខំ រត ដីវាម យេសន្នោ នត្តិ កិញ្ចជំ
 បីតិកក្ខា ភវិស្សាម ទេវា អាកស្សរា យថា ។
 ជយំ វេរំ បសវតិ ទុក្ខំ សេតិ បរាជិតោ
 ឧបសន្នោ សុខំ សេតិ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
 នត្តិ រាគសមោ អក្កិ នត្តិ ទោសសមោ កសិ
 នត្តិ ខន្ធសមា ទុក្ខា នត្តិ សន្តិបរំ សុខំ ។

ធម្មបទគាថា សុខវគ្គ ទី ១៥

ធម្មបទគាថា សុខវគ្គទី ១៥

[២៥] យើងជាអ្នកមិនមានពៀរ រស់នៅជាសុខពិត ក្នុងពួកមនុស្ស
 មានពៀរ កាលពួកមនុស្សមានពៀរ យើងជាអ្នកមិនមានពៀរ ។
 យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ (ដោយកិលេស) រស់នៅជា
 សុខពិត ក្នុងពួកមនុស្សមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ កាលពួកមនុស្ស
 មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។
 យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងការស្វែងរក រស់នៅជា
 សុខពិត ក្នុងពួកមនុស្សមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ កាលពួកមនុស្ស
 មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ។
 យើងមិនមានកង្វល់ តែងរស់នៅជាសុខពិត (ព្រោះ) យើងមានបីតិ
 ជាអាហារ ដូចពួកទេវតាជាន់អាកស្សរៈ ។
 បុគ្គលអ្នកឃ្នុះ តែងរងនូវពៀរ បុគ្គលអ្នកចាញ់ តែងដេកជាទុក្ខ
 ចំណែកបុគ្គល លះបង់ការឃ្នុះនិងការចាញ់ចេញហើយ ជាអ្នកស្ងប់
 រមាប់ ទើបដេកជាសុខ ។
 ភ្លើងស្នើដោយរាគៈ មិនមាន ទោសកំហុសស្នើដោយទោសៈ មិនមាន
 ទុក្ខទាំងឡាយស្នើដោយខន្ធ មិនមាន សុខក្រៅពីសេចក្តីស្ងប់ មិនមាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ធីយច្ឆា បរមា រោគា	សង្ខារា បរមា ទុក្ខា
ឯតំ ញត្វា យថាក្ខតំ	និព្វានំ បរមំ សុខំ ។
អាហេត្យបរមា លាភា	សន្តុដ្ឋិបរមំ ធនំ
វិស្សាសបរមា ញាតិ	និព្វានំ បរមំ សុខំ ។
បរិវេករសំ បិត្វា	រសំ ឧបសមស្ស ច
និទ្ធកោ ហោតិ និប្បាទោ	ធម្មបិតិរសំ បិរំ ។
សាធុ ទស្សនមរិយានំ	សន្និវាសោ សទា សុខោ
អទស្សនេន ពាលានំ	និច្ចមេវ សុខី សិយា ។
ពាលសង្កតចារី ហិ	ធីយមន្ទាន សោចតិ
ទុក្ខោ ពាលេហិ សំវាសោ អមិត្តេនេវ	សព្វទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

សេចក្តីស្រែកឃ្លាន ជាភោគយ៉ាងក្រែកលែង សង្ហារទាំងឡាយ ជា
ទុក្ខយ៉ាងក្រែកលែង (អ្នកប្រាជ្ញ) ដឹងច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ តាមពិតហើយ
(រមែងធ្វើឲ្យច្បាស់) នូវព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រែកលែង ។

លាភមានការមិនមានភោគ ជាយ៉ាងក្រែកលែង ទ្រព្យមានសេចក្តី
សន្តោស ជាយ៉ាងក្រែកលែង ញាតិមានសេចក្តីស្មិទ្ធស្នាល ជាយ៉ាង
ក្រែកលែង ព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រែកលែង ។

ភិក្ខុធីករស^១) វិវេកផង រសព្រះនិព្វាន ជាទីរម្ងាប់កិលេសផង ធីក
រសបីតិដែលកើតអំពីធម៌ផង ទើបជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
មិនមានសេចក្តីសៅហ្មងឡើយ ។

ការចូបប្រទះព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាការល្អ ការនៅរួមជាមួយ
ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាហេតុឲ្យកើតសេចក្តីសុខ សព្វកាល
បុគ្គលគប្បីមានសេចក្តីសុខអស់កាលជានិច្ចបាន ព្រោះមិនចូបប្រទះ

បុគ្គលពាលទាំងឡាយ ។

បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តសមគប់ដោយជនពាល រមែងសោកស្តាយអស់កាល
យូរអង្វែង ការនៅរួមជាមួយនឹងជនពាល រមែងជាទុក្ខសព្វកាល

១ រស ក្នុងទីនេះសំដៅយកសេចក្តីសុខដ៏ប្រសើរ ។

ធម្មបទគាថាយ សោឡសមោ បិយវគ្គោ

ដីរោ ច សុខសំវាសោ ញាតីនំវ សមាគមោ
តស្មាហិ

ដីរញ្ច បញ្ញញ្ច ពហុស្សុតញ្ច
ធារយ្ហសីលំ វតវន្តមរិយំ
តំ តាទិសំ សប្បុរិសំ សុមេធំ
ភជេថ នក្ខត្តបថំវ ចន្ទិមា ។

សុខវគ្គោ បណ្ណសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ សោឡសមោ បិយវគ្គោ

[២៦] អយោកេ យុញ្ញមត្តានំ យោកស្មិញ្ច អយោជយំ
អត្តំ ហិត្វា បិយក្កាហិ បិហោតត្តានុយោកិនំ ។
មា បិយេហិ សមាគញ្ញិ អប្បិយេហិ កុណាចនំ
បិយានំ អទស្សនំ ទុក្ខំ អប្បិយានញ្ច ទស្សនំ ។

ធម្មបទគាថា បិយវគ្គ ទី ១៦

ដូចការនៅរួមជាមួយ នឹងសត្រូវ ។ ចំណែកខាងការនៅរួមនឹងជីវជន
 រមែងជាសុខ ដូចការចូបជុំនៃញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះឯង
 បុគ្គលគួរសេពគប់សប្បុរស ជាអ្នកមាំមួនផង មានបញ្ញាផង
 មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើនផង មានកិរិយានាំទៅនូវជុះជាប្រក្រតីផង
 មានសីលវ័ត្តនិងធុត្តវត្តផង ជាអ្នកឆ្ងាយចាកកិលេសផង មានបញ្ញា
 ល្អផង ប្រាកដដូច្នោះ ។ ឲ្យដូចព្រះចន្ទគប់នូវផ្លូវនក្ខត្តបូក្ស ។

ចប់ សុខវគ្គ ទី ១៥ ។

ធម្មបទគាថា បិយវគ្គ ទី ១៦

[២៦] បុគ្គលកាលប្រកបខ្លួនទុក ក្នុងអំពើដែលមិនគួរប្រកប មិន
 ប្រកបខ្លួន ក្នុងអំពើដែលគួរប្រកប លះបង់ប្រយោជន៍ចេញហើយ
 កាន់យកតាមគាប់ចិត្ត រមែងស្រឡាញ់ បុគ្គលអ្នកប្រកបតាមខ្លួន ។
 កុំគប់រកសត្វនិងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលជាទីស្រឡាញ់ និងមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ ក្នុងកាលណា ។ ឡើយ ព្រោះថា ការមិនចូបប្រសព្វ
 សត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ក្តី ការចូបប្រសព្វសត្វនិងសង្ខារមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ក្តី ជាហេតុនាំមកនូវទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

តស្មា មិយំ ន កយិរាថ	មិយាទាយោ ហិ ចាបកោ
កន្តា តេសំ ន វិជ្ជន្តិ	យេសំ នត្តិ មិយាប្បិយំ ។
មិយតោ ជាយតី ^(១) សោកោ	មិយតោ ជាយតី ភយំ
មិយតោ វិប្បមុត្តស្ស	នត្តិ សោកោ កុតោ ភយំ ។
មេមតោ ជាយតី សោកោ	មេមតោ ជាយតី ភយំ
មេមតោ វិប្បមុត្តស្ស	នត្តិ សោកោ កុតោ ភយំ ។
រតិយា ជាយតី សោកោ	រតិយា ជាយតី ភយំ
រតិយា វិប្បមុត្តស្ស	នត្តិ សោកោ កុតោ ភយំ ។
កាមតោ ជាយតី សោកោ	កាមតោ ជាយតី ភយំ
កាមតោ វិប្បមុត្តស្ស	នត្តិ សោកោ កុតោ ភយំ ។
តណ្ហាយ ជាយតី សោកោ	តណ្ហាយ ជាយតី ភយំ
តណ្ហាយ វិប្បមុត្តស្ស	នត្តិ សោកោ កុតោ ភយំ ។

១ ជាយតេតិបិ បាហោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរធ្វើសត្វនិងសង្ខារ ឲ្យជាទីស្រឡាញ់
ព្រោះការព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាសភាព
អាក្រក់ ការស្រឡាញ់និងការស្អប់ មិនមានដល់ពួកជនណា កិលេស
ត្រៀមចាក់ស្រែះទាំងឡាយ តែងមិនមាន ដល់ពួកជននោះ ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ភ័យកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់
កាលបើរួចស្រឡះចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែង
មាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ភ័យកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់
កាលបើរួចស្រឡះចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែង
មាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីតម្រេក ភ័យកើតអំពីតម្រេក កាលបើរួចស្រឡះ
ចាកតម្រេកហើយ សេចក្តីសោកក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីកាម ភ័យកើតអំពីកាម កាលបើរួចស្រឡះចាក
កាមហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីតណ្ហា ភ័យកើតអំពីតណ្ហា កាលបើរួចស្រឡះចាក
តណ្ហាហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តវសមោ កោធរគ្គោ

សីលទស្សនសម្បជ្ជំ	ធម្មជ្ជំ សច្ចវាទិនំ
អត្តនោ កម្មកុញ្ញានំ	តញ្ញនោ ក្សតេ បិយំ ។
ធន្ធាតោ អនក្ខាតេ	មនសា ច ដុហោ ^(១) សិយា
កាមេ ^(២) ច អប្បដិពន្ធចិគ្គោ ^(៣)	ឧទ្ធិសោតោតិ វុច្ចតិ ។
ចិរយ្យវាសី បុរិសំ	ទូរតោ សោត្តិមាភតំ
ញាតី មិត្តា សុហជ្ជា ច	អភិនន្ទន្តិ អាភតំ
តថេវ កតបុញ្ញម្បិ	អស្មា លោកា បរំ ភតំ
បុញ្ញានិ បដិកណ្ណានិ	បិយំ ញាតិវ អាភតំ ។

បិយវគ្គោ សោឡសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តវសមោ កោធរគ្គោ

[២៧] កោនំ ជហោ វិប្បជហោយ្យ មាណំ

១ ឱ. ម. ដុដោ ។ ដុដោតិបិ បាហោ ។ ២ កត្តចិ បោត្តកេ កាមេស្វតិ ទិស្សតិ ។
 ៣ ម. អប្បដិពន្ធចិគ្គោ ។

ធម្មបទគាថា កោធរគ្គ ទី ១៧

ជនតែងធ្វើបុគ្គលដែលបរិបូណ៌ ដោយសីលនិងការឃើញត្រូវ បិត
នៅក្នុងធម៌ ពោលសច្ចធម៌^(១)ជាប្រក្រតី ធ្វើកម្ម^(២)ជារបស់ខ្លួននោះ
ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ ។

បុគ្គល អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នា ចំពោះព្រះនិព្វាន ដែលគេនិយាយ
ប្រាប់គ្នាមិនបានផង ជាអ្នកមានមគ្គចិត្តនិងផលចិត្ត (ខាងក្រោម)
ប៉ះពាល់ហើយផង មានចិត្តមិនប្រតិព័ទ្ធក្នុងកាមផង តថាគតហៅថា
ជាអ្នកមានខ្សែមគ្គប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងលើ ។

ពួកញាតិក្តី មិត្តក្តី សម្លាញ់ក្តី រមែងត្រេកអរនឹងបុរសដែលឃ្នាតគ្នា
អស់កាលយូរ មកអំពីចម្ងាយដោយស្នូស្តី មកដល់ហើយ យ៉ាងណា
មិញ បុណ្យទាំងឡាយ តែងទទួលបុគ្គល ដែលបានធ្វើបុណ្យ
ច្បាតអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ ដូចញាតិទាំង-
ឡាយ ទទួលបុរសជាទីស្រឡាញ់ទើបមកដល់ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ បិយវគ្គ ទី ១៦ ។

ធម្មបទគាថា កោធរគ្គ ទី ១៧

[២៧] បុគ្គលគួរលះបង់សេចក្តីក្រោធចេញ គួរលះបង់មានៈចេញ

១ សំដៅយកអរិយសច្ច៤ ។ ២ បានដល់ត្រៃសិក្ខា ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

សញ្ញាជនំ សព្វមតិក្កមេយ្យ

តន្តាមរូបស្មិ មសជ្ជមាជំ

អភិញ្ចនំ នាណុបតន្តិ ទុក្ខា ។

យោ វេ ឧប្បតិកំ កោដំ វចំ ភន្តុវ ជារយេ^(១)

តមហំ សារថី ព្រមិ វស្មិក្កាហោ ឥតោ ជនោ ។

អក្កោជនេ ជិនេ កោដំ អសាដុំ សាធុនា ជិនេ

ជិនេ កាណិយំ នានេន សច្ចេនាលិកវាទិនំ ។

សច្ចំ ភណោ ន កុដ្ឋេយ្យ ទដ្ឋា អប្បស្មិ យាចិតោ

ឯតេហិ តីហិ ហានេហិ កច្ឆេ ទេវាន សន្តិកេ ។

អហីសកា យេ មុនយោ និច្ចំ កាយេន សំរុតា

តេ យន្តិ អច្ចុតំ ហានំ យត្ថ កត្តា ន សោចវេ ។

៤ ម. វារយេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

គួរកន្លងសញ្ញាជនធម៌ទាំងអស់ចោលចេញ ទុក្ខទាំងឡាយ តែង
មិនជាប់តាមបុគ្គល ដែលមិនចំពាក់ ក្នុងនាមនិងរូប មិនមាន
កិលេស គ្រឿងកង្វល់នោះឡើយ ។

បុគ្គលណា ឃាត់សេចក្តីក្រោធ ដែលកើតឡើងហើយ ដូចសារថី
ទប់រថដែលកំពុងល្បឿនបាន តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាសារថី ជន
ក្រៅពីនេះ គ្រាន់តែជាអ្នកកាន់ខ្សែបរ (មិនមែនសារថីឡើយ) ។

បុគ្គលគប្បីផ្ទៀងផ្ទាត់មនុស្សក្រោធ ដោយសេចក្តីមិនក្រោធ គប្បីផ្ទៀងផ្ទាត់
មនុស្សអសប្បុរស ដោយសប្បុរស គប្បីផ្ទៀងផ្ទាត់មនុស្សកំណាញ់ដោយ
ការឲ្យ គប្បីផ្ទៀងផ្ទាត់មនុស្សនិយាយពាក្យមិនពិត ដោយពាក្យពិត ។

បុគ្គលគួរពោលពាក្យពិត ១ មិនគួរក្រោធ ១ កាលគេសូមវត្ថុសូម្បី
មានតិច ក៏គួរឲ្យ (តាមតិច) ១ បុគ្គលគប្បីទៅកើត ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទេវតាទាំងឡាយបាន ដោយហេតុទាំង ៣ នេះឯង ។

ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកប្រាជ្ញ(១) មិនបៀតបៀនសត្វដទៃ សង្រួម
ហើយដោយកាយទ្វារ (ជាដើម) ជានិច្ច ជនទាំងឡាយនោះ រមែង
ទៅកាន់ស្ថានដ៏មិនប្រែប្រួល ជាស្ថានដែលគេទៅដល់ហើយ តែង
មិនសោកស្តាយ ។

១ សំដៅយកអសេក្ខមុនិ ដែលសម្រេចមគ្គផល ដោយមោនេយ្យប្បដិបទា ។ អដ្ឋកថា ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តរសមោ កោធរគ្គោ

សទា ជាតរមាណំ	អហោរត្តានុសិក្ខិទំ
និព្វានំ អធិមុត្តានំ	អត្ថំ កច្ឆន្តិ អាសវា ។
ចោរាណមេតំ អតុល	នេតំ អជ្ជតនាមិវ
និទ្ធព្វិ តុណ្ហិមាសីនំ	និទ្ធព្វិ ពហុកាណីនំ
មិតកាណិម្បិ និទ្ធព្វិ	នត្ថិ លោកេ អនិទ្ធព្វិតោ ។
ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ	ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ
ឯកន្តំ និទ្ធព្វិតោ ចោសោ	ឯកន្តំ វា បសំសិតោ ។
យញ្ចេ វិញ្ញូ បសំសន្តិ	អនុវិច្ចេ សុវេ សុវេ
អច្ឆិទ្ធព្វិតី ^(១) មេធាវី	បញ្ញាសីលសមាហិតំ
នេក្ខំ ជម្ពោនទស្សេវ	កោ តំ និទ្ធព្វិតុមរហតិ
នេវាមិ នំ បសំសន្តិ	ព្រហ្មុនាមិ បសំសិតោ ។

១ ម. អច្ឆិទ្ធព្វិតី ។

ធម្មបទគាថា កោធរត្ត ទី ១៧

អាសវៈទាំងឡាយរបស់បុគ្គល អ្នកភ្ញាក់រព្វកសព្វកាល ជាអ្នកសិក្សា
ត្រៃសិក្ខា ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ មានចិត្តចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន តែង
ដល់នូវការតាំងនៅមិនបានឡើយ ។

ម្នាលអតុលៈ ការតិះដៀលនិងការសរសើរនេះ ជារបស់បូរណ ការតិះ
ដៀលនិងការសរសើរនេះ មិនមែនទើបនឹងកើតឡើង ក្នុងថ្ងៃនេះទេ
(ព្រោះថា) ជនទាំងឡាយ តែងនិន្ទាបុគ្គលអ្នកអង្គុយស្ងៀម ក៏មាន
និន្ទាបុគ្គលអ្នកនិយាយច្រើន ក៏មាន និន្ទាបុគ្គលអ្នកនិយាយល្មម
ប្រមាណ ក៏មាន (អ្នកណាៗ ក៏ដោយ) ក្នុងលោក ដែលមិនត្រូវគេនិន្ទា
គ្មានឡើយ បុគ្គលដែលត្រូវគេនិន្ទាតែម្យ៉ាង ឬត្រូវគេសរសើរតែ
ម្យ៉ាង មិនមែនមានមកហើយតែក្នុងអតីតទេ នឹងមានទៅក្នុងអនាគត
ក៏ទេ មានតែក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះក៏ទេ ។

បើអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសង្កេតមើលរាល់ៗថ្ងៃ ហើយសរសើរបុគ្គល
ណា ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តមិនដាច់ មានប្រាជ្ញា មានចិត្តតម្កល់ខ្ជាប់
ក្នុងបញ្ញានិងសីល អ្នកណាគួរនឹងនិន្ទាបុគ្គល ដែលដូចជាឆ្កែរនៃ
មាសជម្ពោនទនោះបាន សូម្បីទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ក៏សរសើរ
បុគ្គលនោះ ទាំងព្រហ្មក៏សរសើរ(ដូចគ្នា) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

កាយប្បកោបំ រក្ខេយ្យ	កាយេន សំរុតោ សិយា
កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា	កាយេន សុច្ចរិតំ ចរេ
រថីបកោបំ រក្ខេយ្យ	វាចាយ សំរុតោ សិយា
រថីទុច្ចរិតំ ហិត្វា	វាចាយ សុច្ចរិតំ ចរេ
មនោបកោបំ រក្ខេយ្យ	មនសា សំរុតោ សិយា
មនោទុច្ចរិតំ ហិត្វា	មនសា សុច្ចរិតំ ចរេ
កាយេន សំរុតា ដីរា	អថោ វាចាយ សំរុតា
មនសា សំរុតា ដីរា	តេ វេ សុបរិសំរុតា ។

កោធរគ្គោ សត្តរសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋារសមោ មលរគ្គោ

[២៨] បណ្ណបលាសោវនានិសិ
 យមបុរិសាបិ ច តេ ឧបដ្ឋិតា
 ឧយ្យោកមុខេ ច តិដ្ឋសិ
 ចានេយ្យម្បិ ច តេ ន វិដ្ឋតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុគ្គលគប្បីរក្សានូវការកម្រើកកាយ គប្បីសង្រួមកាយ គប្បីលះបង់
 កាយទុច្ចរិត គប្បីប្រព្រឹត្តកាយសុចរិត គប្បីរក្សានូវការកម្រើកវាចា
 គប្បីសង្រួមវាចា គប្បីលះបង់វចីទុច្ចរិត គប្បីប្រព្រឹត្តវចីសុចរិត
 គប្បីរក្សានូវការកម្រើកចិត្ត គប្បីសង្រួមចិត្ត គប្បីលះបង់មនោទុច្ចរិត
 គប្បីប្រព្រឹត្តមនោសុចរិត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានសង្រួមកាយ
 សង្រួមវាចា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានសង្រួមចិត្តហើយ លោក
 ទាំងនោះឯង ឈ្មោះថា សង្រួមហើយដោយប្រពៃ ។

ចប់ កោធរត្តទី ១៧ ។

ធម្មបទគាថា មលវគ្គទី ១៨

[២៨] ឥឡូវនេះ ខ្លួនអ្នកដូចស្លឹកឈើទុំហើយ ទាំងពួកបុរសរបស់
 យមរាជ^(១) ប្រាកដ ដល់អ្នកហើយ ខ្លួនអ្នកតាំងនៅក្នុងមាត់សេចក្តី
 វិនាស សូម្បីស្បៀង គឺកុសលរបស់អ្នក ក៏មិនទាន់មានឡើយ ។

១ អ្នកបម្រើស្តេចយមៈ តែពាក្យនេះសំដៅយកសេចក្តីស្លាប់ ។ អដ្ឋកថា ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋារសមោ មលវគ្គោ

សោ កកោហិ ទីបមត្តនោ

ទិប្បំ វាយម បណ្ឌិតោ ភវ

និទ្ធព្ពមលោ អនុដ្ឋលោ

ទិព្វំ អរិយភូមិមេហិសិ^(១) ។

ឧបនីតវយោ វេទានិសិ

សម្បយាតោសិ^(២) យមស្ស សន្តិកំ^(៣)

វាសោបិ ច តេ នត្ថិ អន្តរា

ចាថយ្យម្បិ ច តេ ន វិជ្ជតិ ។

សោ កកោហិ ទីបមត្តនោ

ទិប្បំ វាយម បណ្ឌិតោ ភវ

និទ្ធព្ពមលោ អនុដ្ឋលោ

ន បុន ជាតិជំ ឧបេហិសិ ។

អនុបុព្វេន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណោ ខណោ

កម្មារោ វេតស្សេវ និទ្ធព្ពមេ មលមត្តនោ ។

១ ម. អរិយភូមិ ឧបេហិសិ ។ ២. សម្បយាតោ ច ។ ៣ ឱ. ម. សន្តិកេ ។

ធម្មបទគាថា មលវគ្គ ទី ១៨

អ្នកចូរធ្វើកុសលជាទីពឹងសម្រាប់ខ្លួនទៅ ចូរព្យាយាមឲ្យឆាប់ទៅ ចូរជា
អ្នកប្រាជ្ញទៅ បើអ្នក (ធ្វើយ៉ាងនេះហើយ) នឹងទៅជាអ្នកកម្ចាត់បង់
មន្ទិលបាន មិនមានទីទួលគឺកិលេស នឹងដល់នូវភូមិរបស់ព្រះអរិយៈ
ដូចជាទិព្វបាន ។

ឥឡូវនេះ ខ្លួនអ្នកត្រូវជរាចូលដល់ហើយ ជាអ្នករៀបដំណើរទៅកាន់
សម្នាក់យមរាជ មួយទៀត ទីសំចតក្នុងចន្លោះ មិនមានដល់អ្នកទេ
សូម្បីស្បៀង ក៏មិនមានដល់អ្នក ។

អ្នកចូរធ្វើទីពឹងសម្រាប់ខ្លួនទៅ ចូរព្យាយាមឲ្យឆាប់ទៅ ចូរជាអ្នក
ប្រាជ្ញទៅ បើអ្នក (ធ្វើយ៉ាងនេះហើយ) នឹងទៅជាអ្នកកម្ចាត់បង់មន្ទិល
បាន មិនមានទីទួលគឺកិលេស នឹងមិនត្រូវចូលទៅកាន់ជាតិ ជរា
ព្យាធិ មរណៈ ទៀតឡើយ ។

អ្នកមានប្រាជ្ញា គួរកម្ចាត់បង់មន្ទិលរបស់ខ្លួនបន្តិចម្តង ៗ រាល់ ៗ ខណៈ
ដោយលំដាប់ ដូចជាងមាស ជម្រះស្នឹមឬច្រេះរបស់មាសដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អយសា វ មលំ សមុដ្ឋិតំ^(១)

តទុដ្ឋាយ តមេវ ខាទតិ

ឯវំ អតិជោនចារិទំ

សានិ កម្មានិ នយន្តិ ទុក្ខតី ។

អសដ្ឋាយមលា មន្តា	អនុដ្ឋានមលា យរា
មលំ វណ្ណស្ស កោសដ្ឋំ	បមាទោ រក្ខតោ មលំ ។
មលិត្តិយា ទុច្ចរិតំ	មច្ឆេវំ ទទតោ មលំ
មលា វេ ចាបកា ធម្មា	អស្មី លោកេ បរម្ហិ ច
តតោ មលា មលតវំ	អវិជ្ជា បរមំ មលំ
ឯតំ មលំ បហន្ទាន	និម្មលា ហោថ ភិក្ខុវោ ។
សុដីវំ អហិរិកេន	កាកស្សរេន ទំសិទា
បក្ខន្ធិនា បកព្កេន	សន្តិលិដ្ឋេន ដីវិតំ ។
ហិរិមតា ច ទុដ្ឋិវំ	និច្ចំ សុចិតវេសិទា
អលីនេនាបកព្កេន	សុទ្ធាដីវេន បស្សតា ។

១ កត្តចិ បោត្តកេ សមុដ្ឋាយាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ច្រេះកើតអំពីដែក លុះកើតអំពីដែកនោះហើយ តែងស៊ីដែកនោះវិញ
យ៉ាងណាមិញ កម្មទាំងឡាយរបស់ខ្លួន តែងនាំបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្ត
កន្លងបញ្ញាជាគ្រឿងជម្រះចិត្ត ឲ្យទៅកាន់ទុគ្គតិ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

មន្តទាំងឡាយមានការមិនស្វាធាយ ជាមន្ទិល ផ្ទះទាំងឡាយមានការ
មិនថែទាំ ជាមន្ទិល សេចក្តីខ្ជិល ជាមន្ទិលរបស់ពណ៌សម្បុរ សេចក្តី
ប្រមាទ ជាមន្ទិលរបស់បុគ្គលអ្នករក្សា ។

ការប្រព្រឹត្តអាក្រក់^(១) ជាមន្ទិលរបស់ស្រ្តី សេចក្តីកំណាញ់ ជាមន្ទិល
របស់អ្នកឲ្យ ធម៌អាក្រក់ទាំងឡាយ ជាមន្ទិល ក្នុងលោកនេះនិងលោក
ខាងមុខ ធម្មជាតិ ជាមន្ទិលដ៏លើសលុប ជាងមន្ទិលទាំងនោះ គឺអវិជ្ជា
ជាមន្ទិលដ៏ក្រៃលែង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះមន្ទិល
ទាំងនេះចេញ ចូរកុំជាអ្នកមានមន្ទិលឡើយ ។

បុគ្គលអ្នកមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ភ្លៀវភ្លាដូចសត្វក្អែក កម្ចាត់បង់
គុណរបស់អ្នកដទៃ ជាអ្នកឈ្លានពាន(យកមុខ) ជាអ្នកឃ្នើសឃ្នឹង ជា
មនុស្សសៅហ្មង រស់នៅដោយងាយ ។ ចំណែកបុគ្គលអ្នកមាន
សេចក្តីអៀនខ្មាស ស្វែងរកអំពើស្អាតជានិច្ច មិនឡេះឡោះមិនឃ្នើស
ឃ្នឹង រស់នៅដោយកម្មដ៏បរិសុទ្ធ អ្នកឃើញត្រូវ រស់នៅដោយលំបាក ។

១ សំដៅយកការប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តី ។ អដ្ឋកថា ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋវេសមោ មលវគ្គោ

យោ បាណមតិមាបេតិ^(១) មុសាវាទញ្ច ភាសតិ
 លោកេ អទិដ្ឋំ អាទិយតិ បរទារញ្ច កច្ឆតិ
 សុរាមេរយចានញ្ច យោ នរោ អនុយុញ្ជតិ
 ឥនេវមេសោ លោកស្មី មូលំ ខណតិ អត្តនោ ។
 ឯវំ កោ បុរិស ជាតាហិ ចាបធម្មា អសញ្ញតា
 មា ទំ^(២) លោកោ អធម្មោ ច ចិរំ ទុក្ខាយ រទ្ធយុំ^(៣) ។
 ទទាតិ^(៤) វេ យថាសទ្ធិំ យថាបសាទទំ ជនោ
 តត្ថ យោ មជ្ឈតោ ហោតិ បវេសំ ចានកោជនេ
 ន សោ ទិវា វា រត្ថិ វា សមាធិ អធិកច្ឆតិ ។
 យស្ស ចេតំ សមុច្ឆិដ្ឋំ មូលយច្ឆំ^(៥) សមូហតំ
 ស វេ ទិវា វា រត្ថិ វា សមាធិ អធិកច្ឆតិ
 នត្ថិ វាភសមោ អក្កិ នត្ថិ ទោសសមោ កហោ
 នត្ថិ មោហាសមំ ជាលំ នត្ថិ តណ្ហាសមា នទី ។

១ កត្តចិ បោត្តកេ យោ បាណមតិបាបេតីតិ ទិស្សតិ ។ ២ តន្តិចិ បាហោ ។
 ៣ ម. រុទ្ធយុំ ។ ៤ កត្តចិ បោត្តកេ ទទន្តីតិ ទិស្សតិ ។ ៥ មូលយច្ឆន្តិ បាហោ ។

ធម្មបទគាថា មលវគ្គ ទី ១៨

ជនណា សម្លាប់សត្វផង និយាយពាក្យកុហកផង កាន់យកវត្ថុ
ដែលគេមិនបានឲ្យ ក្នុងលោកផង សេពប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃផង
ជនណា ផឹកទឹកសុរានិងមេរ័យផង ជននោះឯងឈ្មោះថា គាស់
រំលើងឫសគល់របស់ខ្លួន ក្នុងលោកនេះ ដោយពិត ។

ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះថា ជនទាំងឡាយមានធម៌ដ៏
លាមក រមែងមិនជាអ្នកសង្រួមដូច្នោះ លោកៈនិងសភាពមិនមែនធម៌គឺ
ទោសៈ ចូរកុំបៀតបៀនអ្នក ឲ្យបានសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរឡើយ ។
ជន រមែងឲ្យតាមសទ្ធា តាមសេចក្តីជ្រះថ្លា បុគ្គលណា ជាអ្នក
អៀនខ្មាសក្នុងទឹកនិងកោជនរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ជននោះ រមែង
មិនបានសមាធិចិត្ត ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ឡើយ ។

លុះតែសេចក្តីអៀនខ្មាសនោះ បុគ្គលណា បានផ្តាច់ផ្តិលដកឡើង
ធ្វើឲ្យមានឫសគល់ដាច់ហើយ បុគ្គលនោះឯង ទើបបានសមាធិចិត្ត
ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ ។

ភ្លើងស្នើដោយរាគៈ មិនមាន ការចាប់ស្នើដោយទោសៈ មិនមាន
បណ្តាញស្នើដោយមោហៈ មិនមាន ស្នើដោយតណ្ហា មិនមាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

សុទស្សំ វេជ្ជមញ្ញោសំ	អត្តនោ បន ទុទ្ធសំ
បរេសំ ហិ សោ វេជ្ជានិ	ឱបុនាតិ យថាកុសំ
អត្តនោ បន នាទេតិ	កលីវ កិតវា សហោ ។
បរវេជ្ជានុបស្សិស្ស	និច្ចំ ឧជ្ឈានសញ្ញនោ
អាសវា តស្ស វឌ្ឍនិ	អារា សោ អាសវក្ខយា ។
អាគាសេវ បទំ នត្ថិ	សមណោ នត្ថិ ពាហិរេ ^(១)
បបញ្ចាកិរតា បជា	និប្បបញ្ចា តថាគតា ។
អាគាសេវ បទំ នត្ថិ	សមណោ នត្ថិ ពាហិរេ ^(២)
សដ្ឋារា សស្សតា នត្ថិ	នត្ថិ ពុទ្ធានមិញ្ញតំ ។

មលវគ្គោ អដ្ឋារសមោ ។

១-២ ឱ. ម. ពាហិរេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ទោសរបស់ពួកជនដទៃ ឃើញបានដោយងាយ ចំណែកទោសរបស់
ខ្លួន ឃើញបានដោយលំបាក ព្រោះថា បុគ្គលនោះ រោយទោស
ទាំងឡាយ ចំពោះពួកជនដទៃ ដូចបុគ្គលរោយអង្គាមដូច្នោះ តែថា
រមែងបិទបាំងទោសរបស់ខ្លួនទុក ដូចព្រានបក្សីបិទបាំងអត្តភាពដោយ
វត្ថុសម្រាប់បិទបាំង (មានមែកឈើជាដើម) ដូច្នោះ ។

កាលបុគ្គលគយឃ្នាំមើលទោស របស់បុគ្គលដទៃ ជាប្រក្រតី មាន
ការសម្គាល់ហេតុក្នុងការពោលទោស (អ្នកដទៃ) ជានិច្ចជាប្រក្រតី
អាសវៈទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ តែងចម្រើន បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
បិតនៅឆ្ងាយអំពីធម៌ជាគ្រឿងអស់អាសវៈ ។

ស្នាមជើង ក្នុងអាកាស មិនមាន សមណៈខាងក្រៅ មិនមាន ពួក
សត្វត្រកអរហើយ ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងយឺតយូរ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ
មិនមានធម៌ជាគ្រឿងយឺតយូរឡើយ ។

ស្នាមជើង ក្នុងអាកាស មិនមាន សមណៈខាងក្រៅ មិនមាន
សង្ខារទាំងឡាយជារបស់ទៀង មិនមាន ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មិនមាន
កិលេសជាគ្រឿងញាប់ញ័រទេ ។

ចប់ មលវគ្គ ទី ១៨ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកូនវិសតិមោ ធម្មដ្ឋវគ្គោ

ធម្មបទគាថាយ ឯកូនវិសតិមោ ធម្មដ្ឋវគ្គោ

[២៩] ន តេន ហោតិ ធម្មដ្ឋោ	យេនត្ថំ សហសា នយេ
យោ ច អត្ថំ អនត្តញ្ច	ឧភោ និច្ឆេយ្យ បណ្ឌិតោ ។
អសាហសេន ធម្មេន	សមេន នយតិ បវេ
ធម្មស្ស តុត្តោ មេធាវី	ធម្មដ្ឋោតិ បវុច្ចតិ ។
ន តេន បណ្ឌិតោ ហោតិ	យាវតា ពហុ ភាសតិ
ខេមី អវេរី អភយោ	បណ្ឌិតោតិ បវុច្ចតិ ។
ន តាវតា ធម្មជរោ	យាវតា ពហុ ភាសតិ
យោ ច អប្បម្បិ សុត្វាន	ធម្មំ កាយេន បស្សតិ
ស វេ ធម្មជរោ ហោតិ	យោ ធម្មំ នប្បមជ្ឈតិ ។

ធម្មបទគាថា ធម្មដ្ឋវគ្គ ទី ១៩

ធម្មបទគាថា ធម្មដ្ឋវគ្គ ទី ១៩

[២៧] បុគ្គលកាត់សេចក្តីដោយអាក្រក់ ដោយសារហេតុណា ឈ្មោះ
ថាជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ ដោយហេតុនោះ មិនទាន់បានទេ លុះត្រា
តែបុគ្គលណា ជាបណ្ឌិតកាត់សេចក្តីទាំងពីរ គឺសេចក្តីពិត និងសេចក្តី
មិនពិត ណែនាំជនទាំងឡាយដទៃ ដោយមិនអាក្រក់ ដោយសារធម៌
តាមសមគួរ (ដល់ទោស) បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា
រក្សាធម៌ ទើបហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ ។

បុគ្គលនិយាយច្រើន ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណា ឈ្មោះថាជា
បណ្ឌិត ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់បានទេ លុះត្រា
តែបុគ្គលដែលមានសេចក្តីក្សេម មិនមានពៀរ មិនមានភ័យ ទើប
ហៅថា បណ្ឌិតបាន ។

បុគ្គលនិយាយច្រើន ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណា ឈ្មោះថាជាអ្នក
ទ្រទ្រង់ធម៌ ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះមិនទាន់បានទេ លុះត្រាតែ
បុគ្គលណា ស្តាប់ពុទ្ធវចនៈ សូម្បីមានប្រមាណតិចហើយឃើញធម៌ដោយ
នាមកាយគឺចិត្តបាន បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថាជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ បុគ្គល
ណា មិនមើលងាយធម៌ បុគ្គលនោះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ន តេន ថេរោ ហោតិ	យេនស្ស បលិតំ សិរោ
បរិបក្កោ វយោ តស្ស	មោយជិណ្ណោតិ វុច្ចតិ ។
យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច	អហីសា សញ្ញាមោ ^(១) ទមោ
ស វេ វន្តមលោ ដីរោ	សោ ថេរោតិ បុរុច្ចតិ ។
ន វាក្ករណាមត្តេន	វណ្ណោចោក្ខរតាយ វា
សាឡុចោ នរោ ហោតិ	ឥស្សកី មច្ឆរី សហោ ។
យស្ស ចេតំ សមុច្ឆិដ្ឋំ	មូលយច្ចំ សមូហតំ
ស វន្តទោសោ មេធារី	សាឡុចោតិ វុច្ចតិ ។
ន មុណ្ណាកេន សមណោ	អពូតោ អលិតំ ភវំវា
ឥច្ឆាលោភសមាបន្នោ	សមណោ កី ភវិស្សតិ ។
យោ ច សមេតិ ចាចានិ	អណុំមូលានិ សព្វសោ
សមិតត្តា ហិ ចាចានំ	សមណោតិ បុរុច្ចតិ ។

១ ម. សំយមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុគ្គលមានក្បាលស្គូវហើយ ដោយហេតុណា ឈ្មោះថាជាថេរៈ ដោយ
 ហេតុនោះមិនទាន់បានទេ វ័យរបស់បុគ្គលនោះចាស់ជ្រុលហើយ ហៅថា
 ចាស់ជាមោឃៈ ។ លុះត្រាតែ សច្ចៈផង ធម៌ផង ការមិនបៀតបៀនផង
 ការសង្រួមផង ការទូន្មានខ្លួនផង មានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះឯងជា
 អ្នកមានមន្ទិលខ្លាក់ចោលហើយ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ទើបហៅថា ថេរៈ ។
 បុគ្គលមានសេចក្តីឫស្សា មានសេចក្តីកំណាញ់ ជាអ្នកអួតអាង ឈ្មោះ
 ថាជាមនុស្សល្អ ដោយហេតុត្រឹមតែធ្វើការនិយាយពាក្យ (ល្អ)
 ឬដោយភាពជាអ្នកមានសម្បុរជាទីគាប់ចិត្ត ក៏មិនទាន់បានទេ ។
 លុះត្រាតែទោសជាតិ មានឫស្សាជាដើមនេះ បុគ្គលណាបានផ្តាច់ផ្តិល
 ដកឡើង ធ្វើឲ្យមានឫសគល់ដាច់ហើយ បុគ្គលនោះជាអ្នកមានទោស
 ខ្លាក់ចោលហើយ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ទើបហៅថាជាមនុស្សល្អបាន ។
 បុគ្គល មិនបានឈ្មោះថាជាសមណៈ ដោយភាពជាអ្នកមានក្បាល
 ត្រងោលទេ បុគ្គលអ្នកមិនមានសីលវ័តនិងធុតង្គវត្ត ពោលតែពាក្យ
 ឡេះឡោះ ប្រកបដោយសេចក្តីប្រាថ្នានិងលោភៈ ឈ្មោះថាជាសមណៈ
 ដូចម្តេចបាន ។ លុះត្រាតែបុគ្គលណា រម្ងាប់បាបទាំងឡាយទាំងតូច
 ទាំងធំ ដោយប្រការទាំងពួងបាន ទើបហៅថា សមណៈ ព្រោះបាប
 ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលនោះរម្ងាប់បានហើយ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯក្ខន្ធវិសតិមោ ធម្មដ្ឋវគ្គោ

ន តេន ភិក្ខុ សោ ហោតិ យាវតា ភិក្ខុតេ បវេ
 វិសំ ធម្មំ សមាទាយ ភិក្ខុ ហោតិ ន តាវតា ។
 យោធម្ម បុញ្ញញ្ច ចាបញ្ច ពាហេត្វា ព្រហ្មចរិយា^(១)
 សង្ខាយ លោកេ ចរតិ ស វេ ភិក្ខុតិ វុច្ចតិ ។
 ន មោនេន មុនិ ហោតិ មុន្ណុរោ អវិទ្ធុសុ
 យោ ច តុលំវេ បក្កយ្ហ វរមាទាយ បណ្ឌិតោ
 ចាចានិ បរិវេជ្ជតិ ស មុនិ^(២) តេន សោ មុនិ
 យោ មុនាតិ ឧភោ លោកេ មុនិ តេន បវុច្ចតិ ។
 ន តេន អរិយោ ហោតិ យេន ចាណានិ ហីសតិ
 អហីសា សព្វចាណានំ អរិយោតិ បវុច្ចតិ ។

១ ម. វាហិត្វា ព្រហ្មចរិយា ។ ២ ឱ. ម. មុនី ។

ធម្មបទគាថា ធម្មដ្ឋវគ្គ ទី ១៩

បុគ្គលណា ដើរសូមជនទាំងឡាយដទៃ ដោយហេតុត្រឹមណា បុគ្គល
 នោះ មិនបានឈ្មោះថាជាភិក្ខុ ដោយហេតុត្រឹមណោះទេ បុគ្គល
 សមាទានធម៌ជាពិស ឈ្មោះថាជាភិក្ខុ ដោយហេតុត្រឹមតែការដើរសូម
 ប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់បានទេ ។ លុះត្រាតែបុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ
 បន្យាត់បុណ្យនិងបាបចេញហើយ ជាអ្នកមានការប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរត្រាប់
 ទៅក្នុងលោកដោយសេចក្តីចេះដឹង បុគ្គលនោះឯង ទើបហៅថាជាភិក្ខុ ។
 បុគ្គលមានសេចក្តីវង្វេង ជាធម្មតា មិនមានការចេះដឹង មិនបាន
 ឈ្មោះថាជាមុនី ដោយភាពជាអ្នកស្ងៀមទេ លុះត្រាតែបុគ្គលណា
 ជាបណ្ឌិតកាន់យកធម៌ដ៏ប្រសើរ រៀនចាកបាបទាំងឡាយដូចបុគ្គល
 កាន់ជញ្ជីងហើយថ្លឹងដូច្នោះ បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថាជាមុនី ដោយ
 ភាពជាអ្នកស្ងៀមនោះបាន បុគ្គលណា ដឹងប្រយោជន៍ទាំងពីរ ក្នុង
 លោក បុគ្គលនោះហៅថា មុនី ដោយហេតុនោះ ។

បុគ្គលបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ ដោយហេតុណា មិនបានឈ្មោះថា
 ជាអរិយៈ ដោយហេតុនោះទេ បុគ្គលដែលតថាគតហៅថា អរិយៈ
 ព្រោះមិនបៀតបៀនសត្វទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ន	សីលពូតមត្តេន	ពាហុសច្វេន	វា	បន
អថ	វា	សមាធិលាកេន	វិវិត្តសយនេន ^(១)	វា
ធុសាមិ	នេក្ខម្មសុខំ	អបុច្ឆជ្ជនសេវិតំ		
ភិក្ខុ	វិស្សាសមាទាទិ	អប្បត្តោ	អាសវក្ខយំ	។

ធម្មជ្ឈវគ្គោ ឯក្ខនវីសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ វីសតិមោ មគ្គវគ្គោ

[៣០]	មគ្គានដ្ឋង្គិកោ	សេដ្ឋោ	សច្ចានំ	ចតុរោ	បទា
	វិរាគោ	សេដ្ឋោ	ធម្មានំ	ទិបទានញ្ច	ចក្កុមា
	ឯសេវ ^(២)	មក្កោ	នត្ថញ្ញោ	ទស្សនស្ស	វិសុទ្ធិយា ។
	ឯតញ្ញិ	តុម្ភេ	បដិបដ្ឋថ	មារស្សេតំ	បមោហានំ
	ឯតញ្ញិ	តុម្ភេ	បដិបដ្ឋា	ទុក្ខស្សនំ	កវិស្សថ ។
	អក្កាតោ	វោ	មយា	មក្កោ	អញ្ញាយ
					សល្លសន្តនំ ^(៣)
	តុម្ភេហិ	កិច្ចំ	អាតប្បំ	អក្កាតារោ	តថាភតា

១ ឱ. វេច្ឆសយនេន ។ ២ ឱ. ឯសោ វ ។ ៣ ឱ. សល្លសន្តនំ ។ ម. សល្លកន្តនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុមិនទាន់ដល់ នូវការអស់អាសវៈទេ កុំអាលទុកចិត្ត
ដោយគុណត្រឹមតែសីលនិងវត្ថុ ឬដោយភាពជាអ្នកចេះដឹងច្រើនឡើយ
មួយទៀត ដោយការបានសមាធិ ឬដោយការដេកក្នុងទីស្ងាត់ ឬក៏
ដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះថា អាត្មាអញ ពាល់ត្រូវនេក្ខម្មសុខ
ដែលបុប្ផជួនមិនដែលជួបប្រសព្វ ដូច្នោះឡើយ ។

ចប់ ធម្មដ្ឋវគ្គ ទី ១៩ ។

ធម្មបទគាថា មគ្គវគ្គ ទី ២០

[៣០] ផ្លូវមានអង្គ ៨ ប្រសើរជាងផ្លូវទាំងឡាយ បទ ៤ គឺអរិយសច្ច
ប្រសើរជាងសច្ចៈទាំងឡាយ វិរាគធម៌ប្រសើរជាងធម៌ទាំងឡាយ មួយ
ទៀត ព្រះតថាគតមានចក្ខុ ប្រសើរជាងសត្វទ្វេបាទទាំងឡាយ ផ្លូវនេះ
ឯង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទស្សនៈ ផ្លូវដទៃមិនមានទេ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដើរទៅកាន់ផ្លូវនោះ ផ្លូវនេះជាផ្លូវ
ញ៉ាំងមារឲ្យរង្វេង អ្នកទាំងឡាយដើរទៅកាន់ផ្លូវនេះហើយ អាចនឹងធ្វើឲ្យ
ផុតទុក្ខបាន ។ ផ្លូវនេះហើយ ដែលតថាគតដឹងថាជាផ្លូវកម្ចាត់បង់កូនសរ
ប្រាប់ដល់អ្នកទាំងឡាយ សេចក្តីព្យាយាម ញ៉ាំងកិលេសឲ្យក្តៅសព្វ
អ្នកទាំងឡាយគប្បីធ្វើ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ គ្រាន់តែជាអ្នកប្រាប់

ធម្មបទគាថាយ វិសតិមោ មគ្គវគ្គោ

បដិបន្តា	បមោក្ខន្តិ	ឈាយិណោ	មារពន្ធជា ។
សព្វេ	សង្ខារា	អនិច្ចាតិ	យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ	និព្វិន្ទតិ ^(១)	ទុក្ខេ	ឯស មក្កោ វិសុទ្ធិយា ។
សព្វេ	សង្ខារា	ទុក្ខាតិ	យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ	និព្វិន្ទតិ	ទុក្ខេ	ឯស មក្កោ វិសុទ្ធិយា ។
សព្វេ	ធម្មា	អនត្តាតិ	យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ	និព្វិន្ទតិ	ទុក្ខេ	ឯស មក្កោ វិសុទ្ធិយា ។

ឧដ្ឋានកាលម្ហិ អនុដ្ឋហានោ
យុវា ពលី អាលសិយំ ឧបេតោ
សំសន្នសង្កប្បមនោ^(២) កុសីតោ
បញ្ញាយ មក្កំ អលសោ ន វិន្ទតិ ។
វាចានុក្ខិ មនសា សុសំរុតោ
កាយេន ច អកុសលំ ន កយិវា
ឯតេ តយោ កម្មបថេ វិសោធយេ
អារាធយេ មក្កមិសិប្បវេទិតំ ។

១ ឱ. និព្វិន្ទតិ ។ ២ ម. អសម្បន្នសង្កប្បមនោ ។

ធម្មបទគាថា មគ្គវគ្គ ទី ២០

ជនទាំងឡាយមានការពិនិត្យ បើបានដើរទៅហើយ នឹងរួចចាកចំណង
របស់មារបាន ។

កាលណា បុគ្គលយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាថា សង្ខារទាំងពួងមិនទៀង
ដូច្នោះ កាលណោះ រមែងនឿយណាយ ក្នុងសេចក្តីទុក្ខ នេះជាផ្លូវ
នៃសេចក្តីបរិសុទ្ធ ។

កាលណា បុគ្គលយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាថា សង្ខារទាំងពួង នាំមក
នូវសេចក្តីទុក្ខដូច្នោះ កាលណោះ រមែងនឿយណាយ ក្នុងសេចក្តី
ទុក្ខ នេះ ជាផ្លូវនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធ ។ កាលណា បុគ្គលយល់ឃើញ
ដោយប្រាជ្ញាថា សង្ខារទាំងពួង មិនមែនជារបស់ខ្លួនដូច្នោះ កាលណោះ
រមែងនឿយណាយ ក្នុងសេចក្តីទុក្ខ នេះជាផ្លូវនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធ ។

បុគ្គលនៅកំលោះមានកម្លាំង ទាស់តែប្រកបដោយសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស
មិនប្រឹងប្រែង ក្នុងកាលដែលគួរប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត
លិចចុះ ក្នុងអកុសលវិតក្កៈ ជាមនុស្សខ្ជិល បុគ្គលខ្ជិល (នោះ)
រមែងមិនបានផ្លូវបញ្ញាឡើយ ។

បុគ្គលគប្បីជាអ្នករក្សាវាចា សង្រួមឲ្យល្អ ដោយចិត្ត ទាំងមិនគប្បីធ្វើ
អកុសលដោយកាយ បុគ្គលគប្បីជម្រះកម្មបថទាំង ៣ នេះ និងគប្បីត្រេក
អរចំពោះមគ្គ ដែលលោកអ្នកស្វែងរកគុណដ៏ល្អ សម្តែងទុកហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យោកា វេ ជាយតី ភ្និ^(១) អយោកា ភ្និសង្ខយោ
 ឯតំ ទ្វេដា បចំ ញត្វា ភវាយ វិភវាយ ច
 តថត្តានំ និវេសេយ្យ យថា ភ្និ បវឌ្ឍតិ ។
 វនំ និទ្ទួម មា រុក្ខំ វនតោ ជាយតី^(២) ភយំ
 ឆេត្វា វនំ វនថព្វា និព្វេនា ហោថ ភិក្ខុវោ ។
 យាវញ្ញំ វនថោ ន និទ្ទួតិ
 អណ្តាមត្តោបិ នវស្ស ជារិសុ
 បដិពទ្ធមនោ វ តាវ សោ
 វន្ទោ ខីរបកោរ^(៣) មាតិ ។
 ឧទ្ទិទ្ធិ សិទេហាមត្តនោ
 កុមុទំ សារទិកំវ ចាណិណ
 សន្តិមគ្គមេវ ព្រហ្មាយ
 និព្វានំ សុតតេន ទេសិតំ ។

ឥធិ វស្សំ វសិស្សាមិ ឥធិ ហោមន្តកិម្ហិសុ
 ឥតិ ពាលោ វិចិទ្ទេតិ អន្តរាយំ ន ពុជ្ឈតិ ។

១ ឱ. ភ្និ ។ ២ ម. ជាយតេ ។ ៣ ឱ. ខីរបកោរ ។ ម. ខីរបកោរ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ប្រាជ្ញា រមែងកើតអំពីការប្រកប សេចក្តីវិនាសប្រាជ្ញា រមែងកើតអំពី
ការមិនប្រកប អ្នកមានប្រាជ្ញា ដឹងការប្រកប និងការមិនប្រកប ទាំងពីរ
នេះថាជាគន្លងនៃសេចក្តីចម្រើននិងសេចក្តីវិនាសហើយ ប្រាជ្ញាចម្រើនឡើង
ដោយប្រការណា គួរតម្កល់ខ្លួនទុក ដោយប្រការនោះ ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរកាត់កិលេសដូចជាព្រៃចេញ ចូរកុំកាត់ដើមឈើ(ព្រោះ)
ភ័យកើតអំពីកិលេសដូចជាព្រៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ
កាត់កិលេសដូចជាព្រៃផង កិលេសដូចជាដើមឈើដុះក្នុងព្រៃផង ហើយ
ចូរជាអ្នកកុំមានកិលេស ដូចជាព្រៃឡើយ ព្រោះថាកិលេសដូចដើមឈើ
ដុះក្នុងព្រៃរបស់នរជន សូម្បីមានប្រមាណតិចក៏ដោយ បើកាត់មិនដាច់
ក្នុងពួកនារីដរាបណា នរជននោះឯង តែងមានចិត្តជាប់ចំពោះក្នុងពួកនារី
ដូចកូនគោនៅកំពុងបោដោះ ដែលមានចិត្តជាប់នៅនឹងមេ ដរាបនោះ ។
អ្នកចូរដកសេចក្តីស្រឡាញ់របស់ខ្លួនចេញ ដូចបុគ្គល ដកផ្កាកុមុទ ដែល
កើតក្នុងសរទកាលដោយដៃ អ្នកចូរបណ្តោះទូរផ្លូវសន្តិភាពតែម្យ៉ាង ព្រះ
និព្វាន ព្រះសុគតសម្តែងទុកហើយ ។

អញនឹងនៅក្នុងទីនេះអស់វស្សានរដូវ អញនឹងនៅក្នុងទីនេះក្នុងហេមន្តរដូវ
និងគិម្ពរដូវ ជនពាល រមែងគិតខុសដូច្នោះ តែងមិនដឹងច្បាស់សេចក្តី
អន្តរាយឡើយ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកវិសតិមោ បកិណ្ណកវគ្គោ

តំ បុត្តបសុសម្មតំ	ព្យាសត្តមនសំ ^(១) នរំ
សុតំ កាមំ មហោយោវ	មច្ចុ អាទាយ កច្ចតិ ។
ន សន្តិ បុត្តា តាលាយ	ន បិតា នបិ ពន្ធវា
អន្តកេនាធិបន្នស្ស	នត្ថិ ញាតីសុ តាលាតា
ឯតមត្តវសំ ញាតា	បណ្ឌិតោ សីលសំវុតោ
និព្វានកមនំ មក្កំ	ទិប្បមេវ វិសោធយេ ។

មគ្គវគ្គោ វិសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកវិសតិមោ បកិណ្ណកវគ្គោ

[៣១] មត្តាសុខបរិច្ចាតា	បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខំ
ចនេ មត្តាសុខំ ធិរោ	សម្បស្សំ វិបុលំ សុខំ ។
បរទុក្ខបដានេន	យោ អត្តនោ សុខមិច្ចតិ
វេរសំសក្កសំសដ្ឋោ	វេរោ សោ ន បរិមុច្ចតិ ។

១ ម. ព្យាសត្តមានសំ ។

ធម្មបទគាថា បកិណ្ណកវគ្គ ទី ២១

មច្ចុ គឺសេចក្តីស្លាប់ តែងនាំយកនរជន អ្នកស្រវឹងជ្រប់ ក្នុងកូននិង
សត្វចិញ្ចឹម មានចិត្តជាប់ជំពាក់ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗនោះ ដូចជំនន់
ទឹកដំ នាំយកអ្នកស្រុកកំពុងដេកលក់ ។

កាលបុគ្គល ត្រូវមច្ចុគ្របសង្កត់ហើយ កូនទាំងឡាយ មិនមាន ដើម្បី
ជាទីពឹង បិតា ក៏មិនមាន ទាំងផៅពង្ស ក៏មិនមាន ដើម្បីជាទីពឹង
ឡើយ សេចក្តីទីពឹងក្នុងញាតិទាំងឡាយ ក៏មិនមាន បណ្ឌិតដឹងអំណាច
ប្រយោជន៍នេះហើយ គួរជាអ្នកសង្រួមក្នុងសីល គួរប្រញាប់ប្រញាល់
ជម្រះផ្លូវ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានឲ្យបាន ។

ចប់ មគ្គវគ្គ ទី ២០ ។

ធម្មបទគាថា បកិណ្ណកវគ្គ ទី ២១

[៣១] បើឃើញសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ព្រោះលះបង់សុខល្មម
ប្រមាណ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលឃើញសុខធំទូលាយ គប្បីលះសុខល្មម
ប្រមាណចេញ ។

ជនប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន ដោយបង្កទុក្ខឲ្យអ្នកដទៃ ជននោះ
ឈ្មោះថា ច្របូកច្របល់ហើយ ដោយការជាប់ជំពាក់ គឺពៀរ រមែង
មិនរួចចាកពៀរទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យញ្ញិ កិច្ចំ តទបរិច្ចំ	អកិច្ចំ បន កាយីរតិ ^(១)
ឧន្ទុលានំ បមត្តានំ	តេសំ វឌ្ឍន្តិ អាសវា ។
យេសព្វា សុសមារទ្ធា	និច្ចំ កាយភត្តា សតិ
អកិច្ចន្តេ ន សេវន្តិ	កិច្ចេ សាតច្ចការិណោ
សតានំ សម្បជានានំ	អត្តំ កច្ចន្តិ អាសវា ។
មាតរំ បិតរំ ហន្ទ្វ	រាជាណោ ទ្វេ ច ខត្តិយេ
រដ្ឋំ សានុចរំ ហន្ទ្វ	អនិយោ យាតិ ព្រាហ្មណោ ។
មាតរំ បិតរំ ហន្ទ្វ	រាជាណោ ទ្វេ ច សោត្តិយេ
វេយ្យក្សបញ្ចមំ ហន្ទ្វ	អនិយោ យាតិ ព្រាហ្មណោ ។

១ ម. ករិយតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

របស់ណាដែលខ្លួនគួរធ្វើ របស់នោះពួកភិក្ខុណា លះបង់ចោលហើយ
តែរបស់ដែលមិនគួរធ្វើ ត្រឡប់ជាធ្វើវិញ អាសវៈទាំងឡាយ តែង
ចម្រើនឡើងដល់ពួកភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រមាទ មានមានៈដូចជា
ដើមបុសលើកឡើងហើយ ។

លុះតែសតិប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងកាយជានិច្ច ដែលពួកភិក្ខុណាបានប្រារព្ធ
ប្រពៃហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងជាអ្នកធ្វើការ ដែលគួរធ្វើរឿយៗ
មិនធ្វើការដែលមិនគួរធ្វើ អាសវៈទាំងឡាយ របស់ពួកភិក្ខុនោះ ដែល
ជាអ្នកមានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ រមែងដល់នូវការអស់ទៅ ។

បុគ្គលសម្លាប់តណ្ហាដូចមាតាផង សម្លាប់អស្មិមានៈដូចបិតាផង សម្លាប់
សស្សតទិដ្ឋិនិងឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដូចស្តេចជាក្ស័ត្រពីរព្រះអង្គផង សម្លាប់
អាយតនៈដូចជាដែន ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើ ដោយបុរសអ្នកដើរតាមគឺ
ស្ងៀនផង រមែងបានទៅជាខ័ណាសវព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ ។

បុគ្គលសម្លាប់តណ្ហាដូចមាតាផង សម្លាប់អស្មិមានៈដូចបិតាផង សម្លាប់
សស្សតទិដ្ឋិនិងឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដូចជាស្តេច ជាព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរផង សម្លាប់
វិចិកិច្ចា ដូចជាខ្នាធំជាគម្រប់ ៥ ផង (ដែលនៅស្តាត់ផ្លូវ) បានហើយ
រមែងបានទៅជាខ័ណាសវព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកវិសតិមោ បកិណ្ណកវត្តោ

សុប្បពុទ្ធនំ បពុជ្ឈន្តិ សទា កោតមសាវកា
 យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ ពុទ្ធកតា សតិ ។

សុប្បពុទ្ធនំ បពុជ្ឈន្តិ សទា កោតមសាវកា
 យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ ធម្មកតា សតិ ។

សុប្បពុទ្ធនំ បពុជ្ឈន្តិ សទា កោតមសាវកា
 យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ សង្ឃកតា សតិ ។

សុប្បពុទ្ធនំ បពុជ្ឈន្តិ សទា កោតមសាវកា
 យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ កាយកតា សតិ ។

សុប្បពុទ្ធនំ បពុជ្ឈន្តិ សទា កោតមសាវកា
 យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច អហីសាយ រតោ មនោ ។

សុប្បពុទ្ធនំ បពុជ្ឈន្តិ យទា កោតមសាវកា
 យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច ការាយ រតោ មនោ ។

ធម្មបទគាថា បកិណ្ណកវគ្គ ទី ២១

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលបិតនៅ ក្នុងព្រះពុទ្ធគុណ អស់កាលជានិច្ច
ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ជនពួកនោះឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែង
ភ្ញាក់រឭកៗ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលបិតនៅ ក្នុងព្រះធម្មគុណ អស់កាលជានិច្ច
ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ជនពួកនោះឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែង
ភ្ញាក់រឭកៗ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលបិតនៅ ក្នុងព្រះសង្ឃគុណ អស់កាលជានិច្ច
ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ជនពួកនោះ ឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែង
ភ្ញាក់រឭកៗ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលបិតនៅក្នុងកាយ អស់កាលជានិច្ច ទាំងថ្ងៃ
ទាំងយប់ ជនពួកនោះ ឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់
រឭកៗ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

ចិត្តរបស់ជនពួកណា ត្រេកអរហើយ ក្នុងការមិនបៀតបៀនគេ ទាំងថ្ងៃ
ទាំងយប់ ជនពួកនោះ ឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់
រឭកៗ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

ចិត្តរបស់ជនពួកណា ត្រេកអរហើយ ក្នុងមេត្តាការវនា ទាំងថ្ងៃទាំងយប់
ជនពួកនោះឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់រឭកៗ ដោយ
ប្រពៃ សព្វកាល ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ទុប្បព្វដ្ឋំ ទុរភិរមំ	ទុរាវាសា យរា ទុខា
ទុក្ខោសមាទសំវាសោ	ទុក្ខានុបតិភទ្ធកូ
តស្មា ន ចទ្ធកូ សិយា	ន ច ទុក្ខានុបតិភោ សិយា ។
សន្ទោ សីលេន សម្បន្នោ	យសោ ភោកសមប្បិភោ
យំ យំ បទេសំ ភជតិ	តត្ថ តត្ថេវ បូជិតោ ។
ទូរេ សន្តោ បកាសេន្តិ	ហិមវន្តោវ បព្វតោ
អសន្តេត្ថ ន ទិស្សន្តិ	រត្ថិ ទិត្តា យថា សរា ។
ឯកាសនំ ឯកសេយ្យំ	ឯកោ ចរមតន្តិតោ
ឯកោ ទមយមត្តានំ	រនន្តេ រមិតោ សិយា ។

បកិណ្ណកវត្តោ ឯកវីសតិមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ការចេញបួសបានដោយក្រ ការត្រេកអរត្រូវបានដោយក្រ ផ្ទះទាំងឡាយ
 មានការនៅគ្រប់គ្រងដោយលំបាក ជាការក្រ ការនៅរួមដោយជនស្មើ
 គ្នា^១) (ដែលមិនមានសេចក្តីកោតក្រែង) ជាការក្រ ជនអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយគឺ
 វដ្តៈ តែងត្រូវសេចក្តីទុក្ខធ្លាក់ជាប់តាម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគប្បី
 ជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយផង មិនគប្បីជាអ្នកត្រូវសេចក្តីទុក្ខធ្លាក់ជាប់តាមផង ។
 បុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល ស្តប់ស្តល់ដោយយសនិង
 ភោគសម្បត្តិ គប់រកប្រទេសណាៗ គេតែងបូជា ក្នុងប្រទេសនោះៗ ។
 ពួកសប្បុរស រមែងប្រាកដ ក្នុងទីឆ្ងាយ ដូចក្តីហិមពាន្តដូច្នោះ ពួក
 អសប្បុរស (ទុកជាបិតនៅ) ក្នុងទីជិត ក៏រមែងមិនប្រាកដ ដូចព្រួញ
 ដែលបុគ្គលបាញ់ ក្នុងវេលាយប់ ។
 បុគ្គល គួរគប់រកទីអង្គុយម្នាក់ឯង ទីដេកម្នាក់ឯង ជាអ្នកត្រាច់ទៅម្នាក់
 ឯង មិនជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកម្នាក់ឯងទូន្មានខ្លួន គួរជាអ្នកត្រេកអរ
 ក្នុងព្រៃស្ងាត់ ។

ចប់ បកិណ្ណកវគ្គ ទី ២១ ។

១ អាចារ្យខ្លះ ប្រែថា ការនៅរួមដោយជនមិនស្មើគ្នា ព្រោះបទថា ទុក្ខាសមានសំវាសោ
 អាចកាត់បទជាទុក្ខា + អសមានសំវាសោ យ៉ាងនេះបាន ។ អដ្ឋកថា ក៏មានពន្យល់ដែរ
 ចំណែកសេចក្តី បានសេចក្តីល្អទាំង ២ យ៉ាង គឺការមិននៅរួមនឹងមនុស្សស្មើគ្នា ក៏ជាការក្រ
 នៅរួមនឹងមនុស្សមិនស្មើគ្នា ក៏ជាការក្រ ។

ធម្មបទគាថាយ ទ្វារីសតិមោ និរយវគ្គោ

ធម្មបទគាថាយ ទ្វារីសតិមោ និរយវគ្គោ

[៣២] អភូតវាទី និរយំ ឧបេតិ

យោ វាបិ^(១) កត្វា ន ករោមីតិ^(២) ចាហា

ឧកោបិ តេ បេច្ចុ សមា ភវន្តិ

និហីនកម្មា មនុជា បរត្ថ ។

កាសាវកណ្ណា ពហារោ ចាបធម្មា អសញ្ញតា

ចាចា ចាបេហិ កម្មេហិ និរយន្តេ ឧបបដ្ឋវេ ។

សេយ្យោ អយោគុដ្ឋោ ភុត្តោ តត្តោ អក្កិសិខុបមោ

យញ្ចេ ភុញ្ចេយ្យ ទុស្សីលោ រដ្ឋបិណ្ណំ អសញ្ញតោ ។

ចត្តារិ ហានានិ នរោ បមត្តោ

អាបដ្ឋតិ បរទារុបសេរី

អបុញ្ញលាភំ ន និកាមសេយ្យំ

និទ្ធុំ តតិយំ និរយំ ចតុត្ថំ ។

១ ម. ចាបិ ។ ២ ឱ. ម. ករោមិ ។ ករោមិ ចាហាន្តិបិ បាហោ ។

ធម្មបទគាថា និរយវគ្គ ទី ២២

ធម្មបទគាថា និរយវគ្គ ទី ២២

[៣២] អ្នកពោលពាក្យមិនពិត ឬបុគ្គលណាធ្វើ (អំពើអាក្រក់) ហើយ និយាយថា អញមិនធ្វើទេ (បុគ្គលនោះ) រមែងទៅកាន់នរក ជនទាំងពីរនាក់ ដែលមានអំពើទាបថោក (ស្មើគ្នា) នោះ លុះលះ លោកនេះទៅហើយ រមែងជាអ្នកស្មើគ្នា (ដោយគតិ) ក្នុងលោក ខាងមុខទៀត ។

ពួកជនច្រើននាក់ ដែលមានកង្វែងខ្លះ ដោយសំពត់កាសាវៈ តែ (ប្រព្រឹត្ត) ធម៌ដ៏លាមក មិនបានសង្រួម ពួកជនលាមកទាំងនោះ រមែងទៅកើតក្នុងនរក ដោយសារកម្មទាំងឡាយ ដ៏លាមកនោះ ។ បព្វជិតទ្រុស្តសីល សូរបរិភោគដុំដែក ដែលកំពុងក្តៅ មានព័ណ៌ ដូចអណ្តាតភ្លើង ប្រសើរជាង បព្វជិតទ្រុស្តសីល មិនសង្រួម បរិភោគដុំបាយអ្នកដែន នឹងប្រសើរ ដូចម្តេចបាន ។

នរជន អ្នកប្រមាទហើយ សេពប្រពន្ធរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងដល់នូវ ហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខ ៤ យ៉ាង គឺ ទី ១ បានរបស់មិនមែនជាបុណ្យ ទី ២ ដេកមិនបានតាមប្រាថ្នា ទី ៣ ការតិះដៀល ទី ៤ ការធ្លាក់នរក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អបុញ្ញលាភោ ច ភតិ ច ចាបិកា

ភីតស្ស ភីតាយ រតិ ច ថោកិកា

រាជា ច ទណ្ឌំ ករុកំ បណោតិ

តស្មា នរោ បរទារំ ន សេវេ ។

កុសោ យថា ទុក្ខហិតោ ហត្ថមេវានុកន្តតិ

សាមញ្ញំ ទុប្បរាមដ្ឋំ និរយាយូបកឡតិ ។

យំ កិញ្ចំ សិទិលំ កម្មំ សង្កិលិដ្ឋញ្ច យំ រតំ

សង្កស្សរំ ព្រហ្មចរិយំ ន តំ ហោតិ មហាប្បលំ ។

កយិរា ច កយិរាថេនំ ទទ្ធមេនំ បរក្កមេ

សិទិលោ ហិ បរិព្វដោ^(១) ភិយ្យោ អាភិរតេ រជំ ។

អកតំ ទុក្កតំ សេយ្យោ បច្ឆា តបតិ ទុក្កតំ

កតញ្ច សុកតំ សេយ្យោ យំ កត្វា នានុតប្បតិ ។

១ ម. បរិព្វដោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

(ហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខ ៤ យ៉ាងផ្សេងទៀត) គឺ បានរបស់មិនជាបុណ្យ ១
 មានគតិអាក្រក់ ១ តម្រេករបស់បុរសអ្នកខ្លាច ជាមួយនឹងស្ត្រីដែលខ្លាច
 ដែរ មានប្រមាណតិច ១ ព្រះរាជានឹងដាក់អាជ្ញាយ៉ាងធ្ងន់ ១
 ព្រោះហេតុនោះ បុរសមិនគួរសេពប្រពន្ធ របស់បុគ្គលដទៃឡើយ ។
 ស្នូរវាង ដែលបុគ្គលកាន់មិនចំណាប់ រមែងលះដៃ យ៉ាងណាមិញ
 ភាពជាសមណៈដែលបញ្ចេញដិតកាន់មិនស៊ប់ស្អួនហើយ រមែងទាញបញ្ចេញ
 ដិតនោះទៅនរក យ៉ាងនោះឯង ។

កម្មណាមួយ ដែលធ្ងរថយក្តី វត្តណាមួយដែលសៅហ្មងក្តី ព្រហ្មចរិយៈ
 ដែលបុគ្គលរព្វកដោយសេចក្តីរង្វៀសក្តី កម្មទាំង ៣ នោះ ជារបស់មិន
 មានផលច្រើនឡើយ ។

បើបុគ្គលធ្វើ គប្បីធ្វើកិច្ចនោះឲ្យមែនទែន គប្បីប្រឹងប្រែងធ្វើកិច្ចនោះ
 ឲ្យមាំមួន ព្រោះថា សមណធម៌ជាគ្រឿងរៀរចាកកិលេសធ្ងរថយ
 រមែងរោយធ្ងល់គឺភាគិកិលេសដល់បុគ្គល ដោយក្រៃលែង ។

អំពើអាក្រក់ ដែលបុគ្គលមិនធ្វើ ប្រសើរជាង (ព្រោះថា) អំពើ
 អាក្រក់ រមែងធ្វើឲ្យក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលខាងក្រោយ បុគ្គលធ្វើ
 អំពើណាហើយ រមែងមិនក្តៅក្រហាយក្រោយ អំពើនោះ ជាអំពើល្អ
 បើបុគ្គលធ្វើហើយ ឈ្មោះថា បុគ្គលប្រសើរ ។

ធម្មបទគាថាយ ទ្វារីសតិមោ និរយវគ្គោ

នករំ យថា បច្ចុន្តំ	កុត្តំ សន្តរពាហិរំ
ឃរំ កោបេថ អត្តានំ	ខណោ មា វោ ឧបច្ចុតា
ខណាតីតា ហិ សោចន្តិ	និរយម្ហិ សមប្បិតា ។
អលទ្ធិតាយេ លទ្ធិន្តិ	លទ្ធិតាយេ ន លទ្ធិវេ
មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទាណា	សត្តា កច្ចន្តិ ទុក្ខតី ។
អភយេ ^(១) ភយទស្សិនោ	ភយេ ច អភយទស្សិនោ ^(២)
មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទាណា	សត្តា កច្ចន្តិ ទុក្ខតី ។
អវដ្ឋេ វដ្ឋមតិនោ	វដ្ឋេ ច អវដ្ឋទស្សិនោ
មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទាណា	សត្តា កច្ចន្តិ ទុក្ខតី ។

១ ឱ. ឯក្កន្តវេ ចសទ្វោ អត្ថិ ។ ២ ម. ចាកយទស្សិនោ ។

ធម្មបទគាថា និរយវគ្គ ទី ២២

នគរនៅទីបំផុតដែន ដែលគេគ្រប់គ្រងហើយ ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាង
ក្រៅយ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយ គួររក្សាខ្លួនយ៉ាងនោះ កុំឲ្យខណៈ^(១)
កន្លងអ្នកទាំងឡាយបានឡើយ ព្រោះថាជនទាំងឡាយ ដែលឲ្យខណៈ
កន្លងហើយ រមែងសោកស្តាយ ក្នុងនរក មីរដេរជាស ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់មិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងខ្មាស ក្នុងហេតុដែលគេ
មិនត្រូវខ្មាស រមែងមិនខ្មាស ក្នុងហេតុដែលគេត្រូវខ្មាស សត្វទាំង
នោះ តែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់មិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងយល់ឃើញ ក្នុង
ហេតុដែលគេមិនត្រូវខ្លាច ថាជាហេតុដែលគេត្រូវខ្លាចផង យល់ឃើញ
ក្នុងហេតុដែលគេត្រូវខ្លាច ថាជាហេតុដែលគេមិនត្រូវខ្លាចផង សត្វទាំង
នោះ តែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់មិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងយល់ឃើញក្នុងហេតុដែល
ឥតទោស ថាជាហេតុមានទោសផង យល់ឃើញ ក្នុងហេតុដែលមាន
ទោស ថាជាហេតុឥតទោសផង សត្វទាំងនោះតែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

១ ខណៈ-សព្វនេះ ប្រែថា “ពេលល្អ” ចែកចេញជា ៤ យ៉ាងគឺ ពុទ្ធប្បាទក្ខណោ
ពេលដែលព្រះពុទ្ធបានត្រាស់ ១ មជ្ឈិមប្ប្បទេសេ ឧបត្តិក្ខណោ ពេលដែលសត្វកើត
ឡើងក្នុងមជ្ឈិមប្ប្បទេសេ ១ សម្មាទិដ្ឋិយា បដិលទ្ធក្ខណោ ពេលដែលត្រូវបានសម្មាទិដ្ឋិ ១
ឆន្ទមាយតនានំ អវេកល្ហក្ខណោ ពេលដែលមិនវិកលអាយតនៈប្រាំមួយ ១ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

វដ្ឋញ្ច វដ្ឋតោ ញត្វា អវដ្ឋញ្ច អវដ្ឋតោ
សម្មាទិដ្ឋិសមាទាណា សត្តា កច្ឆន្តិ សុក្កតិ ។

និរយវគ្គោ ទ្វាវិសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ តេវិសតិមោ នាគវគ្គោ

[៣៣] អហំ នាកោវ សង្កាមេ ចាចាតោ បតិតំ សវំ
អតិវាក្យន្តិតិក្ខុស្សំ ទុស្សីលោ ហិ ពហុដ្ឋនោ ។
ទន្តំ នយន្តិ សមិតិ ទន្តំ រាជាកិរូហតិ
ទន្តោ សេដ្ឋោ មនុស្សេសុ យោតិវាក្យន្តិតិក្ខុតិ ។
វមស្សតរា ទន្តា អាជានីយា វ^(១) សិទ្ធិវា
កុញ្ញរា វ មហានាគា អត្តទន្តោ តតោ វំ ។

១ ឱ. ម. ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់សម្មាទិដ្ឋិ ដឹងរបស់មានទោស ថាជា
របស់មានទោសផង ដឹងរបស់មិនមានទោស ថាជារបស់មិនមាន
ទោសផង សត្វទាំងនោះ តែងទៅកាន់សុគតិ ។

ចប់ និរយវគ្គ ទី ២២ ។

ធម្មបទគាថា នាគវគ្គ ទី ២៣

[៣៣] តថាគតនឹងអត់ទ្រាំពាក្យល្មើស ដូចដំរីកាលអត់ទ្រាំចំពោះ
ព្រួញដែលរហូតចេញអំពីធ្នូ ក្នុងសង្រ្គាមដូច្នោះ ព្រោះថា ជនទ្រុស្តសីលមាន
ច្រើននាក់ ។ ពួកជនតែងនាំវាហនៈ ដែលទូន្មានហើយ ទៅកាន់ទីប្រជុំ
ព្រះរាជាតែងស្តេចឡើងកាន់វាហនៈ ដែលទូន្មានហើយ បណ្តាមនុស្ស
ទាំងឡាយ មនុស្សណា អត់សង្កត់នឹងពាក្យល្មើសបាន មនុស្សនោះ
ជាអ្នកមានខ្លួនទូន្មានហើយ ឈ្មោះថា បុគ្គលប្រសើរបំផុត ។ ពួកសេះ
អស្សតរក្តី សេះអាជានេយ្យក្តី សេះសិន្ធពក្តី ដំរីកុញ្ញរដ៏ប្រសើរក្តី ដែល
បុគ្គលប្រៀនប្រដៅបានបទហើយ រាប់ថាជាសត្វប្រសើរ បុគ្គលដែលមាន
ខ្លួនទូន្មានបានបទហើយ ប្រសើរជាងសត្វទាំងអស់នោះ ។

ធម្មបទគាថាយ តេវីសតិមោ នាគវគ្គោ

ន ហិ ឯតេហិ យានេហិ កច្ឆេយ្យ អកតំ ទិសំ
យថាត្តណា^(១) សុទន្តេន ទន្តោ ទន្តេន កច្ឆតិ ។

ធនទាលកោ នាម កុញ្ញហោ
កដុកប្បភេទនោ ទុដ្ឋិវាយោ
ពន្លោ^(២) កតទ្បំ ន ភុញ្ញតិ
សុមរតិ នាគវនស្ស កុញ្ញហោ ។
មិទ្ធី យទា ហោតិ មហាក្សសោ ច
និទ្ធាយិតា សម្បវិត្តសាយី
មហារាហោរា និវាបបុដ្ឋោ
បុនប្បនំ កត្តមុបេតិ មន្លោ ។
ឥទំ បុរេ ចិត្តមចារិ ចារិកំ
យេនិច្ឆកំ យត្តកាមំ យថាសុទំ
តទដ្ឋហំ និក្កហោស្សាមិ យោនិសោ
ហត្តិប្បភិដ្ឋំ វិយ អំកុសត្តហោ ។

១ យថាត្តនាតិបិ បាហោ ។ ២ ម. ពន្លោ ។

ធម្មបទគាថា នាគវគ្គ ទី ២៣

បុគ្គលទូន្មានខ្លួនបានបទហើយ ទូន្មានខ្លួនល្អហើយ ឈ្មោះថាទូន្មាន
ហើយ ទើបទៅកាន់ទិសដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទៅគឺព្រះនិព្វានបាន ពុំមែន
ដូចបុគ្គលទៅកាន់ទិស ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទៅ ដោយសារយានទាំង-
ឡាយនោះឡើយ ។

ដំរីឈ្មោះធនបាល ជាសត្វចុះប្រេង ក្លៀវក្លា នាយហត្ថាចារ្យឃាត់
បានដោយលំបាក បើនាយហត្ថាចារ្យ ចង់ភ្ជាប់ មិនស៊ីស្មៅទេ ព្រោះ
រព្វកដល់ព្រៃខ្ចីង ដែលដំរីនោះធ្លាប់នៅ ។

កាលណា បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីជោគជ័យផង អ្នកបរិភោគភោជន
មានប្រមាណច្រើនផង អ្នកដេកលក់ផង អ្នកដេកបម្រះននៀលផង
ដូចជ្រូកស្រុក ដែលបុគ្គលចិញ្ចឹម ដោយសូករកត្ត កាលនោះបុគ្គល
នោះ ជាមនុស្សខ្មៅ រមែងចូលទៅកាន់គក់រឿយ ។ ។

ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ចិត្តនេះបានត្រាប់ទៅកាន់ចារិក តាមអាការ
ដែលខ្លួនប្រាថ្នា តាមអារម្មណ៍ដែលខ្លួនប្រាថ្នា តាមសេចក្តីសប្បាយ ក្នុង
ថ្ងៃនេះ អញនឹងសង្កត់សង្កិនចិត្តនោះ ដោយឧបាយ ដូចហ្មដំរីកាន់
កង្វើរសង្កត់សង្កិនដំរីចុះប្រេង ដូច្នោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អប្បមាទរតា ហោថ សចិត្តមនុក្ខេ

ទុក្ខា ឧទ្ធរថត្តានំ^(១) បន្តេ សន្នេវ កុញ្ញោ ។

សចេ លភេថ និបកំ សហាយំ

សទ្ធិំ ចរំ សាធុរិហារិ ធីរំ

អភិកុយ្យ សព្វានិ បរិស្សយានិ

ចរេយ្យ តេនត្តមនោ សតីមា ។

នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ

សទ្ធិំ ចរំ សាធុរិហារិ ធីរំ

រាជារ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយ

ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ ។

ឯកស្ស ចរិតំ សេយ្យោ នត្តិ ពាលេ សហាយតា

ឯកោ ចរេ ន ច ចាចានិ កយិរា

អប្បោស្សុក្កោ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ ។

១ ម. ខុទ្ធរតត្តានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

អ្នកទាំងឡាយ ចូរត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ចូររក្សាចិត្តរបស់ខ្លួន
ចូររើខ្លួនចេញចាកកក់គឺកិលេស ដែលធ្ងន់បានដោយកម្រ ដូចដំរីដែល
ជាប់នៅក្នុងកក់ រើខ្លួនឲ្យរួចបាន ។

បើបុគ្គលបានសម្ងាញ់ ដែលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មានប្រាជ្ញា
ចង់ចាំ មានគុណធម៌ជាគ្រឿងនៅញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកត្រាច់
ទៅជាមួយ គួរជាអ្នកមានចិត្តត្រេកអរ មានស្មារតី គ្របសង្កត់សេចក្តី
អន្តរាយទាំងពួង ហើយត្រាច់ទៅជាមួយនឹងសម្ងាញ់នោះឯង ។ បើ
ស្វែងរកមិនបានសម្ងាញ់ ដែលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មានប្រាជ្ញា
ចង់ចាំ មានគុណធម៌ជាគ្រឿងញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកត្រាច់
ទៅជាមួយទេ គួរត្រាច់ទៅតែឯកងងវិញ ដូចព្រះរាជាលះបង់រដ្ឋ ដែល
ទ្រង់ឈ្នះហើយស្តេចទៅតែឯកងង ពុំនោះសោត ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ
ដែលលះហ្វូងត្រាច់ទៅតែឯកងងក្នុងព្រៃ ដូច្នោះដែរ ។

ការត្រាច់ទៅ របស់បុគ្គលឯកងង ជាគុណជាតប្រសើរផុត (ព្រោះថា)
សហាយតាគុណ រមែងមិនមាន ក្នុងជនពាលឡើយ បុគ្គលនោះគប្បី
ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯងផង មិនគប្បីធ្វើ
អំពើបាបទាំងឡាយផង ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ជាសត្វមិនមានសេចក្តីខ្វល់
ខ្វាយ លះបង់ហ្វូង ត្រាច់ទៅតែឯកងងក្នុងព្រៃ ដូច្នោះដែរ ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុរិសតិមោ តណ្ហារគ្គោ

អត្ថម្ហិ ជាតម្ហិ សុខា សហាយា

តុដ្ឋិ សុខា យា ឥតរិករេន

បុញ្ញំ សុខំ ដីរិតសង្ខយម្ហិ

សព្វស្ស ទុក្ខស្ស សុខំ បហានំ ។

សុខា មត្តេយ្យតា^(១) លោកេ អថោ មេត្តេយ្យតា សុខា

សុខា សាមញ្ញតា លោកេ អថោ ព្រហ្មញ្ញតា សុខា

សុខំ យាវ ជរា សីលំ សុខា សទ្ធា បតិដ្ឋិតា

សុខោ បញ្ញាបដិលាកោ ចាចានំ អករណំ សុខំ ។

នាគរគ្គោ តេរិសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុរិសតិមោ តណ្ហារគ្គោ

[៣៤] មនុជស្ស បមត្តចារិដោ

តណ្ហា វឌ្ឍតិ មាលុកា វិយ

សោ បលរតិ^(២) ហុកហុរំ

ផលមិច្ឆុវ វេស្មី^(៣) វាជហោ ។

១ កត្តិចិ បោត្តកេ មេត្តេយ្យតាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ប្តុរតិចិបិ បាហោ ។ ៣ ឱ. វេនម្ហិ ។

ធម្មបទគាថា តណ្ហារវគ្គ ទី ២៤

កាលបើសេចក្តីត្រូវការ កើតឡើងហើយ សម្មាញ់ទាំងឡាយនាំសេចក្តី
 សុខមកឲ្យ សេចក្តីត្រេកអរដោយបច្ច័យ តាមមានតាមបាន ជាហេតុ
 នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ បុណ្យនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ក្នុងកាលទៀបក្ស័យ
 ដ៏រិត ការលះបង់ទុក្ខទាំងអស់បាន ជាហេតុនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ។
 សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុងមាតា នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យក្នុងលោក មួយទៀត
 សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុងបិតា នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុង
 សមណៈ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យក្នុងលោក មួយទៀត សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អ
 ក្នុងព្រាហ្មណ៍ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ សីលនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ជរាប
 ដល់ចាស់ សទ្ធាដែលបុគ្គលតម្កល់ស៊ប់ហើយ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ការ
 បានប្រាជ្ញា នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ការមិនធ្វើបាបទាំងឡាយ នាំសេចក្តី
 សុខមកឲ្យ ។

ចប់ នាគវគ្គ ទី ២៣ ។

ធម្មបទគាថា តណ្ហារវគ្គ ទី ២៤

[៣២] តណ្ហា តែងចម្រើនដល់មនុស្សអ្នកមានការប្រព្រឹត្ត ដោយសេចក្តី
 ប្រមាទជាប្រក្រតី ដូចវល្លិ រូបរិតដើមឈើហើយ ចម្រើនឡើង បុគ្គល
 នោះ តែងស្ទុះទៅ កាន់ភពតូចភពធំ ដូចស្វា កាលប្រាថ្នាផ្ទៃឈើ លោត
 ទៅក្នុងព្រៃ ដូច្នោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យំ ឯសា សហតិ^(១) ជម្នី តណ្ហា លោកេ វិសត្តិកា
សោកា តស្ស បវឌ្ឍនិ អភិវឌ្ឍ^(២) វីរណំ ។
យោ វេ^(៣) តំ សហតិ ជម្នី តណ្ហា លោកេ ទុរច្ចយំ^(៤)
សោកា តម្ហា បបតន្តិ^(៥) ឧទតិទ្ធុវ ចោក្ខរា ។
តំ វោ វនាមិ ភទ្នំ វោ យាវន្តេត្ថ សមាគតា
តណ្ហាយ មូលំ ខណាថ ឧសីរត្តោវ វីរណំ ។
មា វោ នឡំ វ សោតោវ មារោ ភញ្ញិ បុនប្បដំ ។
យថាមិ មូលេ អនុបទ្ធុវេ ទន្ទេ
និរោមិ រុក្ខោ បុនវេ^(៦) រូហតិ
ឯវម្បិ តណ្ហានុសយេ អនូហាតេ
និព្វត្តតិ ទុក្ខមិទំ បុនប្បដំ ។

១ សហតេតិបិ បាវោ ។ ២ ឱ. អភិវនំវ ។ ម. អភិវឌ្ឍវ ។ អភិវឌ្ឍនិបិ បាវោ ។
៣ ឱ. ម. វ ។ ៤ ទុរច្ចយន្តិបិ បាវោ ។ ៥ ចបតន្តិបិ បាវោ ។ ៦ បុនទេវាតិបិ
បាវោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

តណ្ហានុំ៖ ជាទោសជាតិដ៏លាមក ផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ
ក្នុងលោក គ្របសង្កត់បុគ្គលណា សេចក្តីសោកស្តាយ តែងចម្រើន
ឡើង ដល់បុគ្គលនោះ ដូចស្បូវរណ្តាស ដែលត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ចុះជញ្ជាំង
ហើយពន្លក លូតលេចឡើង ដូច្នោះដែរ ។

ចំណែកជនណា គ្របសង្កត់តណ្ហាដ៏លាមក ក្នុងលោក ដែលគេធ្ងន់
បានដោយកម្រនោះ សេចក្តីសោកស្តាយ តែងធ្លាក់ចេញចាកជននោះ
ឯង ដូចតំណក់ទឹកដែលធ្លាក់ចុះចាកស្លឹកឈូក ដូច្នោះដែរ ។

ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគត ប្រាប់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
មានប៉ុន្មានរូប ដែលមកប្រជុំក្នុងទីនេះ សេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់អ្នកទាំង-
ឡាយទាំងប៉ុណ្ណោះចុះ អ្នកទាំងឡាយ ចូររំលើងឫសតណ្ហាចោលចេញ
ដូចបុគ្គលត្រូវការដោយស្បូវភ្លៀង គាស់ស្បូវរណ្តាសចោលចេញ ដូច្នោះ ។
មានកុំរុករានអ្នកទាំងឡាយរឿយ ។ ដូចខ្សែទឹក កាច់បំបាក់ដើមបុស
ដូច្នោះឡើយ ។

កាលបើឫសឈើ មិនមានសេចក្តីអន្តរាយ នៅមាំមួនទេ ដើមឈើទុក
ជាកាប់ចោលហើយ ក៏តែងដុះឡើងទៀតបាន ។ មានឧបមាដូចម្តេច
មិញ កាលបើតណ្ហានុស័យ បុគ្គលកម្ចាត់មិនទាន់បានហើយ ទុក្ខ (មាន
ជាតិទុក្ខជាដើម) នេះ ក៏តែងកើតរឿយ ។ មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុរិសតិមោ តណ្ហារគ្មោ

យស្ស ឆត្តិសតី សោតា មនាបស្សវេន ភុសា
 មហា^(១) វហន្តិ ទុទ្ធិដ្ឋិ សង្កប្បា រាគនិស្សិតា ។
 សវន្តិ សព្វដី សោតា លតា ឧត្តិដ្ឋ^(២) តិដ្ឋតិ
 តញ្ច ទិស្វា លតំ ជាតំ មូសំ^(៣) បញ្ញាយនិទ្ធព ។

សវិតានិ សិលេហិតានិ ច

សោមនស្សានិ ភវន្តិ ជន្មនោ

តេ សាតសិតា សុខេសិនោ

តេ វេ ជាតិជ្រូបកា នរា ។

តសិលាយ^(៤) បុរក្ខតា^(៥) បជា

បរិសប្បន្តិ សសោវ ពាទិតោ

សញ្ញាជនសង្កសត្តា^(៦)

ទុក្ខមុហេន្តិ បុនប្បនំ ចិរាយ ។

១ ឱ. វហា ។ ២ ឧប្បជ្ជាតិបិ បាហោ ។ ៣ ម. មូលេ ។ ៤ តសិតា-
 យាតិបិ បាហោ ។ ៥ ម. បុរក្ខិតា ។ បុរក្ខិតាតិបិ បាហោ ។ ៦ ម. សំយោ-
 ជនសង្កសត្តា ។

ធម្មបទគាថា តណ្ហារត្ត ទី ២៤

ខ្សែតណ្ហា ៣៦ ជាធម្មជាតិហូរទៅ ក្នុងអារម្មណ៍ ជាទីគាប់ចិត្ត ជា
ធម្មជាតិក្លៀវក្លា មានដល់បុគ្គលណា តម្រិះទាំងឡាយដ៏ធំ ដែល
អាស្រ័យនូវរាគៈ តែងនាំនូវទិដ្ឋិអាក្រក់ របស់បុគ្គលនោះ ។

ខ្សែតណ្ហាទាំងឡាយ តែងហូរទៅ ក្នុងអារម្មណ៍ទាំងពួង ដូចជាវល្លិ
ដែលបែកខ្ទែងឡើង តាំងនៅដូច្នោះ បើអ្នកទាំងឡាយ ឃើញតណ្ហា
ដូចជាវល្លិនោះ កើតឡើងហើយ ចូរកាត់បួសចោលចេញ ដោយ
កាំបិតគឺបញ្ញា ។

សោមនស្សទាំងឡាយ ដែលផ្សាយទៅហើយផង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ផង រមែងមានដល់សត្វ ពួកសត្វនោះ ជាអ្នក
អាស្រ័យនូវសេចក្តីរីករាយ អ្នកស្វែងរកសេចក្តីសុខ នរជនទាំងឡាយ
នោះឯង តែងឈមទៅរកជាតិនិងជរា ។

ពួកសត្វដែលតណ្ហា ជាទីញ៉ាំងសត្វឲ្យតក់ស្លុត ក្រុងទុកហើយ តែង
រន្ធត់ដូចទន្សាយដែលព្រានទាក់បានហើយដូច្នោះ ពួកសត្វ ដែលជាប់
ក្នុងសំយោជនៈនិងសង្កត់ (ធម៌ជាគ្រឿងដំពាក់) តែងដល់នូវសេចក្តី
ទុក្ខរឿយ ។ អស់កាលអង្វែង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

តសិណាយ បុរក្ខតា បជា
 បរិសប្បន្តិ សសោវ ពាទិតោ
 តស្មា តសិណំ វិនោទយេ
 ភិក្ខុ អាកង្ខិ^(១) វិរាតមត្តនោ ។
 យោ និព្វនដ្ឋោ វនាទិមុត្តោ
 វនមុត្តោ វនមេវ ជារតិ
 តំ បុគ្គលមេវ បស្សថ
 មុត្តោ ពន្ធនមេវ ជារតិ ។
 ន តំ ទទ្ធិ ពន្ធនមាហុ ដីរា
 យនាយសំ ទារុដំ បព្វជញ្ច ។
 សារត្តវត្តា មណិកុណ្ណាលេសុ
 បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា
 ឯតំ ទទ្ធិ ពន្ធនមាហុ ដីរា
 ឱហារិទំ សិចិលំ ទុប្បមុញ្ចំ
 ឯតំបិ ឆេត្វាន បរិព្វជន្តិ
 អនបេក្ខិនោ^(២) កាមសុទំ បហាយ ។

១ ឱ. អាកង្ខិ ។ ម. អាកង្ខន្តំ ។ ២ ម. ន បេក្ខិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ពួកសត្វដែលតណ្ហា ជាទីញ៉ាំងសត្វឲ្យតក់ស្លុត ក្រុងទុកហើយ តែង
រន្ធត់ដូចទន្សាយ ដែលនាយព្រាន ទាក់បានហើយដូច្នោះ ព្រោះហេតុ
នោះ ភិក្ខុកាលប្រាថ្នាធម៌ ជាគ្រឿងប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីខ្លួន គប្បី
បន្ទាបង់តណ្ហា ដែលជាគ្រឿងតក់ស្លុត ចោលចេញ ។

បុគ្គលណា មិនមានអាល័យ ក្នុងគិហិភាព ដូចដើមឈើតាំងនៅក្នុងព្រៃ
មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងព្រៃគឺតបធម៌ ជាអ្នករួចស្រឡះចាកព្រៃគឺតណ្ហា ហើយ
ស្ទុះទៅរកព្រៃគឺតណ្ហាវិញ អ្នកទាំងឡាយចូរមើលបុគ្គលនោះឯង បុគ្គល
នោះរួចចាកចំណងគឺយរវាសហើយ ស្ទុះទៅរកចំណងគឺយរវាសវិញ ។
ចំណងណា ដែលកើតអំពីដៃកក្កី កើតអំពីឈើក្កី កើតអំពីស្មៅយាបូង
ក្កី អ្នកប្រាជ្ញមិនហៅចំណងនោះ ថាជាចំណងមាំមួនឡើយ ។

ពួកជនណា ត្រេកអរក្រៃពេក ក្នុងកែវមណី និងកុណ្ណាលទាំងឡាយ
ក្កី សេចក្តីអាឡោះអាល័យកូននិងប្រពន្ធទាំងឡាយក្កី អ្នកប្រាជ្ញទាំង-
ឡាយ ហៅសេចក្តីត្រេកអរនិងសេចក្តីអាឡោះអាល័យនោះ ថាជា
ចំណងមាំមួន ជាចំណងនាំចុះ (ទាញសត្វទម្លាក់ទៅក្នុងអបាយ) ជា
ចំណងជូរទេ ប៉ុន្តែសត្វស្រាយបានដោយកម្រ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយកាត់
ចំណងនោះចេញ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យ លះបង់កាម-
សុខ ហើយចេញបួស ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុរិសតិមោ តណ្ហារគ្នោ

យេ រាគវត្តានុបតន្តិ សោតំ
 សយំ កតំ មក្កដកោវ ជាសំ
 ឯតម្បិ ឆេត្វាន^(១) វជន្តិ ដីរា
 អនបេក្ខិណោ សព្វទុក្ខំ បហាយ ។
 មុញ្ច បុរេ មុញ្ច បច្ឆតោ
 មជ្ឈេ មុញ្ច ភវស្ស ចារក្ខ
 សព្វត្ថ វិមុត្តមានសោ
 ន បុន ជាតិជំ ឧបេហិសិ ។
 វិតក្កមចិតស្ស ជន្តុណោ
 តិព្វរាគស្ស សុភានុបស្សិណោ
 ភិយ្យោ តណ្ហោ បវឌ្ឍតិ
 ឯស ខោ ទទ្ធិ^(២) ករោតិ ពន្ធនំ ។
 វិតក្កបសមេ ច^(៣) យោ រតោ
 អសុកំ ការយតិ^(៤) សទា សតោ
 ឯស ខោ វ្យន្តិកាហតិ
 ឯសច្ឆេច្ឆតិ^(៥) មារពន្ធនំ ។

១ ម. ឯវំ វិឆេត្វាន ។ ២ ម. ឯស តាទ្ធិ ។ ៣ ម. វ ។ ៤ ម. ការយតេ ។ ៥ ម. ឯស ឆេច្ឆតិ ។

ធម្មបទគាថា តណ្ហារវគ្គ ទី ២៤

ពួកជនណា ត្រេកអរដោយអំណាចរាគៈ ពួកជននោះ តែងធ្លាក់ចុះ
កាន់ខ្សែតណ្ហា ដូចពីងពាងទម្លាក់ខ្លួនចុះកាន់សំណាញ់ ដែលធ្វើហើយ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងកាត់ខ្សែតណ្ហានោះ ជាអ្នក
មិនមានសេចក្តីអាឡោះអាលីយ លះទុក្ខទាំងពួងចេញទៅ ។

អ្នកចូរដោះ (សេចក្តីអាលីយ) ក្នុងកាលមុនចេញ ចូរដោះ
(សេចក្តីអាលីយ) ក្នុងខាងក្រោយចេញ ចូរដោះ (សេចក្តីអាលីយ)
ក្នុងកាលជាកណ្តាលចេញ (កាលបើធ្វើយ៉ាងនេះ) អ្នកនឹងដល់ត្រើយ
នៃភព នឹងមានចិត្តរួចស្រឡះ ចាកសង្ខតធម៌ទាំងពួង មិនត្រូវទៅកាន់
ជាតិនិងជរាទៀតឡើយ ។

តណ្ហា រមែងចម្រើនក្រៃលែង ដល់ជនដែលវិតក្កៈញាំញី មានតម្រេក
ក្លៀវក្លា យល់ឃើញអារម្មណ៍ថា បុគ្គលនោះឯងឈ្មោះថាធ្វើចំណាង
ឲ្យមាំមួន ។ លុះតែបុគ្គលណា ត្រេកអរក្នុងអសុភជ្ជាន ដែលជាហេតុ
ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់នូវវិតក្កៈ មានស្មារតីសព្វកាល តែងចម្រើនអសុភជ្ជាន
បុគ្គលនោះឯង នឹងធ្វើតណ្ហាឲ្យអស់ទៅបាន បុគ្គលនោះឯង ទើប
ឈ្មោះថា កាត់ចំណាងមារបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

និដ្ឋង្គតោ អសន្តាសី វីតតណ្ហោ អនង្គណោ
 អច្ឆិច្ឆិ ភវសល្លានិ អន្តិមោយំ សមុស្សយោ ។
 វីតតណ្ហោ អនាទានោ និរុត្តិបទកោវិទោ
 អក្ខរានំ សន្និចាតំ ជញ្ញា បុព្វាបរាជិ ច
 ស វេ អន្តិមសារីរោ មហាបញ្ញោ មហាបុរិសោតិ វុច្ចតិ ។

សព្វាកិក្ខុ សព្វវិទូហាមស្មិ
 សព្វេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ
 សព្វញ្ញុយោ តណ្ហាក្ខយេ វិមុត្តោ
 សយំ អភិញ្ញាយ កមុទ្ធិសេយ្យំ ។
 សព្វទានំ ធម្មទានំ ជិនាតិ
 សព្វរសំ ធម្មរសោ ជិនាតិ
 សព្វរតិ ធម្មរតិ ជិនាតិ
 តណ្ហាក្ខយោ សព្វទុក្ខំ ជិនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

បុគ្គលណា ដល់សេចក្តីសម្រេចគឺអរហត្ត ជាអ្នកមិនតក់ស្លុត មិនមាន
តណ្ហា មិនមានកិលេសដូចទីទួល បានកាត់កូនសរគឺកិលេស ជាហេតុ
ញ៉ាំងសត្វឲ្យទៅកាន់ភពបានហើយ កាយដែលឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់ផ្គុំគ្នា
ហើយនេះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាតាំងនៅក្នុងទីបំផុត ។

បុគ្គលណា មិនមានតណ្ហា មិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុង
និរុត្តិ (វាចាជាគ្រឿងសម្តែងចេញ) និងបទដ៏សេស ដឹងច្បាស់ នូវប្រជុំ
នៃអក្ខរៈទាំងឡាយផង នូវខាងដើមនិងខាងចុង នៃអក្ខរៈទាំងឡាយផង
បុគ្គលនោះឯង តថាគតហៅថា អ្នកមានសរីរៈបិតនៅក្នុងទីបំផុត មាន
បញ្ញាច្រើន ជាមហាបុរស ។

តថាគតជាអ្នកគ្របសង្កត់តែភូមិកធម៌ទាំងអស់ ដឹងច្បាស់ចតុត្តមិកធម៌ទាំង
អស់ មានចិត្តមិនបានជាប់នៅ ក្នុងតែភូមិកធម៌ទាំងអស់ លះបង់តែភូមិ-
កធម៌ទាំងអស់ មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះអស់តណ្ហា បើតថាគតត្រាស់
ដឹងធម៌ ដោយខ្លួនឯងហើយ ចាំបាច់យកអ្នកណាជាគ្រូអាចារ្យទៀត ។
ធម្មទានឈ្នះអាមិសទានទាំងពួង ធម្មរសឈ្នះរសទាំងពួង សេចក្តីត្រេកអរ
ក្នុងធម៌ ឈ្នះសេចក្តីត្រេកអរទាំងពួង ការអស់តណ្ហាឈ្នះទុក្ខទាំងពួង ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុវិសតិមោ តណ្ហារគ្គោ

ហនន្តិ កោកា ទុម្មេដំ	នោ ច ចារកវេសិនោ
កោកតណ្ហាយ ទុម្មេនោ	ហន្តិ អញ្ញោវ អត្តនំ ។
តិណនោសានិ ខេត្តានិ	រាគនោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតរាគេសុ	ទិន្នំ ហោតិ មហាប្បលំ ។
តិណនោសានិ ខេត្តានិ	នោសនោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតនោសេសុ	ទិន្នំ ហោតិ មហាប្បលំ ។
តិណនោសានិ ខេត្តានិ	មោហនោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតមោហេសុ	ទិន្នំ ហោតិ មហាប្បលំ ។
តិណនោសានិ ខេត្តានិ	ឥច្ឆានោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតតិច្ឆេសុ	ទិន្នំ ហោតិ មហាប្បលំ ។

តណ្ហារគ្គោ ចតុវិសតិមោ ។

ធម្មបទគាថា តណ្ហារវគ្គ ទី ២៤

ភោគៈទាំងឡាយ រមែងសម្លាប់បុគ្គលអប្បប្រាជ្ញា ប៉ុន្តែមិនសម្លាប់បុគ្គល
អ្នកស្វែងរកត្រើយគឺព្រះនិព្វានទេ ឯបុគ្គលអប្បប្រាជ្ញា រមែងសម្លាប់
ខ្លួនឯង ដូចជាសម្លាប់បុគ្គលដទៃ ព្រោះចំណង់ក្នុងភោគៈ ។

ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះមានរាគៈជាទោស
ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់អ្នកមានរាគៈអស់ហើយ
រមែងជាទានមានផលច្រើន ។ ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួក
សត្វលោកនេះ មានទោសៈជាទោស ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គល
ឲ្យហើយដល់អ្នកមានទោសៈអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។

ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះ មានមោហៈជា
ទោស ព្រោះហេតុនេះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់អ្នកមាន
មោហៈអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។ ស្រែទាំងឡាយមាន
ស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះ មានសេចក្តីច្រណែន ជាទោស
ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់អ្នកមានសេចក្តី
ច្រណែនអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។

ចប់ តណ្ហារវគ្គ ទី ២៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចវិសតិមោ ភិក្ខុវគ្គោ

[៣៥] ចក្កុណា សំវោ សាធុ សាធុ សោតេន សំវោ
 យានេន សំវោ សាធុ សាធុ ជិហ្គាយ សំវោ
 កាយេន សំវោ សាធុ សាធុ វាចាយ សំវោ
 មនសា សំវោ សាធុ សាធុ សព្វត្ថ សំវោ
 សព្វត្ថ សំវោតោ ភិក្ខុ សព្វទុក្ខា បមុច្ចតិ ។

ហត្ថសញ្ញតោ^(១) ចានសញ្ញតោ

វាចាយ សញ្ញតោ^(២) សញ្ញតត្ថមោ^(៣)

អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ

ឯកោ សន្តសិតោ តមាហុ ភិក្ខុំ ។

យោ មុខសញ្ញតោ ភិក្ខុ មន្តកាលី អនុទ្ធតោ

អត្ថំ ធម្មញ្ច ទីបេតិ មជ្ជំ តស្ស កាសិតំ ។

ធម្មារាមោ ធម្មរតោ ធម្មំ អនុវិចិណ្ណយំ

ធម្មំ អនុស្សវំ ភិក្ខុ សទ្ធម្មា ន បរិហាយតិ ។

១ ម. ហត្ថសំយតោ ។ ២ ម. វាចាសំយតោ ។ ៣ ឱ. សញ្ញគុត្តមោ ។
 ម. សំយគុត្តមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ធម្មបទគាថា ភិក្ខុវគ្គ ទី ២៥

[៣៥] ការសង្រួមភ្នែកប្រពៃ ការសង្រួមត្រចៀកប្រពៃ ការសង្រួម
 ច្រមុះប្រពៃ ការសង្រួមអណ្តាតប្រពៃ ការសង្រួមកាយប្រពៃ ការ
 សង្រួមវាចាប្រពៃ ការសង្រួមចិត្តប្រពៃ ការសង្រួមទាំងអស់ប្រពៃ
 ភិក្ខុសង្រួមហើយក្នុងទ្វារទាំងអស់ តែងរួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងពួងបាន ។
 ជនណា សង្រួមដៃ សង្រួមជើង សង្រួមវាចា សង្រួមអត្តភាព ជា
 អ្នកត្រេកអរក្នុងការចម្រើនកម្មដ្ឋានដែលមានក្នុងខ្លួន ជាអ្នកមានចិត្តតម្កល់
 មាំ ជាអ្នកនៅឯកឯង តែងមានចិត្តត្រេកអរក្នុងធម៌ បណ្ឌិតទាំងឡាយ
 ហៅជននោះថា ភិក្ខុ ។
 ភិក្ខុណា សង្រួមមាត់ ជាអ្នកពោលដោយបញ្ញា មានចិត្តមិនរាយមាយ
 សម្តែងអត្តផង ធម៌ផងបាន ភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះទើបឈ្មោះថាពីរោះ ។
 ភិក្ខុមានធម៌ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរហើយក្នុងធម៌ ពិចារណាធម៌ រត្នក
 ធម៌រឿយ ។ រមែងមិនសាបសូន្យចាកព្រះសទ្ធម្មឡើយ ។

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចវិសតិមោ ភិក្ខុវគ្គោ

សលាកំ ឆាតិមញ្ញេយ្យ	នាញ្ញេសំ បិហាយញ្ចវេ
អញ្ញេសំ បិហាយំ ភិក្ខុ	សមាធិ នាធិកច្ឆតិ ។
អប្បុលាកោមិ ចេ ភិក្ខុ	សលាកំ ឆាតិមញ្ញតិ
តំ វេ ខេវា បសំសន្តិ	សុទ្ធាជីវមតន្តិតំ ។
សព្វសោ នាមរូបស្មី	យស្ស នត្តិ មមាយិតំ
អសតា ច ន សោចតិ	ស វេ ភិក្ខុតិ វុច្ឆតិ ។
មេត្តាវិហារី យោ ភិក្ខុ	បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ
អធិកច្ឆេ បទំ សន្តំ	សង្ខារូបសមំ សុខំ ។
សិញ្ច ភិក្ខុ ឥមំ នារំ	សិក្ខា តេ លហុមេស្សតិ
នេត្តា វាគញ្ច នោសញ្ច	តតោ និញ្ចនមេហិសិ ។
បញ្ចច ធិន្នេ បញ្ច ជហោ	បញ្ច ឧត្តរិ ^(១) ការយេ
បញ្ចសង្កាតិកោ ភិក្ខុ	ឱយតិល្លោតិ វុច្ឆតិ ។

១ ឱ. ម. បញ្ច ចុត្តរិ ។

ធម្មបទគាថា ភិក្ខុវគ្គ ទី ២៥

ភិក្ខុមិនគប្បីមើលងាយលោករបស់ខ្លួន (ដែលកើតឡើងដោយធម៌) មិន
គប្បីប្រព្រឹត្តចង់បានលោករបស់ភិក្ខុដទៃ បើចង់បានលោករបស់ភិក្ខុដទៃ
រមែងមិនបានសមាធិឡើយ ។ បើភិក្ខុសូម្បីមានលោកតិច មិនមើលងាយ
លោករបស់ខ្លួន ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ តែងសរសើរភិក្ខុនោះ
ឯង ដែលជាអ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងអាស្រ័យរស់នៅ ដោយបរិសុទ្ធិ
ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ក្នុងនាមនិងរូបថាជារបស់អញ ដោយ
ប្រការទាំងពួង មួយទៀត បុគ្គលណា មិនសោកស្តាយ ព្រោះនាម
និងរូបដែលមិនមាន បុគ្គលនោះឯងតថាគតហៅថា ភិក្ខុ ។

ភិក្ខុណា នៅដោយអំណាចមេត្តា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភិក្ខុនោះ
រមែងបានបទដ៏ស្ងប់ ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកស្តារទូកគឺអត្តភាពនេះ ទូកដែលអ្នកស្តារហើយ នឹង
ដល់គ្រើយឆាប់ អ្នកកាត់រាគៈនិងទោសៈបានហើយ អំពីនោះនឹងអាច
ដល់នូវព្រះនិព្វាន ។

ភិក្ខុគប្បីកាត់ ឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ផង គប្បីលះបង់ឧទ្ធម្ពាគិយសំ-
យោជនៈ ៥ ផង គប្បីចម្រើនឥន្ទ្រិយ ៥ តទៅ ភិក្ខុអ្នកកន្លងកិលេស
ជាគ្រឿងចំពាក់ ៥ (រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ) បានហើយ
ទើបតថាគតហៅថា អ្នកច្នៃអន្ទង់បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ឈាយ ភិក្ខុ មា ច បមាណោ

មា តេ កាមតុលោ ភមស្ស ចិត្តំ

មា លោហតុដ្ឋំ ភិសី បមត្តោ

មា កន្ធិ ទុក្ខមិទន្ធិ ឧយ្ហមាណោ^(១) ។

នត្ថិ ឈានំ អបញ្ញស្ស នត្ថិ បញ្ញា អឈាយិណោ

យម្ហិ ឈានព្វា បញ្ញា ច ស វេ និព្វានសន្តិកេ ។

សុញ្ញាការំ បរិដ្ឋស្ស សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុណោ

អមាណុសី រតី ហោតិ សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ ។

យតោ យតោ សម្មសតិ ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ

លភតិ បីតចាមោជ្ជំ អមតំ តំ វិជានតំ ។

តត្រាយមាទិ ភវតិ ឥធម បញ្ញស្ស ភិក្ខុណោ

ឥន្ទ្រិយតុត្តិ សន្តដ្ឋិ ចាតិមោក្ខេ ច សំវរោ

មិត្តេ ភជស្ស កល្យាណោ សុទ្ធាដីវេ អតន្ធិតេ ។

បដិសន្ធាវុត្យស្ស អាចារកុសលោ សិយា

តតោ ចាមោជ្ជពហុលោ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សសិ ។

១ ឧយ្ហមាណោតិបិ បាហោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកពិនិត្យផង ចូរកុំជាអ្នកប្រមាទផង ចិត្តរបស់អ្នក ចូរកុំ
 រលទៅរកកាមគុណឡើយ អ្នកចូរកុំប្រមាទ ទំពាស៊ីនូវដុំលោហៈ កុំឲ្យ
 ជាអ្នកកាលភ្លើងឆេះហើយ កន្ទក់កន្ទេញថា នេះទុក្ខ ដូច្នោះឡើយ ។
 ការពិនិត្យមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមិនមានប្រាជ្ញា ប្រាជ្ញាមិនមានដល់
 បុគ្គលអ្នកមិនពិនិត្យ ការពិនិត្យនិងប្រាជ្ញា មានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គល
 នោះឯង ឈ្មោះថា បិតនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

សេចក្តីត្រេកអរ ដែលមិនមែនជារបស់មនុស្ស រមែងមានដល់ភិក្ខុអ្នក
 ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ អ្នកមានចិត្តរម្ងាប់ អ្នកឃើញធម៌ដោយប្រពៃ ។
 ភិក្ខុពិចារណាការកើតឡើងនិងការវិនាសខន្ធទាំងឡាយ ក្នុងកាលណា
 ក្នុងកាលនោះ ភិក្ខុនោះរមែងបានបីតិនិងបាមោជ្ជៈ បីតិនិងបាមោជ្ជៈ
 នោះ ឈ្មោះថា ជាអមតធម៌ របស់បណ្ឌិតអ្នកដឹងធម៌ទាំងឡាយ ។
 គុណ ៣ ប្រការនេះ គឺការរក្សាតន្រ្តិយ ១ សេចក្តីសន្តោស ១ ការសង្រួម
 ក្នុងបាតិមោក្ខ ១ ជាខាងដើមនៃព្រះនិព្វាននោះ តែងមានដល់ភិក្ខុអ្នក
 មានបញ្ញាក្នុងសាសនានេះ (ម្នាលភិក្ខុ) អ្នកចូរគប់រកកល្យាណមិត្ត
 អ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងរស់ដោយបរិសុទ្ធិ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ។
 ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើបដិសន្ធារៈ គប្បីជាអ្នកឈ្លាសក្នុងអាចារៈ ព្រោះ
 ហេតុទាំងពីរនោះ អ្នកនឹងមានបាមោជ្ជៈច្រើន នឹងធ្វើទីបំផុតទុក្ខបាន ។

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចវិសតិមោ ភិក្ខុវគ្គោ

វស្សិកា វិយ បុច្ឆានិ	មជ្ជវានិ ^(១) បមុញ្ចតិ
ឯវំ រាគញ ទោសញ	វិប្បមុញោថ ភិក្ខុរោ ។
សន្តកាយោ សន្តវាចោ	សន្តមនោ សុសមាហិតោ ^(២)
វន្តលោកាមិសោ ភិក្ខុ	ឧបសន្នោតិ វុច្ចតិ ។
អត្តនា ចោទយត្តានំ	បដិមំសេតមត្តនា ^(៣)
សោ អត្តតុត្តោ សតិមា	សុខំ ភិក្ខុ វិហារហិសិ ។
អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ	អត្តា ហិ អត្តនោ ភតិ
តស្មា សញ្ញម អត្តានំ ^(៤)	អស្សំ ភទ្រិវ វាលិដោ ។
ចាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ	បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ
អនិកច្ឆេ បទំ សន្តំ	សង្ខារូបសមំ សុខំ ។
យោ ហាវេ ទហារោ ភិក្ខុ	យុញ្ចតិ ពុទ្ធសាសនេ
សោមំ លោកំ បកាសេតិ	អញ្ចា មុត្តោវ ចន្ទិមា ។

ភិក្ខុវគ្គោ បញ្ចវិសតិមោ ។

១ ម. មជ្ជវានិ ។ ២ ម. សមាហិតោ ។ ៣ ឱ. បដិមាសេ អត្តមត្តនា ។
 ម. បដិមាសេថ អត្តនា ។ ៤ ឱ. សញ្ញម យត្តានំ ។ ម. សំយមមត្តានំ ។

ធម្មបទគាថា ភិក្ខុវគ្គ ទី ២៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីជម្រុះរាគៈនិងទោសៈចេញ ដូច
ម្លូងជម្រុះផ្កាម្លូងទាំងឡាយ ដែលស្ងួតហើយ ដូច្នោះ ។

ភិក្ខុអ្នកមានកាយរម្ងាប់ហើយ មានវាចារម្ងាប់ហើយ មានចិត្តរម្ងាប់
ហើយ មានចិត្តតម្កល់មាំហើយ មានអាមិសៈក្នុងលោក ខ្ជាក់ចោល
ហើយ ទើបតថាគតហៅថា អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ។

អ្នកចូរដាស់តឿនខ្លួនដោយខ្លួនឯង ចូរពិនិត្យខ្លួនដោយខ្លួនឯង ម្នាល
ភិក្ខុ អ្នកនោះបើមានស្មារតី រក្សាខ្លួនទុកហើយ នឹងនៅជាសុខ ។

មែនពិត ខ្លួនជាទីពឹងរបស់ខ្លួន ខ្លួនឯងជាគតិរបស់ខ្លួន ព្រោះហេតុ
នោះអ្នកចូររវាំងខ្លួន ដូចពាណិជ្ជរវាំងសេះដ៏ល្អ ។

ភិក្ខុអ្នកក្រាស់ដោយសេចក្តីរីករាយ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា រមែង
បាននូវបទដ៏ស្ងប់ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

ភិក្ខុណានៅកំលោះ ប្រឹងប្រែង ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភិក្ខុនោះរមែង
ញ៉ាំងលោកនេះឲ្យភ្លឺស្វាងបាន ដូចព្រះចន្ទដែលរះផុតអំពីពពក ។

ចប់ ភិក្ខុវគ្គ ទី ២៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

ធម្មបទគាថាយ ឆព្វីសតិមោ ព្រាហ្មណវគ្គោ

[៣៦] ឆិទ្ធិ សោតំ បរក្កម្ម កាមេ បន្ទុន^(១) ព្រាហ្មណ
 សដ្ឋារាជំ ខយំ ញត្វា អកតញ្ញសិ ព្រាហ្មណ ។
 យនា ទ្វយេសុ ធម្មេសុ ចារក្ខ ហោតិ ព្រាហ្មណោ
 អថស្ស សព្វេ សំយោតា អដ្ឋំ កច្ឆន្តិ ជានតោ ។
 យស្ស ចារំ អចារំ វា ចារាចារំ ន វិជ្ជតិ
 វីតទ្ធាំ វិសញ្ញត្តំ តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
 ណាយី វីរជមាសីនំ កតកិច្ចំ អនាសរំ
 ឧត្តមត្តំ អនុប្បត្តំ តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ឱ. ម. បនុទ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ធម្មបទគាថា ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦

[៣៦] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរខំប្រឹងកាត់តណ្ហាដូចខ្សែទឹក ចូរបន្ទោ
បង់កាមទាំងឡាយចេញ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកស្គាល់ច្បាស់នូវការ
អស់សង្ខារទាំងឡាយហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកដឹងព្រះនិព្វានដែលបច្ច័យ
តាក់តែងមិនបាន ។

កាលណា ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់ត្រើយ ក្នុងធម៌ពីរប្រការគឺសមចធម៌និង
វិបស្សនាធម៌ ក្នុងកាលណោះ កិលេស គ្រឿងប្រកបសត្វទុកទាំងអស់
របស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកដឹងនោះ រមែងដល់នូវការតាំងនៅមិនបាន ។
ត្រើយក្តី ទីមិនមែនត្រើយក្តី ត្រើយនិងទីមិនមែនត្រើយក្តី មិនមានដល់
បុគ្គលណា (សេចក្តីប្រកាន់អាយតនៈមិនមានដល់បុគ្គលណា) តថា-
គតហៅ បុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយអស់ហើយ
ជាអ្នកប្រាសចាកកិលេស ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅ បុគ្គលអ្នកចម្រើនឈាន មានជួលីគឺកាមអស់ហើយ អ្នកអង្គុយ
នៅឯកឯង អ្នកមានសោធន៍សកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មិនមានអាសវៈ
ដល់នូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយលំដាប់ហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆរ្វីសតិមោ ព្រាហ្មណវគ្គោ

ទិវា តបតិ អាទិទ្វោ រត្តិមាកាតិ ចន្ទិមា
សន្និទ្ធា ខត្តិយោ តបតិ ឈាយី តបតិ ព្រាហ្មណោ
អថ សព្វមហោរត្តិ ពុទ្ធា តបតិ តេជសា ។

ពាហិតទាទោ ហិ^(២) ព្រាហ្មណោ
សមចរិយា សមណោតិ វុច្ចតិ
បញ្ចជយមត្តនោ មលំ
តស្មា បព្វជិតោតិ វុច្ចតិ ។

ន ព្រាហ្មណស្ស បហាយ្យ ឆាស្ស មុញោថ ព្រាហ្មណោ
ធិ^(១) ព្រាហ្មណស្ស ហន្តារំ តតោ ធិ^(២) យស្ស មុញ្ចតិ ។

ន ព្រាហ្មណស្សេតទកិញ្ចិ សេយ្យោ
យទានិសេនោ មនសោ មិយេហិ
យតោ យតោ ហីសមនោ និវត្តតិ
តតោ តតោ សម្មតិមេវ ទុក្ខំ ។

១ ឱ. ម. ធំ ។ ២ តុន្តិបិ បាហោ ។

ធម្មបទគាថា ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦

ព្រះអាទិត្យរុងរឿង ក្នុងវេលាថ្ងៃ ព្រះចន្ទរុងរឿង ក្នុងវេលាយប់ ក្សត្រ
ទ្រង់ប្រដាប់ពេញយសហើយ រមែងរុងរឿង សមណព្រាហ្មណ៍អ្នកមាន
ឈាន រមែងរុងរឿង ឯព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ រមែងរុងរឿងដោយតេជះរហូត
ថ្ងៃនឹងយប់ទាំងអស់ ។

អ្នកដែលមានបាបបន្ទាត់ហើយ ឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ អ្នកដែលតថាគត
ហៅថាសមណៈ ព្រោះការប្រព្រឹត្តរម្ងាប់ អ្នកដែលបណ្តេញមន្ទិលនៃ
ខ្លួន ហេតុនោះទើបតថាគតហៅថា បព្វជិត ។

ព្រាហ្មណ៍ មិនគប្បីប្រហារព្រាហ្មណ៍ទេ (ចំណែក) ព្រាហ្មណ៍ (ដែល
ត្រូវគេប្រហារហើយ) មិនគប្បីចង់ពៀរចំពោះព្រាហ្មណ៍នោះ តថា-
គតតិះដៀលព្រាហ្មណ៍ ដែលប្រហារព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ណា ចង់
ពៀរចំពោះព្រាហ្មណ៍នោះ តថាគតតិះដៀលព្រាហ្មណ៍នោះ ក្រែ-
លែងជាងនោះទៅទៀត ។

ការហាមឃាត់ចិត្ត ចាកអារម្មណ៍ជាទីស្រឡាញ់ របស់ព្រាហ្មណ៍នោះ
មិនមែនប្រសើរបន្តិចបន្តួចទេ ចិត្តដែលគិតបៀតបៀនគេ ងាកចេញ
ចាកវត្ថុណា ។ សេចក្តីទុក្ខព្រោះវត្ថុនោះ ។ ក៏រម្ងាប់ទៅបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យស្ស កាយេន វាចាយ មនសា នត្តិ ទុក្ខតំ
 សំរុតំ តីហិ ហានេហិ តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
 យម្ហា ធម្មំ វិជានេយ្យ សម្ហាសម្ពុទ្ធតេសិតំ
 សក្កច្ចំ តំ នមស្សេយ្យ អត្តិហត្ថំ ព្រាហ្មណោ ។
 ន ជជាហិ ន កោត្តេហិ ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ
 យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច សោ សុចី សោ ច ព្រាហ្មណោ ។
 កិណ្ណេ ជជាហិ ទុម្មេធិ កិណ្ណេ អនិទសាជិយា
 អព្ពន្ធរណ្ណេ ភហានំ ពាហិរំ បរិមជ្ជសិ ។
 បំសុក្ខុលធារំ ជន្តំ កិសន្ធមនិសន្តតំ
 ឯកំ វនស្មី ណាយន្តំ តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

អំពើអាក្រក់ ដោយទ្វារកាយ ទ្វារវាចា ទ្វារចិត្ត របស់បុគ្គលណា មិន
មានទេ តថាគតហៅបុគ្គល ដែលបានសង្រួមដោយឋានទាំង ៣ នោះ
ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលចេះធម៌អាថ៌ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សម្តែងហើយ អំពី
សម្មាកំត្រូណា គប្បីនមស្ការគ្រូនោះ ដោយគោរព ដូចព្រាហ្មណ៍
ដែលគោរពការបូជាភ្លើងដូច្នោះដែរ ។

បុគ្គលដែលឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ ព្រោះផ្លូវសក់ ក៏មិនមែន ព្រោះគោត្រ
ក៏មិនមែន ព្រោះជាតិ ក៏មិនមែន សច្ចៈផង ធម៌ផង មានក្នុងបុគ្គលណា
បុគ្គលនោះឈ្មោះថា អ្នកស្អាតផង បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ផង ។
នៃអ្នកអប្បប្រាជ្ញាអើយ អ្នកមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការទុកផ្លូវសក់
អ្នកមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការទ្រទ្រង់សំពត់ស្បែកខ្លា បើសន្តានខាង
ក្នុងរបស់អ្នក សឹងសាំញាំដោយរាគាទិក្ខិលេស អ្នកឈ្មោះថាដុសខាត់
តែកាយខាងក្រៅទេ ។

តថាគតហៅ បុគ្គលអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់បង្សុក្ខល មានកាយស្អម មាន
ខ្លួនរវាមដោយសរសៃ ជាបុគ្គលឯកឯង ចម្រើនឈានក្នុងព្រៃនោះ ថា
ជាព្រាហ្មណ៍ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆ្លើសតិមោ ព្រាហ្មណវគ្គោ

ន ចាហំ ព្រាហ្មណំ ព្រមិ យោនិជំ មត្តិសម្ភវ្ត ^(១)	
កោវាទី ឆាម សោ ហោតិ ស វេ ^(២) ហោតិ សតិញ្ចោនោ	
អតិញ្ចនំ អនាទានំ	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
សព្វសំយោជនំ ឆេត្វា	យោ វេ ន បរិតស្សតិ
សង្កាតិកំ វិសំយុត្តំ	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
ឆេត្វា នន្ទី ^(៣) វរត្តញ្ច	សន្ទានំ ^(៤) សហនុក្កមំ
ឧត្តិត្តបសិយំ ^(៥) ពុទ្ធិ	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
អក្កោសំ វធិពន្ធាញ្ច	អនុដ្ឋោ យោ តិតិក្ខតិ
ខន្ទីពលំ ពលានីកំ ^(៦)	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ម. បេត្តិសម្ភវំ ។ ២ ឱ. សចេ ។ ៣ ឱ. នន្ទី ។ ៤ ម. សន្ទនំ ។

៥ ឱ. ឧត្តិត្តបឡិយំ ។ ៦ ម. ពលណីកំ ។

ធម្មបទគាថា ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦

តថាគតនឹងហៅអ្នកកើត អំពីកំណើត អ្នកកើតក្នុងផ្ទៃនៃព្រាហ្មណ៍ជា
មាតា ថាជាព្រាហ្មណ៍ ក៏ទេ បុគ្គលនោះគ្រាន់តែបាននាមថា ភោវាទី
(អ្នកពោលថាចម្រើន) ព្រោះបុគ្គលនោះឯង ជាអ្នកមានកិលេសគ្រឿង
កង្វល់នៅឡើយ តថាគតហៅបុគ្គលអ្នកមិនមានកិលេសគ្រឿងកង្វល់
អ្នកមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំនោះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា កាត់សញ្ញាជនៈទាំងអស់បាន មិនតក់ស្លុត តថាគតហៅ
បុគ្គលនោះ ដែលគ្មានកិលេសជាគ្រឿងចំពាក់ អ្នករួចស្រឡះចាក
កិលេស ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គលដែលកាត់សេចក្តីក្រោធ ដូចពួរផង កាត់តណ្ហា ដូច
ព្រំត្រែផង កាត់ទិដ្ឋិ ៦២ ដូចទីត ព្រមទាំងអនុស័យ ដូចអ្នកដើរតាមផង
អ្នកមានអវិជ្ជា ដូចសសរខ្លើនដកចោលហើយ អ្នកត្រាស់ដឹងសច្ចៈ ៤
នោះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនប្រទូស្ត អត់សង្កត់ពាក្យជេរផង ការបៀតបៀននិងការ
ចង់ផងបាន ទើបតថាគតហៅបុគ្គលដែលមានខន្តិជាពលៈ មានខន្តិ
ជាអហ័ពលនោះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

អក្កោធនំ វតវន្តំ	សីលវន្តំ អនុស្សទំ ^(១)
ទន្តំ អន្តិមសារីរំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
វារិ ចោក្ខុរបត្តេវ	អារត្តេវិវ សាសចោ
យោ ន លិម្បតិ ^(២) កាមេសុ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោ ទុក្ខស្ស បជាណតិ	ឥដេវ ខយមត្តនោ
បន្ទការំ វិសញ្ញត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
កម្មីរបញ្ញំ មេធារី	មក្កាមក្កស្ស កោវិទំ
ឧត្តមត្តំ អនុប្បត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
អសំសដ្ឋំ កហដ្ឋេហិ	អនាគារេហិ ចូកយំ
អនោកសារី អប្បិច្ឆំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ឱ. អនុស្សតំ ។ ២ ឱ. លិប្បតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

តថាគតហោបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្តីក្រោធ មានជុតង្គវត្ថុ មាន
ចតុប្បារិសុទ្ធិសីល មិនមានតណ្ហាគ្រឿងប៉ោងចិត្ត មានតន្ត្រិយទូន្មាន
ហើយ មានសរីរៈបិតនៅ ក្នុងទីបំផុតនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មានចិត្តមិនបានជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដូចទឹកលើ
ស្លឹកឈូក ឬដូចគ្រាប់ស្ពៃលើចុងដៃកស្រួច តថាគតហោបុគ្គលនោះ
ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ក្នុងសាសនានេះឯង ដឹងច្បាស់នូវការអស់ទុក្ខរបស់ខ្លួន
តថាគតហោបុគ្គលនោះ ដែលមានខន្ធការៈ ដាក់ចុះហើយ ដែលរួច
ស្រឡះចាកកិលេសទាំងឡាយ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហោ បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញាជ្រៅ មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងទម្ងាយ
កិលេស អ្នកឈ្លាស ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ បានសម្រេចប្រយោជន៍
ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហោ បុគ្គលដែលមិនច្រឡំ ដោយជនទាំងឡាយ ពីរពួក គឺ
គ្រហស្ថ ១ បព្វជិត ១ ជាអ្នកត្រាច់ទៅដោយមិនមានសេចក្តីអាល័យ
មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិចនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆ្លើសតិមោ ព្រាហ្មណវគ្គោ

និធាយ ទណ្ឌំ ភូតេសុ	តសេសុ ថាវរេសុ ច
យោ ន ហន្តិ ន ឃាតេតិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
អរិរុទ្ធី វិរុទ្ធសុ	អត្តទណ្ឌោសុ និព្វតំ
សាទានេសុ អនាទានំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យស្ស រាតោ ច នោសោ ច	មាណោ មក្ខោ ច ចាតិតោ
សាសចោវិវ អារក្កា	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
អក្កកសំ វិញ្ញាបនី ^(១)	កិរំ សច្ចំ ឧទីរយេ
យាយ នាភិសដេ កញ្ចិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោធិ ធីយំ វ រស្សំ រា	អណុំ មូលំ សុភាសុភំ
លោកេ អទិន្នំ នាទិយតិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
អាសា យស្ស ន វិជ្ជន្តិ	អស្មី លោកេ បរម្មិ ច
និរាសាសំ វិសំយុត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ឱ. វិញ្ញាបាណី ។ ម. វិញ្ញាបនំ ។

ធម្មបទគាថា ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦

បុគ្គលណា ដាក់ចុះនូវអាជ្ញា ក្នុងសត្វទាំងឡាយ ដែលនៅតក់ស្លុតក្តី
ដែលមាំមួន គឺមិនមានតក់ស្លុតក្តី មិនបៀតបៀនដោយខ្លួនឯង មិនប្រើ
គេឲ្យបៀតបៀន តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គលអ្នកដែលមិនខឹង ចំពោះពួកជនដែលខឹងហើយ អ្នក
រំលត់ចំពោះពួកជនដែលមានអាជ្ញាក្នុងខ្លួន អ្នកមិនមានសេចក្តីប្រកាន់
ចំពោះពួកជនដែលមានសេចក្តីប្រកាន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

រាគៈ ទោសៈ មានៈ និងមក្ខៈ ដែលបុគ្គលណា បានជម្រុះចេញហើយ
ដូចគ្រាប់ស្ពៃដែលជ្រុះចុះ អំពីចុងដៃកស្រួច តថាគតហៅបុគ្គលនោះ
ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ពោលពាក្យមិនអាក្រក់ ពាក្យជាហេតុឲ្យដឹងសេចក្តីបាន
ជាពាក្យពិត ជាពាក្យដែលមិនធ្វើអ្នកណា ឲ្យទាស់ចិត្ត តថាគតហៅ
បុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនកាន់យករបស់វែងឬខ្លី តូចឬធំ ល្អឬអាក្រក់ ដែលគេមិន
បានឲ្យហើយក្នុងលោកនេះ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

អ្នកណា មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងលោកនេះផង ក្នុងលោកខាងមុខផង
តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលផុតស្រឡះ
ចាកកិលេស ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យស្សាលយា ន វិជ្ជន្តិ	អញ្ញាយ អកថដ្ឋង្គី
អមតោកងំ អនុប្បត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោធិ បុញ្ញញ្ចា ចាបញ្ចា	ឧកោ សង្កំ ឧបចូតា
អសោកំ វិរដំ សុទ្ធិំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ចន្ទំវ វិមលំ សុទ្ធិំ	វិប្បសន្នមនារិលំ
នន្ទិកវបរិក្ខីណំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោមំ បលិបថំ ទុក្កំ	សំសារំ មោហាមចូតា
តិណ្ណោ ចារកតោ ឈាយី	អនេដោ អកថដ្ឋង្គី
អនុចាទាយ និព្វតោ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

អ្នកណា មិនមានសេចក្តីអាស័យគឺតណ្ហា មិនមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុង
អ្វីសោះ ព្រោះដឹងច្បាស់ធម៌ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលមាន
ចិត្តចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន ដែលមានព្រះអរហត្តផលដល់ហើយ ដោយ
លំដាប់ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ លះបង់បុណ្យនិងបាបទាំង ២ និងកិលេស
ជាគ្រឿងចំពាក់ (មានរាគៈជាដើម) ចេញហើយ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ
ដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តីសោក មានធូលីគឺកិលេសអស់ហើយ ជា
អ្នកបរិសុទ្ធ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្តីសៅហ្មង ដូចព្រះចន្ទ្រប្រាស
ចាកមន្ទិល ជាអ្នកបរិសុទ្ធ មានចិត្តជ្រះថ្លា មិនកករលាក់ អស់សេចក្តី
ត្រេកអរក្នុងភពហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា កន្លងផ្លូវវាងគឺរាគៈ និងភក់ដែលគេធ្វើបានដោយកម្រ គឺ
កិលេស និងសង្សារវដ្ត និងមោហៈទាំងនេះបាន ជាអ្នកធ្វើអន្ទង់ទាំង ៤
បានដល់ត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ជាអ្នកមានឈាន មិនញាប់ញ័រដោយ
តណ្ហា មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ មិនប្រកាន់មាំ ជាអ្នករលត់កិលេស
ហើយ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆ្លើសតិមោ ព្រាហ្មណវគ្គោ

យោធិ កាមេ បហាដ្ឋាន ^(១)	អនាគាហេ បរិព្វដេ
កាមកវបរិក្ខីលំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោធិ តណ្ហា បហាដ្ឋាន ^(១)	អនាគាហេ បរិព្វដេ
តណ្ហាកវបរិក្ខីលំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ^(២) ។
ហិត្វា មាណុសកំ យោកំ	ទិព្វំ យោកំ ឧបច្ចុតា
សព្វយោកវិសំយុត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ហិត្វា រតី អរតិញ្ច	សីតិភូតំ និរូបដី
សព្វលោកាកិកុំ វីរំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ចុតី យោ វេទិ សត្តានំ	ឧបបត្តិញ្ច សព្វសោ
អសត្តំ សុភតំ ពុទ្ធិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ឱ. បហាដ្ឋាន ។ ២ តមា ទ្វេ គាថា អញ្ញមញ្ញំ សទិសា តាសុ ឯកា ជដិលត្តេរ-
វត្តម្ហិ ទេសិតា ឯកា បន ជោតិកត្តេរវត្តម្ហិ ។

ធម្មបទគាថា ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បានលះបង់កាមទាំងឡាយ ជាអ្នកមិន
មានផ្ទះ គេចចេញចាកកាមបាន តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលអស់
កាមភពហើយ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បានលះបង់តណ្ហាហើយ ជាអ្នកមិនមានផ្ទះ
គេចចេញចាកតណ្ហាបាន តថាគតហៅបុគ្គល ដែលអស់តណ្ហានិង
ភពហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា លះកិលេសជាគ្រឿងប្រកប ដែលជារបស់មនុស្ស កន្លង
កិលេសជាគ្រឿងប្រកប ដែលជារបស់ទិព្វបានហើយ តថាគតហៅ
បុគ្គល ដែលផុតស្រឡះ ចាកកិលេសជាគ្រឿងប្រកបទាំងពួងនោះ
ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គល ដែលលះបង់សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងកាមគុណានិងមិន
ត្រេកអរក្នុងកិរិយានៅក្នុងព្រៃ ជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់ មិនមានឧបកិលេស
គ្របសង្កត់លោកទាំងពួង មានសេចក្តីព្យាយាមនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់ចុតិនិងបដិសន្ធិរបស់ពួកសត្វ ដោយអាការទាំង
ពួងបាន តថាគតហៅបុគ្គលដែលជាអ្នកមិនជាប់នៅក្នុងកាម អ្នកមាន
ដំណើរល្អ ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិ អ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ នោះ ថា
ជាព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

យស្ស កតី ន ជានន្តិ	ទេវា កន្ធាមនុសា
ទីណាសវំ អរហន្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យស្ស បុរេ ច បច្ឆា ច	មជ្ឈេ ច នត្តិ កិញ្ចនំ
អកិញ្ចនំ អនាទានំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ឧសភំ បរំ រិរិ	មហេសី វិទិតារិទំ
អនេជំ ម្ហាតកំ ^(១) ពុទ្ធិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
បុព្វេនិវាសំ យោ វេទិ ^(២)	សក្កាចាយព្វា បស្សតិ
អថោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ	អភិញ្ញា វោសិតោ មុនិ
សព្វវោសិតវោសានំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

ព្រាហ្មណវគ្គោ ឆព្វីសតិមោ ។

១ ឱ. នហាតកំ ។ ២ ឱ. វេទី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ទេវតា គន្ធារិយំ និងពួកមនុស្សទាំងឡាយ មិនដឹងគតិ របស់បុគ្គលណា
តថាគតហោបុគ្គល ដែលជាអ្នកមានអាសវៈអស់ហើយ ជាព្រះអរហន្ត
នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីកង្វល់ ក្នុងកាលមុនផង ក្នុងកាលជាខាង
ក្រោយផង ក្នុងកាលជាកណ្តាលផង តថាគតហោបុគ្គល ដែលជាអ្នក
មិនមានកង្វល់ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហោវិបុរស អ្នកអង្គអាច អ្នកប្រសើរ អ្នកស្វែងរកគុណដ៏ធំ
ឈ្នះមារ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ផ្ចិតលាងកិលេស ត្រាស់
ដឹងសច្ចៈនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់ខន្ធបញ្ចកៈ ដែលខ្លួនធ្លាប់នៅអាស្រ័យ ក្នុង
កាលមុនផង ឃើញច្បាស់ឋានសួគ៌ និងអបាយកូមិផង មួយទៀត បាន
សម្រេចធម៌ជាគ្រឿងអស់ជាតិ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ស្រេចកិច្ចហើយ ព្រោះ
អភិញ្ញា តថាគតហោបុគ្គល ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ចប់
សព្វគ្រប់ហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ចប់ ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦ ។

ធម្មបទគាថាយ ឧទ្ទានំ

[៣៧] យមកំ អប្បមទំ ^(១) ចិត្តំ	បុប្ផំ ពាលេន បណ្ឌិតំ
អរហន្តំ សហស្សេន	ចាបំ ទណ្ណេន តេ ទស ។
ជរា អត្តា ច លោកោ ច ពុទ្ធិំ សុខំ បិយេន ច	មក្កវក្កេន វីសតិ ។
កោដំ មលញ្ច ^(២) ធម្មដ្ឋំ	មក្កវក្កេន វីសតិ ។
បកិណ្ណំ ^(៣) និរយំ នាកោ	តណ្ហំ ភិក្ខុ ច ព្រាហ្មណោ
ឯតេ នព្វីសតី វក្កា	ទេសិតាទិច្ចពន្ធា ។
យមកេ វីសតី កាថា	អប្បមាទម្ហិ ទ្វាទស
ឯកាទសា ចិត្តវក្កេ	បុប្ផវក្កម្ហិ សោឡស
ពាលេ សត្តវសា កាថា	បណ្ឌិតម្ហិ ចតុទ្ទស
អរហន្តេ ទសា កាថា	សហស្សេ ហោន្តិ សោឡស
តេរសា ចាបវក្កម្ហិ	ទណ្ណម្ហិ ទស សត្ត ច
ឯកាទសា ជរាវក្កេ	អត្តវក្កម្ហិ ទ្វាទស
ទ្វាទសា លោកវក្កម្ហិ	ពុទ្ធវក្កម្ហិ សោឡស
សុខេ ច បិយវក្កេ ច	កាថាយោ ហោន្តិ ទ្វាទស
ចុទ្ទសា កោធវក្កម្ហិ	មលវក្កេកវីសតិ
សត្តវសា ច ធម្មដ្ឋេ	មក្កវក្កម្ហិ សោឡស

១ ឱ. អប្បមាទំ ។ ២ ឱ. មលញ្ច ។ ៣ បកិណ្ណំ ។

ឧទ្ទាន នៃធម្មបទគាថា គឺ

[៣៧] សម្តែងអំពីយមកវគ្គ ១ អប្បមាទវគ្គ ១ ចិត្តវគ្គ ១ បុប្ផវគ្គ ១ ពាលវគ្គ ១ បណ្ឌិតវគ្គ ១ អរហន្តវគ្គ ១ សហស្សវគ្គ ១ បាបវគ្គ ១ ទណ្ឌវគ្គ ១ ត្រូវជា ១០ វគ្គ ។

ជរាវគ្គ ១ អត្តវគ្គ ១ លោកវគ្គ ១ ពុទ្ធវគ្គ ១ សុខវគ្គ ១ បិយវគ្គ ១ កោធវគ្គ ១ មលវគ្គ ១ ធម្មជ្ជវគ្គ ១ មគ្គវគ្គ ១ រួមនឹងវគ្គខាងដើមត្រូវជា ២០ វគ្គ ។

បកិណ្ណកវគ្គ ១ និរយវគ្គ ១ នាគវគ្គ ១ តណ្ហាវគ្គ ១ កិក្ខុវគ្គ ១ ព្រាហ្មណវគ្គ ១ បូករួមត្រូវជា ២៦ វគ្គ ដែលព្រះអាទិច្ចពន្ធទ្រង់សម្តែងទុកហើយ ។

ក្នុងយមកវគ្គ មាន ២០ គាថា ក្នុងអប្បមាទវគ្គ មាន ១២ គាថា ក្នុង ចិត្តវគ្គ មាន ១១ គាថា ក្នុងបុប្ផវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងពាលវគ្គ មាន

១៧ គាថា ក្នុងបណ្ឌិតវគ្គ មាន ១៤ គាថា ក្នុងអរហន្តវគ្គ មាន ១០ គាថា ក្នុងសហស្សវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងបាបវគ្គ មាន ១៣ គាថា ក្នុងទណ្ឌវគ្គ

មាន ១៧ គាថា ក្នុងជរាវគ្គ មាន ១១ គាថា ក្នុងអត្តវគ្គ មាន ១២ គាថា ក្នុង លោកវគ្គ មាន ១២ គាថា ក្នុងពុទ្ធវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងសុខវគ្គនិងបិយ-

វគ្គ មាន ១២ គាថា ដូចគ្នា ក្នុងកោធវគ្គ មាន ១៤ គាថា ក្នុងមលវគ្គ មាន ២១ គាថា ក្នុងធម្មជ្ជវគ្គ មាន ១៧ គាថា ក្នុងមគ្គវគ្គ មាន ១៦ គាថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

បកិណ្ណោ សោឡស កាថា និរយេ នាកេ ចុទ្ធស
 ទ្វារីស តណ្ហារក្ខម្ហិ តេវីសា ភិក្ខុវគ្គកា
 ចត្តាឡីស ច កាថាយោ ព្រាហ្មណោ វគ្គមុត្តមេ ។
 កាថាសតានិ ចត្តារិ តេវីសា ច បុណបរេ
 ធម្មបទេ និចាតម្ហិ ទេសិតានិច្ចពន្ធា^(១) ។

ធម្មបទំ និដ្ឋិតំ ។

១ ធម្មបទស្ស វគ្គស្សទ្វានំ

យមកំ បមាទំ ចិត្តំ បុប្ផំ ពាលញ្ច បណ្ឌិតំ
 វហន្តំ សហស្សំ បាបំ ទណ្ឌំ ជរា អត្តលោកំ ។
 ពុទ្ធិ សុខំ បិយំ កោធំ មលំ ធម្មដ្ឋមគ្គញ្ច
 បកិណ្ណកំ និរយំ នាគំ តណ្ហា ភិក្ខុ ច ព្រាហ្មណោ ។

គាថាយុទ្ធានំ

យមកេ វីស គាថាយោ អប្បមាទលោកម្ហិ ច
 បិយេ ទ្វាទស គាថាយោ ចិត្តេ ជរត្តេកាទស ។
 បុប្ផពាលសហស្សម្ហិ ពុទ្ធមគ្គបកិណ្ណកេ
 សោឡស បណ្ឌិតេ កោធេ និរយេ នាគេ ចតុទ្ធស ។
 អរហន្តេ ទសគាថា បាបសុខម្ហិ តេវស
 សត្តរស ទណ្ឌធម្មដ្ឋេ មលម្ហិ ឯកវីសតិ ។
 តណ្ហារក្ខេ សត្តរ្វីស តេវីស ភិក្ខុវគ្គម្ហិ
 ព្រាហ្មណោ ឯកតាឡីស ចតុស្សតា សតេវីស ។

ធម្មបទំ សមគ្គន្តិ មរម្មបោត្តកេ ទិស្សន្តិ ។
 គាថាយុទ្ធានំ បន ឱរោបិយបោត្តកេ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទ្ទាន

ក្នុងបកិណ្ណកវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងនិរយវគ្គនិងនាគវគ្គ មាន ១៤ គាថា
 ដូចគ្នា ក្នុងតណ្ហាវគ្គ មាន ២២ គាថា ក្នុងភិក្ខុវគ្គ មាន ២៣ គាថា
 ក្នុងព្រាហ្មណវគ្គដ៏ឧត្តម មាន ៤០ គាថា ។ ៤២៣ គាថាដទៃទៀត
 ព្រះអាទិច្ចពន្ធព្រង់សម្តែងទុកហើយ ក្នុងធម្មបទនិបាត ។

ចប់ ធម្មបទ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស

ឧទានំ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមោ ពោធិវគ្គោ

[៣៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា ខុ-
វេលាយំ វិហារតិ នន្ទា នេរញ្ញរាយ តីវេ ពោធិវគ្គមូលេ
បឋមាភិសម្ពុទ្ធា ។

តេន ខោ បន សមយេន ភកវា សត្តាហំ ឯក-
បល្លង្កេន និសិទ្ធា ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។
អថខោ ភកវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា
សមាធិម្ហា រុដ្ឋហិត្វា រត្តិយា បឋមំ យាមំ បដិច្ចសមុ-
ចានំ អនុលោមំ សាធុកំ មនសាកាសិ ឥតិ ឥមស្មី
សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ យទិ-
ទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ
វិញ្ញាណប្បច្ចយា ធាមរូបំ ធាមរូបប្បច្ចយា សទ្ធាយតនំ
សទ្ធាយតនប្បច្ចយា ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ

ឧទាន

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

ពោធិវគ្គ ទី ១

[៣៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទៀបឆ្នេរស្ទឹង នេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។

សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ១ សប្តាហ៍ (៧ ថ្ងៃ) ។ លុះអំណើះសប្តាហ៍នោះ ហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ទ្រង់រំពឹងក្នុងព្រះ ហឫទ័យចំពោះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ជាអនុលោមគឺពិចារណាបណ្តោយ អស់ រាត្រីបឋមយាម ដោយប្រពៃថា កាលបើបច្ច័យ^(១) នេះមាន ផល នេះក៏មាន ផលនេះ រមែងកើតឡើង ព្រោះការកើតឡើងនៃបច្ច័យនេះ គឺសង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជា ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ ជាបច្ច័យ នាមរូប កើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ សឡាយតនៈ កើតមាន ព្រោះនាមរូប ជាបច្ច័យ ផស្សៈ កើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈ ជាបច្ច័យ វេទនា កើតមាន ព្រោះផស្សៈ ជាបច្ច័យ

១ ពាក្យថា បច្ច័យជាពាក្យផ្លាស់ប្តូរគ្នានឹងពាក្យថា ហេតុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ
 ឧទានានប្បច្ចយា ភកោ ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា
 ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា សម្ព-
 រន្តិ វាមេតស្ស កេវលស្ស^(១) ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតីតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
 វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ ចាតុកវន្តិ ធម្មា
 អាតាបិណោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
 អថស្ស កង្ខា វេយន្តិ សព្វា
 យតោ បជាណតិ សហេតុធម្មន្តិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(២) ។

[៣៧] វាមេស្ស សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា ឧរុវេលាយំ
 វិហារតិ នន្ទា នេវញ្ញាយ តីវេ ពោធិរុក្ខមូលេ បឋមាកិ-
 សម្ពុទ្ធា ។ តេន ខោ បន សមយេន ភកវា
 សត្តាហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសិទ្ធា ហោតិ វិមុត្តិសុខំ
 បដិសំវេទី ។ អថខោ ភកវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ច-
 យេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា វត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ
 បដិច្ចសមុប្បាទំ បដិលោមំ សាធុកំ មនសាកាសិ ឥតិ

១ ឱ. អយំ បាហោ នត្តិ ។ ២ ឱ. ម. សុត្តំ បឋមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា ជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហា
 ជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទាន ជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះ
 ភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ សោកៈ បរិទេវៈ
 ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏រមែងកើតព្រម ការកើតឡើងនៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នោះ រមែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្តិទូរឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
 ធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ជាំង
 កិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្កនូវកិលេស ក្នុងកាលណា សេចក្តីសង្ស័យ
 ទាំងឡាយទាំងពួងរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងអស់ទៅ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះដឹងច្បាស់នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ។ សូត្រទី ១ ។

[៣៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទៀប
 ឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់ដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខ អស់ ១ សប្តាហ៍ ។
 លុះអំណើះ សប្តាហ៍នោះហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពី
 សមាធិនោះ ហើយទ្រង់រំពឹងក្នុងព្រះហ្មធិន ចំពោះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ជា
 បដិលោម គឺពិចារណាច្រាសឡើងអស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី ដោយប្រពៃថា

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោទា ឥទំ
 និរុដ្ឋតិ យទិទំ អវិជ្ជានិរោទា សង្ខារនិរោទា សង្ខារ-
 និរោទា វិញ្ញាណនិរោទា វិញ្ញាណនិរោទា ធាមរូប-
 និរោទា ធាមរូបនិរោទា សឡាយតននិរោទា សឡា-
 យតននិរោទា ផស្សនិរោទា ផស្សនិរោទា វេទនា-
 និរោទា វេទនានិរោទា តណ្ហានិរោទា តណ្ហានិរោទា
 ឧទានានិរោទា ឧទានានិរោទា កវនិរោទា កវ-
 និរោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា ជរាមរណំ សោក-
 បរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ឯវមេតស្ស
 កេវលស្ស^(១) ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតីតិ ។

អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ ចាតុកវន្តិ ធម្មា
 អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
 អថស្ស កង្ខា វបយន្តិ សព្វា
 យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទីតិ ។ ទុតិយំ^(២) ។

១ ឱ. អយំ នត្តិ ។ ២ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ ទុតិយសូត្រ

កាលបើបច្ច័យនេះមិនមាន ផលនេះ ក៏មិនមាន ផលនេះ រមែងរលត់ទៅ
 ព្រោះរលត់ទៅនៃបច្ច័យនេះ គឺការរលត់ទៅនៃសង្ខារ ព្រោះរលត់អវិជ្ជា
 ការរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណ ព្រោះរលត់សង្ខារ ការរលត់ទៅនៃនាមរូប ព្រោះ
 រលត់វិញ្ញាណ ការរលត់ទៅនៃសឡាយតនៈ ព្រោះរលត់នាមរូប ការរលត់
 ទៅនៃផស្សៈ ព្រោះរលត់សឡាយតនៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់
 ផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃតណ្ហា ព្រោះរលត់វេទនា ការរលត់ទៅនៃឧបាទាន
 ព្រោះរលត់តណ្ហា ការរលត់ទៅនៃភព ព្រោះរលត់ឧបាទាន ការរលត់ទៅ
 នៃជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរាមរណៈរលត់ទៅព្រម ព្រោះរលត់ជាតិ សោកៈ
 បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏រមែងរលត់ សេចក្តីរលត់នៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
 ធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាំង
 កិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង់កិលេស ក្នុងកាលណា សេចក្តីសង្ស័យទាំង-
 ឡាយទាំងពួងរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងអស់ទៅក្នុងកាលនោះ ព្រោះ
 បានដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យទាំងឡាយ ។
 សូត្រទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[៤០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា ឧរុ-
 វេលាយំ វិហារតិ នន្ទា នេរញ្ញារាយ តីវេ ពោធិរុក្ខមូលេ
 បឋមាភិសម្ពុទ្ធា ។ តេន ខោ បន សមយេន ភកវា
 សត្តាហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសិទ្ធា ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិ-
 សំវេទី ។ អថខោ ភកវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន
 តម្ហា សមាធិម្ហា រុដ្ឋហិត្វា រត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ បដិច្ច-
 សមុប្បាទំ អនុលោមប្បដិលោមំ សាធុកំ មនសាកាសិ
 តតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ
 ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោទា ឥទំ និរុដ្ឋតិ
 យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណាប្បច្ចយា ធាមរូបំ ធាមរូបប្បច្ចយា សឡាយតទំ
 សឡាយតនប្បច្ចយា ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា
 វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ ឧទានា-
 នប្បច្ចយា ភវោ ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរ-
 ណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា សម្ពុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[៤០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹង ជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទៀបឆ្នេរ ស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ១ សប្តាហ៍ ។ លុះអំណើះ សប្តាហ៍នោះហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ហើយទ្រង់រំពឹងក្នុងព្រះហ្វូង្យមួយចំពោះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ជាអនុលោមនឹងបដិលោមអស់រាត្រីបច្ចិមយាម ដោយប្រពៃថា កាលបើបច្ច័យនេះមាន ផលនេះក៏មាន ផលនេះ រមែងកើតឡើង ព្រោះកើតឡើងនៃបច្ច័យនេះ កាលបើបច្ច័យនេះមិនមាន ផលនេះក៏មិនមាន ផលនេះរលត់ទៅ ព្រោះរលត់ទៅនៃបច្ច័យនេះ គឺសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ ជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូប ជាបច្ច័យ ផស្សៈ កើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈ ជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា ជាបច្ច័យ ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហា ជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទាន ជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភព ជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ កើតមានព្រម ព្រោះជាតិ ជាបច្ច័យ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏រមែងកើតមាន ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។ អវិជ្ជាយត្វេវ អសេសវិភកនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ
 វិញ្ញាណនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ
 ធាមរូបនិរោធិ ធាមរូបនិរោធិ សន្យាយតននិរោធិ
 សន្យាយតននិរោធិ ផស្សនិរោធិ ផស្សនិរោធិ វេទ-
 នានិរោធិ វេទនានិរោធិ តណ្ហានិរោធិ តណ្ហានិ-
 រោធិ ឧបាទាននិរោធិ ឧបាទាននិរោធិ ភវនិរោធិ
 ភវនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជរាមរណំ
 សោកបរិនេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ។ ឯវ-
 មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតីតិ ។
 អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ ចាតុភវន្តិ ធម្មា
 អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
 វិជ្ជបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ
 សុរិយោវ ឱកាសយមន្តលិក្ខន្តិ ។ តតិយំ^(១) ។

១ ឱ. ម. តតិយន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ តតិយសូត្រ

ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ ការរលត់ទៅ
នៃសង្ខារ ព្រោះរលត់អវិជ្ជាឥតមានសេសសល់ ការរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណ
ព្រោះរលត់សង្ខារ ការរលត់ទៅនៃនាមរូប ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ ការ
រលត់ទៅនៃសឡាយតនៈ ព្រោះរលត់នាមរូប ការរលត់ទៅនៃផស្សៈ
ព្រោះរលត់សឡាយតនៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ផស្សៈ ការ
រលត់ទៅនៃតណ្ហា ព្រោះរលត់វេទនា ការរលត់ទៅនៃឧបាទាន ព្រោះ
រលត់តណ្ហា ការរលត់ទៅនៃភព ព្រោះរលត់ឧបាទាន ការរលត់ទៅនៃ
ជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរាមរណៈរលត់ព្រម ព្រោះរលត់ជាតិ សោកៈ
បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏រមែងរលត់ទៅ ។ សេចក្តីរលត់
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្តិចនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
ធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាំង
កិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំនូវកិលេស ក្នុងកាលណា ព្រាហ្មណ៍
នោះ រមែងកម្ចាត់បង្គំនូវមារ ព្រមទាំងសេនាមារ បិតនៅ ក្នុងកាល
នោះ បីដូចព្រះអាទិត្យរះឡើង ធ្វើអាកាសឲ្យរុងរឿង ដោយរស្មី
របស់ខ្លួន កម្ចាត់បង្គំនូវងងឹត បិតនៅ ដូច្នោះឯង ។ សូត្រទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[៤១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា ឧរុវេលាយំ
 វិហារតិ នជ្ជា នេរញ្ញារាយ តីវេ អជចាលនិក្រោធេ បប-
 មាភិសម្ពុទ្ធា ។ តេន ខោ បន សមយេន ភក្កវា
 សត្តាហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសិដ្ឋោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិ-
 សំវេទី ។ អថខោ ភក្កវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន
 តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ហុំហុំ-
 កជាតិកោ ព្រាហ្មណោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ
 សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
 បិតោ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ភក្កវន្តំ ឯតនរោច
 កិត្តាវតា នុខោ កោ កោតម ព្រាហ្មណោ ហោតិ
 កតមេ ច បន ព្រាហ្មណាការណា^(១) ធម្មាតិ ។
 អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យោ ព្រាហ្មណោ ពាហិតចាបធម្មោ
 និហុំហុំកោ^(២) និក្កសារោ យតត្តោ

១ ឱ. ម. ព្រាហ្មណាការកា ។ ២ ឱ. និហុំហុំកោ ។ ម. នីហុំហុំកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[៤១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្រោមដើមអជបាលនិគ្រោធិ ក្បែរឆ្នេរ
ស្ទឹងនេរញ្ញរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ១ សប្តាហ៍ ។
លុះកន្លងសប្តាហ៍នោះហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិ
នោះ ។ គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ជាហំហំកជាតិកៈ (មានជាតិជា
អ្នកធ្វើសំឡេងគម្រាមហំហំ) ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏បិតក្នុងទីសមគួរ ។
លុះព្រាហ្មណ៍នោះ បិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលសួរព្រះមានព្រះ
ភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលហៅថាព្រាហ្មណ៍
ដោយហេតុដូចម្តេច មួយទៀត ធម៌អ្វីខ្លះ សម្រាប់ធ្វើបុគ្គល ឲ្យជា
ព្រាហ្មណ៍ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវបញ្ហានុ៎ះហើយ
ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ព្រាហ្មណ៍ណា មានបាបធម៌ បណ្តែតចោលហើយ មាន
សំឡេងគម្រាមថា ហំហំ លះចោលហើយ មានទឹកចត់
គឺរាគាទិក្ខិលេស លះចោលហើយ មានចិត្តសង្រួមហើយ

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

វេទន្តក្ខ វុសិតព្រហ្មចរិយោ

ធម្មេន សោ (ព្រាហ្មណោ) ព្រហ្មវាទំ វាយេយ្យ

យស្សស្សនា នត្តិ កុហិត្វិ លោកេតិ ។ ចតុត្ថំ^(១) ។

[៤២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោក្ខស្វារោ អាយស្មា ច មហាកស្សនោ អាយស្មា ច មហាកច្ចារោ^(២) អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ^(៣) អាយស្មា ច មហាកប្បិរោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ អាយស្មា ច អនុរុន្ទោ អាយស្មា ច វេត្តោ^(៤) អាយស្មា ច នន្ទោ^(៥) យេន ភកវា តេនុបស្ក្រឹមិសុ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា តេ អាយស្មន្តេ ទូរតោ វ អាកច្ចន្តេ ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯតេ ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណា អាកច្ចន្តិ ឯតេ ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណា អាកច្ចន្តិតិ ។

១ ឱ. ម. ចតុត្តន្តិ អត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. មហាកច្ចាយនោ ។ ៣ ម. មហាកោដ្ឋិកោ ។ ៤ ឱ. ឯត្តន្តវេ អាយស្មា ច ទេវទត្តោតិ អត្ថិ ។ ៥ ឱ. អានន្ទោ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ បញ្ចមសូត្រ

ចេះចប់នូវវេទគឺមគ្គញ្ញាណទាំង ២ មានមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌
 អប់រំហើយ មួយទៀត ព្រាហ្មណ៍ណា មិនមានគំនរ
 គឺភតិទិក្ខុលេស ក្នុងអារម្មណ៍បន្តិចបន្តួច ក្នុងលោក-
 សន្តិវាស ព្រាហ្មណ៍នោះ ទើបគួរនឹងហៅខ្លួនថាជា
 ព្រាហ្មណ៍ ដោយធម៌បាន ។ សូត្រទី ២ ។

[២២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មាន
 អាយុផង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ
 ផង ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាកប្បិនៈដ៏មានអាយុផង
 ព្រះមហាចុន្ទៈដ៏មានអាយុផង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុផង ព្រះវេរតៈដ៏មាន
 អាយុផង ព្រះនន្ទៈដ៏មានអាយុផង ចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានទតឃើញពួកលោក ដ៏មានអាយុ អម្បាលនោះ
 ដែលកំពុងដើរមក អំពីឆ្ងាយ លុះឃើញហើយ បានត្រាស់ប្រាប់ពួក
 ភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ កំពុងដើរមក
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ កំពុងដើរមក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតហេ ព្រាហ្មណជាតិកោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ
ឯតទហេច កិត្តាវតា នុខោ ភន្តេ ព្រាហ្មណោ ហោតិ
កតមេ ច បន ព្រាហ្មណករណា ធម្មាតិ ។

អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ពាហិត្វា ចាបកេ ធម្មេ យេ ចរន្តិ សទា សតា
ទីណាសញ្ញោជនា ពុទ្ធា តេ វេ លោកស្មិ ព្រាហ្មណាតិ ។

បញ្ចម៍^(១) ។

[៤៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា រាជតហេ
វិហារតិ វេឡុវនេ កលទ្ធកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន
សមយេន អាយស្មា មហាកស្សទោ បិប្ផលិតុហាយំ
វិហារតិ អាពាធិកោ ហោតិ នុត្តិតោ ពាឡ្ហតិលានោ ។
អថខោ អាយស្មា មហាកស្សទោ អបរេន សមយេន
តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មហា-
កស្សបស្ស តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋិតស្ស ឯតទហោសិ
យទ្ធជាហំ រាជតហំ បិណ្ឌាយ បរិសេយ្យន្តិ ។

១ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

កាលបើព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូបមានជាតិជា ព្រាហ្មណ៍ បានទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ ចម្រើន បុគ្គលដែលឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ដោយហេតុដូចម្តេច មួយទៀត ធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ដែលធ្វើបុគ្គលឲ្យជាព្រាហ្មណ៍ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវបញ្ហានុ៎ះហើយ ទើបបន្តិចនូវឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា បានបណ្តែតចោលនូវធម៌ដ៏លាមក មានស្មារតីប្រព្រឹត្ត ទៅគ្រប់កាល ជាអ្នកអស់សញ្ញាជនៈ (ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌) បុគ្គលនោះឯង ឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សូត្រទី ៥ ។

[២៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡាវ៉ែន កលន្ទកនិវាបដ្ឋាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យ នោះឯង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងបិប្ផលិគុហា ជាអ្នកមាន អាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ លុះក្នុងសម័យខាងក្រោយមក ព្រះ មហាកស្សបដ៏មានអាយុ សះស្បើយចាកអាពាធនោះ ។ លុះព្រះមហា- កស្សបសះស្បើយចាកអាពាធនោះហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ឯក្រុងរាជគ្រឹះចុះ ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ
 ឧស្សុក្កំ អាបន្ទានិ ហោន្តិ អាយស្មតោ មហាកស្ស-
 បស្ស បិណ្ឌាចាតប្បដិលាកាយ ។ អថខោ អាយស្មា
 មហាកស្សទោ តានិ បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ
 បដិក្ខិបិត្វា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ
 រាជតហំ បិណ្ឌាយ ចារិសិ យេន ទលិទ្ធីវិសិខា កបណា-
 វិសិខា បេសការិវិសិខា ។ អន្ធិសា ខោ ភកវា អាយ-
 ស្មន្តំ មហាកស្សបំ រាជតហោ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ យេន
 ទលិទ្ធីវិសិខា កបណាវិសិខា បេសការិវិសិខា ។
 អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អនញ្ញាទោសិមញ្ញាតំ^(១) ទន្តំ សារេ បតិដ្ឋិតំ
 ទីណាសវំ រន្តនោសំ តមហំ ព្រិមិ ព្រាហ្មណាន្តិ ។
 ឆដ្ឋ^(២) ។

១ ឱ. អនញ្ញាទោសិ អញ្ញាតំ ។ ម. អនញ្ញាទោសិ អញ្ញាតំ ។ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ ឆដ្ឋសូត្រ

សម័យនោះឯង ពួកទេវតាចំនួន ៥០០ ប្រឹងខ្ជិញ្ចាត បម្រុងឲ្យព្រះមហាកស្សបៈដ៏មានអាយុ បានបិណ្ឌបាត ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកស្សបៈ ដ៏មានអាយុ បានហាមឃាត់ពួកទេវតាទាំង ៥០០ នោះ ហើយស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ រួចចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ តាមច្រកផ្លូវរបស់មនុស្សកម្សត់ មនុស្សកំព្រា និងជាងតម្បាញ ក្នុងបុព្វល្លោសម័យ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានឃើញព្រះមហាកស្សបៈដ៏មានអាយុ កំពុងដើរវិញ្ញាណបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ តាមច្រក របស់មនុស្សកម្សត់ មនុស្សកំព្រា និងជាងតម្បាញ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គល ដែលជាអ្នកមិនចិញ្ចឹមអ្នកដទៃ អ្នកដឹងជាក់ច្បាស់ អ្នកទូន្មានខ្លួន តាំងនៅ ក្នុងធម៌មានខ្លឹម អ្នកអស់អាសវៈ អ្នកមានទោសៈខ្លាក់ចោល តថាគតហោ បុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។ សូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[៤៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា ចារាយំ^(១)
 វិហារតិ អជកលាបកេ ចេតិយេ អជកលាបកស្ស
 យក្ខស្ស ភវនេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភក្កវា
 វត្តន្ធការតិមិសាយំ អញ្ចោកាសេ និសិទ្ធា ហោតិ
 ទេវោ ច ឯកមេកំ ដុសាយតិ ។ អថខោ អជកលា-
 បកោ យក្ខោ ភក្កវតោ ភយំ ធម្មិតត្ថំ លោមហំសំ
 ឧប្បាទេតុកាមោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា ភក្កវតោ អវិទូរេ តិក្ខត្ថំ អក្កុលោ បក្កុលោ^(២)
 អក្កុលបក្កុលិកំ អកាសិ ឯសោ តេ សមណា បិសា-
 ចោតិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា សកេសុ ធម្មេសុ ចារក្ខ ហោតិ ព្រាហ្មណោ
 អថ ឯវំ^(៣) បិសាចញ្ច បក្កុលញ្ចាតិ វត្តតីតិ ។
 សត្តមំ^(៤) ។

១ ឱ. បាដលិយំ ។ ២ ឱ. ម. បក្កុលោតីតិ បាហោ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ឯតំ ។
 ៤ ឱ. ម. សត្តមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[២២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់ ក្នុងអជកលាបកចេតិយ ជាលំនៅនៃអជកលាបកយក្ស
 ជិតក្រុងបារា ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង
 ទីវាល នៅវេលារាត្រីងងឹតអំពូ ទាំងភ្លៀង ក៏កំពុងរលឹមស្រឹប ។ ។
 លំដាប់នោះ អជកលាបកយក្ស មានបំណងនឹងធ្វើព្រះមានព្រះភាគឲ្យ
 ខ្លាច តក់ស្លុតព្រើព្រះលោមា បានចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏មានសម្តីគំហកបន្ទាច ធ្វើសំឡេងសន្ទាប់ខ្លាំង ។
 អស់វារៈ ៣ ដង ជិតព្រះមានព្រះភាគថា នៃព្រះសមណៈ នុ៎ះន៍
 បិសាច (ឈរខាងមុខ) ចំពោះលោកហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្តិឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា
 កាលណា បុគ្គលណាដល់ត្រើយក្នុងសកធម៌^(១) ទាំងឡាយ ក្នុងកាល
 នោះ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ រមែងគ្របសង្កត់នូវបិសាច
 ផង នូវសំឡេងសន្ទាប់ផងយ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះ ។ សូត្រទី ៧ ។

១ កុសលធម៌ ជាច្រើនយ៉ាង មានសីល សមាធិ បញ្ញា ជាដើម ដែលហុចប្រយោជន៍
 ដល់អ្នកប្រតិបត្តិ ហៅថា សកធម៌ (ធម៌របស់ខ្លួន) ។ អកុសលធម៌ មានរាគៈ ទោសៈ
 មោហៈ ជាដើម ដែលធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យវិនាស ហៅថា បរធម៌ (ធម៌ដទៃ) ។ អដ្ឋកថា ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

[៤៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សង្កាមជិ សាវត្ថិ
 អនុប្បត្តោ ហោតិ ភក្កវន្តំ ទស្សនាយ ។ អស្សោសិ
 ខោ អាយស្មតោ សង្កាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា
 អយ្យោ កិវ សង្កាមជិ សាវត្ថិ អនុប្បត្តោតិ ។ សា
 ទារកំ អាទាយ ជេតវនំ អត្តមាសិ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អាយស្មា សង្កាមជិ អញ្ញតស្មី រុក្ខមូលេ
 ទិវាវិហារេ^(១) និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
 សង្កាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា យេនាយស្មា សង្កា-
 មជិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សង្កាមជិ
 ឯតទរោច ឧទ្ធចុប្បត្តំ ហិ សមណា ចោស មន្តិ ។ ឯវ
 រុត្តេ អាយស្មា សង្កាមជិ តុណ្ហិ អហោសិ ។ ទុតិ-
 យម្បិ ខោ អាយស្មតោ សង្កាមជិស្ស បុរាណទុតិយិ-
 កា អាយស្មន្តំ សង្កាមជិ ឯតទរោច ឧទ្ធចុប្បត្តំ ហិ
 សមណា ចោស មន្តិ ។

១ ឱ. ម. ទិវាវិហារំ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ អដ្ឋមសូត្រ

[៤៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះ ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ បានទៅនគរសាវត្ថី ដើម្បីចូប
 ព្រះមានព្រះភាគ ។ ឯបុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ
 បានឮដំណឹងថា អើព្រះសង្ឃាមជិ មកដល់នគរសាវត្ថីហើយ ។
 នាងនោះបាននាំទារកទៅឯវត្តព្រះជេតពន ។ សម័យនោះ ព្រះសង្ឃាម-
 ជិដ៍មានអាយុ កំពុងអង្គុយនៅ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើមួយដើម ។
 លំដាប់នោះ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ បានចូល
 ទៅរកព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹង
 ព្រះសង្ឃាមជិ ដ៍មានអាយុថា បពិត្រសមណៈ សូមលោកចិញ្ចឹមខ្ញុំទាំង
 កូនតូចផង ។ និមិត្តតែបុរាណទុតិយិកានោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 សង្ឃាមជិដ៍មានអាយុនៅស្ងៀម ។ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្ឃាមជិ
 ដ៍មានអាយុ បានពោលនឹងព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរដង យ៉ាង
 នេះទៀតថា បពិត្រសមណៈ សូមលោកចិញ្ចឹមខ្ញុំ ទាំងកូនតូចផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា សង្កាមដិ តុណ្ហា អហោសិ ។
 តតិយម្បិ ខោ អាយស្មតោ សង្កាមដិស្ស បុរាណាទុ-
 តិយិកា អាយស្មន្តំ សង្កាមដិ ឯតទរោច ខុទ្ទបុត្តំ ហិ
 សមណ ចោស មន្តិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា
 សង្កាមដិ តុណ្ហា អហោសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
 សង្កាមដិស្ស បុរាណាទុតិយិកា តំ ទារកំ អាទាយ
 អាយស្មតោ សង្កាមដិស្ស បុរតោ និក្ខិបិត្វា បក្កាមិ
 ឯសោ តេ សមណ បុត្តោ ចោស នន្តិ ។ អថខោ
 អាយស្មា សង្កាមដិ តំ ទារកំ នេវ ឱលោកេសិ ជាបិ
 អាលបិ ។ អថខោ អាយស្មតោ សង្កាមដិស្ស បុរាណា-
 ទុតិយិកា អវិទូរេ^(១) កត្វា អបលោកេន្តិ អទ្ធសា-
 យស្មន្តំ សង្កាមដិ តំ ទារកំ នេវ ឱលោកេន្តំ ជាបិ
 អាលបន្តំ ទិស្វានស្សា ឯតទហោសិ ន ចាយំ សម-
 ណោ បុត្តេនបិ អត្តិកោតិ ។ តតោ បដិជិវត្តិត្វា ទារកំ
 អាទាយ បក្កាមិ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាណុសកេន អាយស្មតោ
 សង្កាមដិស្ស បុរាណាទុតិយិកាយ ឯវរូបម្បិ វិប្បការំ ។

១ ម. អវិទូរំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ នៅស្ងៀមអស់វារៈពីរដង ។ បុរាណទុតិយិកា
 របស់សង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ ក៏ទទួលនិយាយនឹងព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ
 ជាគម្រប់បីដងថា បពិត្រសមណៈ សូមលោកចិញ្ចឹមខ្ញុំទាំងកូនតូចផង ។
 ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ ក៏នៅស្ងៀមអស់វារៈបីដង ។ លំដាប់នោះ
 បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ បានយកទារកតូចនោះ
 ទៅដាក់អំពីមុខព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុ រួចនិយាយថា បពិត្រសមណៈ
 នេះជាកូនប្រុសរបស់លោក លោកចិញ្ចឹមវាផងចុះ រួចហើយក៏ដើរចេញ
 ទៅ ។ ឯព្រះសង្ឃាមជិដ៍មានអាយុមិនរមិលមើល មិនហៅរកនូវកូនតូច
 នោះសោះ ។ លំដាប់នោះ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្ឃាមជិដ៍មាន
 អាយុ កាលដើរចេញទៅមិនឆ្ងាយប៉ុន្មាន ក៏ងាកមើលមកឃើញព្រះសង្ឃា-
 មជិដ៍មានអាយុ ដែលមិនរមិលមើល មិនហៅរកកូនតូចនោះសោះ ស្រ្តី
 នោះលុះឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សមណៈនេះមិន
 ត្រូវការដោយកូនប្រុសទេតើ ។ បុរាណទុតិយិកានោះ ក៏ត្រឡប់អំពីទី
 នោះ មកយកកូនតូចនោះវិញដើរចេញទៅ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទត
 ឃើញនូវអាការដ៏ប្លែក បែបយ៉ាងនេះ នៃបុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្ឃា-
 មជិដ៍មានអាយុ ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អាយន្តិ ធាកិនន្ទតិ បក្កាមន្តិ^(១) ន សោចតិ
សង្កា សង្កាមដិ មុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណានិ
អដ្ឋមំ^(២) ។

[៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
កយាយំ វិហារតិ កយាសីសេ ។ តេន ខោ បន
សមយេន សម្ពហុលា ជជិលា សីតាសុ ហោមន្តិ-
កាសុ រត្តិសុ អន្តរដ្ឋកេ ហិមចាតសមយេ កយាយំ
ឧមុជ្ជន្តិបិ និមុជ្ជន្តិបិ ឧមុជ្ជនិមុជ្ជម្បិ កកោន្តិ ឱសិញ្ចន្តិបិ
អក្កិបិ ជុហាន្តិ ឥមិណា សុទ្ធិតិ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា
តេ សម្ពហុលេ ជជិលេ សីតាសុ ហោមន្តិកាសុ
រត្តិសុ អន្តរដ្ឋកេ ហិមចាតសមយេ កយាយំ
ឧមុជ្ជន្តេបិ និមុជ្ជន្តេបិ ឧមុជ្ជនិមុជ្ជម្បិ កកោន្តេ
ឱសិញ្ចន្តេបិ អក្កិបិ ជុហាន្តេ ឥមិណា សុទ្ធិតិ ។

១ ម. បក្កមន្តិ ។ ២ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នតិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ នវមសូត្រ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុំហើយ ទើបបន្លឺនូវ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុណា មិនត្រេកត្រអាលនឹងស្រ្តីដែលមករក មិនស្តាយស្រ្តីដែល
គេចចេញទៅ តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ដូចជាភិក្ខុ
ឈ្មោះសង្ហាមជិ ដែលរួចស្រឡះហើយចាកគ្រឿងជាប់ គឺកិលេស ។
សូត្រទី ៨ ។

[៤៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងគយាសីសៈប្រទេស ទៀបទន្លេគយា ។ សម័យនោះឯង
ពួកជដិលច្រើនរូប នាំគ្នាងើបខ្លះ មុជខ្លះ ងើបមុជ ។ ខ្លះ ស្រោចខ្លួន
ខ្លះ បំពាក់ភ្លើងខ្លះ ទៀបកំពង់ឈ្មោះគយា ក្នុងសម័យជាទីធ្លាក់ចុះនៃ
ទឹកសន្សើម រវាង ៨ ថ្ងៃ^(១) ក្នុងវេលាព្រឹកដ៏ត្រជាក់ នៃហេមន្តរដូវដោយ
សេចក្តីគិតឃើញថា សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយអំពើនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ក៏បានឃើញពួកជដិល ជាច្រើនទាំងនោះ ដែលកំពុងងើបខ្លះ មុជខ្លះ
ងើបមុជ ។ ខ្លះ ស្រោចខ្លួនខ្លះ បំពាក់ភ្លើងខ្លះ ទៀបកំពង់ឈ្មោះគយា ក្នុង
សម័យជាទីធ្លាក់ចុះនៃទឹកសន្សើម រវាង ៨ ថ្ងៃ ក្នុងវេលាព្រឹក ដ៏ត្រជាក់នៃ
ហេមន្តរដូវ ដោយសេចក្តីគិតឃើញថា សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយអំពើនេះ ។

១ គឺថ្ងៃជាខាងចុងខែមាយ ៤ ថ្ងៃ ខាងដើមខែឆតុណ ៤ ថ្ងៃ រួមជា ៨ ថ្ងៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អថខោ ភក្កវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ន ឧទកេន សុចិ ហោតិ ពហ្វត្ថ ញ្ញាយតិ ជនោ
យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច សោ សុចិ សោ ច ព្រាហ្មណោតិ ។
នវមំ^(១) ។

[៤៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិ-
យំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន ពាហិយោ ទារុចីរិយោ
សុប្បារកេ^(២) បដិវសតិ សមុទ្ធីតិវេ សក្កតោ ហោតិ
ករុកតោ មាណិកោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរ-
បិណ្ឌាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាណំ ។
អថខោ ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស រហោកតស្ស
បដិសល្លិទស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ
យេ ខោ កេចិ លោកេ អវហន្តោ វា អវហត្ថ-
មត្ថំ វា សមាបដ្ឋា អហំ តេសំ អញ្ញតហេតិ ។

១ ឱ. ម. នវមន្តិ នត្ថិ ។ ២ ម. សុប្បារកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លុះព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុំហើយ ទើបបន្តិចខ្លួន

នេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមិនមែនស្អាត ព្រោះទឹកទេ អ្នកផងច្រើនគ្នាមែងផ្លាតទឹកនុំដែរ

សច្ច៍^(១) ១ ធម្មៈ^(២) ១ (មាននៅ) ក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះទើប

ឈ្មោះថាជាអ្នកស្អាតផង ឈ្មោះថាជាព្រាហ្មណ៍ផង ។ សូត្រទី ៩ ។

[៤៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ សម័យ
នោះឯង ពាហិយទារុចិរិយបុរស (អ្នកស្ងៀកដណ្តប់សំពត់សម្បុក
ឈើ ឈ្មោះពាហិយៈ) អាស្រ័យនៅទៀបឆ្នេរសមុទ្រ ឈ្មោះសុប្បារកៈ
ជាអ្នកដែលគេធ្វើ សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បាន
នូវបីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ។
កាលពាហិយទារុចិរិយបុរស ឮនសម្មក្នុងទីស្ងាត់ ស្រាប់តែមានសេចក្តីត្រិះ
រិះកើតឡើងក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ពួកជនណាមួយក្នុងលោកជាព្រះអរហន្ត
ឬសម្រេចអរហត្តមគ្គ បណ្តាអរហន្តទាំងនេះ ខ្លួនអញជាអរហន្តមួយដែរ ។

១ បានដល់វចីសច្ចៈ និងវិរតិសច្ចៈ ឬថាញាណសច្ចៈ និងបរមត្ថសច្ចៈ ។

២ បានដល់អរិយមគ្គធម៌ និងអរិយផលធម៌ ។ អដ្ឋកថា ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

អថខោ ពាហិយស្ស ទារុច្ឆិយស្ស បុរាណសាលោ-
 ហិតា ទេវតា អនុកម្មិកា អត្តកាមា ពាហិយស្ស
 ទារុច្ឆិយស្ស ចេតសា ចេតោបរិតក្កមញ្ញាយ យេន
 ពាហិយោ ទារុច្ឆិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ពាហិយំ ទារុច្ឆិយំ ឯតទរោច នេវ ខោ តំ ពាហិយ
 អហារា ធាបិ អហារត្តមក្កំ វា សមាបន្នោ សាបិ តេ
 បដិបទា នត្តិ យាយ តំ អហារា វា អស្សសិ អហារត្តមក្កំ
 វា សមាបន្នោតិ ។ អថ^(១) កេ ចរហិ សទេវកេ
 លោកេ អហារោ វា អហារត្តមក្កំ វា សមាបន្នោតិ ។
 អត្តិ ពាហិយ ឧត្តវេសុ ជនបទេសុ សាវត្តិ ធាម នករំ
 តត្ថ សោ ភកវា ឯតរហិ វិហារតិ អហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា ។ សោ ហិ ពាហិយ ភកវា អហារា ចេវ
 អហារត្តាយ ច ធម្មំ ទេសេតីតិ ។ អថខោ ពាហិយោ
 ទារុច្ឆិយោ តាយ ទេវតាយ សំវេជិតោ តារទេវ សុប្បា-
 រកម្ហា^(២) បក្កាមិ សព្វត្ថ ឯករត្តិបរិវាសេន យេន
 ភកវា សាវត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវាមេ^(៣) តេនុបសង្កមិ ។

១ ឱ. អថខោ កេ ។ ម. អថ កោ ។ ២ ឱ. សុប្បារកស្មា ។ ម. សុប្បាទ-
 កស្មា ។ ៣ ម. យេន សាវត្តិ ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្សាវាមោតិ ទិស្សន្តិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ ទសមសូត្រ

លំដាប់នោះ ទេវតាដែលជាសាលោហិតអំពីដើម របស់ពាហិយទារុចីរិយបុរស ជាអ្នកអនុគ្រោះ ប្រាថ្នាប្រយោជន៍ បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត ដោយចិត្តរបស់ពាហិយទារុចីរិយបុរស បានចូលទៅរកពាហិយទារុចីរិយបុរស លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងពាហិយទារុចីរិយបុរសយ៉ាងនេះថា នៃពាហិយៈ អ្នកមិនមែនជាព្រះអរហន្តទេ ទាំងមិនទាន់សម្រេចអរហត្តទេ ខ្លួនអ្នកមិនមានបដិបទាដែលនាំឲ្យបានជាព្រះអរហន្ត ឬសម្រេចអរហត្តមគ្គទេ ។ ពាហិយទារុចីរិយៈ សួរថា បើដូច្នោះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក តើជនណា ជាអរហន្ត ឬបានសម្រេចអរហត្តមគ្គ មានដែរឬ ។ ទេវតាឆ្លើយថា ម្ចាស់ពាហិយៈ មាន ខាងជនបទឯជើង មានក្រុងមួយឈ្មោះសាវត្ថី ឥឡូវនេះព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថីនោះ ។ ម្ចាស់ពាហិយៈ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះឯង ជាព្រះអរហន្តផង ទ្រង់សម្តែងធម៌ ដើម្បីអរហត្តផង ។ លំដាប់នោះ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ដែលទេវតានោះធ្វើឲ្យតក់ស្លុត ក៏ស្រាប់តែគេចចេញអំពីឆ្នេរសមុទ្រឈ្មោះសុប្បារកៈក្នុងខណៈនោះភ្លាម ដោយការនៅតែក្នុងផ្លូវទាំងពួងអស់ ១ យប់ ក៏បានទៅដល់ព្រះមានព្រះភាគ ដែលកំពុងគង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[៤៨] តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា
 ភិក្ខុ អញ្ចោកាសេ ចង្គ័មន្តិ ។ អថខោ ពាហិយោ
 ទារុចីរិយោ យេន ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 តេ ភិក្ខុ ឯតទោច កហំ នុ ខោ ភន្តេ ឯតហិ ភកវា
 វិហារតិ អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទស្សនកាមម្ហា មយំ
 តំ ភកវន្តំ អហាន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ អន្តរយំ បរិដ្ឋោ
 ខោ ពាហិយ ភកវា បិណ្ណាយាតិ ។ អថខោ ពាហិ-
 យោ ទារុចីរិយោ តរមាជ្ជហោ ជេតវនា ជិត្តមិត្វា
 សាវត្តិ បរិសិត្វា អទ្ធិស ភកវន្តំ សាវត្តិយំ បិណ្ណាយ
 ចរន្តំ ចាសាទិកំ បសាទនីយំ^(១) សន្តិទ្ធិយំ សន្តមាទសំ
 ឧត្តមទមថសមថំ អនុប្បត្តំ ទន្តំ កុត្តំ យតិទ្ធិយំ^(២) ជាកំ
 ទិស្វាន យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវតោ ចានេ សិរសា ជិបតិត្វា ភកវន្តំ ឯតទោច
 ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភកវា ធម្មំ ទេសេតុ សុកតោ ធម្មំ
 យំ មមស្ស ទីយរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

១ ឱ. ទស្សនីយំ ។ ២ ឱ. សន្តិទ្ធិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[២៨] សម័យនោះ គាប់ចួនភិក្ខុច្រើនរូប កំពុងដើរចង្រ្កម ក្នុងទី
 វាល ។ លំដាប់នោះ ពាហិយទារុចិរិយបុរស ក៏ច្រៀងចូលទៅរកពួក
 ភិក្ខុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរភិក្ខុទាំងនោះដូច្នោះថា បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ឥឡូវនេះព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 គង់នៅទីណា យើងមានបំណងនឹងចូលទៅ ដើម្បីចូបព្រះមានព្រះភាគ
 ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ពួកភិក្ខុតបថា ម្ចាស់ពាហិយៈ ព្រះមាន
 ព្រះភាគចូលកាន់ចន្លោះភូមិ ដើម្បីបិណ្ឌបាតទៅហើយ ។ លំដាប់នោះ
 ពាហិយទារុចិរិយបុរស ក៏មានដំណើរម្នីម្នាចេញពីវត្តជេតពន ចូលទៅ
 នគរសាវត្ថី បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងនិមន្តបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុង
 សាវត្ថី ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរជ្រះថ្លា មានឥន្ទ្រិយស្ងប់ មានព្រះ
 ទ័យស្ងប់ ទ្រង់បានដល់នូវការហាត់ពត់ និងការស្ងប់រម្ងាប់ដ៏ឧត្តម ទ្រង់
 បានទូន្មាន គ្រប់គ្រង សង្រួមឥន្ទ្រិយ ជាពុទ្ធនាគ គឺជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ
 លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ មានសិរ្សៈឱនចុះទៀប
 ព្រះបាទ នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយអារាធនាព្រះមានព្រះភាគនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ
 សូមព្រះសុគតសម្តែងធម៌ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់
 រាត្រីដ៏វែង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យទាន ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

[៤៩] ឯវំ វុត្តេ ភក្កវា ពាហិយំ ទារុចីរិយំ ឯតទ-
 រោច អកាសោ ខោ តាវ ពាហិយ អន្តរយំ បរិដ្ឋ-
 ម្ហា បិណ្ឌរាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ពាហិយោ ទារុចី-
 រិយោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ទុដ្ឋានំ ខោ បនេតំ ភន្តេ
 ភក្កវតោ វា ដីវិតន្តរាយានំ មយ្ហំ វា ដីវិតន្តរាយានំ
 ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភក្កវា ធម្មំ ទេសេតុ សុកតោ
 ធម្មំ យំ មមស្ស ទីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ ភក្កវា ពាហិយំ ទារុចីរិយំ ឯតទរោច
 អកាសោ ខោ តាវ ពាហិយ អន្តរយំ បរិដ្ឋម្ហា
 បិណ្ឌរាយាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ
 ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ទុដ្ឋានំ ខោ បនេតំ ភន្តេ ភក្កវតោ
 វា ដីវិតន្តរាយានំ មយ្ហំ វា ដីវិតន្តរាយានំ ទេសេតុ
 មេ ភន្តេ ភក្កវា ធម្មំ ទេសេតុ សុកតោ ធម្មំ
 យំ មមស្ស ទីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ ទសមសូត្រ

[៤៩] កាលពាហិយទារុចិរិយបុរស អារាធនា យ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពាហិយទារុចិរិយបុរសដូច្នោះថា ម្ចាស់ ពាហិយៈ ឈប់សិន កាលនេះជាកាលមិនគួរ ដ្បិតតថាគតចូលទៅកាន់ ចន្ទោះភូមិបិណ្ឌបាត ។ ពាហិយទារុចិរិយបុរស ទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគម្រប់ពីរដងយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរប្រព្រឹត្តទៅនៃជីវិត- ន្តរាយ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឬជីវិតន្តរាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដឹងបាន ដោយក្រណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគសម្តែងធម៌ ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះសុគតសម្តែងធម៌ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បី សេចក្តីសុខ អស់រាត្រីដ៏វែង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់នឹងទារុចិរិយបុរស អស់វារៈពីរដង យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ ពាហិយៈ ឈប់សិន កាលនេះ ជាកាលមិនគួរ ដ្បិតតថាគតចូលទៅកាន់ ចន្ទោះភូមិ បិណ្ឌបាតសិន ។ ពាហិយទារុចិរិយបុរស ទូលព្រះមាន ព្រះភាគ អស់វារៈ ៣ ដង យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរ ប្រព្រឹត្តទៅនៃជីវិតន្តរាយ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឬជីវិតន្តរាយ របស់ខ្ញុំ ព្រះអង្គ ដឹងបានដោយក្រណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន ព្រះភាគ សម្តែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះសុគតសម្តែងធម៌ ដើម្បីជា ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់រាត្រីវែង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

តស្មាតិហា តេ ពាហិយ ឯវំ សិក្ខិតតំ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ
 ភវិស្សតិ សុតេ សុតមត្តំ ភវិស្សតិ មុតេ មុតមត្តំ ភវិស្សតិ
 វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ ឯវញ្ញំ តេ ពាហិយ សិក្ខិត-
 តំ ។ យតោ ខោ តេ ពាហិយ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ
 សុតេ សុតមត្តំ ភវិស្សតិ មុតេ មុតមត្តំ ភវិស្សតិ វិញ្ញាតេ
 វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ តតោ តំ ពាហិយ នត្តិ យតោ តំ
 ពាហិយ នេវត្តិ^(១) តតោ តំ ពាហិយ នេវិធិ ន ហុំ ន ឧក-
 យមន្តវេ^(២) ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ អថខោ ពាហិយស្ស
 ទារុច្ឆិយស្ស ភកវតោ ឥមាយ សង្ខត្តាយ ធម្មទេស-
 នាយ តាវនេវ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចិ ។

១ ឱ. តតោ តំ ពាហិយ ន តត្ថ យតោ តំ ពាហិយ នេវត្តាតិ ទិស្សន្តិ ។ ម.
 តតោ តំ ពាហិយ ន តេន យតោ តំ ពាហិយ ន តេន តតោ តំ ពាហិយ ន តត្ថ
 យតោ តំ ពាហិយ ន តត្ថាតិ ឯវំ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. ម. ឧកយមន្តវេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ពាហិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
ត្រូវសិក្សា យ៉ាងនេះថា រូបារម្មណ៍ ដែលអ្នកឃើញហើយ គ្រាន់តែជា
រូបារម្មណ៍ដែលឃើញហើយ សទ្ធារម្មណ៍ ដែលអ្នកឮហើយ គ្រាន់តែជា
សទ្ធារម្មណ៍ដែលឮហើយ គន្ធុ រសៈ ផោដ្ឋញ្ញារម្មណ៍ ដែលប៉ះពាល់ហើយ
គ្រាន់តែជាអារម្មណ៍ ដែលប៉ះពាល់ហើយ ធម្មារម្មណ៍ដែលអ្នកដឹងហើយ
គ្រាន់តែជាធម្មារម្មណ៍ ដែលដឹងហើយ ម្ចាស់ពាហិយៈ អ្នកគប្បីសិក្សា
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ពាហិយៈ រូបារម្មណ៍ដែលអ្នកឃើញហើយ គ្រាន់
តែជារូបារម្មណ៍ ដែលឃើញហើយ សទ្ធារម្មណ៍ ដែលអ្នកឮហើយ
គ្រាន់តែជាសទ្ធារម្មណ៍ ដែលឮហើយ គន្ធុ រសៈ ផោដ្ឋញ្ញារម្មណ៍ ដែល
អ្នកប៉ះពាល់ហើយ គ្រាន់តែជាអារម្មណ៍ដែលប៉ះពាល់ហើយ ធម្មារម្មណ៍
ដែលអ្នកដឹងហើយ គ្រាន់តែជាធម្មារម្មណ៍ ដែលដឹងហើយ ព្រោះហេតុ
ណា ម្ចាស់ពាហិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកនឹងលែងមាន ម្ចាស់ពាហិយៈ
អ្នកនឹងលែងមាន ព្រោះហេតុណា ម្ចាស់ពាហិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
នឹងមិនមានក្នុងភពនេះ និងភពមុខ និងមិនមានក្នុងចន្លោះ នៃលោកទាំង
ពីរ នេះឯងជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ គ្រានោះ ចិត្តនៃពាហិយទារុចីរិយបុរស
ផុតស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនមានឧបាទាន ក្នុងខណៈនោះ
ឯង ដោយធម្មទេសនាសង្ខេប របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះ ។

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

អថខោ ភកវា ពាហិយំ ទារុច្ឆិរិយំ ឥមិណ សង្ខត្តេន
ឱវាទេន ឱវទិត្វា បក្កាមិ ។

[៥០] អថខោ អចិរ្យក្កន្តស្ស ភកវតោ ពាហិយំ
ទារុច្ឆិរិយំ ការី តុណ្ហាវច្ឆា អធិចាតេត្វា ដីវិតា វោវោ-
យេសិ ។ អថខោ ភកវា សាវត្តិយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា
បច្ឆាភត្តំ បិណ្ណាចាតប្បដិក្កន្តោ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខុហិ
សង្ខី នករម្ហា និក្ខមិត្វា អន្តស ពាហិយំ ទារុច្ឆិរិយំ
កាលកតំ ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កណ្ណាថ ភិក្ខុវេ
ពាហិយស្ស ទារុច្ឆិរិយស្ស សរីរកំ មញ្ចកំ អាវោយេត្វា
ដីហរិត្វា ឈាមេថ ចូបញ្ចស្ស ករោថ សព្រហ្មចារី វោ
ភិក្ខុវេ កាលកតោតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវ-
តោ បដិស្សត្វា ពាហិយស្ស ទារុច្ឆិរិយស្ស សរីរកំ មញ្ច-
កំ អាវោយេត្វា ដីហរិត្វា ឈាមេត្វា ចូបញ្ចស្ស ករិត្វា
យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា^(១) ឯកមន្តំ
និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯត-
ទវោចំ ទឡំ ភន្តេ ពាហិយស្ស ទារុច្ឆិរិយស្ស សរីរិ ចូចោ
ចស្ស កតោ តស្ស កា តតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ ភកវន្តំ អភិវាទេត្វាតិ ទិស្សតិ ។

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១ ទសមសូត្រ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មាន ពាហិយទារុចីរិយបុរស ដោយឱវាទ សង្ខេបនេះហើយ ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

[៥០] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចេញផុតទៅមិនយូរប៉ុន្មាន មេតោមានកូនខ្ចី បុរុផ្កូលពាហិយទារុចីរិយបុរស ឲ្យដាច់ចាកជីវិតទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាច់បិណ្ឌបាតក្នុងនគរសាវត្ថី រួចត្រឡប់ អំពីបិណ្ឌបាត វេលាខាងក្រោយភត្ត ចេញអំពីនគរជាមួយភិក្ខុច្រើនរូប បានទតឃើញពាហិយទារុចីរិយបុរសធ្វើមរណភាព លុះទតឃើញហើយ ទើបត្រាស់ប្រាប់ពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរយក សរិរៈពាហិយទារុចីរិយបុរស លើកដាក់លើគ្រែនាំទៅដុតផង ធ្វើស្លូប ដល់សរិរៈនោះផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះថា) សព្វហ្មចារីរបស់ អ្នកទាំងឡាយ ធ្វើមរណភាពហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយលើកសរិរៈ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ដាក់លើគ្រែតូច នាំទៅវិលាយ ទាំងធ្វើស្លូបដល់ សរិរៈនោះ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សរិរៈពាហិយទារុ- ចីរិយបុរស វិលាយហើយ ទាំងស្លូបសម្រាប់បញ្ចុះសរិរៈនោះក៏ធ្វើហើយ គតិរបស់គាត់ តើដូចម្តេច ដំណើរក្នុងលោកខាងមុខ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បណ្ឌិតោ ភិក្ខុវេ ពាហិយោ ទារុច្ឆិរិយោ បច្ចុទាទិ ធម្ម-
ស្សានុធម្មំ ន ច^(១) ធម្មាទិករណំ វិហាសេតិ បរិនិព្វតោ
ភិក្ខុវេ ពាហិយោ ទារុច្ឆិរិយោតិ ។ អថខោ ភកវា
ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
យត្ត អាចោ ច បបរី តេដោ វាយោ ន កាធិតិ
ន តត្ថ សុក្កា ដោតន្តិ អាទិច្ឆោ នប្បកាសតិ
ន តត្ថ ចន្ទិមា ភាតិ តមោ តត្ថ ន វិជ្ជតិ ។
យទា ច អត្តនាវេទិ^(២) មុនិ មោនេន ព្រាហ្មណោ
អថ រូចា អរូចា ច សុខទុក្ខា បមុច្ចតីតិ ។ ទសមំ^(៣) ។

ពោធិវត្តោ បបមោ^(៤) ។

តស្សុទ្ធានំ

តយោ ច ពោធិ និក្រោដោ តេ ថេវា កស្សបេន ច
ចារាយ^(៥) សង្កាមនិ ជជិលា ពាហិយេន តេ ទសាតិ ។

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ មន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អត្តនាវេទី ។ ៣ ឱ. ម. ទស-
មន្តិ នត្តិ ។ ៤ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ អយំបិ ឧទ្ធានោ វុត្តោ ភកវតា តតិ មេ សុតន្តីតិ
បាហា ទិស្សន្តិ ។ ៥ ឱ. បាដលិ ។ ម. បាវា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាហិយទារុចីរិយ-
បុរស ជាបណ្ឌិត បានប្រតិបត្តិធម៌គួរដល់ព្រះនិព្វានហើយ មិនបៀត
បៀនតថាគត ព្រោះហេតុសម្តែងធម៌ទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាហិយ-
ទារុចីរិយបុរស បរិនិព្វានហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទឹក ដី ភ្លើង ខ្យល់ រមែងមិនតាំងនៅក្នុងនិព្វានធាតុណា ពួកផ្កាយមាន
នាមថា សុក្កៈ (មានពន្លឺ) រមែងមិនភ្លឺ ទាំងព្រះអាទិត្យក៏មិនរុងរឿង ក្នុង
និព្វានធាតុនោះ ព្រះចន្ទ្រ ក៏មិនមានពន្លឺក្នុងនិព្វានធាតុនោះ ទាំងជីវិត
ក៏មិនមាន ក្នុងនិព្វានធាតុនោះទេ ។ ព្រាហ្មណ៍មាននាមថាមុនី ព្រោះ
មោនប្បដិបត្តិ ដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វានដោយខ្លួនឯង ក្នុងកាលណា រមែង
រួចចាករូបផង អរូបផង សុខទុក្ខផង ក្នុងកាលនោះ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ ពោធិវគ្គ ទី ១ ។

ឧទាននៃពោធិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះមានព្រះភាគ គង់ក្រោមពោធិព្រឹក្ស ៣ លើក ព្រះមាន
ព្រះភាគគង់ក្រោមដើមអដបាលនិគ្រោធិ ១ ព្រះថេរៈច្រើនអង្គ ១ ព្រះ
មហាកស្សបៈ ១ ព្រះមានព្រះភាគគង់នៅជិតក្រុងបារាវា ១ ព្រះសង្គមដិ-
ត្តេរ ១ ពួកជដិល ១ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ១ រួមទាំងអស់ជា ១០ រឿង។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

ឧទានេ ទុតិយោ មុច្ចុលិន្ទវគ្គោ

[៥១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា ឧរុវេ-
 លាយំ វិហារតិ នន្ទា នេរញ្ញារាយ តីវេ មុច្ចុលិន្ទមូលេ
 បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បន សមយេន
 ភក្កវា សត្តាហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសិទ្ធោ ហោតិ
 វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។ តេន ខោ បន សមយេន
 មហាអកាលមេយោ ឧទទាទិ ។ សត្តាហវច្ចុលិកា
 សីតវាតា ទុទ្ធវី ។ អថខោ មុច្ចុលិន្ទោ ឆាតវាជា
 សក្កវេនា និក្ខមិត្វា ភក្កវតោ កាយំ សត្តក្ខត្តំ
 កោតេហិ បរិក្ខិបិត្វា ឧបវិមុទ្ធនិ មហាន្តំ ផណំ វិហច្ច
 អដ្ឋាសិ មា ភក្កវន្តំ សីតំ មា ភក្កវន្តំ ឧណ្ណំ មា
 ភក្កវន្តំ ខំស មកស វាតាតប សិរីសបសម្ពុស្សោតិ^(១) ។
 អថខោ ភក្កវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចុយេន តម្ហា
 សមាទិម្ហា វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ មុច្ចុលិន្ទោ ឆាតវាជា
 វិទ្ធិ វិតតពលាហកំ ទេវំ វិទិត្វា ភក្កវតោ កាយំ

១ ឱ. ម. -សម្ពុស្សោតិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ បឋមសូត្រ

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២

[៥១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទើប
បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅទៀបមុច្ឆលិន្ទ (រាំងអន្ទក់) ក្បែរឆ្នេរ
ស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់ដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខ អស់ ១ សប្តាហ៍ ។
សម័យនោះ បណ្តាលមានភ្លៀងធំ ពុំជួកាលកើតឡើង ។ ភ្លៀងរលឹម
១ សប្តាហ៍ មានមេឃត្រជាក់ទូទឹមស្រអាប់ ។ លំដាប់នោះ មុច្ឆលិន្ទ-
នាគរាជ ចេញពីលំនៅរបស់ខ្លួនហើយ ពោនព័ទ្ធព្រះកាយ នៃព្រះមាន
ព្រះភាគដោយភ្លេន ៧ ជុំ ហើយបើកពពារដ៏ធំបាំងអំពីខាងលើព្រះសិរុ
ព្រះមានព្រះភាគ ដោយគិតថា រងាកុំបីប៉ះពាល់ព្រះមានព្រះភាគ កម្ដៅ
កុំបីប៉ះពាល់ព្រះមានព្រះភាគ សម្មស្ស រលោម មូស ខ្យល់ កម្ដៅ
ថ្ងៃ ពស់តូច ពស់ធំ ក៏កុំបីបៀតបៀនព្រះមានព្រះភាគឡើយ ។
លុះកន្លងសប្តាហ៍នោះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិ
នោះ ។ លំដាប់នោះ មុច្ឆលិន្ទនាគរាជ ដឹងថា ភ្លៀងរាំងហើយ មាន
ពពកស្រឡះហើយ ក៏រំសាយភ្លេន ចាកព្រះកាយ នៃព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

កោតេហិ និវេបេត្វា សកវណ្ណំ អភិនិម្មិត្វា^(១) ភកវតោ
បុរតោ វ អដ្ឋាសិ បញ្ចសិកោ ភកវន្តំ នមស្សមាណោ ។
អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតទម្មស្ស បស្សតោ
អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ ចាណភូតេសុ សញ្ញមោ^(២)
សុខា វិរាគតា លោកេ កាមាណំ សមតិក្កមោ
អស្មិមានស្ស វិនយោ ឯតំ វេ បរមំ សុខន្តិ ។
បឋមំ^(៣) ។

[៥២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆា-
ភត្តំ បិណ្ឌាចាតប្បជិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និ-
សិដ្ឋានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរា កថា ឧទទាទិ

១ ឱ. ម. កាយា កោតេ វិនិវេបេត្វា សកវេណ្ណំ បដិសំហរិត្វា មាណវកវណ្ណំ អភិនិម្មិ-
ត្វាតិ ឥមេ បាហា យុត្តតរា តេ ហិ ឯវំ មហាខន្ធកេ មុច្ឆលិន្ធកថាយំ អាគតា ។

២ ម. សំយមោ ។ ៣ ឱ. ម. បឋមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

និម្មិតភេទរបស់ខ្លួន (ជាភេទមាណាព) ឈរប្រណាម្យអញ្ជាលី នមស្ការ
ព្រះមានព្រះភាគ ពីខាងទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទ្រង់បន្តិចខ្លួននេះ
ក្នុងវេលានោះថា

វិវេក^(១) របស់បុគ្គល អ្នកត្រេកអរ (ដោយមគ្គញ្ញាណ) មាន
ធម៌ស្តាប់ហើយ បានឃើញច្បាស់ (ដោយញ្ញាណចក្ខុ) នាំ
មកនូវសុខ ការមិនបៀតបៀនគ្នា និងការសង្រួម ក្នុងសត្វទាំង-
ឡាយ ជាសុខក្នុងលោក ការប្រាសចាកតម្រេក ការប្រព្រឹត្តកន្លង
កាមទាំងឡាយ ជាសុខក្នុងលោក កិរិយាកម្ចាត់បង់នូវអស្មិមានៈ
ដំណើរនុះ ឈ្មោះថាជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ។ សូត្រទី ១ ។

[៥២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបត្រឡប់អំពីបិណ្ឌាបាត ក្នុងវេលាក្រោយ
ភត្តិ អង្គុយជួបជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា អន្តរាកថា^(២) នេះកើតឡើងថា

១ បណ្ឌិតវិវេក ៣ យ៉ាង វិវេកក្នុងទីនេះ សំដៅយកឧបធិវិវេក គឺព្រះនិព្វាន ។ អដ្ឋកថា ។
២ វាចាដោយឡែក ជាចន្លោះអំពីការយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងកម្មដ្ឋាន រៀនបាលី និង
អដ្ឋកថា ជាដើម ហៅថា អន្តរាកថា ។ អដ្ឋកថា ។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចលិន្ទវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

កោ នុខោ អារុសោ ឥមេសំ ទ្ធិន្នំ វជ្ជនំ មហាន្ទនតោ
 វា មហាកោតតោ វា មហាកោសតោ វា មហាវិជិត-
 តោ វា មហាវាហនតោ វា មហាពូលតោ វា មហិ-
 ទ្ធិកតោ វា មហានុភាវតោ វា វាជា វា មាគដោ
 សេនិយោ ពិម្ពិសោ វាជា វា បសេនទិ កោស-
 លោតិ ។ អយញ្ញាហិ តេសំ ភិក្ខុនំ អន្តរាគថា
 វិប្បកតា ។ អថខោ ភកា សាយណ្ណាសមយំ បដិ-
 សណ្ឌោ វុដ្ឋិតោ យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កម្មិ
 ឧបសង្កម្មិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសង្ក-
 ខោ ភកា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ត ភិក្ខុវេ
 ឯតរហិ កថាយ សន្និសិដ្ឋា សន្និបតិកា កា ច បន
 វោ អន្តរាគថា វិប្បកតាតិ ។ ឥធិ ភន្តេ អម្មាកម្មិ
 បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កដ្ឋានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ
 សន្និសិដ្ឋានំ សន្និបតិកានំ អយមន្តរា កថា ឧទទាទិ

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ ទុតិយសូត្រ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បណ្តាព្រះរាជាទាំងពីរព្រះអង្គនេះ គឺព្រះរាជា
 ព្រះនាមមាគធសេនិយពិម្ពិសារ និងព្រះរាជា ព្រះនាមបសេនទិកោសល
 ព្រះរាជាអង្គណាហ្ន៎ ដែលមានទ្រព្យច្រើន មានកោគៈច្រើន មានឃ្នាំង
 ច្រើន មានរដ្ឋចំណុះច្រើន មានពាហនៈច្រើន មានពលច្រើន មានប្បទិ
 ច្រើន មានអានុភាពច្រើនជាង ។ ឥឡូវនេះ អន្តរាភិក្ខុ របស់ភិក្ខុ
 ទាំងនោះ ក៏ផ្អាកឈប់នៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ក៏យាងចូលទៅឯឧបដ្ឋានសាលា
 លុះទ្រង់ចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទើបត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយច្បាប់ជុំគ្នា ដោយការនិយាយអ្វី ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ មួយទៀត អន្តរាភិក្ខុដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយផ្អាកទុក ។
 ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលពួកយើងខ្ញុំ
 ទាំងឡាយត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត វេលាខាងក្រោយភត្ត ក្នុងក្រុងសាវត្ថិនេះ
 ហើយអង្គុយច្បាប់ជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា មានអន្តរាភិក្ខុនេះ កើតឡើងថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

កោ នុ ខោ អារុសោ ឥមេសំ ទ្ធិន្នំ វាជ្ជនំ មហាទ្ធក-
តោ វា មហាកោតតោ វា មហាកោសតោ វា
មហាវិជិតតោ វា មហាវាហនតោ វា មហាពូលតោ
វា មហិទ្ធិកតោ វា មហានុការតោ វា វាជា វា
មាតោ សេនិយោ ពិម្ពិសោ វាជា វា បសេនទិ
កោសលោតិ ។ អយំ ខោ ជោ ភន្តេ អន្តរាភថា
វិប្បកតា អថ ភកវា អនុប្បត្តោតិ ។ ន ខេត្តំ
ភិក្ខុវេ តុម្ហាកំ បដិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា អការ-
ស្មា អនការិយំ បព្វទិតានំ យំ តុម្ហេ វរុបំ កថំ
កថេយ្យាថ សន្និបតិតានំ វោ ភិក្ខុវេ ទ្ធិយំ ករណីយំ
ធម្មំ វា កថា អរិយោ វា តុណ្ហិកាវោតិ ។
អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

យញ្ច កាមសុខំ លោកេ យញ្ចំ ទិវិយំ សុខំ
តណ្ហាក្ខយសុខស្ស តេ កលំ នក្សន្តិ សោឡសិទ្ធិ ។

ទុតិយំ^(១) ។

១ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បណ្តាព្រះរាជាពីរព្រះអង្គនេះ គឺព្រះរាជាព្រះនាម
 មាគធសេនិយពិម្ពិសារ និងព្រះរាជាព្រះនាមបសេនទិកោសល ព្រះរាជា
 អង្គណាហ្នំ ដែលមានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានឃ្នាំងច្រើន មាន
 រដ្ឋចំណុះច្រើន មានពាហនៈច្រើន មានពលច្រើន មានប្បទិច្រើន មាន
 អានុភាពច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អន្តរាកថានេះឯង ដែលយើង
 ខ្ញុំទាំងឡាយផ្អាកទុក ក៏ស្រាប់តែ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចយាងមកដល់ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ដែលអ្នកទាំងឡាយ
 និយាយពាក្យបែបនេះ ដំណើរនុ៎ះ មិនមែនជាកិច្ចដ៏គួរដល់អ្នកទាំងឡាយ
 ដែលជាកុលបុត្ត ចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្ទះដោយសទ្ធាទេ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កាលដែលចូលជុំគ្នា គប្បីធ្វើកិច្ចពីរយ៉ាង គឺ
 ការពោលជាធម៌ ១ ភាពស្ងប់ស្ងៀមដ៏ប្រសើរ^(១) ១ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

កាមសុខណា ក្នុងលោកក្តី ទិព្វសុខ^(២) ណាក្តី សេចក្តីសុខទាំង
 នោះ មិនដល់នូវចំណិត ១ ក្នុងចំណែក ១៦ នៃសេចក្តីសុខ^(៣)
 ព្រោះការអស់តណ្ហាទេ ។ សូត្រទី ២ ។

១ សំដៅយកការសម្រេចសម្រានដោយឈានសមាបត្តិ ។ ២ សំដៅយកសេចក្តីសុខ
 ក្នុងរូបព្រហ្ម អរូបព្រហ្ម និងទិព្វវិហារធម៌ ។ ៣ សំដៅយកសេចក្តីសុខ ក្នុង
 ផលសមាបត្តិ ។ អដ្ឋកថា ។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

[៥៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា កុមារកា អន្តរា
 ច សាវត្ថិ អន្តរា ច ជេតវនំ អហី ទណ្ណេន ហានន្តិ ។
 អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរ-
 មាទាយ សាវត្ថិ បិណ្ឌិកាយ ចារិសិ ។ អទ្ធិសា ខោ
 ភក្កវា តេ សម្ពហុលេ កុមារកេ អន្តរា ច សាវត្ថិ
 អន្តរា ច ជេតវនំ អហី ទណ្ណេន ហានន្តេ ។ អថខោ
 ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វាលាយំ ឥមំ ឧទានំ
 ឧទានេសិ

សុខកាមាជិ ភូតាជិ យោ ទណ្ណេន វិហីសតិ
 អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ ។
 សុខកាមាជិ ភូតាជិ យោ ទណ្ណេន ន ហីសតិ
 អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ លភតេ សុខន្តិ ។
 តតិយំ^(១) ។

[៥៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា

១ ឱ. ម. តតិយន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ តតិយសូត្រ

[៥៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកកុមារច្រើននាក់ នាំគ្នាបៀតបៀនពស់នឹងដំបង ត្រង់ទីជាចន្លោះនៃក្រុងសាវត្ថី និងវត្តជេតពន ។ គ្រានោះ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុង សាវត្ថី ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញពួកកុមារ ច្រើននាក់ទាំងនោះ កំពុងតែបៀតបៀនពស់នឹងដំបង ត្រង់ទីជាចន្លោះ នៃក្រុងសាវត្ថី និងវត្តជេតពន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប ច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងលោកនោះថា

បុគ្គលណា កាលស្វែងរកសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន ហើយបៀតបៀន ពួកសត្វ អ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដោយដំបង បុគ្គលនោះ លុះលះ លោកនេះទៅ រមែងមិនបានសេចក្តីសុខឡើយ ។

បុគ្គលណា កាលស្វែងរកសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន មិនបៀតបៀន ពួកសត្វ អ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដោយដំបង បុគ្គលនោះ លុះ លះលោកនេះទៅ តែងបានសេចក្តីសុខ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

[៥៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន ភកវា សក្កតោ ហោតិ
 ករុកតោ មាណិកោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី
 ចីវរបិណ្ឌិកាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការាណំ ។
 ភិក្ខុសង្ឃោបិ សក្កតោ ហោតិ ករុកតោ មាណិកោ
 បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌិកាចាតសេនាសនតិ-
 លានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការាណំ ។ អញ្ញតិភ្និយា បន
 បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អករុកតា អមាណិកា
 អបូជិតា ន អបចិតា ន លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌិកាចាត-
 សេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការាណំ ។ អថខោ^(១)
 អញ្ញតិភ្និយា បរិព្វាជកា ភកវតោ សក្ការំ អស-
 ហាមាណា ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច កាមេ ច អរញ្ញេ ច ភិក្ខុ
 ទិស្វា អសព្ពាហិ ធរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិ-
 កាសន្តិ ពោសេន្តិ វិហោសេន្តិ^(២) ។ អថខោ សម្មហុលា
 ភិក្ខុ យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក-
 វន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទពោចំ ឯតវហិ ភន្តេ ភកវា

១ ឱ. ម. អថខោ តេ ។ ២ ឱ. ពោសន្តិ វិហោសន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
 ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ គេធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតី ។ សូម្បីភិក្ខុសង្ឃ ក៏គេធ្វើ
 សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត
 សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដែរ ។ ចំណែកពួក
 បរិព្វាជក អន្យតិរិយ គេមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិន
 បូជា មិនកោតក្រែង មិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលាន-
 ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីឡើយ ។ គ្រានោះឯង ពួកបរិព្វា-
 ជក អន្យតិរិយ កាលធន់ទ្រាំនឹងសក្ការៈ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ
 និងភិក្ខុសង្ឃ មិនបាន លុះឃើញពួកភិក្ខុ ក្នុងស្រុកក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ក៏ជេរ
 ប្រទេច ខឹងចាក់រុក ដោយសម្តីទ្រគោះ ជារបស់អសប្បរស ។
 លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសម-
 គួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលព្រះមាន
 ព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

សក្កតោ ហោតិ ករុកតោ មាណិតោ បូជិតោ អបចិតោ
 លាភី ចីវរបិណ្ឌាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសជ្ជ-
 បរិក្ខារាវំ ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ សក្កតោ ហោតិ ករុកតោ
 មាណិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌាចាតសេនា-
 សនតិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាវំ ។ អញ្ញតិភិក្ខុយា បន
 បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អករុកតា អមាណិតា
 អបូជិតា អនបចិតា ន លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌាចាតសេ-
 នាសនតិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាវំ ។ អថខោ តេ
 ភន្តេ អញ្ញតិភិក្ខុយា បរិព្វាជកា ភកវតោ សក្ការំ អស-
 ហាមាណា ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច កាមេ ច អរញ្ញេ ច ភិក្ខុសង្ឃ
 ទិស្វា^(១) អសព្ពាហិ ជរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ
 បរិកាសន្តិ ហោសេន្តិ វិហោសេន្តិ^(២) ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

កាមេ អរញ្ញេ សុខទុក្ខដុដ្ឋា^(៣)
 នេវត្ថតោ នោ បរតោ ទហោថ

១ ឱ. ម. ភិក្ខុ ទិស្វា ។ ២ ឱ. វិហោសន្តិភិ ។ ម. វិហោសេន្តិភិ ។ ៣ ឱ.
 ម. សុខទុក្ខដុដ្ឋោ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ ចតុត្ថសូត្រ

មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌ-
 បាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ។ ទាំងភិក្ខុសង្ឃ
 ក៏គេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត
 សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីដែរ ។ ចំណែកខាង
 ពួកបរិព្វាជក អន្យតិរិយ គេមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិន
 ឬជា មិនកោតក្រែង មិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលាន-
 ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ
 ឯង ពួកបរិព្វាជក អន្យតិរិយទាំងនោះ កាលអត់ទ្រាំនឹងសក្ការៈ ចំពោះ
 ព្រះមានព្រះភាគនិងភិក្ខុសង្ឃ មិនបាន លុះបានឃើញពួកភិក្ខុសង្ឃ ក្នុង
 ស្រុកក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ក៏ជេរប្រទេច ខឹងចាក់រុក ដោយវាចាទ្រគោះ ជារបស់
 អសប្បុរស ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះ
 ហើយ ទើបទ្រង់បន្តិចនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អ្នកទាំងឡាយ ដែលសុខនិងទុក្ខ ប៉ះពាល់ហើយ ទោះនៅក្នុង
 ស្រុកឬព្រៃ មិនត្រូវក្តៅក្រហាយ អំពីខ្លួន ឬអំពីអ្នកដទៃឡើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ធុសន្តិ ធុស្សា ឧបដី បដិច្ច

ជ្រូបដី កេន ធុសេយ្យ^(១) ធុស្សាតិ ។ ចតុត្តំ^(២) ។

[៥៥] ឃរម្មេ សុតំ ។ ឃកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឥច្ឆានដ្ឋលកោ ឧទាសកោ សាវត្តិ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិនេវ ករណីយេន ។ អថខោ សោ ឧទាសកោ សាវត្តិយំ តំ ករណីយំ តីរេត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវានេត្វា ឃកមន្តំ និសីទិ ។

ឃកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ តំ ឧទាសកំ ភកវា ឃតនរោច ចិរស្សំ ខោ តំ ឧទាសក ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥនាកមនាយាតិ ។ ចិរយ្យដិកាយំ ភន្តេ ភកវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុកាមោ អបិចាហំ កេហិចិ កិច្ចករណីយេហិ ព្យារដោ ឃវាហំ នាសក្ខី ភកវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុន្តិ ។ អថខោ ភកវា ឃតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. ធុសេយ្យំ ។ ម. ធុសេយ្យ ។ ២ ឱ. ម. ចតុត្តន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ផស្សធម៌ទាំងឡាយ រមែងប៉ះពាល់ត្រូវបាន ព្រោះអាស្រ័យ
ឧបធិ កាលបើឧបធិ មិនមាន ផស្សធម៌ទាំងឡាយ ប៉ះពាល់
ត្រូវដូចម្តេចបាន ។ សូត្រ ទី ៤ ។

[៥៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
សាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ឧបាសកម្នាក់ នៅក្នុងស្រុកឥច្ឆានង្គ័លៈ
បានទៅដល់នគរសាវត្ថី ដោយកិច្ចនីមួយ ។ លុះឧបាសកនោះ
បានសម្រេចកិច្ចនោះស្រេច ក្នុងនគរសាវត្ថីហើយ ក៏ធ្វើដំបូលទៅ
គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧបាសកនោះ អង្គុយក្នុង
ទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ឧបា-
សក ខ្លួនអ្នកធ្វើហេតុជាទំនង ដើម្បីមកទីនេះជាយូរអង្វែងហើយ ។
ឧបាសកនោះទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រុងនឹងចូល
មកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាយូរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកខ្វល់
ខ្វាយមិនដាច់ ដោយកិច្ចការនីមួយ ទើបមិនអាចធ្វើតចូលមកគាល់
ព្រះមានព្រះភាគបានសោះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្តិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចលិន្ទវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

សុខំ វត តស្ស ន ហោតិ កិញ្ចុ

សង្ខាតធម្មស្ស^(១) ពហុស្សុតស្ស

សកិញ្ចានំ បស្ស វិហាញ្ញមាណំ

ជនោ ជនម្ហិ^(២) បដិពទ្ធក្រោតិ ។ បញ្ចមំ^(៣) ។

[៥៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស បរិព្វាជកស្ស
ទហារា មាលាវិកា បជាបតី ហោតិ កត្តិដី ឧបវិជញ្ញា ។
អថខោ សា បរិព្វាជិកា តំ បរិព្វាជកំ ឯតទរោច
កច្ច ត្វំ ព្រាហ្មណ តេលំ អាហារ យំ មេ វិជាតាយ
ភវិស្សតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សោ បរិព្វាជកោ តំ
បរិព្វាជិកំ ឯតទរោច កុតោ បនាហំ កោតិយា
តេលំ អាហារមីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សា បរិព្វាជិកា
តំ បរិព្វាជកំ ឯតទរោច កច្ច ត្វំ ព្រាហ្មណ តេលំ
អាហារ យំ មេ វិជាតាយ ភវិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ
ខោ សោ បរិព្វាជកោ តំ បរិព្វាជិកំ ឯតទរោច
កុតោ បនាហំ កោតិយា តេលំ អាហារមីតិ ។

១ ម. សង្ខតធម្មស្ស ។ ២ ម. ជនស្មី ។ ៣ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គទី ២ ឆដ្ឋសូត្រ

កិលេសត្រឿងខ្វល់ខ្វាយណាមួយ មិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមានធម៌
ពិចារណាហើយ ជាពហូសូត្រ នុ៎ះឯងជាសុខ អ្នកចូរមើលបុគ្គល
អ្នកប្រកបដោយកង្វល់ កំពុងតែលំបាកចំពោះអ្នកផង ច្រើនតែមាន
សភាពជាប់ចំពាក់ចំពោះអ្នកផង ។ សូត្រ ទី ៥ ។

[៥៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង នាងមាណវិកានៅក្មេង ជាប្រពន្ធបរិញ្ញាជកម្នាក់ ជាស្រ្តី
មានគភ៌ ជិតសម្រាលកូន ។ លំដាប់នោះ នាងបរិញ្ញាជិកានោះ បាន
និយាយនឹងបរិញ្ញាជកនោះយ៉ាងនេះថា នៃព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅនាំមកនូវ
ប្រេងដែលជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ សម្រាប់សម្រាលកូន ។ កាលបើនាង
បរិញ្ញាជិកានិយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិញ្ញាជកនោះ ក៏និយាយនឹងនាងបរិញ្ញា-
ជិកានេះវិញថា ចុះអញនាំយកប្រេងពីណាមកឲ្យនាង ។ នាងបរិញ្ញាជិកា
នោះ បាននិយាយនឹងបរិញ្ញាជកនោះ ជាគម្រប់ ២ ដងយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅនាំប្រេង ដែលជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំសម្រាប់សម្រាល
កូន ។ បរិញ្ញាជកនោះបាននិយាយនឹងនាងបរិញ្ញាជិកានោះជាគម្រប់ ២ ដង
យ៉ាងនេះថា ចុះអញនាំយកប្រេងពីណា មកឲ្យនាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

តតិយម្បិ ខោ សា បរិព្វាជិកា តំ បរិព្វាជកំ ឯតទរោច
កច្ច ត្ថំ ព្រាហ្មណ តេលំ អាហារ យំ មេ វិជាតាយ
ភវិស្សតីតិ ។

[៥៧] តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស
កោសលស្ស កោដ្ឋាការេ សមណស្ស វា ព្រាហ្ម-
ណស្ស វា សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា យារទត្ថំ ចាត្ថំ
ទីយតិ នោ ជីហារិត្ថំ ។ អថខោ តស្ស បរិព្វាជកស្ស
ឯតទហោសិ រញ្ញោ ខោ បន បសេនទិស្ស កោស-
លស្ស កោដ្ឋាការេ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស
វា សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា យារទត្ថំ ចាត្ថំ
ទីយតិ នោ ជីហារិត្ថំ យទ្ធជាហំ រញ្ញោ បសេនទិស្ស
កោសលស្ស កោដ្ឋាការំ កត្តា តេលស្ស យារទត្ថំ
បិវិត្វា យរំ អាតត្តា ឧត្តិវិត្វាន ទទេយ្យំ យំ ឥមិស្សា
វិជាតាយ ភវិស្សតីតិ ។ អថខោ សោ បរិព្វាជកោ
រញ្ញោ បសេនទិសុស កោសលស្ស កោដ្ឋាការំ
កត្តា តេលស្ស យារទត្ថំ បិវិត្វា យរំ អាតត្តា^(១)
នេវ សក្កោតិ ឧទ្ធិំ កាត្ថំ ន បន អនោ ។

១ ម. គត្តា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

នាងបរិញ្ញាជិកានោះ បាននិយាយនឹងបរិញ្ញាជកនោះជាគម្រប់ ៣ ដងយ៉ាង
នេះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅនាំយកប្រេង ដែលជាប្រយោជន៍
ដល់ខ្ញុំ សម្រាប់សម្រាលកូន ។

[៥៧] សម័យនោះឯង ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់ប្រទាន
ឲ្យសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ ឆាន់សប្បិ ឬ ប្រេង ក្នុងឃ្នាំងត្រឹម ១ ផ្លែត
មិនទ្រង់ប្រទាន ឲ្យនាំចេញបានទេ ។ គ្រានោះឯង បរិញ្ញាជកនោះ
មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ចំណាំតែព្រះរាជាព្រះនាមបសេនទិកោសល ទ្រង់
ប្រទានឲ្យសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ឆាន់សប្បិ ឬប្រេង ក្នុងឃ្នាំង ត្រឹម ១
ផ្លែត មិនទ្រង់ប្រទាន ឲ្យនាំចេញបានទេ បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ
នឹងទៅឯឃ្នាំង ព្រះរាជាព្រះនាមបសេនទិកោសល ក្រេបផឹកប្រេងដរាប
ដល់ផ្លែត ហើយមកផ្ទះវិញ សឹមរើឲ្យ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រពន្ធ
នេះ សម្រាប់សម្រាលកូន ។ លំដាប់នោះ បរិញ្ញាជកនោះ ទៅឯឃ្នាំង
ព្រះរាជា ព្រះនាមបសេនទិកោសលហើយ ក្រេងផឹកនូវប្រេង ដរាប
ដល់ផ្លែតមកផ្ទះវិញ ក៏មិនអាចនឹងរើប្រេងឲ្យចេញមកខាងលើ ទាំងមិនអាច
ធ្វើឲ្យធ្លាក់ចុះទៅខាងក្រោមបាន ។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ឆលិន្ទវគ្គស្ស សត្តមសុត្តំ

សោ ទុក្ខាហិ តិប្បាហិ^(១) កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋា
 អារដ្ឋតិ បរិវដ្ឋតិ ច ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ
 ជិវាសេត្វា បត្តចីវរមាណយ សារត្ថិ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។
 អទ្ធិសា ខោ ភកវា តំ បរិព្វាជកំ ទុក្ខាហិ តិប្បាហិ^(២)
 កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋំ អារដ្ឋមាណំ បរិវដ្ឋមាណំ ។
 អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
 ឧទានំ ឧទានេសិ

សុខិណោ វត យេ អភិព្វាណ
 វេទតុណោ ហិ ជនា អភិព្វាណ
 សកិញ្ចាណំ បស្ស វិហញ្ញមាណំ
 ជនោ ជនស្មី បដិពទ្ធិចិត្តោតិ ។ ឆដ្ឋិ^(៣) ។

[៥៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សារ-
 ត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្ស អារាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស ឧទាសកស្ស
 ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាថោ កាលកតោ ហោតិ ។
 អថខោ សម្ពហុលា ឧទាសកា អលូវត្វា អលូ-
 កេសា ជិវាជិវស្ស យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ

១-២ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ខរាហីតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្ថិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ សត្តមសូត្រ

បរិញ្ញាជកនោះ ត្រូវទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ពាល់ត្រូវ ក៏បម្រះ
 ននៀលទៅមក ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់
 បាត្រនិងចីវរ សញ្ញារចូលទៅបិណ្ឌបាតឯក្រុងសាវត្ថី ក្នុងបុព្វល្អាសម័យ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញបរិញ្ញាជកនោះ កំពុងត្រូវទុក្ខវេទនា
 ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ពាល់ត្រូវ កំពុងបម្រះននៀលទៅមក ។ លុះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់
 បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឱហ្ន៎ ជនទាំងឡាយណា មិនមានកិលេសជាគ្រឿងកង្វល់ ជននោះ
 រមែងមានសេចក្តីសុខ មួយទៀត ជនទាំងឡាយណា មិនមាន
 កង្វល់ ជនទាំងនោះ ឈ្មោះថាដល់នូវវេទគឺអរហត្តមគ្គញ្ញាណ អ្នក
 ចូរមើលពួកជន ដែលប្រកបដោយកង្វល់កំពុងលំបាក (ដោយទុក្ខ)
 អ្នកផង (ច្រើនតែ) មានចិត្តចំពាក់ចំពោះអ្នកផង ។ សូត្រទី ៦ ។

[៥៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ឧបាសកម្នាក់ មានកូនប្រុសតូចមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទី
 គាប់ចិត្ត ធ្វើមរណភាព ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកច្រើននាក់មាន
 សំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងថ្ងៃ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧបសង្កម្ពិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធេ ខោ តេ ឧបាសកេ ភកវា ឯតទរោច
 កិណ្ឌុ តុម្ពេ ឧបាសកា អលូត្វា អលូកេសា ឥធូប-
 សង្កម្ពិត្វា^(១) ទិវាទិវស្សាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សោ ឧបាស-
 កោ ភកវន្តំ ឯតទរោច មយ្ហំ ខោ ភកវា^(២) ឯក-
 បុត្តកោ បិយោ មនាហោ កាលកតោ^(៣) មយំ
 អលូត្វា អលូកេសា ឥធូបសង្កមន្តា ទិវាទិវស្សាតិ ។
 អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
 ឧទានំ ឧទានេសិ

បិយរូបស្សាទកទ្ធិតា សេ^(៤)
 ទេវកាយា បុមុមាណុសា ច
 អហារិណោ បរិជុន្តា
 មច្ចុរាជស្ស វសំ កច្ចន្តិ ។
 យេ វេ ទិវា ច វត្តោ ច
 អប្បមត្តា ជហន្តិ បិយរូបំ
 តេ វេ ខណាន្តិ អយមូលំ
 មច្ចុនោ អាមិសំ ទុរតិវត្តន្តិ ។ សត្តមំ^(៥) ។

១ ឱ. ម. ឥធូបសង្កមន្តា ។ ២ ឱ. ម. ភន្តេ ។ ៣ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ តេនាតិ
 ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. ម. បិយរូបាសាគតទ្ធិកា វេ ។ ៥ ឱ. ម. សត្តមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧបាសក
 ទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះ
 ថា ម្ចាស់ឧបាសកទាំងឡាយ ដូចម្តេចហ្ន៎ បានជាអ្នកទាំងឡាយ មាន
 សំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក ចូលមកក្នុងទីនេះទាំងថ្ងៃ ។ កាលបើព្រះ
 មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ ឧបាសកនោះ បានទូលព្រះ
 មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ កូនប្រុសតូចមួយ
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត ធ្វើមរណភាពទៅ បាន
 ជាពួកខ្ញុំព្រះអង្គ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក ចូលមកក្នុងទីនេះ
 ទាំងថ្ងៃ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ
 ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកទេវតានិងពួកមនុស្ស ជាច្រើន ជាប់ចំពាក់ដោយការត្រេកត្រអាល
 ក្នុងរូប ជាទីស្រឡាញ់ ជាអ្នកមានសេចក្តីទុក្ខ និងសេចក្តីសាបសូន្យ
 លុះក្នុងអំណាចមច្ចុរាជ ។ ពួកជនណា មិនធ្វេសប្រហែសទាំងថ្ងៃទាំង
 យប់ លះបង់រូប ជាទីស្រឡាញ់ ពួកជននោះឯង ឈ្មោះថាគាស់រំលើង
 ឫសគល់នៃទុក្ខជានុយនៃមច្ចុ ដែលកន្លងបានដោយក្រ ។ សូត្រទី ៧ ។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

[៥៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា កុណ្ឌិយាយំ វិហារតិ កុណ្ឌិដ្ឋានវនេ^(១) ។ តេន ខោ បនសមយេន សុប្បវាសា កោលិយដីតា សត្ត វស្សានិ កត្តំ ជាវេតិ សត្តាហំ មុទ្ធកញ្ញា ។ សា ទុក្ខាហិ តិប្បាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ដុដ្ឋា តីហិ វិតក្កេហិ អធិវាសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា វត សោ ភក្កវាយោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ ធម្មំ ទេសេតិ សុប្បដិបន្នោ វត តស្ស ភក្កវតោ សាវកសង្ឃោ យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ សុសុខំ វត និព្វានំ យត្តិទំ^(២) ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិទ្ធិតីតិ ។

[៦០] អថខោ សុប្បវាសា កោលិយដីតា សាមិកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្ថំ អយ្យបុត្ត យេន ភក្កវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា មម វចនេន ភក្កវតោ ចានេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាដំ អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយដីតា ភក្កវតោ ចានេ សិរសា វន្ទតិ

១ ឱ. ម. កុណ្ឌានវនេ ។ ២ ឱ. ម. យទិទំ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ អដ្ឋមសូត្រ

[៥៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកុណ្ណិដ្ឋានវ័ន ទៀបក្រុងកុណ្ណិយា ។ សម័យនោះឯង កោលិយធីតានាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គក៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគក៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ។ កោលិយធីតានោះ លុះត្រូវទុក្ខវេទនា ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា ប៉ះពាល់អត់ទ្រាំដោយការត្រិះរិះ ៣ យ៉ាងថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ត្រាស់ដឹងញោយរធម៌ចំពោះព្រះអង្គឯង ដោយប្រពៃព្រោះ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះសង្ឃសាវ័ករបស់ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ លោកប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រោះលោកប្រតិបត្តិ ហើយ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រៃ លែងព្រោះមិនមានទុក្ខបែបនេះឡើយ ១ ។

[៦០] គ្រានោះ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា បានហៅស្វាមី មកប្រាប់ថា បពិត្រព្រះអយ្យបុតុត សូមព្រះអង្គមក សូមព្រះអង្គចូល ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ សូមថ្វាយបង្គំ ព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ សូមព្រះអង្គ ទូលសួរនូវការ មិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ មានកម្លាំងក្រោកឡើងរហ័ស និងការនៅ សប្បាយ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អប្បាពាធំ អប្បាតង្គី លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ
 បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វេទហិ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយដីតា
 សត្ត វស្សានិ កត្តំ ជាវេតិ សត្តាហំ មុទ្ធកញ្ញា សា
 ទុក្ខាហិ តិប្បាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ដុដ្ឋា តីហិ
 វិតក្កេហិ អធិវាសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា វត សោ ភកវា
 យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហាធាយ ធម្មំ ទេ-
 សេតិ សុប្បដិបន្នោ វត តស្ស ភកវតោ សាវកសង្ឃោ
 យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហាធាយ បដិបន្នោ
 សុសុខំ វត និព្វានំ យត្តិនំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិជ្ជតីតិ ។
 បរមន្តិ ខោ សោ កោលិយបុត្តោ សុប្បវាសាយ
 កោលិយដីតាយ បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ កោលិយបុត្តោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយដីតា ភកវតោ
 ចានេ សិរសា វន្តតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គី
 លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច វេទតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ មានកម្លាំង ក្រោកឡើង
 រហ័សនិងការនៅសប្បាយ មួយទៀត សូមព្រះអង្គទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មាន
 គភ៌លំបាក អស់ ៧ ថ្ងៃ ព្រះនាងត្រូវទុក្ខវេទនាដ៏ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា ពាល់
 ត្រូវហើយ អត់ទ្រាំដោយការត្រិះរិះ ៣ យ៉ាងថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងញោយរួចម៍ចំពោះព្រះអង្គឯង ដោយប្រពៃ
 ព្រោះទុរង្គសម្តែងធម៌ ដើម្បីឲ្យលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះសង្ឃសារីក
 របស់ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រោះលោកប្រតិបត្តិ
 ហើយ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង
 ព្រោះមិនមានទុក្ខបែបនេះឡើយ ១ ។ កោលិយរាជបុត្រ (ជាស្វាមី) បាន
 ទទួលស្តាប់ពាក្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាថា ប្រសើរហើយ រួច
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកោលិយរាជបុត្រ គង់ក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទ នៃព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយសិរ្សៈ ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ មានកម្លាំងក្រោក
 ឡើងរហ័ស និងការនៅជាសុខសប្បាយ រួចនិយាយផ្តាំ យ៉ាងនេះថា

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

សុប្បវាសា កោលិយដីតា សត្ត វស្សានិ កត្តំ ជាវេតិ
 សត្តាហំ មុទ្ធកញ្ញា សា ទុក្ខាហិ តិប្បាហិ
 កដុកាហិ វេទនាហិ ដុដ្ឋា តីហិ វិតក្កេហិ អធិវា-
 សេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា វត សោ ភកវា យោ ឥមស្ស
 ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ ធម្មំ ទេសេតិ សុប្ប-
 ដិបន្នោ វត តស្ស ភកវតោ សាវកសង្ឃោ យោ
 ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ
 សុសុខំ វត និព្វានំ យត្តិនំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិជ្ជតីតិ ។
 សុខិនី ហោតុ សុប្បវាសា កោលិយដីតា អរោកា
 អរោកំ បុត្តំ វិជាយតូតិ ។ សហា វចនា ច បន
 ភកវតោ សុប្បវាសា កោលិយដីតា សុខិនី អរោកា
 អរោកំ បុត្តំ វិជាយិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ កោ-
 លិយបុត្តោ ភកវតោ ភាសិតំ អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិលំ កត្វា
 យេន សកំ ឃរំ តេន បច្ចយាសិ^(១) ។ អទ្ធិសា
 ខោ សោ កោលិយបុត្តោ សុប្បវាសំ កោលិយដីតរំ

១ ឱ. ម. បច្ចាយាសិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ អដ្ឋមសូត្រ

កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គក៍ អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគក៍លំបាក
អស់ ៧ ថ្ងៃ នាងត្រូវទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា អត់ទ្រាំ ដោយការ
ត្រិះរិះ ៣ យ៉ាងថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹង
ញោយ្យធម៌ចំពោះព្រះអង្គឯង ដោយប្រពៃ ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងធម៌
ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះសង្ឃសារីករបស់ព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះអង្គនោះប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រោះលោកប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បីលះបង់នូវទុក្ខ
បែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះនិព្វានជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះមិនមានទុក្ខបែប
នេះឡើយ ១ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា សូមឲ្យកោលិយធីតា នាម
សុប្បវាសា បានសេចក្តីសុខ សូមកុំឲ្យមានរោគប្រសូតបុត្តកុំឲ្យមានរោគ ។
ឯកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ក៏បានសេចក្តីសុខ ឥតមានរោគ ប្រសូត
បុត្តក៏ឥតមានរោគ ដំណាលនឹងព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ ។ កោលិ-
យរាជបុត្រនោះ ត្រេកអរអនុមោទនា ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា
ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
ព្រះភាគរួច ធ្វើប្រទក្សិណហើយ យាងសំដៅមកកាន់គេហដ្ឋានព្រះអង្គ
វិញ ។ កោលិយរាជបុត្រនោះបានឃើញ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សុខិដី អរោកំ បុត្តំ វិជាតំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ
អច្ឆរិយំ វត កោ អព្ភតំ វត កោ តថាគតស្ស មហិទ្ធិ-
កតា មហានុការវតា យត្រិ ហិ ធាមាយំ សុប្បវាសា
កោលិយដីតា សហ វចនា ច បន ភកវតោ សុខិដី
អរោកា អរោកំ បុត្តំ វិជាយិស្សតីតិ អត្តមនោ បមុទិតោ
បីតិសោមនស្សជាតោ អហោសិ ។

[៦១] អថខោ សុប្បវាសា កោលិយដីតា
សាមិកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អយ្យបុត្ត យេន ភកវា
តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភកវតោ
ចានេ សិរសា វជ្ជាហិ សុប្បវាសា កន្តេ កោលិយដីតា
ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ
សុប្បវាសា កន្តេ កោលិយដីតា សត្ត វស្សានិ
កព្ពំ ធារេតិ សត្តាហំ មុទ្ធកញ្ញា សា ឯតរហិ
សុខិដី អរោកា អរោកំ បុត្តំ វិជាតា សា
សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ^(១) ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន ទិមន្តេតិ

១ ឱ. ម. អយំ សទ្ធោ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្ត មិនមានរោគ លុះកោលិយ-
 រាជបុត្តនោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎
 អស្ចារ្យណាស់ ឱហ្ន៎ ចំឡែកណាស់តើ ព្រះតថាគតមានប្ញទ្ធិច្រើន
 មានអានុភាពច្រើនមែន មិនគួរឃើញកោលិយជីតា នាមសុប្បវាសានេះ
 បានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តមិនមានរោគ ដំណាលគ្នានឹង
 ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះសោះ កោលិយរាជបុត្ត មានចិត្ត
 ត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ។

[៦១] គ្រានោះ កោលិយជីតា នាមសុប្បវាសា ហៅស្វាមីមកថា បពិត្រ
 ព្រះអយ្យបុត្ត សូមព្រះអង្គមក សូមព្រះអង្គចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះ
 ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយសិរ្សៈ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោលិ-
 យជីតា នាមសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
 សិរ្សៈ រួចសូមព្រះអង្គក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោ-
 លិយជីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាក អស់ ៧
 ថ្ងៃ ឥឡូវនេះ នាងបានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តមិនមាន
 រោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ ភកវា សុប្បវាសាយ
 កោលិយដីតាយ សត្ត ភត្តានិ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។
 បរមន្តិ ខេ^(១) សោ កោលិយបុត្តោ សុប្បវាសាយ
 កោលិយដីតាយ បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កម្មិ
 ឧបសង្កម្មិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខេ សោ កោលិយបុត្តោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយដីតា ភកវតោ
 ចានេ សិរសា វន្តតិ ឯវញ្ច វទេតិ សុប្បវាសា ភន្តេ
 កោលិយដីតា សត្ត វស្សានិ កត្តំ ធារេសិ^(២) សត្តាហំ
 មុទ្ធកញ្ញា សា ឯតរហំ សុខិដី អរោកា អរោកំ បុត្តំ
 វិជាតា សា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន
 និមន្តេតិ អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ ភកវា សុប្បវាសាយ
 កោលិយដីតាយ សត្ត ភត្តានិ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។

[៦២] តេន ខេ បន សមយេន អញ្ញាតវេន ឧទា-
 សកេន ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ ស្វាតនាយ ភត្តេន
 និមន្តិតោ ហោតិ ។ សោ ច ឧទាសកោ អាយស្មតោ
 មហាមោក្កល្លានស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ ភកវា

១ ម. ឯវំ ភន្តេតិ ខោតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ម. ធារេតិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ អដ្ឋមសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមព្រះមានព្រះភាគព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ
 ទ្រង់ទទួលភត្ត ៧ ថ្ងៃ របស់កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ។ កោលិយ-
 រាជបុត្តនោះ ទទួលស្តាប់ពាក្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាថា ប្រសើរ
 ហើយ រួចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយ
 បង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកោលិយរាជបុត្តនោះ
 គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះ
 បាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ មួយទៀត នាងក្រាបទូលយ៉ាង
 នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាទ្រទ្រង់គក៌
 អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគក៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះនាងបានសេចក្តីសុខ
 មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តមិនមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធ
 ជាប្រធាន ដោយភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ
 សូមព្រះមានព្រះភាគ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់ទទួលភត្ត ៧ ថ្ងៃ របស់
 កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាឲ្យទាន ។

[៦២] សម័យនោះឯង ឧបាសកម្នាក់ និមន្តភិក្ខុសង្ឃ មាន
 ព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយភត្តក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ឧបាសកនោះ ជាឧបដ្ឋាក
 របស់ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អាយស្មន្តំ មហាមោក្កល្លានំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ
 មោក្កល្លាន យេន សោ ឧទាសកោ តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិត្វា តំ ឧទាសកំ ឯវំ វេហិ សុប្បវាសា
 អារុសោ កោលិយដីតា សត្ត វស្សានិ កត្តំ ជារេសិ
 សត្តាហំ មុទ្ធកញ្ញា សា ឯតវហិ សុខិដី អរោតា អរោកំ
 បុត្តំ វិជាតា សា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន
 និមន្តេតិ^(១) ករោតុ សុប្បវាសា កោលិយដីតា សត្ត
 ភត្តានិ បច្ឆា សោ ករិស្សតិ^(២) តុយ្ហំ សោ^(៣)
 ឧបដ្ឋាកោតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា មហា-
 មោក្កល្លានោ ភកវតោ បដិស្សត្វា យេន សោ
 ឧទាសកោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ឧទា-
 សកំ ឯតទរោច សុប្បវាសា អារុសោ កោលិយដីតា
 សត្ត វស្សានិ កត្តំ ជារេសិ សត្តាហំ មុទ្ធកញ្ញា សា
 ឯតវហិ សុខិដី អរោតា អរោកំ បុត្តំ វិជាតា សា
 សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន និមន្តេតិ
 ករោតុ សុប្បវាសា កោលិយដីតា សត្ត ភត្តានិ

១ ឱ. និមន្តេសីតិ ។ ២ ម. បច្ឆា ត្វំ ករិស្សសីតិ សញ្ញាបេតិ ។ ៣ ឱ.
 ម. តុយ្ហេសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់មោគ្គល្លាន អ្នក
 ចូរមក អ្នកចូលទៅរកឧបាសកនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយ
 នឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ កោលិយធីតា នាមសុប្បវា-
 សា ទ្រទ្រង់គក៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគក៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះ នាងមាន
 សេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តឥតមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ
 មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ សូមឲ្យកោលិយធីតា នាម
 សុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ខ្លួនអ្នកចាំធ្វើក្រោយ ព្រោះឧបាសកនោះ
 ជាឧបដ្ឋាករបស់លោកស្រាប់ហើយ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ
 ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ រួចចូលទៅ
 រកឧបាសកនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងឧបាសកនោះ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គក៌
 អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគក៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះ នាងមានសេចក្តីសុខ
 មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តឥតមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជា
 ប្រធាន ដោយភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា
 ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ខ្លួនអ្នកនឹងធ្វើក្រោយ ។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

បច្ឆា តំ ករិស្សសីតិ ។ សចេ មេ ភន្តេ អយ្យោ មហា-
 មោក្កល្លានោ តិណ្ណំ ធម្មានំ ចាដិកោកោ កោតានព្វ
 ដីវិតស្ស ច សទ្ធាយ ច កកោតុ សុប្បវាសា កោលិយ-
 ដីតា សត្ត ភត្តានិ បច្ឆា^(១) ករិស្សាមីតិ ។ ទ្ធិន្នំ ខោ តេ
 អហំ អារុសោ ធម្មានំ ចាដិកោកោ កោតានព្វ ដីវិ-
 តស្ស ច សទ្ធាយ បន តំយេវ ចាដិកោកោតិ ។
 សចេ^(២) ភន្តេ អយ្យោ មហាមោក្កល្លានោ ទ្ធិន្នំ ធម្មានំ
 ចាដិកោកោ កោតានព្វ ដីវិតស្ស ច កកោតុ សុប្បវាសា
 កោលិយដីតា សត្ត ភត្តានិ បច្ឆា ករិស្សាមីតិ ។
 អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ តំ ឧទាសកំ
 សញ្ញាបេត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ វតទវោច សញ្ញាតោ^(៣) ភន្តេ សោ ឧទាសកោ
 កកោតុ សុប្បវាសា កោលិយដីតា សត្ត ភត្តានិ
 បច្ឆា សោ ករិស្សតីតិ ។ អថខោ សុប្បវាសា កោលិយ-
 ដីតា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទដិ-
 យេន កោជដិយេន សហត្តា សន្តប្បេសិ សម្បវាវេសិ

១ ឱ. ម. បច្ឆាហំ ។ ២ ឱ. ម. សចេ មេ ។ ៣ ឱ. ម. សញ្ញតោ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ អដ្ឋមសូត្រ

ឧបាសកនោះ និយាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើព្រះមហាមោគ្គល្លាន
 ជាម្ចាស់ធានា ចំពោះធម៌ ៣ យ៉ាងគឺ កោគៈ ១ ជីវិត ១ សទ្ធា ១
 សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ខ្លួនខ្ញុំធ្វើ
 ក្រោយ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ ខ្លួនអាត្មា
 ធានាឲ្យអ្នកតែធម៌ ២ យ៉ាង គឺកោគៈ ១ ជីវិត ១ ឯខ្លួនអ្នកត្រូវតែធានា
 សទ្ធាខ្លួនឯងចុះ ។ ឧបាសកនោះនិយាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើ
 ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ធានាចំពោះតែធម៌ ២ យ៉ាងគឺកោគៈ ១
 ជីវិត ១ សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ
 ខ្លួនខ្ញុំចាំធ្វើក្រោយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ
 បានពន្យល់ឧបាសកនោះហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានពន្យល់ឧបាសកនោះហើយ សូមឲ្យកោលិយ-
 ធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ឧបាសកនោះ ចាំធ្វើខាង
 ក្រោយ ។ លំដាប់នោះ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា អង្គាស
 ភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានអស់ថ្ងៃ ៧ ឲ្យឆាន់ឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ដោយ
 ខាទនីយកោជនីយាហារ ដ៏ឧត្តម ដោយដៃខ្លួនឯង ត្រាតែហាមឃាត់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

តព្វា ទារកំ ភកវន្តំ វជ្ជាបេសិ ភិក្ខុសង្ឃំ ។ អថខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ តំ ទារកំ ឯតទរោច កច្ចិ រោ
 ទារក ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ន កិញ្ចិ ទុក្ខន្តិ ។
 កុតោ មេ ភន្តេ សារីបុត្ត ខមនីយំ កុតោ យាបនីយំ
 សត្ត មេ វស្សានិ លោហិតកុច្ឆិយា វុត្តានីតិ ។ អថខោ
 សុប្បវាសា កោលិយដីតា បុត្តោ មេ ធម្មសេនា-
 បតិណ សទ្ធិ មន្តេតីតិ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោម-
 នស្សជាតា អហោសិ ។ អថខោ ភកវា សុប្បវាសំ
 កោលិយដីតំ អត្តមនំ បមុទិតំ បីតិសោមនស្ស-
 ជាតំ វិទិត្វា សុប្បវាសំ កោលិយដីតំ ឯតទរោច
 ឥន្ទេយ្យាសិ ត្វំ សុប្បវាសេ អញ្ញាម្បិ ឯវរូបំ
 បុត្តន្តិ ។ ឥន្ទេយ្យាហំ ភន្តេ ភកវា អញ្ញានិបិ
 ឯវរូទានិ សត្ត បុត្តានីតិ ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

រួចហើយ ឲ្យទារកនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគនិងភិក្ខុសង្ឃ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ បានសួរទារកនោះ យ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់ទារក កាលអ្នកនៅក្នុងគភ៌ ល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅ
 បានដែរឬ មិនមានទុក្ខតិចតួចទេឬ ។ ទារកនោះទូលតបថា បពិត្រព្រះ
 សារីបុត្តដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា ល្មមអត់ទ្រាំបាន មកពីណា ល្មមប្រព្រឹត្ត
 ទៅបាន មកពីណា (ព្រោះ) ខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃ ប្រឡាក់ដោយឈាម
 អស់ ៧ ឆ្នាំមកហើយ ។ លំដាប់នោះ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា
 មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ដោយសេចក្តីនឹកកោតថា
 បុត្តអាត្មាអញ ចេះប្រឹក្សាជាមួយព្រះធម្មសេនាបតីបាន ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបថា កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា មាន
 ចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សហើយ ទើបត្រាស់នឹងកោលិ-
 យធីតា នាមសុប្បវាសា យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់នាងសុប្បវាសា នាងចង់
 បានបុត្តដទៃបែបនេះ តទៅទៀតដែរឬ ។ កោលិយធីតា នាមសុប្ប-
 វាសា ទូលថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំម្ចាស់ចង់បានបុត្ត
 ដទៃ បែបនេះ ៧ នាក់ទៀត ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបបន្តិចនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

អសាតំ សាត្រូបេន បិយ្យូបេន អប្បិយំ

ទុក្ខំ សុខស្ស រូបេន បមត្តមតិវត្តតីតិ ។ អដ្ឋមំ^(១) ។

[៦៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ
 វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុប្បាសានេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន វិសាខាយ មិការមាតុយា កោចិនេវ
 អត្តោ រញ្ញោ បសេនទិម្ហិ កោសលេ បដិពន្ធា^(២)
 ហោតិ ។ តំ រាជា បសេនទិ កោសលោ ន យថា-
 ទិប្បាយំ តីវេតិ ។ អថខោ វិសាខា មិការមាតា ទិវា-
 ទិវស្សេវ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ
 ខោ វិសាខំ មិការមាតវំ ភក្កវា ឯតទវោច ហន្ត កុតោ
 នុ តំ វិសាខេ អាកច្ឆសិ ទិវាទិវស្សាតិ ។ ឥធម មេ
 ភន្តេ កោចិនេវ អត្តោ រញ្ញោ បសេនទិម្ហិ កោសលេ
 បដិពន្ធា ហោតិ តំ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 ន យថាទិប្បាយំ តីវេតីតិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ
 វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. បដិពន្ធា ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ នវមសូត្រ

អារម្មណ៍ មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីស្រឡាញ់ អារម្មណ៍ ជាទុក្ខ
រមែងគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលអ្នកប្រមាទ ដោយសភាពជាទីត្រេកអរ ដោយ
សភាពជាទីស្រឡាញ់ ដោយសភាពនៃសេចក្តីសុខ ។ សូត្រទី ៨ ។

[៦៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
គង់នៅ ក្នុងប្រាសាទនៃមិគារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ប្រយោជន៍ណាមួយ របស់នាងវិសាខាមិគារមាតា ជា
ប្រយោជន៍ជាប់ទាក់ទងនឹងព្រះបាទបសេនទិកោសល ។ ព្រះបាទបសេនទិ-
កោសល ទ្រង់មិនពិចារណាប្រយោជន៍នោះ តាមបំណងឡើយ ។ គ្រា
នោះ នាងវិសាខាមិគារមាតា ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងថ្ងៃ
ក្តៅ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ ។ លុះនាងវិសាខាមិគារមាតា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់នាងវិសាខា នាងមកអំពីណា
ទាំងថ្ងៃក្តៅម៉្លេះ ។ នាងវិសាខាទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រយោជន៍
នីមួយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងទីនេះ ជាប្រយោជន៍ជាប់ទាក់ទង នឹងព្រះបាទ
បសេនទិកោសល ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មិនពិចារណា
ប្រយោជន៍នោះតាមបំណងឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បាន
ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សព្វំ បរវសំ ទុក្ខំ សព្វំ ឥស្សរិយំ សុខំ
សាធារណោ វិហញ្ញន្តិ យោកា ហិ ទុរតិក្កមាតិ ។
នវមំ^(១) ។

[៦៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា អនុបិយាយំ
វិហារតិ អម្ពរេន ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
ភទ្ធិយោ កាឡិកោធាយ បុត្តោ អវញ្ញតតោបិ រុក្ខមូល-
តតោបិ សុញ្ញាការតតោបិ អភិក្ខុណំ ឧទានំ ឧទានេសិ
អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ អស្សោសុំ ខោ សម្ព-
ហុលា ភិក្ខុ អាយស្មតោ ភទ្ធិយស្ស កាឡិកោធាយ
បុត្តស្ស អវញ្ញតតស្សបិ រុក្ខមូលតតស្សបិ សុញ្ញាការ-
តតស្សបិ អភិក្ខុណំ ឧទានំ ឧទានេន្តស្ស^(២) អហោ សុខំ
អហោ សុខន្តិ ។ សុត្វាន តេសំ ឯតទហោសិ និស្សំ-
សយំ ខោ អារុសោ អាយស្មា ភទ្ធិយោ កាឡិកោធាយ
បុត្តោ អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ យំស បុព្វេ អការិ-
កភូតស្ស រដ្ឋសុខំ សោ តមនុស្សរមាដោ អវញ្ញត-
តោបិ រុក្ខមូលតតោបិ សុញ្ញាការតតោបិ អភិក្ខុណំ

១ ឱ. ម. នវមន្តិ នត្តិ ។ ២ ម. ឧទានេន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

(ប្រយោជន៍ណាមួយ) ដែលនៅក្នុងអំណាចនៃជនដទៃទាំងអស់ នាំមកនូវទុក្ខ តស្សរភាពទាំងអស់ នាំមកនូវសុខ សត្វទាំងឡាយដែលជ្រមុជទៅ ក្នុងហេតុនៃទុក្ខទូទៅ តែងនឿយព្រួយ ព្រោះកិលេសជាគ្រឿងប្រកបទាំងឡាយ សត្វកន្លងបានដោយក្រ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

[៦២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តអម្ពរ័ន ទៀបក្រុងអនុប្បិយា ។ សម័យនោះ ព្រះភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានី ឈ្មោះកាឡិគោធា ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិនូវឧទានរឿយ ។ ថា ឱហ្មុំ សុខអ្វីម៉្លេះ ឱហ្មុំ សុខអ្វីម៉្លេះ ។ ពួកភិក្ខុជាច្រើនរូបបានឮថា ព្រះភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនៃនាងសាកិយានី ឈ្មោះកាឡិគោធា ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិឧទានរឿយ ។ ថា ឱហ្មុំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ឱហ្មុំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ដូច្នោះដែរ ។ លុះពួកភិក្ខុទាំងនោះបានឮហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានី ឈ្មោះកាឡិគោធា ប្រាកដជា អផ្សកនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដោយពិត ព្រះភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុនោះ នឹករលឹកសេចក្តីសុខក្នុងរាជ្យរបស់លោក កាលនៅជាគ្រហស្ថអំពីដើម ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិឧទានរឿយ ។ ថា

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ឆលិន្ទវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។
 អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភក្ខវា តេនុបសង្កមីសុ
 ឧបសង្កមីត្វា ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯតទោវចំ
 អាយស្មា ភន្តេ ភទ្ធិយោ កាឡិកោជាយ បុត្តោ អញ្ញ-
 តតោបិ រុក្ខមូលតតោបិ សុញ្ញាការតតោបិ អភិក្ខុលំ
 ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ និស្សំ-
 សយំ ខោ ភទ្ធិយោ កាឡិកោជាយ បុត្តោ អនភិរតោ
 ។ បេ ។ អហោ សុខន្តិ ។

[៦៥] អថខោ ភក្ខវា អញ្ញតំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯហិ
 តំ ភិក្ខុ មម វចនេន ភទ្ធិយំ ភិក្ខុ អាមន្តេហិ សត្តា
 តំ អារុសោ ភទ្ធិយ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ
 សោ ភិក្ខុ ភក្ខវតោ បទិស្សត្វា យេនាយស្មា ភទ្ធិ-
 យោ កាឡិកោជាយ បុត្តោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្ក-
 មីត្វា អាយស្មន្តំ ភទ្ធិយំ កាឡិកោជាយ បុត្តំ ឯត-
 ទោវច ។ សត្តា តំ អារុសោ ភទ្ធិយ អាមន្តេតីតិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ ទសមសូត្រ

ឱហ្មំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ឱហ្មំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 ភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា ទោះនៅក្នុង
 ព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិឧទានរឿយ ។ ថា
 ឱហ្មំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ឱហ្មំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ព្រះភទ្ទិយៈជាបុត្តនាងសាកិយានី
 ឈ្មោះកាឡិគោធា ប្រាកដជា អផ្សុកនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយ
 ពិត ។ បេ ។ ឱហ្មំ សុខ អ្វីម៉្លេះ ។

[៦៥] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុមួយរូបហើយ
 បង្គាប់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរមក ចូរហៅភទ្ទិយភិក្ខុ តាមពាក្យតថាគតថា នៃ
 អារុសោភទ្ទិយៈ ព្រះសាស្តាទ្រង់ឲ្យហៅអ្នក ។ ភិក្ខុនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធ-
 ដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ រួចចូលទៅរកព្រះភទ្ទិយៈ
 ដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះ
 កាឡិគោធាថា នៃអារុសោ ភទ្ទិយៈ ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅអ្នក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯវមារុសោតិ ខោ អាយស្មា ភទ្ធិយោ កាឡិកោធាយ
 បុត្តោ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សត្ថា យេន ភកវា តេនុ-
 បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្ថា ភកវន្តំ អភិវាទេត្ថា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នំ ខោ អាយស្មន្តំ ភទ្ធិយំ
 កាឡិកោធាយ បុត្តំ ភកវា ឯតទវោច សច្ចំ កិវ ត្ថំ
 ភទ្ធិយ អញ្ញកតោមិ រុក្ខមូលកតោមិ សុញ្ញាការកតោមិ
 អភិក្ខុណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ
 សុខន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ។ កំ បន ត្ថំ ភទ្ធិយ អត្តវសំ សម្ម-
 ស្សមាដោ អញ្ញកតោមិ រុក្ខមូលកតោមិ សុញ្ញាការ-
 កតោមិ អភិក្ខុណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ
 អហោ សុខន្តិ ។ បុព្វេ មេ ភន្តេ អការិកក្ខតស្ស
 រដ្ឋសុខំ កាវេន្តស្ស អន្តោមិ អន្តេបុរេ រក្ខា សំវិទ-
 ហិតា^(១) អហោសិ ពហិមិ អន្តេបុរេ រក្ខា សំវិទហិតា
 អហោសិ អន្តោមិ នករេ រក្ខា សំវិទហិតា អហោសិ
 ពហិមិ នករេ រក្ខា សំវិទហិតា អហោសិ
 អន្តោមិ ជនបទេ រក្ខា សំវិទហិតា អហោសិ
 ពហិមិ ជនបទេ រក្ខា សំវិទហិតា អហោសិ ។

១ ឱ. ម. សុសំវិហិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា បានទទួល
 ពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអាវុសោ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំនូវព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះ
 កាឡិគោធា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ
 ថា ម្ចាស់ភទ្ទិយៈ បានឮថា អ្នកទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី
 នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិឧទានរឿយ ។ ថា ឱហ្ន៎ សុខ អ៊ូម៉្លោះ ឱហ្ន៎ សុខ
 អ៊ូម៉្លោះ ដូច្នោះមែនឬ ។ ព្រះភទ្ទិយៈ ក្រាបទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់ភទ្ទិយៈ អ្នកពិចារណា ឃើញអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាចូល
 ទៅនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិឧទាន
 រឿយ ។ ថា ឱហ្ន៎ សុខ អ៊ូម៉្លោះ ឱហ្ន៎ សុខ អ៊ូម៉្លោះ ដូច្នោះ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន កាលពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គនៅជាគ្រហស្ថសោយសុខក្នុងរាជ្យ ការរក្សា
 ខាងក្នុងព្រះរាជវាំង គេបានចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្រៅព្រះរាជវាំង
 គេក៏ចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្នុងនគរ គេចាត់ចែងល្អហើយ
 ការរក្សាខាងក្រៅនគរ គេចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាក្នុងជនបទ គេ
 ចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្រៅជនបទ គេចាត់ចែងល្អហើយ ។

ឧទានេ ទុតិយស្ស មុច្ឆលិន្ទវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

សោ ខោ អហំ ភន្តេ ឯវំ រក្ខិតោ តោមិតោ^(១) សន្តោ
 ភិតោ ឧត្ថិតោ ឧស្សង្គី ឧត្រាសី^(២) វិហាសី ឯតរហិ ខោ
 បនាហំ ភន្តេ អញ្ញតតោមិ រុក្ខមូលតតោមិ សុញ្ញាការ-
 តតោមិ ឯកកោ អភិតោ អនុត្ថិតោ អនុស្សង្គី អនុ-
 ត្រាសី អប្បោស្សក្តោ បន្ទុលោមោ បរទរុត្តោ^(៣) មិតក្ខ-
 តេន ចេតសា វិហារមិ ។ ឥមំ^(៤) ខោ អហំ ភន្តេ
 អត្តវសំ សម្បស្សមាណោ អញ្ញតតោមិ រុក្ខមូលត-
 តោមិ សុញ្ញាការតតោមិ អភិត្តុលំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្តា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្សន្តរតោ ន សន្តិ កោចា

ឥតិ ភវាភវតញ្ច វិតិវត្តោ

តំ វិតតភយំ សុខី អសោកំ

ទេវា នានុភវន្តិ ទស្សនាយាតិ ។ ទសមំ^(១) ។

មុច្ឆលិន្ទវគ្គោ ទុតិយោ ។

១ ម. រក្ខិតគោបិតោ ។ ២ ឱ. ឧត្រស្តោ ។ ម. ឧត្រាសោ ។ ៣ ម. បរទត្តវត្តា ។
 ៤ ម. ឥទំ ។ ៥ ឱ. ម. ទសមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ ទសមសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯង ដែលគេរក្សាគ្រប់គ្រងយ៉ាងនេះ ហើយ ក៏នៅតែភ័យភ្ញាក់ផ្អើលរង្ស៊ីសតក់ស្កុត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវ នេះខ្ញុំព្រះអង្គតែម្នាក់ឯង ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុង ផ្ទះស្ងាត់ក្តី ក៏លែងភ័យ លែងភ្ញាក់ផ្អើល លែងតក់ស្កុតហើយ ជាអ្នកមាន ការខ្វល់ខ្វាយតិច ឥតព្រឺព្រួចរោម ចិញ្ចឹមជីវិតដោយបច្ច័យដែលអ្នកដទៃ ឲ្យ នៅដោយមានចិត្តដូចជាពួកម្រឹគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ពិចារណា ឃើញអំណាចប្រយោជន៍នេះហើយ ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅ ទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្ធិឧទានរឿយ ។ ថា ឱហ្ន៎ សុខ អ្វីម៉្លេះ ឱហ្ន៎ សុខ អ្វីម៉្លេះ ដូច្នោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនេះហើយ ទើបទ្រង់បន្ធិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្តីក្រោធ មិនមានក្នុងចិត្តរបស់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះឈ្មោះ ថា កន្លងផុតនូវសេចក្តីចម្រើននិងសេចក្តីវិនាស ទេវតាទាំងឡាយ កម្រនឹងបានឃើញបុគ្គលដែលប្រាសចាកភ័យ បានប្រកបដោយ សេចក្តីសុខ ឥតសោកនោះឡើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ មុច្ឆលិន្ទវគ្គ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

តិស្សុទ្ធានំ

មុច្ចុលិដ្ឋោ រាជា ទណ្ឌោន សក្ការោ ឧបាសកោន ច
 កត្តិដី ឯកបុត្តោ ច សុប្បវាសា វិសាខា ច
 កាឡិកោជាយ ភទ្ធិយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ឧទាននៃមុច្ចុលិន្ទវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះមានព្រះភាគគង់ទៀបគល់រាំង ១
អំពីព្រះរាជា ១ អំពីការវាយពស់ដោយដំបង ១
អំពីគ្រឿងសក្ការៈ ១ អំពីតច្ឆានផ្តល់កិឡានសក ១
អំពីប្រពន្ធច្រាហ្មណ៍មានគភ៌ ១ អំពីកូនតូច ១
អំពីកោលិយជីតាឈ្មោះសុប្បវាសា ១ អំពីនាង
វិសាខា ១ អំពីព្រះភិទ្ធិយត្ថេរ (ជាបុត្ត) នាង
សាកិយានី ឈ្មោះកាឡិគោធា ១ ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

ឧទានេ តតិយោ នន្ទវគ្គោ

[៦៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតោ ភិក្ខុ ភក្កវតោ
អវិទូរេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាកុជិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ
បណិទាយ បុរាណកម្មវិចាកជំ ទុក្ខំ តិប្បំ^(១) កដុ-
កំ វេទនំ អធិវាសេន្តោ សតោ សម្បជានោ អវិ-
ហញ្ញមាណោ ។ អទ្ធិសា ខោ ភក្កវា តំ ភិក្ខុ អវិទូរេ
និសិដ្ឋំ បល្ល័ង្កំ អាកុជិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិទាយ
បុរាណកម្មវិចាកជំ ទុក្ខំ តិប្បំ^(២) កដុកំ វេទនំ អធិ-
វាសេន្តំ សតំ សម្បជានំ អវិហញ្ញមាណំ ។ អថខោ ភក្កវា
ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
សព្វកម្មជហាស្ស ភិក្ខុនោ
ធុនមាណស្ស^(៣) បុរេក្ខតំ វជំ
អមមស្ស បិតស្ស តាទិណោ
អត្តោ នត្តិ ជនំ លហេតវេតិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(៤) ។

១-២ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ខវន្តិ ទិស្សតិ ។ ៣ អដ្ឋកថាយំ ធុន-ឥតិ បាហោ ។ ៤ ឱ. ម. សុត្តំ
បឋមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ បឋមសូត្រ

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣

[៦៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប អង្គុយពែនក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយតាំងកាយត្រង់ អត់ទ្រាំទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា ដែលកើត អំពីផលនៃកម្មចាស់ មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មិនលំបាក ។ ព្រះ មានព្រះភាគ បានទតឃើញភិក្ខុនោះ អង្គុយពែនក្នុងទីជិតនៃព្រះអង្គ តាំងកាយត្រង់ អត់ទ្រាំទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីផល នៃកម្មចាស់ មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មិនលំបាក ។ លុះព្រះ មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុអ្នកលះបង់កម្មទាំងពួង កម្ចាត់បង់ធូលីគឺកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់ធ្វើ ក្នុងកាលមុន មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ បិតនៅនឹងជីង សេចក្តីត្រូវ ការដើម្បីហោរក^(១) អ្នកផងឲ្យជួយមិនមានឡើយ ។ ចប់ សូត្រទី ១ ។

១ ប្រយោជន៍ដើម្បីហោរកអ្នកផងថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរធ្វើថ្នាំជាដើម ដល់អាត្មាដូច្នោះ មិនមានឡើយ ព្រោះលោកឥតមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងសរីរៈ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[៦៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា នន្ទោ ភក្កវតោ
ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ ឯវំ អាហេ-
ចេសិ អនភិវតោ អហំ អារុសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ
ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ទារតុំ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ
ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន
ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សោ
ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតនរោច អាយស្មា ភន្តេ នន្ទោ ភក្ក-
វតោ ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ ឯវំ
អាហេចេសិ អនភិវតោ អហំ អារុសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ
ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ទារតុំ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ
ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ អថខោ ភក្កវា អញ្ញតរំ ភិក្ខុ
អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ មម វចនេន នន្តំ ភិក្ខុ
អាមន្តេហិ សត្វា តំ អារុសោ នន្ត អាមន្តេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[៦៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជ ជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆា នៃព្រះមានព្រះភាគ និយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុច្រើនរូបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនត្រេកអរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយទេ ខ្ញុំមិនអាច នឹងទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំមុខជានឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅ កាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាប ទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជនិងជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆា នៃព្រះមានព្រះភាគ បាននិយាយ ប្រាប់ពួកភិក្ខុច្រើនរូបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនត្រេក អរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទេ ខ្ញុំមិនអាចទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយធម៌បាន ទេ ខ្ញុំមុខជានឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុ ១ រូបមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរមក ចូរហៅនន្ទភិក្ខុ តាមពាក្យតថាគតថា ម្ចាស់ អារុសោ នន្ទ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅអ្នក ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភកវតោ បដិស្សត្វា យេនា-
 យស្មា នន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
 នន្តំ ឯតទរោច សត្វា តំ អារុសោ នន្ត អាមន្តេតីតិ ។
 ឯវមារុសោតិ ខោ អាយស្មា នន្ទោ តស្ស ភិក្ខុនោ
 បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ
 ខោ អាយស្មន្តំ នន្តំ ភកវា ឯតទរោច សច្ចំ កិរ ត្វំ
 នន្ត សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ ឯវំ អាពោចេសិ អនភិរតោ
 អហំ អារុសោ ។ យេ ។ ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ ឯវំ
 ភន្តេតិ ។ កិស្ស បន ត្វំ នន្ត អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរសិ ន សក្កោសិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ទារេតុំ សិក្ខុ
 បច្ចក្កាយ ហីនាយាវត្តិស្សសីតិ ។ សាកិយានិ
 មម^(១) ភន្តេ ជនបទកល្យាណី យរា និក្ខមន្តស្ស^(២)
 ឧបឡ្ហស្មិទិតេហិ កេសេហិ អបលោកេត្វា មំ
 ឯតទរោច តុវនំ ខោ អយ្យបុត្ត អាគច្ឆេយ្យាសីតិ ។

១ ឱ. ម. មំ ។ ២ ឱ. និក្ខមន្តំ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ ទុតិយសូត្រ

ភិក្ខុនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ
 ហើយចូលទៅរកព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
 នឹងព្រះនន្ទ ដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោនន្ទ ព្រះសាស្តាទ្រង់
 ត្រាស់ហៅអ្នក ។ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអា-
 រុសោ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាប
 ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះនន្ទដ៏
 មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់នន្ទ បានឮថា អ្នកបាននិយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុច្រើនរូប យ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនត្រេកអរ ។ បេ ។ ខ្ញុំមុខជានឹងត្រឡប់ទៅ
 កាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញដូច្នោះ ពិតមែនឬ ។ ព្រះនន្ទក្រាបទូលថា ព្រះ
 ករុណាព្រះអង្គ ពិតមែន ។ ម្ចាស់នន្ទ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាអ្នកមិនត្រេក
 អរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ មិនអាចទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយៈ នឹងពោលលា
 សិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចេញមកអំពីផ្ទះ នាងសាកិយានី ជនបទកល្យាណី កំពុងតែ
 ស្និតស្នាងសក់បានពាក់កណ្តាល បានស្រែកផ្តាំខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអយ្យបុត្ត សូមទ្រង់ត្រឡប់មកវិញចាប់ ។ ណា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សោ ខោ អហំ ភន្តេ តំ អនុស្សរមាណោ អនភិរតោ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្នារតុំ
 សិក្ខំ បច្ចុក្កាយ ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ អថខោ ភកវា
 អាយស្មន្តំ នន្តំ ពាហាយ កហោត្វា សេយ្យថាបិ នាម
 ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសា-
 រិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេរំ ជេតវនេ អន្តរហិតោ
 ទេវេសុ តាវត្តិសេសុ ចាតុរហោសិ ។

[៦៨] តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចមត្តានិ អច្ចរា-
 សតានិ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស ឧបដ្ឋានំ អាតតានិ
 ហោន្តិ កុក្កដចាទានិ^(១) ។ អថខោ^(២) ភកវា អាយស្មន្តំ
 នន្តំ អាមន្តេសិ បស្សសិ នោ តំ នន្ត ឥមានិ បញ្ច
 អច្ចរាសតានិ កុក្កដចាទានីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ។ តំ កិ
 មញ្ញសិ នន្ត កតមា នុ ខោ អភិរូបតវា វា ទស្សនីយ-
 តវា វា ចាសាទិកតវា វា សាកិយានី វា ជនបទកល្យា-
 ណី ឥមានិ វា បញ្ច អច្ចរាសតានិ កុក្កដចាទានីតិ ។

១ ឱ. កកុដបាទីនតិ ។ ម. កកុដបាទីនី ។ ២ ឱ. តេន ខោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ រលឹកឃើញពាក្យនោះ បានជាមិន
 ត្រេកអរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ មិនអាចទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយៈបាន នឹង
 ពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ត្រង់ដើមដៃ ហើយបាត់
 អំពីវត្តជេតពន ទៅប្រាកដឯស្ថានតាវត្តិឱ្យទេវលោក ដូចជាបុរសមាន
 កម្លាំង លាដៃដៃលបត់ ឬបត់ដៃដៃលលាដូច្នោះ ។

[៦៨] សម័យនោះឯង ពួកស្រ្តីទេពអប្សរ ចំនួន ៥០០ រូប មាន
 សម្បុរដូចសម្បុរជើងព្រាប បានមកគាល់បម្រើព្រះឥន្ទ្រ ជាស្តេចទេវតា ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ហៅព្រះនន្ទដ៏មានអាយុថា
 ម្ចាស់នន្ទ អ្នកឃើញពួកស្រ្តីទេពអប្សរចំនួន ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរដូច
 ជាសម្បុរជើងព្រាបនេះដែរឬ ។ ព្រះនន្ទក្រាបទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់នន្ទ អ្នកសម្គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច នាងសាកិយានីជនបទកល្យាណី
 និងពួកស្រ្តីទេពអប្សរ ចំនួន ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរដូចជាសម្បុរជើង
 ព្រាបនេះ តើស្រ្តីណាមានរូបល្អជាង គួររមិលមើលជាង គួរជ្រះថ្លាជាង ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

សេយ្យថាបិ ភន្តេ បលុដ្ឋមក្កដិ កណ្ណាណសច្ឆិដ្ឋា
 ឯវមេវ ខោ ភន្តេ សាកិយានិ ជនបទកល្យាណី
 ឥមេសំ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ ឧបនិធាយ សំខ្យម្បិ ន
 ឧបេតិ^(១) កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធិម្បិ ន ឧបេតិ
 អថខោ ឥមានិ បញ្ច អច្ឆរាសតានិ អភិរូបតរានិ ចេវ
 នស្សនីយតរានិ ច ចាសាទិកតរានិ ចាតិ ។ អភិរម នន្ទ
 អភិរម នន្ទ អហន្តេ ចានិកោកោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ
 បដិលាកាយ កុក្កុដចាណនន្តិ ។ សចេ មេ ភន្តេ ភគវា
 ចានិកោកោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាកាយ កុក្កុ-
 ដចាណនំ^(២) អភិរមិស្សាមហំ ភន្តេ ភគវា ព្រហ្មចរិយេ-
 តិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្នំ ពាហាយ តហេត្វា
 សេយ្យថាបិ ធាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ
 បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេវ
 ទេវេសុ តារត្ថិសេសុ អន្តរហិតោ ជេតវនេ ចាតុរហោសិ ។
 អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ អាយស្មា កិរ នន្តោ ភគវតោ
 ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ

១ ម. នោបេតិ ។ ២ ឱ. កកុថបាទិនីនន្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ ទុតិយសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មេស្វាមានរោមរេច កំបុតស្លឹកត្រចៀកនិងច្រមុះ
 យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នាងសាកិយានីជនបទកល្យាណី បើ
 ប្រៀបធៀបនឹងពួកស្រ្តីទេពអប្សរទាំង ៥០០ រូបនេះ មិនដល់នូវការរាប់
 មិនបានមួយចំណិត ទាំងមិនគួរនឹងប្រៀបផ្ទឹមទេ ប្រហែលគ្នានឹងមេស្វា
 នោះក៏យ៉ាងនោះដែរ កាលបើយ៉ាងនេះ ពួកស្រ្តីទេពអប្សរទាំង ៥០០ រូប
 នេះ មានរូបល្អជាងផង គួរមិលមើលជាងផង គួរជ្រះថ្លាជាងផង ។ ម្នាល
 នន្ទ អ្នកចូរត្រេកអរចុះ ម្នាលនន្ទ អ្នកចូរត្រេកអរចុះ តថាគតជាអ្នកធានា
 ឲ្យអ្នកបានពួកស្រ្តីទេពអប្សរទាំង ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរដូចជាសម្បុរ
 ជើងព្រាប ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើព្រះមានព្រះភាគ ធានាឲ្យខ្ញុំព្រះ
 អង្គ បានពួកស្រ្តីទេពអប្សរ ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរដូចសម្បុរជើងព្រាប
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងត្រេកអរក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់នន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុ ត្រង់ដើមដៃ ហើយ
 បាត់អំពីតារវត្តិវ្យទេវលោក មកប្រាកដនាវត្តជេតពន ដូចជាបុរសមាន
 កម្លាំងលាដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលាដូច្នោះឯង ។ ពួកភិក្ខុបានឮថា
 ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជ ជាបុត្រព្រះមាតុញ្ញានៃព្រះមានព្រះភាគ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ព្រោះហេតុ (ចង់បាន) នូវពួកស្រ្តីទេពអប្សរ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ភក្កវា កិរស្ស ចាដិកោកោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ
បដិលាកាយ កុក្កដចាទានន្តិ ។

[៦៩] អថខោ អាយស្មតោ នន្ទស្ស សហាយកា
ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ នន្តំ ភតកវាទេន ច ឧបក្កិវាទេន ច
សមុទាចរន្តិ ភតកោ កិរាយស្មា នន្ទោ ឧបក្កិវតកោ
កិរាយស្មា នន្ទោ អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ភក្កវា
កិរស្ស ចាដិកោកោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាកាយ
កុក្កដចាទានន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា នន្ទោ សហាយ-
កានំ ភិក្ខុនំ ភតកវាទេន ច ឧបក្កិវាទេន ច អដ្ឋិ-
យមាដោ ហរាយមាដោ ដិកុច្ឆមាដោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ
អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្ទោ ន ចិរស្សេរ
យស្សត្តាយ កុលបុត្តា^(១) សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ
បព្វជន្តិ^(២) តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ

១ ឱ. កុលបុត្តោ ។ ២ ឱ. បព្វជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកធានា ឲ្យលោកបានឮកស្រ្តីទេព-
អប្សរទាំង ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរ ដូចជាសម្បុរជើងព្រាប ។

[៦៧] លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុជាសម្មាញ្ញព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ តែង
ហៅរក ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ដោយពាក្យថា ព្រះនន្ទជាអ្នកស៊ីឈ្នួល
ផង ដោយពាក្យថា ព្រះនន្ទគឺព្រះមានព្រះភាគជួលហើយផង បានឮ
ថា ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាអ្នកស៊ីឈ្នួល បានឮថា ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ
ព្រះមានព្រះភាគជួលហើយ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះហេតុតែពួក
ស្រ្តីទេពអប្សរ បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធានាឲ្យលោកបានឮក
ស្រ្តីទេពអប្សរទាំង ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរដូចជាសម្បុរជើងព្រាប ។
លំដាប់នោះ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ឆ្ងាយណាយធុញ្ញាទ្រាន់ ជិនឆ្នួននឹង
ពាក្យរបស់ពួកភិក្ខុជាសម្មាញ្ញ ដែលនិយាយថា លោកជាអ្នកស៊ីឈ្នួល
ផង និងពាក្យថា លោកគឺព្រះមានព្រះភាគជួលហើយផង ក៏គេច
ចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កម្ដៅកិលេស មានចិត្តឆ្ពោះទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្ត ដែលចេញ
ចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីអនុត្តរគុណណា
មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចអនុត្តរគុណនោះ
មានព្រហ្មចរិយៈ ជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ការណីយំ
ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញតោ ខោ
បនាយស្នា នន្ទោ អរហតំ អហោសិ ។

[៧០] អថខោ អញ្ញតោ ទេវតា អភិក្កន្តាយ វត្តិយា
អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱកាសេត្វា យេន
ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតា ខោ សា ទេវតា
ភកវន្តំ ឯតទរោច អាយស្នា ភន្តេ នន្ទោ ភកវតោ
ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ អាសវានំ ខយា អនាសរំ ចេតោ-
វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។ ភកវតោបិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ
នន្ទោ អាសវានំ ខយា អនាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញា-
វិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហារតីតិ ។ អថខោ អាយស្នា នន្ទោ តស្សា វត្តិយា

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ ទុតិយសូត្រ

ក៏បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចារ្យ អាត្មាអញបានប្រ-
ព្រឹត្តចប់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនា-
កិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តា
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយរូបដែរ ។

[៧០] លំដាប់នោះឯង ទេវតាមួយអង្គ កាលវេលារាត្រីបឋមយាមកន្ទង់
ទៅហើយ មានរស្មីរុងរឿងញ៉ាំងវត្តជេតពនដុំវិញទាំងអស់ឲ្យភ្លឺស្វាងហើយ
ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
ព្រះភាគ ហើយបិតក្នុងទិសមគ្គរ ។ លុះទេវតានោះ ឈរក្នុងទិសមគ្គរ
ហើយ ក៏បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជ ជាបុត្តព្រះមាតុច្ឆា នៃព្រះមានព្រះភាគ
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង
ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ។ ញាណក៏កើតដល់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា នន្ទ-
ភិក្ខុ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិន
មានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួន
ឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នមែន ។ លុះកន្ទង់រាត្រីនោះហើយ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អច្ចយេន យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា នន្នោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច
 យំ មេ ភន្តេ ភក្កវា ចាដិកោកោ បញ្ចន្តំ អច្ចរាស-
 តានំ បដិលាកាយ កុក្កុដចាទានំ មុញ្ញាមហំ ភន្តេ
 ភក្កវន្តំ ឯតស្មា បដិស្សវាតិ ។ មយាបិ ខោ តេ នន្ន
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ នន្នោ អាសវានំ
 ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ
 ទេវតាបិ^(១) មេ ឯតមត្តំ អាហោចេសិ អាយស្មា ភន្តេ
 នន្នោ ភក្កវតោ ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។ យទេវ
 ខោ តេ នន្ន អនុចាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ^(២)

១ ឱ. ទេវាបិ ។ ២ ម. វិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ក៏បានចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះនន្ទដ៏មាន
 អាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធានាឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ
 បានពួកស្រ្តីទេពអប្សរទាំង ៥០០ រូប មានសម្បុរដូចជាសម្បុរជើងព្រាប
 ដោយការប្តេជ្ញាណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានរួច
 ចាកការប្តេជ្ញានុ៎ះនឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់នន្ទ ទោះបីតថាគត ក៏បានកំណត់ដឹងចិត្ត របស់អ្នក
 ដោយចិត្តថា នន្ទភិក្ខុ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចចេតោវិមុត្តិ និង
 បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នដែរ ទាំងទេវតា ក៏បានប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះ
 ដល់តថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះនន្ទជាព្រះអនុជ ជាបុត្រ
 ព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះមានព្រះភាគ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចចេតោវិមុត្តិ
 និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្ចាស់នន្ទ ចិត្តរបស់អ្នកផុត
 ស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ក្នុងកាលណា

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

អថាហំ មុត្តោ ឯតស្នា បដិស្សវាតិ ។ អថខោ ភកវា
ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
យស្ស តិណ្ណោ កាមបង្កើត្តំ^(១) មទ្ធិតោ កាមកណ្ណកោ^(២)
មោហក្ខយំ អនុប្បត្តោ សុខទុក្ខេសុ ន វេជតិ
សភិក្ខុតិ ។ ទុតិយំ^(៣) ។

[៧១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន យសោជប្បមុខានិ បញ្ចមត្តានិ
ភិក្ខុសតានិ សាវត្ថិ អនុប្បត្តានិ ហោន្តិ ភកវន្តំ ទស្ស-
នាយ ។ តេ ច^(៤) អាតន្តកា ភិក្ខុ នេវាសិកេហិ
ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទមាណា សេនាសនានិ បញ្ញា-
បយមាណា បត្តចីវរានិ បដិសាមយមាណា ឧច្ចាសន្តា
មហាសន្តា អហោសុំ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ
អានន្តំ អាមន្តេសិ កេ បនេតេ អានន្ត ឧច្ចាសន្តា
មហាសន្តា កេវដ្ឋា មញ្ញោ មច្ចំ វិលោហេន្តិតិ ។

១ ឱ. យស្ស និក្ខិណ្ណោ បដ្ឋោ ។ ម. យស្ស និក្ខិណ្ណោ បទដ្ឋោ ។ ២ ម.
កាមកណ្ណកោ ។ ៣ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្ថិ ។ ៤ ម. ច ខោ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ តតិយសូត្រ

ឯតថាគត ក៏ផុតស្រឡះ ចាកការប្តេជ្ញានុ៎ះ ក្នុងកាលនោះដែរ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុណា បានឆ្ងល់ភក់គឺកាម បានញាំញីបន្ទាត់កាម ភិក្ខុនោះ បាន
ដល់នូវការអស់មោហៈរមែងមិនញាប់ញ័រព្រោះសុខនិងទុក្ខឡើយ ។
សូត្រ ទី ២ ។

[៧១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យ
នោះឯង ពួកភិក្ខុចំនួន ៥០០ រូប មានព្រះយសោជៈជាប្រធាន បាននិមន្ត
ទៅនគរសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ពួកអាគន្ធកភិក្ខុទាំង
នោះ កាលនិយាយសំណេះសំណាលជាមួយនឹងពួកនេវាសិកភិក្ខុ ឲ្យក្រាល
សេនាសនៈ ទុកដាក់បាត្រចីវរ ក៏មានសំឡេងកង់រំពង មានសំឡេង
ខ្លាំង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏
មានអាយុមកថា ម្ចាស់អានន្ទ សូរសំឡេងកង់រំពង សូរសំឡេង
ខ្លាំង ទំនងដូចព្រានសំណាញ់ក្នុងកាលចាប់ត្រី តើជាសំឡេងអ្វី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯតានិ កន្តេ យសោជប្បមុខានិ បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុ-
 សតានិ សាវត្ថី អនុប្បត្តានិ ភកវន្តំ ទស្សនាយ តេ
 ច អាតន្តុកា ភិក្ខុ នេវាសិកេហិ ភិក្ខុហិ សន្និ
 បដិសម្មោទមាណា សេនាសនានិ បញ្ញាបយមាណា បត្ត-
 ចីវរានិ បដិសាមយមាណា ឧច្ចាសន្ទា មហាសន្ទាតិ ។
 តេនហានន្ទ មម វចនេន តេ ភិក្ខុ អាមន្តេហិ សត្តា
 អាយស្មន្តេ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ អាយស្មា
 អានន្តោ ភកវតោ បដិស្សត្វា យេន តេ ភិក្ខុ តេនុប-
 សន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច សត្តា
 អាយស្មន្តេ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ
 អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុ-
 បសន្តិមិសុ ឧបសន្តិមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធតេ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវា
 ឯតទរោច កិណ្ឌុ តុម្ភេ ភិក្ខុវេ ឧច្ចាសន្ទា មហាសន្ទា
 កេវត្តា មញ្ញោ មច្ឆំ វិលោហេន្តីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុ ៥០០ រូប មានព្រះ
យសោជៈជាប្រធាននុ៎ះ បានមកដល់នគរសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះ
ភាគ ពួកអាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះ កាលនិយាយសំណេះសំណាលជាមួយនឹង
ពួកនេវាសិកកិក្ខុឲ្យក្រាលសេនាសនៈ ទុកជាកំប៉ាត្រចីវរ ក៏មានសំឡេងកង
រំពង មានសំឡេងខ្លាំង ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទៅហៅពួកភិក្ខុ
ទាំងនោះតាមពាក្យតថាគតថា ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុ
ទាំងឡាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ បានទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរកពួកភិក្ខុទាំងនោះ
លុះចូលទៅដល់ហើយនិយាយនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះថា ព្រះសាស្តាត្រាស់
ហៅលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលពាក្យព្រះ
អានន្ទដ៏មានអាយុថា អើអាវុសោ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយ
មានសំឡេងកងរំពង មានសំឡេងខ្លាំង ទំនងដូចជាពួកព្រានសំណាញ់
ក្នុងកាលចាប់ត្រី ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

[៧២] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា យសោដោ ភកវន្តំ ឯត-
 ទោច ឥមាជិ ភន្តេ បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានិ សាវត្ថិ
 អនុប្បត្តានិ ភកវន្តំ ទស្សនាយ តេមេ អាភន្តុកា
 ភិក្ខុ នេវាសិកេហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទមាណ
 សេនាសនានិ បញ្ញាបយមាណ បត្តចីវរានិ បដិសា-
 មយមាណ ឧច្ចាសទ្ធា មហាសទ្ធាតិ ។ កច្ចថ ភិក្ខុវេ
 រោ បណាមេមិ ន រោ មម សន្តិកេ វុត្តព្វន្តិ ។ ឯវំ
 ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយា-
 សនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនា-
 សនំ បដិសាមេត្វា^(១) បត្តចីវរមាណាយ យេន វេដ្ឋិ
 តេន ចារិកំ បក្កមីសុ វេដ្ឋិសុ អនុបុព្វេន ចារិក-
 ញ្ជរមាណ យេន វត្តមុទានទី តេនុបសង្កមីសុ ឧប-
 សង្កមីត្វា វត្តមុទានទីតីវេ^(២) បណ្ណកុដិយោ កវិត្វា
 វស្សំ ឧបកច្ឆិសុ ។

[៧៣] អថខោ អាយស្មា យសោដោ វស្សុបកតោ^(៣)

១ ម. សំសាមេត្វា ។ ២ ឱ. ម. វត្តមុទាយ នទិយា តីវេ ។ ៣ ម. វស្សុបកតេ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ តតិយសូត្រ

[៧២] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះយសោជៈដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុ ៥០០ រូបនេះ មកកាន់នគរសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះ កាលនិយាយសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងពួកនេវាសិកភិក្ខុ ឲ្យក្រាលសេនាសនៈ ទុកដាក់បាត្រចីវរ ក៏ មានសំឡេងកងរំពង មានសំឡេងខ្លាំង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក ទាំងឡាយ ចូរទៅ តថាគតបណ្តេញអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ មិន ត្រូវនៅក្នុងសម្នាក់តថាគតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះ មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ រួចទុកដាក់សេនាសនៈ យកបាត្រចីវរ ហើយចៀសចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវដ្តី កាលត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុង ដែនវដ្តីតាមលំដាប់ បានចូលទៅឯស្ទឹងវគ្គមុទា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើខ្នមស្លឹកនៅចាំវស្សា ប្របឆ្នេរស្ទឹង ឈ្មោះវគ្គមុទា ។

[៧៣] លំដាប់នោះ ព្រះយសោជៈដ៏មានអាយុ នៅចាំវស្សាហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភគវតា មយំ អារុសោ បណាមិតា
អត្តកាមេន ហិតេសិណ អនុកម្មកេន អនុកម្មំ
ឧទាទាយ ហន្ន មយំ អារុសោ តថា វិហារំ កប្បម
យថា នោ វិហារតំ ភគវា^(១) អត្តកាមោ^(២) អស្សាតិ ។
ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ យសោជស្ស
បច្ចុស្សោសុំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ រូបកដ្ឋា អប្បមត្តា
អាតាបិណោ បហិតត្តា វិហារន្តា តេនេវន្តរវស្សេន សព្វេ-
យេវ តិស្សោ វិជ្ជា សច្ចាភំសុ ។

[៧៤] អថខោ ភគវា សារត្តិយំ យថាកិរន្តំ វិហារិត្វា
យេន វេសាលី តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិ-
កញ្ចរមាណោ យេន វេសាលី តទវសិ ។ តត្រិ សុទំ
ភគវា វេសាលិយំ វិហារតិ មហារនេ ក្យជាតារសាលា-
យំ ។ អថខោ ភគវា វត្ថុមុណាតិវិយានំ ភិក្ខុនំ ចេតសា
ចេតោ បរិច្ច មនសិករិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ

១ ម. ភគវតោ ។ ២ ឱ. ម. អត្តមនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ក៏បានហៅពួកភិក្ខុមកថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយត្រូវ
 ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន ស្វែងរកប្រយោជន៍
 ព្រះអង្គអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ទ្រង់បណ្តេញហើយ ម្ចាស់
 អាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ គប្បីប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ចំពោះពួក
 យើងកាលនៅដោយការប្រព្រឹត្តយ៉ាងណា ពួកយើង គួរសម្រេចការនៅ
 ដោយការប្រព្រឹត្តយ៉ាងនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលពាក្យព្រះ
 យសោជៈដ៏មានអាយុថា អើអាវុសោ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏
 ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅ
 កិលេស មានចិត្តឆ្ពោះទៅកាន់ព្រះនិព្វាន លុះដល់ខាងក្នុងវស្សានោះ
 ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវត្រៃវិជ្ជាទាំងអស់គ្នា ។

[៧២] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី តាម
 សមគួរដល់អធ្យាស្រ័យហើយ ស្តេចចៀសចេញទៅកាន់ចារិក ក្នុងក្រុង
 វេសាលី កាលត្រាច់ទៅកាន់ចារិក តាមលំដាប់ បានទៅដល់ក្រុង
 វេសាលី ។ បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារ-
 សាលា នាមហារ័ន ជិតក្រុងវេសាលីនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ កំណត់ចិត្តពួកភិក្ខុ អ្នកនៅប្របឆ្នេរស្ទឹងវគ្គមុទា ដោយព្រះទ័យ
 ហើយធ្វើទុក ក្នុងព្រះទ័យ ត្រាស់ហៅ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុមកថា

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

អាណេកជាតា វិយ មេ អាណន្ទ ឯសា ទិសា ឱកាស-
 ជាតា វិយ មេ អាណន្ទ ឯសា ទិសា យស្សំ ទិសាយំ
 វត្តមុទាតិវិយា ភិក្ខុ វិហារន្តិ កន្តំ អប្បដិក្ខុលាសិ មេ
 មនសិកាតុំ បហិណោយ្យាសិ ត្វំ អាណន្ទ វត្តមុទាតិ-
 វិយានំ ភិក្ខុនំ សន្តិកេ ទូតំ សត្តា អាយស្មន្តេ អាម-
 ន្តេតិ សត្តា អាយស្មន្តានំ ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវំ
 ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ ភកវតោ បដិស្សត្វា
 យេន អញ្ញតោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ
 ភិក្ខុំ ឯតទរោច ឯហិ ត្វំ អាវុសោ យេន វត្តមុទាតិ-
 វិយា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វត្តមុទាតិវិយេ
 ភិក្ខុ ឯវំ វេហិ សត្តា អាយស្មន្តេ អាមន្តេតិ សត្តា
 អាយស្មន្តានំ ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ
 សោ ភិក្ខុ អាយស្មតោ អាណន្ទស្ស បដិស្សត្វា សេយ្យ-
 ថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ បសា-
 វេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេវំ មហារទេ
 ក្ខជាតារសាលាយំ អន្តរហិតោ វត្តមុទាយ នទិយា តីវេ
 តេសំ ភិក្ខុនំ បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ តតិយសូត្រ

ពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្របឆ្នេរស្ទឹងវគ្គមុទា នៅក្នុងទិសណា ម្នាលអានន្ទ ទិសនុំ៖
 ឯង ដូចជាមានពន្លឺដល់តថាគត ម្នាលអានន្ទ ទិសនុំ៖ឯង ដូចជាមានរស្មី
 ដល់តថាគត ភិក្ខុទាំងនោះ តថាគតមិនមែនស្អប់ខ្ពើមនឹងទៅរកទេ តថា-
 គតមិនមែនស្អប់ខ្ពើមនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្តទេ ម្នាលអានន្ទ គួរអ្នកបញ្ជូនទូត
 ទៅក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្របឆ្នេរស្ទឹងវគ្គមុទា ដោយពាក្យថា ព្រះ
 សាស្តាត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ព្រះសាស្តាចង់ចូលលោក
 ដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ បានទទួលព្រះ
 ពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរក
 ភិក្ខុមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះថា
 ម្នាលអារុសោ អ្នកចូរមក អ្នកចូរទៅរកពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្របឆ្នេរស្ទឹង
 វគ្គមុទា លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្របឆ្នេរ
 ស្ទឹងវគ្គមុទាយ៉ាងនេះថា ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុ
 ទាំងឡាយ ព្រះសាស្តា ចង់ចូលនឹងលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។
 ភិក្ខុនោះ បានទទួលពាក្យព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា អើអារុសោ ហើយ
 ក៏ស្រាប់តែបាត់អំពីកូដាគារសាលា នាមហារ័ន ទៅប្រាកដ ក្នុងទី
 ចំពោះមុខភិក្ខុទាំងនោះ ប្របឆ្នេរស្ទឹងវគ្គមុទា ដូចជាបុរសមានកម្លាំង
 លាដៃដៃលបត់ ឬបត់ដៃដៃលលាដូច្នោះ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

រត្តមុទាតិវិយេ ភិក្ខុ ឯតទរោច សត្វា អាយស្មន្តោ
 អាមន្តេតិ សត្វា អាយស្មន្តានំ ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវ-
 មារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សត្វា
 សេនាសនំ បដិសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សេយ្យថាបិ
 នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ
 បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេរំ រត្តមុទាយ
 នទិយា តីវេ អន្តរហិតា មហារនេ ក្សេតិកាសាលាយំ
 ភកវតោ សម្មុខេ ចាតុរហំសុ ។

[៧៥] តេន ខោ បន សមយេន ភកវា អានេញ្ជេន
 សមាទិណ និសិទ្ធា ហោតិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខុនំ
 ឯតទរោសិ កតមេន នុ ខោ ភកវា វិហារេន ឯតរហិ
 វិហារតីតិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទរោសិ
 អានេញ្ជេន ខោ ភកវា វិហារេន ឯតរហិ វិហារតីតិ ។
 សព្វេ អានេញ្ជេន សមាទិណ និសិទីសុ ។ អថខោ
 អាយស្មា អានេញ្ជោ អភិក្កុញ្ជាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បឋមេ
 យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តិ^(១) កត្វា
 យេន ភកវា តេនញ្ជេលិម្បណាមេត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច

១ ម. ចីវរំ កវិត្វា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បាននិយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុ អ្នកនៅប្របង្វែរស្ទឹងវគ្គមុទាថា ព្រះសាស្តាទ្រង់
ត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ព្រះសាស្តាចង់ចូបនឹងលោកដ៏
មានអាយុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើ
អាវុសោ ហើយក៏ទុកដាក់សេនាសនៈ កាន់យកបាត្រចីវរ រួចស្រាប់តែ
បាត់អំពីឆ្នេរស្ទឹងវគ្គមុទា មកប្រាកដ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមាន
ព្រះភាគក្នុងកូដាគារសាលា នាមហារ័ន ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាដៃ
ដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលាដូច្នោះ ។

[៧៥] សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយសមាធិ មិន
កម្រើក ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅដោយវិហារធម៌ ដូចម្តេចហ្ន៎ ។ លំដាប់នោះ
ភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ
ដោយវិហារធម៌ ដ៏មិនកម្រើក ។ ភិក្ខុទាំងអស់ ក៏អង្គុយនៅដោយសមាធិ
ដ៏មិនកម្រើកដែរ ។ គ្រាកាលដែលរាត្រីអស់ទៅ បឋមយាមកន្លងហើយ
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើឧត្តរាសង្កៈចៀងស្នាម្នាង
ប្រណម្យអញ្ជាលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ បឋមោ យាមោ ចិរនិសិដ្ឋា
 អាតន្តុកា ភិក្ខុ បដិសម្មោទតុ ភន្តេ ភកវា អាតន្តុ-
 កេហិ ភិក្ខុហិតិ ។ ឃំ រុត្តេ ភកវា តុណ្ហិ អហោសិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា
 និក្ខន្តេ មជ្ឈិមេ យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរា-
 សង្កំ កត្វា យេន ភកវា តេនញ្ចលិម្បណាមេត្វា
 ភកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ
 មជ្ឈិមោ យាមោ ចិរនិសិដ្ឋា អាតន្តុកា ភិក្ខុ បដិ-
 សម្មោទតុ ភន្តេ ភកវា អាតន្តុកេហិ ភិក្ខុហិតិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ ភកវា តុណ្ហិ អហោសិ ។ តតិយម្បិ
 ខោ អាយស្មា អានន្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ
 បច្ឆិមេ យាមេ ឧទ្ធស្តេ^(១) អរុណោ នន្ទិមុខិយា រត្តិយា
 ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កត្វា យេន ភកវា
 តេនញ្ចលិម្បណាមេត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តា
 ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ បច្ឆិមោ យាមោ ឧទ្ធស្តោ
 អរុណោ នន្ទិមុខិ រត្តិ ចិរនិសិដ្ឋា អាតន្តុកា ភិក្ខុ

១ ឱ. ម. ឧទ្ធតេ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ តតិយសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រាត្រីកន្លងហើយ បឋមយាម កន្លងហើយ ពួក
អាគន្ធកកិក្ខុ អង្គុយយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល សំណោះសំណាលនឹងពួកអាគន្ធកកិក្ខុ ។
កាលដែលព្រះអានន្ទ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
នៅស្ងៀម ។ លុះរាត្រីអស់ទៅ មជ្ឈិមយាម កន្លងហើយ ព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើឧត្តរាសង្កៈធៀងស្មាម្ខាង ប្រណាម្យ
អញ្ជូលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់
វារៈ ជាគម្រប់ពីរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រាត្រីអស់ទៅ មជ្ឈិមយាម
កន្លងហើយ ពួកអាគន្ធកកិក្ខុ អង្គុយចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល សំណោះសំណាលនឹងពួក
អាគន្ធកកិក្ខុ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្ងៀម អស់វារៈ ជាគម្រប់ពីរ ។
កាលដែលរាត្រីអស់ទៅ បច្ឆិមយាម កន្លងទៅ អរុណក៏រះឡើង រាត្រី
ក៏ប្រាកដដូចជាមានមុខស្រស់ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រោកចាកអា-
សនៈ ធ្វើឧត្តរាសង្កៈធៀងស្មាម្ខាង ប្រណាម្យអញ្ជូលីចំពោះព្រះមានព្រះ
ភាគ រួចក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈ ជាគម្រប់បីថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រាត្រីអស់ទៅ បច្ឆិមយាម កន្លងទៅ អរុណក៏រះហើយ
រាត្រីក៏ប្រាកដដូចជាមានមុខស្រស់ ពួកអាគន្ធកកិក្ខុ អង្គុយចាំយូរហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បដិសម្មាទតុ ភន្តេ ភក្កវា អាតន្តុកេហិ ភិក្ខុហិ តិ ។
 អថខោ ភក្កវា តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ អាមន្តេសិ សចេ ខោ តំ អានន្ត ជានេយ្យាសិ
 ឯត្តកម្មិ តេ ន បដិកាសេយ្យំ^(១) អហញ្ញានន្ត ឥមាធិ
 ច បញ្ចភិក្ខុសតាធិ សព្វេ វ អានេញ្ញសមាធិនា
 ធិសិដ្ឋាតិ^(២) ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
 វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 យស្ស ជិតោ កាមកណ្តាកោ
 អក្កោសោ ច វេនា ច ពន្ធនញ្ច
 បព្វតោ វិយ សោ បិតោ អនេដោ
 សុខទុក្ខេសុ ន វេជតី ស ភិក្ខុតិ ។ តតិយំ^(៣) ។

[៧៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្តិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន អាយស្មា សាវីបុត្តោ ភក្កវតោ
 អវិទូវេ ធិសិដ្ឋោ ហោតិ បល្លង្គំ អាកុដិត្វា ឧដុ
 កាយំ បណិជាយ បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។

១ ម. នប្បដិកាសេយ្យំ ។ ២ ឱ. និសីទិម្ហាតិ ។ ៣ ឱ. ម. តតិយន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលសំណោះសំណាលនឹងពួកអាគន្តកភិក្ខុ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញចាកសមាធិនោះហើយ ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុមកថា ម្ចាស់អានន្ទ ប្រសិនបើអ្នកដឹង អ្នកមិននិយាយពាក្យទាំងប៉ុណ្ណោះទេ ម្ចាស់អានន្ទ (ព្រោះថា) តថាគតផង ពួកភិក្ខុ ៥០០ រូបនេះផង ទាំងអស់គ្នា សុទ្ធតែអង្គុយនៅដោយសមាធិមិនកម្រើក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បន្ទាគីកាម កិរិយាជេរ ការសម្លាប់ និងការចង ដែលបុគ្គលណា ឈ្នះហើយ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនញាប់ញ័ររិតនៅដូចភ្នំ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុ រមែងមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសុខនិងទុក្ខឡើយ ។

សូត្រទី ៣ ។

[៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នែន តម្រង់កាយផ្ទង់ស្មារតីឆ្ពោះមុខទៅរកកម្មដ្ឋាន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

អន្ទសា ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អវិទូរេ និសិទ្ធិ
បល្លង្កំ អាកុជិត្វា ឧដ្តំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ
សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យថាបិ បព្វតោ សេលោ អថលោ សុបតិដ្ឋិតោ
ឯវំ មោហក្ខយា^(១) ភិក្ខុ បព្វតោវ ន វេជតីតិ ។
ចតុត្តំ^(២) ។

[៧៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាមោត្តល្លានោ
ភក្កវតោ អវិទូរេ និសិទ្ធា ហោតិ បល្លង្កំ អាកុជិត្វា
ឧដ្តំ កាយំ បណិធាយ កាយកតាយ សតិយា អដ្ឋត្តំ
សុប្បតិដ្ឋិតាយ ។ អន្ទសា ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ មហា-
មោត្តល្លានំ អវិទូរេ និសិទ្ធិ បល្លង្កំ អាកុជិត្វា ឧដ្តំ
កាយំ បណិធាយ កាយកតាយ សតិយា អដ្ឋត្តំ
សុប្បតិដ្ឋិតាយ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. មោហក្ខយា ។ ២ ឱ. ម. ចតុត្តន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ បញ្ចមសូត្រ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយពែន
ក្នុងតម្រង់កាយផ្ទង់ស្មារតី ឆ្ពោះមុខទៅរកកម្មដ្ឋាន ក្នុងទីជិតនៃព្រះអង្គ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ក្នុងជីវិតនៃថ្ម មិនកម្រើកញាប់ញ័រ តាំងនៅស៊ប់យ៉ាងណា កិក្ខុ
ដែលអស់មោហៈហើយ រមែងមិនញាប់ញ័រ ដូចក្នុងយ៉ាងនោះដែរ ។
សូត្រ ទី ៤ ។

[៧៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នុងទីជិត
នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយតម្រង់កាយ មានកាយគតាសតិម្តល់ស៊ប់
ក្នុងសន្តាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញព្រះមហាមោគ្គល្លាន
ដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នុងតម្រង់កាយ មានកាយគតាសតិម្តល់ស៊ប់
ក្នុងសន្តាន ក្នុងទីជិតនៃព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សតិ កាយតតា ឧបដ្ឋិតា

ធនុ សុ ជស្សាយតនេសុ សំរុតោ

សសតំ ភិក្ខុ សមាហិតោ

ជញ្ញា និព្វានមត្តនោតិ ។ បញ្ចមំ^(១) ។

[៧៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្ខវា វាជតហោ
 វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ ភិក្ខុ វសលវាទេន
 សមុទាចរតិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភក្ខវា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្ខ-
 វន្តំ ឯតទវោចំ អាយស្មា ភន្តេ បិលិន្ទវច្ឆោ ភិក្ខុ វស-
 លវាទេន សមុទាចរតីតិ ។ អថខោ ភក្ខវា អញ្ញាតំ ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ឯហិ តំ ភិក្ខុ មម វចនេន បិលិន្ទវច្ឆំ ភិក្ខុ
 អាមន្តេហិ សត្តា តំ អារុសោ វច្ឆ^(២) អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ
 ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភក្ខវតោ បដិស្សត្វា យេនាយ-
 ស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
 បិលិន្ទវច្ឆំ ឯតទវោច សត្តា តំ អារុសោ អាមន្តេតីតិ ។

១ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ភិក្ខុតាំងសិប្បនូវកាយគតាសតិ ហើយបានសង្រួម ក្នុងទ្វារទាំង ៦
ដែលជាហេតុនៃផស្សៈ មានចិត្តតាំងមាំជានិច្ច គប្បីដឹងព្រះនិព្វាន
ចំពោះខ្លួន ។ សូត្រទី ៥ ។

[៧៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡ្យវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
សម័យនោះឯង ព្រះបិណ្ឌវច្ឆៈដ៏មានអាយុ តែងហៅរកភិក្ខុទាំងឡាយ
ដោយពាក្យអសុរោះ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប បានចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួច
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះបិណ្ឌវច្ឆៈ
ដ៏មានអាយុ ហៅរកពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអសុរោះ ។ លំដាប់នោះ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុមួយរូបមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរ
មក អ្នកចូរហៅបិណ្ឌវច្ឆៈភិក្ខុមក តាមពាក្យតថាគតថា នៃអារុសោ វច្ឆៈ
ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ហៅលោក ។ ភិក្ខុនោះបានទទួលព្រះពុទ្ធដីកា
នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរកបិណ្ឌវច្ឆៈ
ភិក្ខុដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយប្រាប់បិណ្ឌវច្ឆៈដ៏មាន
អាយុដូច្នោះថា នៃអារុសោ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅលោក ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស ឆដ្ឋមសុត្តំ

ឯវមារុសោតិ ខោ អាយស្មា បិលិន្ទវន្ទោ តស្ស ភិក្ខុនោ
 បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នំ
 ខោ អាយស្មន្តំ បិលិន្ទវន្តំ ភកវា ឯតទរោច សច្ចំ កិរ ត្ថំ
 បិលិន្ទវន្តំ ភិក្ខុ វសលវាទេន សមុទាចរសីតិ ។ ឯវ
 ភន្តេតិ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មតោ បិលិន្ទវន្តស្ស
 បុព្វេនិវាសំ មនសិកត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ មា ខោ តុម្ភេ
 ភិក្ខុវេ វន្តស្ស ភិក្ខុនោ ឧជ្ឈាយិត្ត ន ភិក្ខុវេ វន្ទោ
 នោសន្តរោ ភិក្ខុ វសលវាទេន សមុទាចរតិ វន្តស្ស
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ បញ្ច ជាតិសតានិ អញ្ញោកិណ្ណានិ
 ព្រាហ្មណកុលេ បច្ចាជាតានិ សោ តស្ស វសលវាទោ
 ដីយវត្តំ អជ្ឈាចិណ្ណោ តេនាយំ វន្ទោ ភិក្ខុ វសលវា-
 ទេន សមុទាចរតីតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
 តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ ឆដ្ឋមសូត្រ

បិណ្ឌិវច្ឆៈដ៏មានអាយុ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអាវុសោ ហើយក៏ចូល
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
ភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបិណ្ឌិវច្ឆៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បិណ្ឌិវច្ឆៈ បានឮថា
អ្នកហៅរកពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអសុរោះ ពិតមែនឬ ។ បិណ្ឌិវច្ឆៈបាន
ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតមែន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះទ័យនូវបុព្វេនិវាសៈ របស់បិណ្ឌិវច្ឆៈដ៏មាន
អាយុ ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ កុំពោលទោសវច្ឆៈភិក្ខុឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វច្ឆៈភិក្ខុ មិន
មែនជាអ្នកមានទោសចិត្ត ហើយហៅរកពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអសុរោះទេ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វច្ឆៈភិក្ខុធ្លាប់កើត ក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ច្រឡំបល់គ្នា
អស់ ៥០០ ជាតិមកហើយ វច្ឆៈភិក្ខុនោះ ធ្លាប់សន្សំពាក្យអសុរោះនោះអស់
កាលជាអង្វើងមកហើយ ហេតុនោះទើបវច្ឆៈភិក្ខុនេះ តែងហៅរកពួកភិក្ខុ
ដោយពាក្យអសុរោះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវ
សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

យម្ហំ ន មាយា វត្តតិ^(១) ន មាដោ
យោ ទីណាលោកោ អមមោ និរាសោ
បនុណ្ណាកោដោ អភិជិត្តតត្តោ
សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខុតិ ។

ឆដ្ឋំ^(២) ។

[៧៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា រាជគហោ វិហា-
រតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិរាមេ ។ តេន ខោ បន សម-
យេន អាយស្មា មហាកស្សទោ បិប្ផលិកុហាយំ វិហារតិ
សត្តាហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសិដ្ឋោ^(៣) អញ្ញតរំ សមាធិ
សមាបដ្ឋិត្តា ។ អថខោ អាយស្មា មហាកស្សទោ
តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋាសិ ។
អថខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស តម្ហា សមា-
ធិម្ហា វុដ្ឋិតស្ស ឯតទហោសិ យន្ទុនាហំ រាជគហំ
បិណ្ណាយ បរិសេយ្យន្តិ ។ តេន ខោ បន សម-
យេន បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ ឧស្សុក្កំ អាបន្នានិ
ហោន្តិ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ណាទាត-
ប្បដិលាកាយ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកស្សទោ

១ ម. វត្តតិ ។ ២ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្តិ ។ ៣ ឱ. ឯត្តន្តេ ហោតីតិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

មាយា (ការបិទបាំងទោសខ្លួន) និងមាន៖ (សេចក្តីប្រកាន់)
មិនប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបុគ្គលណា ឬក៏បុគ្គលណា អស់សេចក្តីលោភ
មិនប្រកាន់ថា របស់អញ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា បន្ទោបង់សេចក្តី
ក្រោធ មានចិត្តត្រជាក់ បុគ្គលនោះ ហៅថា ព្រាហ្មណ៍ ក៏បាន
ថា សមណៈ ក៏បាន ថា ភិក្ខុ ក៏បាន ។ សូត្រ ទី ៦ ។

[៧៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាសន្តាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
សម័យនោះឯង ព្រះមហាកស្សបក៏មានអាយុ នៅក្នុងបិប្ផលិគុហា
អង្គុយដោយក្លែងតែមួយ ចូលសមាធិ^១ ណាមួយ អស់ ៧ ថ្ងៃ ។
លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃនោះហើយ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ក៏ចេញអំពី
សមាធិនោះ ។ កាលដែលព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ចេញអំពីសមាធិ
នោះហើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ
ចូលទៅបិណ្ឌបាត ឯក្រុងរាជគ្រឹះចុះ ។ សម័យនោះឯង ពួកទេវតាចំនួន
៥០០ អង្គ ដល់នូវការខ្វល់ខ្វាយ ដើម្បីប្រគេនបិណ្ឌបាតចំពោះព្រះមហា-
កស្សបដ៏មានអាយុ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ

១ សំដៅយកអរហត្តផលសមាធិ ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស សត្តមសុត្តំ

តានិ បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ បដិក្ខិមិត្តា បុព្វ-
ណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជកហំ
បិណ្ណាយ ចារិសិ ។

[៨០] តេន ខោ បន សមយេន សក្កោ ទេវាន-
មិជ្ជោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ណាចាតំ ទាតុ-
កាមោ ហោតិ បេសការកវណ្ណំ^(១) អភិទិម្មិទិត្វា តន្តំ
វិទាតិ ។ សុជាតា អសុរកញ្ញា តសវំ^(២) បូរេតិ ។ អថ-
ខោ អាយស្មា មហាកស្សទោ រាជកហោ សបទានំ
បិណ្ណាយ ចរមាទោ យេន សក្កស្ស ទេវានមិទ្ធស្ស
និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ធសា ខោ សក្កោ ទេវា-
នមិជ្ជោ អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ ទូរោវ អាភច្ឆន្តំ
ទិស្វាន យរា និក្ខិមិត្តា បច្ចុក្កន្ធា ហត្ថតោ បត្តំ
កហេត្វា យវំ បរិសិទ្ធា យទិយា ឱទនំ ឧទ្ធវិត្វា បត្តំ
បូរេត្វា អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស អទាសិ ។

១ ឱ. បេសការវណ្ណំ ។ ម. បេសការវណ្ណំ ។ ២ ឱ. វាសនំ ។ ម. តំ សវំ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ សត្តមសូត្រ

ហាមឃាត់ពួកទេវតាទាំង ៥០០ អង្គនោះហើយ ស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រ
និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌាបាត ឯក្រុងរាជគ្រឹះ ។

[៨០] សម័យនោះឯង សក្កៈ ជាធំជាងពួកទេវតា មានប្រាថ្នា
ដើម្បីប្រគេនបិណ្ឌាបាត ចំពោះព្រះមហាកស្សប ដ៏មានអាយុ បាន
និម្មិតភេទខ្លួន ជាជាងតម្បាញ កំពុងត្បាញនូវតម្បាញ ។ ឯអសុរកញ្ញា
ឈ្មោះសុជាតា ក៏ការអំបោះឲ្យពេញខ្មារ ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកស្សប
ដ៏មានអាយុ កំពុងត្រាច់បិណ្ឌាបាតសព្វច្រក ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ បានចូល
ទៅកាន់លំនៅរបស់ទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ ជាធំជាងពួកទេវតា ។ សក្កៈជាធំ
ជាងពួកទេវតា បានឃើញព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ កំពុងតែនិមន្ត
មកអំពីចម្ងាយ លុះបានឃើញហើយ ក៏ចេញអំពីផ្ទះទៅទទួលយកបាត្រ
អំពីព្រះហស្ត ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដួសបាយអំពីឆ្នាំង ដាក់ឲ្យពេញបាត្រ
រួចប្រគេន ចំពោះព្រះមហាកស្សប ដ៏មានអាយុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សោ អហោសិ បិណ្ឌាចារោ អនេកសូហោ អនេក-
 ព្យញ្ញោ^(១) ។ អថខោ អាយស្មតោ មហាកស្ម-
 បស្ស ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ អយំ សត្តោ
 យស្សាយំ ឯវរូហោ ឥទ្ធានុកាវោតិ ។ អថខោ អាយ-
 ស្មតោ មហាកស្មបស្សេវ ឯតទហោសិ សក្កោ នុ
 ខោ ទេវានមិទ្ធាតិ ។ ឥតិ វិទិត្វា សក្កំ ទេវានមិទ្ធិំ ឯត-
 ទវោច កតំ ខោ^(២) តេ ឥទំ កោសិយ មា បុនបិ
 ឯវរូបមកាសីតិ ។ អម្ហាកម្មិ ភន្តេ កស្មប បុញ្ញេន
 អត្តោ អម្ហាកម្មិ បុញ្ញេន ករណីយន្តិ ។ អថខោ
 សក្កោ ទេវានមិទ្ធា អាយស្មន្តំ មហាកស្មបំ អភិវា-
 ទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា វេហាសំ អពុត្តន្ធា អាកាសេ
 អន្តលិក្ខេ តិក្ខត្តំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហោ ទានំ បរមទានំ កស្មបេ សុប្បតិដ្ឋិតំ
 អហោ ទានំ បរមទានំ កស្មបេ សុប្បតិដ្ឋិតន្តិ ។

[៨១] អស្សោសិ ខោ ភក្កវា ទិញាយ សោតធាតុយា
 វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសិកាយ សក្កស្ស ទេវានមិទ្ធស្ស

១ ឱ. ឥតោ បរំ អនេកសូបសព្យញ្ញានោតិ អត្ថិ ។ ម. អនេកសព្យញ្ញានោតិ អត្ថិ ។
 ២ ម. កតំ នុ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បិណ្ឌបាតនោះ មានសម្បច្រើនមុខ មានម្ហូបក្រៀមច្រើនមុខ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សត្វនេះ
 ជា អ្វីហ្ន៎ បានជាមានឥទ្ធានុភាព មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះទៀតថា
 ឱហ្ន៎ សក្កៈជាធំជាងពួកទេវតា ទេតើ ។ លុះព្រះមហាកស្សបដ៏មាន
 អាយុ បានដឹងច្បាស់ដូច្នោះហើយ និយាយនឹងសក្កៈជាធំជាងទេវតាថា
 បពិត្រកោសិយៈ ព្រះអង្គបានធ្វើអំពើនេះហើយ ក្រោយទៅ ព្រះអង្គកុំធ្វើ
 អំពើយ៉ាងនេះទៀតឡើយ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំក៏មាន
 សេចក្តីត្រូវការដោយបុណ្យដែរ យើងខ្ញុំគួរធ្វើបុណ្យបានដែរ ។ លំដាប់
 នោះ សក្កៈ ជាធំជាងពួកទេវតា ថ្វាយបង្គំព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ
 រួចធ្វើប្រទក្សិណ ហើយហោះទៅឯអាកាស បន្តិចខ្លះ ក្នុងអាកាស
 ជាទីវាលអស់វារៈ ព ដឹងថា

ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បានតម្កល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហា-
 កស្សប ហៅពេញជាទានឧត្តម ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បាន
 តម្កល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហាកស្សប ហៅពេញជាទានឧត្តម ។

[៨១] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បានឮខ្លះដោយទិព្វសោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធ
 កន្លងបង់សោតធាតុរបស់មនុស្សធម្មតា ដែលសក្កៈ ជាធំជាងពួកទេវតា

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

វេហាសំ អពុក្កន្ទា អាណាសេ អន្តលិកេ ភិក្ខុត្តំ

ឧទានំ ឧទានេន្តស្ស

អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុបតិដ្ឋិតំ

អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុបតិដ្ឋិតន្តិ ។

អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ

ឧទានំ ឧទានេសិ

បិណ្ឌាចាតិកស្ស ភិក្ខុនោ អត្តកវស្ស អនញ្ញាចោសិនោ

ទេវា បិហាយន្តិ តាទិនោ ឧបសន្តស្ស សទា សតិម-

តោតិ ។ សត្តមំ^(១) ។

[៨២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្តិយំ

វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ តេន

ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាភត្តំ

បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តានំ កកេមណ្ឌាលមាដ្សេ សន្និ-

សិន្ទានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរកថា ឧទចាទិ

បិណ្ឌាចាតិកោ អាវុសោ ភិក្ខុ បិណ្ឌាយ ចវន្តោ

១ ឱ. ម. សត្តមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ អដ្ឋមសូត្រ

កំពុងហោះទៅកាន់វេហាស៍ ហើយបន្លឺអស់វារៈ ព្យ ដង ក្នុងអាកាស
ជាទីវាលថា

ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បានតម្កល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហា-
កស្សប ហៅពេញជាទានដ៏ឧត្តម ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បាន
តម្កល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហាកស្សប ហៅពេញជាទានដ៏ឧត្តម ។
លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើប
ទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទេវតាទាំងឡាយ រមែងស្រឡាញ់ភិក្ខុ អ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតជាវត្ថុ
អ្នកចិញ្ចឹមតែខ្លួន មិនចិញ្ចឹមបុគ្គលដទៃ ជាអ្នកនឹងជឿ ស្ងប់រម្ងាប់
មានស្មារតី គ្រប់កាល ។ សូត្រ ទី ៧ ។

[៨២]ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ
ក្នុងវត្តជេតពន នៃអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋីជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯងពួក
ភិក្ខុច្រើនរូប ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាជាខាងក្រោយភត្ត ហើយ
អង្គុយច្នៃបំផុត ក្នុងពោងឈ្មោះកវេរិមណ្ឌល^(១) ក៏កើតអន្តរាកថា^(២)នេះឡើងថា
ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតកាលត្រាប់ទៅបិណ្ឌបាត

១ ពោងសម្រាប់អង្គុយដែលគេធ្វើជិតដើមថ្ងាស់ ។ អដ្ឋកថា ។
២ ពាក្យដែលចន្លោះផុតអំពីកថាវត្ថុ ១០ ហៅថា អន្តរាកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្កុនា រូបេ
 បស្សិតំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ
 សោតេន សន្នេ សោតំ លភតិ កាលេន កាលំ
 មនាបិកេ យានេន តន្តេ យាយិតំ លភតិ កាលេន
 កាលំ មនាបិកេ ជិញ្ញាយ រសេ សាយិតំ លភតិ
 កាលេន កាលំ មនាបិកេ កាយេន ដោដ្ឋព្វេ
 ដុសិតំ ។ បិណ្ឌាចាតិកោ អារុសោ ភិក្ខុ សក្កតោ
 ករុកតោ មាណិតោ បូជិតោ អបចិតោ បិណ្ឌាយ ចរតិ
 ហន្ត មយំ អារុសោ បិណ្ឌាចាតិកា ហោម មយម្បិ
 លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្កុនា រូបេ បស្សិតំ
 មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ សោតេន
 សន្នេ សោតំ មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ
 មនាបិកេ យានេន តន្តេ យាយិតំ មយម្បិ លច្ឆាម
 កាលេន កាលំ មនាបិកេ ជិញ្ញាយ រសេ សាយិតំ
 មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ កា-
 យេន ដោដ្ឋព្វេ ដុសិតំ មយម្បិ សក្កតា ករុកតា
 មាណិតា បូជិតា អបចិតា បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

តែងបានឃើញរូបទាំងឡាយដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយភ្នែក មួយ
 ដង មួយកាល បានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយ
 ត្រចៀក មួយដង មួយកាល បានជុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត
 ដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាល បានទទួលរសទាំងឡាយ ដែល
 ជាទីគាប់ចិត្ត ដោយអណ្តាត មួយដង មួយកាល បានប៉ះពាល់ផ្សព្វ
 ទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយកាល មួយដង មួយកាល ។
 ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត មានគេធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ម្នាលអារុសោទាំង-
 ឡាយ ឈ្លើយចុះពួកយើង ចូរជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ពួកយើងនឹងបាន
 ឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយភ្នែក មួយដងមួយកាលផង
 ពួកយើងនឹងបានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយត្រចៀក
 មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានជុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់
 ចិត្តដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានទទួលរសទាំង-
 ឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយអណ្តាត មួយដងមួយកាលផង ពួកយើង
 នឹងបានប៉ះពាល់ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយកាល មួយដង
 មួយកាលផង ពួកយើងនឹងមានគេធ្វើសក្ការៈគោរព រាប់អាន បូជា កោត
 ក្រែង ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតផង ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

អយញ្ចរហិ តេសំ ភិក្ខុនំ អន្តរាគថា ហោតិ វិប្បក-
តា ។ អថខោ ភកវា សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាណ
វុដ្ឋិតោ យេន ករោមណ្ណាលមាដ្សោ តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ និសីទិ ។ និសង្ក ខោ ភកវា
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ត ភិក្ខុវេ វេតរហិ កថាយ
សង្កិសិដ្ឋា កា ច បន វោ អន្តរាគថា វិប្បកតាតិ ។
ឥធិ ភន្តេ អម្ពាភំ បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌាចាតប្បជិត្តន្តានំ ក-
រោមណ្ណាលមាដ្សោ សង្កិសិដ្ឋានំ សង្កិបតិកានំ អយមន្តរា-
គថា ឧទទាទិ បិណ្ឌាចាតិកោ អារុសោ ភិក្ខុ បិណ្ឌាយ
ចរន្តោ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្កុនា
រូបេ បស្សិតុំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ
សោតេន សន្នេ សោតុំ លភតិ កាលេន កាលំ
មនាបិកេ យានេន តន្តេ យាយិតុំ លភតិ កាលេន
កាលំ មនាបិកេ ជិញ្ញាយ រសេ សាយិតុំ លភតិ
កាលេន កាលំ មនាបិកេ កាយេន ដោដ្ឋព្វេ ផុសិតុំ

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ អដ្ឋមសូត្រ

ឯអន្តរាកថានេះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពុំទាន់ធ្វើឲ្យចប់ស្រេចនៅឡើយ ។

គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកការសម្ម ក្នុងផលសមាបត្តិ ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ហើយទ្រង់ចូលទៅកាន់រោង ឈ្មោះករេរិមណ្ឌល លុះទ្រង់ចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ស្រេចហើយ ទើបត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយ កថាដូចម្តេច អន្តរាកថា ដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយ ធ្វើមិនទាន់ចប់ ។

ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយអង្គុយ ប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងឈ្មោះករេរិមណ្ឌលនេះ អន្តរាកថានេះ កើតឡើងថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត កាលត្រាច់ទៅបិណ្ឌ- បាត តែងបានឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយភ្នែក មួយ ដង មួយកាល បានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយ ត្រចៀក មួយដង មួយកាល បានជុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ ចិត្ត ដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាល បានទទួលរសទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយអណ្តាត មួយដង មួយកាល បានប៉ះពាល់ ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយកាយ មួយដង មួយកាល

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បិណ្ឌាចាតិកោ អារុសោ ភិក្ខុ សក្កតោ ករុកតោ
 មាណិកោ បូជិតោ អបចិតោ បិណ្ឌាយ ចរតិ ហន្ត
 អារុសោ មយម្បិ បិណ្ឌាចាតិកា ហោម មយម្បិ
 លទ្ធាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្កុនា រូបេ
 បស្សិតុំ មយម្បិ លទ្ធាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ
 សោតេន សន្នេ សោតុំ មយម្បិ លទ្ធាម កាលេន
 កាលំ មនាបិកេ យានេន កន្ធភ យាយិតុំ មយម្បិ
 លទ្ធាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ជិវ្ហាយ រសេ
 សាយិតុំ មយម្បិ លទ្ធាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ
 កាលេន ដោដ្ឋព្វេ ដុសិតុំ មយម្បិ សក្កតោ ករុកតោ
 មាណិតោ បូជិតោ អបចិតោ បណ្ឌាយ ចរិស្សាមាតិ អយំ
 ខោ នោ ភន្តេ អន្តរាគថា វិប្បកតោ អថ ភកវា
 អនុប្បត្តោតិ ។ ន ខេតំ ភិក្ខុវេ តុម្ហាកំ បដិរូបំ កុលបុ-
 ត្តានំ សទ្ធា^(១) អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតានំ យំ តុម្ហេ
 ឯវរូបំ កមំ កថេយ្យាច^(២) សន្និបតិតានំ វោ ភិក្ខុវេ ទ្ធវយំ
 ករណីយំ ធម្មិ វា កថា អរិយោ វា តុណ្ហិកាវោតិ

១ ឱ. សទ្ធាយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត មានគេធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ត្រាប់ទៅបិណ្ឌបាត ម្នាលអារុសោភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ណ្ហើយចុះ ពួកយើងត្រូវជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតផង ពួកយើង
 នឹងបានឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយភ្នែក មួយដងមួយ
 កាលផង ពួកយើង នឹងបានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយ
 ត្រចៀក មួយដងមួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានជុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជា
 ទីគាប់ចិត្ត ដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានទទួល
 រសទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយអណ្តាត មួយដង មួយកាលផង
 ពួកយើងនឹងបានប៉ះពាល់ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយកាយ
 មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងមានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
 បូជា កោតក្រែង ត្រាប់ទៅបិណ្ឌបាតផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អន្តរាគ-
 ថានេះហើយ ដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើមិនទាន់ចប់ស្រេចនៅឡើយ ស្រាប់
 តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចមកដល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ពោលកថា មានសភាពយ៉ាងនេះ មិនសមគួរដល់អ្នកទាំង-
 ឡាយ ដែលជាកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយសទ្ធាឡើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កាលបើបានប្រជុំគ្នា គួរធ្វើអំពើ
 ២ យ៉ាង គឺធម្មិកថា ១ អរិយតុណ្ណិភាព ១ ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស នវេមសុត្ត

អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

បិណ្ឌាចាតិកស្ស ភិក្ខុនោ អត្តករស្ស អនញ្ញាចោសិនោ
ទេវា បិហាយន្តិ តាទិនោ នោ ចេ សទ្ធសិលោកនិស្សិ-
តោតិ ។ អដ្ឋមំ^(១) ។

[៨៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌាចា-
តប្បដិក្កន្តានំ មណ្ឌាលមាឡេ សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតិកានំ
អយមន្តរាកថា ឧទទាទិ កោ នុ ខោ អារុសោ សិប្បំ
ជានាតិ កោ កី សិប្បំ សិក្ខិ កតវំ សិប្បំ សិប្បានំ
អត្តន្តិ ។ តត្ថេកច្ចេ ឯវមាហំសុ ហត្តិសិប្បំ សិប្បានំ
អត្តន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ អស្សសិប្បំ សិប្បានំ
អត្តន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ រថសិប្បំ សិប្បានំ អត្តន្តិ ។

១ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ នវមសូត្រ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់
បន្តិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទេវតាទាំងឡាយ តែងស្រឡាញ់ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត អ្នក
ចិញ្ចឹមតែខ្លួន មិនចិញ្ចឹមបុគ្គលដទៃ ជាអ្នកនឹងជឿ ប្រសិនបើ
(ភិក្ខុនោះ) មិនអាស្រ័យនូវការសរសើរ គឺកិត្តិស័ព្ទទេ (សេចក្តី
សរសើរ រមែងមាន ក្នុងទីចំពោះមុខ ឬកំបាំងមុខមិនខាន) ។

សូត្រទី ៨ ។

[៨៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យ
នោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប កាលត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាង
ក្រោយភត្ត អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងសម្រាប់អង្គុយ អន្តរាកថានេះកើតឡើង
ថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ អ្នកណាហ្ន៎ ដឹងនូវសិល្បៈ អ្នកណា ជាអ្នក
សិក្សាសិល្បៈអ្វី បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈណា ប្រសើរជាង ។
បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំង-
ឡាយ សិល្បៈក្នុងជំរឺប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តា
សិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងសេះប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយ
យ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងរថប្រសើរជាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯកកថោ ឯវមាហំសុ ធនុសិប្បំ សិប្បានំ អក្កន្តិ ។
 ឯកកថោ ឯវមាហំសុ ចរុសិប្បំ^(១) សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកកថោ
 ឯវមាហំសុ មុទ្ធាសិប្បំ^(២) សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកកថោ
 ឯវមាហំសុ គណនាសិប្បំ^(៣) សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកកថោ
 ឯវមាហំសុ សង្ការសិប្បំ សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកកថោ
 ឯវមាហំសុ លេខាសិប្បំ សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯក-
 កថោ ឯវមាហំសុ កាព្យសិប្បំ^(៤) សិប្បានំ អក្កន្តិ ។
 ឯកកថោ ឯវមាហំសុ លោកាយតនសិប្បំ^(៥) សិប្បានំ
 អក្កន្តិ ។ ឯកកថោ ឯវមាហំសុ ខេត្តវិជ្ជាសិប្បំ សិប្បានំ
 អក្កន្តិ ។ អយព្វរហិ តេសំ ភិក្ខុនំ អន្តរាគមា
 ហោតិ វិប្បកតា ។ អថខោ ភកវា សាយណ្ណាសមយំ
 បដិសណ្ឋានា រុដ្ឋិតោ យេន មណ្ឌលមាឡោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។

១ ម. ទារុសិប្បំ ។ ២ ឱ. ម. មុទ្ធាសិប្បំ ។ ៣ ឱ. ម. គណនសិប្បំ ។ ៤ ឱ.
 ម. កាវេយ្យសិប្បំ ។ ៥ ឱ. ម. លោកាយតសិប្បំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងផ្ទះ
 ប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ
 សិល្បៈក្នុងអាវុធប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តា
 សិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងដៃទទេប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងការរាប់ប្រសើរជាង ។
 ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងការ
 រាប់បូកប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំង-
 ឡាយ សិល្បៈក្នុងការសរសេរប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាង
 នេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងកាព្យប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុ
 ខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងគម្ពីរលោ-
 កាយតនៈ^(១) ប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តា
 សិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងវិជ្ជាទាយស្រែប្រសើរជាង ។ ឯអន្តរាគមន៍
 នេះពួកភិក្ខុនោះធ្វើពុំទាន់ចប់ស្រេចនៅឡើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកការសម្លឹង ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ហើយស្តេច
 ចូលទៅកាន់រោងជាទីអង្គុយ រួចគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។

១ សំដៅយកពាក្យដែលនិយាយបដិសេធនូវបរលោកនិងនិព្វាន មានពាក្យថា សត្វក្អែក
 ស ព្រោះឆ្អឹងវា ស កុកក្រហម ព្រោះឈាមវាក្រហមជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

ជិសដ្ឋ ខោ ភក្ខវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ត ភិក្ខុវេ
 ឯតវហិ កថាយ សន្និសិដ្ឋា កា ច បន វោ អន្តរា-
 កថា វិប្បកតាតិ ។ ឥធិ ភន្តេ អម្ពាតំ បច្ឆារត្តំ
 បិណ្ឌាចាតប្បជិក្កន្តានំ មណ្ឌាលមាធឿ សន្និសិដ្ឋានំ
 សន្និបតិកានំ អន្តរាកថា ឧទចាទិ កោ នុ ខោ អារុសោ
 សិប្បំ ជានាតិ កោ កី សិប្បំ សិក្ខិ កតវំ សិប្បំ
 សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ តត្ថេកច្ចេ ឯវមាហំសុ ហត្ថិសិប្បំ
 សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ អស្សសិប្បំ
 សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ រថសិប្បំ
 សិប្បានំ អក្កន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ធនុសិប្បំ សិប្បានំ
 អក្កន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ចរុសិប្បំ សិប្បានំ អក្កន្តិ ។
 ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ មុទ្ធាសិប្បំ សិប្បានំ អក្កន្តិ ។
 ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ កណាណសិប្បំ សិប្បានំ អក្កន្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ នវមសូត្រ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ស្រេចហើយ ទើបត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក
 ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយ
 កថាដូចម្តេច អន្តរាកថាដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើមិនទាន់ចប់ស្រេច
 នៅឡើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 ដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គត្រឡប់មក អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត
 ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងសម្រាប់អង្គុយនេះ អន្តរាកថាកើតឡើងថា
 ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ អ្នកណាហ្ន៎ ដឹងសិល្បៈ អ្នកណាជាអ្នកសិក្សា
 សិល្បៈអ្វី បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈណា ប្រសើរជាង ។ បណ្តា
 ភិក្ខុទាំងនោះ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ
 សិល្បៈដ៏រីប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈ
 ទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងសេះប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងរថប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងផ្លូវប្រសើរជាង ។
 ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុង
 អាវុធប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំង-
 ឡាយ សិល្បៈក្នុងដៃទទេប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងការរាប់ជាលំដាប់ប្រសើរជាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ សដ្ឋានសិប្បំ សិប្បានំ អត្តន្តិ ។

ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ លេខាសិប្បំ សិប្បានំ អត្តន្តិ ។

ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ កាព្យសិប្បំ សិប្បានំ អត្តន្តិ ។

ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ លោកាយតនសិប្បំ សិប្បានំ

អត្តន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ខេត្តវិជ្ជាសិប្បំ សិប្បានំ

អត្តន្តិ ។ អយំ ខោ នោ ភន្តេ អន្តរាភថា វិប្បកតា

អថ ភកវា អនុប្បត្តោតិ ។ ន ខេតំ ភិក្ខុវេ តុម្ហាកំ

បដិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិ-

តានំ យំ តុម្ហេ ឯវរូបំ កថំ កថេយ្យាថ ។ សន្និ-

បតិតានំ វោ ភិក្ខុវេ ទ្វយំ ករណីយំ ធម្មំ វា កថា

អរិយោ វា តុណ្ហិកាវោតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ

វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អសិប្បជីវី លហុ អត្តកាមោ

យតិទ្ធិយោ សព្វជិ វិប្បមុត្តោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងការ
 រាប់បូកប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈ
 ទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងការសរសេរប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងកាព្យប្រសើរជាង ។
 ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុង
 គម្ពីរលោកាយតនៈប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តា
 សិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងវិជ្ជាទាយត្រៃ ប្រសើរជាង ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អន្តរាគមន៍នេះហើយ ដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើពុំទាន់ចប់
 ស្រេចនៅឡើយ ស្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចមកដល់ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពោលកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ មិនសម
 គួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដែលជាកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវ
 ដោយសទ្ធាទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលអ្នកទាំងឡាយប្រជុំគ្នាគួរធ្វើ
 អំពើ ២ យ៉ាង គឺ ធម្មិកថា ឬ អរិយតុណ្ណិភាព ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុំហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា ជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសិល្បៈ ជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តស្រាល ប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ដល់ជនដទៃ សង្រួម
 តន្ត្រីយ មានចិត្តផុតស្រឡះ ចាកអាសវៈទាំងពួង

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

អនោកសារី អមមោ និរាសោ

ហត្ថា មារំ^(១) ឯកចរោ ស ភិក្ខុតិ ។ នវមំ^(២) ។

[៨៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា ឧរុវេលាយំ
 វិហារតិ នន្ទា នេរញ្ញារាយ តីវេ ពោធិរុក្ខមូលេ បឋមា-
 ភិសម្ពុទ្ធា ។ តេន ខោ បន សមយេន ភកវា សត្តា-
 ហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសិដ្ឋោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។
 អថខោ ភកវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា ស-
 មាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា ពុទ្ធចក្កុនា លោកំ វោលោកេសិ ។
 អទ្ធិសា ខោ ភកវា ពុទ្ធចក្កុនា^(៣) វោលោកេន្តោ សត្តេ
 អនេកេហិ សន្តាបេហិ សន្តប្បមាទេ អនេកេហិ ច
 បិទ្សាហេហិ បរិឌយ្ហមាទេ រាគដេហិបិ ទោសដេហិបិ
 មោហាដេហិបីតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
 តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 អយំ លោកោ សន្តាបជាតោ ផស្សបរោតោ ហក វេទតិ អត្តតោ
 យេន ហិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា

១ ឱ. ហត្ថា មារំ ។ ម. ហិត្វា មារំ ។ ២ ឱ. ម. នវមន្តិ នត្តិ ។ ៣ ឱ.
 ឯត្តន្តវេ លោកន្តិ អត្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ ទសមសូត្រ

មិនមានទីនៅនៃតណ្ហា មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញ
មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា បានសម្លាប់មារហើយ ចរទៅម្នាក់ឯង
បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

[៨២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទើបនឹងត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅ ទៀបគល់ពោធិព្រឹក្ស ប្របឆ្នេរ
ស្ទឹងនេរញ្ញរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយព្រះក្លែនតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ៧ ថ្ងៃ ។
លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃនោះទៅហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកសមាធិ
នោះហើយប្រមើលមើលសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ។ កាលព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ប្រមើលមើលដោយពុទ្ធចក្ខុ ទ្រង់បានឃើញពួកសត្វដែលកំពុង
ក្តៅអន្ទះសា ដោយគ្រឿងក្តៅជាអនេកផង កំពុងឆេះរោលរាល ដោយ
គ្រឿងឆេះរោលរាលជាអនេកផង ដែលកើតអំពីរាគៈខ្លះ កើតអំពីទោសៈ
ខ្លះ កើតអំពីមោហៈខ្លះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សត្វលោកនេះមានសេចក្តីក្តៅអន្ទះសា ត្រូវផស្សៈគ្របសង្កត់ហើយ
រមែងពោលនូវខន្ធបញ្ចកៈ ដែលមានរោគជាខ្លួន ព្រោះថាសម្គាល់
ឃើញ ដោយអាការណា ខន្ធបញ្ចកៈនោះ រមែងប្រែក្លាយទៅ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អញ្ញថាភារី ភវសត្តោ^(១) លោកោ ភវបរេតោ ភវមេ-
វាភិនន្ទតិ ។

យនាភិនន្ទតិ^(២) តំ ភយំ យស្ស ភាយតិ តំ ទុក្ខំ
ភវិប្បហានាយ ខោ បនិទំ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ^(៣) ។

យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភវេន ភវស្ស
វិប្បមោក្ខមាហំសុ

សព្វេតេ អវិប្បមុត្តា ភវស្មាតិ វនាមិ ។

យេ វា បន កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វិភវេន
ភវស្ស និស្សរណាមាហំសុ

សព្វេតេ អនិស្សជា^(៤) ភវស្មាតិ វនាមិ ។

សព្វុបដី ហិ^(៥) បដិច្ច ទុក្ខមិទំ សម្មោតិ

សព្វុចានានក្ខយោ នត្តិ ទុក្ខស្ស សម្ពវោ ។

លោកមិមំ បស្ស បុដុអវិជ្ជាយ បរេតា ភូតា ភូតរតា
វា អបវិមុត្តា ។

១ ឱ. ភវប្បត្តោ ។ ២ ម. យទភិនន្ទតិ ។ ៣ ឱ. វសតីតិ ។ ៤ ម. អនិស្ស-
រណា ។ ៥ ឱ. ន ឧបដីហិ ។ ម. ឧបដី ហិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ចាកអាការនោះ សត្វលោក ជាប់ចំពាក់ក្នុងភព ត្រូវភពគ្របសង្កត់
មានការប្រែក្លាយជាធម្មតា តែងត្រេកត្រអាលនឹងភព ។ សត្វត្រេកអរ
នឹងរបស់ណា របស់នោះជាក៏យ ខ្លាចចំពោះរបស់ណា របស់នោះជាទុក្ខ
មានតែបុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈនេះ ទើបលះបង់ភពបាន ។ ពួក
សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ពោលនូវការរួចចាកភពដោយភព
(សស្សតទិដ្ឋិ) ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តថាគតពោលថា
មិនផុតស្រឡះចាកភពឡើយ ។ មួយទៀត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ ពោលនូវការរលាស់ចាកភពដោយវិភព (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ)
ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តថាគតពោលថា មិនរលាស់
ចេញចាកភពបានឡើយ ។ ព្រោះថាទុក្ខនេះ កើតមានព្រោះអាស្រ័យ
ឧបធិទាំងពួង ការកើតទុក្ខមិនមាន ព្រោះអស់ឧបាទានទាំងពួង ។ អ្នក
ចូរមើលលោកនេះចុះ ពួកសត្វក្តី អ្នកត្រេកអរក្នុងពួកសត្វក្តី ដែលអវិជ្ជា
ដ៏ក្រាស់គ្របសង្កត់ហើយ មិនរួចស្រឡះ (ចាកទុក្ខ) បានឡើយ ។

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

យេ ហិ កេចិ ភវា សព្វជិ សព្វត្តតាយ
 សព្វេតេ ភវា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា^(១) ។
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ
 កវតណ្ណា បហីយតិ វិកវតណ្ណាកិន្ធន្តតិ^(២) ។
 សព្វសោ^(៣) តណ្ហានំ ខយា អសេសវិភកនិរោដោ និព្វានំ
 តស្ស និព្វុតស្ស ភិក្ខុនោ អនុចាទា បុណព្ពវោ ន ហោតិ ។
 អភិក្ខតោ មារោ វិជិតសង្កាមោ ឧបច្ចតា សព្វភវានិ តា-
 ជីតិ ។ ទសមំ^(៤) ។

នន្ទវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ធានំ

កម្មំ នន្ទោ យសោដោ ច សារីបុត្តោ ច កោលិតោ
 បិលិន្ទោ កស្សុចោ បិណ្ណោ សិប្បំ លោកេន តេ ទសាតិ ។

១ ឱ. ម. ធម្មាតិ ។ ២ ម. វិកវំ នាភិនន្ទតិ ។ ៣ ឱ. សព្វតោ ។
 ៤ ឱ. ម. ទសមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣ ទសមសូត្រ

ព្រោះថា ភពណាមួយ ក្នុងទីទាំងពួង គ្រប់ទិសទាំងអស់ ភព
 ទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែមិនទៀង ជាទុក្ខ មានការប្រែប្រួលជា
 ធម្មតា ។ កាលបើបុគ្គលឃើញហេតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ
 តាមពិត យ៉ាងនេះហើយ រមែងលះបង់ កវតណ្ណា មិនត្រេក
 ត្រអាលចំពោះវិកវតណ្ណាឡើយ ។ ការប្រាសចាកតម្រេក និង
 ការរលត់មិនសល់ ព្រោះអស់តណ្ហាទាំងឡាយ ដោយសព្វគ្រប់
 ឈ្មោះថា និព្វាន ភពថ្មី ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ អ្នករលត់ហើយ
 ព្រោះមិនមានឧបាទាន ។ ភិក្ខុនោះបានគ្របសង្កត់មារ ទាំងឈ្នះ
 សង្រ្គាម ជាអ្នកនឹងជឿ កន្លងភពទាំងអស់បាន ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ នន្ទវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃនន្ទវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីផលនៃកម្មចាស់ ១ ព្រះនន្ទ ១ ព្រះយសោជ ១ ព្រះសារីបុត្ត ១
 ព្រះកោលិត(មោគ្គល្លាន) ១ ព្រះបិណ្ឌិវច្ឆៈ ១ ព្រះកស្សប ១ ពួកភិក្ខុអ្នក
 ប្រព្រឹត្តបិណ្ឌាបាត ១ សិល្បៈ ១ សត្វលោក ១ រួមទាំងអស់ត្រូវជា ១០ ។

ឧទានេ ចតុត្តោ មេឃិយវគ្គោ

[៨៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា ចាលិ-
 កាយំ វិហរតិ ចាលិកេ បព្វតេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អាយស្មា មេឃិយោ ភកវតោ ឧបដ្ឋាកោ
 ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ
 ភកវន្តំ ឯតទពោច ឥច្ឆាមហំ ភន្តេ ជន្តកាមេ^(១)
 បិណ្ណាយ បរិសិតុន្តិ ។ យស្សនាទិ ត្វំ មេឃិយ កាលំ
 មញ្ញសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ បុព្វណ្ណា-
 សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីរមាទាយ ជន្តកាមំ បិណ្ណាយ
 ចារិសិ ។ ជន្តកាមេ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ណា-
 ចាតប្បដិក្កន្តោ យេន កិមិកាឡាយ នទិយា តីរំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កិមិកាឡាយ នទិយា
 តីរេ ជង្ហិវិហារំ អនុចង្កមមាទោ អនុវិចរមាទោ
 អន្ធសា ខោ អម្ពរំ ចាសាទិកំ រមណីយំ

១ ឱ. ជន្តកាមំ ។

ឧទាន មេឃិយវគ្គ ទី ៤

[៨៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅទៀបចាលិកបព័ត ជិតក្រុងចាលិកា ។ សម័យនោះឯង ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ជាអ្នកបម្រើព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចបិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ បិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចង់ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងជន្មគ្រាម ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មេឃិយៈ អ្នកចូរសម្គាល់នូវកាលដែលគួរនឹងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅបិណ្ឌបាតឯជន្មគ្រាម ។ លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជន្មគ្រាម រួចត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាខាងក្រោយកត្តវិញ ហើយចូលទៅឯឆ្នេរស្ទឹងកិមិកាឡា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើរទៅដើរមក សម្រាកស្ទឹងប្របឆ្នេរស្ទឹងកិមិកាឡា បានឃើញព្រៃស្វាយគួរជាទីជ្រះថ្លា គួររីករាយ

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេឃីយវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ចាសាទិកំ វតិទំ អម្ពវនំ
 រមណីយំ អលំ វតិទំ កុលបុត្តស្ស បដានត្តិកស្ស
 បដាឆាយ សចេ មំ ភកវា អនុជានេយ្យ អាតច្ឆេយ្យា-
 ហំ ឥមំ អម្ពវនំ បដាឆាយាតិ ។ អថខោ អាយស្មា
 មេឃីយោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា មេឃីយោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
 ឥធាហំ ភន្តេ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមា-
 ឆាយ ជន្តកាមំ បិណ្ណាយ ចារិសី ជន្តកាមេ បិណ្ណាយ
 ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បជិក្កន្តោ យេន កិមិ-
 កាឡាយ នទិយា តីវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 កិមិកាឡាយ នទិយា តីវេ ជង្សិវិហារំ អនុចង្ក-
 មមាដោ អនុវិចរមាដោ អន្ទសំ អម្ពវនំ ចាសាទិកំ^(១)
 រមណីយំ ទិស្វាន មេ ឯតទហោសិ ចាសាទិកំ
 វតិទំ អម្ពវនំ រមណីយំ អលំ វតិទំ កុលបុត្តស្ស
 បដានត្តិកស្ស បដាឆាយ សចេ មំ ភកវា អនុជានេយ្យ

១ ម. ឯត្តន្តវេ មនុញ្ញន្តិ អត្ថិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ បឋមសូត្រ

លុះព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លា គួររីករាយ ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ សម គួរដល់ការព្យាយាម របស់កុលបុត្តអ្នកត្រូវការដោយព្យាយាម ប្រសិន បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតដល់អាត្មាអញ គួរអាត្មាអញមកឯព្រៃ ស្វាយនេះ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេឃឹយៈដ៏មាន អាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះ មានព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រ និងបិវរ ក្នុងបុព្វណ្ណា- សម័យហើយ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជនុគ្រាម លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជនុគ្រាម រួចត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្តវិញ ហើយចូលទៅ ឯឆ្នេរស្ទឹងកិមិកាឡា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើរទៅ ដើរមក សម្រាកស្ទឹង ប្របឆ្នេរស្ទឹងកិមិកាឡា បានឃើញព្រៃស្វាយ គួរ ជាទីជ្រះថ្លា គួររីករាយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តី ត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លា គួរជាទីរីករាយ ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ សមគួរដល់ការព្យាយាម របស់កុលបុត្ត អ្នកត្រូវការ ដោយព្យាយាម ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតដល់អាត្មាអញ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អាតច្ចេយ្យាហំ ឥមំ^(១) អម្ពវនំ បដាណាយាតិ ។
 សចេ មំ ភន្តេ ភកវា អនុដាណាតិ កច្ចេយ្យាហំ^(២)
 អម្ពវនំ បដាណាយាតិ ។

[៨៦] ឃំ វុត្តេ ភកវា អាយស្មន្តំ មេឃិយំ ឯតទ-
 រោច អាតមេហិ តាវ មេឃិយ ឯកកោម្ពិ^(៣) តាវ
 យាវ អញ្ញោមិ កោចិ ភិក្ខុ អាតច្ចតីតិ ។ ទុតិ-
 យម្បិ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភកវន្តំ ឯតទរោច
 ភកវតោ ភន្តេ នត្តិ កិញ្ចិ ឧត្តរី ករណីយំ នត្តិ
 កតស្ស វា បដិចយោ មយ្ហំ ខោ បន ភន្តេ អត្តិ
 ឧត្តរី ករណីយំ អត្តិ កតស្ស បដិចយោ សចេ មំ
 ភន្តេ ភកវា អនុដាណាតិ កច្ចេយ្យាហំ តំ អម្ពវនំ
 បដាណាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ
 មេឃិយំ ឯតទរោច អាតមេហិ តាវ មេឃិយ ឯក-
 កោម្ពិ តាវ យាវ អញ្ញោមិ កោចិ ភិក្ខុ អាតច្ចតីតិ ។

១ ម. ឥទំ ។ ២ ឱ. ម. តន្តិ អត្តិ ។ ៣ ឱ. ឯកកម្ពា ។ ម. ឯកកម្ពិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

អាត្មាអញ គួរមកព្រៃស្វាយនេះ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ គួរខ្ញុំព្រះអង្គ
ទៅឯព្រៃស្វាយ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។

[៨៦] កាលព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់មេឃឹយៈ
អ្នកចូររង់ចាំសិន តថាគតនៅតែម្នាក់ឯងទេ ចាំភិក្ខុឯទៀតណាមួយមក
សិន ។ ព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ នៅតែក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ជា
គម្រប់ពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគមិនមានកិច្ច
តិចតួចដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀតឡើយ ទាំងមិនមានការសន្សំកិច្ចដែលទ្រង់
ធ្វើស្រេចហើយឲ្យចម្រើនឡើងទៀតទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គ
នៅមានកិច្ច ដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀត ទាំងនៅមានការសន្សំកិច្ច ដែលខ្ញុំ
ព្រះអង្គធ្វើហើយឲ្យចម្រើនឡើងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ គួរខ្ញុំព្រះអង្គទៅឯព្រៃស្វាយនោះ
ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះមេឃឹយៈ
ដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា ម្ចាស់មេឃឹយៈ អ្នកចូររង់ចាំបន្តិចសិន
តថាគតនៅតែម្នាក់ឯងទេ ចាំភិក្ខុឯទៀតណាមួយ មកសិន ។

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេឃិយវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភកវន្តំ ឯតទរោច
 ភកវតោ ភន្តេ នត្តិ កិញ្ចិ ឧត្តរី កាវណីយំ នត្តិ
 កតស្ស វា បដិចយោ មយ្ហំ ខោ បន ភន្តេ អត្តិ ឧត្តរី
 កាវណីយំ អត្តិ កតស្ស វា បដិចយោ សចេ មំ ភកវា
 អនុជាតិ កច្ឆេយ្យាហំ តំ អម្ពវនំ បជាតាយាតិ ។
 បដានន្តិ ខោ មេឃិយ វទមានំ កិណ្ឌិ វទេយ្យាម
 យស្សនាទិ ត្ថំ មេឃិយ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

[៨៧] អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ ឧដ្ឋាយា-
 សនា ភកវន្តំ អភិវទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន
 តំ អម្ពវនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ អម្ពវនំ
 អដ្ឋោតាហេត្វា អញ្ញតវស្មី រុក្ខមូលេ ទិវារិហារំ
 និសីទិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មេឃិយស្ស តស្មី
 អម្ពវនេ វិហារន្តស្ស យេភុយ្យេន តយោ ចាបកា
 អកុសលា វិតក្កា សមុទាចរន្តិ សេយ្យដីទំ កាម-
 វិតក្កា ព្យាចាទវិតក្កា វិហីសាវិតក្កា ។ អថខោ

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ បឋមសូត្រ

ព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ នៅតែក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគម្រប់បីដង
 ទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគមិនមានកិច្ចតិចតួច ដែល
 ត្រូវធ្វើតទៅទៀតឡើយ ទាំងមិនមានការសន្សំកិច្ច ដែលទ្រង់ធ្វើស្រេច
 ហើយឲ្យចម្រើនឡើងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គនៅមានកិច្ច
 ដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀត ទាំងនៅមានការសន្សំកិច្ច ដែលខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើ
 ហើយឲ្យចម្រើនឡើងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ គួរខ្ញុំព្រះអង្គទៅឯព្រៃស្វាយនោះ ដើម្បី
 ប្រកបព្យាយាម ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មេឃឹយៈតថាគត
 គប្បីនិយាយនឹងអ្នកកាលនិយាយថា ព្យាយាមដូច្នោះ ដូចម្តេចបាន ម្ចាស់
 មេឃឹយៈ អ្នកចូរសម្គាល់នូវកាលដែលគួរនឹងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

[៨៧] លំដាប់នោះ ព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ បានក្រោកចាក
 អាសនៈក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចធ្វើប្រទក្សិណ ហើយចូល
 ទៅកាន់ព្រៃស្វាយនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏លុកចូលទៅក្នុងព្រៃ
 ស្វាយនោះ រួចអង្គុយសម្រាកនៅវេលាថ្ងៃ ប្របគល់ឈើមួយដើម ។
 កាលដែលព្រះមេឃឹយៈ ដ៏មានអាយុ នៅសម្រាក ក្នុងព្រៃស្វាយ
 នោះ អកុសលវិតក្កៈដ៏លាមក ៣ យ៉ាង គឺកាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទ-
 វិតក្កៈ ១ វិហឹសាវិតក្កៈ ១ ផុសផុលឡើងរឿយ ។ ។ លំដាប់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អាយស្មតោ មេឃិយស្ស ឯតទហោសិ អច្ចរិយំ វត កោ
 អព្ភតំ វត កោ សទ្ធា^(១) ច វតម្ហិ អការស្មា អនកា-
 រិយំ បព្វជិតោ អថខោ បនិមេហិ តីហិ ចាបកេហិ
 អកុសលេហិ វិតក្កេហិ អន្ធាសតោ^(២) សេយ្យដីទំ
 កាមវិតក្កេន ព្យាចាទវិតក្កេន វិហីសាវិតក្កេនាតិ ។
 អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ សាយណ្ហាសមយំ
 បនិសល្ហានា វុដ្ឋិតោ យេន ភកវា តេនុបសង្កម្ហិ
 ឧបសង្កម្ហិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភកវន្តំ
 ឯតទវោច ឥទ^(៣) ភន្តេ តស្មី អម្ហវនេ វិហារន្តស្ស
 យេភុយ្យេន តយោ ចាបកា អកុសលា វិតក្កា
 សមុទាចរន្តិ សេយ្យដីទំ កាមវិតក្កោ ព្យាចាទ-
 វិតក្កោ វិហីសាវិតក្កោ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ
 ឯតទហោសិ អច្ចរិយំ វត កោ អព្ភតំ វត កោ
 សទ្ធា ច វតម្ហិ អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ

១ ឱ. ម. សទ្ធាយ ។ ២ ឱ. អន្ធាសន្តោ ។ ម. អន្ធាសន្តា ។ ៣ ឱ. ម.
 ឯត្តន្តវេ មយ្ហន្តិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ឱហ្ន៎
 ចំឡែកណាស់ អម្បាលអាត្មាអញ ជាអ្នកចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស
 ដោយសទ្ធា នៅតែមានអកុសលវិតក្កៈដ៏លាមក ៣ យ៉ាងនេះ គឺកាមវិតក្កៈ១
 ព្យាបាទវិតក្កៈ ១ វិហឹសាវិតក្កៈ ១ គ្របសង្កត់បាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 មេឃឹយៈដ៏មានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ហើយចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមេឃឹយៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុង
 ទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅ ក្នុងព្រៃស្វាយនោះ
 អកុសលវិតក្កៈដ៏លាមក ៣ យ៉ាង គឺ កាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ ១
 វិហឹសាវិតក្កៈ ១ ផុសផុលឡើងរឿយ ។ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ឱហ្ន៎ ចំឡែក
 ណាស់ អម្បាលអាត្មាអញ ជាអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធា

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេឃិយវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

អថខោ បទិមេហិ តីហិ ចាបកេហិ អកុសលេហិ
វិតក្កេហិ អន្ធាសតោ សេយ្យដីទំ កាមវិតក្កេន
ព្យាចានវិតក្កេន វិហឹសាវិតក្កេនាតិ ។

[៨៨] អបរិបក្កាយ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា បញ្ច
ធម្មា បរិចាកាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធន
មេឃិយ ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ កល្យាណសម្ប-
វន្តោ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា អយំ
បឋមោ ធម្មោ បរិចាកាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ
មេឃិយ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ចាតិមោក្ខសំវរសំរុតោ
វិហារតិ អាចារកោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វន្តេសុ
ភយទស្សារី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។
អបរិបក្កាយ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា អយំ ទុតិយោ
ធម្មោ បរិចាកាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ
ភិក្ខុ យាយំ កថា អភិសល្មេទិកា ចេតោវិវណស-
ប្បាយា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាតាយ និរោទាយ ឧប-
សមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោទាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ
សេយ្យដីទំ អប្បិច្ឆកថា សន្តដ្ឋិកថា បរិវេកកថា

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ បឋមសូត្រ

នៅតែមានអកុសលវិតក្កៈដ៏លាមក ៣ យ៉ាង គឺកាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ ១
វិហឹសាវិតក្កៈ ១ គ្របសង្កត់បាន ។

[៨៨] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មេឃឹយៈ ធម៌ ៥ យ៉ាង
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។
ធម៌ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មេឃឹយៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
មានមិត្តល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ ។ ម្ចាស់មេឃឹយៈ នេះជាធម៌ទី ១ ប្រព្រឹត្ត
ទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្ចាស់
មេឃឹយៈ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមហើយដោយការសង្រួម
ក្នុងបាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុង
ទោសទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំង-
ឡាយ ។ ម្ចាស់មេឃឹយៈ នេះជាធម៌ទីពីរ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើនូវចេតោ-
វិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្ចាស់មេឃឹយៈ មួយទៀត
ភិក្ខុជាអ្នកបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវកថា
មានសភាពយ៉ាងនេះ គឺអប្បិច្ឆកថា ១ សន្តដ្ឋិកថា ១ បរិវេកកថា ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អសំសក្កកថា វិយារម្កកថា សីលកថា សមាជិ-
 កថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញ្ញាណាទស្សន-
 កថា ឯវរូបិយា កថាយ ជិកាមលាភី ហោតិ អកិ-
 ច្ចលាភី អកសិរលាភី ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អយំ តតិយោ ធម្មោ បរិចាកាយ
 សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ ភិក្ខុ អារទ្ធវិយោ
 វិហារតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាធាយ កុសលានំ
 ធម្មានំ ឧប្បាធាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ អនិក្ខិក្ក-
 ធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អយំ ចតុត្តោ ធម្មោ បរិចាកាយ
 សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ ភិក្ខុ បញ្ញវា ហោតិ
 ឧទយត្តកាមិទិយា បញ្ញាយ សមដ្ឋាគតោ អរិយាយ
 និព្វេទិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយកាមិទិយា ។ អបរិបក្កា-
 យ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា អយំ បញ្ចមោ ធម្មោ
 បរិចាកាយ សំវត្តតិ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ
 ចេតោវិមុត្តិយា ឥមេ បញ្ច ធម្មោ បរិចាកាយ សំវត្តន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

អសំសគ្គិកថា ១ វិយារម្ពកថា ១ សីលកថា ១ សមាធិកថា ១ បញ្ញា-
 កថា ១ វិមុត្តិកថា ១ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ១ ដែលជាកថាផ្លូវផងជាទី
 សប្បាយទូលាយចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយតែម្យ៉ាង ដើម្បី
 ប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បី
 ត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលមេឃឹយៈ នេះជាធម៌ទី ៣ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីធ្វើនូវចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាល
 មេឃឹយៈ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះអកុសលធម៌ទាំង-
 ឡាយ ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកមានកម្លាំង
 មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ផុរៈ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
 ម្នាលមេឃឹយៈ នេះជាធម៌ទី ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចេតោវិមុត្តិដែលមិន
 មិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាលមេឃឹយៈ មួយទៀត ភិក្ខុមានបញ្ញា
 ប្រកបដោយបញ្ញា ជាគ្រឿងដឹងការកើតឡើង និងសូន្យទៅ ជាប្រាជ្ញាដ៏
 ប្រសើរ ជាគ្រឿងទំលុះទម្លាយកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទុក្ខដោយ
 ប្រពៃ ។ ម្នាលមេឃឹយៈ នេះជាធម៌ទី ៥ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ
 ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាលមេឃឹយៈ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

កល្យាណមិត្តស្មេតំ មេយិយ ភិក្ខុនោ ចាដិកដ្ឋំ
 កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវដ្តស្ស យំ
 សីលវា ភវិស្សតិ ចាតិមោក្ខសំវរសំរុតោ វិហរិស្សតិ
 អាចារកោចរសម្បជ្ជោ អណ្តាមត្តេសុ វដ្ឋេសុ ភយ-
 ទស្សរិ សមាទាយ សិក្ខិស្សតិ^(១) សិក្ខាបទេសុ ។
 កល្យាណមិត្តស្មេតំ មេយិយ ភិក្ខុនោ ចាដិកដ្ឋំ
 កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវដ្តស្ស យំ
 យាយំ កថា អភិសល្មេទិកា ចេតោវិវណសប្បាយា
 ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាតាយ និរោទាយ ឧបសមាយ
 អភិញ្ញាយ សម្ពោទាយ និព្វាទាយ សំវត្តិស្សតិ^(២) សេយ្យ-
 ដីទំ អប្បិច្ឆកថា សន្តដ្ឋិកថា បរិវេកកថា អសំសត្ត-
 កថា វិយារម្កកថា សីលកថា សមាដិកថា បញ្ញា-
 កថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ឯវរូបិយា
 កថាយ និកាមលាភី ភវិស្សតិ^(៣) អភិច្ឆលាភី អក-
 សិរលាភី ។ កល្យាណមិត្តស្មេតំ មេយិយ ភិក្ខុនោ

១ ឱ. សិក្ខតិ ។ ២ ម. សំវត្តតិ ។ ៣ ឱ. ហោតិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ បឋមសូត្រ

ម្នាលមេឃឹយៈ គុណជាតិនុ៎ះ រមែងកើតប្រាកដ ដល់ភិក្ខុដែលមានមិត្តល្អ
មានសម្មាញ់ល្អបែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកមានសីល សង្រួម
ហើយដោយការសង្រួម ក្នុងបាតិមោក្ខសំរេៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិង
គោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមា-
ទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលមេឃឹយៈ គុណជាតិនុ៎ះរមែង
កើតប្រាកដ ដល់ភិក្ខុដែលមានមិត្តល្អ មានសម្មាញ់ល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ
ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយ
ងាយ នូវកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺ អប្បិច្ឆកថា ១ សន្តដ្ឋិកថា ១
បរិវេកកថា ១ អសំសគ្គកថា ១ វិរិយារម្មកថា ១ សីលកថា ១ សមាធិ-
កថា ១ បញ្ញាកថា ១ វិមុត្តិកថា ១ វិមុត្តញ្ញាណទស្សនកថា ១ ដែល
ជាកថាផ្លូវផង ជាទីសប្បាយទូលាយចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
នឿយណាយតែម្យ៉ាង ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់
រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាល
មេឃឹយៈ គុណជាតិនុ៎ះ រមែងកើតប្រាកដ ដល់ភិក្ខុដែលមានមិត្តល្អ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ចានិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណ-
 សម្បវឌ្ឍស្ស យំ អារទ្ធវិយោ វិហរិស្សតិ^(១) អកុសលានំ
 ធម្មានំ បហាទាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ
 ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ អនិក្ខត្តុរោ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ ។ កល្យាណមិត្តស្សេតំ មេយិយ ភិក្ខុនោ
 ចានិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្ប-
 វឌ្ឍស្ស យំ បញ្ញវា ភវិស្សតិ ឧទយត្តតាមិទិយា បញ្ញា-
 យ សមន្នាតតោ អរិយាយ និព្វេទិកាយ សម្មាទុក្ខ-
 ក្ខយតាមិទិយា ។

[៨៧] តេន ច បន មេយិយ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ
 បញ្ចសុ^(២) បតិជ្ជាយ ចត្តារោ ធម្មា ឧត្តរី ភាវេតព្វា
 អសុភា ភាវេតព្វា រាគស្ស បហាទាយ មេត្តា ភាវេ-
 តព្វា វិតក្កុបច្ឆេទាយ អនិច្ចសញ្ញា ភាវេតព្វា អស្មិ-
 មានសមុក្កាតាយ ។ អនិច្ចសញ្ញានោ ហិ មេយិយ
 អនត្តសញ្ញា សណ្ឋាតិ អនត្តសញ្ញា អស្មិមាន-
 សមុក្កាតំ ចាបុណាតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និព្វានន្តិ ។

១ ឱ. ភវិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ធម្មេសូតិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

មានសម្មាញ្ញ្ញ បែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម
 ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ឲ្យកើតឡើង មានកម្លាំង មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលមេឃឹមៈ គុណជាតនុ៎ះ រមែងមានប្រាកដ
 ដល់ភិក្ខុ ដែលមានមិត្តល្អ មានសម្មាញ្ញ្ញ បែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុ
 នោះជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹង នូវការកើតឡើង
 និងសូន្យទៅ ជាប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ អាចទំលុះទម្លាយកិលេស ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។

[៨៧] ម្នាលមេឃឹមៈ មួយទៀត ភិក្ខុនោះ តាំងនៅក្នុងធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ
 ហើយ ត្រូវចម្រើនធម៌ ៤ យ៉ាងតទៅទៀត គឺចម្រើនអសុភ ដើម្បីលះរាគៈ១
 ចម្រើនមេត្តា ដើម្បីលះព្យាបាទ ១ ចម្រើនអានាបានស្សតិ ដើម្បីផ្តាច់បង់
 វិតក្កៈ ១ ចម្រើនអនិច្ចសញ្ញា ដើម្បីដកអស្មិមានៈ ១ ។ ម្នាលមេឃឹមៈ ព្រោះ
 ថា កាលភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថា មិនទៀងហើយ សេចក្តីសម្គាល់ថា
 មិនមែនខ្លួន រមែងតាំងនៅ(ក្នុងចិត្ត) ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសម្គាល់ថា មិន
 មែនខ្លួន រមែងដល់នូវការដកអស្មិមានៈ ឈ្មោះថាដល់និព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

ឧទ្ធា វិតក្កា សុខុមា វិតក្កា
អនុកតា មនសោ ឧព្វិលាថា^(១)
ឯតេ អវិទ្ធា មនសោ វិតក្កេ
ហុរាហុរំ ជារតិ ភន្តចិត្តោ ។
ឯតេ ច វិទ្ធា មនសោ វិតក្កេ
អាតាបិយោ សំវរតិ សតិមា
អនុកតេ មនសោ ឧព្វិលាថេ^(២)

អសេសមេតេ បជហាតិ^(៣) ពុទ្ធាតិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(៤) ។

[៩០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា កុសិណ-
រាយំ វិហារតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលារនេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ ភកវតោ
អវិទ្ធា អញ្ញកុដិកាយំ វិហារន្តិ ឧទ្ធា^(៥) ឧទ្ធាលា
ចបលា មុខរា វិកិណ្ណាវាថា មុដ្ឋស្សតិណោ អសម្ប-
ជាតា អសមាហិតា វិព្ពន្តចិត្តា ចាកតិច្ឆិយា ។

១ ម. ឧព្វិលាវា ។ ២ ម. ឧព្វិលាវេ ។ ៣ ម. អសេសមាទេ ។ ៤ ឱ.
ម. សុត្តំ បឋមន្តិ នត្តិ ។ ៥ ឱ. ឯត្តន្តវេ ហោន្តិតិ អត្តិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ ទុតិយសូត្រ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

វិតក្កៈទាំងឡាយ ដំថោកទាប វិតក្កៈទាំងឡាយ ដ៏ល្អិត ដែលចិត្ត
ប្រព្រឹត្តទៅតាមហើយ ធ្វើចិត្តឲ្យឆ្នើងកន្រ្ទឹង បុគ្គលមិនដឹងច្បាស់
សេចក្តីត្រិះរិះនៃចិត្តទាំងនុះទេ ជាអ្នកមានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល សុះទៅសុះមក
កាន់អារម្មណ៍ផ្សេង ។ ។ ឯអ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់សេចក្តីត្រិះរិះ នៃចិត្តទាំង
នុះហើយ ជាអ្នកមានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបំផ្លាញកិលេស មានស្មារតី
បិទខ្ទប់វិតក្កៈទាំងឡាយ ដែលចិត្តប្រព្រឹត្តទៅតាម ហើយធ្វើចិត្តឲ្យឆ្នើង
កន្រ្ទឹង លះបង់វិតក្កៈទាំងនុះ មិនឲ្យសេសសល់ ។ សូត្រទី ១ ។

[៩០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងសាលវនឱទ្ធាន របស់មល្លក្សត្រិយ៍ ជាទីប្រព្រឹត្តចូលទៅ
ជិតក្រុងកុសិនារា ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នៅក្នុងតូបដែល
គេធ្វើក្នុងព្រៃ ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង
លើកកម្ពស់ មានចិត្តឃ្នេងឃ្នោង មានមាត់រឹង មានសម្តីផ្តេសផ្តាស
ភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន មិនបានតាំងចិត្តមាំមួន មានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល
មានតន្ត្រីយដ៏ប្រាកដ (មិនសង្រួមតន្ត្រីយ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អន្ទសា ខោ ភក្កវា តេ សម្ពហុលេ ភិក្ខុ អវិទូរេ អញ្ញា-
 កុដិកាយំ វិហារន្តេ ឧទ្ធតេ ឧន្ទលេ ចបលេ មុខេ
 វិកិណ្ណវាចេ មុដ្ឋស្សតិណោ អសម្បជានេ អសមាហិតេ
 វិព្ពន្តចិត្តេ ចាកតិទ្ធិយេ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ
 វិទិត្តា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អរក្ខិតេន កាយេន មិច្ឆាទិដ្ឋិតេន ច
 ដីនមិច្ឆាភិក្ខុតេន វសំ មារស្ស កច្ចតិ ។
 តស្មា រក្ខិតចិត្តស្ស សម្មាសង្កប្បកោចរោ
 សម្មាទិដ្ឋិបុរក្ខារោ ញត្វាន ឧទយព្វយំ
 ដីនមិច្ឆាភិក្ខុ ភិក្ខុ សព្វា ទុក្ខតិយោ ជហោតិ ។

ទុតិយំ^(២) ។

[៩០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា កោស-
 លេសុ ចារិកំ ចរតិ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ។ អថខោ
 ភក្កវា មត្តា ឱក្កម្ម យេន អញ្ញាតំ រុក្ខមូលំ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្តា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ
 អញ្ញាតរោ កោចាលកោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ

១ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានទតឃើញពួកភិក្ខុច្រើនរូបនោះ នៅក្នុងតូប
ដែលគេធ្វើក្នុងព្រៃ ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង ជាអ្នកលើក
កម្ពស់ មានចិត្តឃ្មេងឃ្មោង មានមាត់រឹង មានសម្តីផ្អែសផ្អាស ភ្លេច
ស្មារតី មិនដឹងខ្លួន មិនបានតាំងចិត្តមាំមួន មានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល មាន
ឥន្ទ្រិយដ៏ប្រាកដ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ
ហើយ ទើបទ្រង់បន្តិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមានវិញ្ញាណកាយទាំង ៦ មិនរក្សាផង ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិផង
ដែលបឺនមិទ្ធិៈ គ្របសង្កត់ផង រមែងដល់នូវអំណាចនៃមារ ។
ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តរក្សាហើយ មានសេចក្តីត្រិះ
រិះត្រូវ ជាអារម្មណ៍ មានសម្មាទិដ្ឋិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ដឹងការ
កើតឡើងនិងសូន្យទៅបាន គ្របសង្កត់នូវបឺនៈនិងមិទ្ធិៈហើយ
គប្បីលះបង់គតិអាក្រក់ទាំងពួង ។ សូត្រទី ២ ។

[៩១] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេច
ទៅកាន់ចារិក ក្នុងកោសលជនបទ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ច្រើនរូប ។ គ្រា
នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គេចចេញអំពីផ្លូវ ហើយចូលទៅរកម្លប់ឈើ
មួយដើម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។
លំដាប់នោះ នាយគោបាលម្នាក់ បានចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

ឧបសង្កម្ពិត្តា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្តំ ខោ តំ កោចាលកំ ភក្កវា ធម្មិយា
 កថាយ សន្នស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ
 សម្បហំសេសិ ។ អថខោ សោ កោចាលកោ ភក្កវតា
 ធម្មិយា កថាយ សន្នស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេ-
 ជិតោ សម្បហំសិតោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អធិវាសេតុ
 មេ ភន្តេ ភក្កវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។
 អធិវាសេសិ ភក្កវា តុណ្ណិកាវេន ។ អថខោ សោ
 កោចាលកោ ភក្កវតោ អធិវាសនំ វិទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ
 សោ កោចាលកោ តស្សា វត្តិយា អច្ចយេន សកេ
 និវេសនេ បហុតំ អប្បោទកថាយាសំ បដិយាទាបេត្វា
 នវព្វា សប្បី ភក្កវតោ កាលំ អាវោចេសិ កាលោ
 ភន្តេ និទ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណាសមយំ
 និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេន
 យេន តស្ស កោចាលកស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កម្ពិ

ឧទាន មេឃឹយវត្ត ទី ៤ តតិយសូត្រ

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ ។ លុះនាយគោបាលនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់សម្តែងពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយ
ធម្មិកថា ។ គ្រានោះ នាយគោបាលនោះ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
សម្តែងពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថាហើយ
ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងថ្ងៃស្អែក ជាមួយនឹងភិក្ខុ-
សង្ឃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ណិភាព ។ លុះនាយ
គោបាលនោះ បានដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលហើយ ក្រោក
ចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ រួចចៀសចេញ
ទៅ ។ លំដាប់នោះ នាយគោបាលនោះ លុះកន្លងរាត្រីនោះហើយបាន
ឲ្យមនុស្សតាក់តែង អប្សោទកបាយាស (បាយាសមានទឹកតិច) និង
ទឹកដោះថ្នាំដ៏ថ្មី ជាច្រើន ក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ហើយឲ្យមនុស្សទៅក្រាប
ទូលភត្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
ល្មមហើយ ទាំងភត្តសោត ក៏ស្រេចហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយ
យាងចូលទៅកាន់លំនៅ របស់នាយគោបាលនោះ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧបសង្កម្ពិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ សោ
 កោចាលកោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ អប្បោទកចាយា-
 សេន ច នវេន ច សប្បិដា សហត្ថា សន្តប្បសិ
 សម្បវារេសិ ។ អថខោ សោ កោចាលកោ ភកវន្តំ ភុត្តារី
 ឌីនីតបត្តចាណី អញ្ញតរំ ជីចំ អាសនំ កហេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទន្តំ ខោ តំ កោចាលកំ
 ភកវា ធម្មិយា កថាយ សន្តស្សេត្វា សមាទបេត្វា
 សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បញ្ញាមិ ។

[៧២] អថខោ អចិរប្បក្កន្តស្ស ភកវតោ តំ កោចា-
 លកំ អញ្ញតរោ បុរិសោ សីមន្តរិកាយ ដីរិតា
 រោរោបេសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កម្ពិត្វា ឧបសង្កម្ពិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីទន្តំ ខោ តេ ភិក្ខុ
 ភកវន្តំ ឯតទរោចំ យេន ភន្តេ កោចាលកេន អន្ត
 ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ អប្បោទកចាយាសេន ច
 នវេន ច សប្បិដា សហត្ថា សន្តប្បិតោ សម្បវារិតោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លុះយាងទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លំដាប់
 នោះ នាយគោបាលនោះ អង្គាសភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយ
 អប្បោទកបាយាសនិងទឹកដោះថ្នាំដ៏ថ្មី ឲ្យឆាន់ឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ត្រាតែហាម
 ឃាត់ដោយដៃខ្លួនឯង ។ លំដាប់នោះ នាយគោបាលនោះ លុះព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់សោយស្រេចលែងលូកព្រះហស្តក្នុងបាត្រទៀតហើយ ក៏កាន់យក
 អាសនៈដ៏ទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាយគោបាលនោះអង្គុយក្នុង
 ទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងពន្យល់ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាច
 ហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា រួចទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈយាងចេញទៅ ។

[៩២] ត្រាកាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន
 ស្រាប់តែមានបុរសម្នាក់ ផ្តាច់ជីវិតនាយគោបាលនោះ ត្រង់ចន្លោះព្រំប្រទល់
 ស្រុក ។ លំដាប់នោះពួកភិក្ខុច្រើនរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នាយគោបាលណា ដែលបានអង្គាស
 ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយអប្បោទកបាយាសនិងទឹកដោះថ្នាំ
 ដ៏ថ្មី ឲ្យឆាន់ឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ត្រាតែហាមឃាត់ដោយដៃខ្លួនឯង ក្នុងថ្ងៃនេះ

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

សោ កិរ ភន្តេ កោចាលកោ អញ្ញតវេន បុរិសេន
 សីមន្តរិកាយ ដីរិតា វោរោមិតោតិ ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 ទិសោ ទិសំ យន្តំ កយិរា វេរី វា បន វេរិនំ
 មិច្ឆាបណិហិតំ ចិត្តំ ចាបិយោ នំ តតោ ករតិ ។
 តតិយំ^(១) ។

[៩៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា រាជតហោ
 វិហារតិ វេជ្ជវេន កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហា-
 មោត្តល្លាដោ កចោតកន្ទរាយំ វិហារន្តិ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ជុណ្ហាយ វត្តិយា
 នវោរោមិតេហិ កេសេហិ អព្ពោកាសេ និសិដ្ឋោ ហោតិ
 អញ្ញតវំ សមាធិ សមាបដ្ឋិត្វា ។

[៩៤] តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ យក្ខា
 សហាយកា ឧត្តរាយ ទិសាយ ទក្ខិណាទិសំ កច្ឆន្តិ
 កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អទ្ធិសំសុ ខោ តេ យក្ខា

១ ឱ. ម. តតិយន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ ចតុត្ថសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានឮថា នាយគោបាលនោះ មានបុរសម្នាក់ផ្តាច់
 ជីវិត ត្រង់ចន្លោះព្រំប្រទល់ស្រុកទៅហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
 ចោរបានឃើញចោរផងគ្នា ឬក៏ បុគ្គលមានពៀរ ឃើញបុគ្គល
 មានពៀរផងគ្នា គប្បីធ្វើសេចក្តីវិនាសណា ចិត្តដែលបុគ្គល
 តម្កល់ខុសហើយ រមែងធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យលាមកលើសជាង
 សេចក្តីវិនាសនោះទៅទៀត ។ សូត្រទី ៣ ។

[៧៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលទ្ធកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
 សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ និងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មាន
 អាយុ នៅក្នុងវត្តកបោតកន្ធរា ។ សម័យនោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
 មានសក់ទើបកោរថ្មី ។ អង្គុយក្នុងទីវាល ចូលកាន់សមាធិណាមួយ ក្នុង
 រាត្រីខាងខ្នើត ។

[៧៤] សម័យនោះ មានយក្ខពីរនាក់ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា មកអំពីទិសខាង
 ជើង ទៅទិសខាងត្បូង ដោយកិច្ចណាមួយ ។ យក្ខទាំងនោះ បានឃើញ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ជុណ្ហាយ រត្តិយា នវោរោមិតេហិ
 កេសេហិ អញ្ញោកាសេ និសិទ្ធិំ ទិស្វាន ឯកោ យក្ខោ
 ទុតិយំ យក្ខំ ឯតទរោច បដិកាតិ មំ សម្ម ឥមស្ស
 សមណស្ស សីសេ បហារំ ទាតុន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ សោ
 យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទរោច អលំ សម្ម មា សមណំ
 អាសាទេសិ^(១) ឧទ្យារោ សោ សម្ម សមណោ មហិទ្ធិ-
 កោ មហានុកាវោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ
 យក្ខំ ឯតទរោច បដិកាតិ មំ សម្ម ឥមស្ស សមណស្ស
 សីសេ បហារំ ទាតុន្តិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ
 យក្ខំ ឯតទរោច អលំ សម្ម មា សមណំ អាសាទេសិ
 ឧទ្យារោ សោ សម្ម សមណោ មហិទ្ធិកោ មហានុកា-
 វោតិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទ-
 រោច បដិកាតិ មំ សម្ម ឥមស្ស សមណស្ស សីសេ
 បហារំ ទាតុន្តិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ
 ឯតទរោច អលំ សម្ម មា សមណំ អាសាទេសិ ឧទ្យា-
 រោ សោ សម្ម សមណោ មហិទ្ធិកោ មហានុកាវោតិ ។

១ ម. អាបាទេសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានសក់ទើបកោរថ្មី ។ អង្គុយក្នុងទីវាល ក្នុង
 រាត្រីខាងខ្នើត លុះយក្ខម្នាក់ បានឃើញហើយ និយាយប្រាប់យក្ខម្នាក់
 ទៀតថា ម្ចាស់សម្ងាញ់ ចិត្តរបស់ខ្ញុំកើតប្រាកដ ដើម្បីប្រហារក្បាល
 សមណៈនេះ ។ កាលបើយក្ខម្នាក់ និយាយយ៉ាងនេះហើយ យក្ខនោះក៏
 និយាយទៅនឹងយក្ខម្នាក់ទៀតនោះថា កុំសម្ងាញ់ អ្នកកុំប្រហារសមណៈ
 ឡើយ ម្ចាស់សម្ងាញ់ សមណៈនោះ មានគុណដ៏លើសលុប មានប្បទ្ធិ
 ច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ យក្ខម្នាក់នោះ បាននិយាយនឹងយក្ខនោះ
 ជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា ម្ចាស់សម្ងាញ់ចិត្តរបស់ខ្ញុំកើតប្រាកដ ដើម្បី
 ប្រហារក្បាលសមណៈនេះ ។ យក្ខនោះ និយាយទៅនឹងយក្ខម្នាក់ទៀត
 នោះ ជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា កុំសម្ងាញ់ អ្នកកុំប្រហារសមណៈឡើយ
 ម្ចាស់សម្ងាញ់ សមណៈនោះ មានគុណដ៏លើសលុប មានប្បទ្ធិច្រើន
 មានអានុភាពច្រើន ។ យក្ខម្នាក់នោះ និយាយទៅនឹងយក្ខនោះ ជាគម្រប់
 បីដងទៀតថា ម្ចាស់សម្ងាញ់ ចិត្តរបស់ខ្ញុំកើតប្រាកដ ដើម្បីប្រហារក្បាល
 សមណៈនេះ ។ យក្ខនោះ និយាយទៅនឹងយក្ខម្នាក់ទៀតនោះ ជាគម្រប់
 បីដងទៀតថា កុំសម្ងាញ់ អ្នកកុំប្រហារសមណៈឡើយ ម្ចាស់សម្ងាញ់
 សមណៈនោះមានគុណដ៏លើសលុប មានប្បទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

អថខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ អនាទយិត្វា អាយស្ម-
តោ សារីបុត្តត្ថេរស្ស សីសេ បហារំ អនាសិ ។ អបិតេន
បហារេន សត្តរតនំ វា អដ្ឋរតនំ^(១) វា នាតំ ឱសារេយ្យ^(២)
មហាន្តំ វា បព្វតក្ខន្ធំ បនាលេយ្យ ។ អថ ច បន សោ
យក្ខោ ឧយ្ហាមីតិ^(៣) វត្វា តត្ថេវ មហានិរយំ អបតាសិ ។

[៩៥] អន្ធិសា ខោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ
ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាណុសកេន តេន
យក្ខេន អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស សីសេ បហារំ ទិយ-
មាណំ ទិស្វាន យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កម្មិ
ឧបសង្កម្មិត្វា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច កក្ខិ តេ
អារុសោ ខមនីយំ កក្ខិ យាបនីយំ កក្ខិ ន កិញ្ចិ
ទុក្ខន្តិ ។ ខមនីយំ មេ អារុសោ មោក្ខល្លានោ យាបនីយំ មេ
អារុសោ មោក្ខល្លានោ អបិ ច មេ សីសេ ថោកំ ទុក្ខន្តិ ។
អច្ឆរិយំ អារុសោ សារីបុត្ត អព្ភតំ អារុសោ សារីបុត្ត
យំ មហិទ្ធិកោ អាយស្មា សារីបុត្តោ មហានុកាវោ ។
ឥន តេ អារុសោ សារីបុត្ត អញ្ញតវោ យក្ខោ

១ ឱ. ម. អដ្ឋរតនំ ។ ២ ម. ឱសារេយ្យ ។ ៣ ឱ. ម. ឧយ្ហាមិ ឧយ្ហាមីតិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ ចតុត្ថសូត្រ

លំដាប់នោះ យក្ខម្នាក់នោះ មិនអើពើនឹងយក្ខនោះឡើយ ហើយប្រហារ
ចំព្រះសិរ្សៈ ព្រះសារីបុត្តត្ថេរដ៏មានអាយុ ។ មានសេចក្តីតំណាលថា
យក្ខនោះអាចពន្លឺចំដំរីមានកម្ពស់ ៧ ហត្ថ ឬ ៨ ហត្ថ (ឲ្យស្រុតទៅក្នុង
ផែនដី) ក៏បាន អាចធ្វើកំពូលភ្នំធំ ឲ្យបែកខ្ទេចខ្ទីក៏បាន ដោយការ
ប្រហារនោះ ។ លំដាប់នោះ ស្រាប់តែយក្ខនោះពោលថា ខ្ញុំក្តៅណាស់
ដូច្នោះ ហើយធ្លាក់ទៅកាន់មហានរក ត្រង់ទីនោះឯង ។

[៩៥] ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បានឃើញយក្ខនោះ កំ-
ពុងប្រហារចំព្រះសិរ្សៈព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយទិព្វចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ
កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្ត
ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
អាយុថា ម្ចាស់អាវុសោ លោកល្មមអត់ធន់បានដែរឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅ
បានដែរឬ មិនមានសេចក្តីទុក្ខតិចតួចទេឬ ។ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
ប្រាប់ថា ម្ចាស់អាវុសោមោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមអត់ធន់បាន ម្ចាស់អាវុសោ
មោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន តែថា មានសេចក្តីទុក្ខបន្តិច ត្រង់
ក្បាលរបស់ខ្ញុំ ។ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត អស្ចារ្យណាស់ ម្ចាស់អាវុសោ
សារីបុត្ត ចំឡែកណាស់ ព្រោះថា សារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានប្បទិច្រើន
មានអានុភាពច្រើន ។ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ក្នុងទីនេះ មានយក្ខមួយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សីសេ បហារំ អនាសិ តារ មហាបហារោ អហោសិ
អបិ តេន បហារេន សត្តរតនំ វា អដ្ឋរតនំ វា ឆាកំ
ឱសានេយ្យ មហាន្តំ វា បព្វតក្ខដំ វា បទាលេយ្យាតិ ។
អថ បនាយស្នា សារីបុត្តោ ឯវមាហា ខមនីយំ មេ
អារុសោ មោក្កល្លាន យាបនីយំ មេ អារុសោ មោក្កល្លាន
អបិ ច មេ សីសេ ថោកំ ទុក្ខន្តិ ។ អច្ឆរិយំ អារុសោ
មោក្កល្លាន អព្វតំ អារុសោ មោក្កល្លាន យំ^(១) មហិទ្ធិ-
កោ អាយស្នា មហាមោក្កល្លានោ មហានុកាវោ
យត្រិ ហិ នាម យក្ខម្យិ បស្សតិ មយំ បនេតរហិ
បំសុបិសាចកម្យិ ន បស្សាមាតិ ។

[៩៦] អស្សោសិ ខោ ភកវា ទិញាយ សោតនាតុយា
វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសិកាយ តេសំ ឧភិទ្ធី មហានា-
តានំ ឯវរូបំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ
វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
យស្ស សេលុបមំ^(២) ចិត្តំ បិតំ នានុបកម្យតិ

១ ឱ. ម. យំ ត្វំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទានំ

ប្រហារចំព្រះសិរ្សៈនៃលោក (ការប្រហារនោះ) ពេញជាការប្រហារ
 ខ្លាំង ឯយក្ខនោះអាចពន្លិចដំរីមានកម្ពស់ ៧ ហត្ថ ឬ ៨ ហត្ថ (ឲ្យស្រុត
 ទៅក្នុងផែនដីបាន) អាចធ្វើកំពូលភ្នំធំឲ្យបែកខ្ទេចខ្ទីបាន ដោយការ
 ប្រហារនោះ ។ ហេតុអ្វីក៏ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ និយាយយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់អាវុសោមោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមអត់ធន់បាន ម្ចាស់អាវុសោមោគ្គល្លាន
 ខ្ញុំល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន តែថា មានសេចក្តីទុក្ខបន្តិច ត្រង់ក្បាលរបស់ខ្ញុំ ។
 ម្ចាស់អាវុសោមោគ្គល្លាន អស្ចារ្យណាស់ ម្ចាស់អាវុសោមោគ្គល្លាន
 ចំឡែកណាស់ ព្រោះថា មហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ មានប្បទ្ធិច្រើន
 មានអានុភាពច្រើន មើលយក្សឃើញបាន ចំណែកខាងយើងមិនឃើញ
 សូម្បីបិសាច ដែលអាស្រ័យនឹងអាចម៍ដី^(១) សោះឡើយ ។

[៩៦] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យចរចា មានសភាព
 យ៉ាងនេះ របស់ព្រះមហានាគត្រូវទាំងពីរអង្គនោះ ដោយទិព្វសោតធាតុ
 ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងសោតធាតុ របស់មនុស្សធម្មតា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបបន្តិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
 ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មានឧបមាដោយប្តូរតាន់ នៅនឹង មិនញាប់ញ័រ

១ សំដៅយកប្រេតតូច ។ ដែលត្រាច់រង្កាត់ ក្នុងទីទាំងឡាយ មានគំនរសំរាម
 ជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បញ្ចមសុត្តំ

វិវត្តំ រជនីយេសុ កោបនេយ្យេ ន កុប្បតិ
យស្សេវំ ភារិតំ ចិត្តំ កុតោ តំ ទុក្ខមេស្សតីតិ ។

ចតុត្ថំ ។

[៩៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា កោសម្ព័យំ
វិហារតិ ឃោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន
ភកវា អាតិណ្ណោ វិហារតិ ភិក្ខុហិ ភិក្ខុនីហិ ឧចា-
សកេហិ ឧចាសិកាហិ រាជ្ជហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្តិ-
យេហិ តិត្តិយស្សារកេហិ អាតិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ជាសុ
វិហារតិ ។ អថខោ ភកវតោ ឯតទហោសិ អហំ ខោ
ឯតរហិ អាតិណ្ណោ វិហារមិ ភិក្ខុហិ ភិក្ខុនីហិ
ឧចាសកេហិ ឧចាសិកាហិ រាជ្ជហិ រាជមហាមត្តេហិ
តិត្តិយេហិ តិត្តិយស្សារកេហិ អាតិណ្ណោ ទុក្ខំ ន
ជាសុ វិហារមិ យន្ទ្រាហំ ឯកោ កណាម្ហា រូបកដ្ឋោ
វិហារេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
សេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កោសម្ព័ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។
កោសម្ព័យំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បដិ-
ក្កន្តោ សាមំ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ

ឧទាន មេឃិយវគ្គ ទី ៤ បញ្ចមសូត្រ

ប្រាសចាកតម្រេក ក្នុងហេតុគួររីករាយទាំងឡាយ មិនក្រោធក្នុងវត្ថុ
គួរក្រោធចិត្តដែលបុគ្គលណា បានចម្រើនយ៉ាងនេះហើយ សេចក្តី
ទុក្ខនឹងមានមក ដល់បុគ្គលនោះអំពីណាបាន ។ សូត្រ ទី ៤ ។

[៧៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
គង់នៅក្នុងយោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅច្រឡកច្រឡំដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
ស្តេច អមាត្យធំរបស់ស្តេច តិរិយ និងពួកសាវ័ករបស់តិរិយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់គង់នៅច្រឡកច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។ គ្រានោះ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ តថាគតនៅច្រឡកច្រឡំ
ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច អមាត្យធំរបស់ស្តេច តិរិយ
និងពួកសាវ័ករបស់តិរិយ តថាគតនៅច្រឡកច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយ បើ
ដូច្នោះ គួរតែតថាគត គេចចេញអំពីពួកហើយ នៅតែម្នាក់ឯង ។ លំដាប់
នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្របីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ
ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាច់ទៅ
បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងកោសម្ពី ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយ
ភត្ត ហើយទុកដាក់សេនាសនៈដោយព្រះអង្គឯង ហើយប្រដាប់បាត្របីវរ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អនាមន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកំ អនបលោកេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ
ឯកោ អនុតិយោ យេន ចាលិលេយ្យកំ តេន
ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកញ្ចរមាដោ យេន
ចាលិលេយ្យកំ តទវសវិ ។

[៩៨] តត្រ សុទំ ភក្កវា ចាលិលេយ្យកេ វិហរតិ
រត្តិតវនសល្លោ ភទ្ធសាលមូលេ ។ អញ្ញតរោបិ
ខោ ហត្ថិណកោ អាភិណ្ណោ វិហរតិ ហត្ថិហិ ហត្ថិ-
ដីហិ ហត្ថិកឡុភេហិ^(១) ហត្ថិច្ឆាបេហិ^(២) ឆិទ្ធក្កាជិ
ថេវ តិណោជិ ខាទតិ ឱកក្កោភក្កញ្ចស្ស សាខាភដ្ឋិ
ខាទដ្ឋិ អាវិលាជិ ច ចានីយាជិ បិវតិ ឱកាហា ចស្ស
ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិជិយោ កាយំ ឧបនិយំសន្តិយោ
កច្ឆន្តិ អាភិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ជាសុ វិហរតិ ។ អថខោ
តស្ស ហត្ថិណកស្ស ឯតទហោសិ អហំ ខោ ឯតរហិ
អាភិណ្ណោ វិហារមិ ហត្ថិហិ ហត្ថិដីហិ ហត្ថិកឡុ-
ភេហិ ហត្ថិច្ឆាបេហិ ឆិទ្ធក្កាជិ ថេវ តិណោជិ ខាទាមិ

១ ឱ. ហត្ថិកឡុរោហិ ។ ម. ហត្ថិកឡុភេហិ ។ ២ ម. ហត្ថិច្ឆាបេហិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

មិនបានលាឧបដ្ឋាក មិនបានប្រាប់ភិក្ខុសង្ឃ តែមួយអង្គឯង ឥតមានភិក្ខុ
ជាគម្រប់ពីរ ទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិក នៃបាលិលេយ្យកប្រទេស កាលទ្រង់
យាងទៅកាន់ចារិក ដោយលំដាប់ បានដល់បាលិលេយ្យកប្រទេស ។

[៩៨] បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្រោមម្លប់ភទ្ទសាល-
ព្រឹក្ស ក្នុងដងព្រៃឈ្មោះរក្ខិតៈ ជិតបាលិលេយ្យកប្រទេសនោះ ។ មាន
ដំរីដ៏ប្រសើរមួយ នៅច្រឡកច្រឡំដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី ដំរីស្មារ
និងកូនដំរី ហើយស៊ីស្មៅ ដែលពួកដំរីទាំងនោះ ច្រើបចុងហើយផង ពួក
ដំរីទាំងនោះស៊ីនូវមែកឈើបាក់ ដែលដំរីដ៏ប្រសើរនោះបំបាក់ចុះហើយផង
ឯដំរីដ៏ប្រសើរ ក៏ផឹកទឹកទាំងឡាយដ៏ល្អក៏ផង កាលបើដំរីដ៏ប្រសើរចុះ
ឡើងកំពង់ទឹក ពួកមេដំរីក៏ដើរត្រដុសកាយផង ដំរីដ៏ប្រសើរ នៅច្រឡក
ច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។ លំដាប់នោះ ដំរីដ៏ប្រសើរនោះ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ អញនៅច្រឡកច្រឡំដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរី
ញី ដំរីស្មារ និងកូនដំរី ហើយស៊ីស្មៅដែលដំរីទាំងនោះច្រើបចុងហើយផង

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ឧកក្កោកក្កញ្ច មេ សាខាកង្កំ ខាទង្កិ អាវិលានិ ច
 ចានីយានិ បិរាមិ ឱតាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិនិយោ
 កាយំ ឧបនិយំសន្តិយោ កច្ឆន្តិ អាតិណ្ណោ ទុក្ខំ ន
 ដាសុ វិហារមិ យន្ទ្រាហំ ឯកោ កណាម្ហា រូបកដ្ឋោ
 វិហារេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ ហត្ថិណកោ យូថា
 អបក្កម្ម យេន ចាលិលេយ្យកំ រក្ខិតវនសណ្ណោ
 កទ្ធសាលម្ហលំ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 តត្រិ សុទំ សោ ហត្ថិណកោ យស្មី បទេសេ កកវា
 វិហារតិ តំ បទេសំ អបហារិតញ្ច^(១) កកោតិ សោណ្ណាយ
 កកវតោ ចានីយំ បរិកោជនីយំ ឧបដ្ឋបេតិ^(២) ។

[៩៩] អថខោ កកវតោ រហោកតស្ស បដិសស្មី-
 នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទចានិ អហំ ខោ
 បុព្វេ អាតិណ្ណោ វិហាសី កិក្ខុហិ កិក្ខុជីហិ ឧចា-
 សកេហិ ឧចាសិកាហិ រាជ្ជហិ រាជមហាមត្តេហិ
 តិក្ខុយេហិ តិក្ខុយស្សាវកេហិ អាតិណ្ណោ ទុក្ខំ ន
 ដាសុ វិហាសី ។ សោម្ហិ ឯតរហិ អនាតិណ្ណោ វិហារមិ
 កិក្ខុហិ កិក្ខុជីហិ ឧចាសកេហិ ឧចាសិកាហិ រាជ្ជហិ

១ ឱ. អបហារិតញ្ច ។ ២ ឱ. ម. បដ្ឋបេតិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ បញ្ចមសូត្រ

ដំរីទាំងនោះស៊ីមែកឈើបាក់ ដែលអញកាច់បំបាក់ហើយផង អញផឹកទឹក
 ទាំងឡាយដ៏ល្អក់ផង កាលបើអញ ដើរចុះឡើងកំពង់ទឹក ពួកមេដំរី ដើរ
 ត្រដុសកាយផង អញនៅច្រឡូកច្រឡំ ជាទុក្ខមិនសប្បាយ បើដូច្នោះ គួរ
 អញគេចចេញពីហ្វូងនៅម្នាក់ឯងវិញចុះ ។ លំដាប់នោះ ដំរីដ៏ប្រសើរនោះ
 ដើរគេចចេញពីហ្វូង ហើយចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ដែលទ្រង់គង់នៅ
 ក្រោមម្លប់ភទ្ទសាលព្រឹក្ស ក្នុងដងព្រៃឈ្មោះរក្ខិតៈ ជិតបាលិលេយ្យកប្រ-
 ទេស លុះចូលទៅដល់ហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រទេស
 ណាបានឮថា ដំរីដ៏ប្រសើរនោះ ក៏ធ្វើប្រទេសនោះ មិនឲ្យមានស្មៅស្រស់
 ទាំងតម្កល់ទឹកឆាន់ ទឹកប្រើ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រមោយ ។

[៩៩] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងទៅសម្ងំ ក្នុងទីស្ងាត់
 ទ្រង់មានព្រះទ័យបរិវិតក្កៈ កើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាលមុន តថាគតបាន
 នៅច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច
 អមាត្យធំរបស់ស្តេច តិរិយ និងពួកសាវ័ក របស់តិរិយ តថាគតនៅ
 ច្រឡូកច្រឡំ ជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។ ឥឡូវនេះ តថាគត មិន
 បាននៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

រាជមហាមត្តេហិ តិត្តិយេហិ តិត្តិយស្សារកេហិ អនា-
 តិក្ខណ្ណា សុខំ ជាសុ វិហារមីតិ ។ តស្ស ខោ
 ហត្ថិណកស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទចានិ អហំ
 ខោ បុព្វេ អាតិក្ខណ្ណា វិហាសី ហត្ថិហិ ហត្ថិដិហិ
 ហត្ថិកឡកេហិ ហត្ថិច្ឆាមេហិ ធិន្ទក្កានិ ចេវ តិណានិ
 ខាទី ឱកក្កោកក្កញ្ច មេ សាខាកង្កំ ខាទីសុ អារិលានិ
 ច ចានីយានិ បិរិ^(១) ឱតាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិ-
 និយោ កាយំ ឧបនិឃំសន្តិយោ អក្កមំសុ អាតិក្ខណ្ណា
 ទុក្ខំ ន ជាសុ វិហាសី ។ សោម្ហិ ឯតរហិ អនាតិក្ខណ្ណា
 វិហារមិ ហត្ថិហិ ហត្ថិដិហិ ហត្ថិកឡកេហិ ហត្ថិច្ឆា-
 មេហិ អច្ឆិណ្ទក្កានិ ចេវ តិណានិ ខាទាមិ ឱកក្កោកក្កញ្ច
 មេ សាខាកង្កំ ន ខាទន្តិ អនារិលានិ ច ចានីយានិ
 បិរាមិ ឱតាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ន ហត្ថិនិយោ កាយំ
 ឧបនិឃំសន្តិយោ កច្ឆន្តិ អនាតិក្ខណ្ណា សុខំ ជាសុ
 វិហារមីតិ ។ អថខោ ភកវា អត្តនោ ច បរិវេកំ
 វិទិត្វា តស្ស ច ហត្ថិណកស្ស ចេតសា ចេតោ បរិវិត-
 ក្កមញ្ញាយ តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. បិរាសី ។ ម. បិរាមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

អមាត្យជំរុំរបស់ស្តេច តិរិយ និងពួកសាវ័ក របស់តិរិយឡើយ តថាគត
មិនបាននៅច្រឡំក្រឡំ ក៏បានសេចក្តីសុខសប្បាយ ។ ដំរីដ៏ប្រសើរនោះ
មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាលមុន អញបាននៅច្រឡំក្រឡំ
ដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី ដំរីស្មាវ និងកូនដំរីតូច ។ ហើយអញបាន
ស៊ីស្មៅទាំងឡាយ ដែលពួកដំរីទាំងនោះ ច្រើបចុងហើយផង ពួកដំរីទាំង
នោះស៊ីមែកឈើបាក់ ដែលអញកាច់បំបាក់ហើយផង អញបានផឹកទឹក
ទាំងឡាយ ដ៏ល្អក់ផង កាលបើអញ ដើរចុះឡើងកំពង់ទឹក ពួកមេដំរី
ដើរត្រដុសកាយផង អញនៅច្រឡំក្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។
ឥឡូវនេះ អញនោះមិននៅច្រឡំក្រឡំ ដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី
ដំរីស្មាវ និងកូនដំរី ហើយស៊ីស្មៅទាំងឡាយ ដែលពួកដំរីទាំង
នោះ មិនបានច្រើបចុងហើយផង ពួកដំរីទាំងនោះ ក៏មិនស៊ីមែកឈើបាក់
ដែលអញកាច់បំបាក់ផង អញផឹកទឹកទាំងឡាយមិនល្អក់ផង កាលបើអញ
ដើរចុះឡើងកំពង់ទឹក ពួកមេដំរី ក៏មិនដើរត្រដុសកាយផង អញមិននៅ
ច្រឡំក្រឡំ ក៏បានសេចក្តីសុខសប្បាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់របស់ព្រះអង្គ និងបានជ្រាបច្បាស់
បរិវិតក្កៈ ក្នុងចិត្តរបស់ដំរីដ៏ប្រសើរនោះ ដោយព្រះទ័យនៃព្រះអង្គហើយ
ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

ឯតំ^(១) ឆាកស្ស ឆាកេន ឡាសាទន្តស្ស ហត្ថិដោ
សមេតិ ចិត្តំ ចិត្តេន យំ ឯកោ រមតិ រណេតិ ។

បញ្ចមំ^(៣) ។

[១០០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា បិណ្ឌោលកា-
រទ្វាដោ ភកវតោ អវិទូរេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្ល័ង្កំ
អារុទិក្ខា ឧដ្គំ កាយំ បណិធាយ អារញ្ញកោ បិណ្ឌា-
ចាតិកោ បំសុក្ខុលិកោ តេចីរិកោ អប្បិច្ឆោ សន្តុ-
ដ្ឋោ បរិវិត្តោ អសំសដ្ឋោ អារទ្ធវិរិយោ ធុតវានោ
អធិចិត្តមនុយុត្តោ ។ អន្ធសា ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ
បិណ្ឌោលការទ្វាដំ អវិទូរេ និសិដ្តំ បល្ល័ង្កំ អារុទិក្ខា
ឧដ្គំ កាយំ បណិធាយ អារញ្ញកំ បិណ្ឌាចាតិកំ បំសុក្ខុ-
លិកំ តេចីរិកំ អប្បិច្ឆំ សន្តុដ្ឋំ បរិវិត្តំ អសំសដ្ឋំ អា-
រទ្ធវិរិយំ ធុតវាដំ អធិចិត្តមនុយុត្តំ ។ អថខោ ភកវា
ឯតមត្តំ វិទិក្ខា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. ឯវំ ។ ២ ឱ. មនោតិ ។ ៣ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ ឆដ្ឋសូត្រ

ចិត្តរបស់ហត្ថិនាគ មានភ្នក្នុងទន្ធានុំនុំ៖ ស្មើនឹងចិត្តរបស់ពុទ្ធនាគដែរ
 ព្រោះហត្ថិនាគតែម្នាក់ឯង ត្រេកអរក្នុងព្រៃដែរ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

[១០០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ព្រះបិណ្ឌាលការទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 អារញ្ញកុម្មត្ត បិណ្ឌបាតិកកុម្មត្ត បង្សុក្ខលិកកុម្មត្ត និងតេចីវរិកកុម្មត្ត ជា
 អ្នកប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅ
 លាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ជាអ្នកពោលពាក្យជាគ្រឿងកម្ចាត់
 បង់កិលេស ប្រកបរឿយៗនូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្គត់ភ្នែក តម្រង់កាយត្រង់
 ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញបិណ្ឌាល-
 ការទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកុម្មត្ត បិណ្ឌបាតិកកុម្មត្ត
 បង្សុក្ខលិកកុម្មត្ត និងតេចីវរិកកុម្មត្ត ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តី
 សន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅលាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម
 ជាអ្នកពោលពាក្យជាគ្រឿងកម្ចាត់បង់កិលេស ប្រកបរឿយៗ
 នូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្គត់ភ្នែក តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ ។ លុះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុំហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាន
 នេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អន្ទបវាទោ អន្ទបយាតោ ចាតិមោក្ខេ ច សំរោ
មត្តញ្ញតា ច ភត្តស្មី បន្តញ្ច^(១) សយនាសនំ
អធិចិត្តេ ច អាយោកោ ឯតំ ពុទ្ធានសាសនន្តិ ។

ឆដ្ឋ^(២) ។

[១០១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារា-
មេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ
ភក្កវតោ អវិទូវេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិត្វា
ឧដ្ឋំ កាយំ បណិធាយ អប្បិច្ឆោ សន្តុដ្ឋោ បរិវិត្តោ
អសំសដ្ឋោ អារទ្ធវិយោ អធិចិត្តមនុយុត្តោ ។ អទ្ធសា
ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អវិទូវេ និសិដ្ឋំ បល្ល័ង្កំ
អាកុដិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិធាយ អប្បិច្ឆំ សន្តុដ្ឋំ
បរិវិត្តំ អសំសដ្ឋំ អារទ្ធវិយំ អធិចិត្តមនុយុត្តំ ។
អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. បន្តញ្ច ។ បន្តញ្ចតិបិ បាហោ ។ ២ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

កិរិយាមិនតិះដៀល ១ កិរិយាមិនបៀតបៀនគេ ១ កិរិយាសង្រួម
ក្នុងបាតិមោក្ខ ១ ការៈដឹងប្រមាណ ក្នុងភត្តាហារ ១ ទីដេកទីអង្គុយ
ដ៏ស្ងាត់ ១ កិរិយាបំពេញព្យាយាម ក្នុងអធិចិត្ត ១ នុ៎ះជាពាក្យ
ប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

[១០១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិត
ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ជាអ្នក
មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិន
នៅលាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ប្រកបរឿយៗ នូវអធិចិត្ត
អង្គុយផ្តត់ភ្នែក តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ជាអ្នកមានសេចក្តី
ប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅលាយឡំ
ដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ប្រកបរឿយៗនូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្តត់ភ្នែក
តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្ធិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

អធិចេតសោ អប្បមជ្ឈតោ មុនិដោ មោនបថេសុ សិក្ខតោ
សោកា ន ភវន្តិ តាទិដោ ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោតិ ។
សត្តម៍^(១) ។

[១០២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន ភកវា សក្កតោ ហោតិ
ករុកតោ មាទិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរ-
បិណ្ឌាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាទំ ។
ភិក្ខុសង្ឃោបិ សក្កតោ ហោតិ ករុកតោ មាទិតោ
បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌាចាតសេនាសន-
តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាទំ ។ អញ្ញតិត្តិយា បន
បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អករុកតា អមា-
ទិតា អបូជិតា អនបចិតា ន លាភិដោ ចីវរបិណ្ឌាចាត-
សេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាទំ ។

[១០៣] អថខោ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា
ភកវតោ សក្ការំ អសហាមាដា ភិក្ខុសង្ឃស្ស

១ ឱ. ម. សត្តមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ អដ្ឋមសូត្រ

សេចក្តីសោកទាំងឡាយ រមែងមិនកើតមាន ដល់បុគ្គលមាន
អធិចិត្ត មិនប្រមាទ ជាអ្នកដឹង ជាអ្នកសិក្សា ក្នុងផ្លូវនៃការដឹង
ទាំងឡាយ គឺអរហត្តផលញ្ញាណ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ជាអ្នក
នឹងជឿ ជាអ្នកស្ងប់ មានស្មារតីគ្រប់កាល ។ សូត្រទី ៧ ។

[១០២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
បូជា កោតក្រែង ទ្រង់បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលាន-
ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតី ។ សូម្បីភិក្ខុសង្ឃ ក៏មានគេធ្វើសក្ការៈ
គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីដែរ ។ ឯពួកបរិព្វាជក
ជាអន្យតិរិយ មិនមានគេធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា
មិនកោតក្រែង មិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយ-
ភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីឡើយ ។

[១០៣] គ្រានោះ ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយ អត់ជន់មិនបាន
នូវសក្ការៈ របស់ព្រះមានព្រះភាគ និងភិក្ខុសង្ឃ ចូលទៅរកនាង

ច យេន សុន្ទរី បរិព្វាជិកា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្ក-
 មិត្តា សុន្ទរី បរិព្វាជិកំ ឯតទោចំ ឧស្សហសិ^(១) ភតិទិ
 ញាតីនំ អត្ថំ កាតុន្តិ ។ ក្សាហំ អយ្យា ករោមិ
 កី មយា សក្កា កាតុំ ដីវិតម្បិ មេ បរិច្ចត្តំ ញាតីនំ
 អត្តាយាតិ ។ តេនហិ ភតិទិ អភិក្ខុលំ ជេតវនំ
 កច្ឆាហីតិ ។ ឯវំ អយ្យាតិ ខោ សុន្ទរី បរិព្វាជិកា តេសំ
 អញ្ញតិភ្និយានំ បរិព្វាជកានំ បដិស្សត្តា អភិក្ខុលំ
 ជេតវនំ អកមាសិ ។ យទា អញ្ញិសុ តេ អញ្ញតិភ្និយា
 បរិព្វាជកា តេ^(២) ទិដ្ឋា ខោ សុន្ទរី បរិព្វាជិកា
 ពហុជនេន អភិក្ខុលំ ជេតវនំ កច្ឆតីតិ អថ នំ ដីវិតា
 វោវោមេត្តា តត្ថេវ ជេតវនស្ស បរិក្ខាភូមេ ទិក្ខុ-
 លិក្ខា យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ តេនុប-
 សង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្តា រាជានំ បសេនទី កោសលំ
 ឯតទោចំ យា សា មហារាជ សុន្ទរី បរិព្វាជិកា សា
 នោ ន ទិស្សតីតិ ។ កត្ត បន តុម្ភេ អាសង្កជាតិ ។
 ជេតវនេ មហារាជាតិ ។ តេនហិ ជេតវនេ វិចិនជាតិ ។

១ ម. ឯត្តន្តរេ ត្វន្តិ អត្ថិ ។ ២ ម. វោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បរិព្វាជិកាឈ្មោះសុន្ទរី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងនាងបរិព្វា-
 ជិកាឈ្មោះសុន្ទរីថា នៃបួនស្រី នាងអាចធ្វើប្រយោជន៍ដល់ពួកញាតិបាន
 ឬទេ ។ នាងបរិព្វាជិកាឈ្មោះសុន្ទរីសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ
 ខ្ញុំព្រះករុណាត្រូវធ្វើដូចម្តេច អំពើដូចម្តេច ដែលខ្ញុំអាចធ្វើបាន សូម្បីជីវិត
 ក៏ហ៊ានលះបង់ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ពួកញាតិដែរ ។ ម្ចាស់បួនស្រី
 បើដូច្នោះ នាងចូលទៅកាន់វត្តជេតពន ឲ្យញាយ ។ ។ នាងបរិព្វាជិកាឈ្មោះ
 សុន្ទរី បានទទួលពាក្យបរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយទាំងនោះថា ព្រះករុណា
 លោកម្ចាស់ ហើយទៅកាន់វត្តជេតពនញាយ។ ។ កាលណាបរិព្វាជក
 ជាអន្យតិរិយទាំងនោះ បានដឹងថា ជនច្រើនបានឃើញនាងបរិព្វាជិកា
 ឈ្មោះសុន្ទរី ទៅកាន់វត្តជេតពនញាយហើយ ក៏សម្លាប់នាងនោះឲ្យដាច់
 ចាកជីវិត ហើយកប់ក្នុងរណ្តៅស្នាមភ្លោះ នៃវត្តជេតពននោះឯង ក្នុងកាល
 ណោះ រួចចូលទៅគាល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ថ្វាយព្រះពរព្រះបាទបសេនទិកោសលថា បពិត្រមហារាជ នាងបរិព្វា-
 ជិកាណាឈ្មោះសុន្ទរី នាងបរិព្វាជិកានោះ មិនប្រាកដដល់ពួកអាត្មាភាព
 សោះ ។ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះបន្ទូលសួរថា ចុះលោកទាំងឡាយ មាន
 សង្ស័យក្នុងទីណាខ្លះ ។ បពិត្រមហារាជ ពួកអាត្មាភាពមានសង្ស័យ ក្នុង
 វត្តជេតពន ។ បើដូច្នោះ ចូរលោកទាំងឡាយ គន់រកក្នុងវត្តជេតពនចុះ ។

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

អថខោ តេ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ជេតវនំ វិចិនិត្វា
យថានិភិក្ខុត្តំ បរិក្ខាភូតា ឧទ្ធវិត្វា មញ្ចកំ អាហេបេត្វា
សាវត្តី បវេសេត្វា រថិយាយ រថិយំ សិដ្ឋ្យាជកេន
សិដ្ឋ្យាជកំ ឧបសង្កមិត្វា មនុស្សេ ឧជ្ឈាបេសុំ បស្ស-
ថយ្យា សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ កម្មំ អលដ្ឋិទោ
ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា ចាបធម្មា
មុសាវាទិទោ អព្រហ្មចារិទោ ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្ម-
ចារិទោ សមចារិទោ ព្រហ្មចារិទោ សច្ចវាទិទោ សីល-
វន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ នត្តិ ឥមេសំ
សាមញ្ញំ នត្តិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ^(១) នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ
នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ
ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ អបកតា ឥមេ សាមញ្ញា អបកតា

១ ឱ. ព្រហ្មញ្ញំ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ អដ្ឋមសូត្រ

លំដាប់នោះ បរិញ្ញាជកជាអន្សតិរិយទាំងនោះ គយគន់មើលវត្ថុជេតពន
 ហើយក៏គាស់ឡើង (នូវសាកសព) ដែលបានកប់ទុកហើយ អំពីរណ្តៅ
 ស្នាមភ្លោះ ហើយលើកដាក់លើគ្រែតូច នាំចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ហើយ
 ចេញពីច្រកមួយ ចូលទៅកាន់ច្រកមួយ ចេញពីផ្លូវត្រឡែងកែងមួយ
 ចូលទៅកាន់ផ្លូវត្រឡែងកែងមួយ ហើយប្រើពួកមនុស្សឲ្យលើកទោសថា
 នៃម្ចាស់ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលអំពីរបស់ពួកសមណៈ ជា
 សក្យបុត្តិយ៍ចុះ ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ ជាបុគ្គលមិនអៀនខ្មាស
 ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ជាអ្នកនិយាយពាក្យកុហក ប្រព្រឹត្តធម៌មិន
 ប្រសើរ ។ មិនគួរឃើ ពួកសមណៈ ជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ មកប្តេជ្ញាខ្លួនថា
 ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ពោលពាក្យពិត មាន
 សីល មានកល្យាណធម៌សោះ ភាពជាសមណៈ គឺជាអ្នករម្ងាប់បាប មិន
 មានដល់ពួកសមណៈនេះឡើយ ភាពជាអ្នកប្រសើរ គឺជាអ្នកបន្យាត់បាប
 មិនមានដល់ពួកសមណៈនេះឡើយ ភាពជាសមណៈ របស់ពួកសមណៈ
 នេះ សាបសូន្យហើយ ភាពជាអ្នកប្រសើររបស់ពួកសមណៈនេះ សាប
 សូន្យហើយ ភាពជាសមណៈ នឹងមានដល់ពួកសមណៈនេះ អំពីហេតុ
 ដូចម្តេច ភាពជាអ្នកប្រសើរ នឹងមានដល់ពួកសមណៈ អំពីហេតុដូច
 ម្តេច ពួកសមណៈនេះ ប្រាសចាកភាពជាសមណៈ ពួកសមណៈនេះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា ។ កថញ្ញិ ឆាម បុរិសោ បុរិសកិច្ចំ
ករិត្វា ឥត្ថិ ដីវិតា វោវោមេស្សតីតិ ។

[១០៤] តេន ខោ បន សមយេន សារត្ថិយំ មនុ-
ស្សា ភិក្ខុ ទិស្វា អសញ្ញាហិ ធរុសាហិ វាចាហិ អក្កោ-
សន្តិ បរិកាសន្តិ វោសេន្តិ វិហោសេន្តិ អលទ្ធិនោ ឥមេ
សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា ចាបធម្មា មុសាវា-
ទិនោ អព្រហ្មចារិនោ ឥមេ ហិ ឆាម ធម្មចារិនោ
សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ
កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ
នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ
ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ
ឥមេសុ ព្រហ្មញ្ញំ អបកតា ឥមេ សាមញ្ញា អបកតា
ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា ។ កថញ្ញិ ឆាម បុរិសោ បុរិសកិច្ចំ
ករិត្វា ឥត្ថិ ដីវិតា វោវោមេស្សតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ប្រាសចាកភាពជាអ្នកប្រសើរហើយ ។ មិនគួរឃើ បុរសនឹងធ្វើកិច្ចរបស់
បុរស (មេបុរសកិច្ច) ហើយមកធ្វើស្រីឲ្យដាច់ចាកជីវិតសោះ ។

[១០៤] សម័យនោះឯង ពួកមនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានឃើញពួក
ភិក្ខុ ហើយនាំគ្នាជេរ ប្រទេចផ្កាសា បៀតបៀនដោយសម្តីទ្រគោះ ជា
របស់អសប្បុរសថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ ជាអ្នកមិនអៀនខ្មាស
ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ជាអ្នកនិយាយពាក្យកុហក ប្រព្រឹត្តធម៌មិន
ប្រសើរ មិនគួរឃើសមណៈទាំងនោះ មកប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌
ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរ ពោលពាក្យពិត មានសីល មានកល្យា-
ណធម៌សោះ ភាពជាសមណៈ គឺជាអ្នករម្ងាប់បាប មិនមានដល់សមណៈ
ទាំងនេះឡើយ ភាពជាអ្នកប្រសើរ គឺជាអ្នកបន្ធាត់បាប មិនមានដល់សម-
ណៈទាំងនេះឡើយ ភាពជាសមណៈ របស់សមណៈនេះ សាបសូន្យ
ហើយ ភាពជាអ្នកប្រសើររបស់សមណៈទាំងនេះសាបសូន្យហើយ ភាព
ជាសមណៈ នឹងមានដល់សមណៈទាំងនេះ អំពីហេតុដូចម្តេច ភាពជាអ្នក
ប្រសើរនឹងមានដល់ពួកសមណៈនេះ អំពីហេតុដូចម្តេច សមណៈទាំង
នេះ ប្រាសចាកភាពជាសមណៈហើយ សមណៈទាំងនេះប្រាសចាក
ភាព ជាអ្នកប្រសើរហើយ ។ មិនគួរឃើបុរស នឹងធ្វើកិច្ចរបស់បុរស
(មេបុរសកិច្ច) ហើយមកធ្វើស្រីឲ្យដាច់ចាកជីវិតសោះ ។

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

[១០៥] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ
 និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថី បិណ្ណាយ បរិសីសុ ។
 សាវត្ថិយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បដិ-
 ក្កន្តា យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក-
 វន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិ-
 ន្តា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោចំ ឯតរហិ ភន្តេ
 សាវត្ថិយំ មនុស្សា ភិក្ខុ ទិស្វា អសញ្ញាហិ ធរុសាហិ
 វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិកាសន្តិ ពោសេន្តិ វិហោសេន្តិ
 អលទ្ធិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា
 ចាបធម្មា មុសាវាទិនោ អព្រហ្មចារិនោ ឥមេ ហិ នាម
 ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ
 សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជាទិស្សន្តិ នត្តិ ឥមេសំ
 សាមញ្ញំ នត្តិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ នន្តំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ
 នន្តំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ អដ្ឋមសូត្រ

[១០៥] គ្រានោះ ពួកភិក្ខុជាច្រើនរូប បានស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រ
 ចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។
 លុះភិក្ខុទាំងនោះ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ហើយត្រឡប់មកអំពី
 បិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយភត្ត រួចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះ
 មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកមនុស្សក្នុងក្រុង
 សាវត្ថី បានឃើញពួកភិក្ខុ ហើយ (នាំគ្នា) ជេរប្រទេច ផ្កាសា បៀត
 បៀនដោយសម្តីទ្រគោះជារបស់អសប្បុរសថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍
 នេះ ជាបុគ្គលមិនអៀនខ្មាស ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ពោលពាក្យ
 កុហក ប្រព្រឹត្តធម៌មិនប្រសើរ សមណៈទាំងនេះ មិនគួរឃើ មកប្តេជ្ញា
 ខ្លួនថា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរ ពោលពាក្យ
 ពិត មានសីល មានកល្យាណធម៌សោះ ភាពជាសមណៈ គឺជាអ្នករម្ងាប់
 បាប មិនមានដល់សមណៈទាំងនេះ ភាពជាអ្នកប្រសើរគឺជាអ្នកបន្យាត់បាប
 មិនមានដល់សមណៈទាំងនេះ ភាពជាសមណៈ របស់សមណៈទាំងនេះ
 សាបសូន្យហើយ ភាពជាអ្នកប្រសើររបស់សមណៈទាំងនេះ សាបសូន្យ
 ហើយ ភាពជាសមណៈ នឹងមានដល់សមណៈទាំងនេះ អំពីហេតុដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ អបកតា ឥមេ សាមញ្ញា
អបកតា ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា ។ កថញ្ញំ ឆាម បុរិសោ
បុរិសកិច្ចំ កកិក្ខា ឥត្ថិ ដីរិតា វោវោបេស្សតីតិ ។
នេសោ ភិក្ខុវេ សន្នោ ចិរំ ភរិស្សតិ សត្តាហមេវ
ភរិស្សតិ សត្តាហស្ស អច្ចយេន អន្តរឆាយិស្សតិ ។
តេនហិ ភិក្ខុវេ យេ មនុស្សា ភិក្ខុ ទិស្វា អសញ្ញាហិ
ធរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិកាសន្តិ វោសេន្តិ
វិហោសេន្តិ តេ តុម្ភេ ឥមាយ កាថាយ បដិចោទេថ

អក្ខតវាទី និរយំ ឧបេតិ

យោ វាបិ កត្វា ន កកោមីតិ ចាហា

ឧកោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ

និហីនកម្មា មនុជា បរត្តាតិ ។

[១០៦] អថខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ សន្តិកេ ឥមំ
កាចំ បរិយាបុណិត្វា យេ មនុស្សា ភិក្ខុ ទិស្វា
អសញ្ញាហិ ធរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិកាសន្តិ
វោសេន្តិ វិហោសេន្តិ តេ ឥមាយ កាថាយ បដិចោទេន្តិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ភាពជាអ្នកប្រសើរនឹងមានដល់សមណៈទាំងនេះ អំពីហេតុដូចម្តេច សមណៈទាំងនេះ ប្រាសចាកភាពជាសមណៈហើយ សមណៈទាំងនេះប្រាសចាកភាព ជាអ្នកប្រសើរហើយ ។ មិនគួរឃើ បុរសនឹងធ្វើកិច្ចរបស់បុរស (មេបុរសកិច្ច) ហើយមកធ្វើស្រីឲ្យដាច់ចាកជីវិតសោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សំឡេង (ពោលទោស) នុ៎ះ នឹងមិន បិតនៅយូរឡើយ បិតនៅបានតែត្រឹម ៧ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ លុះកន្លងហួស ៧ ថ្ងៃហើយ គង់នឹងបាត់ទៅវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ពួក មនុស្សណា បានឃើញពួកភិក្ខុហើយ ជេរប្រទេច ផ្តាសា បៀតបៀន ដោយសម្តីទ្រគោះ ជារបស់អសប្បុរស អ្នកទាំងឡាយ ចូររំលឹកពួក មនុស្សទាំងនោះ ដោយគាថានេះថា

អ្នកនិយាយកុហក ឬអ្នកណាធ្វើហើយ និយាយថា ខ្ញុំមិនធ្វើទេ រមែង ចូលទៅកាន់នរក បុគ្គលទាំងនោះ ជាអ្នកកើតអំពីមនុស្សមានកម្មដ៏ ថោកទាប លះលោកនេះទៅហើយ ជាអ្នកស្មើគ្នា ក្នុងលោកខាងមុខ ។

[១០៦] លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ បានរៀនគាថានេះ ក្នុងសម្នាក់ នៃព្រះមានព្រះភាគ ពួកមនុស្សណា ដែលបានឃើញពួកភិក្ខុហើយ ជេរប្រទេច ផ្តាសា បៀតបៀនដោយសម្តីទ្រគោះ ជារបស់អសប្បុរស ក៏រំលឹកមនុស្សទាំងនោះ ដោយគាថានេះថា

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

អក្ខតវាដី និរយំ ឧបេតិ

យោ វាបិ កត្វា ន កកោមីតិ ចាហា

ឧកោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ

និហីនកម្មា មនុជា បរត្តាតិ ។

[១០៧] មនុស្សានំ ឯតទហោសិ អការកា^(១) ឥមេ
សមណា សក្យបុត្តិយា ន ឥមេហិ កតំ ចាបន្តិមេ^(២)
សមណា សក្យបុត្តិយាតិ ។ នេវ សោ សន្នោ ចិវំ
អហោសិ សត្តាហមេវ សន្នោ អហោសិ សត្តាហស្ស
អច្ចយេន អន្តរាយិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ
យេន ភកវា តេនុបសន្តិមីសុ ឧបសន្តិមិត្វា ភកវន្តំ
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតទហេច្ចំ អច្ចរិយំ ភន្តេ អព្ពតំ
ភន្តេ យាវ សុភាសិតញ្ចំ ភន្តេ ភកវតា នេសោ
ភិក្ខុវេ សន្នោ ចិវំ ភវិស្សតិ សត្តាហស្ស អច្ចយេន
អន្តរាយិស្សតីតិ អន្តរហិតោ ភន្តេ សោ សន្នោតិ ។

១ ម. អារកា ។ ២ ឱ. ម. ន យិមេហិ កតំ បាបន្តិមេ ។

ឧទាន មេឃឹយវគ្គ ទី ៤ អដ្ឋមសូត្រ

បុគ្គលអ្នកនិយាយកុហក ឬអ្នកណាធ្វើហើយ និយាយថា
 ខ្ញុំមិនធ្វើទេ រមែងចូលទៅកាន់នរក បុគ្គលទាំងពីរពួកនោះ
 ជាអ្នកកើតអំពីមនុស្ស អ្នកមានកម្មដ៏ថោកទាប លុះលះ
 លោកនេះទៅហើយ ជាអ្នកស្មើគ្នា ក្នុងលោកខាងមុខ ។

[១០៧] មនុស្សទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ពួកសមណៈជា
 សក្យបុគ្គិយ៍នេះ ជាអ្នកមិនធ្វើទេ អំពើអាក្រក់ សមណៈទាំងនេះ មិនបាន
 ធ្វើទេ ពួកសមណៈនេះ ជាសក្យបុគ្គិយ៍ ។ សំឡេងនោះ មិនបានបិត
 នៅយូរឡើយ សំឡេងនុ៎ះ បិតនៅបានតែត្រឹម ៧ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ លុះកន្លង ៧
 ថ្ងៃហើយ ក៏សាបសូន្យទៅ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប បានចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
 រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
 ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមាន
 ព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីកានេះប្រាកដមែនថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សំឡេងនុ៎ះ នឹងមិនបិតនៅយូរឡើយ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃ ហើយ នឹងសាប
 សូន្យទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេងនោះ សូន្យបាត់ទៅហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អថខោ ភកវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុនន្តិ វាចាយ ជនា អសញ្ញតា

បរេហិ^(១) សដ្ឋាមកតំវ កុញ្ញវំ

សុត្វាន វាក្យំ ជរុសំ ឧទីរិតំ

អធិវាសយេ ភិក្ខុ អនុដ្ឋចិត្តោតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[១០៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា វាជកហោ
វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ
អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស វន្តិទ្ធិបុត្តស្ស រហោក-
តស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្តោ
ឧទទាទិ លាភា វត មេ សុលទ្ធិំ វត មេ សត្វា
ច មេ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ស្វាភ្នាតេ
ចម្ហិ ធម្មវិទយេ អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ
សព្វហ្មចារិណោ ច មេ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា
សីលេសុ ចម្ហិ បរិបូរិការី សុសមាហិតោ ចម្ហិ
ឯកក្កចិត្តោ អរហា ចម្ហិ ទីណាសវោ មហិទ្ធិកោ

១ អដ្ឋកថាយំ សរេហីតិ បាហោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកជនអ្នកមិនសង្រួម តែងចាក់ដោតគេដោយវាចា ដូចជា
(ទាហានតទល់) កាលចាក់ដំរី ដែលទៅកាន់សង្រួម
ដោយសរទាំងឡាយ ភិក្ខុបានឮពាក្យអាក្រក់ ដែលពួកជន
ដទៃពោលហើយ ជាអ្នកមានចិត្តមិនប្រទូស្ត ហើយគប្បីអត់
ទ្រាំបាន ។ សូត្រ ទី ៨ ។

[១០៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ៉ែន កលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ
ឯង ព្រះឧបសេនវង្គន្តបុត្តដ៏មានអាយុ ទៅក្នុងទីស្ងាត់ហើយសម្ងំនៅ មាន
ចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎ អញពេញជាមានលាភ ឱហ្ន៎ អញ
ពេញជាបានល្អ (ព្រោះ) ព្រះមានព្រះភាគ ជាគ្រូអញ ព្រះអង្គជាព្រះ
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធផង អញក៏បានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងធម្ម-
វិន័យដែលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ទុកដោយប្រពៃផង ពួកសព្វហ្មចារី
របស់អញ ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ផង អញជាអ្នកធ្វើឲ្យ
ពេញលេញ ក្នុងសីលទាំងឡាយផង អ្នកមានចិត្តតាំងមាំល្អ មានចិត្តមូល
នឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយផង ជាអរហន្តខ្លីណាស្រពផង អ្នកមានប្ញទ្ធិច្រើន

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

ចម្ព៌ មហានុភារោ ភទ្ទកំ មេ ដីវិតំ ភទ្ទកំ មរណានិ ។
អថខោ ភកវា អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស វដ្តន្តបុត្តស្ស
ចេសោ^(១) ចេតោបិ វិតក្កមញ្ញាយ តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យំ ដីវិតំ ន តបតិ មរណាន្តេ ន សោចតិ
សចេ ទិដ្ឋបទោ ដីរោ សោកមជ្ឈេ ន សោចតិ ។
ឧច្ឆិទ្ធកវតណ្ហាស្ស សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ
វិត្តិណោ ជាតិសំសារោ នត្តិ តស្ស បុណព្ភរោតិ ។

នវមំ ។

[១០៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សារត្តិ-
យំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ភក-
វតោ អវិទូរេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិត្វា ឧដ្តំ
កាយំ បណិទាយ អត្តនោ ឧបសមំ បច្ចវេក្ខមាណោ ។
អទ្ធសា ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អវិទូរេ និសិដ្តំ
បល្ល័ង្កំ អាកុដិត្វា ឧដ្តំ កាយំ បណិទាយ អត្តនោ ឧប-
សមំ បច្ចវេក្ខមាណំ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឧទាន មេឃឹយវត្ត ទី ៤ ទសមសូត្រ

មានអានុភាពច្រើនផង រស់នៅក៏ចម្រើន ស្លាប់ក៏ចម្រើន ។ លំដាប់នោះ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តរបស់ព្រះឧបសេន
វង្គន្តបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ដីវិតរបស់បុគ្គលណា មិនក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ រមែងមិនសោក
ក្នុងកាលជិតស្លាប់ ប្រសិនបើ អ្នកប្រាជ្ញនោះឯង បានឃើញបទគឺ
ព្រះនិព្វាន រមែងមិនសោក ក្នុងកណ្តាលពួកអ្នកសោកឡើយ ។
ភិក្ខុបានគាស់រំលើងតណ្ហា ក្នុងភព មានចិត្តស្ងប់ មានជាតិសំសារ
អស់ហើយ ភពថ្មីទៀត មិនមានដល់ភិក្ខុហើយ ។ សូត្រទី ៩ ។

[១០៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្តត់ភ្នែក តម្រង់កាយ
ត្រង់ ពិចារណាការស្ងប់រម្ងាប់របស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទតឃើញ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្តត់ភ្នែក
តម្រង់កាយត្រង់ ពិចារណាការស្ងប់រម្ងាប់របស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់
បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧបសន្តសន្តចិត្តស្ស^(១) នេត្តិច្ឆិទ្ធស្ស ភិក្ខុនោ
 វិក្ខិលោ ជាតិសំសារោ មុត្តោ សោ មារពន្ធនាតិ ។
 ទសមំ ។

មេឃិយវត្តោ ចតុត្តោ ។

តស្សុទ្ធានំ

មេឃិយោ ឧទ្ធតា កោចាលោ ជុណ្ហា^(២) ណគេន បញ្ចមំ
 បិណ្ណាលោ^(៣) សារីបុត្តោ ច សុន្ទរី ភវតិ អដ្ឋមំ
 ឧបសេនោ វជ្ជន្តបុត្តោ សារីបុត្តោ ច តេ ទសាតិ^(៤) ។

១ ម. ឧបសន្តស្ស ចិត្តស្ស ។ ២ ម. មេឃិយំ ឧទ្ធតគោបាលំ ជុណ្ហំ ។ ៣ ម. បិណ្ណាលោ ។ ៤ ឱ. ម. ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ភិក្ខុអ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ បានកាត់ផ្តាច់តណ្ហាសម្រាប់នាំទៅ
(កាន់ភព) មានជាតិសំសារអស់ហើយ ភិក្ខុនោះបានផុត
ហើយចាកចំណងនៃមារ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ មេឃឹយវគ្គទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃមេឃឹយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីរឿងព្រះមេឃឹយៈ ១ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង ១
នាយគោបាល ១ ព្រះសារីបុត្តអង្គុយក្នុងទីវាលក្នុងរាត្រីខាងខ្នើត ១ ពុទ្ធ-
នាគនិងហត្ថិនាគ ១ ជាគម្រប់ប្រាំ ព្រះបិណ្ឌោលការទ្វាជៈ ១ ព្រះសារី-
បុត្ត ១ នាងបរិញ្ញាជិកាឈ្មោះសុន្ទរី ១ ជាគម្រប់ប្រាំបី ព្រះឧបសេនវង្គន្ត-
បុត្ត ១ ព្រះសារីបុត្ត ១ រួមទាំងអស់នោះត្រូវជា ១០ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

ឧទានេ បញ្ចមោ សោណត្ថេវគ្គោ

[១១០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សា-
 វត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោស-
 លោ មស្មិកាយ ទេវិយា សទ្ធិ ឧបវិប្បាសាទវរតតោ
 ហោតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ មស្មិកំ
 ទេវី ឯតទរោច អត្ថិ នុ ខោ តេ មស្មិកេ កោចញ្ញោ
 អត្តនា បិយតរោតិ ។ នត្ថិ ខោ មេ មហារាជ
 កោចញ្ញោ អត្តនា បិយតរោ តុយ្ហំ បន មហារាជ
 អត្តញ្ញោ កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ។ មយ្ហម្បិ^(១)
 មស្មិកេ នត្តញ្ញោ កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ។ អថខោ
 រាជា បសេនទិ កោសលោ ចាសាទា ឱរោហិត្វា យេន
 ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ រាជា
 បសេនទិ កោសលោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ឥទាហំ
 ភន្តេ មស្មិកាយ ទេវិយា សទ្ធិ ឧបវិប្បាសាទវរតតោ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ខោសទ្ធោ អត្ថិ ។

ឧទាន សោណាក្កេរវគ្គ ទី ៥ បឋមសូត្រ

ឧទាន សោណាក្កេរវគ្គ ទី ៥

[១១០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់នៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ជាមួយនឹងព្រះនាងមល្លិកាទេវី ។ គ្រានោះ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់សួរព្រះនាងមល្លិកាទេវីថា ម្ចាស់នាងមល្លិកា ចុះបុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួននៃនាងមានដែរឬ ។ បពិត្រមហារាជ បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួនរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ មិនមានទេ បពិត្រមហារាជ ចុះបុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួនព្រះអង្គ មានដែរឬ ។ ម្ចាស់នាងមល្លិកា បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួននៃយើង មិនមានទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់យាងចុះអំពីប្រាសាទហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះរាជាបសេនទិកោសល គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏តំណាលសេចក្តីនេះទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញ នេះខ្ញុំព្រះអង្គ នៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ជាមួយនឹងនាងមល្លិកាទេវី

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

មស្មិកំ ទេវី ឯតទរោចំ អត្ថិ នុ ខោ តេ មស្មិកេ
 កោចញ្ញោ អត្តនា បិយតរោតិ ឯវំ វុត្តេ មស្មិកា
 ទេវី^(១) ឯតទរោច ទត្ថិ ខោ មេ មហារាជ កោចញ្ញោ
 អត្តនា បិយតរោ តុយ្ហំ បន មហារាជ អត្តញ្ញោ
 កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ឯវំ វុត្តេហំ^(២) ភន្តេ មស្មិកំ
 ទេវី ឯតទរោចំ មយ្ហម្បិ ខោ មស្មិកេ ទត្តញ្ញោ កោចិ
 អត្តនា បិយតរោតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
 តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សព្វា ទិសា អនុបរិកម្ម ចេតសា

នេវជ្ឈតា បិយតរមត្តនា ក្ខិចិ

ឯវម្បិ សោ^(៣) បុថុ អត្តា បរេសំ

តស្មា ន ហីសេ បរំ អត្តកាមោតិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(៤) ។

[១១១១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សារ-
 ត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាយណ្ណសមយំ បដិស-
 ល្លាណា វុដ្ឋិតោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តេ មន្តិ អត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. វុត្តោហំ ។ ៣ ម. ឯវំបិ យោ ។
 ឯវំបិ យោតិ អដ្ឋកថា ។ ៤ ឱ. ម. សុត្តំ បឋមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ហើយសួរនាងមណ្ឌិកាទេវីថា ម្ចាស់នាងមណ្ឌិកា ចុះបុគ្គលដទៃណាមួយ
 ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួននៃនាង មានដែរឬ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ សួរយ៉ាងនេះ
 ហើយ ទើបនាងមណ្ឌិកាទេវីតបថា បពិត្រមហារាជ បុគ្គលដទៃណា
 មួយ ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួនខ្ញុំម្ចាស់ មិនមានទេ បពិត្រមហារាជ បុគ្គល
 ដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួនព្រះអង្គ មានដែរឬ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន លុះនាងមណ្ឌិកាទេវី សួរយ៉ាងនេះរួចហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឆ្លើយនឹង
 នាងមណ្ឌិកាទេវីថា ម្ចាស់នាងមណ្ឌិកា បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់
 ជាងខ្លួនយើង មិនមានទេ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាប
 សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមានចិត្តរំពឹងរក គ្រប់ទិស ក៏មិនបានបុគ្គលជាទីស្រឡាញ់
 ជាងខ្លួន ក្នុងទិណាឡើយ ចំណែកខ្លួននោះ ទើបជាទីស្រឡាញ់
 ច្រើនជាងបុគ្គលដទៃ យ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលអ្នក
 ស្រឡាញ់ខ្លួន មិនត្រូវបៀតបៀនបុគ្គលដទៃឡើយ ។ សូត្រ ទី ១ ។

[១១១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 គ្រានោះ ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ត-
 សម័យ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ ឯតទរោច អច្ឆរិយំ
 ភន្តេ អព្ភតំ ភន្តេ យាវ អប្បាយុកា ហិ ភន្តេ ភកវតោ
 មាតា អហោសិ សត្តាហជាតេ ភកវតិ ភកវតោ មាតា
 កាលមកាសិ តុសិតំ កាយំ^(១) ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឯវមេតំ
 អានន្ទ ឯវមេតំ អានន្ទ អប្បាយុកា ហិ អានន្ទ ពោធិ-
 សត្តមាតរោ ហោន្តិ សត្តាហជាតេសុ ពោធិសត្តេសុ
 ពោធិសត្តមាតរោ កាលំ ករោន្តិ តុសិតំ កាយំ ឧប-
 បជ្ជតីតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
 វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យេ កេចិ ភូតា ភវិស្សន្តិ យេ ចាបិ
 សព្វេ ភមិស្សន្តិ បហាយ ទេហំ
 តំ សព្វជាដី កុសលោ វិទិត្វា
 អាតាបិយោ ព្រហ្មចរិយំ ចរេយ្យាតិ ។ ទុតិយំ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៤ ទុតិយសូត្រ

ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏
 មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះមាតារបស់ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះ
 ជន្មាយុតិចណាស់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ប្រសូតបាន ៧ ថ្ងៃ ព្រះមាតា
 របស់ព្រះអង្គ ទ្រង់សោយព្រះវិលាល័យ ទៅកើតក្នុងទេវនិកាយ ឯស្ថាន
 តុសិត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ដំណើរ
 នុ៎ះមែនហើយ ម្ចាស់អានន្ទ ដំណើរនុ៎ះមែនហើយ ម្ចាស់អានន្ទ ព្រោះ
 ថា ព្រះមាតារបស់ពោធិសត្វទាំងឡាយ តែងមានព្រះជន្មាយុតិច កាល
 ព្រះពោធិសត្វទាំងឡាយ ទ្រង់ប្រសូតបាន ៧ ថ្ងៃ ព្រះមាតារបស់ពោធិ-
 សត្វទាំងឡាយ ក៏សោយព្រះវិលាល័យ ហើយទៅកើត ក្នុងទេវនិកាយ
 ឯស្ថានតុសិត (ជាធម្មតា) ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាប
 សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកសត្វណាមួយ ដែលកើតហើយក្តី នឹងកើត(ក្នុងអនាគត)ក្តី ពួក
 សត្វទាំងអស់នោះ នឹងលះបង់នូវរាងកាយ ទៅកាន់ (បរលោក) ដូចគ្នា
 បណ្ឌិតអ្នកឈ្លាស ដឹងច្បាស់សេចក្តីសាបសូន្យ ទាំងអស់នោះហើយ
 គួរជាអ្នកមានព្យាយាម ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ។ សូត្រទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១១២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា រាជ-
 តហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន រាជតហោ សុប្បពុទ្ធា ធាម កុដ្ឋី
 មនុស្សនសិទ្ធា អហោសិ មនុស្សកបលោកា មនុស្ស-
 វារកោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភកវា មហាតិយា
 បរិសាយ បរិវតោ ធម្មំ នេសេន្តោ និសិទ្ធា ហោតិ ។
 អទ្ធិសា ខោ សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋី^(១) មហាជនកាយំ ទ្វ-
 រតោវ សន្និបតិកំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ និស្សំសយំ
 ខោ ឯត្ត កិញ្ចិ ខាទនីយំ វា កោជនីយំ វា កាទិយតិ^(២)
 យន្ទុធាហំ យេន សោ មហាជនកាយោ តេនុបសន្តិ-
 មេយ្យំ អប្បេវ ធាមេត្ត កិញ្ចិ ខាទនីយំ វា កោជនីយំ
 វា លកេយ្យន្តិ ។ អថខោ សុប្បពុទ្ធា កិដ្ឋី យេន
 សោ មហាជនកាយោ តេនុបសន្តិមិ អទ្ធិសា ខោ
 សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋី ភកវន្តំ មហាតិយា បរិសាយ បរិវតំ
 ធម្មំ នេសេន្តំ និសិទ្ធិ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ន ខោ
 ឯត្ត កិញ្ចិ ខាទនីយំ វា កោជនីយំ វា កាទិយតិ

១ ឱ. តន្តិ អត្ថិ ។ ២ ម. ភាជយិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១១២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡូវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
 សម័យនោះឯង មនុស្សយូងម្នាក់ ជាមនុស្សកម្សត់ មនុស្សកំព្រា មនុស្ស
 ថោកទាបឈ្មោះសុប្បពុទ្ធ នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះមាន
 ព្រះភាគមានបរិស័ទច្រើនគាល់ជុំវិញ កំពុងគង់សម្តែងធម៌ ។ សុប្បពុទ្ធ-
 កុដ្ឋិ បានឃើញអំពីចម្ងាយ នូវពួកមហាជនប្រជុំគ្នា លុះឃើញហើយ គាត់
 មានសេចក្តីត្រិះរិះថា គេនឹងចែកខាទនីយៈឬភោជនីយាហារណាមួយ ក្នុងទី
 នេះដោយឥតសង្ស័យ បើដូច្នោះអញនឹងចូលទៅរកពួកមហាជនដោយគិត
 ថា ធ្វើម្តេចទៅឃ្នាំ អញនឹងបានខាទនីយៈឬភោជនីយាហារណាមួយ ក្នុងទី
 នេះ ។ លំដាប់នោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ចូលសំដៅទៅរកពួកមហាជន សុប្ប-
 ពុទ្ធកុដ្ឋិ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ដែលបរិស័ទជាច្រើន គាល់ជុំវិញ
 កំពុងសម្តែងធម៌ លុះឃើញហើយ គាត់ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះ
 ថា ឱឃ្នាំ គេមិនចែកខាទនីយៈ ឬភោជនីយាហារណាមួយ ក្នុងទីនេះទេ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

សមណោ អយំ កោតមោ បរិសតិ^(១) ធម្មំ ទេសេតិ
យន្ទុជាហម្មិ ធម្មំ សុណោយ្យន្តិ តត្រូវ ឯកមន្តំ និសីទិ
អហម្មិ ធម្មំ សោស្សាមីតិ ។ អថខោ ភកវា សញ្ញវន្តំ
បរិសំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច មនសាកាសិ កោ នុ ខោ
ឥធិ ភព្វោ ធម្មំ វិញ្ញាតុន្តិ ។ អន្ធសា ខោ ភកវា សុប្បពុទ្ធី
កុដ្ឋិ តស្សំ បរិសាយំ និសិទ្ធី ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ
អយំ ខោ ឥធិ ភព្វោ ធម្មំ វិញ្ញាតុន្តិ សុប្បពុទ្ធី កុដ្ឋិ
អារព្ព អនុបុត្តិកចំ កថេសិ សេយ្យដីទំ ទានកចំ សិ-
លកចំ សក្កកចំ កាមាទំ អាទីនំ ឱការំ សន្តិលេសំ
នេក្ខម្មេ ច^(២) អាទិសំសំ បកាសេសិ^(៣) ។ យទា ភកវា
អញ្ញាសិ សុប្បពុទ្ធី កុដ្ឋិ កល្លចិត្តំ មុទុចិត្តំ វិជីវណាចិត្តំ
ឧទក្ខចិត្តំ បសន្នចិត្តំ អថ យា ពុទ្ធានំ សាមុត្តំសិកា
ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ
មក្ខំ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធី វត្ថុ អបកតកាឡកំ
សម្មទេវ រជនំ បដិក្កណ្ណោយ្យ ឯវមេវ សុប្បពុទ្ធស្ស
កុដ្ឋិស្ស តស្មីយេវ អាសនេ វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្ក^(៤)
ឧទទាទិ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។

១ ឱ. បរិសតី ។ ២ ម. ចសទ្វោ នត្តិ ។ ៣ ម. បកាសេតិ ។ ៤ ឱ. ម. ធម្មចក្កំ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ តតិយសូត្រ

ព្រះសមណគោតមនេះ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញស្តាប់ធម៌ដែរ គាត់ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ក្នុងទីនោះគិតថា អាត្មាអញនឹងស្តាប់ធម៌ដែរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះទ័យកំណត់ចិត្តបរិស័ទទាំងអស់ ដោយព្រះហឫទ័យថា នរណាហ្ន៎ គួរត្រាស់ដឹងធម៌ក្នុងទីនេះបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញសុប្ប- ពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលអង្គុយក្នុងបរិស័ទនោះ លុះទ្រង់ឃើញហើយ ព្រះមានព្រះ- ភាគត្រិះរិះថា សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនេះឯង គួរដើម្បីដឹងធម៌បានក្នុងទីនេះ ទើបទ្រង់ សម្តែងអនុបុព្វិកថា ប្រារព្ធសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ គឺទ្រង់ប្រកាសទានកថា សីលកថា សគ្គកថា ទោសដ៏លាមកសៅហ្មងនៃកាមគុណនិងអានិសង្សក្នុងការចេញ បួស ។ ព្រះមានព្រះភាគបានជ្រាបថា សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ មានចិត្តស្រួល មាន ចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាសចាកនីវរណៈ មានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុង កាលណាហើយ ទ្រង់ប្រកាសធម៌ទេសនា ដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់ លើកឡើងសម្តែងព្រះអង្គឯង គឺសម្តែងទុក្ខ សមុទ័យ និរោធនិងមគ្គ ក្នុងកា- លនោះ ។ ធម្មចក្ខុប្រាសចាកជួលី ប្រាសចាកមន្ទិលកើតឡើងដល់សុប្បពុទ្ធ- កុដ្ឋិក្នុងទីអង្គុយនោះថា ធម្មជាតិណាមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិ ទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតាដូច្នោះ ដូចសំពត់សស្តាតប្រាស ចាកពណ៌ខ្មៅ គួរទទួលគ្រឿងជ្រលក់បានដោយប្រពៃ យ៉ាងដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១១៣] អថខោ សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋី ទិដ្ឋធម្មោ បត្ត-
 ធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោកាទ្បធម្មោ តិណ្ណាវិចិតិកិច្ឆោ
 វិតតកថដ្ឋីថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរាប្បច្ចយោ សត្តុ
 សាសនេ ឧដ្ឋាយាសនា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋី ភកវន្តំ ឯតទ-
 វោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ សេយ្យថាបិ ភន្តេ
 និក្កន្តិតំ វា ឧក្កន្តេយ្យ បទិច្ឆន្តំ វា វិវេយ្យ មុទ្បស្ស វា
 មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារេយ្យ
 ចក្កុមន្តោ រូបាទិ ទក្ខន្តិតិ ឯវមេវំ ភកវតា អនេក-
 បរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ
 សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ចា ភិក្កុសង្ឃញ្ចា ឧចាសកំ មំ
 ភកវា ជារតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ សរណំ
 កតន្តិ ។ អថខោ សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋី ភកវតា ធម្មិយា
 កថាយ សន្ធុស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ
 សម្បហំសិតោ ភកវតោ ភាសិតំ អភិទន្ធិត្វា
 អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១១៣] គ្រានោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ឃើញធម៌ហើយ បានធម៌ហើយ ដឹង
ធម៌ហើយ ចុះកាន់ធម៌ស៊ប់ហើយ ឆ្លងសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តី
ងឿងធ្ងល់ ដល់នូវភាពក្លៀវក្លា មិនជឿបុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនា នៃព្រះ
សាស្តាហើយក្រោកចាកទីអង្គុយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ សរសើរព្រះមានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទេសនាដែលព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងហើយ
ដោយអនេកបរិយាយ ដូចបុរសផ្សារ របស់ដែលផ្តាប់ ឬបើករបស់ដែលបិទ
បាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេង ពុំនោះដូចគេទ្រោលប្រទីបប្រេង
ក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា ពួកអ្នកមានភ្នែកឃើញរូបទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនុ៎ះ សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌
ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹង សូមព្រះមានព្រះភាគ ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
ឧបាសក ដល់សរណៈស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះរៀងទៅ ។ គ្រានោះ
សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាច
ហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថាហើយ ក៏ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិតរបស់
ព្រះមានព្រះភាគ ទើបក្រោកចាកទីអង្គុយ ថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អចិរយ្យក្កន្តំ
 សុប្បពុទ្ធនំ កុដ្ឋិ ការី តុណារច្ឆា អចិចាតេត្វា ដីរិតា
 វោវោមេសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ
 ភកវន្តំ ឯតទវោចំ យោ សោ ភន្តេ សុប្បពុទ្ធា ឆាម
 កុដ្ឋិ ភកវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទ-
 បិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ សោ កាលកតោ
 តស្ស កា តតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។
 បណ្ឌិតោ ភិក្ខុវេ សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋិ បច្ចុចាទិ ធម្មស្សា-
 នុធម្មំ ន ច មំ ធម្មាធិករណំ វិហោសេសិ សុប្បពុទ្ធា
 ភិក្ខុវេ កុដ្ឋិ តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខុយា សោតា-
 បន្នោ អវិទិតាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១១៤] ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតវោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទវោច
 កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន
 សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋិ មនុស្សទលិត្វោ អហោសិ មនុស្ស-
 កបណោ មនុស្សវរកោតិ ។ ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គទី ៥ តតិយសូត្រ

ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ គ្រានោះ មេគោមានកូនខ្លី មកបុះ
 សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលទើបនឹងចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ឲ្យដាច់ចាកជីវិត ។
 គ្រានោះ ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំង
 នោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យ
 កាន់យក ឲ្យអង្គអាច ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា (ឥឡូវនេះ) សុប្ប-
 ពុទ្ធកុដ្ឋិនោះស្លាប់ហើយ គតិរបស់គាត់ តើដូចម្តេច បរលោករបស់គាត់
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ជាបណ្ឌិត បាន
 ដឹងធម៌សមគួរតាមធម៌ហើយ មិនបៀតបៀនតថាគត ព្រោះហេតុនៃការ
 សម្តែងធម៌ទៀតទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ជាសោតាបន្ន-
 បុគ្គល មានសណ្តាប់ធ្នាប់មិនធ្លាក់ចុះ មានគតិទៀតទាត់ មានសម្តោធិធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញាជនធម៌ ៣ ប្រការ ។

[១១២] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុ ១រូប
 ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វី
 ជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ជាមនុស្សកម្សត់ ជាមនុស្ស
 កំព្រា ជាមនុស្សថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីព្រេងនាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សុប្បពុទ្ធា កុដ្ឋី ឥមស្មីយេវ រាជកហោ សេដ្ឋីបុត្តោ
 អហោសិ សោ ឧយ្យានភូមិ និយ្យន្តោ អទ្ធិស^(១) តក-
 រសិទ្ធិ បច្ចេកពុទ្ធនំ នករេ^(២) បិណ្ណាយ ចរន្តំ^(៣) ទិស្វា-
 នស្ស ឯតទហោសិ ក្លាយំ កុដ្ឋី វិចរតីតិ និដ្ឋហិត្វា
 អបស្សមតោ^(៤) កវិត្វា បក្កាមិ ។ សោ តស្ស កម្មស្ស
 វិចារកេន ពហូនិ វស្សានិ ពហូនិ វស្សសតានិ ពហូនិ
 វស្សសហស្សានិ ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ
 បច្ចិត្ត តស្សេវ កម្មស្ស វិចារកាវសេសេន ឥមស្មីយេវ
 រាជកហោ មនុស្សនលិទ្ធា អហោសិ មនុស្សកបណោ
 មនុស្សរាគោ សោ តថាកតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ អាភម្ម
 សទ្ធនំ សមាទយិ សីលំ សមាទយិ សុតំ សមា-
 ទយិ ចាកំ សមាទយិ បញ្ញំ សមាទយិ សោ
 តថាកតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ អាភម្ម សទ្ធនំ សមា-
 ទយិត្វា សីលំ សមាទយិត្វា សុតំ សមា-
 ទយិត្វា ចាកំ សមាទយិត្វា បញ្ញំ សមាទយិត្វា

១ ឱ. អទ្ធិសា ។ ២ ឱ. ម. នគរំ ។ ៣ ឱ. ម. បរិសន្តំ ។ ៤ ឱ. និដ្ឋនិត្វា
 អបស្សមតោ ។ ម. និដ្ឋហិត្វា អបស្សតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ កើតជាសេដ្ឋីបុត្រ ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះឯង សេដ្ឋីបុត្រនោះ
 ចេញទៅកាន់ឧទ្យានភូមិ បានឃើញព្រះតគរសិខីបច្ចេកពុទ្ធ ដែលកំពុង
 ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុង លុះឃើញហើយ ទើបសេដ្ឋីបុត្រនោះគិតថា
 សមណៈគម្ពង្គនេះ ដើរធ្វើអ្វី ហើយស្ដោះទឹកមាត់ ធ្វើដោយអាការពេប
 ជ្រាយ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ដោយផលនៃកម្មនោះ សេដ្ឋីបុត្រនោះ
 ក៏ទៅចេះនៅក្នុងនរក អស់ឆ្នាំជាច្រើន គឺអស់រយនៃឆ្នាំជាច្រើន អស់ពាន់
 នៃឆ្នាំនិងសែននៃឆ្នាំជាច្រើន ដោយសំណល់នៃផលកម្មនោះ ទើបគាត់
 កើតមកជាមនុស្សកម្សត់ មនុស្សកំព្រា មនុស្សថោកទាប ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ
 នេះឯង សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះ បានអាស្រ័យធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគត
 សម្តែងហើយ កាន់យកសទ្ធាដោយប្រពៃ កាន់យកសីលដោយប្រពៃ កាន់
 យកសុតៈដោយប្រពៃ កាន់យកចាតៈដោយប្រពៃ កាន់យកបញ្ញាដោយ
 ប្រពៃ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះ លុះអាស្រ័យធម្មវិន័យ ដែលតថាគតសម្តែង
 ហើយ ក៏កាន់យកសទ្ធាដោយប្រពៃ កាន់យកសីលដោយប្រពៃ កាន់យក
 សុតៈដោយប្រពៃ កាន់យកចាតៈដោយប្រពៃ កាន់យកបញ្ញាដោយប្រពៃ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបប-
ន្នោ ទេវាទំ តាវត្តិសាទំ សហព្យតំ សោ តត្ថ អញ្ញោ ទេវ
អតិរោចតិ វណ្ណន ចេវ យសសា ចាតិ ។ អថខោ ភកវា
ឯតមត្តំ វិទិត្យា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ចក្កុមា វិសមាដីវ វិជ្ជមាទេ បរក្កមេ
បណ្ឌិតោ ដីវលោកស្មី ចាចានិ បរិវេជ្ជយេតិ ។

តតិយំ^(១) ។

[១១៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា កុមារកា អន្តរា ច
សាវត្តិ អន្តរា ច ជេតវនំ មច្ឆកេ ពាជេន្តិ ។ អថខោ
ភកវា បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្តិ
បិណ្ឌាយ ចារិសិ ។ អន្ធសា ខោ ភកវា តេ សម្ពហុលេ
កុមារកេ អន្តរា ច សាវត្តិ អន្តរា ច ជេតវនំ មច្ឆកេ
ពាជេន្តេ ទិស្វាន យេន^(២) កុមារកា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា តេ កុមារកេ ឯតទរោច កាយថ រោ
តុម្មេ កុមារកា ទុក្ខស្ស អប្បិយំ រោ ទុក្ខន្តិ ។

១ ឱ. ម. តតិយន្តិ នត្តិ ។ ២ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ តេតិ អត្តិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ចតុត្ថសូត្រ

លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតឯសុគតិស្នគ៌់ទេវលោក ជាមួយ
នឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិជ្យ ទេវបុត្តនោះ ក៏រុងរឿងកន្លងលើសពួកទេវតា
ឯទៀត ក្នុងទីនោះ ដោយពណ៌សម្បុរផង ដោយយសបរិវារផង ។
គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ
ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បណ្ឌិតគប្បីរៀនស្រឡះកម្មដ៏លាមក ក្នុងជីវលោកចេញ ដូចបុរសមាន
ចក្ខុ រៀនស្រឡះទីមិនស្មើ ក្នុងកាលដែលដើរទៅ ។ សូត្រ ទី ៣ ។
[១១៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ពួកកុមារច្រើនកំពុងចាប់ត្រី ក្នុងចន្លោះក្រុងសាវត្ថីនិង
វត្តជេតពន ។ គ្រានោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ
ក្នុងវេលាព្រឹក ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ នូវពួកកុមារច្រើននាក់ទាំងនោះ កំពុងចាប់ត្រី
ក្នុងចន្លោះក្រុងសាវត្ថីនិងវត្តជេតពន លុះឃើញហើយ ទើបទ្រង់ធៀងចូល
ទៅរក ពួកកុមារទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់សួរពួកកុមារ
ទាំងនោះថា ម្ចាស់កុមារទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ខ្លាចសេចក្តីទុក្ខឬ
សេចក្តីទុក្ខ មិនជាទីស្រឡាញ់ របស់អ្នកទាំងឡាយទេឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯវំ ភន្តេ កាយាម មយំ ភន្តេ ទុក្ខស្ស អប្បិយំ នោ
ទុក្ខន្តិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សចេ កាយថ ទុក្ខស្ស សចេ វោ ទុក្ខមប្បិយំ
មាកត្ត ចាបកំ កម្មំ អារី វា យទិ វា រហោ
សចេ ច ចាបកំ កម្មំ ករិស្សថ ករោថ វា
ន វោ^(១) ទុក្ខា មុត្យត្តិ ឧបេច្ចាបិ បលាយតន្តិ ។

ចតុត្តិ^(២) ។

[១១៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ
វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុប្បាសានេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន ភកវា តទហុចោសថេ ភិក្ខុសង្ឃបរិ-
តោ និសិដ្ឋោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្តោ
អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បឋមេ យាមេ ឧដ្ឋាយា-
សនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភកវា តេនញ្ចសិមុប-
ណាមេត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោថ អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ
និក្ខន្តោ បឋមោ យាមោ ចិវនិសិដ្ឋោ ភិក្ខុសង្ឃោ
ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភកវា ភិក្ខុនំ ចាតិមោក្ខន្តិ ។

១ ម. តេ ។ ២ ឱ. ម. ចតុត្តន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះករុណាព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ខ្លាចសេចក្តី
ទុក្ខដែរ សេចក្តីទុក្ខ មិនជាទីស្រឡាញ់ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយទេ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ
ក្នុងវេលានោះថា

បើ អ្នកទាំងឡាយ ខ្លាចសេចក្តីទុក្ខ បើសេចក្តីទុក្ខ មិនជាទីស្រឡាញ់
របស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយ កុំធ្វើបាបកម្ម ក្នុងទីវាលឬក្នុង
ទីកំបាំងឡើយ ប្រសិនបើ អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើ ឬ កំពុងធ្វើបាបកម្ម
សូម្បីអ្នកទាំងឡាយគេចរត់ទៅ ក៏មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។ សូត្រទី ៤ ។

[១១៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងប្រាសាទមិគារមាតា ក្នុងបុព្វារាម ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង នាថ្ងៃឧបោសថនោះ ព្រះមានព្រះភាគ មានភិក្ខុសង្ឃ
ចោមរោម ទ្រង់គង់ក្នុងរោងឧបោសថនោះ ។ លុះវេលារាត្រីបឋមយាម
កន្លងទៅហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈធ្វើចីវរធៀង
ស្នាម្នាង ប្រណាម្យអញ្ជាលី ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំ
ទូលសេចក្តីនុះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេលា
រាត្រីបឋមយាម កន្លងហើយ ភិក្ខុសង្ឃអង្គុយចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងបាតិមោក្ខ ដល់ពួកភិក្ខុ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្ថេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ឯវំ វុត្តេ ភក្កវា តុណ្ហិ អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អា-
 យស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ មជ្ឈិមេ
 យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវំ កត្វា យេន ភក្កវា
 តេនញ្ចលិម្បណាមេត្វា ភក្កវន្តំ ឯតទពោច អភិក្កន្តា
 ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ មជ្ឈិមោ យាមោ ចិវនិសិដ្ឋោ ភិក្ខុ-
 សង្ឃោ ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភក្កវា ភិក្ខុនំ ចាតិមោក្ខន្តិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ ភក្កវា តុណ្ហិ អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ
 អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បច្ឆិមេ
 យាមេ ឧទ្ធស្តោ អរុណោ នទ្ធិមុខិយា រត្តិយា ឧដ្ឋាយា-
 សនា ឯកំសំ ចីវំ កត្វា យេន ភក្កវា តេនញ្ចលិម្ប-
 ណាមេត្វា ភក្កវន្តំ ឯតទពោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ
 និក្ខន្តោ បច្ឆិមោ យាមោ ឧទ្ធស្តោ អរុណោ នទ្ធិមុខិ
 រត្តិ ចិវនិសិដ្ឋោ ភិក្ខុសង្ឃោ ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភក្កវា
 ភិក្ខុនំ ចាតិមោក្ខន្តិ ។ អបរិសុទ្ធា អានន្ត បរិ-
 សាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មហាមោក្ខល្លានស្ស
 ឯតទហោសិ កិណ្ឌុ^(២) ខោ ភក្កវា បុគ្គលំ សន្ទាយ

១ ឱ. ម. ឧទ្ធតេ ។ ២ ឱ. កំ នុ ។ ម. កី នុ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គទី ៥ បញ្ចមសូត្រ

កាលព្រះអានន្ទ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគក៏គង់
 ស្ងៀម ។ កាលរាត្រីមជ្ឈិមយាម កន្លងហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុក៏
 ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើចីវរឆៀងស្នាម្នាង ប្រណាម្យអញ្ញាលីចំពោះព្រះមាន
 ព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អស់
 វារៈពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេលារាត្រីមជ្ឈិមយាម កន្លង
 ហើយ ភិក្ខុសង្ឃអង្គុយចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ សម្តែងបាតិមោក្ខដល់ពួកភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ក៏ទ្រង់គង់ស្ងៀម អស់វារៈពីរដង ។ លុះវេលារាត្រីបច្ចិម-
 យាម កន្លងហើយ រាត្រីក៏ប្រាកដដូចជាមានមុខស្រស់ ក្នុងវេលាដែល
 អរុណារះឡើង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈធ្វើចីវរឆៀង
 ស្នាម្នាង ប្រណាម្យអញ្ញាលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូល
 សេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ជាគម្រប់បីដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ឥឡូវនេះរាត្រីបច្ចិមយាមកន្លងហើយ អរុណារះហើយ រាត្រីក៏ប្រាកដ
 ដូចមានមុខស្រស់ហើយ ភិក្ខុសង្ឃអង្គុយរង់ចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងបាតិមោក្ខដល់ពួកភិក្ខុ ។ ព្រះអង្គ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ បរិស័ទមិនបរិសុទ្ធទេ ។ គ្រានោះ ព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានដ៏មានអាយុត្រិះរិះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដៅបុគ្គលណាហ្ន៎

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯវមាហា អបរិសុទ្ធា អាណន្ទ បរិសាតិ ។ អថខោ អាយ-
ស្មា មហាមោក្កល្លាណោ សញ្ញវន្តំ ភិក្ខុសង្ឃំ ចេតសា
ចេតោ បរិច្ច មនសាកាសិ ។ អន្ធិសា ខោ អាយស្មា
មហាមោក្កល្លាណោ តំ បុគ្គលំ ទុស្សីលំ ចាបធម្មំ អសុ-
ចិសង្កស្សរសមាចារំ បដិច្ចន្ទកម្មន្តំ អស្សមណំ សមណ-
ប្បដិញ្ញំ អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារិប្បដិញ្ញំ អន្តោបូតិ អវស្សតំ
កសម្ពុកជាតំ^(១) មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិទ្ធិំ ទិស្វាន
ឧដ្ឋាយាសនា យេន សោ បុគ្គលោ តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា តំ បុគ្គលំ ឯតទរោច ឧដ្ឋេហារុសោ ទិដ្ឋោសិ
ភកវតា នត្តិ តេ ភិក្ខុហិ សទ្ធិំ សំវាសោតិ ។ អថខោ
សោ បុគ្គលោ តុណ្ហិ អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ
អាយស្មា មហាមោក្កល្លាណោ តំ បុគ្គលំ ឯតទរោច
ឧដ្ឋេហារុសោ ទិដ្ឋោសិ ភកវតា នត្តិ តេ ភិក្ខុហិ សទ្ធិំ
សំវាសោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ បុគ្គលោ តុណ្ហិ
អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លាណោ
តំ បុគ្គលំ ឯតទរោច ឧដ្ឋេហារុសោ ទិដ្ឋោសិ ភកវតា

១ ឱ. ម. កសម្ពុជាតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បានជាទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ បរិស័ទមិនបរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ ។ ទើប
 ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ស្ទឹងមើលចិត្ត ដោយចិត្តរបស់លោក
 ហើយធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះភិក្ខុសង្ឃទាំងអស់ ។ លុះព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏
 មានអាយុ បានឃើញបុគ្គលទ្រុស្តសីលនោះ មានធម៌លាមក មានមារយាទ
 មិនល្អគួរឲ្យរង្វៀស មានអំពើអាក្រក់បិទបាំងទុក មិនមែនជាសមណៈ តែ
 ប្តេជ្ញាថា ខ្លួនជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ តែប្តេជ្ញាថា ខ្លួនជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្តុយខាងក្នុង មានចិត្តជោកដោយរាគៈ កខ្វក់ដូច
 សំរាមអង្កុយក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ លុះឃើញហើយក្រោកចាកអាសនៈ
 ចូលទៅរកបុគ្គលនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងបុគ្គលនោះ
 ថា នៃអារុសោ អ្នកចូរក្រោកចេញ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញ
 អ្នកហើយ អ្នកលែងបាននៅរួមជាមួយនឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ លំដាប់នោះ
 បុគ្គលនោះក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុនោះ បាន
 និយាយនឹងបុគ្គលនោះ ជាគម្រប់ពីរដងថា នៃអារុសោ អ្នកចូរក្រោកចេញ
 ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញអ្នកហើយ អ្នកលែងបាននៅរួមជាមួយ
 នឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ បុគ្គលនោះ នៅស្ងៀមអស់វារៈពីរដងទៀត ។ ព្រះ
 មហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បាននិយាយនឹងបុគ្គលនោះ ជាគម្រប់បីដងថា
 នៃអារុសោ អ្នកចូរក្រោកចេញ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឃើញអ្នកហើយ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

នត្ថិ តេ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ សំវាសោតិ ។ តតិយម្បិ ខោ
សោ បុត្តលោ តុណ្ហា អហោសិ ។ អថខោ អាយស្មា
មហាមោក្កល្លានោ តំ បុត្តលំ ពាហាយំ កហោត្វា ពហិ-
ទ្ធារកោដ្ឋកា និក្ខាមេត្វា^(១) សុចិយដិកំ ទត្វា យេន
ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច
និក្ខាមិតោ ភន្តេ សោ បុត្តលោ មយា បរិសុទ្ធា បរិសា
ឧទ្ធិសតុ ភន្តេ ភកវា ភិក្ខុនំ ចាតិមោក្ខន្តិ ។ អច្ឆរិយំ
មោក្កល្លាន អព្ពតំ មោក្កល្លាន យាវ ពាហាកហាណាបិ
នាមេសោ មោយបុរិសោ អាគមិស្សតីតិ ។ អថខោ
ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ននាធាហំ ភិក្ខុវេ ឥតោ បរំ
ឧចោសចំ ករិស្សាមិ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសិស្សាមិ តុម្ភេ-
យេវ^(២) ភិក្ខុវេ ឥតោ បរំ ឧចោសចំ ករេយ្យាថ
ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសេយ្យាថ ។ អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខុវេ
អនវកាសោ យំ តថាគតោ អបរិសុទ្ធាយ បរិសាយ
ឧចោសចំ ករេយ្យ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសេយ្យាតិ ។

១ ម. និក្ខមិត្វា ។ ២ ឱ. ម. តុម្ភេវទានិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ បញ្ចមសូត្រ

អ្នកលែងបាននៅរួមជាមួយនឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ បុគ្គលនោះក៏នៅស្ងៀម
អស់វារៈជាគម្រប់បីដង ។ តពីនោះមក ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដ៏មានអាយុ
ចាប់ដើមដៃបុគ្គលនោះ ទាញចេញទៅខាងក្រៅស៊ុមទ្វារ ហើយសិកខ្ជាស់
គន្លឹះនិងរនុកទ្វារ រួចចូលមករកព្រះមានព្រះភាគវិញ លុះចូលទៅដល់
ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានបណ្តេញ ឲ្យចេញទៅហើយ
ឥឡូវនេះ បរិស័ទបរិសុទ្ធហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងបាតិមោក្ខ ដល់ពួកភិក្ខុឲ្យទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មោគ្គល្លាន គួរអស្ចារ្យណាស់ ម្ចាស់មោគ្គល្លាន
ចំឡែកណាស់ មោឃបុរសនោះ មិនសមបើនឹងក្រាញនៅបង្អង់ ទាល់តែ
គេចាប់ទាញដៃសោះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពួក
ភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ តថាគតនឹងឈប់ធ្វើឧបោសថ
សម្តែងបាតិមោក្ខ អំពីកាលនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់អំពីនេះ
អ្នកទាំងឡាយ ធ្វើឧបោសថសម្តែងបាតិមោក្ខចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត ធ្វើឧបោសថ សម្តែងបាតិមោក្ខ ដល់បរិស័ទដែលមិនបរិសុទ្ធ
ដោយហេតុណា ដំណើរនុ៎ះ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១១៧] អដ្ឋិមេ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ អច្ឆរិយា
អព្ភតធម្មា^(១) យេ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទោ
អភិរមន្តិ ។ កតមេ អដ្ឋ ។

មហាសមុទ្ទោ ភិក្ខុវេ អនុបុព្វនិទ្ទោ អនុបុព្វចោ-
ណោ អនុបុព្វបញ្ញារោ ឆាយតកេនេវ បចាតោ យំ^(២)
ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ អនុបុព្វនិទ្ទោ អនុបុព្វចោណោ
អនុបុព្វបញ្ញារោ ឆាយតកេនេវ បចាតោ អយំ^(៣) ភិក្ខុវេ
មហាសមុទ្ទោ បឋមោ អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ យំ ទិ-
ស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទោ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ បិតធម្មោ វេសំ
នាតិវត្តតិ^(៤) យំ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ បិតធម្មោ វេសំ
នាតិវត្តតិ អយម្មិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ទុតិយោ
អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា
មហាសមុទ្ទោ អភិរមន្តិ ។

១ ឱ. អព្ភតា ធម្មា ។ ២ ឱ. យម្មិ ។ ៣ ឱ. អយម្មិ ។ ៤ ឱ. នាតិវត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ មានធម្មតាដែល
 អស្ចារ្យ កើតចំឡែក ៨ យ៉ាងនេះ ដែលពួកអសុរឃើញហើយរីករាយ ក្នុង
 មហាសមុទ្រ ។ ធម្មតាអស្ចារ្យ ៨ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មហាសមុទ្រមានទំនាបដោយលំដាប់ មានទីជម្រាលដោយលំដាប់
 មានទីទេរដោយលំដាប់ មិនមែនចោតជ្រៅស្រឡឹង ទៅតែម្តង ដូចជា
 អណ្តូងទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯមហាសមុទ្រ ដែលមានទំនាបដោយ
 លំដាប់ មានទីជម្រាលដោយលំដាប់ មានទីទេរដោយលំដាប់ មិនមែន
 ចោតជ្រៅស្រឡឹង ទៅតែម្តង ដូចជាអណ្តូងដោយធម្មតាណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ កើតចំឡែកទី ១ ក្នុងមហា-
 សមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រមានទឹកតាំងនៅនឹង
 ជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ដោរហួសច្រាំងទៅបានទេ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មហាសមុទ្រ ដែលមានទឹកតាំងនៅនឹងជាធម្មតា មិនដែលឡើង
 ឬដោរហួសច្រាំងទៅបាន ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា
 ធម្មតា អស្ចារ្យ កើតចំឡែក ទី ២ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរ
 ឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្តេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ន មតេន កុ-
 ណាបេន សំវសតិ យំ ហោតិ មហាសមុទ្ទេ មតំ កុណា-
 បំ តំ ទិប្បមេវ តីរំ វាហោតិ ថលំ ឧស្សាទេតិ^(១) យម្បិ
 ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ន មតេន កុណាបេន សំវសតិ
 យំ មហាសមុទ្ទេ មតំ កុណាបំ តំ ទិប្បមេវ តីរំ វាហោតិ
 ថលំ ឧស្សាទេតិ អយម្បិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទេ តតិ-
 យោ អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា
 មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ យា កាចិ មហានទិយោ
 សេយ្យដីទំ កដ្ឋា យមុនា អចិរតី សរក្ខ មហី តា
 មហាសមុទ្ទំ បត្តា ជហន្តិ បុរិមានិ ធាមកោត្តានិ
 មហាសមុទ្ទោត្វេវ សដ្ឋិ កច្ឆន្តិ ។ យំ ភិក្ខុវេ យា
 កាចិ មហានទិយោ សេយ្យដីទំ កដ្ឋា យមុនា
 អចិរតី សរក្ខ មហី តា មហាសមុទ្ទំ បត្តា
 ជហន្តិ បុរិមានិ ធាមកោត្តានិ មហាសមុទ្ទោ-
 ត្វេវ សដ្ឋិ កច្ឆន្តិ អយម្បិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទេ

១ ឱ. ម. ថលេ ឧស្សាទេតិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ បញ្ចមសូត្រ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រមិនដែលមានសាកសព
 ស្លាប់នៅរួមបានទេ បើសាកសពស្លាប់ណា មានក្នុងមហាសមុទ្រ រលក
 តែងបន្សាត់សាកសពស្លាប់នោះ ទៅរកច្រាំង ផាត់ឡើងទៅ លើគោក
 មួយរំពេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯមហាសមុទ្រមិនដែលមានសាកសព
 ស្លាប់នៅរួមបាន បើសាកសពស្លាប់ណា មានក្នុងមហាសមុទ្រ រលក
 តែងបន្សាត់សាកសពស្លាប់នោះ ទៅរកច្រាំង ផាត់ឡើងទៅលើគោក
 មួយរំពេច ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ
 កើតចំឡែកទី ៣ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែង
 រីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ទន្លេធំ ៗ ទាំងឡាយណាមួយ ដូច
 ទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរកូ មហី ទន្លេទាំងនោះ កាលបើហូរទៅ
 ដល់មហាសមុទ្រហើយ តែងលះបង់នាមនិងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន)
 ដល់នូវកិរិយារាប់បញ្ចូលថា មហាសមុទ្រតែម្យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ទន្លេធំ ៗ ទាំងឡាយណាមួយ ដូចជាទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរកូ មហី
 ទន្លេទាំងនោះ កាលបើហូរទៅដល់មហាសមុទ្រហើយ តែងលះបង់នាម
 និងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ដល់នូវកិរិយារាប់បញ្ចូលថា មហាសមុទ្រ
 តែម្យ៉ាងដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ចតុត្តោ អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា
អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ យា^(១) លោកេ សវន្តិយោ ម-
ហាសមុទ្ទេ អប្បេន្តិ យា ច អន្តលិក្ខា ជារា បបតន្តិ
ន តេន មហាសមុទ្ទស្ស ឧនត្ថំ វា បូរត្ថំ វា បញ្ញាយតិ
យម្បិ ភិក្ខុវេ យា ច លោកេ សវន្តិយោ មហាសមុ-
ទ្ទេ អប្បេន្តិ យា ច អន្តលិក្ខា ជារា បបតន្តិ ន តេន
មហាសមុទ្ទស្ស ឧនត្ថំ វា បូរត្ថំ វា បញ្ញាយតិ អយម្បិ
ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទេ បញ្ចមោ អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ
យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ឯករសោ
លោណារសោ យម្បិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ឯករសោ
លោណារសោ អយម្បិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទេ ឆដ្ឋោ
អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា
មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

១ ឱ. ម. យា ច ។ កត្តចិ យា កាថីតិ វា បារហោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

កើតចំឡែក ទី ៤ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីក
រាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ទឹកទន្លេទាំងឡាយណាមួយ ក្នុង
លោក ដែលហូរគគាច ទៅរកមហាសមុទ្រក្តី ធារទឹកភ្លៀងទាំងឡាយ
ណា ដែលធ្លាក់ចុះមកចាកអាកាសក្តី មហាសមុទ្រ ក៏មិនប្រាកដជាស្រក
ឬពេញ ដោយទឹកទន្លេនិងធារទឹកភ្លៀងនោះឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ទឹកទន្លេទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងលោក ដែលហូរទៅរកមហាសមុទ្រក្តី
ធារទឹកភ្លៀងទាំងឡាយណា ដែលហូរធ្លាក់ចុះមកចាកអាកាសក្តី មហា-
សមុទ្រក៏មិនប្រាកដជាស្រកឬពេញ ដោយទឹកទន្លេនិងធារទឹកភ្លៀងទាំង
នោះ ដោយធម្មតាណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ
កើតចំឡែកទី ៥ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែង
រីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រមានរសតែមួយ គឺរសប្រៃ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រមានរសតែមួយគឺរសប្រៃ ដោយធម្មតា
ណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ កើតចំឡែកទី ៦ ក្នុង
មហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយតែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ពហុរតនោ
 អនេករតនោ តត្រិមាណិ រតនាណិ សេយ្យដីទំ មុត្តា
 មណិ វេទ្យុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាទ្យំ រជតំ ជាតរូបំ
 លោហិតង្គោ មសារកល្លោ^(១) យំ ភិក្ខុវេ មហាសមុ-
 ទ្ទោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមាណិ រតនាណិ
 សេយ្យដីទំ មុត្តា មណិ វេទ្យុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាទ្យំ
 រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្គោ មសារកល្លោ អយម្បិ
 ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ សត្តមោ អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ
 យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទោ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ មហាតំ ភូតានំ
 អាវាសោ តត្រិមេ ភូតា តិមិ តិមិដ្ឋលោ តិមិតិមិដ្ឋលោ^(២)
 អសុរា ឆាកា កន្ធព្វា សន្តិ មហាសមុទ្ទោ យោជនសតិ-
 កាមិ អត្តភាវា ទ្វិយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា តិយោជ-
 នសតិកាមិ អត្តភាវា ចតុយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា

១ ម. មសារគល្លំ ។ ២ តិមិវិដ្ឋលោ ។ វិនយបិដកេ ចុល្លវគ្គេ តិមិតិមិដ្ឋលោ ម-
 ហាតិមិដ្ឋលោតិ បាវា ទិស្សន្តិ។ អដ្ឋកថាយំ បន តិមិ តិមិដ្ឋលោ តិមិតិមិដ្ឋលោតិ ទិស្សន្តិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ បញ្ចមសូត្រ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានរតនៈតែម្យ៉ាងទេ ឯរតនៈទាំងនេះដែលមាន ក្នុងមហាសមុទ្រ នោះ គឺកែវមុក្តា កែវមណី កែវពៃទ្យ ភ័ស្ត ភិលា កែវប្រពាឡ ប្រាក់ មាស កែវក្រហម (ត្បូងទទឹម) និងកែវមរកត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានរតនៈតែម្យ៉ាងទេ ឯរតនៈ ទាំងនេះ ដែលមាននៅក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ កែវមុក្តា កែវមណី កែវ ពៃទ្យ ភ័ស្ត ភិលា កែវប្រពាឡ ប្រាក់ មាស កែវក្រហម និងកែវ មរកត ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ទី ៧ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រជាទីនៅអាស្រ័យនៃ ពួកសត្វធំ ៗ ជាច្រើន ពួកសត្វធំ ៗ ទាំងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ ត្រី ឈ្មោះតិមិ ឈ្មោះតិមិដ្ឋល ឈ្មោះតិមិភិមិដ្ឋល និងពួកអសុរ នាគ គន្ធព្វ ដែលមានអត្តភាព ១ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ២ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៣ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៤ រយយោជន៍ខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បញ្ចយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា យម្បិ ភិក្ខុវេ មហា-
 សមុទ្ទោ មហាតំ ភូតានំ អារុសោ តត្រិមេ ភូតា តិមិ
 តិមិដ្ឋុលោ តិមិតិមិដ្ឋុលោ អសុរា ឆាកា កន្ធព្វា សន្តិ
 មហាសមុទ្ទោ យោជនសតិកាមិ អត្តភាវា ទ្ធិយោជន-
 សតិកាមិ អត្តភាវា តិយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា
 ចតុយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា បញ្ចយោជនសតិកាមិ
 អត្តភាវា អយម្បិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ អដ្ឋមោ អច្ចរិ-
 យោ អព្ភតធម្មា យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាស-
 មុទ្ទោ អភិរមន្តិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ អដ្ឋ
 អច្ចរិយា អព្ភតធម្មា យេ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហា-
 សមុទ្ទោ អភិរមន្តិ ។

[១១៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ
 អដ្ឋ អច្ចរិយា អព្ភតធម្មា យេ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ
 ឥមស្មី ធម្មវិទយេ អភិរមន្តិ ។ កតមេ អដ្ឋ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

មានអត្តភាព ៥ រយយោជន៍ខ្លះ តែងនៅ ក្នុងមហាសមុទ្រ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មហាសមុទ្រជាទីនៅអាស្រ័យ នៃពួកសត្វធំ ។ ជាច្រើន
 ពួកសត្វទាំងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះ គឺ ត្រីឈ្មោះតិមិ ឈ្មោះតិមិផ្កល
 ឈ្មោះតិមិតិមិផ្កល និងពួកអសុរ នាគ គន្ធា ដែលមានអត្តភាព ១ រយ
 យោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ២ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៣ រយយោជន៍
 ខ្លះ មានអត្តភាព ៤ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៥ រយយោជន៍ខ្លះ
 តែងនៅ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ជាធម្មតា អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ទី ៨ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួក
 អសុរឃើញហើយ តែងរីករាយក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ធម្មតា អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទាំង ៨ ប្រការនេះ តែងមាន ក្នុងមហា-
 សមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

[១១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានសភាព
 អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ៨ ប្រការ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញហើយ
 តែងត្រេកអរ រីករាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូចមហាសមុទ្រដែរ ។
 សភាពអស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ៨ ប្រការ តើដូចម្តេច ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្ថេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ធោ អនុបុព្វនិទ្ធោ
 អនុបុព្វទោណោ អនុបុព្វបញ្ចារោ អាយតកេនេវ
 បទាតោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ
 អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វប្បដិបទា នាយត-
 កេនេវ អញ្ញាបដិវេនោ យំ^(១) ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ
 អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វប្បដិបទា នាយ-
 តកេនេវ អញ្ញាបដិវេនោ អយំ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ បបមោ អច្ឆរិយោ អព្ពតធម្មោ យំ ទិស្វា
 ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ធោ បិតធម្មោ វេសំ
 នាតិវត្តតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យំ មយា សាវកានំ
 សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ដីវិតហេតុមិ
 នាតិក្កមន្តិ យម្បិ ភិក្ខុវេ មម សាវកានំ សិក្ខាបទំ
 បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ដីវិតហេតុមិ នាតិក្កមន្តិ

១ ឱ. យម្បិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ បញ្ចមសូត្រ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានការសិក្សាដោយលំដាប់ មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយលំដាប់ មិនមែនបានត្រាស់ដឹងអរហត្តផល តែម្តងទេ ដូចជាមហាសមុទ្រ ដែលមានទីទំនាបដោយលំដាប់ មានទីជម្រាលដោយលំដាប់ មានទីទេរដោយលំដាប់ មិនមែនចោតជ្រៅស្រឡូង ទៅតែម្តង ដូចអណ្តូងទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ តែងមានការសិក្សាដោយលំដាប់ មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយលំដាប់ មិនមែនបានត្រាស់ដឹងអរហត្តផល តែម្តង ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ១ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តិដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ ពួកសាវ័កនៃតថាគត សូម្បីមានហេតុដល់ជីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខាបទឡើយ ដូចមហាសមុទ្រ ដែលមានទឹកនៅនឹង ជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ដោរហួសច្រាំងទៅបាន ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តិ ដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ ពួកសាវ័កនៃតថាគត សូម្បីមានហេតុដល់ជីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខាបទនោះ ដោយសភាពណា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អយម្យំ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ទុតិយោ អច្ចរិយោ
អព្ពុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិន-
យេ អភិវមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ន មតេន កុណា-
បេន សំវសតិ យំ ហោតិ មហាសមុទ្ទេ មតំ កុណាបំ
តំ ទិប្បមេវ តីវំ វាហោតិ ថលំ ឧស្សាទេតិ វាមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ យោ សោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ អសុ-
ចិសង្កស្សរសមាទាហោ បដិច្ចន្ទកម្មន្តោ អស្សមណោ
សមណាប្បដិញ្ញោ អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារិប្បដិញ្ញោ
អន្តោបូតិ អវស្សតោ កសម្ពុកជាតោ ន តេន សង្ឃោ
សំវសតិ អថខោ^(១) ទិប្បមេវ សន្និបតិក្ខា ឧក្ខិបតិ
កិញ្ចាបិ សោ ហោតិ មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នោ
អថខោ សោ អារកា ច សង្ឃម្ហា សង្ឃោ ច តេន
យម្យំ ភិក្ខុវេ យោ សោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ចាប-
ធម្មោ អសុចិសង្កស្សរសមាទាហោ បដិច្ចន្ទកម្មន្តោ
អស្សមណោ សមណាប្បដិញ្ញោ អព្រហ្មចារី ព្រហ្ម-
ចារិប្បដិញ្ញោ អន្តោបូតិ អវស្សតោ កសម្ពុកជាតោ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ នន្តិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៣ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែល
ពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់
មានមារយាទមិនស្អាតគួរឲ្យរង្វៀស មានអំពើអាក្រក់បិទបាំងទុក មិន
មែនជាសមណៈ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាសមណៈ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏
ប្រសើរ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្តុយខាងក្នុង មានចិត្ត
ជោកដោយរាគៈ កខ្វក់ដូចសំរាម សង្ឃមិននៅរួមជាមួយបុគ្គលនោះទេ
សង្ឃប្រជុំគ្នានាំយកបុគ្គលនោះចេញមួយរំពេច បុគ្គលនោះបើទុកជាអង្គុយ
នៅក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃពិតមែន ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពី
សង្ឃ ចំណែកសង្ឃក៏ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីបុគ្គលនោះ ដូចមហាសមុទ្រ
មិននៅរួមជាមួយសាកសពស្លាប់ទេ បើសាកសពស្លាប់ណាមួយ ដែលមាន
ក្នុងមហាសមុទ្រ មហាសមុទ្រតែងបន្សាត់សាកសពនោះ ទៅរកច្រាំង
ផាត់ឡើងទៅលើគោកមួយរំពេច ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ មានមារយាទមិនស្អាត គួរឲ្យ
រង្វៀស បិទបាំងអំពើអាក្រក់ទុក មិនមែនជាសមណៈ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជា
សមណៈ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
ធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្តុយខាងក្នុង មានចិត្តជោកដោយរាគៈ កខ្វក់ដូចសំរាម

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្តេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ន តេន សង្កេតា សំវេសតិ អថខោ ទិប្បមេវ សន្និបតិក្ខា
 ឧត្តិបតិ កិញ្ចាបិ សោ ហោតិ មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស
 និសិទ្ធា អថខោ សោ អារកា ច សង្ឃម្ហា សង្កេតា ច
 តេន អយម្បិ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ តតិយោ
 អច្ឆរិយោ អព្វតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យា កាចិ មហានទិយោ សេយ្យ-
 បីនំ កត្តា យមុនា អចិរតី សរក្ខ មហី តា មហាសមុទ្ធំ
 បត្តា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមកោត្តានិ មហាសមុទ្រោត្រូវ
 សង្ឃំ កច្ឆន្តិ វរមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វណ្ណា
 ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ធា តេ តថាគតប្បវេ-
 ទិតេ ធម្មវិនយេ អការស្មា អនការិយំ បព្វទិក្ខា ជហន្តិ
 បុរិមានិ នាមកោត្តានិ សមណា សក្យបុត្តិយាត្រូវ សង្ឃំ
 កច្ឆន្តិ យម្បិ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្ម-
 ណា វេស្សា សុទ្ធា តេ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វទិក្ខា ជហន្តិ បុរិមានិ នាម-
 កោត្តានិ សមណា សក្យបុត្តិយាត្រូវ សង្ឃំ កច្ឆន្តិ

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ បញ្ចមវគ្គ

សង្ឃមិននៅរួមជាមួយបុគ្គលនោះ សង្ឃតែងប្រជុំគ្នា នាំយកបុគ្គលនោះ
 ចេញមួយរំពេច បុគ្គលនោះ បើទុកជាអង្គុយនៅ ក្នុងកណ្តាលភិក្ខុ-
 សង្ឃពិតមែន ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីសង្ឃ ចំណែកខាង
 សង្ឃក៏ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីបុគ្គលនោះ ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៣ ក្នុងធម្មវិន័យ
 នេះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វណ្ណៈ ៤ ពួកនេះ គឺខត្តិយៈ ព្រាហ្មណ៍ វេស្សៈ
 សុទ្ធៈ វណ្ណៈទាំងនោះ ចេញចាកផ្ទះមកបួស ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលតថាគត
 សម្តែងហើយ រមែងលះបង់នាមនិងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ហើយដល់
 នូវកិរិយារាប់បញ្ចាល ថាជាសមណសក្យបុត្តិយ៍ តែម្យ៉ាង ដូចទន្លេធំ ។
 ទាំងឡាយគឺ ទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរកូ មហិ ទន្លេទាំងនោះ
 កាលបើហូរទៅ ដល់មហាសមុទ្រហើយ តែងលះបង់នាមនិងគោត្រដើម
 (របស់ខ្លួន) ហើយដល់នូវកិរិយារាប់បញ្ចាលថា ជាមហាសមុទ្រតែម្យ៉ាងដូច្នោះ
 ឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វណ្ណៈទាំង ៤ ពួកគឺ ខត្តិយៈ ព្រាហ្មណ៍ វេស្សៈ
 សុទ្ធៈ វណ្ណៈទាំងនោះ ចេញចាកផ្ទះមកបួស ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលតថាគត
 សម្តែងហើយ ក៏រមែងលះបង់នាមនិងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ហើយដល់
 នូវកិរិយារាប់បញ្ចាល ថាជាសមណសក្យបុត្តិយ៍តែម្យ៉ាង ដោយសភាពណា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អយម្យិ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ចតុត្តោ អច្ចរិយោ អព្ពត-
ធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យា ច លោកេ សវន្តិយោ
មហាសមុទ្ធំ អប្បន្តិ យា ច អន្តសិក្ខា ជារា បបតន្តិ
ន តេន មហាសមុទ្ធស្ស ឧនត្ថំ វា បូរត្ថំ វា បញ្ញាយតិ
ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ពហូមិ^(១) ភិក្ខុ អនុទាទិសេសាយ
និព្វានជាតុយា បរិនិព្វាយន្តិ ន តេន និព្វានជាតុយា
ឧនត្ថំ វា បូរត្ថំ វា បញ្ញាយតិ យម្យិ ភិក្ខុវេ ពហូមិ ភិក្ខុ
អនុទាទិសេសាយ និព្វានជាតុយា បរិនិព្វាយន្តិ ន តេន
និព្វានជាតុយា ឧនត្ថំ វា បូរត្ថំ វា បញ្ញាយតិ អយម្យិ
ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ បញ្ចមោ អច្ចរិយោ អព្ពតធម្មោ
យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្រោ ឯករសោ
លោណារសោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អយំ ធម្ម-
វិនយោ ឯករសោ វិមុត្តិរសោ យម្យិ ភិក្ខុវេ អយំ
ធម្មវិនយោ ឯករសោ វិមុត្តិរសោ អយម្យិ ភិក្ខុវេ
ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ឆដ្ឋោ អច្ចរិយោ អព្ពតធម្មោ

១ ឱ. ម. ពហូ ចេបិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី៤ ក្នុង ធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោះបីពួកភិក្ខុច្រើនរូប បរិនិព្វានដោយអនុបាទិ- សេសនិព្វានធាតុ និព្វានធាតុក៏មិនប្រាកដថា ខ្លះ ឬពេញ ដោយភិក្ខុទាំង នោះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទឹកទន្លេទាំងឡាយណាមួយ ក្នុង លោក ហូរស្រោចចុះទៅកាន់មហាសមុទ្រក្តី ធារទឹកភ្លៀងទាំងឡាយ ណា ដែលធ្លាក់ចុះមកចាក់អាកាសក្តី មហាសមុទ្រក៏មិនប្រាកដថាជាស្រក ឬពេញដោយទឹកនោះ ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាពួកភិក្ខុច្រើន រូបបរិនិព្វាន ដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ និព្វានធាតុក៏មិនប្រាកដថា ខ្លះ ឬពេញ ដោយភិក្ខុទាំងនោះ ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៥ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែល ពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរសតែមួយគឺវិមុត្តិរស ដូច មហាសមុទ្រ មានរសតែមួយគឺរសប្រៃ ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរសតែមួយគឺវិមុត្តិរស ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំង- ឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៦ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្តេវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ ពហុរតនោ អ-
 នេករតនោ តត្រិមាណិ រតនាណិ សេយ្យដីទំ មុត្តា មណី
 វេទ្យុរិយោ សង្ខោ សិលា បរាជ្ឈំ រជតំ ជាតរូបំ លោ-
 ហិតង្គោ មសារតល្លោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អយំ ធម្មវិន-
 យោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមាណិ រតនាណិ
 សេយ្យដីទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចត្តារោ សម្មប្បដា-
 នា ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា បញ្ចុទ្ធិយាណិ បញ្ច ពលាណិ
 សត្ត ពោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ យម្បិ ភិក្ខុវេ
 អយំ ធម្មវិនយោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមាណិ
 រតនាណិ សេយ្យដីទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចត្តារោ
 សម្មប្បដាទា ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា បញ្ចុទ្ធិយាណិ បញ្ច ព-
 លាណិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ អយម្បិ
 ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ សត្តមោ អច្ឆរិយោ អព្ពតធម្មោ
 យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ មហតំ ភូតានំ
 អាវាសោ តត្រិមេ ភូតា តិមិ តិមិដ្ឋលោ តិមិតិមិដ្ឋលោ

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គទី ៥ បញ្ចមវគ្គ

ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានត្រឹមតែមួយប៉ុណ្ណោះទេ រតនៈនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនោះគឺ សតិ-
ប្បដ្ឋាន ២ សម្មប្បធាន ២ ឥទ្ធិបាទ ២ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧
និងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ដូចមហាសមុទ្រ ដែលមានរតនៈ
ច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានតែមួយទេ រតនៈទាំងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ
កែវមុក្តា កែវមណី កែវពៃទ្យ ភ័ស្ត្រ សិលា កែវប្រពាទ្យ ប្រាក់ មាស
កែវក្រហមនិងកែវមរកត ដូច្នោះឯង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ
មានរតនៈ ច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានត្រឹមតែមួយទេ រតនៈទាំងនេះ ក្នុង
ធម្មវិន័យនោះគឺ សតិប្បដ្ឋាន ២ សម្មប្បធាន ២ ឥទ្ធិបាទ ២ ឥន្ទ្រិយ ៥
ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ និងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ដោយ
សភាពណា នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៧ ក្នុងធម្មវិន័យ
នេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះជាទីនៅអាស្រ័យ នៃពួកបុគ្គលធំៗ
ជាច្រើន បុគ្គលទាំងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនេះគឺ សោតាបន្នបុគ្គល និងបុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សោតាបត្តិផល សកទាតាមិបុគ្គលនិង
បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សកទាតាមិផល អនាតាមិបុគ្គល

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អសុរា ឆាតា កន្ធព្វា សន្តិ មហាសមុទ្ធេ យោជន-
 សតិកាមិ អត្តភាវា ទិយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា
 តិយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា ចតុយោជនសតិកាមិ
 អត្តភាវា បញ្ចយោជនសតិកាមិ អត្តភាវា ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ អយំ ធម្មវិនយោ មហាតំ ភូតានំ អាវាសោ
 តត្រិមេ ភូតា សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលសច្ចិកិ-
 រិយាយ បដិបន្នោ សកទាតាមី សកទាតាមិផល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ អនាតាមី អនាតាមិផលសច្ចិ-
 កិរិយាយ បដិបន្នោ អរហា អរហត្តាយ បដិបន្នោ យម្បិ
 ភិក្ខុវេ អយំ ធម្មវិនយោ មហាតំ ភូតានំ អាវាសោ
 តត្រិមេ ភូតា សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលសច្ចិកិ-
 រិយាយ បដិបន្នោ សកទាតាមី សកទាតាមិផលសច្ចិ-
 កិរិយាយ បដិបន្នោ អនាតាមី អនាតាមិផលសច្ចិកិ-
 រិយាយ បដិបន្នោ អរហា អរហត្តាយ បដិបន្នោ អយម្បិ
 ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អដ្ឋមោ អច្ឆរិយោ អព្វតធម្មោ
 យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

និងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់អនាគាមិផល ព្រះអរហន្ត
និងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់អរហត្តផល ដូចជាមហា-
សមុទ្រ ជាទីនៅអាស្រ័យ នៃពួកសត្វធំ ។ ជាច្រើន ឯពួកសត្វទាំង
នេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ ត្រីឈ្មោះតិមិ ឈ្មោះតិមិផ្កុគល ឈ្មោះ តិមិតិ-
មិផ្កុល និងពួកអសុរ នាគ គន្ធព្វ ដែលមានអត្តភាព ១ រយយោជន៍ខ្លះ
មានអត្តភាព ២ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៣ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្ត-
ភាព ៤ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៥ រយយោជន៍ខ្លះ ដែលមាននៅ
ក្នុងមហាសមុទ្រដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះជាទីនៅ
អាស្រ័យនៃពួកបុគ្គលធំ ។ ជាច្រើន បុគ្គលទាំងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនោះគឺ
សោតាបន្នបុគ្គលនិងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សោតាបត្តិ-
ផល សកទាគាមិបុគ្គល និងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សកទាគាមិផល អនាគាមិបុគ្គល និងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់អនាគាមិផល ព្រះអរហន្ត និងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់អរហត្តផល ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា
សភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៨ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុ
ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្ថេវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អដ្ឋ អច្ឆរិយា
អព្ភតធម្មា យេ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខុ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ
អភិរមន្តីតិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឆន្ទមតិវស្សតិ^(១) វិវដំ ធាតិវស្សតិ

តស្មា ឆន្ទំ វិវេថ ឯវន្តំ ធាតិវស្សតីតិ ។

បញ្ចមំ^(២) ។

[១១៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន អាយស្មា មហាកច្ចានោ អវន្តិសុ វិហារតិ
កុរុយេ^(៣) បវត្តេ បព្ភតេ ។ តេន ខោ បន សមយេន
សោណោ ឧទាសកោ កោដិកណ្ណោ^(៤) អាយស្មតោ
មហាកច្ចានស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ សោ-
ណស្ស ឧទាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស រហោកតស្ស

១ ឱ. ឆន្ទមតិវស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នត្តិ ។ ៣ ឱ. កុរុយេវ ។
ម. កុលយេវ ។ ៤ ម. កុដិកណ្ណោ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ឆដ្ឋសូត្រ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហើយដែលហៅថា សភាពអស្ចារ្យ ដែល
កើតចំឡែក ៨ ប្រការ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែង
ត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
សេចក្តីរុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយបិទបាំងអាបត្តិទុក រមែងត្រូវអាបត្តិប្តឹងទេទៀត
ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយ បើកអាបត្តិ មិនត្រូវអាបត្តិដទៃទៀត ព្រោះ
ហេតុនោះ ភិក្ខុ(ណាមួយ) ត្រូវអាបត្តិ ដែលបិទបាំងហើយ ភិក្ខុ
(នោះ) ត្រូវតែបើកអាបត្តិចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមិនត្រូវ
អាបត្តិនោះទៀត ។ សូត្រទី ៥ ។

[១១៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះមហាក្សត្រៈដ៏មានអាយុ គង់នៅលើភ្នំឈ្មោះបវត្តៈ
ទៀបក្រុងឈ្មោះកុរុរយរៈ ក្នុងអវន្តិជនបទ ។ សម័យនោះ ឧបាសក
ឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ^(១) ជាឧបដ្ឋាក របស់ព្រះមហាក្សត្រៈ ដ៏មាន
អាយុ ។ វេលានោះ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ នៅក្នុងទីស្ងាត់

១ អ្នកពាក់គ្រឿងប្រដាប់ត្រចៀកមានតម្លៃមួយកោដិ បានជាគេហៅថា កុដិកណ្ណៈ ។
អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បដិសល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ យថា
 យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចាណោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ
 សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធី
 សង្ខតិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យន្ទនាហំ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ចាទេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោណោ ឧទាសកោ
 កោដិកល្លោ យេនាយស្មា មហាកច្ចាណោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សោណោ
 ឧទាសកោ កោដិកល្លោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ
 ឯតទរោច ឥធម មយ្ហំ ភន្តេ រហោកតស្ស បដិសល្ល័នស្ស
 ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ
 មហាកច្ចាណោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អការំ^(១)
 អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធី សង្ខតិទិតំ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យន្ទនាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយានិ វត្តានិ អច្ចាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វ-
 ជេយ្យន្តិ បព្វាជេតុ មំ ភន្តេ អយ្យោ មហាកច្ចាណោតិ ។

១ ម. អការេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ពួនសម្មំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ
 សម្តែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹង
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខ
 ដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មាន
 តែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញ
 ចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ គ្រានោះ ឧបាសកឈ្មោះសោណាកុដិកណ្ណៈ
 ចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧបាសក
 ឈ្មោះសោណាកុដិកណ្ណៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយពាក្យ
 នេះ នឹងមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ក្នុងទី
 នេះ ខ្ញុំព្រះករុណានៅ ក្នុងទីស្ងាត់ពួនសម្មំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្ត
 យ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ តែងសម្តែងធម៌ ដោយអាការណា
 បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌
 បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខ ដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយអាការ
 នោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះមានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ហើយ
 ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស បពិត្រ
 លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ បំបួសខ្ញុំឲ្យទាន ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្ថេវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

[១២០] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា មហាកត្តានោ សោណំ
ឧទាសកំ កោដិកណ្ណំ ឯតទរោច ទុក្ករំ ខោ សោណា
យាវដីវំ ឯកកត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយំ ឥដ្ឋំ ត្វំ
សោណា តត្ថេវ អាការិកក្ខតោ សមាណោ ពុទ្ធានំ
សាសនំ អនុយុញ្ញ កាលយុត្តំ ឯកកត្តំ ឯកសេយ្យំ
ព្រហ្មចរិយន្តិ ។ អថខោ សោណាស្ស ឧទាសកស្ស
កោដិកណ្ណស្ស យោ អហោសិ បព្វជ្ជាភិសដ្ឋារោ
សោ បដិប្បស្សម្ហិ ។ ទុតិយម្យិ ខោ សោណាស្ស
ឧទាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស រហោតតស្ស បដិស-
ស្មីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ យថា
យថា ខោ អយ្យោ មហាកត្តានោ ធម្មំ នេសេតិ
នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ
ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សដ្ឋលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យន្ទ-
នាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ឆដ្ឋសូត្រ

[១២០] លុះឧបាសក និយាយយ៉ាងនេះហើយ ទើបមហាកថានៈដ៏
មានអាយុ ពោលតបនឹងឧបាសក ឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈដូច្នោះថា នៃ
សោណៈ ព្រហ្មចរិយៈ មានការបរិភោគភត្ត តែមួយពេល មានការដេក
នៅតែម្នាក់ឯង ដរាបដល់អស់មួយជីវិត កម្របុគ្គលនឹងធ្វើបាន នៃសោ-
ណៈ ឈ្លើយចុះ អ្នកនៅជាគ្រហស្ថ ក្នុងទីនោះបណ្តើរសិនចុះ ចូរប្រ-
កបតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គឺព្រហ្មចរិយៈ មាន
ការបរិភោគភត្ត តែមួយពេល មានការដេកនៅ តែម្នាក់ឯង សមគួរតាម
កាលចុះ ។ លំដាប់នោះ ការប្រុងប្រៀបនឹងបួសរបស់ឧបាសកឈ្មោះ
សោណកុដិកណ្ណៈ ក៏អាក់ខានទៅ ។ ឧបាសកសោណកុដិកណ្ណៈ នៅ
ក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តអស់វារៈពីរដងថា លោក
ម្ចាស់មហាកថានៈ សម្តែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់
គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
ពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខ ដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ)
បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ហើយស្ងៀក
ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ទុតិយម្បី ខោ សោណោ ឧចាសកោ កោដិកណ្ណោ
 យេនាយស្នា មហាកច្ចាណោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្តា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សោណោ ឧចាស-
 កោ កោដិកណ្ណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទ-
 រោច ឥធម៌ មយ្ហំ ភន្តេ រហោតតស្ស បដិសស្មីនស្ស ឯវំ
 ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ
 មហាកច្ចាណោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អការំ អដ្ឋា-
 រសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្កលិទិតំ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចរិតុំ យន្តនាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្តា កាសា-
 យានិ វត្តានិ អច្ឆាទេត្តា អការស្នា អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ
 បព្វាជេតុ មំ ភន្តេ អយ្យោ មហាកច្ចាណោតិ ។ ទុតិយម្បី
 ខោ អាយស្នា មហាកច្ចាណោ សោណំ ឧចាសកំ
 កោដិកណ្ណំ ឯតទរោច ទុក្ករំ ខោ សោណោ យារដីរំ
 ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយំ ឥដ្ឋំ ត្វំ សោណោ
 តត្ថេវ អាការិកក្ខតោ សមាណោ ពុទ្ធានំ សាសនំ អនុ-
 យុញ្ញ កាលយុត្តំ ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ចូលទៅរកមហាកថានៈ ដ៏មានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំមហាកថានៈ ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ អស់វារៈពីរដង ។ លុះឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ពិតថេរវាចាមហាកថានៈដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា
 បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំនៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្លៀក
 កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកថានៈ សម្តែងធម៌
 ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ (ដោយអាការនោះ)
 បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់
 សំពត់កាសាយៈ ហើយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្លូវស បពិត្រលោកម្ចាស់
 ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់មហាកថានៈ បំបួសខ្ញុំឲ្យទាន ។ ព្រះមហាកថានៈ
 ដ៏មានអាយុ និយាយប្រាប់ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ អស់វារៈ
 ពីរដងថា នៃសោណៈ ព្រហ្មចរិយៈមានការបរិភោគភត្ត តែមួយពេល
 មានការដេកនៅ តែម្នាក់ឯង ដរាបដល់អស់ជីវិត កម្របុគ្គលធ្វើបាន នៃ
 សោណៈឈ្លើយចុះ អ្នកនៅជាគ្រហស្ថក្នុងទីនេះបណ្តើរសិនចុះ ចូរប្រកប
 តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គឺព្រហ្មចរិយៈមានការបរិ-
 ភោគភត្តតែមួយពេល មានការដេកនៅតែម្នាក់ឯង សមគួរដល់កាលចុះ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្ថេវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

ទុតិយម្បី ខោ សោណាស្ស ឧទាសកស្ស កោដិ-
 កណ្ណស្ស យោ អហោសិ បព្វជ្ជាភិសដ្ឋារោ សោ
 បដិប្បស្សម្ពិ ។ តតិយម្បី ខោ សោណាស្ស ឧទាស-
 កស្ស កោដិកណ្ណស្ស រហោកតស្ស បដិសស្មីនស្ស
 ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ យថា យថា ខោ
 អយ្យោ មហាកច្ចាណោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ
 អការំ អដ្ឋារសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធី
 សង្កសិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យន្ទ្រាហំ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ចាទេត្វា អការស្មា អន-
 ការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ តតិយម្បី ខោ សោណោ ឧទា-
 សកោ កោដិកណ្ណោ យេនាយស្មា មហាកច្ចាណោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 សោណោ ឧទាសកោ កោដិកណ្ណោ អាយស្មន្តំ
 មហាកច្ចានំ ឯតទរោច ឥធម មយ្ហំ ភន្តេ រហោកតស្ស
 បដិសស្មីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ
 យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចាណោ ធម្មំ ទេសេតិ

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ឆដ្ឋសូត្រ

ការប្រុងប្រៀបនឹងបួសរបស់ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ក៏អាក់ខាន
 ទៅអស់វារៈពីរដង ។ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ នៅក្នុងទីស្ងាត់
 ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះ អស់វារៈ ៣ ដងថា លោក
 ម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សម្តែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់
 គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខដែលដុះខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បាន
 ឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់
 កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិក-
 ណ្ណៈ ចូលទៅរកមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំ
 មហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ជាគម្រប់ ៣ ដង ។
 លុះឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ពិតថេរ-
 វាចាមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន អម្បាញ់
 មិញនេះ ខ្ញុំនៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្ត យ៉ាង
 នេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សម្តែងធម៌ ដោយអាការណា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

នយំទំ សុការំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ
 ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខតិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យទ្ធជាហំ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ បព្វាជេតុ មំ ភន្តេ
 អយ្យោ មហាកច្ចានោតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
 កច្ចានោ សោណំ ឧទាសកំ កោដិកណ្ណំ បព្វាជេសិ ។

[១២១] តេន ខោ បន សមយេន អវន្តិទត្តិណា-
 បថោ អប្បកិក្កុកោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
 កច្ចានោ តិណ្ណំ វស្សានំ អច្ចយេន កិច្ចេន កសិវេន
 តតោ តតោ ទសវត្តំ កិក្កុសដ្ឋំ សន្និទាតេត្វា អាយស្ម-
 ន្តំ សោណំ ឧបសម្បានេសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
 សោណាស្ស វស្សំ វុដ្ឋស្ស វហោកតស្ស បដិសស្មិ-
 នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ ន ខោ
 មេ សោ ភកវា សម្មុខា ទិដ្ឋោ អបិ ច សុតោយេវ
 មេ សោ ភកវា វ្យាទិសោ ច វ្យាទិសោ ចាតិ
 សចេ មំ ឧបជ្ឈាយោ អនុជានេយ្យ កច្ចេយ្យាហំ
 តំ ភកវន្តំ ទស្សនាយ អហាន្តំ សម្មាសម្មទ្ធីន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ បំបួសខ្ញុំឲ្យទាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ក៏បំបួសឧបាសក ឈ្មោះសោណាកុដិកណ្ណៈ (ក្នុងកាលនោះ) ។

[១២១] សម័យនោះឯង អវនិទក្ខិណាបថជនបទ មានភិក្ខុតិច ។ វេលានោះ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ក៏ប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ទសវគ្គ អំពីតាមនិគមនោះ ។ ដោយកាលកន្លងទៅ ៣ ឆ្នាំ ដោយក្រលំបាក ហើយឲ្យសោណៈដ៏មានអាយុបានឧបសម្បទា ។ គ្រានោះព្រះសោណៈដ៏មានអាយុនៅចាំវស្សារួចហើយ នៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អញមិនដែលឃើញព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ក្នុងទីចំពោះមុខសោះ អញគ្រាន់តែឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះទ្រង់មានសភាពដូច្នោះខ្លះ ។ ប្រសិនបើ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍អនុញ្ញាតអញ អញគួរតែទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្តេវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

អថខោ អាយស្មា សោណោ សាយណ្ណាសមយំ បដិស-
 ល្ហានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេ-
 ត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយ-
 ស្មា សោណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច
 ឥធម្មំ កន្តេ រហោកតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ
 ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ ន ខោ មេ សោ
 ភកវា សម្មុខា ទិដ្ឋោ អបិ ច សុតោយេវ មេ
 សោ ភកវា ឡទិសោ ច ឡទិសោ ចាតិ សចេ មំ
 ឧបជ្ឈាយោ អនុជានេយ្យ កច្ឆេយ្យាហំ តំ ភកវន្តំ
 ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនិ ។ សាធុ សាធុ
 សោណា កច្ឆ តំ សោណា តំ ភកវន្តំ ទស្សនាយ
 អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនិ ទក្ខិស្សសិ តំ សោណា តំ
 ភកវន្តំ ចាសាទិកំ ចាសាទនីយំ សន្តិទ្ធិយំ សន្តមា-
 នសំ ឧត្តមសមថទមថមនុប្បត្តំ ទន្តំ កុត្តំ យតិទ្ធិយំ
 នាតំ ទិស្វា មម វចនេន ភកវតោ ចាទេ សិវសា វន្ទាហិ

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ឆដ្ឋសូត្រ

លំដាប់នោះព្រះសោណៈដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីសម្បក្នុងសាយណ្ណសម័យ
 ចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសោ-
 ណៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ និយាយពាក្យនេះនឹងមហា-
 កច្ចានៈដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះ
 ករុណានៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្បំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អញ
 មិនដែលឃើញព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះក្នុងទីចំពោះមុខសោះ អញ
 គ្រាន់តែឮថា ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ មានសភាពដូច្នោះខ្លះ ។ ប្រសិន
 បើព្រះឧបជ្ឈាយ័អនុញ្ញាតអញ អញគួរតែទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុតបថា នែសោ-
 ណៈ ប្រពៃណាស់ ប្រពៃណាស់ ម្ចាស់សោណៈ លោកចូរទៅគាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះចុះ ម្ចាស់សោណៈលោកនឹង
 ឃើញព្រះមានព្រះភាគនោះជាទីជ្រះថ្លា គួរឲ្យជ្រះថ្លា មានឥន្ទ្រិយស្ងប់ មាន
 ព្រះទ័យស្ងប់ ដល់នូវការស្ងប់និងការទូន្មានដ៏ឧត្តម បានទូន្មាន គ្រប់គ្រង
 មានឥន្ទ្រិយសង្រួមហើយ ជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះឃើញហើយ ចូរថ្វាយ
 បង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង តាមពាក្យបណ្តាំរបស់ខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អប្បាពាធំ អប្បាតង្គី លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ
 បុច្ឆាតិ^(១) ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា សោណោ
 អាយស្មតោ មហាកច្ចានស្ស កាសិតំ អភិទន្ធិត្វា
 អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ
 អភិវាទេត្វា បទត្តិលំ កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា
 បត្តចីវរមាណាយ យេន សាវត្ថី តេន ចារិកំ បក្កាមិ
 អនុបុព្វេន ចារិកញ្ចរមាណោ យេន សាវត្ថី ជេតវនំ
 អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា សោណោ ភកវន្តំ
 ឯតទវោច ឧបជ្ឈាយោ មេ ភន្តេ អាយស្មា មហា-
 កច្ចានោ ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តតិ អប្បាពាធំ
 អប្បាតង្គី លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ។ កច្ចិ
 ភិក្កុ ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិបិ អប្បកិលមថេន
 អន្ទានំ អាភតោ ន ច បិណ្ឌិកេន កិលន្តោសីតិ ។

១ ឱ. ជាសុវិហារំ បុច្ឆ ឧបជ្ឈាយោ មេ ភន្តេ អាយស្មា មហាកច្ចានោ ភកវតោ
 បាទេ សិរសា វន្តតិ អប្បាពាធំ ។ បេ ។ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឥតិ បាហា ទិស្សន្តិ ។
 តេ ច ខោ យុត្តតរាយេវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លោកចូរសួរសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ការក្រោកឡើងដោយ
 រហ័សរហួន កម្លាំងកាយនិងការនៅជាសុខសប្បាយផង ។ សោណភិក្ខុ
 ដ៏មានអាយុ ទទួលថា ព្រះករុណាលោកម្ចាស់ ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 នឹងភាសិតរបស់មហាកថានៈដ៏មានអាយុ ហើយត្រេកចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំព្រះមហាកថានៈ ដ៏មានអាយុ ធ្វើប្រទក្សិណ ទុកដាក់សេនាសនៈ
 កាន់យកបាត្រថ្មីរហើយ ចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងក្រុងសាវត្ថី កាលត្រាប់
 ទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ សំដៅទៅឯក្រុងសាវត្ថី នាវត្តជេតពន របស់
 អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះសោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូល
 ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមហាកថានៈដ៏មានអាយុ
 ជាឧបជ្ឈាយ៍នៃខ្ញុំព្រះអង្គ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
 ត្បូង សួរសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ការក្រោកឡើងរហ័ស
 រហួន កម្លាំងកាយនិងការនៅជាសុខសប្បាយផង ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកគួរអត់ធន់បានដែរឬ គួរឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន
 ដែរឬ អ្នកមកតាមផ្លូវ កាន់ផ្លូវឆ្ងាយ មិនលំបាកទេឬ ទាំងមិនលំបាក
 ដោយចង្កាន់ទេឬ ។

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្ថេវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

ខមនីយំ ភក្កវា យាបនីយំ ភក្កវា អប្បតិលមថេន
ចាហំ ភន្តេ អន្ធានំ អាតតោ ន ច បិណ្ណាកេន
តិលន្តោម្ពីតិ ។

[១២២] អថខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាម-
ន្តេសិ ឥមស្សានន្ត អាតន្តកស្ស ភិក្កុនោ សេនាសនំ
បញ្ញាបេហីតិ ។ អថ ខោ អាយស្មតោ អានន្តស្ស ឯតទ-
ហោសិ យស្ស ខោ មំ ភក្កវា អាណាបេតិ ឥមស្ស អា-
នន្ត អាតន្តកស្ស ភិក្កុនោ សេនាសនំ បញ្ញាបេហីតិ
ឥច្ឆតិ ភក្កវា តេន ភិក្កុនោ សទ្ធិ ឯកវិហារេ វត្តំ ឥច្ឆតិ
ភក្កវា អាយស្មតា សោណេន សទ្ធិ ឯកវិហារេ វត្តន្តិ ។
យស្មី វិហារេ ភក្កវា វិហារតិ តស្មី វិហារេ អាយស្មតោ
សោណាស្ស សេនាសនំ បញ្ញាបេសិ ។ អថខោ
ពហុនេវ វត្តិ អញ្ចោកាសេ និបជ្ជាយ^(១) វីតិណមេត្វា
ចានេ បក្ខាលេត្វា វិហារំ ចារិសិ ។ អាយស្មា ខោ
សោណោ ពហុនេវ វត្តិ អញ្ចោកាសេ និបជ្ជាយ
វីតិណមេត្វា ចានេ បក្ខាលេត្វា វិហារំ ចារិសិ ។

១ ឱ. ម. និសជ្ជាយ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ឆដ្ឋសូត្រ

បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ គួរអត់ធន់បាន បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ គួរ
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមកតាមផ្លូវកាន់ផ្លូវ
ឆ្ងាយ មិនលំបាកទេ ទាំងមិនលំបាកដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាតឡើយ ។

[១២២] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅអានន្ទដ៏មានអាយុ
មកថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរក្រាលសេនាសនៈ សម្រាប់អាគន្ធកិក្ខុនេះ
ផងចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់បង្គាប់អញ ឲ្យក្រាលអាសនៈសម្រាប់ភិក្ខុណា ដោយ
ព្រះពុទ្ធដីកាថា អ្នកចូរក្រាលសេនាសនៈ សម្រាប់អាគន្ធកិក្ខុនេះផងចុះ
ព្រះមានព្រះភាគ ប៉ងនឹងគង់នៅក្នុងលំនៅមួយ ជាមួយនឹងភិក្ខុនោះ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ប៉ងនឹងគង់នៅក្នុងលំនៅមួយ ជាមួយនឹងសោណភិក្ខុដ៏
មានអាយុ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រថាប់ក្នុងលំនៅណា អានន្ទក៏ក្រាល
សេនាសនៈ សម្រាប់សោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក្នុងលំនៅនោះដែរ ។ លំដាប់
នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ផ្ទំនៅក្នុងទីវាល អស់វេលាយប់ជ្រៅ លុះ
កន្លងវេលាហើយ ក៏លាងព្រះបាទហើយចូលទៅកាន់វិហារ ។ ឯសោណ-
ភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក៏សិនក្នុងទីវាល អស់វេលាយប់ជ្រៅ លុះកន្លងវេលា
ទៅហើយ ក៏លាងជើង ហើយចូលទៅកាន់វិហារដែរ ។ លំដាប់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អថខោ ភក្កវា រត្តិយា បច្ចុសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ អាយស្មន្តំ
មហាសោណំ អន្លេសិ បដិភាតុ តំ ភិក្ខុ ធម្មំ^(១) ភាសិ-
តុន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា សោណោ ភក្កវតោ
បដិស្សត្វា សោឡស អដ្ឋកវត្តិកានិ សព្វានេវ សវេន
អភណិ ។ អថខោ ភក្កវា អាយស្មតោ សោណាស្ស
សរកញ្ញបរិយោសានេ អញ្ញានុមោទិ សាធុ សាធុ ភិក្ខុ
សុត្តហិតានិ ភិក្ខុ អដ្ឋកវត្តិកានិ^(២) សុមនសិកតានិ
សុបដារិតានិ កល្យាណិយាសិ វាចាយ សមន្នាគតោ
វិសដ្ឋាយ អនេលាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា កតិ-
វស្សោសិ ត្វំ ភិក្ខុតិ ។ ឯកវស្សោ អហំ ភក្កវាតិ ។
តិស្ស បន ត្វំ ភិក្ខុ ឯវំ ចិវំ អកាសីតិ ។ ចិវំ ទិដ្ឋោ មេ
ភន្តេ កាមេសុ អាទីនវោ អបិ ច សម្ពាដោ យវាវសោ
ពហុកិច្ចោ ពហុកវណិយោតិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯត-
មត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. ធម្មោ ។ បដិភាតុ តំ ភិក្ខុ ធម្មោតិ ឯវមេវ អម្ពាភំ ខន្តិ ។ ២ ឱ. សោឡស អដ្ឋកវត្តិកានីតិ បាលោ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់តើនឡើងក្នុងបច្ចុសសម័យនៃរាត្រី ត្រាស់បង្គាប់ព្រះ
សោណៈដ៏មានអាយុថា ម្នាលភិក្ខុ ការសម្តែងធម៌នឹងប្រាកដដល់លោក ។
ព្រះសោណៈដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយសម្តែងព្រះសូត្រ ១៦ ក្នុងអដ្ឋកវគ្គទាំង
អស់ ដោយសំឡេង (បទសរកញ្ញា) ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សរសើរព្រះសោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក្នុងទីបំផុតនៃការសម្តែង ដោយ
សំឡេងថា ម្នាលភិក្ខុ ពីរោះណាស់ ម្នាលភិក្ខុ សូត្រដែលមានក្នុងអដ្ឋកវគ្គ
អ្នករៀនល្អហើយ យកចិត្តទុកដាក់ល្អហើយ ចាំស្ទាត់ហើយ អ្នកជាភិក្ខុ
ប្រកបដោយវាចាដ៏ពីរោះ ក្បោះក្បាយ ជាវាចាមិនមានទោស អាចញ៉ាំង
បុគ្គលដទៃ ឲ្យដឹងច្បាស់សេចក្តីបាន ម្នាលភិក្ខុ អ្នកមានវស្សាប៉ុន្មាន ។
បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងបានមួយវស្សា ។ ម្នាលភិក្ខុ
ហេតុអ្វីក៏អ្នកធ្វើឲ្យយូរយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោសក្នុងកាម-
គុណ ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញយូរហើយដែរ តែថា ធម្មតា យរាវាស ជាធម៌
ចង្អៀត មានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណាត្តេវគ្គស្ស សត្តមសុត្តំ

ទិស្វា អាទីនវំ លោកេ ញត្វា ធម្មំ និរូបដី
អរិយោ ន រមតិ ចាបេ ចាបេ ន រមតិ សុច្ឆិតិ ។

ឆដ្ឋំ^(១) ។

[១២៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សា-
វត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា កង្ខារេ-
វតោ ភកវតោ អរិទ្ធវេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្លង្កំ
អាកុដិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិធាយ អត្តនោ កង្ខារេ-
វិតរណាវិសុទ្ធិ បច្ចវេក្ខមាណោ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា
អាយស្មន្តំ កង្ខារេវតំ អរិទ្ធវេ និសិដ្ឋំ បល្លង្កំ អាកុដិត្វា
ឧដ្ឋំ កាយំ បណិធាយ អត្តនោ កង្ខារេវិតរណាវិសុទ្ធិ
បច្ចវេក្ខមាណំ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យា កាចិ កង្ខារេ ឥធិ វា ហុវំ វា
សកវេទិយា វា បរវេទិយា វា
យេ ណាយិណោ តា បដហន្តិ សព្វា
អាតាបិណោ ព្រហ្មចរិយំ ចរណាតិ ។ សត្តមំ^(២) ។

១ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្តិ ។ ២ ឱ. ម. សត្តមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គទី ៥ សត្តមសូត្រ

អរិយៈឃើញទោស ក្នុងសង្ខារលោក ដឹងនូវនិព្វានធម៌ដែលគ្មាន
ឧបធិហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងបាប (ដូច) បុគ្គលស្អាត
មិនត្រេកអរ ក្នុងវត្ថុអាក្រក់ ។ សូត្រទី ៦ ។

[១២៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះកង្ខារេវតៈដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្គត់ភ្នែក
តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ហើយ រំពឹងនូវកង្ខារវិតរណាវិសុទ្ធិ (សេចក្តីបរិសុទ្ធ
ព្រោះឆ្លងនូវសេចក្តីសង្ស័យ) របស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទតឃើញព្រះកង្ខារេវតៈដ៏មានអាយុ កំពុងអង្គុយផ្គត់
ភ្នែកតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ហើយ រំពឹងនូវកង្ខារវិតរណាវិសុទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងទី
ជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់
នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្តីសង្ស័យទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោក
ខាងមុខក្តី ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង ក្នុងអត្តភាពរបស់ខ្លួនឬ ឬគប្បី
ដឹង ក្នុងអត្តភាពរបស់បុគ្គលដទៃ បុគ្គលអ្នកមានឈាន មាន
ព្យាយាម កាលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ រមែងលះបង់ នូវសេចក្តី
សង្ស័យទាំងអស់នោះបាន ។ សូត្រទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១២៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាមេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន អាយស្មា អានន្ទោ តទហុចោសថេ
 បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ
 បិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អន្ទសា ខោ ទេវទត្តោ អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ រាជគហោ បិណ្ណាយ ចរន្តំ ទិស្វាន យេន អា-
 យស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ ឯតទរោច អជ្ជតក្កេនាទាហំ អារុសោ អានន្ទ
 អញ្ញត្រៃវ ភក្កវតា អញ្ញត្រៃ ភិក្ខុសង្ឃា ឧចោសចំ
 ករិស្សាមិ សង្ឃកម្មានិ ចាតិ ។ អថខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ រាជគហោ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាត-
 ប្បទិក្កន្តោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ឥទាហំ
 ភន្តេ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជ-
 គហំ បិណ្ណាយ ចារិសី អន្ទសា ខោ មំ ភន្តេ ទេវទត្តោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១២២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់បាត្រនិងបីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ក្នុង ឧបោសថថ្ងៃនោះ ។ ទេវទត្តបានឃើញនូវព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ កំពុង ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ លុះឃើញហើយ ចូលសំដៅមក រកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោ អានន្ទ តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ខ្ញុំវៀរព្រះមានព្រះភាគ វៀរភិក្ខុសង្ឃហើយ នឹងធ្វើឧបោសថនិងសង្ឃ- កម្មទាំងឡាយ (ដាច់ដោយខ្លួន) ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មាន អាយុ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ លុះត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតក្នុង វេលាក្រោយភត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះមាន ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្ងៀក ស្ងៀងប្រដាប់បាត្របីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុង បុព្វណ្ណសម័យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេវទត្ត ក៏បានឃើញខ្ញុំព្រះអង្គ

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

រាជកហំ បិណ្ណាយ ចរន្តំ ទិស្វាន យេនាហំ តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មំ ឯតទរោច អដ្ឋតក្កេនាណាហំ
អារុសោ អានន្ទ អញ្ញត្រៃវ ភកវតា អញ្ញត្រ ភិក្ខុសង្ឃា
ឧចោសថំ កវិស្សាមិ សង្ឃកម្មានិ ចាតិ អដ្ឋ ភន្តេ
ទេវទត្តោ សង្ឃំ ភិទ្ធិស្សតិ ឧចោសថញ្ច កវិស្សតិ
សង្ឃកម្មានិ ចាតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុករំ សាធុនា សាធុ សាធុ ចាបេន ទុក្ករំ
ចាបំ ចាបេន សុករំ ចាបមរិយេហិ ទុក្ករន្តិ ។ អដ្ឋមំ^(១) ។

[១២៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា កោស-
លេសុ ចារិកំ ចរតិ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ។
តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា មាណាវកា
ភកវតោ អវិទូវេ សទ្ធាយមាណូចា^(២) អតិក្កមន្តិ ។
អទ្ធសា ខោ ភកវា សម្ពហុលេ មាណាវកេ អវិទូវេ
សទ្ធាយមាណូវេ អតិក្កមន្តេ^(៣) ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ
វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។ ២ ម. បថាយមាណូចា ។ ៣ ម. អតិក្កន្តេ ។

ឧទាន សោណាត្ថេរវគ្គ ទី ៥ នវមសូត្រ

កំពុងត្រាច់ទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះឃើញហើយក៏
 ឆៀងចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកហើយ និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា
 នៃអារុសោអាណន្ទ តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ខ្ញុំរៀនព្រះមានព្រះភាគ រៀន
 ភិក្ខុសង្ឃហើយ នឹងធ្វើឧបោសថបួសសង្ឃកម្មទាំងឡាយ (ដាច់ដោយខ្លួន)
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេវទត្តនឹងបំបែកសង្ឃក្នុងថ្ងៃនេះ នឹងធ្វើឧបោសថ
 បួសសង្ឃកម្មទាំងឡាយ (ដាច់ដោយខ្លួន) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អំពើល្អ មនុស្សល្អ ធ្វើបានដោយងាយ អំពើល្អ មនុស្សអាក្រក់ ធ្វើ
 បានដោយកម្រ អំពើអាក្រក់ មនុស្សអាក្រក់ ធ្វើបានដោយងាយ
 អំពើអាក្រក់ ពួកព្រះអរិយៈធ្វើបានដោយកម្រ ។ សូត្រទី ៨ ។

[១២៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរ ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ជាមួយភិក្ខុសង្ឃ
 ច្រើនរូប ។ សម័យនោះ មាណពច្រើននាក់ (ក្មេងៗ) មានសភាព
 ជាអ្នកនិយាយកោកកាក ដើរមកក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគបានឃើញពួកមាណព ច្រើននាក់ដែលកំពុងនិយាយកោក
 កាក ដើរមកជិតព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តី
 នុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បរិមុដ្ឋា បណ្ឌិតា ភាសា វាចាតោចរកាណិណោ
 យារិច្ឆន្តិ មុខា យាមំ យេន ជីតា ន តំ វិទូតិ ។ នវមំ ។
 [១២៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារត្តិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន អាយស្មា ចូឡបន្តកោ ភក្កវតោ អវិទូរេ
 និសិទ្ធា ហោតិ បល្ល័ង្កំ អភុទិត្វា ឧដំ កាយំ បណិ-
 ធាយ បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អន្តសា ខោ ភក្កវា
 អាយស្មន្តំ ចូឡបន្តកំ អវិទូរេ និសន្តំ បល្ល័ង្កំ អភុទិត្វា
 ឧដំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។
 អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

បិតេន កាយេន បិតេន ចេតសា
 តិដ្ឋំ និសិទ្ធា ឧទ វា សយាណោ
 ឯតំ សតី ភិក្ខុ អធិដ្ឋហានោ
 លកេថ បុញ្ញបរិយំ វិសេសំ
 លទ្ធាន បុញ្ញបរិយំ វិសេសំ
 អនស្សនំ មច្ចុរាជស្ស កច្ឆេតិ ។ ទសមំ ។

សោណត្ថេវត្តោ បញ្ចមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅ មានសម្តីធ្វើហាក់ដូចជាសម្តីបណ្ឌិត ពោលវាចា
ជាវិស័យ (នៃវាចាព្រះអរិយៈ) ប្រាថ្នានូវការរហើបមាត់និយាយ
ចាក់បណ្តោយ ដរាបណា (វាក៏ហាមាត់និយាយ ដរាបនោះ) វាចា
ដែលបុគ្គលល្ងង់ខ្លៅណា នាំមកនិយាយ បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅនោះ មិន
ដឹងច្បាស់វាចានោះទេ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

[១២៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះ ព្រះចូឡបន្តកៈដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្គត់ភ្នែក តម្រង់កាយ
ឲ្យត្រង់ តាំងសតិ (ចំពោះកម្មដ្ឋាន) ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។
ព្រះមានព្រះភាគ បានឃើញចូឡបន្តកៈដ៏មានអាយុ កំពុងអង្គុយផ្គត់ភ្នែក
តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ តាំងសតិ ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះព្រះមាន
ព្រះភាគជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
ភិក្ខុមានកាយខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ទោះបីឈរ អង្គុយ ឬ
ដេក តែងតម្កល់សតិវិញ្ញាណនុ៎ះ ភិក្ខុនោះគប្បីបានគុណវិសេសមានទីបំផុត
ខាងដើម លុះបានគុណវិសេសមានទីបំផុតខាងដើមហើយ ក៏ដល់
នូវការមិនជួបប្រទះមច្ចុរាជ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ។

២៦៣

ឧទានេ បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

តិស្សុទ្ធានំ

រាជា អប្បាយុកា កុដ្ឋី កុមារកា ច ឧទោសថោ

សោណោ ច វេតោ នន្ទោ សន្ទាយមាណ បន្តកេន ចាតិ ។

ឧទាន នៃសោណាត្ថេរវគ្គ ទី ៥ ទសមសូត្រ

ឧទ្ទាន នៃសោណាត្ថេរវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះបាទបសេនទិកោសល ១ ពុទ្ធមាតាមានព្រះជន្មាយុ
តិច ១ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ១ ពួកកុមារ ១ ឧបោសថ ១ សោណាកុដិកណ្ណៈ ១
កង្ខារវេតៈ ១ ព្រះអានន្ទ ១ មាណពច្រើននាក់ មានវាចាកោកកាក ១
ចូឡបន្តកភិក្ខុ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧទានេ ឆដ្ឋោ ជច្ចន្តវគ្គោ

[១២៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា វេសា-
 លិយំ វិហារតិ មហារនេ ក្សេតិកាសាលាយំ ។ អថខោ
 ភក្កវា បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ
 វេសាលី បិណ្ណាយ ចារិសិ វេសាលិយំ បិណ្ណាយ
 ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បជិក្កន្តោ អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ អាមន្តេសិ កល្យាណសិ អានន្ត ទិសីទនំ យេន
 ចារាលចេតិយំ តេនុបសង្កមិស្សាម^(១) ទិវាវិហារា-
 យាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភក្កវតោ
 បដិស្សត្វា ទិសីទនំ អាទាយ ភក្កវន្តំ បិដ្ឋិតោ
 បិដ្ឋិតោ អនុពទ្ធិ ។ អថខោ យេន ភក្កវា ចារាលចេតិយំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ ទិសីទិ
 ទិសន្ត ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ
 រមណីយា អានន្ត វេសាលី រមណីយំ ឧទេនំ ចេតិយំ^(២)

១ ឱ.ម. បាបាលំ ចេតិយំ តេនុបសង្កមិស្សាមិ ។ ២ ម. ឧទេនចេតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦

[១២៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកូដាលាសាលា នាមហារ័ន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ព្រះអង្គកាលត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងវេសាលី ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយភត្ត ក៏ត្រាស់ប្រាប់អានន្ទដ៏មានអាយុថា នៃអានន្ទ អ្នកចូរយកនិសីទនៈ យើង នឹងចូលទៅឯបារាលចេតិយ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មាន អាយុទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះ អង្គ ហើយកាន់យកនិសីទនៈទៅតាមក្រោយ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រា នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងចូលទៅឯបារាលចេតិយ លុះចូលទៅ ដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលព្រះអានន្ទក្រាល លុះព្រះមានព្រះ ភាគទ្រង់គង់ស៊ប់ហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា នៃ អានន្ទ ទីក្រុងវេសាលី គួរជាទីត្រេកអរ ឧទេនចេតិយ ^(១) គួរជាទីត្រេកអរ

១ ទីនោះជាទីនៅ របស់យក្សឈ្មោះឧទេន លុះគេសាងវត្តថ្វាយ ត្រង់កន្លែងនោះ ទើបហៅថា ឧទេនចេតិយ តមក ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

រមណីយំ កោតមកំ ចេតិយំ^(១) រមណីយំ សត្តម្ហំ
 ចេតិយំ^(២) រមណីយំ ពហុបុត្តំ ចេតិយំ^(៣) រមណីយំ
 សារន្ទំ^(៤) ចេតិយំ រមណីយំ ចារាលំ^(៥) ចេតិយំ យស្ស
 កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា ពហុលីក-
 តា យាជីកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា
 សោ អាកដ្ឋមាទោ^(៦) កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ
 វា^(៧) តថាភតស្ស ខោ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា
 ពហុលីកតា យាជីកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
 សុសមារទ្ធា សោ អាកដ្ឋមាទោ អានន្ទ តថាភតោ
 កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ វាតិ ។

១ ម. គោតមកចេតិយំ ។ ២ ម. សត្តម្ហុចេតិយំ ។ ៣ ម. ពហុបុត្តចេតិយំ ។
 ៤ ឱ. សារន្ទទំ ។ ម. អានន្ទ ។ ៥ ឱ. បាបាលំ ។ ម. បាបាល- ។ ៦ ម.
 ឯត្តន្តវេ អានន្ទាតិ អត្ថិ ។ ៧ ឱ. វាតិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ បឋមសូត្រ

គោតមកចេតិយ^(១) ជាទីត្រេកអរ សត្តម្ហចេតិយ^(២) ជាទីត្រេកអរ
 ពហុបុគ្គចេតិយ^(៣) ជាទីត្រេកអរ សារន្ធចេតិយ^(៤) ជាទីត្រេកអរ
 បារាលចេតិយ^(៥) ជាទីត្រេកអរ ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាង ដែល
 បុគ្គលណាមួយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ
 ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ
 បុគ្គលនោះ កាលបើប្រាថ្នានឹងបិតនៅអស់អាយុកប្ប^(៦) ឬលើសពីអាយុ
 កប្បទៅក៏បាន ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ តថាគត ចម្រើនហើយ ធ្វើ
 ឲ្យរឿយៗហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ អធិដ្ឋាន
 ហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគតនោះ
 កាលប្រាថ្នានឹងបិតនៅអស់អាយុកប្ប ឬលើសពីអាយុកប្បទៅក៏បាន ។

១ ហៅតាមឈ្មោះយក្សដែរ ។ ២ ហៅតាមព្រះរាជធីតាទាំង ៧ អង្គ របស់ស្តេច
 ក្នុងដែនកាសី ព្រះនាមកិកិស្សៈ នាងមានសេចក្តីសង្វេគ ទើបចេញ ពីក្រុងរាជគ្រឹះ ទៅ
 តាំង ព្យាយាមត្រង់ទីណា ទីនោះ ទើបហៅថា សត្តម្ហចេតិយ តមក ។ ៣ ត្រង់ទីនោះមាន
 ដើមជ្រៃធំមួយដើម មានដើមជ្រៃតូចជាបរិវារ មានទេវតារក្សាដើមជ្រៃនោះ មនុស្សប្រាថ្នា
 កូនប្រុសស្រី តែងទៅបូងស្លូងត្រង់ដើមជ្រៃនោះ ទើបហៅថា ពហុបុគ្គចេតិយ ។ ៤-៥
 ហៅតាមឈ្មោះយក្សដែរ ។ អដ្ឋកថា ។ ៦ ពាក្យថា អាយុកប្បនេះ សំដៅយកកំណត់
 អាយុរបស់មនុស្ស តាមជំនាន់ជូរអាយុច្រើនតិច ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១២៨] ឯវម្បី ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតា ឱឡា-
 រិកេ ជិមិត្តេ កយិរមាណេ ឱឡារិកេ ឱភាសេ កយិរ-
 មាណេ ឆាសក្ខិ បជិវិជ្ឈិតំ ន ភកវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ ភន្តេ
 ភកវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុតតោ កប្បំ ពហុជនហិតាយ
 ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ
 សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថាតំ មារេន បរិយុដ្ឋិ-
 តចិត្តោ ។ ទុតិយម្បី ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ត វេសាលី រមណីយំ ឧទេនំ
 ចេតិយំ រមណីយំ កោតមកំ ចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ហំ
 ចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តំ ចេតិយំ រមណីយំ សារន្តំ
 ចេតិយំ រមណីយំ ចារាលំ ចេតិយំ យស្ស កស្សចិ
 អានន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា ពហុលីកតា យាជី-
 កតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ
 អាកដ្ឋិមាណោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វា
 តថាភតស្ស ខោ អានន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា
 ពហុលីកតា យាជីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
 សុសមារទ្ធា សោ អាកដ្ឋិមាណោ អានន្ត តថាភតោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១២៨] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនិមិត្តដ៏ឱឡារិក ធ្វើឱភាសដ៏
ឱឡារិកយ៉ាងនេះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុមិនអាចនឹងយល់បាន ទាំងមិនបាន
អារាធនា នូវព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ បិត
នៅអស់អាយុកប្ប សូមព្រះសុគតបិតនៅអស់អាយុកប្ប ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វ
លោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខដល់ទេវតានិង
មនុស្សទាំងឡាយ ដូច្នោះឡើយ ព្រោះត្រូវមានគ្របសង្កត់ចិត្ត ។ ព្រះ
មានព្រះភាគត្រាស់នឹងអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរដងថា ម្នាលអា-
នន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីត្រេកអរ ឧទេនចេតិយ ជាទីត្រេកអរ គោតមក-
ចេតិយ ជាទីត្រេកអរ សត្តម្ភចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ពហុបុត្តចេតិយ ជាទី-
ត្រេកអរ សារន្ទចេតិយ ជាទីត្រេកអរ បារាលចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ម្នាល
អានន្ទ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលបុគ្គលណា ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ
ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ
ប្រារព្ធល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាថ្នានឹងបិតនៅអស់អាយុកប្បឬលើស
អំពីអាយុកប្បក៏បាន ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលព្រះតថាគត ចម្រើន
ហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ
អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ ម្នាលអានន្ទព្រះតថាគតនោះ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ វាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ
 អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតា ឌីណ្យារិកេ និមិត្តេ កយិ-
 រមាទេ ឌីណ្យារិកេ ឌីកាសេ កយិរមាទេ ធាសក្ខិ
 បដិវិជ្ឈិតំ ន ភកវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភកវា កប្បំ
 តិដ្ឋតុ សុកតោ កប្បំ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុ-
 ខាយ លោកានុកម្សាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ
 ទេវមនុស្សានន្តិ យថាតំ មារេន បរិយុដ្ឋិតិចិត្តោ ។
 តតិយម្បិ ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ
 រមណីយា អានន្ត វេសាលី រមណីយំ ឧទេនំ ចេតិយំ
 រមណីយំ កោតមកំ ចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ហំ ចេតិយំ
 រមណីយំ ពហុបុត្តំ ចេតិយំ រមណីយំ សារន្តំ ចេតិយំ
 រមណីយំ ចារាវលំ ចេតិយំ យស្ស កស្សចិ អានន្ត
 ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា ពហុលីកតា យាដិ-
 កតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា
 សោ អាកដ្ឋិមាទោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ
 វា តថាគតស្ស ខោ អានន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា
 ការិតា ពហុលីកតា យាដិកតា វត្ថុកតា

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ បឋមសូត្រ

កាលប្រាជ្ញានឹងបិតនៅ អស់អាយុកប្ប ឬលើសពីអាយុកប្បទៅក៏បាន ។
 កាលព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនិមិត្តដ៏ឱឡារិក ធ្វើឱកាសដ៏ឱឡារិកយ៉ាងនេះ
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មិនអាចយល់បាន ទាំងមិនបានអារាធនា ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គបិតនៅ អស់អាយុកប្ប
 សូមព្រះសុគតបិតនៅ អស់អាយុកប្ប ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បី
 សេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តី
 ចម្រើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ និងសេចក្តីសុខដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
 ឲ្យទានដូច្នោះឡើយ ព្រោះត្រូវមានគ្របសង្កត់ចិត្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
 នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ ៣ ដងថា ម្នាលអានន្ទ ក្រុងវេសាលី
 គួរជាទីត្រេកអរ ឧទេនចេតិយ ជាទីត្រេកអរ គោតមកចេតិយ ជាទីត្រេក-
 អរ សត្តម្ភចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ពហុបុត្តចេតិយ ជាទីត្រេកអរ សារន្ទ-
 ចេតិយ ជាទីត្រេកអរ បារាលចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទ
 ទាំង ៤ ដែលបុគ្គលណា ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជា
 យានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធ
 ល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាជ្ញានឹងបិតនៅអស់អាយុកប្ប ឬ លើសពី
 អាយុកប្បទៅក៏បាន ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ ដែលព្រះតថាគតចម្រើន
 ហើយធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អនុដ្ឋិតា បរិចិត្តា សុសមារត្តា សោ អាកម្ពីមាណោ
 អានន្ទ តថាគតោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ
 វាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតោ ឱណ្ណា-
 រិកេ និមិត្តេ កយិរមាណេ ឱណ្ណារិកេ ឱភាសេ កយិ-
 រមាណេ ឆាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតំ ន ភកវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ
 ភន្តេ ភកវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុតតោ កប្បំ ពហុជនហិ-
 តាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តាយ
 ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថាតំ មារេន
 បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។

[១២៩] អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាម-
 ន្តេសិ កច្ច តំ អានន្ទ យស្សនាទិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។
 ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតោ បដិស្សត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិលំ កត្វា
 ភកវតោ អវិទូរេ អញ្ញតវស្មី រុក្ខមូលេ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធស្តហើយ ម្ចាស់អានន្ទ ព្រះតថាគត
 នោះ កាលប្រាថ្នានឹងបិតនៅ អស់អាយុកប្ប ឬ លើសអំពីអាយុកប្បទៅក៏
 បាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនិមិត្តដ៏ឱឡារិក ធ្វើឱភាសដ៏ឱឡារិក
 យ៉ាងនេះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មិនអាចយល់បាន ទាំងមិនបានអារាធនា
 ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ បិតនៅអស់
 អាយុកប្ប សូមព្រះសុគត បិតនៅអស់អាយុកប្ប ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក
 ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិង
 មនុស្សទាំងឡាយ ឲ្យទានដូច្នោះឡើយ ព្រោះត្រូវមារគ្របសង្កត់ចិត្ត ។

[១២៧] ត្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរទៅ អ្នកចូរសម្គាល់កាលដែលគួរទៅ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះចុះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់
 ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ អង្គុយទៀបគល់ឈើ ១
 ដើម ជិតព្រះមានព្រះភាគ ។

[១៣០] អថខោ មារោ ចាបិមា អចិរយ្យក្កន្តេ
 អាយស្មន្តេ អានន្តេ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិសោ ខោ
 មារោ ចាបិមា ភកវន្តំ ឯតទរោច បរិទិញាតុទានិ ភន្តេ
 ភកវា បរិទិញាតុ សុកតោ បរិទិញានកាលោទានិ ភន្តេ
 ភកវតោ កាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភកវតា វាចា
 ន តាវាហំ ចាបិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខុ ន
 សាវកា ករិស្សន្តិ វិយត្តា វិជីតា វិសារទប្បត្តា យោ-
 កក្ខេមកាមា^(១) ពហុស្សតា ធម្មជរា ធម្មានុធម្មប្បដិ-
 បដ្ឋា សាមិចិប្បដិបដ្ឋា អនុធម្មចារិណោ^(២) សកំ អាចរិ-
 យកំ ឧត្តហេត្វា អាចិត្តិស្សន្តិ ទេសិស្សន្តិ បញ្ញាបេ-
 ស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិរិស្សន្តិ វិកជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិ-
 ស្សន្តិ^(៣) ឧប្បន្នំ បរយ្យវាទំ សហធម្មេន សុទិត្តហិតំ និក្ក-
 ហេត្វា សប្បាទិហារិយំ ធម្មំ ទេសិស្សន្តីតិ ឯតរហិ ខោ
 បន ភន្តេ^(៤) ភិក្ខុ ភកវតោ សាវកា វិយត្តា វិជីតា
 វិសារទប្បត្តា យោកក្ខេមកាមា ពហុស្សតា ធម្មជរា

១ ឱ. ម. យោកក្ខេមា ។ ២ ២ ម. ឯត្តន្តរេ យេតិ អត្ថិ ។ ៣ ឱ. ឧត្តានីក-
 រិស្សន្តិ ។ ម. ឧត្តានី ករិស្សន្តិ ។ ៤ ឱ. សន្តិ ខោ បន ភន្តេ ឯតរហីតិ ទិស្សន្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គទី ៦ បឋមសូត្រ

[១៣០] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន មានចិត្តបាប ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បិត នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមានចិត្តបាប បិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើប ពោលពាក្យនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ មានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វាន របស់ព្រះ មានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់វាចានេះហើយថា នៃ មានចិត្តបាប ពួកភិក្ខុជាសាវ័ករបស់តថា- គត ដែលឈ្លាសវៃបានបទ ភ្ញៀវក្លាប្រាថ្នាការក្សេមចាកយោគៈជាពហុ- ស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តី កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើកចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់ សង្កិនបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិន ដោយល្អ សម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ (គ្រឿងអាង) នៅមិនមាន ដរាបណាទេ តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឈ្លាសវៃ បានបទ ភ្ញៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិណោ
 សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិក្ខុន្តិ នេសេន្តិ
 បញ្ញាបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវេន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីកហេន្តិ ឧ-
 ប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហាធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា
 សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ នេសេន្តិ បរិទិញាតុទានិ ភន្តេ
 ភកវា បរិទិញាតុ សុកតោ បរិទិញានកាលោទានិ ភន្តេ
 ភកវតោ កាសិកា ខោ បនេសា ភន្តេ ភកវតា វាចា
 ន តាវាហំ ចាបិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខុនិ-
 យោ ន សារិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិជីតា វិសារទ-
 ប្បត្តា យោកក្ខេមកាមិនិយោ ពហុស្សតា ធម្មធរា
 ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិ-
 និយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិក្ខុស្សន្តិ
 នេសិស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវិស្សន្តិ
 វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីកវិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហា-
 ធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ
 នេសិស្សន្តិភិ ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ^(១) ភិក្ខុនិយោ
 ភកវតោ សារិកា វិយត្តា វិជីតា វិសារទប្បត្តា

១ ឱ. សន្តិ ខោ បន ភន្តេ ឯតរហិតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្ត
តាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួនហើយ ប្រាប់ សម្តែង
បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរហ្មវាទ ដែល
កើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ច ដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ហើយសម្តែង
ធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ កាលនេះជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគ
ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់វាចា
នេះហើយថា ម្នាលមារចិត្តបាប ពួកភិក្ខុនីជាសាវិការរបស់តថាគត ឈ្នាសវៃ
បានបទ ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់
ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិ ដោយសេចក្តីកោតក្រែង
ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួនហើយនឹងប្រាប់
សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរហ្ម-
វាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួន គួរសង្កត់សង្កិនដោយល្អ
សម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ នៅមិនទាន់មាន ដរាបណា តថាគត
នឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួក
ភិក្ខុនី ជាសាវិកា របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឈ្នាសវៃ បានបទ ក្លៀវក្លា

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

យោគក្ខេមកាមិនិយោ ពហុស្សតា ធម្មធារា ធម្មានុធម្ម-
 ប្បដិបទ្ធា សាមីចិប្បដិបទ្ធា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ
 អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិត្តិស្សន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញាបេន្តិ
 បដ្ឋបេន្តិ វិវេន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ
 សហធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ
 ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភកវា បរិនិព្វាតុ
 សុតតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ ភន្តេ ភកវតោ កាសិកា
 ខោ បនេសា ភន្តេ ភកវតា វាចា ន តាវាហំ ចាបិម បរិនិព្វា-
 យិស្សាមិ យាវ មេ ឧទាសកា ន សាវកា ភវិស្សន្តិ
 វិយត្តា វិជីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមា ពហុស្សតា
 ធម្មធារា ធម្មានុធម្មប្បដិបទ្ធា សាមីចិប្បដិបទ្ធា អនុធម្មចា-
 រិនោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិត្តិស្សន្តិ ទេសិ-
 ស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ
 ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហធម្មេន សុនិក្ក-
 ហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសិស្សន្តិភិ
 ឯតវហិ ខោ បន ភន្តេ ឧទាសកា ភកវតោ សាវកា

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ បឋមសូត្រ

ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូតទ្រទ្រង់ធម៌ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈ នៃអាចារ្យរបស់ខ្លួនហើយប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើកចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរហ្មវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ហើយសម្តែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ កាលនេះជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់វាចានេះហើយថា នៃមារចិត្តបាប ពួកឧបាសកជាសារីក របស់តថាគត ឈ្មោះវៃ បានបទ ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ បានរៀនយកវាទៈ នៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើកចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរហ្មវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនបានដោយល្អ សម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ នៅមិនទាន់មានដរាបណា តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន ដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកឧបាសកជាសារីក របស់ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

វិយត្តា វិជីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមា
 ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបដ្ឋា សាមីចិប្បដិ-
 បដ្ឋា អនុធម្មចារិណោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា
 អាចិក្ខុន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញាបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវេន្តិ វិភជន្តិ
 ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហធម្មេន សុនិក្ក-
 ហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិទិញា-
 តុនាទិ ភន្តេ ភកវា បរិទិញាតុ សុតតោ បរិទិញានកា-
 លោនាទិ ភន្តេ ភកវតោ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ
 ភកវតា វាចា ន តាវាហំ ចាបិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ
 មេ ឧទាសិកា ន សារិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិជីតា
 វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមិនិយោ ធម្មធរា ពហុ-
 ស្សតា ធម្មានុធម្មប្បដិបដ្ឋា សាមីចិប្បដិបដ្ឋា អនុធម្មចារិ-
 និយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិក្ខុស្សន្តិ ទេសិ-
 ស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ
 ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហធម្មេន សុនិ-
 ក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសិស្សន្តិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ឈ្មោះស្រី បានបទ ភ្លៀវភ្លា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជា
 ពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយ
 សេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ បានរៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យ
 របស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់
 បានសង្កត់សង្កិនបរហ្សវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់
 សង្កិនបានដោយល្អ សម្តែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះ
 សុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ កាលនេះជាកាលគួរ
 បរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់វាចានេះហើយថា ម្នាលមារចិត្តបាប ពួក
 ឧបាសិកា ជាសាវិកា របស់តថាគត ឈ្មោះស្រី បានបទ ភ្លៀវភ្លា ប្រាថ្នា
 សេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ទ្រទ្រង់ធម៌ ជាពហុស្សូត ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សម
 គួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ
 បានរៀនយកវាទៈ នៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក
 បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរហ្សវាទ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនបានដោយល្អ សម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ
 នៅមិនទាន់មាន ដរាបណា តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន ដរាបនោះ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ ឧបាសិកា ភកវតោ សារិកា
 វិយត្តា វិជិតា វិសារទប្បត្តា យោកក្ខេមកាមិជិយោ
 ធម្មធរា ពហុស្សតា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិ-
 បន្នា អនុធម្មចារិជិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា
 អាចិត្តន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញាបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវេន្តិ វិភជន្តិ
 ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហធម្មន សុនិក្ក-
 ហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាជិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិជិញ្ចា-
 តុទានិ ភន្តេ ភកវា បរិជិញ្ចាតុ សុកតោ បរិជិញ្ចានកា-
 លោទានិ ភន្តេ ភកវតោ កាសិកា ខោ បនេសា ភន្តេ
 ភកវតា វាចា ន តាវាហំ ចាបិម បរិជិញ្ចាយិស្សាមិ យាវ
 មេ ឥទំ ព្រហ្មចរិយំ ន ឥទ្ធព្វា ភវិស្សតិ ដីតព្វា វិត្តារិកំ
 ពហុជញ្ញំ បុថុក្ខតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតន្តិ
 ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ ភកវតោ ព្រហ្មចរិយំ ឥទ្ធព្វា
 ដីតព្វា វិត្តារិកំ ពហុជញ្ញំ បុថុក្ខតំ យាវ ទេវម-
 នុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ^(១) បរិជិញ្ចាតុទានិ ភន្តេ ភកវា

១ ឱ. សុប្បកាសិតន្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គទី ៦ បឋមសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកឧបាសិកាជាសាវិកា របស់ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ឈ្មោះស្រី បានបទ ភ្ញៀវភ្ញា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ទ្រទ្រង់
 ធម៌ ជាពហុស្សុត ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តី
 កោតក្រែង ប្រតិបត្តិតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន
 ហើយប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់
 សង្កិនបរហ្មវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនបាន
 ដោយល្អ ហើយសម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះ
 មានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់វាចានេះហើយថា ម្នាលមារចិត្តបាប ព្រហ្មចរិយធម៌ របស់តថាគត
 នេះនៅមិនទាន់ខ្ជាប់ខ្ជួន ផ្សព្វផ្សាយ ទូលាយ ដឹងច្រើនគ្នា ក្រាស់ក្រែល
 ដរាបណា ទាំងពួកទេវតានិងមនុស្ស សម្តែងបានដោយប្រពៃ ដរាបណា
 តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន ដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ខ្ជាប់ខ្ជួន ផ្សព្វផ្សាយ ទូលាយ ដឹង
 ច្រើនគ្នាក្រាស់ក្រែលហើយ ទាំងពួកទេវតានិងមនុស្សក៏សម្តែងបានដោយ
 ប្រពៃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះមានព្រះភាគ បរិនិព្វាន

បរិទិញ្ចតុ សុគតោ បរិញ្ចនកាលោទានិ ភន្តេ ភកវតោតិ ។

[១៣១] ឃី វុត្តេ ភកវា មារំ ចាបិមន្តំ ឯតទរោច
អប្បោស្សុកោ ត្ថំ ចាបិម ហោហិ ន ចិរ តថាកតស្ស
បរិទិញ្ចានំ ភវិស្សតិ ឥតោ តិណ្ណំ មាសានំ អច្ចយេន
តថាកតោ បរិទិញ្ចាយិស្សតីតិ ។ អថខោ ភកវា ចារាល-
ចេតិយេ^(១) សតោ សម្បជានោ អាយុសដ្ឋារំ ឱស្សដ្ឋិ ។
ឱស្សដ្ឋេ ច ភកវតា អាយុសដ្ឋារេ មហាក្ខមិចាលោ
អហោសិ ភីសនកោ លោមហំសោ ទេវទុន្ទភិយោ^(២)
ច ផលីសុ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុលមតុលញ្ច សម្ពរំ
កវសដ្ឋារមវស្សដ្ឋិ មុទិ
អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ
អភិទ្ធិ កវចមិវត្តសម្ពរន្តិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(៣) ។

[១៣២] ឃីវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា

១ ឱ. ម. បាបាលេ ចេតិយេ ។ ២ ម. ទេវទុទ្រភិយោ។ ៣ ឱ. ម. សុត្តំ បឋមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សូមព្រះសុគត បរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វាន របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ។

[១៣១] កាលបើមាន ទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ ត្រាស់តបនឹងមារចិត្តបាបថា ម្ចាស់មារចិត្តបាប ចូរអ្នកកុំមានសេចក្តីខ្វល់ ខ្វាយចុះ ការបរិនិព្វាន របស់តថាគតមិនយូរប៉ុន្មានទេ អំណើះទៅ ៣ ខែ ទៀតអំពីខែនេះ តថាគតនឹងបរិនិព្វាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសតិសម្បជញ្ញៈ ដាក់អាយុសង្ខារ នាបារាលចេតិយ ។ លុះព្រះ មានព្រះភាគ ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារហើយ មហាប្រិថពី កក្រើក គួរឲ្យ ខ្លាច ព្រឺព្រួចរោម ទាំងផ្ករក៏លាន់ឮឡើង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា

ព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បានលះបង់កុសលចិត្តដែលគួរថ្វឹងបាននិងថ្វឹង មិនបានផង កិលេស ជាដែនកើតផង សង្ខារប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងភពផង ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងខាងក្នុង មានព្រះហឫទ័យតាំងមាំហើយ បានទម្ងាយ បណ្តាញ គឺកិលេសដែលមានខ្លួន ជាដែនកើត ដូចជាគ្រឿងក្រោះ (របស់ទាហាន) ។ សូត្រទី ១ ។

[១៣២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

សារត្តិយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុ ចាសានេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន ភកវា សាយណ្ណាសមយំ
 បដិសល្លាតា វុដ្ឋិតោ ពហិញ្ញារកោដ្ឋកេ និសិដ្ឋោ
 ហោតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សត្ត
 ច ជដិលា សត្ត ច និក្កន្តា សត្ត ច អថេលា
 សត្ត ច ឯកសាជា សត្ត ច បរិញ្ញាជកា បរុទ្ធក្រច្ឆនខ-
 លោមា ខារិវិធមាទាយ^(១) ភកវតោ អវិទូរេ អភិក្ក្រ-
 មន្តិ^(២) ។ អន្ធសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ តេ
 សត្ត ច ជដិលេ សត្ត ច និក្កន្តេ សត្ត ច អថេលេ
 សត្ត ច ឯកសាជេ សត្ត ច បរិញ្ញាជកេ បរុទ្ធក្រ-
 ច្ឆនខលោមេ ខារិវិធមាទាយ ភកវតោ អវិទូរេ
 អភិក្ក្រមន្តេ ទិស្វាន ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កិ
 ករិត្វា ទត្តិណាជាណុមណ្ណាលំ បបរិយំ និហាត្វា

១ ម. ខារិវិធមាទាយ ។ ២ ឱ. ម. អភិក្កមន្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ទុតិយសូត្រ

គង់ ក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទ នាវត្តបុព្វារាម ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ណ-
 សម័យ ហើយទ្រង់គង់ព្រះខាងក្រៅក្លោងទ្វារ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទ
 បសេនទិកោសល ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅ ក្នុងទីសមគួរ ។ សម័យនោះឯង ពួក
 ជដិល^(១) ៧ នាក់ ពួកនិគ្រន្ត^(២) ៧ នាក់ ពួកអចេល^(៣) ៧ នាក់ ពួកឯក-
 សាដក^(៤) ៧ នាក់ ពួកបរិញ្ញាដក^(៥) ៧ នាក់ សុទ្ធតែមានរោម ព្វដ៏ភ្លៀក
 ទ្រុបទ្រុលនិងក្រចកវែង ។ នាំយកអម្រែកមានប្រការផ្សេងៗ ដើរចូលមកក្នុង
 ទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ទតឃើញពួក
 អ្នកបួសទាំងនោះគឺ ជដិល ៧ នាក់ និគ្រន្ត ៧ នាក់ អចេល ៧ នាក់ ឯក-
 សាដក ៧ នាក់ បរិញ្ញាដក ៧ នាក់ សុទ្ធតែមានរោម ព្វដ៏ភ្លៀក ទ្រុបទ្រុល
 និងក្រចកវែង ។ នាំយកអម្រែក មានប្រការផ្សេងៗ ហើយដើរចូលមកក្នុង
 ទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ លុះទ្រង់ទតឃើញហើយទើបក្រោកចាកអាសនៈ
 ធ្វើសំពត់ធៀងស្មាម្ខាង ហើយលុតមណ្ឌលជង្គង់ខាងស្តាំចុះ លើប្រឹបពី

១ អ្នកបួសក្រៅពុទ្ធសាសនា ធ្វើជាតាបស ។ ២ សភាពជានិគ្រន្តទ្រទ្រង់សម្លៀក
 បំពាក់ពណ៌ស ។ ៣ អាក្រាតឥតគ្រឿងសម្លៀកបំពាក់ឡើយ ។ ៤ ចងកំណាត់សំ-
 ពត់ត្រង់ដៃ ហើយនិងបិទបាំង (ប៊ីង) ខាងមុខសរីរៈ ដូចនិគ្រន្តមានសំពត់សាដកតែមួយ ។
 ៥ ឈ្មោះអ្នកបួសក្រៅពុទ្ធសាសនាដែរ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

យេន តេ សត្ត ច ជដិលា សត្ត ច និក្កន្តា សត្ត ច
 អចេលា សត្ត ច ឯកសាជា សត្ត ច បរិញ្ញាជកា តេន-
 ញ្ញសិម្បណាមេត្វា តិក្ខុត្តំ ធាមំ សាវេសិ រាជាហំ ភន្តេ
 បសេនទិ កោសលោ រាជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោស-
 លោតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អចិ-
 ប្បញ្ញន្តេសុ តេសុ សត្តសុ ច ជដិលេសុ សត្តសុ ច និក្ក-
 ន្តេសុ សត្តសុ ច អចេលេសុ សត្តសុ ច ឯកសាដេសុ
 សត្តសុ ច បរិញ្ញាជកេសុ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច យេ ច តេ ភន្តេ^(១) លោកេ អរហន្តោ
 វា អរហត្តមក្កំ វា សមាបជ្ជា ឯតេសំ អញ្ញតហេតិ ។

[១៣៣] ទុដ្ឋានំ ខោ ឯតំ មហារាជ តយា
 តិហិណ កាមកោតិណ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈារស-
 ន្តេន កាសិកចន្តនំ បច្ចុនុកោន្តេន មាលាកន្ធវិលេប-
 នំ ធារយន្តេន ជាតរូបរាជតំ សាទិយន្តេន ឥមេ វា
 អរហន្តោ ឥមេ វា អរហត្តមក្កំ សមាបជ្ជាតិ ។

១ ឱ. យេ នុ កេចិ ខោ ភន្តេ ។ ម. យេ ខោ ភន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ប្រណាម្យអញ្ញាលី ចំពោះពួកអ្នកបួសទាំងនោះគឺជដិល ៧ នាក់ និគ្រន្ត
 ៧ នាក់ អចេល ៧ នាក់ ឯកសាដក ៧ នាក់ បរិញ្ញាជក ៧ នាក់
 នោះ ហើយប្រកាសនាម (របស់ព្រះអង្គ) អស់វារៈ ៣ ដងថា បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិកោសល បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិកោសល ។ គ្រានោះ កាលពួកអ្នកបួសទាំងនោះគឺ
 ជដិល ៧ នាក់ និគ្រន្ត ៧ នាក់ អចេល ៧ នាក់ ឯកសាដក ៧ នាក់ បរិញ្ញា-
 ជក ៧ នាក់ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចគង់
 នៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកអ្នកបួសណា ជាព្រះអរហន្ត ឬបានសម្រេច
 អរហត្តមគ្គក្នុងលោក បណ្តាអ្នកបួសទាំងនោះ ជាព្រះអរហន្តមួយដែរឬ ។

[១៣៣] បពិត្រមហារាជ ដំណើរដែលថា បុគ្គលនេះជាព្រះអរហន្ត
 ឬបុគ្គលនេះ បានសម្រេចអរហត្តមគ្គនោះ ព្រះអង្គជាគ្រហស្ថ ជាអ្នក
 បរិភោគកាម គ្រប់គ្រងសយនៈដែលចង្អៀតដោយបុគ្គ ប្រើប្រាស់កា-
 សិកព័ស្ត្រ និងលម្អិតខ្លីមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់កម្រងផ្កានិងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
 លាបផ្សេងៗ ត្រេកអរចំពោះមាសប្រាក់ ដឹងបាន ដោយក្រណាស់ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

សំវាសេន ខោ មហារាជ សីលំ វេទិតព្វំ តញ្ច ខោ
 ទីយេន អទ្ធា ន ឥត្តវេន^(១) មនសិករោតា នោ
 អមនសិករោតា^(២) បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ សំវា-
 ហារេន ខោ^(៣) មហារាជ សោចេយ្យំ វេទិតព្វំ តញ្ច
 ខោ ទីយេន អទ្ធា ន ឥត្តវេន មនសិករោតា នោ
 អមនសិករោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ អាប-
 ទាសុ ខោ មហារាជ ថាមោ វេទិតព្វោ សោ ច ខោ
 ទីយេន អទ្ធា ន ឥត្តវេន មនសិករោតា នោ អមនសិ-
 ករោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ សាកច្ឆាយ ខោ
 មហារាជ បញ្ញា វេទិតព្វា សា ច ខោ ទីយេន អទ្ធា
 ន ឥត្តវេន មនសិករោតា នោ អមនសិករោតា
 បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេនាតិ ។

១ ឱ. ម. ឥត្តំ ។ ២ ឱ. ម. អមនសិករា ។ ៣ ឱ. ម. សព្វោហារេន ។

ឧទាន ជច្ឆន្តវគ្គ ទី ៦ ទុតិយសូត្រ

បពិត្រមហារាជ សីល ត្រូវបុគ្គលដឹង ដោយការនៅរួមគ្នា សីលនោះឯងគេ
ដឹងបាន ដោយកាលវែង មិនមែនដឹងបាន ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាល
កំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយ
ដឹងបាន អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។

បពិត្រមហារាជ សេចក្តីស្អាត ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ដោយការនិយាយឆ្លើយ
ឆ្លង ទាំងសេចក្តីស្អាតនោះឯង គេដឹងបាន ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង
ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើ
មិនបានកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹង
បាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ កម្លាំងញាណ
ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ក្នុងវេលាមានអន្តរាយ ទាំងកម្លាំងញាណនោះឯង ត្រូវ
ដឹងដោយកាលវែង មិនមែនដឹងដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុង
ចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ
អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រ
មហារាជ បញ្ញា ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ដោយការសាក្សា ទាំងបញ្ញានោះឯង
ត្រូវដឹង ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាល
កំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយ
ដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិតទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១៣៤] អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភតំ ភន្តេ យាវ សុភាសិ-
តញ្ចំ ភកវតា ទុដ្ឋានំ ខោ មហារាជ តយា តិហិណ
កាមកោតិណ បុត្តសម្ពាជសយនំ អដ្ឋាវសន្តេន
កាសិកចន្ទនំ បច្ចុនុកោន្តេន មាលាភន្តរិលេបនំ
ធារយន្តេន ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តេន ឥមេ វា
អហាឆ្នោ ឥមេ វា អហាត្តមក្កំ សមាបដ្ឋាតិ ។
សំវាសេន ខោ មហារាជ សីលំ វេទិតព្វំ តព្វ
ខោ ទីយេន អទ្ធាន ណ ឥត្តវេន មនសិករោតា
នោ អមនសិករោតា បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។
សំវោហារេន ខោ មហារាជ សោចេយ្យំ វេទិតព្វំ
តព្វ ខោ ទីយេន អទ្ធាន ណ ឥត្តវេន មនសិករោតា
នោ អមនសិករោតា បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។
អាបទាសុ ខោ មហារាជ ថាមោ វេទិតព្វោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ ត្រង់ដែលព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងដោយប្រពៃថា បពិត្រ មហារាជ ដំណើរដែលថា បុគ្គលនេះ ជាព្រះអរហន្ត ឬបុគ្គលនេះ បាន សម្រេចអរហត្តមគ្គនោះ ព្រះអង្គជាគ្រហស្ថ ជាអ្នកបរិភោគកាមគ្រប់គ្រង សយនៈ ដែលចង្អៀតដោយបុគ្គ ប្រើប្រាស់កាសិកព័ស្ត្រ និងលម្អិតខ្លឹម ចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូបគ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ត្រេកអរចំពោះ មាស ប្រាក់ ដឹងបានដោយក្រណាស់ ។ បពិត្រមហារាជ សីលត្រូវបុគ្គល ដឹងបាន ដោយការនៅរួមគ្នា ទាំងសីលនោះឯង គេដឹងបាន ដោយកាល វែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបដឹង បាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិតទើបអាច ដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ សេចក្តីស្អាត ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ដោយការនិយាយឆ្លើយឆ្លង ទាំងសេចក្តីស្អាតនោះឯង គេដឹង ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាល កំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹង បានទេ អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ កម្លាំងញាណ ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ក្នុងវេលាមានអន្តរាយ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

សោ ច ខោ ទីយេន អទ្ធា ន ឥត្តវេន មនសិក-
 រោតា នោ អមនសិករោតា បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។
 សាកច្ឆាយ ខោ មហារាជ បញ្ញា វេទិតព្វា សា ច ខោ
 ទីយេន អទ្ធា ន ឥត្តវេន មនសិករោតា នោ អមន-
 សិករោតា បញ្ញាវតា នោ ទុប្បញ្ញេនាតិ ។ ឯតេ ភន្តេ
 មម បុរិសា ចោរា ឱចរកា ជនបទំ ឱតិវត្វា អាភច្ឆន្តិ
 តេហិ បឋមំ ឱតិល្ល្ហំ អហំ បច្ឆា ឱតិស្សាមិ ឥនាទិ
 តេ ភន្តេ តំ រដោជល្ហំ បវាហោត្វា សុដ្ឋានា សុវិលិត្តា
 កប្បិតកេសមស្ស ឱនាតវត្តវសនា បញ្ចហិ កាម-
 តុលោហិ សមប្បិតា សមដ្ឋិត្វា បរិចារិយន្តិតិ^(១) ។
 អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
 ឧទានំ ឧទានេសិ

ន វាយមេយ្យ សព្វត្ត ជាញ្ញស្ស បុរិសោ សិយា
 នាញ្ញំ និស្សាយ ដីវេយ្យ ធម្មេន ន វណី ចវេតិ^(២) ។

ទុតិយំ^(៣) ។

១ ឱ. ម. បរិចារិយន្តិតិ ។ បរិចារិយន្តិតិ អដ្ឋកថាយំ ភវិស្សតិ ។ ២ ម. ធម្មេន វណិជំ ចវេតិ ។ ៣ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គទី ៦ ទុតិយសូត្រ

ទាំងកម្លាំងញាណនោះឯង ត្រូវដឹង ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយ
 កាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិន
 កំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ បញ្ញា ត្រូវបុគ្គល
 ដឹងបាន ដោយការសាកច្នា ទាំងបញ្ញានោះឯង ត្រូវដឹង ដោយកាល
 វែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើប
 អាចដឹងបាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ អ្នកជា
 បណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវម្រើន ពួកបុរសរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងនុំ៖ដូចជាចោរ ដើរតត្រុក ត្រួត
 ត្រាជនបទ ពួកបុរសទាំងនោះមកត្រួតត្រាមុន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមកត្រួតត្រា
 ខាងក្រោយ បពិត្រព្រះអង្គជីវម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកបុរសទាំងនោះ
 បណ្តែតបន្ទាត់បង់ជួលីនិងមន្ទិលនោះចេញ ហើយផ្ទុតទឹក លាបស្រ-
 ឡាបដោយល្អ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកពាក់សំពត់ពណ៌ ស ផ្អែត
 ស្តប់ស្តល់ មូលមិត្តបម្រើ ដោយកាមគុណប្រាំ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុំ៖ហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
 បុគ្គលមិនគប្បីប្រឹងប្រែង ក្នុងអំពើលាមកទាំងពួងទេ បុគ្គលមិនគប្បី
 ជាបុរសនៃបុគ្គលដទៃ មិនគប្បីរស់នៅព្រោះអាស្រ័យអ្នកដទៃ មិន
 គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌ (ដើម្បីលាភ) ដូចការជួញប្រែទេ ។ សូត្រទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១៣៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន ភក្កវា អត្តនោ អនេកេ ចាបកេ
 អកុសលេ ធម្មេ បហីនេ បច្ចុវេក្ខមាណោ និសិទ្ធា
 ហោតិ អនេកេ ច កុសលេ ធម្មេ ការាយ^(១)
 ចារិយ្យិកតេ ។ អថខោ ភក្កវា អត្តនោ អនេកេ
 ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ បហីនេ វិទិត្វា អនេកេ ច
 កុសលេ ធម្មេ ការាយ ចារិយ្យិកតេ តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហុ បុព្វេ តទា នាហុ នាហុ បុព្វេ តទា អហុ
 ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតវហិ វិជ្ជតីតិ ។

តតិយំ^(២) ។

[១៣៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សា-
 វត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

១ ម. ភាវនា ។ ២ ឱ. ម. តតិយន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១៣៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យ
 នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ កំពុងគង់ពិចារណា ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក
 ច្រើនប្រការ ដែលទ្រង់លះហើយផង ពួកកុសលធម៌ ច្រើនប្រការ ដែល
 បរិបូណ៌ដោយការចម្រើនផង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបពួកអកុសល-
 ធម៌ដ៏លាមក ច្រើនប្រការ ដែលព្រះអង្គ លះហើយផង ពួកកុសល-
 ធម៌ច្រើនប្រការ ដែលបរិបូណ៌ ដោយការចម្រើនផង ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាន
 នេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកកិលេសមានរាគៈជាដើម ធ្លាប់មានហើយ ក្នុងកាលមុន ពួកកិលេស
 ណាមួយ របស់តថាគត មិនបានមានហើយ ក្នុងខណៈនៃមគ្គញ្ញាណ
 នោះទេ អរិយមគ្គមិនធ្លាប់មានហើយ ក្នុងកាលមុន អរិយមគ្គក៏បានមាន
 ហើយ ក្នុងកាលណោះ ពួកកិលេសមិនបានមាន ក្នុងកាល (ជាអតីត)
 ផង មិនមាន ក្នុងកាល (ជាអនាគត) ផង មិនមាន ក្នុងកាលជា
 បច្ចុប្បន្នផង (ដល់តថាគត) ។ សូត្រទី ៣ ។

[១៣៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នាណតិត្តិយា
សមណាព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្តិយំ បដិវសន្តិ^(១)
នាណទិដ្ឋិកា នាណខន្តិកា នាណរុចិកា នាណទិដ្ឋិ-
និស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃុំ-
វាទិនោ ឃុំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ
មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា
ឃុំវាទិនោ ឃុំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ លោកោ ឥនមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃុំ-
វាទិនោ ឃុំទិដ្ឋិនោ អន្តវា លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយ-
មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃុំវាទិនោ
ឃុំទិដ្ឋិនោ អនន្តវា លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយ-
មញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃុំវាទិនោ ឃុំ-
ទិដ្ឋិនោ តំ ដិវំ តំ សរិវំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។
សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃុំវាទិនោ ឃុំទិដ្ឋិ-
នោ អញ្ញំ ដិវំ អញ្ញំ សរិវំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។

១ ឱ. សាវត្តិ បិណ្ឌាយ បរិសន្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ចតុត្ថសូត្រ

សម័យនោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ បរិព្វាជក^(១) ច្រើនគ្នា អាស្រ័យ
 នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេង ៗ មានទិដ្ឋិផ្សេង ៗ មានសេចក្តីគាប់ចិត្ត
 ផ្សេង ៗ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេង ៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេង ៗ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកមិនមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ដីវិត
 នោះ គឺសរីរៈនោះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 ដីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

១ សំដៅយកពួកសមណៈមាននិគ្រន្តដែលប្រព្រឹត្តអាក្រាតជាដើម ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ មាន
 កប់កលាកបព្រាហ្មណ៍ជាដើម ។ ពួកបរិព្វាជកមានបោក្ខរសាតិបរិព្វាជកជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវា-
 ទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា
 ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។
 សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិ-
 នោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទ-
 មេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ណានជាតា កលហា-
 ជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា
 វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ
 ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

[១៣៧] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីវរមាណាយ សាវត្តិ បិណ្ណាយ ចារិសីសុ ។
 សាវត្តិយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្ប-
 ដិក្កន្តា យេន ភកវា តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិត្វា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 សត្វស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះ
 សូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង
 នេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ពាក្យនេះ
 ពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក
 ទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យ
 សោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួត
 ប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃង គឺមាត់ថា
 យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។

[១៣៧] គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុង
 បុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ណបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះត្រាច់ទៅ
 បិណ្ណបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថីហើយ ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ណបាត ក្នុងវេលា
 ខាងក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទហោចំ ឥធិ ភន្តេ សម្ភ-
 ហុលា ធានាតិភ្និយា សមណាព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា
 សារត្តិយំ បដិវសន្តិ ធានាទិដ្ឋិកា ធានាខន្តិកា ធានា-
 រុចិកា ធានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សម-
 ណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ
 លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ
 បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។
 សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។
 សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំ-
 ទិដ្ឋិនោ អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។
 សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 តំ ដីវំ តំ សរីវំ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ
 បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីវំ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ចតុត្ថសូត្រ

ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុ
 ទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជកច្រើន
 គ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេង ។ មានទិដ្ឋិផ្សេង ។ មាន
 សេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង ។ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេង ។ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ផ្សេង ។ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង
 នេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 លោកមិនមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ដីវិត
 នោះ គឺសរីរៈនោះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 ដីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោយ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវា-
 ទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា
 ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោយ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ តេ ភិណ្ឌាន-
 ជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ
 វិតុទន្តា វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ
 នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អញ្ញតិភ្និយា ភិក្ខុវេ
 បរិព្វាជកា អដ្ឋា អចក្កកា អត្ថំ ន ជានន្តិ អនត្ថំ ន
 ជានន្តិ ធម្មំ ន ជានន្តិ អធម្មំ ន ជានន្តិ ។ តេ អត្ថំ
 អជានន្តា អនត្ថំ អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ
 អជានន្តា ភិណ្ឌានជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើត ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រក្ខតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះ ធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិរិយ បរិញ្ញាជក ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ មើលមិន ឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិន ស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ។ អន្យតិរិយ បរិញ្ញាជកទាំងនោះ កាលបើ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ហើយក៏មានសេចក្តីប្រក្ខតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ
នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

[១៣៨] ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ ឥមិស្សា យេវ សាវត្ថិយា^(១)

អញ្ញតរោ រាជា អហោសិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សោ
រាជា អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ អម្ពោ
បុរិស យាវតិកា សាវត្ថិយា^(២) ជច្ចន្តា តេ សព្វេ ឯកជ្ឈំ
សន្និទាតេហិតិ ។ ឯវំ នេវាតិ ខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ
តស្ស រញ្ញោ បដិស្សត្វា យាវតិកា សាវត្ថិយា^(៣)
ជច្ចន្តា តេ សព្វេ កហេត្វា យេន សោ រាជា តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ រាជានំ ឯតទរោច សន្និទា-
តិតា ខោ តេ នេវ យាវតិកា សាវត្ថិយា^(៤) ជច្ចន្តាតិ ។
តេនហិ កណោ ជច្ចន្តានំ ហត្ថិ នស្សេហិតិ ។ ឯវំ
នេវាតិ ខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ តស្ស រញ្ញោ
បដិស្សត្វា ជច្ចន្តានំ ហត្ថិ នស្សេសិ^(៥) ឯកច្ចានំ ជច្ចន្តានំ
ហត្ថិស្ស សីសំ នស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្តា ហត្ថិតិ ។

១-២-៣-៤ ឱ. សាវត្ថិយំ ។ ៥ ឱ. ឯត្តន្តវេ ឯទិសោ ជច្ចន្តា ហត្ថិតិ បាហា ទិស្សន្តិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ចតុត្ថសូត្រ

ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិន
មែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។

[១៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីព្រេងនាយ មានព្រះរាជា ១ អង្គក្នុង
ក្រុងសាវត្ថិនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះរាជានោះ ទ្រង់ហៅ
បុរសម្នាក់មកត្រាស់បង្គាប់ថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកមកអាយ ចូរអ្នកទៅ
ប្រមូលពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើត ដែលមាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថិទាំងប៉ុន្មាន ឲ្យ
មកជួបជុំគ្នាទាំងអស់ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះ
ទទួលព្រះរាជបញ្ជា របស់ព្រះរាជានោះថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេសហើយ
ប្រមូលពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត ដែលមានក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ទាំងប៉ុន្មាន
មកទាំងអស់ ហើយចូលគាល់ព្រះរាជាអង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ក្រាបបង្គំ
ទូលព្រះរាជាអង្គនោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត
ដែលមានក្នុងក្រុងសាវត្ថិទាំងប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឲ្យមកជួបជុំគ្នាទាំងអស់
ហើយ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលនាយ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកបង្ហាញ ដំរីដល់
ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះទទួលព្រះ
រាជបញ្ជារបស់ព្រះរាជានោះថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយក៏បង្ហាញដំរី
ដល់មនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ គឺបង្ហាញក្បាលដំរី ដល់ពួកមនុស្ស
ខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិស្ស កណ្ណំ ទស្សេសិ ឯទិសោ
 ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិស្ស ទន្តំ
 ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ
 ហត្ថិស្ស សោណ្ណំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។
 ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិស្ស កាយំ ទស្សេសិ ឯទិសោ
 ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិស្ស ចានំ
 ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ
 ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិស្ស បិដ្ឋិ ទស្សេសិ ឯទិសោ
 ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិស្ស នង្គុដ្ឋំ
 ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចដ្ឋានំ
 ហត្ថិស្ស វាលដី ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចដ្ឋា ហត្ថីតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ ជច្ចដ្ឋានំ ហត្ថិ ទស្សេត្វា
 យេន សោ រាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ រាជានំ
 ឯតទរោច ទិដ្ឋោ ខោ តេហិ ទេវ ជច្ចទ្ទេហិ ហត្ថិ យស្ស-
 ទានិ កាលំ មញ្ញថាតិ^(១) ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សោ រាជា

១ ឱ. ម. មញ្ញសីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បង្ហាញត្រចៀកដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់
 ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញភ្នែកដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញ
 ប្រមោយដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំ-
 ណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញខ្នងដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។
 បង្ហាញជើងដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញខ្នងដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញ
 កន្ទុយដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត
 ទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញរោមកន្ទុយដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតខ្លះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះបុរសនោះបង្ហាញដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតរួច
 ហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជាអង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះរាជាអង្គនោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំង
 នោះ បានឃើញដំរីច្បាស់លាស់ហើយ សូមព្រះអង្គសម្គាល់កាលគួរនឹង
 ស្តេចទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រះរាជាអង្គនោះ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

យេន តេ ជច្ចន្តា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ជច្ចន្តោ
 ឯតនោច ទិដ្ឋោ វោ ជច្ចន្តា ហត្ថិតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ។
 ទិដ្ឋោ នោ ហត្ថិតិ វទេថ ជច្ចន្តា កីទិសោ ហត្ថិតិ ។
 យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្តេហិ ហត្ថិស្ស សីសំ ទិដ្ឋំ អហោសិ
 តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវេ ហត្ថិ សេយ្យថាមិ
 កុម្ភាតិ ។ យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្តេហិ ហត្ថិស្ស កណ្ណោ
 ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវេ ហត្ថិ
 សេយ្យថាមិ សុប្បាតិ ។ យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្តេហិ
 ហត្ថិស្ស ទន្តោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ
 ទេវេ ហត្ថិ សេយ្យថាមិ ផាលោតិ ។ យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ច-
 ន្តេហិ ហត្ថិស្ស សោណ្ណោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមា-
 ហំសុ ឯទិសោ ទេវេ ហត្ថិ សេយ្យថាមិ នដ្ឋលីសាតិ ។

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ចតុត្ថសូត្រ

ទ្រង់ចូលទៅរកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ ត្រាស់
 ព្រះរាជឱង្ការទៅនឹងមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងនោះថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ បានឃើញដំរីហើយឬ ។ ពួកមនុស្ស
 ខ្វាក់ពីកំណើត ឆ្លើយតបព្រះរាជឱង្ការថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ។ ព្រះ
 រាជាត្រាស់ថា នៃមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ និ-
 យាយថា ដំរី យើងទាំងឡាយបានឃើញហើយ តើដំរីដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញក្បាលដំរី
 មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូច
 ក្តឹម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបាន
 ឃើញស្លឹកត្រចៀកដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 សម្មតិទេព ដំរីនេះដូចចង្កើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់
 ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញកន្ទុយដំរី មនុស្សទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចផាល^១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញប្រមោយដំរី មនុស្សទាំង
 នោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីដូចយាមន្ត័ល ។

១ ភ្នកដំរី គួរប្រដូចនឹងអង្រែ ទើបសម ឬ ប្រហែលចុងភ្នកទេដឹង បានជាលោកប្រៀប
 ថាដូចផាល ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្ទេហិ ហត្ថិស្ស កាយោ ទិដ្ឋោ
អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថិ
សេយ្យថាមិ កោដ្ឋោតិ ។ យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្ទេហិ
ហត្ថិស្ស ចាទោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិ-
សោ ទេវ ហត្ថិ សេយ្យថាមិ ចូលោតិ ។ យេហិ ភិក្ខុវេ
ជច្ចន្ទេហិ ហត្ថិស្ស មិដ្ឋិ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ
ឯទិសោ ទេវ ហត្ថិ សេយ្យថាមិ ឧទុក្ខលោតិ ។
យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្ទេហិ ហត្ថិស្ស នង្គុដ្ឋំ ទិដ្ឋំ អហោសិ
តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថិ សេយ្យថាមិ មុស-
លោតិ ។ យេហិ ភិក្ខុវេ ជច្ចន្ទេហិ ហត្ថិស្ស វាលទិ
ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថិ
សេយ្យថាមិ សម្មជ្ជនីតិ ។ តេ ឯទិសោ ហត្ថិ នេទិសោ
ហត្ថិ នេទិសោ ហត្ថិ ឯទិសោ ហត្ថិតិ អញ្ញមញ្ញំ មុដ្ឋិហិ
សំយុដ្ឋិសុ^(១) ។ តេន ច បន ភិក្ខុវេ សោ វាជា អត្ត-
មនោ អហោសិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិត្តិយា
បរិព្វាជកា អន្ធា អចក្កកា អត្ថំ ន ជាទន្តិ អនត្ថំ
ន ជាទន្តិ ធម្មំ ន ជាទន្តិ អធម្មំ ន ជាទន្តិ

១ ម. សំសុដ្ឋិសុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបាន
 ឃើញខ្លួនដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិ-
 ទេព ដំរីនេះ ដូចជោកស្រូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពី
 កំណើតណា ដែលបានឃើញជើងដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះ
 ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូចសសរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
 មនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញខ្នងដំរី មនុស្សទាំងនោះនិ-
 យាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចត្បាល់ក្លៀង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញកន្ទុយដំរី
 មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូច
 អង្រែ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបាន
 ឃើញរោមកន្ទុយដំរី មនុស្សទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 សម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូចអំបោស ។ មនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងនោះ ក៏ដាល់
 តប់គ្នានិងគ្នាថា បែបនេះដំរី បែបនេះមិនមែនដំរីទេ បែបនេះមិនមែនដំរី បែប
 នេះទើបហៅថា ដំរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះរាជាអង្គនោះ មានព្រះរាជ-
 ហ្វូងយត្រកអរដោយហេតុនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអនុតិរិយ
 បរិព្វាជក ដូចមនុស្សខ្វាក់ មើលមិនឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិន
 ស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌យ៉ាងនេះ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

តេ អត្ថំ អជានន្តា អនត្ថំ អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ
អជានន្តា កណ្ណានជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្តា
អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ
នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។
អថខោ ភកវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

ឥមេសុ កិវ សន្តន្តិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
វិត្តយ្ហំ នំ វិទន្តិ ជនា ឯកន្តទស្សិនោតិ^(១) ។

ចតុត្ថំ^(២) ។

[១៣៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នាណ-
តិត្តិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្តិយំ
បដិវសន្តិ នាណទិដ្ឋិកា នាណខន្តិកា នាណុចិកា
នាណទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណ-
ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ អត្តា ច
លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។

ឧទាន ជចន្ទវគ្គ ទី ៦ បញ្ចមសូត្រ

កាលបើ អនុតិរិយ បរិព្វាជកទាំងនោះ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់
 សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ហើយក៏មាន
 សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃង
 គឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះ មិនមែនធម៌
 យ៉ាងនេះធម៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះ
 ហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក រមែងជាប់ក្នុងពួកទិដ្ឋិ ដែលឥតខ្ចីមសារ
 ទាំងនេះ ពួកជនអ្នកឃើញអវយវៈតែមួយ ។ ទើបទាស់ទែង ជជែក
 គ្នា ព្រោះអាស្រ័យនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យនោះ ។ សូត្រទី ៤ ។

[១៣៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋិ ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ បរិព្វាជក ច្រើនគ្នា អាស្រ័យ
 នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេងៗ មានសេចក្តីគាប់ចិត្ត
 ផ្សេងៗ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេងៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេងៗ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី
 លោកក្តី ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំ-
 វាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា
 ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ
 បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 នេវ សស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច
 ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋតោ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ
 បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 បរដ្ឋតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋតោ ច បរដ្ឋតោ ច អត្តា ច លោកោ
 ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សម-
 ណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសយដ្ឋតោ ច
 អបរដ្ឋតោ ច អទិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មិនមែនអ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឃរំវាទិណោ ឃរំទិដ្ឋិណោ សស្សតំ សុខទុក្ខំ
 អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។
 សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃរំវាទិណោ ឃរំទិដ្ឋិណោ
 អសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃរំវាទិ-
 ណោ ឃរំទិដ្ឋិណោ សស្សតព្វា អសស្សតព្វា សុខទុក្ខំ អត្តា
 ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេ-
 កេ សមណាព្រាហ្មណា ឃរំវាទិណោ ឃរំទិដ្ឋិណោ នេវ
 សស្សតំ នាសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥន-
 មេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ឃរំវាទិណោ ឃរំទិដ្ឋិណោ សយដ្ឋតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ
 សមណាព្រាហ្មណា ឃរំវាទិណោ ឃរំទិដ្ឋិណោ បរដ្ឋតំ សុខ-
 ទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

ឧទាន ជច្ឆន្តវគ្គ ទី ៦ បញ្ចមសូត្រ

ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍
មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី
មានសុខនិងទុក្ខ ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ
ទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ
យ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ មិនទៀងទេ ពាក្យនេះពិត
ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មាន
វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ
ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។
សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀង ក៏មិនមែន
ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណ-
ព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី
លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ
ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មាន
វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ
ព្រោះអ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិណោ ឯវំទិដ្ឋិណោ
 សយដ្ឋតញ្ច បរដ្ឋតញ្ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច
 ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិណោ ឯវំទិដ្ឋិណោ អសយដ្ឋារំ ច
 អបរដ្ឋារំ ច អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ណា-
 នជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ
 វិតុទន្តា វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ
 នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

[១៤០] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ
 និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សារត្តិ បិណ្ណាយ ចារិសីសុ ។
 សារត្តិយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្ប-
 ទិក្កន្តា យេន ភកវា តេនុបសដ្ឋមីសុ ឧបសដ្ឋមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច្ចំ ឥធន
 ភន្តេ សម្ពហុលា ធានាតិក្ខិយា សមណាព្រាហ្មណា
 បរិព្វាជកា សារត្តិយំ បដិវសន្តិ ធានាទិដ្ឋិកា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោក ក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ ទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រក្ខតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះ ធម៌ យ៉ាងនេះ មិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះ មិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះ ធម៌ ។

[១៤០] គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុង វេលាបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះ ភិក្ខុទាំងនោះ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល ទៅដល់ ក្រាបបូជានូវព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ ភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេងៗ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ធានាខន្តិកា ធានារុចិកា ធានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។
 សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ
 សស្សតោ លោកោ^(១) ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ
 ។ បេ ។ តេ ភណ្ណានជាតា កលហាជាតា វិវាទាបដ្ឋា
 អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទដ្ឋា វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ
 នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។
 អញ្ញតិភិយា ភិក្ខុវេ បរិព្វាជកា អន្តា អចក្កុកា អត្តំ
 ន ជាទន្តិ អនត្តំ ន ជាទន្តិ ធម្មំ ន ជាទន្តិ អធម្មំ ន
 ជាទន្តិ តេ អត្តំ អជាទន្តា អនត្តំ អជាទន្តា ធម្មំ
 អជាទន្តា អធម្មំ អជាទន្តា ភណ្ណានជាតា កលហា-
 ជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទដ្ឋា
 វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ
 ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ
 វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឥមេសុ កិរ សដ្ឋន្តិ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 អន្តរា^(២) ច វិសីទន្តិ អប្បត្វាវ តមោកធន្តិ ។ បញ្ចមំ ។

១ ម. សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ។ ២ ម. វ ។ ៣ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ជច្ឆន្តវគ្គ ទី ៦ បញ្ចមសូត្រ

មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង ។ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេង ។ អាស្រ័យទិដ្ឋិ-
 និស្ស័យផ្សេង ។ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មាន
 ទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះ
 សូន្យទេ ។ បេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់
 ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះ
 ធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពួកអន្យតិវិយ បរិញ្ញាជក ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ មើលមិនឃើញ
 មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌
 មិនស្គាល់អធម៌ កាលបើ អន្យតិវិយទាំងនោះ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍
 មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌
 ហើយក៏មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា
 ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិន
 មែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តី
 នុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានេះថា

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មួយពួក តែងជាប់ចំពាក់ ក្នុងទិដ្ឋិ-
 និស្ស័យទាំងនេះ បើមិនទាន់បានដល់ព្រះនិព្វាន ជាទីពឹងនោះទេ
 រមែងលិចចុះ ក្នុងកណ្តាលនៃអន្ទង់គឺសង្សារ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១៤១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នាណតិភ្និយា សមណ-
 ព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ នាណ-
 ទិដ្ឋិកា នាណខន្តិកា នាណរុចិកា នាណទិដ្ឋិនិស្សយ-
 និស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ
 សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា
 ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ
 ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណ-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ ច អ-
 សស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោ-
 យមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវា-
 ទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ សស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា
 ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ
 សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋតោ
 អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១៤១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិត ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ច្រើន គ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេង ។ មានទិដ្ឋិផ្សេង ។ មាន សេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង ។ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេង ។ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យ ផ្សេង ។ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យ សោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាង នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មិនទៀងទេ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មាន វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យ សោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មាន ទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យ ដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិ-
 នោ បរដ្ឋតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវា-
 ទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋតោ ច បរដ្ឋតោ ច អត្តា ច
 លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ
 បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 អសយដ្ឋាហេ ច អបរដ្ឋាហេ ច អទិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ
 សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ
 សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច
 ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ ច អសស្សតំ ច
 សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ឆដ្ឋសូត្រ

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យសោះសូន្យ ទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យ ដទៃ ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យ ដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មាន វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ មិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណ- ព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យ សោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯវំទិដ្ឋិដោ នេវ សស្សតំ នាសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ
 សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ សយដ្ឋតំ
 សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ
 ឯវំទិដ្ឋិដោ បរដ្ឋតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច
 ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ សយដ្ឋតំ ច បរដ្ឋតំ
 ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ អសយដ្ឋារំ ច អបរដ្ឋារំ ច អធិ-
 ចូសមុប្បដ្ឋំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ
 សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ណានជាតា កលហាជាតា
 វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារន្តិ
 ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ
 ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងក៏មិនមែន
មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។
សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី
លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ
ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ អ្នក
ដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណ-
ព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោក
ក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះ
ពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក
ទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មាន
សុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យ
បច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង
ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះ
មិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

[១៤២] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ
 ជិវាសេត្វា បត្តចីវរមាណយ សាវត្ថី បិណ្ណាយ ចារិ-
 សីសុ ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណា-
 ចាតប្បជិក្កន្តា យេន ភក្ខវា តេនុបសង្កមីសុ ឧប-
 សង្កមីត្វា ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯតទវោចំ ឥធន-
 ភន្តេ សម្ពហុលា ធានាតិក្ខិយា សមណាព្រាហ្មណា
 បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ ធានាទិដ្ឋិកា ធានា-
 ខន្តិកា ធានារុចិកា ធានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។
 សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ
 សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច
 អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។
 សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ឆដ្ឋសុត្ត

[១៤២] គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ណបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះត្រាច់ ទៅបិណ្ណបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថីត្រឡប់អំពីបិណ្ណបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយ ភក្ត្រហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយ បង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ច្រើន គ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេងៗ មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង ៗ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេង ៗ អាស្រ័យ ទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេង ៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មាន វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មិនទៀង ពាក្យ នេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយ ពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀង ខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

នេវ សស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច
 ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋតោ បរដ្ឋតោ
 សយដ្ឋតោ ច បរដ្ឋតោ ច អសយដ្ឋារោ ច អបរដ្ឋារោ
 ច អធិច្ចុសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវា-
 ទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ
 ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ
 សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតំ
 សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃ-
 មញ្ញន្តិ ។ សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ ច អសស្សតំ ច សុខទុក្ខំ អត្តា
 ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។
 សន្តិ បនេកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំ-
 ទិដ្ឋិនោ នេវ សស្សតំ នាសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា
 ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។
 សន្តោកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យ
 ដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈ
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នក
 ដទៃធ្វើ ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ មិនធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នក
 ដទៃមិនធ្វើខ្លះ អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជា
 ពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាង
 នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀង ពាក្យ
 នេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយ
 ពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខ
 និងទុក្ខ មិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី
 លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យ
 ដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈ
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងក៏
 មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ
 ទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចនូវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

សយដ្ឋតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា
 ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ បរដ្ឋតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ
 សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋតំ
 ច បរដ្ឋតំ ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ
 សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា
 ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយដ្ឋារំ ច បរដ្ឋារំ ច អធិច្ចស-
 មុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ណានជាតា កលហជាតា
 វិវាទាបន្តា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារន្តិ
 ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ
 ឯទិសោ ធម្មាតិ ។ អញ្ញតិត្តិយា ភិក្ខុវេ បរិព្វាជកា
 អន្តា អចក្កុកា អត្តំ ន ជានន្តិ អនត្តំ ន ជានន្តិ ធម្មំ
 ន ជានន្តិ អធម្មំ ន ជានន្តិ តេ អត្តំ អជានន្តា អនត្តំ
 អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ អជានន្តា ភណ្ណានជាតា

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ឆដ្ឋសុត្រ

ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យ
 ដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មាន
 វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ អ្នក
 ដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោក
 ក្តី មានសុខនិងទុក្ខខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត
 ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មាន
 វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯងក៏មាន អ្នកដទៃធ្វើក៏មាន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យ
 នេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ មានសេចក្តីប្រក្ខតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា
 ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិន
 មែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិរិយ បរិព្វាជក
 ជាមនុស្សខ្ជាក់ មើលមិនឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈ
 មិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ កាលពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រ-
 យោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ហើយ មានសេចក្តីប្រក្ខតប្រកាន់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

កលហជាតា វិវាទាបន្ទា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ
វិតុទន្តា វិហារន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ
នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អថខោ ភកវា
ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហង្ការបសុតាយំ បជា បវង្ការូបសញ្ញិតា
ឯតទេកេ ធាតុញ្ញសុ ន នំ សល្លន្តិ អទ្ធសំ^(១)
ឯតព្វា សល្លំ បដិកច្ច^(២) បស្សតោ
អហំ ករោមីតិ ន តស្ស ហោតិ
បរោ ករោតីតិ ន តស្ស ហោតិ ។

មាណុសេតា អយំ បជា មាណគន្ធា^(៣) មាណវិទិត្វា
ទិដ្ឋិសុ ព្យារម្ភកតា^(៤) សំសារំ ធាតិវត្តតីតិ ។ ធម្មំ^(៥) ។

[១៤៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សារត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សុភូតិ ភកវតោ
អវិទូរេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្លង្គំ អាកុដិត្វា ឧដុ
កាយំ បណិទាយ អវិតក្កំ សមាដី សមាបដិវត្វា ។

១ ឱ. អទ្ធិស ។ ២ ម. បដិកច្ច ។ ៣ ម. មាណគន្ធា ។ ៤ ឱ. ម. ព្យារម្ភកតា ។
៥ ឱ. ម. ធម្មន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះ
ធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ លុះ
ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្តិឧទាននេះ
ក្នុងវេលានោះថា

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មិនបានស្គាល់ប្រជុំពីរ នៃទិដ្ឋិនេះថា
ពួកសត្វនេះ ខ្វល់ខ្វាយ ដោយអហង្ការទិដ្ឋិ ប្រកបដោយបរង្ការទិដ្ឋិ
ទាំងមិនឃើញទិដ្ឋិនោះ ថាជាព្រួញទេ កាលបុគ្គលអាស្រ័យព្រួញ
គឺទិដ្ឋិនុ៎ះ ហើយពិចារណាថា អាត្មាអញធ្វើ(នូវអរិយមគ្គ) ដូច្នោះក៏
ទេដែរ កាលបុគ្គលនោះ អាស្រ័យព្រួញគឺទិដ្ឋិនុ៎ះ ពិចារណាឃើញថា
អ្នកដទៃធ្វើ (នូវអរិយមគ្គ) ដូច្នោះក៏ទេដែរ ។ ពួកសត្វនេះ ប្រកប
ដោយមានៈ ចាក់ស្រែះដោយមានៈ ព័ទ្ធព័ន្ធដោយមានៈ ធ្វើការផ្ទុះ
ផ្ដើមក្នុងទិដ្ឋិទាំងឡាយ មិនអាចកន្លងសង្សារបានឡើយ ។ សូត្រទី៦ ។

[១៤៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះសុក្ខតិដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នែន តាំងកាយត្រង់
ចូលកាន់សមាធិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ឆន្តវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

អន្ធិសា ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ សុក្ខតី អវិទូរេ និសិន្នំ
បល្លង្កំ អាកុទិត្វា ឧដុំ កាយំ បណិទាយ អវិតក្កំ
សមាធិ សមាបន្នំ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស វិតក្កា វិទូបិតា
អដ្ឋត្តំ សុវិកប្បិតា អសេសា
តំ សង្កមតិច្ច អរូបសញ្ញំ

ចតុយោកាតិកតោ ន ជាតី^(១) ឯតីតិ ។ សត្តមំ^(២) ។

[១៤៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា រាជកហោ
វិហារតិ វេឡុរេន កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន
សមយេន រាជកហោ ទ្វេ បូតា អញ្ញាតិស្សា កណិកា-
យ សារត្តា ហោន្តិ បដិពទ្ធិចិត្តា កណ្ណានជាតា កល-
ហាជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ ចាណីហិមិ ឧបក្កមន្តិ
លេខ្ខហិមិ ឧបក្កមន្តិ ទណ្ណហិមិ ឧបក្កមន្តិ សត្តេហិមិ
ឧបក្កមន្តិ តេ តត្ថ មរណាម្បិ និកច្ឆន្តិ មរណាមត្តម្បិ
ទុក្ខំ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ
និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជកហំ បិណ្ណាយ ចារិសីសុ

១ ម. ជាតុមេតីតិ ។ ២ ឱ. ម. សត្តមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ជចួនវគ្គ ទី ៦ អដ្ឋមសូត្រ

ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញព្រះសុភូតិដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នែន តាំងកាយត្រង់ ចូលកាន់សមាធិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ក្នុងទីជិត ។ លុះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

វិតក្កៈទាំងឡាយ ដែលអរិយបុគ្គលណា កម្ចាត់បង់ហើយ សម្រេច ហើយដោយប្រពៃ ក្នុងសន្តានឥតមានសេសសល់ មិនសម្គាល់រូប ព្រោះកន្លងការជាប់ជំពាក់នោះ អរិយបុគ្គលនោះ មិនដល់នូវជាតិ ព្រោះបានកន្លងយោគធម៌ទាំង ៤ ហើយ ។ សូត្រទី ៧ ។

[១៤៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ ភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង មានមនុស្សពីរពួក ជាអ្នកមានតម្រេក មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ នឹងស្រីផ្កាមាសម្នាក់ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ប្រហារគ្នានិងគ្នា ដោយដៃទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដុំដីទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដំបង់ទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយគ្រឿងសស្ត្រាទាំងឡាយ ខ្លះ ក្នុងទីនោះ មនុស្សទាំងនោះ ដល់សេចក្តីស្លាប់ខ្លះ ដល់សេចក្តីទុក្ខ ស្ទើរស្លាប់ខ្លះ ។ លំដាប់នោះ ពួកកិក្ខុច្រើនរូប ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

រាជកហោ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បដិក្កន្តា
 យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច្ចំ ឥធិ ភន្តេ រាជកហោ
 ទ្វេ បូកា អញ្ញតវិស្សា កណិកាយ សារត្តា បដិពទ្ធ-
 ចិត្តា កណ្ណានជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញ-
 មញ្ញំ ចាណិហិបិ ឧបក្កមន្តិ លេខ្ខហិបិ ឧបក្កមន្តិ
 ទណ្ណហិបិ ឧបក្កមន្តិ សត្តេហិបិ ឧបក្កមន្តិ តេ តត្ត
 មរណាម្បិ និកច្ឆន្តិ មរណាមត្តម្បិ ទុក្ខន្តិ ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 យញ្ច បត្តំ យញ្ច បត្តព្វំ ឧភយមេតំ រជាទុកិណ្ណំ

អាតុរស្សានុសិក្ខុតោ^(១)

យេ ច^(២) សិក្ខាសារា សីលព្វតំ ដីវិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 ឧបដ្ឋានសារា^(៣) អយមេកោ អន្តោ ។ យេ ច ឯវិវាទិ-
 នោ នត្តិ កាមេសុ នោសោតិ អយំ ទុតិយោ អន្តោ ។

១ ឱ. អាតុរស្សានុសិក្ខិនោ ។ ២ ឱ. វ ។ ៣ ម. សីលព្វតដីវិតព្រហ្មចរិយ-
 ឧបដ្ឋានសារា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ហើយត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាត ក្នុង
 វេលាខាងក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ
 អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះ មានមនុស្សពីរពួក មានតម្រក
 មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធនឹងស្រីផ្កាមាសម្នាក់ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ
 ទាស់ទែង ប្រហារគ្នានិងគ្នា ដោយដៃទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដុំដី
 ទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដំបងទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយគ្រឿង
 សស្រ្តាទាំងឡាយខ្លះ ក្នុងទីនោះ មនុស្សទាំងនោះ ដល់សេចក្តីស្លាប់ខ្លះ
 ដល់សេចក្តីទុក្ខស្ទើរស្លាប់ខ្លះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្ធិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អារម្មណ៍ណា ដែលបុគ្គលដល់ហើយក្តី អារម្មណ៍ណា ដែលបុគ្គល
 នឹងដល់ក្តី អារម្មណ៍ទាំងពីរនុះ ងាយរាយ ដោយធូលីគឺភាគាទិក្ខុលេស
 របស់បុគ្គលអ្នកក្តៅក្រហាយ កាលសិក្សារឿយៗ ជនទាំងឡាយណា
 មានការសិក្សាជាខ្លឹម សីលពូត ជីវិត ព្រហ្មចរិយៈ និងការបម្រើជា
 ខ្លឹម នេះជាផ្លូវលាមកទី ១ ។ ជនទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ
 ថា ទោសក្នុងកាមទាំងឡាយមិនមានទេ នេះជាផ្លូវលាមក ទី ២ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

តច្ចេតេ ឧកោ អន្តា កេដសិវឌ្ឍនា កេដសិយោ ទិដ្ឋ
វឌ្ឍន្តិ ។ ឯតេ តេ ឧកោ អន្តេ អនភិញ្ញាយ ឱសិយន្តិ
ឯកេ អតិជារន្តិ ឯកេ ។ យេ ច ខោ តេ អភិញ្ញាយ
តត្រិ ច នាហេសុំ តេន ច អមញ្ញិសុ វន្តំ តេសំ នត្តិ
បញ្ញាបនាយាតិ ។ អដ្ឋមំ^(១) ។

[១៤៥] ឯវម្មេ សុត្តំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន ភកវា វត្តន្តការតិមិសាយំ អញ្ជា-
កាសេ និសិដ្ឋោ ហោតិ តេលប្បដិបេសុ លាយមា-
នេសុ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អធិចា-
តកា តេសុ តេលប្បដិបេសុ អាចាតបរិចាតំ អនយំ
អាបជ្ជន្តិ ព្យសនំ អាបជ្ជន្តិ អនយព្យសនំ អាបជ្ជន្តិ ។
អទ្ធិសា ខោ ភកវា តេ សម្ពហុលេ អធិចាតកេ តេសុ
តេលប្បដិបេសុ អាចាតបរិចាតំ អនយំ អាបជ្ជន្តេ
ព្យសនំ អាបជ្ជន្តេ អនយព្យសនំ អាបជ្ជន្តេ ។ អថខោ
ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ តមំ ឧទានំ
ឧទានេសិ

១ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ជចួនវគ្គ ទី ៦ នវមសូត្រ

ផ្លូវលាមកទាំងពីរនុ៎ះ តែងចម្រើន ដោយព្រៃស្មសាន គឺតណ្ហា និងអវិជ្ជា ព្រៃស្មសានគឺតណ្ហានិងអវិជ្ជា តែងធ្វើទិដ្ឋិឲ្យចម្រើន ដោយប្រការដូច្នោះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក តែងរុញរា មួយពួកតែងស្ទុះទៅព្រោះមិនដឹងផ្លូវលាមកទាំងពីរនុ៎ះ ។ អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណា ដឹងច្បាស់ផ្លូវលាមកទាំងពីរហើយ អរិយបុគ្គលទាំងនោះ មិនធ្លាក់ចុះក្នុងផ្លូវលាមកទាំងពីរនុ៎ះទេ ទាំងមិនបានសម្គាល់ខ្លួន ដោយការលះបង់ផ្លូវលាមកនោះឡើយ វដ្តៈរបស់ពួកអរិយបុគ្គលនោះ មិនមានដើម្បីបញ្ញត្តិទេ ។ សូត្រទី ៨ ។

[១៤៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងទីវាល ក្នុងរាត្រីមានងងឹតអ័ព្វ មានគេអុជប្រទីបថ្វាយ ។ សម័យនោះឯង សត្វមមាចជាច្រើន ហើរឆ្ងៀលធ្លាត់ ជិតប្រទីបប្រេងនោះ ដល់សេចក្តីមិនចម្រើនគឺទុក្ខ ដល់សេចក្តីវិនាសគឺស្លាប់ ដល់សេចក្តីមិនចម្រើន និងសេចក្តីវិនាស ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានឃើញសត្វមមាចច្រើនទាំងនោះ ហើរឆ្ងៀលធ្លាត់ ជិតប្រទីបប្រេងទាំងនោះ ដល់សេចក្តីមិនចម្រើន ដល់សេចក្តីវិនាស ដល់សេចក្តីមិនចម្រើន និងសេចក្តីវិនាស ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបច្បាស់ សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧចាតិជារន្តិ ន សារមេន្តិ

នវំ នវំ ពន្ធនំ ព្រហ្មាយន្តិ

បតន្តិ បដ្ឋោតមិវាធិចាតា

ទិដ្ឋេ សុតេ ឥតិហោកេ និវិជ្ជាតិ ។ នវមំ^(១) ។

[១៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភក្កវា តេនុបសន្ត្តមិ
ឧបសន្ត្តមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភក្កវន្តំ ឯត-
ទវោច យាវកីវញ្ច ភន្តេ តថាគតា លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ
អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តាវ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា
សក្កតា ហោន្តិ ករុកតា មាទិតា បូជិតា អបចិតា
លាភិដោ ចីវរបិណ្ឌាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយកេ-
សជ្ជបរិក្ខារាវនំ យតោ ច ខោ ភន្តេ តថាគតា លោកេ
ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អថខោ អញ្ញតិត្តិយា
បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អករុកតា អមាទិតា

១ ឱ. ម. នវមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងសារធម៌ មាន
សីលជាដើម រមែងប្រកាន់មាំ តែងញ៉ាំងចំណងថ្មី ។ គឺតណ្ហានិងទិដ្ឋិ
ឲ្យចម្រើន រមែងធ្លាក់ (ក្នុងភ្នាក់ភ្លើងគឺភព ៣) ដូចជាសត្វមមាច ដែល
ធ្លាក់ចូល ក្នុងអណ្តាតភ្លើង សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក ប្រកាន់មាំ
ក្នុងរូបដែលឃើញ និងសំឡេងដែលខ្លួនឮហើយ ។ សូត្រទី ៩ ។

[១២៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
គ្រានោះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។
លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំ ទូល
ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជា
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទាន់កើត ក្នុងលោក ដរាបណា ពួកអន្យតិរិយ
បរិញ្ញាជក មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា កោតក្រែង ជា
អ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ដរាប
នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលណាបើ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ
ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើង ក្នុងលោក ពួកអន្យតិរិយ បរិញ្ញា-
ជក ដែលមិនមានគេធ្វើសក្ការៈ មិនមានគេគោរព មិនមានគេរាប់អាន

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្តវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

អប្បជិតា អនបចិតា ន លាភិនោ ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនា-
សនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារាវនំ ភក្កា ចេវនាជិ
ភន្តេ សក្កតោ ហោតិ ករុកតោ មាជិតោ បូជិតោ
អបចិតោ លាភី ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ច-
យភេសន្តបរិក្ខារាវនំ ភិក្ខុសង្ឃោ ចាតិ ។ ឯវមេវតំ
អាណន្ទ ឯវមេវតំ អាណន្ទ យាវកីវញ្ច អាណន្ទ តថាគតា
លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តាវ អញ្ញ-
តិត្តិយា បរិព្វាជកា សក្កតា ហោន្តិ ករុកតា មាជិតា
បូជិតា អបចិតា លាភិនោ ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិ-
លានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារាវនំ យតោ ច ខោ អាណន្ទ
តថាគតា លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
អថខោ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ
អករុកតា អមាជិតា អបូជិតា អនបចិតា ន
លាភិនោ ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
បរិក្ខារាវនំ តថាគតោ ចេវនាជិ សក្កតោ ហោតិ
ករុកតោ មាជិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី
ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារាវនំ

ឧទាន ជចន្តវគ្គ ទី ៦ ទសមសូត្រ

មិនមានគេបូជា មិនមានគេកោតក្រែង ទាំងមិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេ-
 នាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ក្នុងកាលនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព
 រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្ប-
 ច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ទាំងភិក្ខុសង្ឃ (ក៏ដូច្នោះដែរ) ។ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរ
 នុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ ម្នាលអានន្ទ
 ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុង
 លោក ដរាបណា ពួកអន្យតិរិយ បរិញ្ញាជកទាំងឡាយ ដែលគេធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនា-
 សនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ដរាបនោះដែរ ម្នាលអានន្ទ កាលណា
 បើ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើង ក្នុងលោក
 ពួកអន្យតិរិយ បរិញ្ញាជក មិនមានគេធ្វើសក្ការៈ មិនមានគេគោរព មិន
 មានគេរាប់អាន មិនមានគេបូជា មិនមានគេកោតក្រែង ទាំងមិនបានចីវរ
 បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ក្នុងកាលនោះឡើយ
 ឥឡូវនេះ តថាគត ដែលគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង
 ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ភិក្ខុសង្ឃោ ចាតិ ។ អថខោ ភក្កា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឱកាសតិ តាវ សោ កិមិ យាវ ន ឧណ្ណតិ^(១) បក្កដ្ឋំ វោ
វិរោចនម្ហិ^(២) ឧត្តតេ ហតប្បកោ ហោតិ ន ចាបិ កាសតិ ។
ឯវំ ឱកាសិតមេវ តិតិយានំ^(៣)

យាវ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ
ន តត្តិកា^(៤) សុជ្ឈន្តិ ន ចាបិ សាវកា
ទុទ្ធិដ្ឋំ ន ទុក្ខា បមុច្ចុវេតិ^(៥) ។ ទសមំ^(៦) ។

ជច្ឆន្តវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

អាយុសមឱស្សជ្ជនំ បដិសល្លា
អាហុ តញ្ច កិវ តិត្វា
សត្តមមាហុ សុភូតិ^(៧)
កណិកា ឧចាតិ នវមោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ទសាតិ ។

១ ឱ. ឧន្ទមតិ ។ ម. ឧណ្ណមតេ ។ ២ ម. សវេរោចនម្ហិ ។ ៣ ម. តក្កមានំ ។
៤ អដ្ឋកថាយំ តិក្កិកានន្តិ ទស្សតិ ។ ៥ ឱ. ម. បមុច្ចុវេតិ ។ ៦ ឱ. ម. ទសមន្តិ នត្តិ ។
៧ ម. អាយុដដិលវេក្ខនា តយោ តិតិយសុភូតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ទាំងកិក្ខុសង្ឃ (ក៏ដូច្នោះដែរ) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាប
ច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ព្រះអាទិត្យមិនទាន់រះឡើងដរាបណា សត្វអំពិលអំពែកនោះ ក៏រុងរឿង
ដរាបនោះ កាលបើព្រះអាទិត្យរះឡើង សត្វអំពិលអំពែក ក៏សាបសូន្យ
ពន្លឺ មិនរុងរឿងទេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ មិនទាន់កើតឡើង
ក្នុងលោក ដរាបណា សេចក្តីរុងរឿងរបស់ពួកតិរិយ (តែងមាន) ដរាប
នោះ តិរិយទាំងឡាយ រមែងមិនស្អាត ទាំងពួកសាវ័ក ក៏មានទិដ្ឋិ
អាក្រក់ មិនស្អាត មិនគប្បីរួចចាកទុក្ខបានឡើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ ជច្ឆន្តវគ្គ ទី ៦ ។

ឧទាននៃជច្ឆន្តវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការដាក់អាយុសង្ខារ ១ អំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញអំពី
ទីស្ងាត់ ១ អំពីរាគាទិក្ខុលេសមានហើយ ១ អំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ទាស់ទែងគ្នា អាស្រ័យទិដ្ឋិ ១ អំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មានលទ្ធិ
ផ្សេង ។ ១ អំពីការជាប់នៅ ក្នុងទិដ្ឋិទាំងនោះ ១ អំពីសុភូតិ ជាគម្រប់
ប្រាំពីរ ១ អំពីការត្រេកអរ ក្នុងស្រីផ្កាមាស ១ អំពីសត្វមមាច គម្រប់ប្រាំ
បួន ១ អំពីព្រះតថាគតទាំងឡាយ កើតឡើងក្នុងលោក ជាគម្រប់ដប់ ។

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

ឧទានេ សត្តមោ ចូឡវគ្គោ

[១៤៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារត្តិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយ-
 ស្មន្តំ លកុណ្ណកកក្ខិយំ^(១) អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា
 កថាយ សន្ទស្ស័តិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្ប-
 ហំសេតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ លកុណ្ណកកក្ខិ-
 យស្ស អាយស្មតា សារីបុត្តេន អនេកបរិយាយេន
 ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិយមាទស្ស សមាទបិយ-
 មាទស្ស សមុត្តេជិយមាទស្ស សម្បហំសិយមាទស្ស
 អនុទាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អន្ទសា ខោ
 ភក្កវា អាយស្មន្តំ លកុណ្ណកកក្ខិយំ អាយស្មតា
 សារីបុត្តេន អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ
 សន្ទស្សិយមាទំ សមាទបិយមាទំ សមុត្តេជិយមាទំ
 សម្បហំសិយមាទំ អនុទាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ
 វិមុត្តំ^(២) ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
 ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. លកុណ្ណកកក្ខិយំ ។ ២ ម. វិមុច្ចមានំ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ បឋមសូត្រ

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧

[១៤៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ បានពន្យល់ព្រះលកុណ្ណកភទ្ធិយៈ
 ដ៏មានអាយុ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថាច្រើន
 ប្រការ ។ លំដាប់នោះ ព្រះលកុណ្ណកភទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ ដែលព្រះសារី-
 បុត្តដ៏មានអាយុ ពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយ
 ធម្មិកថា ច្រើនប្រការហើយ ចិត្តក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះ
 មិនប្រកាន់មាំ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញព្រះលកុណ្ណកភទ្ធិយៈ
 ដ៏មានអាយុ ដែលព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាច
 ហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថាច្រើនប្រការ ចិត្តក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈ
 ទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧទ្ធុំ អនោ^(១) សព្វនិ វិប្បមុត្តោ

អយមហាមស្មីតិ អនាទុបស្សី

ឯវំ វិមុត្តោ ឧទតារិ ឱបំ

អតិណ្ណាបុព្វំ អបុនព្ពវាយាតិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(២) ។

[១៤៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារត្តិ-
យំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន អាយស្មា^(៣) សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ
លកុណ្ណាកកទ្ធិយំ សេក្ខោតិ មញ្ញមាណោ^(៤) ភិយ្យោសោ
មត្តាយ អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទ-
ស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ អទ្ធសា
ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាយស្មន្តំ លកុណ្ណា-
កកទ្ធិយំ សេក្ខោតិ មញ្ញមាណំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ
អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេន្តំ សមា-
ទបេន្តំ សមុត្តេជេន្តំ សម្បហំសេន្តំ ។ អថខោ ភក្កវា
ឯតមត្តំ វិទិត្យា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. អនោ ច ។ ២ ឱ. ម. សុត្តំ បឋមន្តិ នត្តិ ។ ៣ ឱ. អថខោ អាយស្មា ។
៤ ម. សេខមញ្ញមាណោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បុគ្គលរួចស្រឡះចាកសង្ខារទាំងពួង ក្នុងចំណែកខាងលើ គឺរូបធាតុ និង
អរូបធាតុ ក្នុងចំណែកខាងក្រោម គឺ កាមធាតុ មិនឃើញថា នេះជា
អាត្មាអញ លុះរួចស្រឡះយ៉ាងនេះហើយ ក៏បានឆ្លងអន្ទង់(ទាំង ២)ដែល
ខ្លួនមិនធ្លាប់ឆ្លង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភពថ្មីទៀតឡើយ ។ សូត្រទី ១ ។

[១៤៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ សម្គាល់ព្រះលកុណ្ណាកភិទ្ធិយៈ
ដ៏មានអាយុ ថាជាសេក្ខៈ ក៏ពន្យល់ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យ
អាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ច្រើនប្រការ មានប្រមាណដ៏ក្រៃ
លែង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានឃើញ ព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
អាយុ សម្គាល់ព្រះលកុណ្ណាកភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ ថាជាសេក្ខៈ ក៏ពន្យល់
ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា
ច្រើនប្រការ មានប្រមាណដ៏ក្រៃលែង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បាន
ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្ធិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

អច្ឆិទ្ធិ វេទ្ណំ ព្យាភា និវាសំ

វិសុក្ខា សវិតា ន សន្នតិ

និទ្ធិ វេទ្ណំ ន វត្តតិ

ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ ទុតិយំ^(១) ។

[១៤៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិ-
យំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ មនុស្សា យេកុយ្យេន
កាមេសុ អតិវេលំ សត្តា ហោន្តិ វត្តា កិទ្ធា កដិសា
មុច្ឆិតា អន្លោបដ្ឋា សម្មត្តកជាតា^(២) កាមេសុ វិហារន្តិ ។
អថខោ សម្មហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិ បិណ្ឌាយ ចារិសីសុ ។ សាវត្ថិយំ
បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តា យេន
ភក្កវា តេនុបសន្តិមីសុ ឧបសន្តិមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ
ភក្កវន្តំ ឯតទវោចំ ឥធិ ភន្តេ សាវត្ថិយំ មនុស្សា យេកុ-
យ្យេន កាមេសុ អតិវេលំ សត្តា ហោន្តិ វត្តា កិទ្ធា កដិសា
មុច្ឆិតា អន្លោបដ្ឋា សម្មត្តកជាតា កាមេសុ វិហារន្តិ ។

១ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្ថិ ។ ២ ឱ. សម្មត្តកជាតា ។ ម. សម្មត្តកជាតា ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ តតិយសូត្រ

បុគ្គលបានកាត់ផ្តាច់វដ្តៈ បានដល់ព្រះនិព្វាន មិនមានតណ្ហា ស្ទឹងរឹង
ស្ងួត មិនហូរទៅ យ៉ាងណា កិសេលវដ្តៈ ដែលបុគ្គលកាត់ហើយ
រមែងមិនប្រព្រឹត្តទៅ(យ៉ាងនោះដែរ) នេះជាទីបំផុតទុក្ខ ។ សូត្រទី២ ។

[១៤៩] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកមនុស្ស ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាប់ជំពាក់
ក្នុងកាមទាំងឡាយ ហួសវេលាដោយច្រើន ជាអ្នកត្រេកអរ ចង់បាន
ជាប់ចិត្ត វង្វេង ងល់ងប់ ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ លំដាប់
នោះ ពួកភិក្ខុ ជាច្រើនរូប ស្ងៀកស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនិងបិរ ក្នុង
បុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះត្រាច់
ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថីរួចហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតវិញ ក្នុង
វេលាខាងក្រោយភត្ត រួចចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
ដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។
លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះ
មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកមនុស្ស ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ
ជាប់ជំពាក់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ហួសវេលា ដោយច្រើន ជាអ្នកត្រេកអរ
ចង់បាន ជាប់ចិត្ត វង្វេង ងល់ងប់ ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

កាមេសុ សត្តា កាមសង្ក័សត្តា^(១)

សំយោជនេ វជ្ជមបស្សមាណ

ន ហិ ជាតុ សំយោជនសង្ក័សត្តា

ឱយន្តរេយ្យំ វិបុលំ មហាតន្តិ ។ តតិយំ^(២) ។

[១៥០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន សាវត្តិយំ មនុស្សា យេកុ-
យ្យេន កាមេសុ សត្តា ហោន្តិ រត្តា កិទ្ធា កតិកា មុច្ឆិកា
អន្លោបន្នា អន្តិកតា សម្មត្តកជាតា កាមេសុ វិហារន្តិ ។
អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមា-
នាយ សាវត្តិយំ បិណ្ឌាយ ចារិសិ ។ អទ្ធសា ខោ
ភក្កវា តេ សាវត្តិយំ មនុស្សេ យេកុយ្យេន កាមេសុ
សត្តេ កិទ្ធតេ កតិកេ មុច្ឆិកេ អន្លោបន្នេ អន្តិកតេ
សម្មត្តកជាតេ កាមេសុ វិហារន្តេ ។ អថខោ ភក្កវា
ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. កាមសង្កាសត្តា ។ ២ ឱ. ម. តតិយន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកបុគ្គលជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ឈ្មោះថា អ្នកជាប់នៅ ក្នុង គ្រឿងជាប់ចំពាក់ គឺកាម កាលបើមិនឃើញទោស ក្នុងសំយោជនៈ ឈ្មោះថា អ្នកជាប់នៅ ក្នុងគ្រឿងជាប់ចំពាក់ គឺ សំយោជនៈ ធ្វើ អន្ទង់ដ៏ធំទូលាយ មិនបានដោយពិត ។ សូត្រទី ៣ ។

[១៥០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកមនុស្ស ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដោយច្រើន ជាអ្នកត្រេកអរ ចង់បាន ជាប់ចិត្ត វង្វេង ងល់ងប់ ងងឹត ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រចីវរហើយ ស្តេចចូលទៅបិណ្ឌាបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ មនុស្សទាំងនោះ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាច្រើន ចង់បាន ជាប់ចិត្ត វង្វេង ងល់ ងប់ ងងឹត ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

កាមន្ទា ជាលសញ្ញន្ទា តណ្ហានននន្ទាទិសា
បមត្តពន្ទនា ពន្ទា មច្ឆាវ កុម្មិនាមុខេ
ជរាមរណំ^(១) កច្ចន្តិ វន្ទោ ទីរបកោវ មាតវន្តិ ។

ចតុត្តំ^(២) ។

[១៥១] ឯវម្ភេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិ-
យំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន អាយស្មា លកុណ្ណាកកទ្ធិយោ
សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ យេន ភកវា តេនុ-
បសង្កមិ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ លកុណ្ណា-
កកទ្ធិយំ ទូរតោវ សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ
អាតច្ចន្តំ ទុព្វណ្ណំ ទុទ្ធស្សិកំ ឱកោទិមកំ យេភុយ្យេន
ភិក្ខុនំ បរិភូតរូបំ ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ បស្សថ
នោ តម្ភេ ភិក្ខុវេ ឯតំ ភិក្ខុំ ទូរតោវ សម្ពហុលានំ
ភិក្ខុនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អាតច្ចន្តំ ទុព្វណ្ណំ ទុទ្ធស្សិកំ
ឱកោទិមកំ យេភុយ្យេន ភិក្ខុនំ បរិភូតរូបន្តិ ។ ឯវំ
ភន្តេតិ ។ ឯសោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហិទ្ធិកោ មហានុភារោ

១ ម. ជរាមរណមន្ទេន្តិ ។ ២ ឱ. ម. ចតុត្តន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ បញ្ចមសូត្រ

ជនទាំងឡាយ ដែលងងឹត ព្រោះកាម ដែលបណ្តាញ គឺតណ្ហា
រូបវិត ត្រូវដំបូល គឺតណ្ហាបិទបាំង ជាប់នៅ ដោយកិលេសមារ
ដូចជាពួកត្រីនៅ ក្នុងលប តែងដល់នូវជរានិងមរណៈ ដូចជាកូន
គោ នៅប្រោដោះ តែងចូលទៅរកមេ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

[១៥១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះលកុណ្ណកភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគ អំពីខាងក្រោយៗ នៃពួកភិក្ខុជាច្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះលកុណ្ណកភិទ្ធិយៈដ៏មានអាយុ មានរូបប្លែក មិនគួរ
ជ្រះថ្លា ទាបកន្តញ មានរូបគួរឲ្យភិក្ខុ ជាច្រើន ចាប់ពាល់លេង កំពុងដើរ
មកអំពីខាងក្រោយ ។ នៃពួកភិក្ខុជាច្រើន អំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ
ទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ឃើញ
ភិក្ខុនុ៎ះដែលមានរូបប្លែក មិនគួរជ្រះថ្លា ទាបកន្តញ មានរូបគួរឲ្យពួកភិក្ខុ
ជាច្រើន ចាប់ពាល់លេង កំពុងដើរមក អំពីខាងក្រោយ ។ នៃពួកភិក្ខុជា
ច្រើន អំពីចម្ងាយដែរឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះករុណា
ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនុ៎ះមានប្ញទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ន ច សា សមាបត្តិ សុលករូចា យា តេន ភិក្ខុនា
 អសមាបន្នបុព្វា យស្ស ចត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អការស្នា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយ-
 បរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
 តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

នេលង្កោ សេតបច្ឆាទោ ឯកាហោ វត្តតិ រថោ

អនិយំ បស អាយន្តំ ឆិន្នសោតំ អពន្ធនន្តិ ។

បញ្ចម៍^(១) ។

[១៥២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សារត្តិយំ
 វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន អាយស្នា អញ្ញាតកោណ្ណញ្ញោ
 ភកវតោ អវិទូរេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិក្វា
 ឧដំ កាយំ បណិទាយ តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិ បច្ច-
 វេក្ខមាទោ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា អាយស្នន្តំ អញ្ញាត-
 កោណ្ណញ្ញំ អវិទូរេ និសិដ្ឋំ បល្ល័ង្កំ អាកុដិក្វា ឧដំ
 កាយំ បណិទាយ តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិ បច្ចវេក្ខមានំ ។

១ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សមាបត្តិណា ដែលភិក្ខុនោះមិនធ្លាប់បាន សមាបត្តិនោះ មិនមែនបុគ្គល
 បានដោយងាយទេ កុលបុត្តទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះ ទៅបួសក្នុង
 ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា ភិក្ខុនោះ បាន
 ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានដល់អនុត្តរធម៌នោះ មានព្រហ្មចរិយៈ
 ជាទីបំផុត ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នដែរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនេះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

រថគឺអត្តភាព មានអវយវៈតតទោស មានដំបូលស មានកាំតែមួយ
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅបាន អ្នកចូរមើលអត្តភាព (នោះ) មានខ្សែគឺតណ្ហា
 កាត់ហើយ មិនមានចំណង មិនមានទុក្ខ កំពុងដើរមក ។ សូត្រទី ៥ ។

[១៥២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 សម័យនោះឯង ព្រះអញ្ញាតកោណ្ឌញ្ញ ដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន
 តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយពិចារណា តណ្ហា-
 សង្ខយវិមុត្តិ គឺនិព្វាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះ
 អញ្ញាតកោណ្ឌញ្ញដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទី
 ជិតហើយពិចារណា តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិ ។

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស សត្តមសុត្តំ

អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស មូលំ ធមា នត្តិ បណ្ណា នត្តិ កុតោ លតា
តំ ធីរំ ពន្ធនា មុត្តំ កោ តំ និទ្ធិតុមរហតិ
ទេវាបិ នំ បសំសន្តិ ព្រហ្មាបិ បសំសិតោតិ ។

ឆដ្ឋំ^(១) ។

[១៥៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន ភក្កវា អត្តនោ បបញ្ចសញ្ញាសដ្ឋា-
បហានំ បច្ចុវេក្ខមាណោ និសិដ្ឋោ ហោតិ ។ អថខោ
ភក្កវា អត្តនោ បបញ្ចសញ្ញាសដ្ឋាបហានំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស បបញ្ចា ធិតិ ច^(២) នត្តិ
សន្ធានំ បសិយំ ច វីតិវត្តោ
ន^(៣) តំ និតល្ហំ មុនី ចរន្តំ
នាវជាតិ សទេវកោបិ លោកោតិ ។

សត្តមំ^(៤) ។

១ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្តិ ។ ២ ឱ. បិតិ ។ ៣ ម. នាតិ នត្តិ ។ ៤ ឱ. ម. សត្តមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ សត្តមសូត្រ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាន
នេះ ក្នុងវេលានោះថា

បូស គឺអវិជ្ជា និងផែនដី គឺអាសវៈ មិនមាន ដល់អរិយបុគ្គលណា
ស្លឹក គឺសេចក្តីស្រវឹង ក៏មិនមាន វល្លិគឺមានៈ នឹងមានមក អំពីណា
បុគ្គលណា នឹងគួរតិះដៀល នូវអរិយបុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ
ផុតចាកចំណង់បាន សូម្បីពួកទេវតា ក៏សរសើរបុគ្គលនោះ ទាំង
ព្រហ្មក៏សរសើរដែរ ។ សូត្រទី ៦ ។

[១៥៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ពិចារណាការលះបង់នូវការ
ពិចារណាបបញ្ចសញ្ញា (សញ្ញាជាគ្រឿងយឺតយូរ) របស់ព្រះអង្គ ។ លុះ
ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបការលះបង់នូវការពិចារណា បបញ្ចសញ្ញា របស់
ព្រះអង្គហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បបញ្ចសញ្ញាក្តី ការមាំមួនក្តីមិនមានដល់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថា បានកន្លងកិលេសជាតិជាគ្រឿងតផង ជើងគុលគឺអវិជ្ជាផង មនុស្ស
លោកព្រមទាំងទេវលោក ក៏មិនមើលងាយអ្នកប្រាជ្ញ ដែលគ្មានតណ្ហា
ហើយប្រព្រឹត្តទៅ ដោយញាណនោះបានឡើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១៥៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្នា មហាកត្វានោ
ភក្កវតោ អវិទូរេ និសិដ្ឋោ ហោតិ បល្ល័ង្កំ អភុជិត្វា
ឧដំ កាយំ បណិដាយ កាយកតាយ សតិយា អជ្ឈត្តំ
បរិមុខំ សុប្បតិដ្ឋិតាយ ។ អទ្ធិសា ខោ ភក្កវា អាយ-
ស្នន្តំ មហាកត្វានំ អវិទូរេ និសិដ្ឋំ បល្ល័ង្កំ អភុជិត្វា
ឧដំ កាយំ បណិដាយ កាយកតាយ សតិយា អជ្ឈត្តំ
បរិមុខំ សុប្បតិដ្ឋិតាយ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
យស្ស សិយា សព្វនា សតិ សតតំ កាយកតា ឧបបដ្ឋិតា
នោ ចស្ស នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន ច មេ ភវិស្សតិ
អនុបុព្វវិហារី តត្ថ សោ កាលេនេវ តេវ វិសត្តិកន្តិ ។
អដ្ឋមំ^(១) ។

[១៥៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា មល្លេ-
សុ ចារិកញ្ចារមាណោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ

១ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១៥៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាកប្បានៈដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ផ្ទង់ចិត្តទៅរកកាយគតាសតិ ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅ ព្វដំខាងក្នុង ជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះមហាកប្បានៈដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនក្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ផ្ទង់ចិត្តទៅរកកាយគតាសតិ ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅ ព្វដំខាងក្នុង ក្នុងទីជិតហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលណា តម្កល់រឿយៗ គ្រប់កាល (កាយគតាសតិនោះ)មិនមាន ដល់បុគ្គលនោះផង មិនមានដល់អាត្មាអញ (ក្នុងអតីតកាលផង) នឹងមិនមាន ដល់អាត្មាអញ (ក្នុងអនាគតផង) មិនមាន ដល់អាត្មាអញ (ក្នុងកាលឥឡូវនេះ) ផង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នៅដោយអនុបុព្វវិហារធម៌ គប្បីឆ្ងល់តណ្ហា ជាពិសក្នុងកាល (ទាំង៣) ក្នុងភពទាំង ៣ នោះបាន ។ សូត្រទី ៨ ។

[១៥៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមល្លៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ជាច្រើនរូប

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

យេន ចូនំ នាម មល្លានំ ព្រាហ្មណក្កាមោ តទវសវិ ។
 អស្សោសុំ ខោ ចូនេយ្យកា ព្រាហ្មណកហាបតិកា
 សមណោ ខលុ កោ កោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យ-
 កុលា បព្វជិតោ មល្មេសុ ចារិកញ្ចរមាដោ មហាតា
 ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ចូនំ អនុប្បត្តោតិ ឧទទានំ តិណាស្ស
 ច ភុសស្ស ច យាវ មុខតោ បូរេសុំ មា តេ មុណ្ណាកា
 សមណាកា ចានីយំ អទំសូតិ ។

[១៥៦] អថខោ ភកវា មក្កា ឌីក្កម្ម យេន អញ្ញតវ
 វុក្ខម្មលំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ
 និសីទិ ។ និសង្ក ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ
 ឥដ្ឋិ មេ ត្វំ អានន្ត ឯតស្មា ឧទទានា ចានីយំ អាហា-
 រាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្តោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
 ឥទានិ សោ ភន្តេ ឧទទានោ ចូនេយ្យកេហិ ព្រាហ្មណ-
 កហាបតិកេហិ តិណាស្ស ច ភុសស្ស ច យាវ មុខតោ
 បូរិតោ មា តេ មុណ្ណាកា សមណាកា ចានីយំ អទំសូតិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ ឥដ្ឋិ
 មេ ត្វំ អានន្ត ឯតស្មា ឧទទានា ចានីយំ អាហារាតិ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ នវមសូត្រ

ទ្រង់ចូលទៅដល់ព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះថ្មនៈ របស់ពួកមល្លជន ។ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកស្រុកថ្មនៈ បានឮហើយ (ក៏ប្រកាសប្រាប់គ្នា)
 ថា ម្ចាស់គ្នាយើង ឮថា សមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសកុយ-
 ត្រកូល មកបួស ហើយស្តេចមកកាន់ចារិក ក្នុងដែនមល្លៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុ-
 សង្ឃជាច្រើន បានមកដល់ថ្មនព្រាហ្មណគ្រាមហើយ ក៏នាំគ្នាយកស្មៅ
 និងអង្កាម ចាក់បំពេញអណ្ណាងដរាបដល់មាត់ ដោយគិតថា កុំឲ្យសមណៈ
 ត្រងោលទាំងនោះដឹកទឹកបាន ។

[១៥៦] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញអំពីផ្លូវ សំដៅទៅ
 រកដើមឈើ ១ ដើម លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលភិក្ខុក្រាល
 ថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់ប្រើអានន្ទដ៏មាន
 អាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរទៅដងទឹក អំពីអណ្ណាងនុ៎ះ មកឲ្យតថាគត ។
 កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះអណ្ណាង
 នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកស្រុកថ្មនៈ យកស្មៅនិងអង្កាម ចាក់បំ-
 ពេញដរាបដល់មាត់ ដោយគិតថា កុំឲ្យសមណៈត្រងោលទាំងនោះដឹកទឹក
 បាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរ
 ដងទៀតថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរទៅដងទឹក អំពីអណ្ណាងនុ៎ះមកឲ្យតថាគត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ទុតិយម្បី ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកវន្តំ ឯតទរោច
 ឥនាជិ សោ ភន្តេ ឧទទានោ ថូនេយ្យកេហិ ព្រាហ្មណ-
 កហាបតិកេហិ តិណាស្ស ច ភុសស្ស ច យាវ មុខតោ
 បូរិតោ មា តេ មុណ្ណាកា សមណាកា ចាជីយំ អទំសូតិ ។
 តតិយម្បី ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ
 ឥជ្ឈំ មេ ត្វំ អានន្ត ឯតស្មា ឧទទានោ ចាជីយំ អាហា-
 រាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកវតោ
 បដិស្សត្វា បត្តំ កហេត្វា យេន សោ ឧទទានោ តេនុប-
 សន្តមិ ។ អថខោ ឧទទានោ អាយស្មន្តេ អានន្តេ ឧប-
 សន្តមន្តេ សព្វន្តំ តិណាញ ភុសញ មុខតោ ឱវមិត្វា
 អច្ឆស្ស ឧទកស្ស អនាវិលស្ស វិប្បសន្នស្ស យាវ មុខ-
 តោ បូរិតោ វិសន្នន្តោ^(១) មញ្ញោ អដ្ឋាសិ ។ អថខោ អាយ-
 ស្មតោ អានន្តស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត កោ អព្ពតំ
 វត កោ តថាកតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុការកតា^(២)
 អយញ្ចិ សោ ឧទទានោ មយិ ឧបសន្តមន្តេ សព្វន្តំ
 តិណាញ ភុសញ មុខតោ ឱវមិត្វា អច្ឆស្ស ឧទកស្ស

១ ឱ. វិស្សន្តន្តោ ។ ម. វស្សន្តោ ។ ២ ឱ. ម. មហានុការតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគម្រប់ពីរដងថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ អណ្ណាងនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី
 អ្នកស្រុកថ្មនៈ យកស្មៅនិងអង្កាម ចាក់បំពេញ ដរាបដល់មាត់ ដោយគិត
 ថា កុំឲ្យសមណៈត្រងោលទាំងនោះ ផឹកទឹកបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់បីដងទៀតថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នក
 ចូរទៅដងទឹក អំពីអណ្ណាងនុ៎ះ មកឲ្យតថាគត ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយ
 ក៏កាន់បាត្រ ដើរចូលទៅត្រង់អណ្ណាងនោះ ។ កាលបើព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុ ចូលទៅ ក៏ស្រាប់តែ អណ្ណាងខ្ពស់ស្មៅនិងអង្កាមទាំងអស់នោះ ចេញ
 អំពីមាត់ ពេញពោរដោយទឹកថ្លាមិនល្អក់ ស្អាតដរាបដល់មាត់វិញ ។ លំ-
 ដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អើអស្ចារ្យ
 ណាស់ហ្ន៎ អើចំឡែកណាស់ហ្ន៎ ព្រះតថាគតមានប្បទិច្ច័យ មានអានុភាព
 ច្រើន ព្រោះថា អណ្ណាងនេះ កាលអាត្មាអញ ចូលទៅជិត ក៏ស្រាប់តែខ្ពស់
 ស្មៅនិងអង្កាមទាំងអស់នោះ ចេញអំពីមាត់ ទៅជាពេញពោរដោយទឹកថ្លា

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស ទេសមសុត្តំ

អនាវិលស្ស វិប្បសន្នស្ស យាវ មុខតោ បូរិតោ វិសន្នន្តោ
 មញ្ញោ បិតោតិ ។ បត្តេន ចានីយំ អាទាយ យេន ភកវា
 តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច អច្ឆរិយំ
 ភន្តេ អព្ភតំ ភន្តេ តថាភតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុ-
 ការកតា អយញ្ញិ សោ ភន្តេ ឧទទានោ មយិ ឧប-
 សន្តមន្តេ សព្ភន្តំ តិណព្វា ភុសព្វា មុខតោ ឱវមិត្វា
 អច្ឆស្ស ឧទកស្ស អនាវិលស្ស វិប្បសន្នស្ស យាវ
 មុខតោ បូរិតោ វិសន្នន្តោ មញ្ញោ អដ្ឋាសិ បិរតុ ភកវា
 ចានីយំ បិរតុ សុភតោ ចានីយន្តិ ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 កី កយិរា ឧទទានេន អចា ចេ សព្ភនា សិយុំ
 តណ្ហាយ មូលតោ ឆេត្វា កិស្ស បរិយេសនព្វារេតិ ។
 នវមំ^(១) ។

[១៥៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា កោសម្ពិយំ
 វិហារតិ យោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន
 រញ្ញោ ឧទេនស្ស ឧយ្យានភតស្ស អន្តេបុរំ ទឡំ ហោតិ

១ ឱ ម. នវមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ ទសមសូត្រ

មិនល្អក៏ ស្អាត ដរាបដល់មាត់ទៅវិញ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ ដងទឹក ដោយបាត្រ ហើយយកចូលទៅ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ លុះ ចូលទៅដល់ ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ ព្រោះព្រះតថា- គត មានប្ញទ្ធិច្រើនមែន មានអានុភាពច្រើនមែន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា អណ្ណាងនោះ កាលខ្ញុំព្រះអង្គ ចូលទៅជិត ក៏ស្រាប់តែខ្ពុរស្មៅ និងអង្គាមទាំងអស់នោះ ចេញអំពីមាត់ ពេញពោរ ដោយទឹកថ្លា មិន ល្អក៏ ស្អាតដរាបដល់មាត់ទៅវិញ សូមនិមន្តព្រះមានព្រះភាគ សោយ ទឹក សូមនិមន្តព្រះសុគត សោយទឹក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលគប្បីធ្វើអណ្ណាងប្រយោជន៍អ្វី បើទឹកមាននៅ គ្រប់កាល ហើយ តថាគត កាត់តណ្ហាតាំងពីបូសបានហើយ គប្បីត្រាច់ ទៅស្វែងរកទឹក ដូចម្តេចទៀត ។ សូត្រទី ៩ ។

[១៥៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះឯង កាលព្រះបាទឧទេន ស្តេចទៅកាន់ឱទ្យាន មានភ្លើងឆេះខាងក្នុងព្រះរាជវាំង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បញ្ច ឥត្ថិសតានិ កាលកតានិ ហោន្តិ សមាវតីប-
 មុខានិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ បុព្វណ្ណាសមយំ
 និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កោសម្ពី បិណ្ណាយ
 ចារិសីសុ ។ កោសម្ពីយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ
 បិណ្ណាចាតប្បជិក្កន្តា យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ
 ឧបសង្កមីត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទោចំ ឥធន
 ភន្តេ រញ្ញោ ឧទេនស្ស ឧយ្យានកតស្ស អន្តេបុរំ
 ទឡំ បញ្ច ឥត្ថិសតានិ កាលកតានិ ហោន្តិ សាមាវ-
 តីបមុខានិ តាសំ ភន្តេ ឧចាសិកានំ កា កតិ កោ
 អភិសម្បវាយោតិ ។ សន្តេត្ត ភិក្ខុវេ ឧចាសិកាយោ
 សោតាបច្ឆា សន្តិ សកទាតាមិទិយោ សន្តិ អនាតាមិ-
 ទិយោ សព្វា តា ភិក្ខុវេ ឧចាសិកាយោ អនិប្បលា
 កាលកតាតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
 វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

មោហាសម្ពន្ធនោ លោកោ ភព្វ្យចោវ ទិស្សតិ
 ឧបទិពន្ធនោ ពាលោ តមសា បរិវារិតោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ពួកស្រ្តីទាំង ៥០០ នាក់ មាននាងសាមាវតីជាប្រធាន ធ្វើមរណកាលទាំងអស់ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុជាច្រើន ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។ លុះត្រាច់បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងកោសម្ពីហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតវិញ ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ កាលព្រះបាទឧទេន ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ឱឡាន មានភ្លើងឆេះខាងក្នុងព្រះរាជវាំង ពួកស្រ្តីទាំង ៥០០ នាក់ មាននាងសាមាវតីជាប្រធាន ធ្វើមរណកាលទាំងអស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គតិរបស់ឧបាសិកាទាំងនោះ តើដូចម្តេច លោកខាងមុខ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឧបាសិកាទាំងនោះ ឧបាសិកាជាសោតាបន្ទាក់មាន ជាសកទាតាមិនីក៏មាន ជាអនាតាមិនីក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសិកាទាំងអស់នោះ ដែលធ្វើកាលកិរិយា មិនមែនឥតផលទេ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនោះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សត្វលោក មានមោហៈជាចំណង់ ប្រាកដដូចជាមានរូបចម្រើន បុគ្គលពាល មានឧបធិក្តិលេស ជាចំណង់ ត្រូវដឹងតិអវិជ្ជាចោមរោមហើយ

ឧទានេ សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

សស្សតោវិ^(១) ខាយតិ បស្សតោ នត្តិ កិញ្ចនន្តិ ។

ទសម៌^(២) ។

ចូឡវគ្គោ សត្តមោ ។

តស្សទ្វានំ

ហោន្តិ ទុវេ តថា ភទ្ទិយា ហោន្តិ ទុវេ កាមេសុ
សត្តា លកុណ្ណោ តណ្ហាខយោ ច បបញ្ចខយោ ច
កច្ចាដោ ឧទចានំ ឧទេដោតិ ។

១ ឱ. សស្សវិវេ ។ ២ ឱ. ម. ទសមន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧ ទសមសូត្រ

ប្រាកដដូចជាទៀងទាត់ សេចក្តីកង្វល់មានរាគៈជាដើម របស់
បុគ្គលអ្នកពិចារណា ឃើញ ច្បាស់ មិនមានទេ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ ចូឡវគ្គ ទី ៧ ។

ឧទ្ទាននៃចូឡវគ្គនោះគឺ

និយាយ អំពីព្រះលកុណ្ណកកទ្ធិយៈ មាន ២ លើក អំពីពួកជន ជាប់ក្នុង
កាមមាន ២ លើក អំពីព្រះលកុណ្ណកកទ្ធិយៈ ១ អំពីការអស់តណ្ហា ១
អំពីការអស់បបញ្ចសញ្ញា ១ អំពីព្រះកច្ចានៈ ១ អំពីអណ្ណាង ១ អំពី
ព្រះបាទឧទេន ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧទានេ អដ្ឋមោ បាដលិក្កាមិយវគ្គោ

[១៥៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន ភក្កវា ភិក្ខុនំ និព្វានប្ប-
ដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្នុស្សេតិ សមាទ-
យេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ តេ ច ភិក្ខុ អដ្ឋិ-
កត្វា មនសិកត្វា សព្វព្រោតសោ សមន្នាហរិត្វា
ឱហិតស្សោតា ធម្មំ សុណាន្តិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ
វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អត្ថិ ភិក្ខុវេ តទាយតនំ យត្ត ទេវ បបរិ ន
អាចោ ន តេជោ ន វាយោ ន អាកាសានព្វា-
យតនំ ន វិញ្ញាណព្វាយតនំ ន អាកិញ្ញញ្ញា-
យតនំ ន ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ នាយំ
លោកោ ន បរលោកោ ន ឧកោ ចន្ទិមសុ-
រិយា តមហំ ភិក្ខុវេ ទេវ អាកតី វេទមិ ន កតី

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ឧទាន បាដលិក្កាមិយវគ្គ ទី ៨

[១៥៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ពួកភិក្ខុទាំងនោះបានធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវធម្មទេសនាទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទង់ត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាយតនៈ^(១) នោះ រមែងមានពិត ដ៏មិនមាន ទឹកមិនមាន ភ្លើងមិនមាន ខ្យល់មិនមាន អាកាសានញ្ជាយតនៈមិនមាន វិញ្ញាណនញ្ជាយតនៈមិនមាន អាកិញ្ញញ្ជាយតនៈមិនមាន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈមិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកមុខមិនមាន ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងពីរក៏មិនមាន ក្នុងព្រះនិព្វានណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលព្រះនិព្វាននោះថា មិនមានដំណើរមក មិនមានដំណើរទៅ

១ ពាក្យថា អាយតនៈក្នុងទីនេះសំដៅយកនិព្វាន ដែលជាហេតុរបស់ផលញ្ញាណ ។ អដ្ឋកថា។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិក្កាមិយវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

ន បិតី ន ចុតី ន ឧបបត្តិ អប្បតិដ្ឋំ អប្បវត្តំ អនាម្ម-
ណាមេវ តំ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ សុត្តំ បឋមំ^(១) ។

[១៥៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន ភក្កវា ភិក្ខុនំ និព្វានប្បជិ-
សំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ
សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ច ភិក្ខុ អដ្ឋិកត្វា
មនសិកត្វា សព្វញ្ចេតសោ សមន្ទាហរិត្វា ឱហិត-
ស្សោតា ធម្មំ សុណាន្តិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិ-
ត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ទុទ្ទសំ អនត្តំ នាម ន ហិ សច្ចំ សុទស្សនំ
បដិវិទ្ធា តណ្ហា ជានតោ បស្សតោ នត្តិ កិញ្ចានត្តិ ។
ទុតិយំ^(២) ។

[១៦០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
រត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

១ ឱ. ម. សុត្តំ បឋមន្តិ នត្តិ ។ ២ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន បាដលិក្កាមិយវគ្គ ទី ៨ តតិយសូត្រ

មិនមានការតាំងនៅ មិនមានការច្យុត មិនមានការកើត
មិនមានទី ជាទីតាំង មិនប្រព្រឹត្តទៅ មិនមានអារម្មណ៍
ព្រះនិព្វាននោះ ជាទីបំផុតនៃទុក្ខតែម្យ៉ាង ។ សូត្រ ទី ១ ។

[១៥៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយ
ធម្មិកថា ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍
ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវធម្មទេសនាទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទង់ត្រចៀក
ស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តី
នុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ធម្មតាព្រះនិព្វាន បុគ្គលឃើញបានដោយក្រ និព្វានសច្ចៈ មិន
មែនសម្រាប់ឃើញបាន ដោយងាយទេ កិលេស ជាគ្រឿង
កង្វល់ រមែងមិនមាន ដល់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញតណ្ហា
ព្រោះត្រាស់ដឹង (នូវសច្ចៈ) ។ សូត្រទី ២ ។

[១៦០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

តេន ខោ បន សមយេន ភកវា ភិក្ខុនំ និព្វានប្បដិ-
 សំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ
 សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ច ភិក្ខុ អដ្ឋិកត្វា
 មនសិកត្វា សព្វញោតសោ សមន្ទាហរិត្វា ឱហិត-
 ស្សោតា ធម្មំ សុណាន្តិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា
 តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អត្ថិ ភិក្ខុវេ អជាតំ អភូតំ អកតំ អសង្ខតំ ដោ
 ចេ តំ ភិក្ខុវេ អភវិស្ស អជាតំ អភូតំ អកតំ
 អសង្ខតំ នយិធិ ជាតស្ស ភូតស្ស កតស្ស សង្ខ-
 តស្ស និស្សរណំ បញ្ញាយេថ ។ យស្មា ច ខោ
 ភិក្ខុវេ អត្ថិ អជាតំ អភូតំ អកតំ អសង្ខតំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកភិក្ខុ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ប្រកបដោយ ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវធម្មទេសនាទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទង់ត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ ទើបទ្រង់ បន្តិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះនិព្វានឈ្មោះថា អជាតៈ ឈ្មោះថា អភូតៈ ឈ្មោះថា អកតៈ ឈ្មោះថា អសង្ខតៈ^(១) មានប្រាកដ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនណាបើ ព្រះនិព្វាននោះឈ្មោះថា អជាតៈ ឈ្មោះថា អភូតៈ ឈ្មោះថា អកតៈ ឈ្មោះថា អសង្ខតៈ មិនមានទេ ការរលាស់ ចេញនូវកិលេស ដែលនាំឲ្យកើតមហាកូតរូប ដែលប្រាកដនូវហេតុ ដែលធ្វើ នូវបច្ច័យដែលតាក់តែង ក្នុងលោកនេះក៏មិនប្រាកដ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថា អជាតៈ ឈ្មោះថា អភូតៈ ឈ្មោះ ថា អកតៈ ឈ្មោះថា អសង្ខតៈ រមែងមានប្រាកដ ព្រោះហេតុណា

១ ព្រះនិព្វានដែលឈ្មោះថា អជាតៈ នោះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ដោយហេតុ នាំឲ្យកើតទៀត ។ ដែលឈ្មោះថា អភូតៈ នោះបានដល់ ការមិនប្រាកដ នៃមហាកូតរូប ។ ដែលឈ្មោះថា អកតៈនោះ មិនមានហេតុណាមួយ គួរធ្វើតទៅទៀតទេ ។ ដែល ឈ្មោះថា អសង្ខតៈនោះ គឺប្រាសចាកបច្ច័យទាំងឡាយមានអវិជ្ជាជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ចតុត្ថសុត្តំ

តស្មា ជាតស្ស ភូតស្ស កតស្ស សង្ខតស្ស
និស្សរណំ បញ្ញាយតីតិ ។

តតិយំ^(១) ។

[១៦១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវ-
ត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន ភក្កវា ភិក្ខុនំ និព្វានប្បដិ-
សំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្នុស្សេតិ សមាទបេតិ
សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ច ភិក្ខុ អដ្ឋិកត្វា
សព្វញ្ចេតសោ សមន្ទាហរិត្វា ឱហិតស្សោតា ធម្មំ
សុណាន្តិ ។ អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

និស្សិតស្ស ចលិតំ អនិស្សិតស្ស ចលិតំ នត្តិ
ចលិតេ អសតិ បស្សន្តិ បស្សន្តិយា សតិ រតិ^(២)
ន ហោតិ រតិយា^(៣) អសតិ អាកតិកតិ ន ហោតិ
អាកតិកតិយា អសតិ ចុត្តបចាតោ ន ហោតិ

១ ឱ. ម. តតិយន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។ ២ ម. នតិ ។ ៣ ម. នតិយា ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គទី ៨ ចតុត្ថសូត្រ

ហេតុនោះ ការរលាស់ចេញនូវកិលេស ដែលនាំឲ្យកើតមហាកូត-
រូបដ៏ប្រាកដ នូវហេតុដែលគួរធ្វើ នូវបច្ច័យជាទីតាក់តែង ក៏រមែង
ប្រាកដ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

[១៦១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកភិក្ខុ
ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា
ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើ
ទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវធម្មទេសនាទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទង់ត្រចៀក
ស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តី
នុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ការញាប់ញ័រ របស់បុគ្គលអ្នកអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) រមែង
មាន ការញាប់ញ័រ របស់បុគ្គលអ្នកមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិង
ទិដ្ឋិ) មិនមាន កាលបើសេចក្តីញាប់ញ័រ មិនមាន បស្សន្តិ(សេចក្តី
ស្ងប់) ក៏កើតមានឡើង កាលបើបស្សន្តិ មាន តម្រេកក៏រមែងមិនមាន
កាលបើតម្រេកមិនមាន ដំណើរមកនិងដំណើរទៅ ក៏មិនមាន កាល
បើដំណើរមក ដំណើរទៅ មិនមាន ការច្យុតនិងការកើត ក៏មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ចុត្តបទាតេ អសតិ នេវិធ ន ហរំ ន ឧភយមន្តរេ
ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ ចតុត្ថំ^(១) ។

[១២២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា មល្លេសុ
ចារិកំ ចរមាណោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ យេន
ចារា តទរសវិ ។ តត្រិ សុទំ ភកវា ចារាយំ វិហារតិ ចុ-
ន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស អម្ពរេន ។ អស្សោសិ ខោ ចុន្តោ
កម្មារបុត្តោ ភកវា កិរ មល្លេសុ ចារិកញ្ចរមាណោ
មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ចារមនុប្បត្តោ^(២) ចារាយំ
វិហារតិ មយ្ហំ អម្ពរេនតិ ។ អថខោ ចុន្តោ កម្មា-
រុត្តោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្នំ ខោ ចុន្តំ កម្មារបុត្តំ ភកវា ធម្មិយា កថាយ
សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំ-
សេសិ ។ អថខោ ចុន្តោ កម្មារបុត្តោ ភកវតា
ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុ-
ត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ភកវន្តំ ឯតទរោច

១ ឱ. ម. ចតុត្តន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។ ២ ឱ. បារាយំ អនុប្បត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

កាលបើការច្យុតនិងការកើត មិនមាន ដំណើរទៅមក ក្នុង
ឥធលោកនិងបរលោក ក៏មិនមាន ទាំងមិនមាន ក្នុងរវាងនៃ
លោកទាំងពីរ នេះជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ សូត្រទី ២ ។

[១៦២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងជនបទឈ្មោះមល្លៈ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប
បានដល់ក្រុងបារា ។ បានឮថា ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់
ក្នុងសួនអម្ពវ័នរបស់ចុន្ទកម្មារបុត្ត (កូនជាងមាស) ទៀបក្រុងបារា ។ ចុន្ទ-
កម្មារបុត្ត បានឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាច់មកកាន់ចារិក
ក្នុងមល្លជនបទ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប បានដល់ក្រុងបារា ឥឡូវនេះ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពវ័នរបស់អញ ទៀបក្រុងបារា ។ គ្រានោះឯង ចុន្ទកម្មារ-
បុត្ត ចូលទៅរក ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះ
មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះចុន្ទកម្មារបុត្ត អង្គុយ ក្នុង
ទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់
យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ។ លំដាប់នោះ ចុន្ទកម្មារ-
បុត្ត ដែលព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន
ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថាហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

អធិវាសេតុ មេ^(១) ភន្តេ ភកវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិ

ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ភកវា តុណ្ហា-

កាវេន ។ អថខោ ចុណ្ហោ កម្មារបុត្តោ ភកវតោ

អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា

បទក្ខិលំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ ចុណ្ហោ

កម្មារបុត្តោ តស្សា វត្តិយា អច្ចយេន សកេ និវេ-

សនេ បណ្ឌិតំ ខាទនីយំ កោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា

បហ្គតំ ច សូករមទ្ធកំ ភកវតោ កាលំ អាហេចេសិ^(២)

កាលោ ភន្តេ និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថខោ ភកវា

១ ម. មំ ។ ២ ឱ. ម. អាហេចាបេសិ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ បញ្ចមសូត្រ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្ត
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីធាន់ ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល
 និមន្តន៍ដោយតុណ្ហិភាព ។ គ្រានោះ ចុន្ទកម្មារបុត្ត ដឹងច្បាស់ថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្តន៍ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះ
 មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ គ្រានោះ កាលរាត្រីនោះ
 កន្លងហើយ ទើបចុន្ទកម្មារបុត្ត ឲ្យគេចាត់ចែងខាទនីយភោជនីយាហារ
 មានរសដ៏ត្រាញ់ពិសា ព្រមទាំងសូករមទ្ធុរៈ^(១) ដ៏ច្រើន ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ហើយ
 ឲ្យគេទៅក្រាបបង្គំទូលភត្តកាល ដល់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន កាលគួរហើយ ភត្តសម្រេចហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ

១ ពាក្យថា សូករមទ្ធុរៈនេះ លោកពោលទុក ក្នុងមហាអដ្ឋកថា ថា ឈ្មោះសាច់ជ្រូក
 ដែលស្លាប់ស្រាប់ ដែលជាសាច់ជ្រូកទន់ស្មើ ។

អាចារ្យមួយពួកពោលថា ពាក្យថា សូករមទ្ធុរៈនេះ មិនមែនសាច់ជ្រូកទេ គឺថា ទំពាំង
 ឬស្សី ដែលជ្រូកឈ្នុស ។ អាចារ្យដោយឡែកទៀតពោលថា ផ្សិតដែលដុះត្រង់ប្រទេស
 ដែលជ្រូកឈ្នុស ។ មួយទៀត អាចារ្យដទៃ បានពោលថា ម្ហូបនេះ ជាភោជនមានរសមួយ
 បែប មានឈ្មោះថា សូករមទ្ធុរៈ ព្រោះថា នាយចុន្ទកម្មារបុត្ត បានប្រគេនសូករមទ្ធុរៈនោះ
 ដើម្បីឲ្យព្រះសាស្តា គង់ព្រះជន្មនៅបានយូរ ព្រោះឮថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងបរិនិព្វាន ក្នុង
 ថ្ងៃនេះហើយគិតថា ធ្វើម្តេចឃ្នាំ ព្រះមានព្រះភាគ សោយសូករមទ្ធុរៈនោះហើយ គប្បីគង់ព្រះ
 ជន្មនៅបានយូរអែះ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីរមាទាយ ភិក្ខុ-
 សង្ឃេន សន្តិ យេន ចុន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស និវេសនំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។
 និសង្ក ខោ ភកវា ចុន្ទំ កម្មារបុត្តំ អាមន្តេសិ យន្តេ
 ចុន្ទ សូករមន្ទរំ បដិយត្តំ តេន មំ បរិសិ^(១) យំ បនញ្ញ
 ខាទដិយំ កោជដិយំ បដិយត្តំ តេន ភិក្ខុសង្ឃំ បរិ-
 សាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភកវតោ
 បដិស្សត្វា យំ អហោសិ សូករមន្ទរំ បដិយត្តំ តេន
 ភកវន្តំ បរិសិ យំ បនញ្ញ ខាទដិយំ កោជដិយំ បដិយត្តំ
 តេន ភិក្ខុសង្ឃំ បរិសតិ ។ អថខោ ភកវា ចុន្ទំ
 កម្មារបុត្តំ អាមន្តេសិ យន្តេ ចុន្ទ សូករមន្ទរំ អវសិដ្ឋំ
 តំ សោព្តេ និខណាហិ^(២) ឆា ហន្តំ ចុន្ទ បស្សាមិ សនេ-
 រកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណ-
 ព្រហ្មណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ យស្ស តំ បរិ-
 ភុត្តំ សម្មាបរិណាមំ កច្ឆេយ្យ អញ្ញត្រិ តថាគតស្សាតិ ។

១ ឱ. ម. បរិស ។ ២ ម. និក្ខណាហិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅ
 កាន់លំនៅនៃចុន្ទកម្មារបុត្ត ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 គង់ស៊ប់ហើយ ក៏ត្រាស់នឹងចុន្ទកម្មារបុត្តថា ម្ចាស់ចុន្ទ សូករមទ្ធុវៈណា
 ដែលអ្នកតាក់តែងហើយ ចូរអ្នកអង្កាសតថាគត ដោយសូករមទ្ធុវៈនោះ
 ចុះ ឯខាទនីយភោជនីយាហារណា ក្រៅពីនេះ ដែលអ្នកតាក់តែងហើយ
 ចូរអ្នកអង្កាសចំពោះភិក្ខុសង្ឃ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារនោះចុះ ។
 ចុន្ទកម្មារបុត្ត ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ
 ហើយអង្កាស ព្រះមានព្រះភាគ ដោយសូករមទ្ធុវៈ ដែលខ្លួនតាក់តែង
 ហើយ អង្កាសភិក្ខុសង្ឃ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដទៃ ដែលខ្លួន
 តាក់តែងហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងចុន្ទ-
 កម្មារបុត្តថា ម្ចាស់ចុន្ទ សូករមទ្ធុវៈណា របស់អ្នកដែលនៅសល់ អ្នកចូរ
 កប់សូករមទ្ធុវៈនោះ ក្នុងរណ្តៅចុះ ម្ចាស់ចុន្ទ ក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស តថាគត មិនឃើញ
 បុគ្គលណាមួយ ដែលបរិភោគនូវសូករមទ្ធុវៈនោះ ហើយសូករមទ្ធុវៈនោះ
 ដល់នូវការរលួយទៅដោយល្អឡើយ រៀបលែងតែព្រះតថាគតចេញ ។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភកវតោ បដិស្សត្វា
យំ អហោសិ សូករមទ្ធកំ អវសិដ្ឋំ^(១) សោព្ពេ និខណិកា
យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវា-
ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្តំ ខោ ចុន្តំ
កម្មារបុត្តំ ភកវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមា-
ទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
បញ្ញាមិ ។

[១៦៣] អថខោ ភកវតោ ចុន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស ភត្តំ
ភុត្តាវិស្ស ខោ អាពាណោ ឧប្បដ្ឋិ លោហិតបក្ខន្ធិកា
ពាទ្ឋា^(២) វេទនា វត្តន្តិ មរណាន្តិកា^(៣) ។ តត្រិ សុទំ
ភកវា សតោ សម្បជានោ អទិវាសេតិ^(៤) អវិហញ្ញមាណោ ។
អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ អាយាមា-
នន្ត យេន កុសិណាវា តេនុបសង្កមិស្សាមាតិ ។ ឯវំ
ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតោ បច្ចុស្សេសិ ។

ចុន្ទស្ស ភត្តំ ភុត្តិត្វា កម្មារស្សាតិ មេ សុតំ
អាពាធំ សម្ពុសី ដីរោ^(៥) បពាទ្ឋំ មរណាន្តិកំ^(៦) ។

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ តន្តិ អត្ថិ ។ ២ ម. បពាទ្ឋា ។ ៣ ឱ. មរណាន្តិកា ។ ៤ ឱ. អធិ-
វាសេសិ ។ ៥ ម. វីរោ ។ ៦ ម. មរណាន្តិកំ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ បញ្ចមសូត្រ

ចុន្ទកម្មារបុត្ត ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា
ព្រះអង្គស្រេចហើយ ក៏កប់សូករមទ្ធរៈ ដែលសល់នៅ ទៅក្នុងរណ្តៅ
ហើយចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាប
ថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទិសមគ្គរ ។ លុះចុន្ទកម្មារបុត្ត
អង្គុយក្នុងទិសមគ្គរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យយល់
ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ហើយ
ក្រោកចាកអាសនៈ ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

[១៦៣] គ្រានោះ កាលព្រះមានព្រះភាគ ឆាន់ភក្ត្ររបស់ចុន្ទកម្មារបុត្ត
រួចហើយ ព្រះអាពាធដំខ្លាំង ក៏កើតឡើង វេទនាដ៏ក្លៀវក្លា កើតអំពី
លោហិតបក្ខន្ធិកាពាធិ (អាពាធចុះព្រះលោហិត) ជិតដល់មរណៈក៏
ប្រព្រឹត្តទៅ ។ បានឮថា ក្នុងទីនោះ ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះសតិវិនិច្ឆ័យ
សម្បជញ្ញៈ មិនបានលំបាក ដោយទ្រង់អត់សង្កត់វេទនានោះបាន ។
វេលានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា
ម្ចាស់អានន្ទ មកយើងនឹងទៅឯនគរកុសិនារា ។ ព្រះអានន្ទដ៏មាន
អាយុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
ខ្ញុំបានឮថា ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់សោយភក្ត្ររបស់ចុន្ទកម្មារ-
បុត្តហើយ ទ្រង់មានព្រះអាពាធិ ជាទម្ងន់ជិតនឹងមរណៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

កុត្តស្ស ច សូការមទ្ធករេន
ព្យាដិ បពាដ្ឋោ ឧទចាទិ សត្តនោ
វិច្ឆមាដោ ភកវា អវោច
កច្ឆាមហំ កុសិណារំ នករន្តិ ។

[១៦៤] អថខោ ភកវា មត្តា ឱក្កម្ម យេនញ្ញតរំ^(១)
រុក្ខមូលំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ
អាមន្តេសិ ឥដ្ឋិ មេ តំ អានន្ត ចតុត្តុលំ សដ្ឋ្យាដី បញ្ញា-
បេហិ កិលន្តោស្មិ និសីទិស្សាមីតិ^(២) ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ
អាយស្មា អានន្តោ ភកវតោ បដិស្សត្វា ចតុត្តុលំ សដ្ឋ្យា-
ដី បញ្ញាបេតិ^(៣) ។ និសីទិ ភកវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។
និសង្ក ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ ឥដ្ឋិ
មេ តំ អានន្ត ចាដិយំ អាហារ បិចាសិតោស្មិ អានន្ត
បិរិស្សាមីតិ ។ ឯវំ រុត្តេ អាយស្មា អានន្តោ ភកវន្តំ
ឯតទវោច ឥទានិ ភន្តេ បញ្ចមត្តានិ សកដសតានិ
អតិក្កន្តានិ តំ ចក្កច្ឆិដ្ឋំ ឧទកំ បរិត្តំ លុឡិតំ អារិលំ
សន្តតិ អយំ ភន្តេ កុកុជា នទី អរិទ្ធកេ អច្ឆោទកា

១ ម. យេន ឧបចារំ ។ ២ ម. កិលន្តោស្មិ អានន្ត និសីទិស្សាមាតិ ។ ៣ ឱ. បញ្ញាបេសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ព្យាធិដ៏ខ្លាំងក្លា កើតដល់ព្រះសាស្តា ដែលសោយស្លករមន្ទ្រៈ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះអាពាធចុះព្រះលោហិតរឿយ ។ ទើប
មានព្រះពុទ្ធតម្រាស់ថា តថាគតនឹងទៅកាន់ក្រុងកុសិនារា ។

[១៦៤] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញអំពីផ្លូវ
ទ្រង់ចូលទៅកាន់ម្លប់ឈើមួយដើម លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ប្រើ
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ ចូរអ្នកក្រាលសង្ស្រាដ៏មានជាន់ ៤
ឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ តថាគតល្អិតល្អៃណាស់ តថាគតនឹងអង្គុយសិន ។
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រាលសង្ស្រាដ៏មានជាន់ ៤ ថ្វាយ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលព្រះអានន្ទក្រាលថ្វាយ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ គង់ស៊ប់ហើយ ទ្រង់ប្រើព្រះអានន្ទថា ម្នាល
អានន្ទ ចូរអ្នកទៅដងទឹក មកឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ ម្នាលអានន្ទ
តថាគត ស្រែកទឹកណាស់ តថាគតនឹងឆាន់ទឹកបន្តិច ។ កាលបើព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាប
ថ្វាយបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់
មិញ្ញនេះ រទេះចំនួន ៥០០ បរច្ឆង់ទៅហើយ ទឹកនោះតិច កង់រទេះ ក៏កិន
ល្អក់រឹករហូរមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កុកុដានទី នៅជិតនេះ មានទឹកថ្លា

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

សាតោទកា សីតោទកា សេតោទកា សុបតិស្តា
 រមណីយា ឯត្ត ភកវា ចានីយញ្ច បិវិស្សតិ កត្តានិ ច
 សីតំ ករិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ អាមន្តេសិ ឥដ្ឋិ មេ ត្វំ អានន្ត ចានីយំ អាហារ
 បិចាសិតោស្មិ អានន្ត បិវិស្សាមីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
 អាយស្មា អានន្តោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឥទានិ កន្តេ
 បញ្ចមត្តានិ សកដសតានិ អតិក្កត្តានិ តំ ចក្កច្និដ្ឋំ
 ឧទកំ បរិត្តំ លុទ្ធិតំ អារិលំ សន្ធិតិ អយំ កន្តេ កុកុជា
 នទី អរិទ្ធវេ អច្ឆោទកា សាតោទកា សីតោទកា
 សេតោទកា សុបតិស្តា រមណីយា ឯត្ត ភកវា
 ចានីយញ្ច បិវិស្សតិ កត្តានិ ច សីតំ ករិស្សតីតិ ។
 តតិយម្បិ ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ ឥដ្ឋិ
 មេ ត្វំ អានន្ត ចានីយំ អាហារ បិចាសិតោស្មិ អានន្ត
 បិវិស្សាមីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ
 ភកវតោ បដិស្សត្វា បត្តំ កហេត្វា យេន សា នទី
 តេនុបសន្តិមិ ។

ឧទាន បាដលិក្កាមិយវគ្គ ទី ៨ បញ្ចមសូត្រ

មានរសជាតិស្រួល មានទឹកត្រជាក់ មានទឹករង្សី មានកំពង់រាបទាប
 គួរជាទីរីករាយ ក្នុងស្ទឹងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងសោយទឹក ក៏បាន
 នឹងស្រង់ព្រះកាយឲ្យត្រជាក់ស្រួល ក៏បាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់
 ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា ម្ចាស់អានន្ទ ចូរអ្នកដង
 ទឹក មកឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ ម្ចាស់អានន្ទ តថាគតស្រែកទឹកណាស់
 តថាគតនឹងឆាន់ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ
 រទេះចំនួន ៥០០ បរទ្វង់ទៅហើយ ទឹកនោះតិច កង់រទេះកិន ល្អក់រឹករហូរ
 មក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កុកុដានទី នៅជិតនេះ មានទឹកថ្លា មានរស
 ជាតិស្រួល មានទឹកត្រជាក់ មានទឹករង្សី មានកំពង់រាបទាប គួរជា
 ទីរីករាយ ក្នុងស្ទឹងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងសោយ ក៏បាន នឹងស្រង់
 ព្រះកាយឲ្យត្រជាក់ ក៏បាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ប្រើព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុ ជាគម្រប់ ៣ ដងទៀតថា ម្ចាស់អានន្ទ ចូរអ្នកទៅដងទឹកមក
 ឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ ម្ចាស់អានន្ទ តថាគតស្រែក តថាគតនឹងឆាន់ ។
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគ
 ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់យកបាត្រ ដើរឆ្ពោះទៅឯស្ទឹងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

[១៦៥] អថខោ សា នទី ចក្កច្ឆិដ្ឋា បរិត្តា លុឡិ-
តា អារិលា សន្ទមាណា អាយស្មន្តោ អានន្តោ ឧបសង្ក្គ-
មន្តោ អច្ឆា វិប្បសន្នា អនារិលា សន្ទតិ ។ អថខោ
អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត កោ
អព្ពតំ វត កោ តថាគតសុស មហិទ្ធិកតា មហានុការក-
តា ។ អយញ្ញិ សា នទី ចក្កច្ឆិដ្ឋា បរិត្តា លុឡិតា អា-
រិលា សន្ទមាណា មយិ ឧបសង្ក្គមន្តោ អច្ឆា វិប្បសន្នា
អនារិលា សន្ទតីតិ ។ បត្តេន ចានីយំ អាទាយ យេន
ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ ឯតទវោច
អច្ឆរិយំ ភន្តោ អព្ពតំ ភន្តោ តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា
មហានុការកតា ។ អយញ្ញិ ភន្តោ សា នទី ចក្កច្ឆិដ្ឋា
បរិត្តា លុឡិតា អារិលា សន្ទមាណា មយិ ឧបសង្ក្គ-
មន្តោ អច្ឆា វិប្បសន្នា អនារិលា សន្ទតិ ។ បិវតុ ភកវា
ចានីយំ បិវតុ សុតតោ ចានីយន្តិ ។ អថខោ ភកវា
ចានីយំ អចាសិ^(១) ។

[១៦៦] អថខោ ភកវា មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ យេន
កុកុដា នទី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កុកុដំ នទី

១ ឱ. អបាយិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

[១៦៥] គ្រានោះ ស្នឹងដែលកង់រទេះបរច្នុងកាត់ មានទឹកតិច ល្អក់រឹកវរ ហូរមកនោះ កាលដែលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅដល់ ទឹកស្នឹងក៏ ខ្លីប្រែត្រឡប់ជាថ្នាស្អាត មិនល្អក់រឹកវរហូរមក ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា យីអើ អស្ចារ្យណាស់ យីអើ ចំឡែក ណាស់ ព្រះតថាគត មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ អម្បាញ់មិញ ស្នឹងដែលកង់រទេះបរច្នុងកាត់ មានទឹកតិច ល្អក់រឹកវរហូរមកនេះ លុះដល់ អាត្មាអញ ចូលមកដល់ ទឹកស្នឹងក៏ខ្លីប្រែត្រឡប់ជាថ្នាស្អាត មិនល្អក់រឹកវរ ហូរមកវិញ ។ ព្រះអានន្ទ យកបាតទៅដងទឹក ហើយចូលទៅគាល់ព្រះ មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែក ណាស់ ព្រះតថាគត មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ បពិត្រព្រះ អង្គដ៏ចម្រើន ស្នឹងនោះ កង់រទេះបរច្នុងកាត់ មានទឹកតិច ល្អក់រឹកវរហូរមក កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គ ចូលទៅដល់ ស្នឹងក៏ខ្លីប្រែត្រឡប់ជាថ្នា ស្អាត មិនល្អក់ រឹកវរទៅវិញ ។ សូមព្រះមានព្រះភាគ សោយទឹក សូមព្រះសុគត សោយ ទឹកចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សោយទឹកនោះឯង ។

[១៦៦] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងសំដៅទៅឯកុកុដានទីជា មួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏យាងចុះកាន់កុកុដានទី

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

អដ្ឋោកាហេត្វា ដ្ឋាត្វា ច បិវិត្វា ច បច្ចុត្តិវិត្វា យេន
អម្ពវនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ចុន្ទកំ
អាមន្តេសិ ឥដ្ឋ្យ មេ ត្វំ ចុន្ទក ចតុត្តុលំ សដ្ឋ្យាដី បញ្ញា-
បេហិ កិលន្តោស្មិ ចុន្ទក និបដ្ឋិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
ខោ អាយស្មា ចុន្ទកោ ភកវតោ បដិស្សុត្វា ចតុត្តុលំ
សដ្ឋ្យាដី បញ្ញាបេតិ ។ អថខោ ភកវា ទក្ខិណោន
បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេសិ ចានេន ចានំ អច្ចា-
ធាយ សតោ សម្បជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិករិត្វា ។
អាយស្មា បន ចុន្ទកោ តត្តេវ ភកវតោ បុរតោ និសីទិ ។

[១៦៧] កន្ធាន ពុទ្ធា នទិកំ កុកុដំ^(១)
អន្លោទកំ សាតោទកំ វិប្បសន្តំ
ឱកាហិ សត្វា សុកិលន្តរោ
តថាកតោ អប្បដិមោធិ លោកេ
ដ្ឋាត្វា បិវិត្វា ច ឧត្តារិ សត្វា
បុរក្ខតោ ភិក្ខុកណាស្ស មជ្ឈេ ។
សត្វា បវត្តា ភកវា ឥធិ ធម្មេ
ឧចាតមិ អម្ពវនំ មហោសី ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ បញ្ចមសូត្រ

ទ្រង់ស្រង់និងសោយស្រេចហើយ ទ្រង់ឡើងមក រួចយាងចូលទៅកាន់
អម្ពវ័ន លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងចុន្ទកៈដ៏មានអាយុ ថា
ម្ចាស់ចុន្ទកៈ អ្នកចូរក្រាលសង្ឃារដ៏មានជាន់ ៤ ឲ្យតថាគត ម្ចាស់ចុន្ទកៈ
តថាគត ល្អិតល្អៃណាស់ តថាគតនឹងសឹង ។ ចុន្ទកៈភិក្ខុដ៏មានអាយុ
ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ
ហើយក្រាលសង្ឃារដ៏មានជាន់ ៤ ថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់សម្រេចនូវសីហសេយ្យា ផ្ទៀងទៅខាងស្តាំ ទ្រង់យកព្រះ
បាទ (ខាងឆ្វេង) ត្រួតលើព្រះបាទ (ខាងស្តាំ) ទ្រង់មានសតិសម្បជញ្ញៈ
ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហ្មឡៃយ នូវឧដ្ឋានសញ្ញា ។ ចំណែកខាងចុន្ទកៈដ៏មាន
អាយុ ក៏អង្គុយនៅចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងទីនោះដែរ ។

[១៦៧] ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់យាងចុះទៅកាន់ស្ទឹងកុកុដា ដែលមានទឹក
ថ្លាឈ្មួង មានទឹកត្រជាក់ រងថ្លា ព្រះតថាគត ជាសាស្តាចារ្យ
មិនមាន បុគ្គលប្រៀបធៀបបាន ក្នុងលោក ព្រះអង្គមានសេចក្តី
លំបាកព្រះកាយ ទ្រង់ស្រង់ សោយស្រេចហើយ ទើបយាងឡើង
មក ព្រះសាស្តា មានភិក្ខុសង្ឃជាបរិវារ គង់នៅត្រង់កណ្តាល ។
ព្រះមានព្រះភាគ ជាសាស្តាស្វែងរកគុណធំ ញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងលោកនេះ ហើយយាងមកកាន់អម្ពវ័ន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អាមន្តយិ ចុន្ទកំ ជាម ភិក្ខុ
 ចតុត្តណំ សន្តរ^(១) មេ និបទ្ឋិ^(២) ។
 សោ ចោទិតោ ភារិតត្តេន ចុន្តោ
 ចតុត្តណំ បត្តិ ទិប្បមេវ ។
 និបទ្ឋិ សត្តា សុកិលន្តរូចោ
 ចុន្តោបិ តត្ថ បមុខេ^(៣) និសីទីតិ ។

[១៦៨] អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាម-
 ន្តេសិ សិយា ខោ បនានន្ត ចុន្តស្ស កម្មារបុត្តស្ស
 កោចិ វិប្បដិសារំ ឧប្បាទហោយ្យ^(៤) តស្ស តេ
 អារុសោ ចុន្ទ អលាភា តស្ស តេ ទុល្លទ្ឋំ យស្ស
 តេ តថាគតោ បច្ឆិមំ បិណ្ណាទាតំ បរិកុញ្ញិត្វា បរិទិត្ត-
 តោតិ ។ ចុន្ទស្ស អានន្ត កម្មារបុត្តស្ស វរំ វិប្បដិ-
 សារោ បដិវិលោទេតព្វោ តស្ស តេ អារុសោ ចុន្ទ
 លាភា តស្ស តេ សុលទ្ឋំ យស្ស តេ តថាគតោ
 បច្ឆិមំ បិណ្ណាទាតំ បរិកុញ្ញិត្វា បរិទិត្តតោ ។ សម្មុខា
 មេ តំ អារុសោ ចុន្ទ ភកវតោ សុតំ សម្មុខា បដិក្កហិតំ

១ ឱ. ម. នត្តរ ។ ២ ម. និសទ្ឋិ ។ ៣ ម. តស្ស សំមុខេ ។ ៤ ម. ឧប្បា-
 ទេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ត្រាស់ហៅភិក្ខុ ឈ្មោះចុន្ទកៈថា អ្នកចូរក្រាលសង្ឃារដី ៤ ជាន់ ឲ្យ
 តថាគតចុះ តថាគតនឹងសឹង ។ ចុន្ទកភិក្ខុនោះ កាលបើព្រះសាស្តា
 ព្រះអង្គមានព្រះហ្វូង្យម្យ៉ាងអប់រំ ទ្រង់ដាស់តឿនហើយ ក្រាលសង្ឃារដី៤
 ជាន់ ដោយឆាប់រហ័ស ។ ព្រះសាស្តា មានព្រះកាយលំបាកក្រែកលែង
 ទ្រង់ផ្ទុំ ចំណែកចុន្ទកភិក្ខុ ក៏អង្គុយចំពោះព្រះភក្រ្ត ក្នុងទីនោះដែរ ។

[១៦៨] ត្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុ មកថា ម្ចាស់អានន្ទ បើមានបុគ្គលណាមួយ ញ៉ាំងសេចក្តីក្តៅ
 ក្រហាយ ឲ្យកើតឡើង ដល់ចុន្ទកម្មារបុត្តថា ម្ចាស់អារុសោចុន្ទ អ្នក
 ឥតលាភ អ្នកបានធ្វើអំពើអាក្រក់ ព្រោះថា ព្រះតថាគត ទ្រង់សោយ
 បិណ្ឌបាត របស់អ្នកជាទីបំផុត ហើយបរិនិព្វាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ
 អ្នក ត្រូវបន្ទោបង់ នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ នៃចុន្ទកម្មារបុត្ត យ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់អារុសោចុន្ទៈ លាភរបស់អ្នកហើយ អ្នកបានល្អហើយ ព្រោះថា
 ព្រះតថាគត ទ្រង់សោយបិណ្ឌបាត របស់អ្នកជាទីបំផុត ហើយបរិនិ-
 ព្វាន ។ ម្ចាស់អារុសោចុន្ទៈ ពាក្យនុ៎ះ អាត្មាបានស្តាប់ ចំពោះព្រះភក្រ្ត
 នៃព្រះមានព្រះភាគ បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្ត នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ទ្វេមេ បិណ្ឌាចារា សមសមប្បលា សមសមវិបាកា^(១)
 អតិរិយ អញ្ញេហិ បិណ្ឌាចារេហិ មហាប្បលតរា ច
 មហានិសំសតរា ចាតិ ។ កតមេ ទ្វេ ។ យញ្ច បិណ្ឌា-
 ចាតំ បរិកុញ្ញិត្វា តថាគតោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ
 អភិសម្ពុជ្ឈតិ យញ្ច បិណ្ឌាចាតំ បរិកុញ្ញិត្វា អនុចាទិសេ-
 សាយ និព្វានធាតុយា បរិនិព្វាយតិ ឥមេ ទ្វេ បិណ្ឌាចា-
 តា សមសមប្បលា សមសមវិបាកា អតិរិយ អញ្ញេហិ
 បិណ្ឌាចារេហិ មហាប្បលតរា ច មហានិសំសតរា ច ។
 អាយុសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ
 ឧបចិតំ វណ្ណសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន
 កម្មំ ឧបចិតំ សុខសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មា-
 របុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ សក្កសំវត្តនិកំ អាយស្មតា
 ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ យសសំវត្តនិកំ
 អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ អធិប-
 តេយ្យសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន
 កម្មំ ឧបចិតន្តិ ។ ចុន្ទស្ស អានន្ទ កម្មារបុត្តស្ស ឯវិ
 វិប្បដិសារោ បដិវិលោទេតញ្ចតិ ។ អថខោ ភករា

១ ឱ. សមាសប្បលា សមាសមវិបាកា ។

ឧទាន បាដលិក្កាមិយវគ្គ ទី ៨ បញ្ចមសូត្រ

បិណ្ឌុបាតពីរនេះ មានផលស្មើ ។ គ្នា មានវិបាកស្មើ ។ គ្នា មាន
 ផលច្រើនផង មានអានិសង្សច្រើនផង ជាងពួកបិណ្ឌុបាតឯទៀត ។
 បិណ្ឌុបាតពីរ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបិណ្ឌុបាត ដែលតថាគត ទ្រង់
 សោយហើយ ត្រាស់ដឹងអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិ ១ បិណ្ឌុបាត ដែល
 តថាគត សោយហើយបរិនិព្វាន ដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ១
 បិណ្ឌុបាតទាំងពីរនេះ មានផលស្មើគ្នា មានវិបាកស្មើគ្នា មាន
 ផលច្រើនផង មានអានិសង្សច្រើនផង ជាងពួកបិណ្ឌុបាតឯទៀត ។
 កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 អាយុ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីពណ៌សម្បុរ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ
 ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ
 សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្នាក់ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្ត
 ដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីយស កម្មដែល
 ចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការៈ
 ជាធំ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកត្រូវបន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់
 ចុន្ទកម្មារបុត្ត ចេញយ៉ាងនេះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ សញ្ញមតោ វេរំ ន ចីយតិ
 កុសលោ ច ជហាតិ ចាបកំ វាគនោសមោហាក្ខយា
 បរិទិត្វតោតិ ។ បញ្ចមំ^(១) ។

[១៦៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា មក-
 ដេសុ ចារិកញ្ចរមាដោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ
 យេន ចាដលិត្តាមោ តទវសវិ ។ អស្សោសុំ ខោ ចាដ-
 លិត្តាមិយា ឧចាសកា ភកវា កិវ មកដេសុ ចារិកញ្ច-
 រមាដោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ចាដលិត្តាមំ
 អនុប្បត្តោតិ ។ អថខោ ចាដលិត្តាមិយា ឧចាសកា
 យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ ចាដលិត្តាមិយា ឧចាសកា ភកវន្តំ ឯតទវោចុំ
 អធិវាសេតុ ដោ ភន្តេ ភកវា អាវសថាការន្តិ ។
 អធិវាសេតិ^(២) ភកវា តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ ចាដ-
 លិត្តាមិយា ឧចាសកា ភកវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា

១ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នត្តិ ។ ២ ឱ. អធិវាសេសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
បុណ្យ រមែងចម្រើន ដល់បុគ្គលអ្នកឲ្យ បុគ្គលអ្នកសង្គ្រោះ រមែងមិន
សន្សំទុកនូវពៀរទេ អ្នកឈ្នាស រមែងលះបង់កម្មដ៏លាមក បុគ្គល
បរិនិព្វាន ព្រោះអស់ទៅនៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

[១៦៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមគធៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ច្រើនរូប
បានទៅដល់បាដលិត្រាម ។ ពួកឧបាសកឧបាសិកាអ្នកបាដលិត្រាមបាន
ឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមគធៈ
ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ឥឡូវនេះ យាងមកដល់បាដលិត្រាមហើយ ។
គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្រាម ចូលទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្រាម អង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទទួលរោងសម្អាក់ នៃពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ណិភាព ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសក
ឧបាសិកាអ្នកបាដលិត្រាមដឹងច្បាស់ថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលហើយ
ក្រោកចាកអាសនៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

យេន អារសថាការំ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា
 សព្វសន្តរី អារសថាការំ សន្តរិត្វា អាសនានិ បញ្ញា-
 បេត្វា ឧទកមណីកំ បដ្ឋបេត្វា តេលប្បដីបំ អាហេ-
 បេត្វា យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋសុ ។ ឯកមន្តំ បិតា
 ខោ ចាដលិត្តាមិយា ឧចាសកា ភក្កវន្តំ ឯតទវោចុំ
 សព្វសន្តរី សន្តតំ ភន្តេ អារសថាការំ អាសនានិ
 បញ្ញត្តានិ ឧទកមណីកំ បតិជ្ជាបិតំ តេលប្បដីហោ
 អាហេបិតោ យស្សនានិ ភន្តេ ភក្កវា កាលំ មញ្ញតីតិ ។
 អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមា-
 នាយ សន្តិ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន អារសថាការំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ចានេ បក្ខាលេត្វា អារស-
 ថាការំ បរិសិត្វា មជ្ឈិមំ ចម្ពំ និស្សាយ បុត្តាភិមុខោ
 និសីទិ ។ ភិក្ខុសង្ឃេបិ ខោ ចានេ បក្ខាលេត្វា
 អារសថាការំ បរិសិត្វា បច្ឆិមំ ភិក្ខុ និស្សាយ បុត្តា-
 ភិមុខោ និសីទិ ភក្កវន្តំយេវ បុត្តិត្វា ។ ចាដ-
 លិត្តាមិយាបិ ខោ ឧចាសកា ចានេ បក្ខាលេត្វា

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ ឆដ្ឋសូត្រ

ហើយចូលទៅឯរោងសម្នាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាលកម្រាល
 ពេញក្នុងរោងសម្នាក់ តាក់តែងអាសនៈ តម្កល់ភាជន៍ទឹក លើកឡើង
 នូវប្រទីបប្រេងហើយ ចូលមកគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលមកដល់
 ក្រាបបូជន៍ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយបិតនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួក
 ឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្តាមិយ បិតនៅ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាប
 បង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រោងសម្នាក់នៃពួក
 ខ្ញុំព្រះអង្គ បានក្រាលកម្រាលពេញហើយ អាសនៈបានតាក់តែងហើយ
 ភាជន៍ទឹកបានតម្កល់ទុកហើយ ទាំងប្រទីបប្រេង ក៏បានលើកឡើងហើយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្គាល់កាលគួរ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ
 ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃ យាងទៅកាន់រោងសម្នាក់ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏លាងព្រះបាទា រួចចូលទៅកាន់រោងសម្នាក់ ទ្រង់
 គង់បែរព្រះកក្រដៅទិសខាងកើត ផ្អែកនឹងសសរកណ្តាល ។ ចំណែក
 ខាងភិក្ខុសង្ឃ លាងជើងរួចហើយ ចូលទៅឯរោងសម្នាក់ អង្គុយបែរ
 មុខទៅទិសខាងកើត ផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងក្រោយ មានព្រះមានព្រះភាគពី
 ខាងមុខ ។ ពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្តាមិយ លាងជើងរួចហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អារសថាការំ បរិសិត្តា បុរត្តិមំ ភិត្តិ និស្សាយ បច្ឆិមា-
ភិមុខា និសីទីសុ ភកវន្តំយេវ បុរត្តិក្ខា ។

[១៧០] អថខោ ភកវា ចាជលិត្តាមិយេ ឧទាសកេ
អាមន្តេសិ បញ្ចមេ កហាបតយោ អាទីនវា ទុស្សីលស្ស
សីលវិបត្តិយា ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធិ កហាបតយោ
ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ បមាទាទិកវណំ មហាតី កោក-
ជាទី និកច្ចតិ អយំ បបមោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស
សីលវិបត្តិយា ។ បុន ច បរំ កហាបតយោ ទុស្សីលស្ស
សីលវិបន្នស្ស ចាបកោ កិត្តិសន្នោ អព្ពក្កតោ អយំ
ទុតិយោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បុន ច
បរំ កហាបតយោ ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ យញ្ញនេរ^(១)
បរិសំ ឧបសង្កមតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ យទិ ព្រាហ្មណា-
បរិសំ យទិ កហាបតិបរិសំ យទិ សមណាបរិសំ អរិសា-
រោ ឧបសង្កមតិ មន្តក្កតោ អយំ តតិយោ អាទីនវោ
ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បុន ច បរំ កហាបតយោ
ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ សម្មន្នោ កាលំ កហេតិ អយំ
ចតុត្តោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។

១ ឱ. យំ យទេវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ចូលទៅឯរោងសម្អាត អង្គុយបែរមុខ ទៅទិសខាងលិច ផ្អែកនឹង
ជញ្ជាំងខាងមុខ មានព្រះមានព្រះភាគ ពីខាងមុខដែរ ។

[១៧០] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅពួកឧបាសក
ឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្រាមមកថា ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ទោសនៃ
សីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលមាន ៥ យ៉ាង ។ ទោស ៥ យ៉ាង
តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
ទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល តែងដល់នូវសេចក្តីវិនាសកោតៈច្រើន ព្រោះ
មានសេចក្តីប្រមាទ ជាហេតុ នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គល
ទ្រុស្តសីល ទី ១ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត កិត្តិស័ព្ទដ៏
អាក្រក់របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល ផ្សាយទៅ នេះជាទោស
នៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល ទី ២ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ
មួយទៀត បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល ចូលទៅរកបរិស័ទណា ។
ទោះខត្តិយបរិស័ទក្តី ព្រាហ្មណបរិស័ទក្តី គហបតិបរិស័ទក្តី សមណ-
បរិស័ទក្តី រមែងមិនភ្លៀវភ្លា មានមុខឱនចុះ នេះជាទោសនៃសីល-
វិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលទី ៣ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយ
ទៀត បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល តែងធ្វើមរណកាលទាំងវង្វេង
នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលទី ៤ ។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

បុន ច បរំ កហាបតយោ ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ
 និរយំ ឧបបន្នតិ អយំ បញ្ចមោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស
 សីលវិបត្តិយា ។ ឥមេ ខោ កហាបតយោ បញ្ច អាទីនវា
 ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បញ្ចមេ កហាបតយោ
 អាទិសំសោ សីលវតោ សីលសម្មទាយ ។ កតមេ បញ្ច ។
 ឥធិ កហាបតយោ សីលវា សីលសម្មន្នោ អប្បមាទា-
 ធិករណំ មហាន្នំ កោកក្ខន្ធន្នំ អធិកច្ឆតិ អយំ បឋមោ
 អាទិសំសោ សីលវតោ សីលសម្មទាយ ។ បុន ច បរំ
 កហាបតយោ សីលវតោ សីលសម្មន្នស្ស កល្យាណោ
 កិត្តិសន្នោ អព្ពក្ខច្ឆតិ អយំ ទុតិយោ អាទិសំសោ
 សីលវតោ សីលសម្មទាយ ។ បុន ច បរំ កហាបតយោ
 សីលវា សីលសម្មន្នោ យញ្ញនេវ បរិសំ ឧបសន្ន័-
 មតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ យទិ ព្រាហ្មណបរិសំ យទិ
 កហាបតិបរិសំ យទិ សមណបរិសំ វិសារនោ ឧប-
 សន្ន័មតិ អមន្ត្តក្ខតោ អយំ តតិយោ អាទិសំសោ សីល-
 វតោ សីលសម្មទាយ ។ បុន ច បរំ កហាបតយោ សីលវា

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ ធម្មសូត្រ

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល
 លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិ-
 បាត នរក នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលទី ៥ ។ ម្នាល
 គហបតីទាំងឡាយ ទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល មាន ៥
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ អានិសង្ស នៃសីលសម្បទា
 របស់បុគ្គលអ្នកមានសីល នេះមាន ៥ យ៉ាង ។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើ
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលមានសីល
 បរិបូណ៌ដោយសីល តែងបានគំនរទ្រព្យច្រើន មានសេចក្តីមិនប្រមាទ ជា
 ហេតុ នេះជាអានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ១ ។
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត កិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះ របស់បុគ្គលមាន
 សីល បរិបូណ៌ដោយសីល តែងខ្វែរខ្វាយទៅ នេះជាអានិសង្ស នៃសីល-
 សម្បទារបស់បុគ្គលមានសីលទី ២ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត
 បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីល ចូលទៅរកបរិស័ទណាៗ ទោះជា
 ខត្តិយបរិស័ទក្តី ព្រាហ្មណបរិស័ទក្តី គហបតិបរិស័ទក្តី សមណបរិស័ទក្តី
 រមែងក្លៀវក្លា មិនមានមុខឱនចុះ នេះអានិសង្សនៃសីលសម្បទា របស់
 បុគ្គលមានសីលទី ៣ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលមាន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

សីលសម្បជ្ជោ អសម្បជ្ជោ កាលំ ករោតិ អយំ
 ចតុត្តោ អាណិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បជ្ជាយ ។
 បុន ច បរំ កហាបតយោ សីលវា សីលសម្បជ្ជោ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មវណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ជតិ អយំ បញ្ចមោ អាណិសំសោ សីលវតោ សីល-
 សម្បជ្ជាយ ។ ឥមេ ខោ កហាបតយោ បញ្ចមេ អាណិ-
 សំសោ សីលវតោ សីលសម្បជ្ជាយាតិ ។

[១៧១] អថខោ ភកវា ចាដលិត្តាមិយេ ឧទាសកេ
 ពហូនេវ វត្តិយោ^(១) ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្តា
 សមាទបេត្តា សមុត្តេជេត្តា សម្បហំសេត្តា ឧយ្យោជេសិ
 អភិក្កុដ្ឋា ខោ កហាបតយោ វត្តិ យស្សនាណិ កាលំ
 មញ្ញថាតិ ។ អថខោ ចាដលិត្តាមិយា ឧទាសកា
 ភកវតោ ភាសិតំ អភិនទ្ធិត្តា អនុមោទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្តា បទក្ខិណំ កត្តា បក្កមីសុ ។
 អថខោ ភកវា អចិរ្យក្កន្តេសុ ចាដលិត្តាមិយេសុ
 ឧទាសកេសុ សុញ្ញាការំ ចារិសិ ។

១ ឱ. ម. នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

សីល បរិបូណ៌ដោយសីល រមែងមិនធ្វើមរណកាល ទាំងវង្វេង នេះជា
 អានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ៤ ។ ម្នាលគហបតី
 ទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីល លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត ក្នុងសុគតិ ស្នាក់ទេវលោក
 នេះជាអានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ៥ ។ ម្នាល
 គហបតីទាំងឡាយ អានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីល
 មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៧១] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញ៉ាំងពួកឧបាសកឧបា-
 សិកា អ្នកបាដលិត្រាម ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីក
 រាយ ដោយធម្មិកថា អស់រាត្រីច្រើន ហើយទ្រង់បញ្ជូនថា ម្នាលគហបតី
 ទាំងឡាយ រាត្រីភ្លឺហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរសម្គាល់កាលគួរនឹងទៅ ក្នុង
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្រាម
 ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះភាសិត នៃព្រះមានព្រះភាគ ក្រោកចាកអាសនៈ
 ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់
 នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ កាលពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្រាម
 ចៀសចេញទៅ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏យាងចូលទៅកាន់សុញ្ញាគារស្ថាន ។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

[១៧២] តេន ខោ បន សមយេន សុដីធរស្សកាវា
មកធមហាមត្តា ចាដលិត្តាមេ នករំ មាបេន្តិ វដ្ឋិដំ បដិ-
ពាហាយ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ទេ-
វតាយោ សហស្សេវ^(១) ចាដលិត្តាមេ វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ ។
យស្មី បទេសេ មហោសក្ខា ទេវតា វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ
មហោសក្ខានំ តត្ថ វញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ
និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មី បទេសេ មជ្ឈិមា ទេវតា
វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ មជ្ឈិមានំ តត្ថ វញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ
ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មី បទេសេ
ដីចា ទេវតា វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ ដីចានំ តត្ថ វញ្ញំ រាជម-
ហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ អទ្ទ-
សា ខោ ភកវា ទិព្វេន ចក្កុជា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាណុ-
សកេន តា ទេវតាយោ សហស្សេវ ចាដលិត្តាមេ
វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិយោ យស្មី បទេសេ មហោសក្ខា
ទេវតា វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ មហោសក្ខានំ តត្ថ វញ្ញំ
រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។

១ ឱ. សហស្សស្សេវ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ ឆដ្ឋសូត្រ

[១៧២] សម័យនោះឯង មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធីនិង
 វស្សការៈ កំពុងកសាងក្រុង ក្នុងប្រទេសបាដលិត្រាម ដើម្បីការពារពួក
 ស្តេចលិច្ឆវី នៅក្នុងដែនវដ្ឋី ។ សម័យនោះឯង ពួកទេវតាជាច្រើនទាំង
 ពាន់ កំណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងបាដលិត្រាម ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិ
 ធំ កំណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជ-
 អាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិធំ រមែងឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសន-
 ដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិ ជាកណ្តាល កំណត់យក
 ទីទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំង-
 ឡាយ មានស័ក្តិ ជាកណ្តាល ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុង
 ប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិទាប កំណត់យកទីទាំងឡាយ
 ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយមានស័ក្តិ
 ទាប ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ មានទិព្វចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ
 បានទ្រង់ឃើញពួកទេវតា ទាំងពាន់នោះ ដែលកំពុងកំណត់យកទីទាំង-
 ឡាយ ក្នុងបាដលិត្រាម ពួកទេវតាមានស័ក្តិធំ កំណត់យកទីទាំងឡាយ
 ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយ មាន
 ស័ក្តិធំ ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

យស្មី បទេសេ មជ្ឈិមា ទេវតា វត្ថុនិ បរិក្កណ្ណានិ មជ្ឈិ-
 មាណំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេស-
 នានិ មាបេតុំ ។ យស្មី បទេសេ ជីចា ទេវតា វត្ថុនិ
 បរិក្កណ្ណានិ ជីចានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ
 នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ អថខោ ភកវា តស្សា
 វត្តិយា បច្ចុសសមយេ បច្ចុដ្ឋាយ អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 អាមន្តេសិ កោ នុ ខោ អានន្ត ចាដលិក្កាមេ នករំ
 មាបេតីតិ ។ សុនីធរស្សកាវា ភន្តេ មកធមហាមត្តា
 ចាដលិក្កាមេ នករំ មាបេន្តិ វដ្ឋិនំ បដិពាហាយាតិ ។
 សេយ្យថាបិ អានន្ត ទេវហិ តាវត្តិសេហិ សទ្ធិ មន្តេត្វា
 ឯវមេវ ខោ អានន្ត សុនីធរស្សកាវា មកធមហាមត្តា
 ចាដលិក្កាមេ នករំ មាបេន្តិ វដ្ឋិនំ បដិពាហាយ ។
 ឥធាហំ អានន្ត អន្ធសំ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាណុសកេន សម្ពហុលា ទេវតាយោ
 សហស្សេវ ចាដលិក្កាមេ វត្ថុនិ បរិក្កណ្ណានិយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ពួកទេវតាមានស័ក្តិជាកណ្តាល កំណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា
 ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិជាកណ្តាល ក៏ឱន
 ទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមាន
 ស័ក្តិទាប កំណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជា
 និងមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិទាប ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាង និវេសន-
 ដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់តើន
 ឡើង ក្នុងបច្ចុសសម័យ នៃរាត្រីនោះហើយ ត្រាស់សួរព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ នរណាហ្ន៎ កំពុងកសាងក្រុង ក្នុងប្រទេសបាដលិ-
 ត្រាម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈ
 និងវស្សការៈកសាងក្រុង ក្នុងបាដលិត្រាម ដើម្បីការពារពួកស្តេចលិច្ឆវី
 ក្នុងដែនវដ្ឋី ។ ម្ចាស់អានន្ទ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈ
 និងវស្សការៈ ហាក់ដូចជាបានប្រឹក្សាគ្នា ជាមួយនឹងពួកទេវតា ក្នុងឋាន
 តាវត្តិវ្យយ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់អានន្ទ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះ
 សុនីធៈ និងវស្សការៈកសាងក្រុងបាដលិត្រាម ដើម្បីការពារពួកស្តេចលិច្ឆវី
 ក្នុងដែនវដ្ឋី ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់អានន្ទ អម្បាញ៉ាមិញនេះ តថាគតមាន
 ទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ បានឃើញពួកទេវតា
 ជាច្រើន ទាំងពាន់ កំពុងកំណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងបាដលិត្រាម ។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

យស្មី បទេសេ មហោសក្ខា ទេវតា វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ
 មហោសក្ខានំ តត្ថ វញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ
 និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មី បទេសេ មជ្ឈិមា ទេវតា វត្ថុនិ
 បរិត្តណ្ណានិ មជ្ឈិមានំ តត្ថ វញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ
 នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មី បទេសេ ដីចា
 ទេវតា វត្ថុនិ បរិត្តណ្ណានិ ដីចានំ តត្ថ វញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ
 ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យាវតា អានន្ទ
 អរិយំ អាយតនំ យាវតា វណិជ្ជប្បថោ ឥទំ អក្កនករំ
 ភរិស្សតិ បូជកេទនំ ។ ចាដលិបុត្តស្ស ខោ អានន្ទ
 តយោ អន្តរាយា ភរិស្សន្តិ អក្កិកោ វា ឧទកកោ វា
 មិថុកេទតោ វាតិ ។

[១៧៣] អថខោ សុនិធរស្សកាវា មកធមហា-
 មត្តា យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧប-
 សង្កមីត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ
 កងំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋសុ ។

ឧទាន បាដលិគ្គាមិយវគ្គ ទី ៨ ធម្មសូត្រ

ពួកទេវតាមានស័ក្តិធំ កំណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្ត
 របស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យមានស័ក្តិធំ ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេ-
 សនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិ ជាកណ្តាល កំ-
 ណត់យកទីទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហា-
 មាត្យ មានស័ក្តិ ជាកណ្តាល ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុង
 ប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិទាប កំណត់យកទីទាំងឡាយ
 ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យមានស័ក្តិទាប ក៏ឱន
 ទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ
 ទីប្រជុំរបស់អរិយបុគ្គល ដែលមានទាំងប៉ុន្មាន ផ្លូវជំនួញ ដែលមានទាំង
 ប៉ុន្មាន ក្រុងបាដលិបុគ្គលនេះ ជានគរដ៏ប្រសើរ និងជាកន្លែងឆ្ងាយបង្វេច
 ទ្រព្យ^១ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្រុងបាដលិបុគ្គល មុខជានឹងមានសេចក្តីអន្តរាយ
 ៣ យ៉ាង គឺអន្តរាយអំពីភ្លើង ១ អំពីទឹក ១ អំពីការបែកចាកគ្នានិងគ្នា ១ ។

[១៧៣] គ្រានោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនិធានិង
 វស្សការៈចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែល
 គួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទើបបិតនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។

១ នគរបាដលិបុគ្គលនេះ ជាកន្លែងសម្រាប់ស្រាយបង្វេចទ្រព្យ របស់បុគ្គលអ្នកមានទ្រព្យ
 គឺជានគរសម្បណិហ្វរហៀរ ដោយទ្រព្យសម្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឯកមន្តំ បិតា ខោ សុនិធរស្សការា មកធមហាមត្តា
 ភកវន្តំ ឯតទវោចំ អធិវាសេតុ នោ ភវំ កោតមោ
 អជ្ជត្តនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃោនាតិ ។ អធិវាសេសិ
 ភកវា តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ សុនិធរស្សការា មក-
 ធមហាមត្តា ភកវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា យេន សកោ
 អាវសថោ តេនុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្វា សកេ
 អាវសថេ បណ្ឌិតំ ខាទនិយំ កោជនិយំ បដិយាទាមេត្វា
 ភកវតោ កាលំ អាហេថេសុំ កាលោ ភោ កោតម និដ្ឋិតំ
 ភត្តន្តិ ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្ត-
 ថីរមាទាយ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃោន យេន សុនិធរស្ស-
 ការានំ មកធមហាមត្តានំ អាវសថោ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ
 សុនិធរស្សការា មកធមហាមត្តា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុ-
 សង្ឃំ បណ្ឌិតេន ខាទនិយេន កោជនិយេន សហត្តា
 សន្តប្បេត្វា សម្បវាវេសុំ^(១) ។ អថខោ សុនិធរស្ស-
 ការា មកធមហាមត្តា ភកវន្តំ ភុត្តារី ឱនីតបត្តចាណី
 អញ្ញតវំ និចំ អាសនំ កហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិសុ ។

១ ម. សន្តប្បេសុំ សម្បវាវេសុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

លុះមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនិធិនិងវស្សការៈបិតនៅ ក្នុងទី
សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា សូមព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន ទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ដើម្បីឆាន់ ក្នុងថ្ងៃនេះ ជា
មួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយភារៈស្ងៀម ។
លំដាប់នោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនិធិនិងវស្សការៈដឹង
ច្បាស់ថា ព្រះមានព្រះភាគ ទទួលនិមន្តន៍ហើយ ក៏ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់
ខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏តាក់តែងខាទនីយភោជនីយាហារ ដ៏ឧត្តម
ក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ហើយក្រាបទូល ភត្តកាលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ
ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលនេះ ជាកាលគួរ ភត្តសម្រេចហើយ ។
គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណ-
សម័យ យាងចូលទៅក្នុងលំនៅ របស់មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះ
សុនិធិនិងវស្សការៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ លុះយាងចូលទៅដល់ហើយ
គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ មហាមាត្យ ក្នុង
ដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនិធិនិងវស្សការៈ ក៏អង្គាសភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជា
ប្រធាន ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ឧត្តម ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ដោយដៃ
ខ្លួនឯង លុះត្រាតែហាមឃាត់ ។ លំដាប់នោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ
ឈ្មោះសុនិធិនិងវស្សការៈ ដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឆាន់រួចហើយ

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តំ

ឯកមន្តំ និសិទ្ធនោ ខោ សុដីធរស្សកាការេ មកធមហា-
មត្តេ ភកវា ឥមាហិ កាថាហិ អនុមោទិ

យស្មី បទេសេ កប្បតិ វាសំ បណ្ឌិតជាតិយោ

សីលវន្តេត្ថ កោដេត្វា សញ្ញតេ ព្រហ្មចារិណេ^(១)

យា តត្ថ ទេវតា អាសុំ តាសំ ទក្ខិណាមាទិសេ

តា បូជិតា បូជយន្តិ មាទិតា មាទយន្តិ ទំ

តតោ ទំ អនុកម្មន្តិ មាតា បុត្តំ ឱវសំ

ទេវតានុកម្មិតោ ចោសោ សទា ភទ្រានិ បស្សតីតិ ។

[១៧៤] អថខោ ភកវា សុដីធរស្សកាការេ មកធមហា-

មត្តានំ ឥមាហិ កាថាហិ អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា

បក្កាមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សុដីធរស្សកាការេ

មកធមហាមត្តា ភកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពទ្ធា

ហោន្តិ យេនជ្ជ សមណោ កោតមោ ទ្វារេន និក្ខ-

មិស្សតិ តំ កោតមទ្វារំ នាម ភវិស្សតិ ។ យេន តិត្តេន

កដ្ឋំ នទី ភវិស្សតិ តំ កោតមតិត្តំ នាម ភវិស្សតីតិ ។

១ ឱ. ម. ព្រហ្មចារិយេ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ ឆដ្ឋសូត្រ

លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រ ក៏កាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ ហើយ
អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ កាលដែលមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះ
សុនីធីនិងវស្សការៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
អនុមោទនា ដោយគាថានេះថា

មនុស្សជាបណ្ឌិតជាត សម្រេចការនៅក្នុងប្រទេសណា រមែងញ៉ាំង
ពួកបុគ្គលអ្នកមានសីល សង្រួម ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ឲ្យបរិភោគ
ក្នុងប្រទេសនោះ ហើយបានឧទ្ទិសផលទក្ខិណាទាន ចំពោះពួក
ទេវតាដែលនៅ ក្នុងប្រទេសនោះ ទេវតាទាំងនោះ ដែលបណ្ឌិត
នោះ បូជាហើយ រមែងបូជាគេវិញ្ញ ដែលរាប់អានហើយ រមែងរាប់
អានគេវិញ្ញ តែងអនុគ្រោះបណ្ឌិតនោះ ព្រោះទក្ខិណានុប្បទាន
នោះ ដូចមាតាអនុគ្រោះបុត្ត ដែលកើតអំពីទ្រូង បុរសដែល
ទេវតាអនុគ្រោះហើយ តែងឃើញសេចក្តីចម្រើន សព្វកាល ។

[១៧៤] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុមោទនាដោយគាថាទាំង
នេះចំពោះមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធីនិងវស្សការៈរួចហើយ
ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ យាងចេញទៅ ។ សម័យនោះឯង មហាមាត្យ
ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធីនិងវស្សការៈ ដើរតាមក្រោយៗ នៃព្រះមាន
ព្រះភាគ ហើយគិតថា ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះសមណគោតម នឹងយាងចេញទៅ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

អថខោ ភកវា យេន ធារេន និក្ខមិ តំ កោតមទ្ធារំ នាម
អហោសិ ។ អថខោ ភកវា យេន កង្ការំ នទី តេនុប-
សង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន កង្ការំ នទី បូរា
ហោតិ សមតិគ្គិកា កាកាហេយ្យា ។ អប្បេកច្ចេ
មនុស្សា នារំ បរិយេសន្តិ អប្បេកច្ចេ ឧទ្យុម្បំ បរិយេ-
សន្តិ អប្បេកច្ចេ កុល្លំ ពន្ធន្តិ អចារា ចារំ កន្តុកាមា ។
អថខោ ភកវា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ
សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ
សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេរំ កង្កាយ នទិយា ឱរិមតិវា អន្តរហិ-
តោ ចារិមតិវេ បច្ចុដ្ឋាសិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន ។ អទ្ធិសា
ខោ ភកវា តេ មនុស្សេ អប្បេកច្ចេ នារំ បរិយេសន្តេ
អប្បេកច្ចេ ឧទ្យុម្បំ បរិយេសន្តេ អប្បេកច្ចេ កុល្លំ
ពន្ធន្តេ អចារា ចារំ កន្តុកាមេ ។ អថខោ ភកវា
ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យេ តរន្តិ អន្តារំ សរំ
សេតុំ កត្វាន វិសដ្ឋ បល្លុលានិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

តាមទ្វារណា ទ្វារនោះនឹងបានឈ្មោះថា គោតមទ្វារ ។ ព្រះអង្គនឹងធ្ងន់
 ទន្ទេគង្គា តាមកំពង់ណា កំពង់នោះនឹងបានឈ្មោះថា គោតមតិគ្គៈ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងចេញទៅ តាមទ្វារណា ទ្វារ
 នោះ បានឈ្មោះថា គោតមទ្វារ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ទន្ទេគង្គា ។ សម័យនោះឯង ទន្ទេគង្គាមានទឹក
 ពេញព្រៀបស្មើនឹងមាត់ច្រាំង ល្មមក្អែកឱនដឹកបាន ។ ពួកមនុស្សខ្លះ
 ស្វែងរកទឹក ខ្លះស្វែងរកផែ ខ្លះចង់ក្បួន ប្រាថ្នាដើម្បីធ្ងន់ អំពីគ្រឿយ
 ខាងអាយ ទៅកាន់គ្រឿយខាងនាយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់បាត់ព្រះអង្គ អំពីគ្រឿយអាយនៃទន្ទេគង្គា ទៅប្រាកដនៅគ្រឿយ
 ខាងនាយ ជាមួយនឹងកិក្ខុសង្ឃ ដូចបុរសមានកម្លាំង លាដៃ ដែលបត់
 ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃ ដែលលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 បានឃើញពួកមនុស្សទាំងនោះ ខ្លះកំពុងស្វែងរកទឹក ខ្លះកំពុងស្វែងរក
 ផែ ខ្លះកំពុងចង់ក្បួន ប្រាថ្នាដើម្បីធ្ងន់ អំពីគ្រឿយខាងអាយ ទៅកាន់
 គ្រឿយខាងនាយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកជនណា ធ្ងន់ទន្ទេដ៏ជ្រៅទូលាយបាន ពួកជន
 នោះឯង លុះតែធ្វើស្តាន រំលងទំនាបទាំងឡាយ

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស សត្តមសុត្តំ

កុល្លញ្ញំ ជនោ ពន្ធតិ

តិណ្ណា^(១) មេធាវិជោ ជនាតិ ។ ឆដ្ឋំ^(២) ។

[១៧៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា កោស-
 លេសុ អន្ធានមត្តប្បដិបន្នោ ហោតិ អាយស្មតា ជាក-
 សមាលេន បច្ឆាសមណោ ។ អន្ធិសា ខោ អាយស្មា
 ជាកសមាលោ អន្តរាមត្តេ ទ្វិជាបថំ ទិស្វាន ភក្កវន្តំ
 ឯតទរោច អយំ ភន្តេ ភក្កវា បន្នោ ឥមិជា កច្ឆាមាតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ ភក្កវា អាយស្មន្តំ ជាកសមាលំ ឯតទរោច អយំ
 ជាកសមាល បន្នោ ឥមិជា កច្ឆាមាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
 អាយស្មា ជាកសមាលោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អយំ ភន្តេ
 ភក្កវា បន្នោ ឥមិជា កច្ឆាមាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភក្កវា
 អាយស្មន្តំ ជាកសមាលំ ឯតទរោច អយំ ជាកសមាល
 បន្នោ ឥមិជា កច្ឆាមាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ជាក-
 សមាលោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អយំ ភន្តេ ភក្កវា បន្នោ
 ឥមិជា កច្ឆាមាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ
 ជាកសមាលំ ឯតទរោច អយំ ជាកសមាល បន្នោ

១ ម. និតិណ្ណា ។ ២ ឱ. ម. ឆដ្ឋន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ សត្តមសូត្រ

សេចក្តីពិតថា ជនធម្មតា តែងចងក្បូន ទើបឆ្លងទៅបាន ចំណែកជន
 ជាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ (មិនបាច់ក្បូន) ក៏ឆ្លងទៅបាន ។ សូត្រទី ៦ ។

[១៧៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ក្នុងដែនកោសល មានព្រះនាគសមាល ដ៏មាន
 អាយុ ជាបច្ឆាសមណៈ ។ នាគសមាលដ៏មានអាយុ បានឃើញផ្លូវបែក
 ជាពីរ ត្រង់ចន្លោះផ្លូវ លុះបានឃើញហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគដ៏ចម្រើន នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះ ។
 កាលព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់នាគសមាល
 នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះវិញ ។ ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈពីរដងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏
 ចម្រើន នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹង
 ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ អស់វារៈពីរដងថា ម្ចាស់នាគសមាល នេះ
 ផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះវិញ ។ ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំ
 ទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈបីដងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគដ៏ចម្រើន
 នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះ
 នាគសមាលដ៏មានអាយុ អស់វារៈបីដងថា ម្ចាស់នាគសមាស នេះផ្លូវ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឥមិណ កច្ឆាមាតិ ។ អថខោ អាយស្មា ឆាតសមាលោ
 ភកវតោ បត្តចីវរំ តត្ថេវ ធមាយំ និក្ខមិត្វា បក្កាមិ ឥទំ
 កន្តេ ភកវា បត្តចីវរន្តិ ។ អថខោ អាយស្មតោ ឆាតស-
 មាលស្ស តេន បន្ទេន កច្ឆន្តស្ស អន្តរាមក្កេ ចោរា
 និក្ខមិត្វា ហត្ថេហិ វា ចាទេហិ វា អាគោដេសុំ បត្តញ្ច
 ភិទ្ធិសុ សង្ឃាជិញ្ច វិច្ឆាលេសុំ ។ អថខោ អាយស្មា
 ឆាតសមាលោ ភិទ្ទេន បត្តេន វិច្ឆាលិតាយ សង្ឃាជិ-
 យា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ
 អាយស្មា ឆាតសមាលោ^(១) ឯតទរោច ឥធម មយ្ហំ
 កន្តេ តេន បន្ទេន កច្ឆន្តស្ស អន្តរាមក្កេ ចោរា និក្ខមិ-
 ត្វា ហត្ថេហិ ច ចាទេហិ ច អាគោដេសុំ បត្តញ្ច
 ភិទ្ធិសុ សង្ឃាជិញ្ច វិច្ឆាលេសុន្តិ ។ អថខោ ភកវា
 ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ
 សទ្ធិ ចរមេកតោ វសំ មិស្សោ អញ្ញជនេន វេទក្ខ
 វិទ្វា បជហាតិ ចាបកំ កោព្ពោ ទីរបកោវ និទ្ទកន្តិ ។
 សត្តមំ^(២) ។

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ ភកវន្តន្តិ អត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. សត្តមន្តិ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

យើងទៅតាមផ្លូវនេះវិញ ។ គ្រានោះ ព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុ
 ដាក់ចោលបាត្រនិងចីវរ របស់ព្រះមានព្រះភាគ លើផែនដី ក្នុងផ្លូវនោះ
 ឯង ហើយចេញទៅ ដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចម្រើន
 នេះបាត្រនិងចីវរ ។ លំដាប់នោះ កាលព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុ
 ដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ពួកចោរ ត្រង់ចន្លោះផ្លូវ ចេញមក ទះទាត់ដោយ
 ដៃខ្លះ ជើងខ្លះ ហើយបំបែកបាត្រ ហែកទាំងសង្ស្រាដីចោល ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ កាលបើបាត្របែក រហែកសង្ស្រាដី
 ហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះនាគសមាល
 ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ពួកចោរត្រង់ចន្លោះ
 ផ្លូវ ស្រាប់តែចេញមក ទះទាត់ដោយដៃខ្លះ ជើងខ្លះ បំបែកទាំងបាត្រ
 ហែកទាំងសង្ស្រាដីចោលអស់ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្ធិឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលអ្នកដល់ នូវវេទគឺមគ្គផល ជាអ្នកចេះដឹង កាលត្រាច់ទៅជាមួយ
 (នឹងជនពាល) ច្រឡំក្រឡំដោយជនដទៃ រមែងលះបង់បាបកម្មបាន
 ដូចសត្វក្រៀលផឹកនូវទឹកដោះស្រស់លះបង់ទឹកស្អីង ។ សូត្រទី ៧ ។

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

[១៧៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្តិ-
យំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុ ចាសាទេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន វិសាខាយ មិការមាតុយា នត្តា កាល-
កតា ហោតិ បិយា មនាថា ។ អថខោ វិសាខា-
មិការមាតា អលូវត្តា អលូកេសា ទិវាទិវស្ស យេន
ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្តា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្តំ ខោ វិសាខំ មិករ-
មាតវំ ភក្កវា ឯតទរោច ហន្ធកុតោ នុ ត្វំ វិសាខេ
អាភច្ឆសិ អលូវត្តា អលូកេសា ឥធូបសង្កត្តា ទិវាទិវ-
ស្សាតិ ។ នត្តា មេ ភន្តេ បិយា មនាថា កាលកតា
តេនាហំ អលូវត្តា អលូកេសា ឥធូបសង្កត្តា ទិវាទិវ-
ស្សាតិ ។ ឥច្ឆេយ្យាសិ ត្វំ វិសាខេ យាវតិកា សាវត្តិយា
មនុស្សា តាវតិកេ បុត្តេ ច នត្តារោ ចាតិ ។ ឥច្ឆេយ្យាហំ
ភន្តេ ភក្កវា យាវតិកា សាវត្តិយា មនុស្សា តាវតិកេ
បុត្តេ ច នត្តារោ ចាតិ ។ កីវពហុកា បន វិសាខេ សា-
វត្តិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោជ្ជិតិ ។ ទសបិ
ភន្តេ សាវត្តិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោជ្ជិ

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គទី ៨ អដ្ឋមសូត្រ

[១៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើប្រាសាទរបស់មិគារមាតា ក្នុងបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យ នោះឯង ចៅស្រីជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត របស់នាងវិសាខាមិគារមាតា ធ្វើ មរណភាព ។ គ្រានោះ វិសាខាមិគារមាតា មានសំពត់សើម សក់សើម ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគទាំងថ្ងៃត្រង់ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាងវិសាខាមិគារមាតា អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់វិសាខា ចុះនាងមកពីណា មានសំពត់សើម សក់សើម ចូលមកក្នុងទីនេះទាំងថ្ងៃ ត្រង់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចៅស្រីជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះ អង្គ ធ្វើមរណភាព ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គ មានសំពត់សើម សក់សើម ចូលមកក្នុងទីនេះទាំងថ្ងៃត្រង់ ។ ម្ចាស់វិសាខា មនុស្សក្នុងក្រុង សាវត្ថី មានចំនួនប៉ុន្មាន នាងចង់បានកូននិងចៅចំនួនប៉ុណ្ណោះឬ ។ បពិត្រ ព្រះមានព្រះភាគដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថីមានចំនួនប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គ ចង់បានកូននិងចៅចំនួនប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់វិសាខា ចុះមនុស្សទាំងឡាយ ក្នុងក្រុងសាវត្ថីជាច្រើន តែងធ្វើមរណភាពរាល់ៗ ថ្ងៃប៉ុន្មាននាក់ ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថីធ្វើមរណភាពរាល់ៗ ថ្ងៃ ១០នាក់ខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

នវបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ
 កហេន្តិ អដ្ឋបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ
 កាលំ កហេន្តិ សត្តបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា
 ទេវសិកំ កាលំ កហេន្តិ ធម្មិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុ-
 ស្សា ទេវសិកំ កាលំ កហេន្តិ បញ្ចបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា
 មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ កហេន្តិ ចត្តារោបិ ភន្តេ
 សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ កហេន្តិ តយោបិ
 ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ កហេន្តិ
 ទ្វេបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ កហេ-
 ន្តិ ឯកោបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ
 កហេតិ អវិត្តា ភន្តេ សាវត្ថិ មនុស្សាហិ កាលំ កហេ-
 ន្តេហិ តិ ។ តំ កី មញ្ញសិ វិសាខេ អបិ នុ តំ កទាចិ
 ករហាចិ អល្ហវត្តា^(១) វា ភវយ្យាសិ អល្ហកេសា^(២)
 វាតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ អលំ មេ ភន្តេ តាវ ពហុកេ-
 ហិ បុត្តេហិ ច នត្តារោហិ ចាតិ ។ យេសំ ខោ វិសាខេ

១ ឱ. ម. អនល្ហវត្តា ។ ២ ឱ. ម. អនល្ហកេសា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗ ថ្ងៃ ៩
 នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗ
 ថ្ងៃ ៨ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណ-
 ភាពរាល់ ៗ ថ្ងៃ ៧ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី
 ធ្វើមរណភាពរាល់ៗ ថ្ងៃ ៦ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុង
 សាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗថ្ងៃ ៥ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្ស
 ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗថ្ងៃ ៤នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗថ្ងៃ ៣ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗថ្ងៃ ២ នាក់ខ្លះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណភាពរាល់ៗថ្ងៃ តែ
 ម្នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកមនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ចេះតែធ្វើមរណ-
 ភាពមិនដែលស្ងាត់ទេ ។ ម្នាលវិសាខា នាងសម្គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះ
 នាងជាអ្នកមានសំពត់សើម សក់សើម ក្នុងកាលម្តងៗទេឬ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះ មិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះ
 អង្គ ល្មមត្រឹមតែកូននិងចៅច្រើនប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលវិសាខា បុគ្គលណា

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

សតំ បិយានិ សតំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ នវុតិ បិយានិ
 នវុតិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ អសីតិ បិយានិ អសីតិ
 តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ សត្តតិ បិយានិ សត្តតិ តេសំ
 ទុក្ខានិ យេសំ សដ្ឋិ បិយានិ សដ្ឋិ តេសំ ទុក្ខានិ
 យេសំ សដ្ឋិ បិយានិ សដ្ឋិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ
 បញ្ញាសំ បិយានិ បញ្ញាសំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ចត្តា-
 ឡីសំ បិយានិ ចត្តាឡីសំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ
 តីសំ បិយានិ តីសំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ វីសំ^(១)
 បិយានិ វីសំ^(១) តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ទស បិយានិ
 ទស តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ នវ បិយានិ នវ តេសំ
 ទុក្ខានិ យេសំ អដ្ឋ បិយានិ អដ្ឋ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ
 សត្ត បិយានិ សត្ត តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ឆ បិយានិ
 ឆ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ បញ្ច បិយានិ បញ្ច តេសំ
 ទុក្ខានិ យេសំ ចត្តារិ បិយានិ ចត្តារិ តេសំ ទុក្ខានិ
 យេសំ តីណិ បិយានិ តីណិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ

១. ១. ម. វីសតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ទ្វេ បិយានិ ទ្វេ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ឯកំ បិយំ
 ឯកំ តេសំ ទុក្ខំ យេសំ នត្ថិ បិយំ នត្ថិ តេសំ ទុក្ខំ
 អសោកា តេ វិរាជា អនុបាយាសាតិ វរោមីតិ ។
 អថខោ ភក្កវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
 ឧទានំ ឧទានេសិ

យេកេចិ សោកា បរិទេវិតា វា
 ទុក្ខា ច លោកស្មី អនេករូទា
 បិយំ បដិច្ច កវន្តិ ឯតេ
 បិយេ អសន្តេ ន កវន្តិ ឯតេ ។
 តស្មា ហិ តេ សុខិណោ វិតសោកា
 យេសំ បិយំ នត្ថិ កុហិត្វិ លោកេ
 តស្មា អសោកំ វិរជំ បត្តយាណោ
 បិយំ ន កយិរាថ កុហិត្វិ លោកេតិ ។

អដ្ឋមំ^(១) ។

[១៧៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា រាជ-
 តហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ

១ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

មានវត្តជាទីស្រឡាញ់ ២ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ២ បុគ្គលណា
 មានវត្តជាទីស្រឡាញ់ ១ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ១ បុគ្គលណា
 មិនមានវត្តជាទីស្រឡាញ់ បុគ្គលនោះ ក៏មិនមានសេចក្តីទុក្ខសោះដែរ
 តថាគត ទើបពោលថា បុគ្គលទាំងនោះ ជាអ្នកមិនមានសោក ជាបុគ្គល
 ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ។ លុះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្តិឧទាន
 នេះ ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្តីសោកក្តី សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលក្តី ណាមួយ ឬសេចក្តីទុក្ខ ជាច្រើន
 យ៉ាង ក្នុងលោក ធម៌ទាំងនុ៎ះ រមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យសត្វ
 និងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ កាលបើមិនមានសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់
 ធម៌ទាំងនុ៎ះ ក៏រមែងមិនមាន ។ ព្រោះហេតុនោះឯង បុគ្គលណា មិន
 មានសត្វនិងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងលោកណាមួយទេ បុគ្គលនោះ
 ទើបមានសេចក្តីសុខ ប្រាសចាកសេចក្តីសោក ព្រោះថា បុគ្គលប្រាថ្នា
 សេចក្តីមិនសោក និងការប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស មិនគប្បីធ្វើសត្វ
 និងសង្ខារ ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងលោកណាមួយឡើយ ។ សូត្រទី ៨ ។

[១៧៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 គង់ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន កលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស នវមសុត្តំ

អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្តា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ
ភក្កវន្តំ ឯតទោច បរិទិព្វានកាលោ មេទានិ សុក-
តាតិ ។ យស្សទានិ តំ ទព្វ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ
អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ ឧដ្ឋាយាសនា ភក្កវន្តំ អភិ-
វាទេត្តា បទក្ខិណំ កត្តា វេហាសំ អព្ពក្កដ្ឋា អាកាសេ
អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្តា តេជោជានតំ សមាបច្ឆិ-
ត្តា វុដ្ឋហិត្តា បរិទិព្វាយិ ។ អថខោ អាយស្មតោ ទព្វ-
ស្ស មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ពក្កដ្ឋា អាកាសេ អន្ត-
លិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្តា តេជោជានតំ សមាបច្ឆិត្តា
វុដ្ឋហិត្តា បរិទិព្ពតស្ស សរិស្ស ឈាយមាទស្ស ឧយ្ហ-
មាទស្ស នេវ នារិកា បញ្ញាយតិ^(១) ន មសិ^(២) ។
សេយ្យថាបិ នាម សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា ឈាយមា-
ទស្ស ឧយ្ហមាទស្ស នេវ នារិកា បញ្ញាយតិ ន មសិ
ឯវមេវ អាយស្មតោ ទព្វស្ស មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ
អព្ពក្កដ្ឋា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្តា

១ ឱ. ម. បញ្ញាយិត្ត ។ ២ ម. មសិ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ នវមសូត្រ

ព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 ព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះសុគត ឥឡូវនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វាន របស់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ទព្វៈ អ្នកសម្គាល់កាលគួរនឹងបរិនិព្វាន ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ
 ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយ
 ពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយទើប
 បរិនិព្វាន ។ គ្រាកាលព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ហោះទៅឯអាកាស
 អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយ
 បរិនិព្វាន សរីរៈ បណ្តាលភ្លើងឆាបឆេះ ទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កម្ទេច
 ធាតុក៏មិនប្រាកដ ។ ដូចសប្បិប្បប្រេង កាលបើភ្លើងឆាបឆេះ ទាំងផេះ
 ក៏មិនប្រាកដ កម្ទេចក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងណា កាលព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏
 មានអាយុ ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

តេជោធាតុំ សមាបដ្ឋិត្វា វុដ្ឋហិត្វា បរិនិព្វុតស្ស សរីរស្ស
ឈាយមាណស្ស ឧយ្ហមាណស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយិត្ត
ន មសីតិ ។ អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អភេទិ កាយោ និរោទិសញ្ញា វេទនាបីតិទហំសុ^(១) សព្វា
រូបសមីសុ សដ្ឋារា វិញ្ញាណំ អត្តមាតមាតិ ។ នវមំ^(២) ។

[១៧៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្តិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តត្រ
ខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ
ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកវា ឯតទវោច ទព្វស្ស
ភិក្ខុវេ មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ពក្កដ្ឋា អាកាសេ អន្ត-
លិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា តេជោធាតុំ សមាបដ្ឋិត្វា
វុដ្ឋហិត្វា បរិនិព្វុតស្ស សរីរស្ស ឈាយមាណស្ស ឧយ្ហមា-
ណស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយិត្ត ន មសិ សេយ្យថាបិ
នាម សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា ឈាយមាណស្ស
ឧយ្ហមាណស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយតិ ន មសិ ឯវមេវ
ភិក្ខុវេ ទព្វស្ស មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ពក្កដ្ឋា

១ វេទនាសីតភវីស្វតិ អដ្ឋកថាយំ ។ ២ ឱ. ម. នវមន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយបរិនិព្វាន សរីរៈ ក៏បណ្តាលភ្លើង ឆាប
ឆេះ ទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កម្ទេចធាតុ ក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងនោះដែរ ។
លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់
បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

រាងកាយ (របស់ទព្វមល្លបុត្ត) បែកធ្លាយហើយ សញ្ញាក៏
រលត់ វេទនាទាំងអស់ ក៏ត្រូវជាក់ សង្ខារធម៌ទាំងឡាយ ក៏
ស្ងប់រម្ងាប់ វិញ្ញាណក៏ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ។ សូត្រទី ៩ ។

[១៧៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុង
ទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ កាលទព្វមល្លបុត្ត ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុង
អាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយបរិនិព្វាន សរីរៈ
បណ្តាលភ្លើងឆាបឆេះ ទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កម្ទេចធាតុក៏មិនប្រាកដ ដូច
សប្បិប្បប្រេង កាលបើភ្លើងឆាបឆេះទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កម្ទេចក៏មិនប្រា-
កដយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលទព្វមល្លបុត្ត ហោះទៅឯអាកាស

ឧទានេ អដ្ឋមស្ស បាដលិត្តាមិយវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

អាណាសេ អន្តលិកេ បល្ល័ង្កេន និសីទិត្វា តេដោណតំ
សមាបដ្ឋិត្វា បរិនិព្វតស្ស សរីរស្ស ឈាយមាណស្ស
ឧយ្ហមាណស្ស នេវ នារិកា បញ្ញាយិត្ត ន មសីតិ ។
អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ
ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អយោយនហតស្សេវ ដលតោ ជាតវេទស្ស
អនុបុព្វបសន្តស្ស យថា ន ញាយតេ កតិ
ឯវំ សម្មារិមុត្តានំ កាមពន្លោយតារិទំ
បញ្ញាបេតុំ កតិ នត្តិ បត្តានំ អថលំ សុខន្តិ ។

ទសម៍^(១) ។

បាដលិត្តាមិយវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

និព្វានា ចតុរោ វុត្តា ចុន្ទោ ចាដលិត្តាមិយា
ទ្វិធាបថោ វិសាខា ច ទព្វេន ច សហ តេ ទសាតិ ។

១ ឱ. ម. ទសមន្តិ នត្តិ ។

ឧទាន បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ ទសមសូត្រ

អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយ
 បរិនិព្វាន សរីរៈ ក៏បណ្តាលភ្លើងឆាបឆេះទាំងផេះ ក៏មិនប្រាកដ កម្ទេច
 ធាតុ ក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា
 បុគ្គល រមែងមិនដឹងគតិ របស់ភ្លើងកំពុងឆេះ និងដុំដែកដែលគេដំ
 ហើយ ដែលរលត់ទៅ ដោយលំដាប់ យ៉ាងណាមិញ គតិរបស់
 ពួកលោក អ្នករួចស្រឡះចាកកិលេស ដោយប្រពៃ អ្នកឆ្លងចាក
 ចំណងនិងឱយៈគឺកាម ដល់នូវសេចក្តីសុខ មិនញាប់ញ័រ រមែង
 មិនអាចដឹងបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ បាដលិត្តាមិយវគ្គ ទី ៨ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីព្រះនិព្វាន ៤ លើក អំពីចុន្ទកម្មារបុត្ត ១ អំពីពួកឧបាសក
 ឧបាសិកា អ្នកបាដលិត្រាម ១ អំពីផ្លូវបែកជាពីរ ១ អំពីនាងវិសាខា ១
 ព្រមទាំងព្រះថេរៈទព្វមល្លបុត្ត ២ លើក រួមជា ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

វត្តមិទំ បបមំ វរពោធិ
 វត្តមិទំ ទុតិយោ^(១) មុច្ឆុលិធ្លោ
 នន្ទកវត្តវរោ តតិយោ
 មេឃិយវត្តវរោ^(២) ចតុត្តោ
 បញ្ចមវត្តវន្តិ សោណោ
 ឆដ្ឋមវត្តវន្តិ ជច្ឆុធ្លោ
 សត្តមវត្តវន្តិ ច ច្ចុឡោ
 បាដលិតាមិយវដ្ឋមវត្តោ^(៣) ។
 អសីតិអន្ទនកសុត្តវំ^(៤)
 វត្តមិទដ្ឋមំ សុរិកត្តំ
 នស្សិតំ ចក្កុមតា វិមលេន
 សទ្ធា ហិ តំ ឧទានន្តិទមាហូតិ^(៥) ។

ឧទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ឯត្តន្តវេ ចសទ្ធោ ។ ២ ម. ច សោណំ ឆដ្ឋមវត្តវំ តុតមន្ទោ ។ ៣ ម.
 បាដលិតាមវដ្ឋមវត្តោ ។ ៤ ម. អសីតិមន្ទនកសុត្តំ វរវត្តមឆដ្ឋកំ ។ ៥ ម. អត្តាយេតំ
 ឧទានិមតិមាហូ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ពោធិវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ១ មុច្ចុលិន្ទវគ្គ ជាវគ្គទី ២
 នន្ទកវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៣ មេឃិយវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៤
 សោណាត្ថេវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៥ ជច្ចុន្ទវគ្គដ៏ប្រសើរ ជា
 វគ្គទី ៦ ចូឡវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៧ បាដលិគ្គាមិយវគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៨ ។ វគ្គទាំង ៨ នេះ មានសូត្រ ដ៏ប្រសើរ
 ៨០ មិនខ្លះ ដែលលោកចែកទុកហើយ ដោយប្រពៃមែនពិត
 ព្រះសូត្រណា ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាសចាកមន្ទិល មានចក្ខុ
 ទ្រង់សម្តែងហើយ បណ្ឌិតទាំងឡាយ អ្នកមានសទ្ធា បាន
 ពោលព្រះសូត្រនោះ ថាជាឧទាន ។

ចប់ ឧទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាហោ

បឋមោ ភាគោ

មាតិកា

អង្កេ

ខុទ្ទកបាហេ	សរណគមនំ	១
	ទសសិក្ខាបទំ.....	១
	ទ្វត្តីសាការោ.....	២
	សាមណេរវប្បញ្ញា.....	៣
	មង្គលសុត្តំ	៤
	រតនសុត្តំ.....	៦
	តិរោកុខ្ខកណ្ណំ.....	១២
	និជិកណ្ណំ.....	១៥
	ករណីយមេត្តិសុត្តំ.....	១៨
ធម្មបទគាថាយ	យមកវគ្គោ បឋមោ	២១
	អប្បមាទវគ្គោ ទុតិយោ	២៥
	បិត្តវគ្គោ តតិយោ	២៨

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ
ភាគទី ១

	មាតិកា	ទំព័រ
ខុទ្ទកបាឋ	សរណគមន៍.....	១
	សិក្ខាបទ ១០.....	១
	អាការៈ ៣២.....	២
	សាមណេរប្បញ្ញា.....	៣
	មង្គលសូត្រ.....	៤
	រតនសូត្រ.....	៦
	តិរោកុខ្ខកណ្ណ.....	១២
	និជិកណ្ណ.....	១៥
	ករណីយមេត្តិសូត្រ.....	១៨
ធម្មបទគាថា	យមកវគ្គ ទី ១.....	២១
	អប្បមាទវគ្គ ទី ២.....	២៥
	បិត្តវគ្គ ទី ៣.....	២៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

ធម្មបទគាថាយ	បុប្ផវគ្គោ ចតុត្ថោ.....	៣០
	ពាលវគ្គោ បញ្ចមោ.....	៣៤
	បណ្ឌិតវគ្គោ ឆដ្ឋោ.....	៣៧
	អរហន្តវគ្គោ សត្តមោ.....	៤០
	សហស្សវគ្គោ អដ្ឋមោ.....	៤៣
	បាបវគ្គោ នវមោ.....	៤៦
	ទណ្ឌវគ្គោ ទសមោ.....	៤៩
	ជរាវគ្គោ ឯកាទសមោ.....	៥២
	អត្តវគ្គោ ទ្វាទសមោ.....	៥៥
	លោកវគ្គោ តេរសមោ.....	៥៧
	ពុទ្ធវគ្គោ ចុទ្ធសមោ.....	៥៩
	សុខវគ្គោ បណ្ណរសមោ.....	៦៣
	បិយវគ្គោ សោឡសមោ.....	៦៥
	កោធវគ្គោ សត្តរសមោ.....	៦៧
	មលវគ្គោ អដ្ឋារសមោ.....	៧០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ធម្មបទគាថា	បុប្ផវគ្គ ទី ៤.....	៣០
	ពាលវគ្គ ទី ៥.....	៣៤
	បណ្ឌិតវគ្គ ទី ៦.....	៣៧
	អរហន្តវគ្គ ទី ៧.....	៤០
	សហស្សវគ្គ ទី ៨.....	៤៣
	បាបវគ្គ ទី ៩.....	៤៦
	ទណ្ឌវគ្គ ទី ១០.....	៤៩
	ជរាវគ្គ ទី ១១.....	៥២
	អត្តវគ្គ ទី ១២.....	៥៥
	លោកវគ្គ ទី ១៣.....	៥៧
	ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤.....	៥៩
	សុខវគ្គ ទី ១៥.....	៦៣
	បិយវគ្គ ទី ១៦.....	៦៥
	កោធវគ្គ ទី ១៧.....	៦៧
	មលវគ្គ ទី ១៨.....	៧០

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

ធម្មបទគាថាយ	ធម្មដ្ឋវគ្គោ	ឯកុនវីសតិមោ.....	៧៥
	មគ្គវគ្គោ	វីសតិមោ.....	៧៨
	បកិណ្ណកវគ្គោ	ឯកវីសតិមោ.....	៨១
	និរយវគ្គោ	ទ្វាវីសតិមោ.....	៨៥
	នាគវគ្គោ	តេវីសតិមោ.....	៨៨
	តណ្ហាវគ្គោ	ចតុវីសតិមោ.....	៩១
	ភិក្ខុវគ្គោ	បញ្ចវីសតិមោ.....	៩៨
	ព្រាហ្មណាវគ្គោ	ឆត្វីសតិមោ.....	១០២

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧទានំ

ឧទានេ	បឋមស្ស	ពោធិវគ្គស្ស	បឋមសុត្តំ.....	១១៣
			ទុតិយសុត្តំ.....	១១៤
			តតិយសុត្តំ.....	១១៦
			ចតុត្ថសុត្តំ.....	១១៨
			បញ្ចមសុត្តំ.....	១១៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ធម្មបទគាថា	ធម្មដ្ឋវគ្គ	ទី ១៩	៧៥
	មគ្គវគ្គ	ទី ២០	៧៨
	បកិណ្ណកវគ្គ	ទី ២១	៨១
	និរយវគ្គ	ទី ២២	៨៥
	នាគវគ្គ	ទី ២៣	៨៨
	តណ្ហាវគ្គ	ទី ២៤	៩១
	កិក្ខុវគ្គ	ទី ២៥	៩៨
	ព្រាហ្មណវគ្គ	ទី ២៦	១០២

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧទាន

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១	បឋមសូត្រ.....	១១៣
	ទុតិយសូត្រ	១១៤
	តតិយសូត្រ	១១៦
	បតុត្តសូត្រ.....	១១៨
	បញ្ចមសូត្រ	១១៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

ឧទានេ បឋមស្ស ពោធិវគ្គស្ស ឆដ្ឋសុត្តិ.....	១២០
សត្តមសុត្តិ.....	១២២
អដ្ឋមសុត្តិ.....	១២៣
នវមសុត្តិ.....	១២៥
ទសមសុត្តិ.....	១២៦
ទុតិយស្ស មុច្ចុលិន្ទវគ្គស្ស បឋមសុត្តិ.....	១៣៣
ទុតិយសុត្តិ.....	១៣៤
តតិយសុត្តិ.....	១៣៧
ចិត្តិត្តសុត្តិ.....	១៣៧
បញ្ចមសុត្តិ.....	១៤០
ឆដ្ឋសុត្តិ.....	១៤១
សត្តមសុត្តិ.....	១៤៣
អដ្ឋមសុត្តិ.....	១៤៥
នវមសុត្តិ.....	១៥៣
ទសមសុត្តិ.....	១៥៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទាន ពោធិវគ្គ ទី ១	ឆដ្ឋសូត្រ ១២០
	សត្តមសូត្រ ១២២
	អដ្ឋមសូត្រ..... ១២៣
	នវមសូត្រ..... ១២៥
	ទសមសូត្រ ១២៦
មុច្ចុលិន្ទវគ្គ ទី ២	បឋមសូត្រ..... ១៣៣
	ទុតិយសូត្រ ១៣៤
	តតិយសូត្រ ១៣៧
	ចតុត្តសូត្រ..... ១៣៧
	បញ្ចមសូត្រ..... ១៤០
	ឆដ្ឋសូត្រ ១៤១
	សត្តមសូត្រ ១៤៣
	អដ្ឋមសូត្រ..... ១៤៥
	នវមសូត្រ..... ១៥៣
	ទសមសូត្រ ១៥៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

ឧទានេ តតិយស្ស នន្ទវគ្គស្ស	បឋមសុត្តិ.....	១៥៩
	ទុតិយសុត្តិ.....	១៦០
	តតិយសុត្តិ	១៦៧
	ចតុត្តសុត្តិ.....	១៧៤
	បញ្ចមសុត្តិ	១៧៥
	ឆដ្ឋសុត្តិ.....	១៧៦
	សត្តមសុត្តិ.....	១៧៨
	អដ្ឋមសុត្តិ.....	១៨១
	នវមសុត្តិ.....	១៨៥
	ទសមសុត្តិ.....	១៨៩
ចតុត្តស្ស មេឃិយវគ្គស្ស	បឋមសុត្តិ.....	១៩២
	ទុតិយសុត្តិ.....	២០១
	តតិយសុត្តិ	២០២
	ចតុត្តសុត្តិ.....	២០៥
	បញ្ចមសុត្តិ.....	២០៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទាន នន្ទវគ្គ ទី ៣	បឋមសូត្រ.....	១៥៧
	ទុតិយសូត្រ	១៦០
	តតិយសូត្រ	១៦៧
	ចិត្តិសូត្រ.....	១៧៤
	បញ្ចមសូត្រ.....	១៧៥
	ឆដ្ឋសូត្រ	១៧៦
	សត្តមសូត្រ	១៧៨
	អដ្ឋមសូត្រ.....	១៨១
	នវមសូត្រ.....	១៨៥
	ទសមសូត្រ	១៨៧
មេឃិយវគ្គ ទី ៤	បឋមសូត្រ.....	១៩២
	ទុតិយសូត្រ	២០១
	តតិយសូត្រ	២០២
	ចិត្តិសូត្រ.....	២០៥
	បញ្ចមសូត្រ.....	២០៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

ឧទានេ ចតុត្ថស្ស មេយិយវគ្គស្ស	ឆដ្ឋសុត្តិ.....	២១៣
	សត្តមសុត្តិ.....	២១៤
	អដ្ឋមសុត្តិ.....	២១៥
	នវមសុត្តិ.....	២២២
	ទសមសុត្តិ.....	២២៣
បញ្ចមស្ស សោណត្ថេវវគ្គស្ស	បឋមសុត្តិ.....	២២៥
	ទុតិយសុត្តិ.....	២២៦
	តតិយសុត្តិ.....	២២៨
	ចតុត្ថសុត្តិ.....	២៣៣
	បញ្ចមសុត្តិ.....	២៣៤
	ឆដ្ឋសុត្តិ.....	២៤៧
	សត្តមសុត្តិ.....	២៥៧
	អដ្ឋមសុត្តិ.....	២៦០
	នវមសុត្តិ.....	២៦១
	ទសមសុត្តិ.....	២៦២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទាន មេឃិយវគ្គ ទី ៤

ឆដ្ឋសូត្រ ២១៣

សត្តមសូត្រ ២១៤

អដ្ឋមសូត្រ..... ២១៥

នវមសូត្រ..... ២២២

ទសមសូត្រ..... ២២៣

សោណត្ថេវវគ្គ ទី ៥

បឋមសូត្រ..... ២២៥

ទុតិយសូត្រ ២២៦

តតិយសូត្រ ២២៨

ចតុត្ថសូត្រ..... ២៣៣

បញ្ចមសូត្រ ២៣៤

ឆដ្ឋសូត្រ ២៤៩

សត្តមសូត្រ ២៥៩

អដ្ឋមសូត្រ..... ២៦០

នវមសូត្រ..... ២៦១

ទសមសូត្រ..... ២៦២

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

ឧទានេ ឆដ្ឋស្ស ជច្ចន្ធវគ្គស្ស	បឋមសុត្តិ.....	២៦៤
	ទុតិយសុត្តិ.....	២៧៤
	តតិយសុត្តិ	២៨០
	ចតុត្តសុត្តិ.....	២៨០
	បញ្ចមសុត្តិ.....	២៨៩
	ឆដ្ឋសុត្តិ.....	២៩៤
	សត្តមសុត្តិ.....	៣០០
	អដ្ឋមសុត្តិ.....	៣០១
	នវមសុត្តិ.....	៣០៣
	ទសមសុត្តិ.....	៣០៤
សត្តមស្ស ចូឡវគ្គស្ស	បឋមសុត្តិ.....	៣០៧
	ទុតិយសុត្តិ.....	៣០៨
	តតិយសុត្តិ	៣០៩
	ចតុត្តសុត្តិ.....	៣១០
	បញ្ចមសុត្តិ.....	៣១១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទាន ជច្ចុន្ឋវគ្គ ទី ៦	បឋមសូត្រ.....	២៦៤
	ទុតិយសូត្រ	២៧៤
	តតិយសូត្រ	២៨០
	ចិត្តិសូត្រ.....	២៨០
	បញ្ចមសូត្រ.....	២៨៩
	ឆដ្ឋសូត្រ	២៩៤
	សត្តមសូត្រ	៣០០
	អដ្ឋមសូត្រ.....	៣០១
	នវមសូត្រ.....	៣០៣
	ទសមសូត្រ	៣០៤
ចូឡវគ្គ ទី ៧	បឋមសូត្រ.....	៣០៧
	ទុតិយសូត្រ	៣០៨
	តតិយសូត្រ	៣០៩
	ចិត្តិសូត្រ.....	៣១០
	បញ្ចមសូត្រ.....	៣១១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

ឧទានេ	សត្តមស្ស	បូឡវគ្គស្ស	ឆដ្ឋសុត្តិ.....	៣១២
			សត្តមសុត្តិ.....	៣១៣
			អដ្ឋមសុត្តិ.....	៣១៤
			នវមសុត្តិ.....	៣១៤
			ទសមសុត្តិ.....	៣១៧
អដ្ឋមស្ស	បាដលិគ្គាមិយវគ្គស្ស		បឋមសុត្តិ.....	៣២០
			ទុតិយសុត្តិ.....	៣២១
			តតិយសុត្តិ.....	៣២១
			ចតុត្ថសុត្តិ.....	៣២៣
			បញ្ចមសុត្តិ.....	៣២៤
			ឆដ្ឋសុត្តិ.....	៣៣៤
			សត្តមសុត្តិ.....	៣៤៥
			អដ្ឋមសុត្តិ.....	៣៤៧
			នវមសុត្តិ.....	៣៥០
			ទសមសុត្តិ.....	៣៥២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទាន បូជ្ឈវគ្គ ទី ៧

ឆដ្ឋសូត្រ ៣១២

សត្តមសូត្រ ៣១៣

អដ្ឋមសូត្រ..... ៣១៤

នវមសូត្រ..... ៣១៤

ទសមសូត្រ..... ៣១៧

បាដលិគ្គាមិយវគ្គ ទី ៨

បឋមសូត្រ..... ៣២០

ទុតិយសូត្រ ៣២១

តតិយសូត្រ ៣២១

ចតុត្ថសូត្រ..... ៣២៣

បញ្ចមសូត្រ ៣២៤

ឆដ្ឋសូត្រ ៣៣៤

សត្តមសូត្រ ៣៤៥

អដ្ឋមសូត្រ..... ៣៤៧

នវមសូត្រ..... ៣៥០

ទសមសូត្រ..... ៣៥២

